

ОШ „Бранко Радичевић“

Нови Београд

Јурија Гагарина 195.

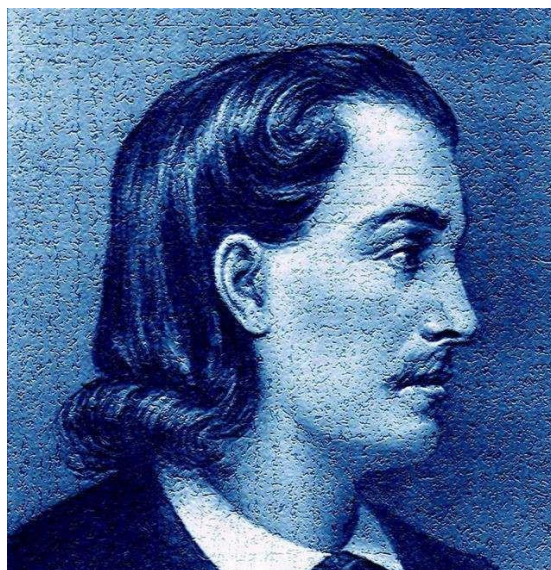
Тел.: 011/2158-639

Е – mail: radicevicbranko45@gmail.com

Сајт школе: www.brankoradicevic-nbgd.edu.rs

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ЗА ПЕРИОД ОД ШКОЛСКЕ 2022/23. ДО 2025/26. ГОДИНЕ

На основу члана 119 став 1 тачка 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл.Гласник РС“ бр. 88/2017, 27/2018 др закон, 10/2019, 27/2018 др.закон, 6/2020 и 129/2021) члана 27. Закона о основном образовању и васпитању („Сл.Гласник РС“ бр. 55/2013, 101/2017, 10/2019, 27/2018-др закон и 129/2021), и члана 46. Статута ОШ „Бранко Радичевић“, Школски одбор ОШ „Бранко Радичевић“ је на седници одржаној 29. 6. 2022. године донео:

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

(од I - VIII разреда основне школе)

М.П.

Директор ОШ „Бранко Радичевић“

Председник Школског одбора

САДРЖАЈ

1. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	4
1.1. Сврха Школског програма	4
1.2. Циљеви и задаци Школског програма	4
2. НАСТАВНИ ПЛАН ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	3
2.1. НАСТАВНИ ПЛАН ЗА I ЦИКЛУС	3
2.2. НАСТАВНИ ПЛАН ЗА II ЦИКЛУС	4
2.3. ОБЛИЦИ ИЗВОЂЕЊА ПРОГРАМА ЗА ПРВИ И ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	6
2.4. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА ЗА ПРВИ И ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	7
3. ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ	8
3.1. 1. РАЗРЕД	8
3.2. 2. РАЗРЕД	48
3.3. 3. РАЗРЕД	79
3.4. 4. РАЗРЕД	106
3.5. 5. РАЗРЕД	148
3.6. 6. РАЗРЕД	215
3.7. 7. РАЗРЕД	273
3.8. 8. РАЗРЕД	344
4. ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ	440
5. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ	463
6. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ	605
7. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ	607
8. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	636
9. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА	639
10. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ	642
11. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	644
12. ПРОГРАМ РАДА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	645
13. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ	648
14. ПРОГРАМ САРАДЊА ШКОЛЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ	649
15. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ	651
16. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ	652
17. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗАШТИТЕ НА РАДУ	655
18. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ	655
19. ПРОГРАМ ИНКЛУЗИВНОГ ОБРАЗОВАЊА	658
20. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ	659

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

1.1. Сврха Школског програма

Усаглашавањем планских и програмских активности, а на бази полазних основа датих у првом делу овог Програма, планирали смо да реализацијом наставног програма образовања и васпитања омогућимо свим ученицима наше школе:

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.

- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интерес, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

1.2. Циљеви и задаци Школског програма

- Развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процес европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

1. НАСТАВНИ ПЛАН ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

2.1. НАСТАВНИ ПЛАН ЗА I ЦИКЛУС

Обавезни део школског програма садржи наставне предмете и садржаје који су обавезни за све ученике

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик _____ језик ¹	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Српски језик као нематерњи ²	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	72
4.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
5.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
6.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
7.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
8.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
9.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
10.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: А		20- 22*	720- 792*	21- 23*	756- 828*	21- 24*	756- 864*	21- 24*	756- 864*
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								
1.	Верска настава/Грађанско васпитање ³	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁴	-	-	-	-	-	-	-	-
УКУПНО: Б		1-3*	36- 108*	1-3*	36- 108*	1-3*	36- 108*	1-3*	36- 108*
УКУПНО: А + Б		21- 23*	756- 828*	22- 24*	792- 864*	22- 25*	792- 900*	22- 25*	792- 900*

2.2. НАСТАВНИ ПЛАН ЗА II ЦИКЛУС

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик и књижевност _____језик ¹	5	180	4	144
2.	Српски као нематерњи језик ²	-	-	-	-
3.	Страни језик	2	72	2	72
4.	Ликовна култура	2	72	1	36
5.	Музичка култура	2	72	1	36
6.	Историја	1	36	2	72
7.	Географија	1	36	2	72
8.	Физика	-	-	2	72
9.	Математика	4	144	4	144
10.	Биологија	2	72	2	72
11.	Хемија	-	-	-	-
12.	Техника и технологија	2	72	2	72
13.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36
14.	Физичко и здравствено васпитање	2	72+54 ³	2	72+54 ³
УКУПНО: А		24-27*	918- 1026*	25-28*	954- 1062*
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ				
1	Верска настава/ Грађанско васпитање ⁴	1	36	1	36
2.	Други страни језик ⁵	2	72	2	72
3.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁶	-	-	-	-
УКУПНО: Б		3-5*	108-180*	3-5*	108-180*
УКУПНО: А + Б		27-30*	1026- 1134*	28-31*	1062- 1170*

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик и књижевност језик ¹	4	144	4	136
2.	Српски као нематерњи језик ²	-	-	-	-
3.	Страни језик	2	72	2	68
4.	Ликовна култура	1	36	1	34
5.	Музичка култура	1	36	1	34
6.	Историја	2	72	2	68
7.	Географија	2	72	2	68
8.	Физика	2	72	2	68
9.	Математика	4	144	4	136
10.	Биологија	2	72	2	68
11.	Хемија	2	72	2	68
12.	Техника и технологија	2	72	2	68
13.	Информатика и рачунарство	1	36	1	34
14.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	102
УКУПНО: А		28–31*	1008–1116*	28–30*	952–1020*
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ				
1	Верска настава/ Грађанско васпитање ³	1	36	1	34
2.	Други страни језик ⁴	2	72	2	68
3.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁵	-	-	-	-
УКУПНО: Б		3–5*	108–180*	3–5*	102–170*
УКУПНО: А + Б		31–34*	1116–1224*	31–33*	1054–1122*

1 Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

2 Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

3 Ученик бира један од понуђених изборних програма.

4 Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га до краја другог циклуса.

2.3 ОБЛИЦИ ИЗВОЂЕЊА ПРОГРАМА ЗА ПРВИ И ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	21-23*	756-828*	22-24*	792-864*	22-25*	792-900*	22-25*	792-900*
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Додатна настава					1	36	1	36
4.	Настава у природи**	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	27-30*		1026-1134*	
2.	Слободне наставне активности ⁷	1	36	1	36
3.	Допунска настава	1	36	1	36
4.	Додатна настава	1	36	1	36

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	31-34*		1116-1224*	
2.	Слободне наставне активности ⁶	1	36	1	34
3.	Допунска настава	1	36	1	34
4.	Додатна настава	1	36	1	34

⁶ Слободне наставне активности школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које школа нуди.

2.4 ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА ЗА ПРВИ И ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности ⁵	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње	

Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности ⁸	1	36	1	36
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње	

Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	34
2.	Ваннаставне активности ⁷	1	36	1	34
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње		До 3 дана годишње	

⁵ Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм, али није у обавези.

⁷ Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне, као и друге активности у складу са просторним и људским ресурсима школе.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина

2. ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

2.1. 1. РАЗРЕД

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик		
ЦИЉ УЧЕЊА:	ЦИЉ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.		
РАЗРЕД:	Први		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	180		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ (глас, слово, реч, реченица, диктат) Глас и слово; штампана и писана слова ћириличног писма. Речи и реченице као говорне и писане целине. Текстови засићени словима која се обрађују / текстови предвиђени за глобално читање. Све врсте текстова који су написани штампаним или писаним словима. Језичке игре. Аналитичко-синтетичка вежбања; лексичка и синтаксичка вежбања; моторичке вежбе. Писање (преписивање, самостално писање и диктат). Читање (шчитавање глобално читање, гласно и тихо читање); питања којима се проверава разумевање прочитаног. Изговор и писање гласова који ученицима причињавају тешкоће (нпр. ћ, њ; џ, ч; ј, љ).</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Појединачно шчитавање и логичко читање Читање хорски, само повремено (у циљу подстицања ученика који заостају у савладавању читања) Гласно читање уз аналитичку и критичку процену;</p>	<p>-Разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице; -Влада основном техником читања и писања ћириличног текста; - Разуме оно што прочита;</p> <p>Активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита; -препозна песму, причу и драмски текст; -одреди главни догађај, време (редослед догађаја) и место дешавања у вези са прочитаним текстом; -уочи ликове и прави разлику између њихових позитивних и негативних особина; -изрази своје мишљење о понашању ликова у књижевном делу; -препозна загонетку и</p>	<p>Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција</p> <p>Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција</p>

<p>КЊИЖЕВНОСТ (поезија, проза, текст, лик) Књижевни појмови: песма; прича; догађај; место и време збивања; књижевни лик – изглед, основне особине и поступци; драмски текст за децу; шаљива песма; басна; загонетка ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Проза Драмски текстови Популарни и информативни текстови ДОМАЋА ЛЕКТИРА ЈЕЗИК (глас, слово, реченице по значењу, употреба великог слова, тачка, упитник, узвичник) Реченица; реч; слово. Улога гласа/слова у разликовању значења изговорене односно написане речи. Реченице као обавештење, питање и заповест. Велико слово на почетку реченице, у писању личних имена и презимена, имена насеља (једночланих) и назива места и улице у којој ученик живи, као и назив школе коју похађа. Правилно потписивање (име, па презиме). Тачка на крају реченице; место и функција упитника иузвичника у реченици. ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (порука, текст, описивање, богађење речника, изражајно казивање и читање, правописна правила) Говорење Вођени и слободни разговор. Говорни предлошци. Усмена порука. Причање и описивање.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>разуме њено значење; -препозна басну и разуме њено значење;</p> <p>Разликује слово, реч и реченицу; -Правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом односно интерпункцијским знаком на крају; -Правилно употреби велико слово;Учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; -Усмено прича према слици/сликама и о доживљајима; усмено описује ствари из непосредног окружења; -Бира и користи одговарајуће речи у говору; -На правилан начин користи нове речи у свакодневном говору; - Напамет говори краће књижевне текстове; - Учествује у сценском извођењу текста;</p> <p>Пажљиво и културно слуша саговорнике; слуша, разуме и парафразира поруку; -Слуша интерпретативно читање и казивање књижевних текстова ради разумевања и доживљавања;</p> <p>-Примењује основна правописна правила; -Пише читко и уредно; -Писмено одговара на постављена питања; -Спаја више реченица у краћу целину; -Пише реченице по диктату примењујући основна правописна правила;</p> <p>-Гласно чита, правилно и са разумевањем; -Тихо чита (у себи) са разумевањем прочитаног; - Пронађе информације експлицитно изнете у тексту.</p>	<p>Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција</p> <p>Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција</p>
--	---	---	---

<p>Казивање књижевног текста. Драмски, драматизовани текстови, сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско). Богађење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре. Слушање Стварне и симулиране ситуације. Слушна порука. Аудио-визуелни записи. Игре за развијање слушне пажње.</p> <p>Писање Питања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама, о књижевном и некњижевном тексту. Писана порука. Краћа текстуална целина: о сопственом искуству, о доживљају, о сликама, поводом књижевног текста. Реченице/кратак текст погодан за диктирање.</p> <p>Читање Књижевни текстови. Текстови са практичном наменом: позивница, упутство, списак за куповину и др. Нелинеарни текстови: текст у табели, распоред часова, стрип, улазница и др. Информативни текстови: 1. уџбенички 2. вануџбенички</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>- Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета Ангажовање ученика у настави.</p> <p>Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака. одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другим</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 1. РАЗРЕД		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативним вештинама и развијањем способности и метода учења страног језика.</p> <p>Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.</p> <p>Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика</p>		
РАЗРЕД:	1. РАЗРЕД		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>1. Welcome Добродошли Поздрављање и Представљање Hello! I'm ... Come with us. Look for ... Основне боје: blue, green, red, yellow Бројеви 1-5 Рецептивно: основни налози за рад у разреду (Come here. Listen. Look. Sing. Quiet, please. Sit down. What's this? What colour is it?)</p> <p>2. My birthday Мој рођендан Разумевање и давање једноставних упутстава и налога; захваљивање;</p>	<ul style="list-style-type: none"> Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербална игра Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривиране средине Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<p>- поздраве и отпоздраве примењујући најједноставнија језичка средства; - представе себе - разумеју кратка и једноставна упутства и налоге и реагују на њих - бројеве од 1 - 5</p> <p>- поздраве и отпоздраве примењујући најједноставнија језичка средства; - захвале - броје од 1 до 10</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за</p>

<p>идентификовање предмета и живих бића око нас и описивање према боји; честитање рођендана; Боје: pink, purple, orange, black, white; Фразе: Happy birthday, thank you; Императив: clap, stamp, jump; Бројеви: 6-10</p> <p>3. At school У школи Давање и тражење основних информација о предметима око нас; разумевање и давање једноставних упутстава и налога, позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности; Предмети, музички инструменти, Активности: climb, play, jump, look; Фразе: It's a (red)(pencil). Let's (jump). What's this? Very good.; Налози за рад на часу.</p> <p>4. Festivals: Halloween Празници: Halloween Учење о британској култури и обичајима; исказивање поседовања; вокабулар везан за овај празник</p> <p>5. My family Моја породица Представљање себе и других; давање и тражење основних информација о</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривиране средине • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривиране средине • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<p>- кажу колико година имају - разумеју кратка и једноставна упутства и налоге и реагују на њих - дају кратка и једноставна упутства и налоге - разумеју једноставно исказане честитке и реагују на њих - препознају и именују жива бића и предмете</p> <p>- разумеју кратка и једноставна упутства и налоге и реагују на њих - дају једноставне налоге - исказу извињење на једноставан начин - разумеју позив и реагују на њега - упуте позив на заједничку активност - препознају и именују предмете - упоређују и уочавају сличности и разлике у популарним спортовима у земљама циљне културе и код нас.</p> <p>-описују познату личност из земље циљне - разумеју кратке и једноставне молбе и реагују на њих - дају једноставне исказе у којима се изражава поседовање</p> <p>- представе себе и друге - разумеју и дају једноставне исказе у вези са осећањима - разумеју, траже и дају основне информације о себи и другима</p>	<p>целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p>
---	--	---	--

<p>себи и другима; исказивање осећања; Чланови породице: family, dad, mum, brother, sister, friend; Осећања: happy, sad Занимања: doctor, pilot, teacher, vet; Фразе: Who's this? How old is...? Is he/she...)</p> <p>6. My body Моје тело Изражавање припадања; описивање живих бића. Делови тела: body, arms, legs, hands, head, feet, toes, fingers, face Животиње: hippo, gorilla Акције: Wash your (hands). Wiggle. Click. Придеви: clean, dirty Фразе: I've got (a)(clean)(face).</p> <p>7. Festivals: Christmas Празници: Божић Честитање; учење о британској култури и обичајима; описивање предмета; Вокабулар и фразе везане за Божић: Happy Christmas! Christmas Day, present, reindeer, Santa, sleigh</p> <p>8. My Pets Моји љубимци</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривиране средине • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла 	<p>-разумеју једноставне описе живих бића -опишу жива бића користећи једноставна језичка средства - разумеју и дају једноставне исказе којима се изражава припадање</p> <p>- опишу предмете користећи једноставна језичка средства - честитају Божић, упуте једноставне честитке</p> <p>- опишу жива бића једноставним језичким средствима - разумеју једноставне исказе којима се изражава поседовања - траже и дају једноставне исказе којима се изражава поседовање</p> <p>- разумеју једноставна обавештења о положају у простору и реагују на њих - траже и пружају једноставна обавештења о положају у простору</p>	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција,</p>
---	--	---	--

<p>Описивање живих бића; изражавање поседовања. Вокабулар: dog, cat, parrot, mouse, tortoise, frog, kitten, puppy, chick, pet big, small boy, girl, hat, baby, cold, hot It's a (small)(cat). He's got (a)(cat).</p> <p>9. My house Моја кућа Исказивање положаја у простору; Кућа и просторије у њој: house, bedroom, kitchen, living room, bathroom, door, window, bed, bath, garden, path, shed Фразе: This is the (living room). Where's (dad)?</p> <p>10. Food Храна Изражавање допадања и недопадања; Food: meat, fruit, bread, cheese, milk, yoghurt, juice, honey, jelly, salad, chocolate good, bad Фразе: I like / I don't like (milk). Do you like ...? I like (milk); It's (good) for me</p> <p>11. Festivals: Easter Празници: Ускрс Вокабулар везан за Ускрс.</p> <p>12. I'm excited</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла 	<p>- разуме једноставне исказе за изражавање допадања и недопадања и реагује на њих - тражи мишљење и изражава допадање и недопадање једноставним језичким средствима</p> <p>- разумеју једноставно исказане честитке и одговарају на њих - упуте једноставне честитке</p> <p>- разумеју свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагују на њих - изразе основне потребе, осете и осећања</p> <p>- разумеју и реагују на налоге, упућују их - дају једноставне исказе о поседовању - траже и пружају једноставна обавештења о положају у простор</p>	<p>рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у</p>
---	--	---	--

<p>Мој одмор Исказивање потреба, осета и осећања; Придеви: hungry, thirsty, tired, scared, excited, angry eat, drink Изрази: I'm (excited). He's/She's (tired). Let's have fun. It's a (big) shadow.</p> <p>13. Goodbye Довиђења Поздрављање; консолидовање градив</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 		<p>демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти и различите технике формативног оцењивања Индивидуални разговори</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик (књижевност, граматика), грађанско васпитање (размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука), музичка култура (певање одабраних песмица за учење песмица из уџбеника), физичко васпитање (сличности и разлике у популарним спортовима у циљној култури и код нас)</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Комуникативно-интерактивни приступ, социјална интеракција, индивидуално решавања проблема, индуктивне методе</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Математика		
ЦИЉ УЧЕЊА:	ЦИЉ наставе математике у основној школи је да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање, као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.		
РАЗРЕД:	Први		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	180		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>ГЕОМЕТРИЈА (геометријске фигуре, права, крива линија, дуж, тачка, геометријска тела) Просторне релације. Величина предмета и бића. Геометријска тела: лопта, коцка, квадар, ваљак, пирамида и купа. Геометријске фигуре: круг, правоугаоник, квадрат и троугао. Права, крива и изломљена линија. Затворена и отворена линија. Тачка и линија. Дуж.</p> <p>БРОЈЕВИ (број, редни бројеви, сабирање, одузимање, једноцифрен број, двоцифрен, стотина) Бројање, писање и читање бројева. Приказивање бројева помоћу тачака на бројевној правој. Упоредивање бројева. Редни бројеви. Сабирање и одузимање бројева у оквиру 20 и приказивање на бројевној правој. Сабирање и одузимање бројева до 100</p>	<p>Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака . - Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника -Комисија ученика и наставница - Усмено одговарање -Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију -Прегледање свезака - Писане провере Ученици дају самопроцену оцене - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p> <p>Одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада -Израда панова</p>	<p>Упознат је са градивом математике у првом разреду и са прибором који ће користити. -Одређује међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тл -Именује и уочава геометријске облике предмета из непосредне околине. - Именује геометријска тел -Именује геометријске фигуре; - Сложи/разложи фигуру која се састоји од познатих облика -Разликује унутрашњост и спољашњост; -Разликује у, на ван -Разликује праву, криву, изломљену, отворену и затворену линију -Црта праву линију и дуж помоћу лењира -Уочава тачку; -Спаја тачке правим и кривим линијама -Групише предмете са заједничким својством -Упоредује предмете и бића по висини и дужини -Упоредује предмете и бића по ширини Разуме појам скупа и елемента скупа -Препознаје скупове са истим бројем елемената -Препознаје скупове са различитим бројем елемената - Пребројава елемен -Развија појам броја преко појма скупа -Броји -Упоредује бројеве у блоку бројева до 5 -Користи знаке плус, минус и једнако - Користи појмове сабирање, сабирак, збир -Користи појмове одузимање, умањеник, умањилац, разлика -Одређује претходнике и следбенике -Усваја појам једноцифреног броја; Чита, записује, упоређује и броји једноцифрене бројеве -Пише и чита бројеве од 0 до 10;</p>	<p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција -Решавање проблема - Сарадња -Дигитална компетенција</p> <p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција -Решавање проблема - Сарадња -Дигитална компетенција</p>

<p>без прелаза преко десетице и приказивање на бројевној правој. Својства сабирања. Откривање непознатог броја у једнакостима с једном операцијом.</p> <p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ (мерење) Мерење дужине нестандартним јединицама мере. Динар, кованице и новчанице до 100 динара.</p>		<p>-Сабира и одузима бројеве од 0 до 10 Усваја појам десетице и јединице; -Одређује број десетица и јединица у датим бројевима -Користи бројевну праву приликом приказивања бројева, сабирања и одузимања -Користи редне бројеве -Користи својство замене места сабирака -Користи својство здруживања сабирака -Користи својства сабирања као олакшицу приликом рачунања -Одређује за толико већи број -Одређује за толико мањи број -Одређује непознати број погађањем -Развија појам двоцифреног броја -Усваја појам прве и друге десетице -Разликује парне и непарне бројеве</p> <p>-Сабира и одузима бројеве датог облика -Упоредује десетице прве стотине -Сабира и одузима десетице Чита и записује бројеве прве стотине -Упоредује бројеве прве стотине -Сабира и одузима бројеве до 100 без прелаза преко десетице.</p> <p>-Мери дужину задатом, нестандартном јединицом мере</p> <p>-Разликује новчане апоене до 100 динара и упоређује њихову вредност</p>	<p>- Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама - Комуникација</p>
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака .</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик: ЈЕЗИК (глас, слово, реченице по значењу, употреба великог слова, тачка, упитник, узвичник) Реченица; реч; слово. Улога гласа/слова у разликовању значења изговорене односно написане речи. Реченице као обавештење, питање и заповест. Велико слово на почетку реченице, у писању личних имена и презимена, имена насеља (једночланих) и назива места и улице у којој ученик живи, као и назив школе коју похађа. Правилно потписивање (име, па презиме). Тачка на крају реченице; место и функција упитника и узвичника у реченици.</p> <p>Ликовна култура: ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ</p> <p>Светлост и сенка. Природни и вештачки извори осветљења. Промена осветљености у току дана. Изражајна својства линија у односу на материјал и прибор. Обликовање слике. Боја природних облика и боја облика које је створио човек. Изражајна својства боје у односу на материјал и прибор.</p> <p>Свет око нас: ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ</p> <p>Светлост и сенка. Природни и вештачки извори осветљења. Промена осветљености у току дана. Изражајна својства линија у односу на материјал и прибор. Обликовање слике. Боја природних облика и боја облика које је створио човек. Изражајна својства боје у односу на материјал и прибор.</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Кључни појмови: односи у простору, геометријски облици, број, сабирање и одузимање и мерење.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Свет око нас		
ЦИЉ УЧЕЊА:	ЦИЉ учења предмета свет око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.		
РАЗРЕД:	Први		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>ДРУГИ И ЈА (правила понашања, култура живења) Основна осећања (радост, страх, туга и бес). Основне животне потребе (дисање, храна, вода, спавање и потреба за тоалетом). Сличности и разлике по полу, старости, способностима и интересовањима.</p> <p>Породични дом, школа Групе људи: породица, школска заједница, разред, одељење, суседи. Права и обавезе чланова група. Правила понашања појединаца и групе.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>-Препозна и искаже радост, страх, тугу и бес уважавајући себе и друге; правовремено и примерено ситуацији искаже своје основне животне потребе за храном, водом и одласком у тоалет; -Понаша се тако да уважава различитости својих вршњака и других људи;</p> <p>-Придржава се договорених правила понашања у школи и прихвата последице ако их прекрши; -Сарађује са вршњацима у заједничким активностима;</p>	<p>Компетенција за учење- Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција - Решавање проблема - Сарадња -Дигитална компетенција</p> <p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Одговорно учешће у демократском</p>

<p>Празници: породични, школски.</p> <p>ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ Чувамо здравље Здрав начин живота: становање, одевање, исхрана, лична хигијена, рад, одмор. Безбедно понашање у саобраћају на путу од куће до школе (кретање улицом са и без тротоара, прелажење преко улице, безбедно место за игру). Опасне ситуације по живот, здравље и околину, превенција и правилно понашање (у дому и школској средини, саобраћају, током природних непогода</p> <p>РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ (жива, нежива природа, разноврсност Сунчева светлост и топлота. Основна својства ваздуха: провидност, мирис, кретање. Облици појављивања воде: потоци, реке, баре, језера, киша, снег. Облици појављивања воде у</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>-Одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; -Чува своју, школску и имовину других; -Примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и преласка улице;</p> <p>-Прати инструкције одраслих у опасним ситуацијама: поплава, земљотрес, пожар; - Својим речима опише пример неке опасне ситуације из свог непосредног окружења; - Препознаје облике појављивања воде у непосредном окружењу: потоци, реке, баре, језера; препознаје изглед земљишта у непосредном окружењу: равница, брдо, планина; -Идентификује биљке и животиње из непосредног окружења на основу њиховог спољашњег изгледа; уочава разноврсност биљака и животиња на основу спољашњег изгледа; -Препознаје главу, труп, руке и ноге као делове тела и њихову улогу у његовом свакодневном животу; -Препознаје улогу чула вида, слуха, мириса, укуса и додира у његовом свакодневном функционисању и сазнавању окружења; -</p>	<p>друштву -Естетичка компетенција - Решавање проблема - Сарадња -Дигитална компетенција</p> <p>У оквиру наставне теме Здравље и безбедност посебно ће се развијати међупредметна компетенција – Одговоран однос према здрављу</p> <p>У оквиру наставне теме Разноврсност природе посебно ће се развијати међупредметна компетенција - Одговоран однос према околини - Компетенција за учење - Рад са подацима и</p>
--	---	---	--

<p>непосредном окружењу. Основна својства воде: укус, мирис, провидност, раствара поједине материјале. Изглед земљишта: равница, брдо, планина. Изглед земљишта у непосредном окружењу. Основна својства земљишта: боја, растреситост, влажност; Карактеристичне биљке и животиње у непосредном</p> <p>Изглед и делови тела биљака. Изглед и делови тела животиња на примерима сисара, птица, риба, инсеката. Човеково тело – делови тела (глава, труп, руке и ноге) и чула (вида, слуха, укуса, мириса и додира). Значај воде, ваздуха, земљишта, сунчеве светлости и топлоте за живот биљака, животиња/човека. Одговоран однос човека према животној средини (штедња воде, одлагање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама).</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Садржаје који се односе на кретање и сналажење у простору коришћењем просторних одредница (напред- назад, лево- десно, горе- доле) и карактеристичних објеката пожељно је практично истраживати, како у учионици тако и ван ње.</p>	<p>Штеди воду и одлаже отпад на предвиђена места; -Понаша сетако да не угрожава биљке и животиње у непосредном окружењу; - Учествоује у извођењу једноставних огледа којима испитује природне феномене;</p> <p>Посматрањем и опипавањем предмета одреди својства материјала: тврдомеко, провиднонепровидно, храпаво-глатко; - Разликује природу од производа људског рада на примерима из непосредног окружења;</p>	<p>информацијама - Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција - Решавање проблема - Сарадња -Дигитална компетенција</p> <p>- Компетенција за учење Оворно учешће у демокртском друштву - Рад са подацима и информацијама - Комуникација -</p>
--	--	---	---

<p>ЧОВЕК СТВАРА (материјали) Материјали за израду предмета (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина) и њихова својства (тврдо-меко, провиднонепровидно, храпавоглатко).</p> <p>СНАЛАЖЕЊЕ У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ (оријентација) Кретање и сналажење у простору у односу на просторне одреднице: напред-назад, леводесно, горе-доле и карактеристичне објекте. Сналажење у времену у односу на временске одреднице: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прејуче, прекосутра</p>	<p>Сналажење у времену конципирано је тако да се полази од основних, временски ближих појмова (делови дана; сада, пре, после; прејуче, јуче, данас, сутра, прекосутра; дани у недељи) који су потребни ученику за планирање и реализовање свакодневних активности. Важно је код ученика освестити цикличност у смењивању наведених временских одредница – смена: обданице и ноћи, делова дана и дана у седмици.</p>	<p>-Снађе се у простору помоћу просторних одредница: напред-назад, лево-десно, горедоле и карактеристичних објеката; - Одреди време својих активности помоћу временских одредница: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прејуче</p>	<p>Решавање проблема –Сарадња</p> <p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Решавање проблема - Сарадња</p>
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета.</p> <p>Процењују се: - вештине изражавања и саопштавања; -разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; - рад са подацима и - рад на различитим врстама текстова; -уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака.</p>		

МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Математика- БРОЈЕВИ (број, редни бројеви, сабирање, одузимање, једноцифрен број, двоцифрен, стотина) МЕРЕЊЕ И МЕРЕ (мерење) Српски језик- Писање Питања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама, ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (порука, текст, описивање, богаћење речника, изражајно казивање и читање, правописна правила)
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Орјентација, култура живљења и друштвенс стварност у непосредном окружењу.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Ликовна култура		
ЦИЉ УЧЕЊА:	ЦИЉ учења предмета ликовна култура је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.		
РАЗРЕД:	Први		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ (простор) Простор. Отворени и затворени простор, природа и простор који је човек обликовао. Карактеристичне визуелне одлике по којима се препознаје врста простора. Значај чувања споменика или значајних објеката у најближем окружењу. Значај уређења простора у коме ученик борави. Уметничка занимања и производи. Сликар – слика, вајар – скулптура, фотограф – фотографија... Изглед употребних предмета које су дизајнирали уметници. Установе културе (биоскоп, музеј, галерија, позориште, библиотека...). Правила понашања и облачења у различитим установама културе, договорена правила понашања.</p> <p>ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ Светлост и сенка. Природни и вештачки извори осветљења. Промена</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона</p>	<p>Одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни - Црта на различитим подлогама и форматима папира - Користи материјал и прибор у складу са инструкцијама -Обликује једноставне фигуре од меког материјала - Преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад - Изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања - Преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену</p> <p>тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком -Преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност - Одабере, самостално, начин спајања најмање два материјала</p>	<p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција - Решавање проблема - Сарадња -Дигитална компетенција</p> <p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и</p>

<p>осветљености у току дана. Изражајна својства линија у односу на материјал и прибор. Обликовање слике. Боја природних облика и боја облика које је створио човек. Изражајна својства боје у односу на материјал и прибор. Преобликовање. Предмети и материјал погодни за преобликовање (оштећени предмети, амбалажа, остаци тканина...).</p> <p>СПОРАЗУМЕВАЊЕ (комуникација) Различите информације као мотивација за стваралачки рад. Природа и непосредно окружење; машта и стварни догађаји; приче, песме и текстови из књига и часописа за децу и уџбеника, уметничка дела... Читање визуелних информација. Илустрација у дечјим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани и анимирани филм – традиционално урађени (слободоручно обликовани или нацртани ликови) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму. Изглед места и ликова. Знак. Графички знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучни знак. Лепо писање. Украсна</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>-Комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену - Објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе -Разматра, у групи, како је учио/-ла о облицима и где та знања примењује искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно -Изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука -Повеже одабрану установу културе са њеном наменом -Поштује договоре и правила понашања и облачења приликом посете установама културе -Опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор -Пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу објеката/предмета и облицима из природе и окружења -Користи материјал и прибор у складу са инструкцијама</p>	<p>-Компетенција за учење -Комуникација - Решавање проблема - Сарадња -Естетичка компетенција</p>
--	---	---	---

<p>слова.Традиција. Празници и украшавање. Невербално изражавање. Пантомима, игре, перформанс ОБЛИКОВАЊЕ (преобликовање) Материјал и прибор. Поступци правилног и безбедног руковања и одржавања материјала, прибора и радне површине, значај одржавања хигијене и безбедног руковања прибором. Обликовање скулптуре. Обликовање меких материјала поступком додавања. Спајање разноврсних материјала. Обликовање цртежа. Врсте линија (отворена, затворена, права, крива, светла, тамна, широка, уска, дугачка, кратка, непрекинута, испрекидана, груба, нежна, спирална, таласаста, степенаста...)</p>	<p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника,и др</p>	<p>Изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; – Преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену; – Изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука;</p>	<p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Решавање проблема - Сарадња -Естетичка компетенција</p>
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета. Процењују се: -вештине изражавања и саопштавања; разумевање, -примена и вредновање научених поступака и процедура; - рад са подацима и - рад на различитим врстама техника; уметничко изражавање; вештине, - руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака .одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију инапредовање. Активно учествовање у настави, сарадњу са другима.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Свет око нас::ЧОВЕК СТВАРА (материјали) Материјали за израду предмета (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина) и њихова својства (тврдо-меко, провиднонепровидно, храпавоглатко).</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Простор облик и линије.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Музичка култура		
ЦИЉ УЧЕЊА:	ЦИЉ учења предмета музичка култура је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.		
РАЗРЕД:	Први		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (тон, мелодија) Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук – лик, музика – радња. Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори). Звуци тела (пулс, куцање срца, дисање...). Звуци из природе и окружења. Звучни знак (школско звоно, аутомобилска сирена...). Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак – дуг), јачина (гласан – тих), висина (висок – дубок). Тишина и одсуство звука. Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења .</p>	<p>-Објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; – Разликује одабране звукове и тонове, певање/свирање; хор/један певач/група певача; оркестар/један свирач/група свирача, боју различитих певачких гласова и инструмената и музичке изражајне елементе; – Препозна музички почетак и крај и понављање теме или карактеристичног мотива у слушаном делу; – Повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела; – Поштује договорена правила понашања при слушању музике; – Користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука; – Изговара у ритму уз покрет бројалице; – Пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; – Пева по слуху уз покрет народне песме, музичке игре; – Примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; – Свира по слуху звучне ономапоје и илустрације, ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; – Повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама, ритам са графичким приказом;</p>	<p>Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња - Дигитална компетенција</p>

<p>ситуације значајне за ученике (празници, приредбе, свечаности, рођендани, венчања, новогодишње и божићне песме...). Музичка прича. Карактер дела и елементи музичке изражајности (условљеност).Музички бонтон. Музика и здравље. Носиоци звука (це-де плејер, ем пе 3 плејер, рачунар...).</p> <p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (извођење, покрет) Изговор бројалице у ритму уз покрет – плескање, пуцкетање прстима, корачање, дланом о надлактицу, ударом о клупу. Звучне ономатопеје и илустрације. Држање тела и дисање – правилан начин левања. Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (до-зелено, ре-браон, ми-жуто, фаплаво и сол-црвено). Дечји ритмички инструменти и начина свирања на њима. Свирање по слуху пратње уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења.</p>	<p>– Објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; – Учествоје у школским приредбама и манифестацијама; – Направи дечје ритмичке инструменте; – Ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким ударалкама, једноставну мелодију на краћи задати текст; – Изабере према литерарном садржају одговарајући музички садржај.</p>	<p>- Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Дигитална компетенција</p> <p>- Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Компетенција за учење -</p>
--	---	--	---

<p>.МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (извођење) Израда дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала. Стварање звукова из непосредне околине и природе спонтаном или договореном импровизацијом. Креирање сопствених покрета уз музику која се изводи или слуша. Стварање звучних ефеката и једноставне ритмичке пратње користећи различите изворе звука. Бирање инструмената на основу звука и стварање једноставне ритмичке пратње уз бројалице, песме и музичке игре. Стварање мањих ритмичких целина на основу музичког искуства – изговором у ритму, различитим покретима, предметима и дечјим ритмичким инструментима. Стварање музичких питања и одговора на дечјим ритмичким инструментима у дијалогу. Стварање једноставне мелодије на краћи текст. Бирање познатих музичких садржаја, звучних ономотопеја и илустрација за стварање звучне приче – праћење литерарног текста.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења.</p>		<p>Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција</p>
--	---	--	---

<p>Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Свирање графички представљеног ритма. Музички бонтон.</p>			
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Степен оствареност и циљева, исхода и прописаних , односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавањ а програма предмета.- Праћење и вредновање, оцењивање ученика треба обављати континуирано, уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са индивидуалним развојним способностима. Оцењивање се врши описно. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом процењивања узимаће се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Физичко и здравствено аспирање: Плес и ритам Српски језик: Слушање, стварне и симулиране ситуације.</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>- Кључни појмови: тон, покрет, мелодија, ритам и извођење.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Физичко и здравствено васпитање		
ЦИЉ УЧЕЊА:	ЦИЉ учења предмета физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.		
РАЗРЕД:	Први		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	108		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ (васпитање) Вежбе за развој снаге. Вежбе за развојпокретљивости. Вежбе за развој издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.</p> <p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ (вежбање, игра) - Ходање и трчање - Скакања и прескакања - Бацања и хватања - Пузања, вишења, упори и пењања - Вежбе на тлу - Вежбе равнотеже - Вежбе са реквизитима - Плес и ритмика – Полигони</p> <p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Култура вежбања и играња Основни термини у вежбању. Вежбам безбедно. Чувам своје и туђе ствари. Правила елементарних игара. Некад изгубим, а некада победим. Здравствене-но васпитање Упознај своје</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета -Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, ниво ангажованости (активност) и однос ученика према обавезама у физичком и здравственом васпитању.</p>	<p>– Примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – Правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања;</p> <p>– Комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; – Одржава равнотежу у различитим кретањима; – Разликује правилно од неправилног држања тела и правилно држи тело; – Примењује правилну технику дисања приликом вежбања; – Изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – Игра дечји и народни плес; – Користи основну терминологију вежбања; – Поштује правила понашања на просторима за вежбање; – Поштује мере безбедности током вежбања; – Одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – Поштује правила игре; – навија фер и бодри учеснике у игри; – Прихвати сопствену победу и пораз;</p>	<p>- Компетенција за учење -Комуникација - Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција -Решавање проблема - Сарадња</p> <p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција -Решавање проблема - Сарадња -Дигитална компетенција</p>

<p>тело. Растемо. Видим, чујем, осећам. Моје здравље. Ко све брине о мом здрављу. Лична хигијена. Хигијена простора у ком живим. Хигијена простора у коме вежбам. Животне намирнице и правилна исхрана. Заједно за столом.</p>			
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>– Уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – Наведете делове свога тела и препозна њихову улогу; – Уочи промену у расту код себе и других; – Уочи разлику између здравог и болесног стања; – Примењује здравствено-хигијенске пере руке пре, у току и након вежбања; – Одржава личну хигијену; – Учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – Схвати значај коришћења воћа у исхрани; – Правилно се понаша за столом.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>СРПСКИ ЈЕЗИК: - Језичка култур МАТЕМАТИКА: - Бројеви ПРИРОДА И ДРУШТВО: - Човек – природно и друштвено биће - Материјали ЛИКОВНА КУЛТУРА: - Споразумевање МУЗИЧКА КУЛТУРА: - Извођење музике</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>васпитање, физичко вежбање, игра, здравље и култура</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Дигитални свет		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.		
РАЗРЕД:	Први		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>ДИГИТАЛНО ДРУШТВО</p> <p>Различит изглед дигиталних уређаја. Дигитални уређаји у различитим занимањима. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно изражавање са дигиталним уређајима и без њих. Комуникација посредством дигиталних уређаја. Дигитални уређај и паметни дигитални уређај. Коришћење дигиталних уређаја за повећање прилика за учење и стицање искуства ученика у области науке, културе и уметности. Различит изглед дигиталних уређаја. Дигитални уређаји у различитим занимањима. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно изражавање са дигиталним уређајима и без њих. Комуникација посредством дигиталних уређаја. Дигитални уређај и паметни дигитални уређај. Коришћење дигиталних</p>	<p>Предмет Дигитални свет намењен је развијању дигиталне компетенције код ученика првог разреда основне школе. Програм наставе и учења за први разред оријентисан је на процес учења и остваривање исхода. Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет Дигитални свет. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика, који су груписани у три наставне теме: Дигитално друштво, Безбедно коришћење дигиталних уређаја и Алгоритамски начин размишљања. Наведене исходе могуће је остварити са различитим нивоима расположивости дигиталних уређаја намењених за коришћење од стране ученика, укључујући и могућност да само наставник располаже дигиталним уређајем. Уколико наставник има на располагању одговарајуће дигиталне уређаје (рачунаре, таблете, мобилне телефоне, роботе и друге физичке дигиталне уређаје...), ученици треба да их користе на начин који директно доприноси остваривања дефинисаних исхода учења. Вероватно је да ученици имају искуства са коришћењем дигиталних уређаја. Од изузетног је значаја да та искуства наставник увиди и уважи. Ученици могу бити вешти корисници технологије, али то не значи да су и компетентни у овој области. У том смислу, наставник има слободу да наставу организује у складу са техничким могућностима, предзнањима и потребама својих ученика. Током реализације наставе, рад наставника мора бити континуирано усмерен ка смањивању дигиталног јаза. Важно је да наставници помогну ученицима да увиде да технологија није свима једнако доступна, те да немогућност приступа технологији може да угрози одређене групе или појединце у друштву. Отуда је неопходно да наставник, пре него што планира конкретне активности учења, уочи постојање ученика који би, због ограниченог приступа технологији, могли да буду искључени или у неповољном положају. На пример, ако наставник предвиђа коришћење апликације на таблети или мобилном телефону, он мора да буде сигуран да те активности нису неповољне за ученике који немају</p>	<p>Ученик активно доприноси раду читаве групе, стрпљиво слуша предлоге других, сарађује у групном раду</p> <p>– наводи примере из свакодневног живота којима се илуструјесусретање различитих култура;</p>	<p>Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Сарадња -</p> <p>Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву;</p>

<p>уређаја за повећање прилика за учење и стицање искуства ученика у области науке, културе и уметности. Дигитални уређај и наше здравље (вид, положај тела, време пред екраном, дигитални уређај као отпад). Дигитални уређај и наше здравље (вид, положај тела, време пред екраном, дигитални уређај као отпад)</p>	<p>приступ таквој технологији код куће. Обавезивање ученика да користе наставне материјала за које им је потребан приступ интернету од куће неправедно је према онима који га немају. За такве ученике наставник мора да обезбеди алтернативу – могућност приступа школским дигиталним уређајима, пре или после наставе. Значајно је и да наставник упозна ученике са стереотипом да је бављењем информатиком и програмирањем поље рада резервисано за мушку популацију и да га демантује кроз навођење адекватних примера (Ада Лавлејс и сл.). а</p>	<p>– дискутује о томе како непознавање других култура утиче на настанак стереотипа, предрасуда и дискриминације Ученик се понаша у свакодневним ситуацијама на начин који уважава животну средину и рационалну потрошњу ресурса; Ученик ће моћи да образложи важност информисања о стању животне средине иначинима њене заштите</p>	<p>Естетичка компетенција; Комуникација; Сарадња –</p>
<p>БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА</p> <p>Подаци о личности и њихова заштита при комуникацији помоћу дигиталних уређаја. Помоћ у случају контакта са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин. Одговорно руковање дигиталним уређајем (мере физичке заштите, коришћење лозинке)</p>	<p>Наставник треба да креира образовну ситуацију у којој ученици могу да увиде да су дигитални уређаји свуда око њих – код куће, у школи, дому здравља, продавници, на паркингу, улици. Наставник не сме да инсистира на дефинисању дигиталног уређаја. Он треба да има у виду да рачунари данас имају различите појавне облике. Десктоп, лаптоп или таблет јесу рачунари, али то је и телефон, као и нека савремена играчка, фриџидер, клима уређај, веш-машина. Отуда термин рачунар (енгл. цомпутер) није довољан, те користимо термин дигитални уређај. Ученике треба подстицати да поделе са вршњацима животне ситуације које су их увериле у корисност дигиталних уређаја, тј. опишу како родитељи: плаћају рачуне од куће (без чекања у реду, у време када им је угодно, чак и ноћу), како проналазе информације које су им потребне (радно време продавнице, временску прогнозу, читају новине и сл.), користе навигацију... Наставник треба да створи услове за хеуристички разговор постављајући питања: Некада није било рачунара. И тада су лекари лечили људе. Сада лекари користе дигитални уређај. Зашто? (Повезивањем рачунара, систем здравствене заштите обезбеђује да ажурни подаци о здравственом стању пацијента буду доступни не само једном лекару, већ свим лекарима укљученим у његово лечење. Не постоји потреба ни за издавањем папирних рецепата за лекове. Тиме се смањују трошкови и обезбеђује правовремено издавање лекова пацијентима којима су потребни, као и штити животна средина); Како ради касир у продавници? Да ли укуцава цену производа? Како је употребом дигиталног уређаја унапређен његов рад? (Скенирајући бар-кодове, касир ради брже, производи које су купци купили нису више на стању у продавници, менаџер</p>	<p>Ученик ће моћи да разликује примере одговорног и неодговорног понашања људи према животnoj средини;</p>	<p>Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Сарадња -</p>

АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН
РАЗМИШЉАЊА

продавнице зна шта треба набавити, а шта не); Наставници су подучавали децу и пре рачунара. Сада користе дигитални уређај. Зашто? (Некада су наставници уписивали оцене у папирни дневник. Сада користе електронски дневник. Коришћењем електронског дневника наставник омогућава да родитељи лако могу да прате оцене своје деце, да правовремено виде коментаре наставника и васпитно делују.) Како би створио услове да ученици упореде начине креативног изражавања у ликовној уметности (вајарство) са дигиталним уређајима и без њих, наставник треба да омогући ученицима да, на часу, вајају у пластелину популарни лик из цртаћа. Током часа, наставник треба да прикаже ученицима видео-запис дигиталног вајања истог јунака, у 3Д програму и са ученицима извршити поређење вајања и дигиталног вајања. Обуку ученика за коришћење дигиталних уџбеника наставник треба да спроводи планирано, у више наврата, у ситуацијама када дигитални уџбеник пружа могућности које премашују традиционални и доприноси разумевању наставног садржаја различитих предмета, те конструкцији и функционализацији знања. На часовима наставник треба да омогући ученицима да искажу своје виђење предности и мана дигиталних уџбеника. Ако ученици користе дигиталне уџбенике различитих издавача, добро би било да наставник подстакне ученике да упореде платформе и укажу на различите добробити сваке од њих. Ученици треба да решавају тестове у уџбеницима и играју образовне игре, а све у контексту конструкције конкретних знања и јачања дигиталне компетенције. Питања попут: Како људи комуницирају? Како дигитални уређаји доприносе брзини и лакоћи комуникације? Како данас комуницирамо са особама које су физички удаљене, живе у различитим деловима света? Да ли је могуће комуницирати коришћењем сваког дигиталног уређаја? Који су предуслови за комуникацију помоћу дигиталних уређаја? Који дигитални уређаји су „паметни” и има ли, уопште простора да, у овом контексту, говоримо о памети? Наставник треба да постави ученицима и омогући им да поделе своја искуства када су у питању видови комуникације са дигиталним уређајима и без њих. У овом контексту, наставник треба да искористи прилику да са ученицима разговара и о интернету, без инсистирања на дефинисању појма. (Комуникација лицем у лице, разговор посредством фиксне телефоније неки су од традиционалних начина комуникације. Мобилни телефон је дигитални уређај помоћу кога можемо увек да комуницирамо (ако имамо домет и платили смо

Компетенција за учење;
Одговорно учешће у демократском друштву;
Естетичка компетенција;
Комуникација; Сарадња -

Осмишљавање корака који воде до решења једноставног проблема. Тумачење постојећих и креирање алгоритама изражених симболима. Уочавање и исправљање грешака у алгоритму. Тумачење понашања дигиталног уређаја у односу на приказани алгоритам.

рачун). Да ли је то случај и са таблетом? За комуникацију помоћу таблета неопходан нам је приступ интернету и одговарајући програми. Наставник треба да упозна ученике са могућностима комуникације на релацији човек - дигитални уређај (паметни фриџидер, машина за прање веша, клима-уређај.) Ако могућности локалне средине дозвољавају, наставник треба да одведе ученике у музеј, у осмишљену туру која им пружа прилику за уметнички доживљај и учење. У учioniци, наставник треба да демонстрира ученицима виртуелну посету неком од најзначајнијих светских музеја/галерија и подстакне их на размишљање о условима који су били потребни да би се приказана установа културе посетила. Оно што ученици треба да схвате јесте да дигиталне уређаје можемо и треба да користимо како би повећали (створили нове) прилике за учење и искуства из области науке, културе и уметности. Посебно је значајно да наставник, пре екскурзије или наставе у природи, употреби неку од постојећих веб-презентација (<http://виминачиум.орг.рс/излозбе/виминачиум-виртуал-тоур/>) или апликација и, виртуелно, упозна ученике са местима и културним добрима (музејима, манастирима, споменицима) које ће посетити. На тај начин, наставник пружа ученицима прилику да упореде доживљај поднебља и културне баштине посредством дигиталног уређаја и уживо. О доживљају ученика треба продискутовати након повратка у школу. (Дигитални уређаји и интернет омогућавају приступ најзначајнијим достигнућима културе и науке без изласка из учioniце. Њиховим коришћењем, повећава се доступност светске културне баштине. Нације производе бројне дигиталне производе да би промовисале сопствену културу и показале своја достигнућа. Да ли и ми треба о томе да мислимо и на томе да радимо и, да бисмо исто постигли, која знања треба да имамо, завршна су питања за ученике.)

Знања ученика и садржаје осталих обавезних предмета и изборних програма требало би искористити како би се пред њих поставио адекватан задатак – поступак који треба да анализирају и предложе кораке за његово спровођење (колут унапред, писање слова, низ сличица од којих треба сачинити причу, низ сличица међу којима има сувишних...). Наставник треба да уведе термин алгоритам и да га ученицима протумачи као упутство за решавање неког проблема или извођење неког поступка. Свако инсистирање на дефиницијама није прихватљиво. Ученике треба ставити у ситуацију да добију упутство

прво за делимично познате и њима смислене задатке и поступе у складу са њим. Потребно је да наставник осмисли симболе које ученици треба да дешифрирају и изврше предвиђени поступак. У другој фази, наставник треба ученицима да обезбеди упутство које им омогућава да изврше потпуно непознати задатак. Након успешне реализације задатка, наставник треба да им укаже да су били у ситуацији у којој се сваки дигитални уређај налази – извршава наредбе (упутства), не знајући са којим циљем, али ипак савршено тачно и на корист својим корисницима. Тестирање ваљаности алгорита, исправљање грешака, осмишљавање и тестирање унапређеног решења драгоцени су тренуци учења. (Само ученик који је свестан чињенице да пут до успеха може бити вијугав има добре изгледе да постане успешан.) У том смислу, наставник често треба да поставља ученике у ситуације да разматрају унапред креиране алгоритме (упутства) за решавање одређених задатака, да у више наврата откривају грешке и исправљају их, све док не дођу не само до најбољег, већ и до најефикаснијег решења. Како би ученици јасно повезали алгоритам са понашањем дигиталног уређаја, наставник треба да им прикаже једноставан алгоритам (на табли), а затим и да им демонстрира како се дигитални уређај понаша у складу са тим алгоритмом. У циљу досезања предвиђеног исхода, најбоље је да наставник користи унапред програмираног робота или други физички дигитални уређај (попут микроконтролера) и демонстрира ученицима његово понашање. Уколико наставник располаже роботима или, за узраст ученика одговарајућим физичким дигиталним уређајима, препоручено је да и ученици искусе управљање њиховим понашањем, у складу са симболима исказаним алгоритмом. Ако су ученицима на располагању рачунари, рад у програму на адреси [хттп://сцратцх.мит.еду/пројецтс/19685257/](http://сцратцх.мит.еду/пројецтс/19685257/) може да допринесе досезању дефинисаног исхода

**ПРАЋЕЊЕ И
ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И
УЧЕЊА**

У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднију се процес и продукти учења. Устаљене методе процене постигнућа ученика, које наставници примењују у другим обавезним предметима и изборним програмима, могуће је примењивати и у настави овог предмета. Ипак, изазови попут чињенице да процена постигнућа заснована само на резултатима практичних задатака које ученици раде није довољан показатељ онога што они знају и умеју, или да је, при сарадничком раду, врло тешко идентификовати допринос сваког појединца, доводи до потребе за издвајањем неколико техника које се посебно препоручују за примену у оквиру предмета Дигитални свет (превасходно зато што у највећој мери корелирају са његовом природом): – самопроцена: програм наставе и учења очекује да ученици објасне нпр. начин функционисања једноставних алгоритама (укључујући и оне које су сами креирали), тестирају их, а затим откривају и исправљају грешке у њима. Неговање праксе исказивања рефлексивних коментара током представљања онога што су урадили прилика је за развој самоувида и саморегулације у учењу и основа за процену властитог

	<p>постигнућа ученика; – вршњачка процена: ова врста процене постигнућа ученика природно се надовезује на процес самопроцене – ученици раде у пару или групи на истом задатку и имају могућност да, делећи одговорност, стварају и исправљају решења, те пружају конструктивне повратне информације. (Ова метода широко је распрострањена у ИТ индустрији од стране професионалних програмера (програмирање у пару) и лако ју је превести у учионицу.); – отворена питања: знање ученика о концептима који су обухваћени програмом неће увек бити лако уочљиво. Постављање отворених питања један је од начина на који наставник може да процени постигнућа својих ученика, али и да допринесе продубљивању њиховог разумевања конкретнoг концепта. Питања која почињу са „Зашто” или „Како” посебно су корисна: Зашто није добро да чашу са слатким пићем држиш поред дигиталног уређаја? Како ради твој алгоритам?Зашто је потребно да водиш рачуна о дужини времена које проводиш у раду са дигиталним уређајем?итд.; – Већ знам – Желим да научим – Научио/ла сам: коришћење рубрика за идентификацију онога што већ знају, шта желе да науче и, накнадно, онога што су научили, корисна је техника коју ученици могу да користе за подршку самосталном учењу, а наставник за процену њихових постигнућа. Примењујући предложене методе процене постигнућа ученика наставник креира и конзистентно гради персонализовано и подстицајно образовно окружење.Он прати постигнућа ученика из улоге активног посматрача и ментора.Избегнута је формална ситуација процењивања (наставник не прозива и не пропитује ученике), чиме је ниво стреса ученика битно смањен (потенцијално и елиминисан).Јачање самопоуздања ученика и саморегулације у учењу посебна је добробит која произилази из наведеног.</p>
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик, Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Свет око нас: ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ</p> <p>Чувамо здравље Здрав начин живота: становање, одевање, исхрана, лична хигијена, рад, одмор. Безбедно понашање у саобраћају на путу од куће до школе (кретање улицом са и без тротоара, прелажење преко улице, безбедно место за игру). Опасне ситуације по живот, здравље и околину, превенција и правилно понашање (у дому и школској средини, саобраћају, током природних непогода</p> <p>музичка култура</p> <p>СПОРАЗУМЕВАЊЕ (комуникација) Различите информације као мотивација за стваралачки рад. Природа и непосредно окружење; машта и стварни догађаји; приче, песме и текстови из књига и часописа за децу и уџбеника, уметничка дела... Читање визуелних информација. Илустрација у дечјим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани и анимирани филм – традиционално урађени (слободоручно обликовани или нацртани ликови) и савремени (урађени у апликативном ликовна култур</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Кључни појмови садржаја: дигитални уређаји, интернет, електронски отпад, подаци о личности, безбедност, решавање проблема, алгоритам.</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Грађанско васпитање		
ЦИЉ УЧЕЊА:	ЦИЉ учења програма грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.		
РАЗРЕД:	Први		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у одељењу (различитости) Радионичарски тип часа 11 Идентитет Ко сам ја? Наше јаке стране, у чему смо успешни, у чему бисмо волели да напредујемо. Таленти и интересовања која поседујемо. Наше сличности и разлике. Основна осећања (радост, страх, туга, бес) и како се препознају. Потребе и права Разлике између жеља и основних животних потреба. Права детета Кршење и заштита права Препознавање кршења права детета. Ко ме се обрати у ситуацијама кршења права детета. Одговорност према себи и другима . ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	-Наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује; – Уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; – Понаша се на начин који не угрожава потребе, права и осећања других; – Препозна код себе и других основна осећања; – Препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима; – Преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву; – Тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права; – Разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу, књижевним делима, филмовима; – Комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме; Слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; – Сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму; – Договара се и одлучује у доношењу одељењских правила и да се понаша у складу са	Компетенција за учење - Комуникација - Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција -Решавање проблема – Сарадња - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција

<p>Одељење/група као заједница (права) Радионичарски тип часа 10 Функционисање заједнице Одељење/група као заједница. Вредности одељења/групе – равноправност, одговорност, солидарност, поштовање и брига за друге, толерантност, праведност, поштење. Уважавање различитости. Правила у одељењу/групи и њихова функција. Одлучивање у одељењу/групи. Одговорност деце и одраслих за функционисање заједнице.</p> <p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Комуникација и сарадња (комуникација) Радионичарски тип часа 11 Комуникација Слушање/неслушање. Кад разговарамо држимо се теме. Изношење мишљења. Уважавање саговорника. Сарадња Групни рад, договарање и сарадња са вршњацима и одраслима.</p> <p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција одељења/групе (сарадња) Радионичарски тип часа 4 Планирање и извођење једноставне акције у одељењу/групи Кораци у</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>њима; – Својим речима образложи неопходност правила која регулишу живот у заједници;</p> <p>– Препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати; – Заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу; – Учествује у изради плана једноставне акције;</p> <p>–</p> <p>– Учествује у изради плана једноставне акције; – Са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; – Доприноси промоцији акције; – На једноставан начин вреднује изведену акцију</p>	<p>-Решавање проблема - Сарадња -Дигитална компетенција</p> <p>- Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција -Решавање проблема – Сарадња</p> <p>- Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција -Решавање проблема - Сарадња</p>
--	---	--	---

<p>планирању и izvoђењу акције. Чиме се поносимо и чиме нисмо задовољни у одељењу. Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити. Одређивање циља и израда плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције – видео, фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.</p>			
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета. Процењују се вештине : начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик: (порука, текст, описивање, богаћење речника, изражајно казивање и читање, правописна правила) Говорење Вођени и слободни разговор. Говорни предлози. Усмена порука. Причање и описивање. Казивање књижевног текста. Драмски, драматизовани текстови, сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско). Богаћење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре.</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>различитости, комуникација и права.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Верска настава		
ЦИЉ УЧЕЊА	Циљ наставе и учења верске наставе јесте да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом, упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице, треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и философских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.		
РАЗРЕД	Први		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА	36		
НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	1		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	САДРЖАЈИ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће:
I – УВОД	1. Учимо о нашој вери - уводни час	Уводне часове осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.	- бити у стању да опише и објасни значење појма заједнице као и свој однос према блиским особама (породици) - моћи да препозна да не можемо једни без других - знати да се правилно осени крсним знаком - знати да је Бог Света Тројица (Заједница тј. Љубав) - знати да крштењем постајемо чланови Божје породице (Цркве)
	2. Моја породица и другари породице (Цркве) 3. Моја школа 4. Ми смо део Божје породице	Реализација треба да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Ученицима пружити основ за разумевање човека као бића заједнице, Пружити ученицима елементарно знање о Богу као бићу заједнице.	- знати да заједница са Богом почива на слободи - знати да је послушност израз љубави - уочити да је молитва разговор са Богом - усвојити текст молитве Оче наш - знати да је Бог Отац створио свет из љубави - разуме Христово учење као „учење“ о љубави и праштању (на примерима из јеванђељских прича) - моћи да преприча одабране приче које говоре о Христовој љубави према свету и човеку - на елементарном нивоу моћи да објасни међусобну повезаност свих људи и природе
III - ЗАЈЕДНИЦА ЉУБАВИ БОГА, ЧОВЕКА И ПРИРОДЕ	5. Послушност Даривање – наша љубав свет на дар зовемо нашег Бога	6. 7. Цео 8. Оче наш -	међусобну повезаност свих људи и природе - моћи да препозна да је наш живот Божји дар
		Читање, анализа, интерпретација библијских и других пригодних православних књижевних текстова за децу, уз организовање садржаја у тематско-мотивске целине и	

		<p>међупредметно тематско увезивање садржаја. Функционално повезивање градива уз вертикалну корелацију.</p> <p>Пружити основ за упознавање односа који владају између човека и Бога и да је молитва наш разговор са Богом. Омогућити ученицима да увиде паралелу између породичних односа и односа у Цркви.</p>	
IV - НЕИЗМЕРНА ЉУБАВ БОЖЈА - ХРИСТОС СЕ РОДИ!	<p>9. Бог долази у овај свет се роди – Божић у мом дому</p> <p>11. Како је Растко постао Св. Сава Сава, слава у школи и у мојој породици</p>	<p>10. Христос</p> <p>12. Свети</p>	<p>Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонованја наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. Квалитет наставе се постиже када се наведени наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p>
V - ЦРКВА - ЗАЈЕДНИЦА СА БОГОМ	<p>13. Бог ствара свет наш дом</p> <p>дарове Божје Бог</p> <p>ученицима породице</p>	<p>14. Свет је</p> <p>15. Прихватимо</p> <p>16. Где је љубав ту је</p> <p>17. Христова вечера са</p> <p>18. Литургија - окупљање Божје</p> <p>19. Пост – стаза љубави</p>	<p>Омогућити ученицима да схвате и доживе Цркву као заједницу сабраног Божјег народа. Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p> <p>Имати на науку да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се искуство светости доживи и спроведе у живот добрим међуљудским односима - кроз веру, наду и љубав.</p>

		<p>Оквирни број часова по темама</p> <p>Увод – 1 Заједница као основ живота – 4 Заједница љубави Бога, човека и природе – 5 Неизмерна љубав Божја-Христос се роди! – 6 Црква – заједница са Богом – 8 Христова љубав према човеку и свету – 4 Наша брига о свету – 6 Евалуација – 1+1</p>	
VI – ХРИСТОВА ЉУБАВ ПРЕМА ЧОВЕКУ И СВЕТУ	20. Христова љубав према човеку и свету Препознајемо Христову љубав Христос васкрсе!	21. 22.	
VII – НАША БРИГА О СВЕТУ	23. Човек домаћин у свету Радост служења према људима и природи је љубав према Богу 26. Сваки човек је за нас Христос Научили смо о нашој вери	24. 25. Љубав 27.	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Опсервација од стране наставника, концептуалне мапе, самовредновање, „конференције“, посматрање понашања ученика, задаци и тестови које осмишљава наставник;		
МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	<p>Компетенција за целоживотно учење Различити приступи настави и методе учења у оквиру верске наставе омогућавају ученицима да постигну проактиван став према учењу и развоју различитих стратегија учења. Интердисциплинарно преплитање и повезивање верске наставе са другим образовним областима, темама и другим предметима, омогућава унапређење основних компетенција и вредности, доприноси развоју њихових генеричких и других компетенција и даје допринос подстицању критичког и креативног мишљења.</p> <p>Комуникација Развој комуникационе компетенције, наглашен је у исходима верске наставе православног катихизиса и директно је везан за област језика и комуникације.</p> <p>Дигитална компетенција Очекивања ове међупредметне теме остварују се коришћењем различитих дигиталних алата који помажу у постизању исхода верске наставе. Православни катихизис кроз систематизацију наставних тема анализира, поред осталог, позитивне и негативне утицаје дигиталне технологије и друштвених мрежа, али је акценат на наменској употреби у сврху креативног стваралаштва и савремених начина промовисања хришћанских вредности у друштву.</p> <p>Одговорно учење у демократском друштву</p>		

	<p>Целокупан план и програм верске наставе усмерен је ка томе да оспособи ученика за активно, компетентно, критичко и одговорно учествовање у животу школе, заједница којима припада и демократског друштва у којем живи и делује.</p> <p>Одговоран однос према здрављу Православни катихизис кроз исходе наглашава потребу развоја одговорног односа према телесном, менталног и социјалном здрављу, стицања здравих животних навика, разликовања прикладног од неприкладног понашања, развијања емпатије и разумевања према другоме, избегавања конфликта и начина ненасилног решавања, активности које доприносе личном развоју и просуђивању сопствених ставова и понашања, у циљу изградње личне и заједничке будућности, и здраве стазе будућности будућих генерација.</p> <p>Одговоран однос према окоolini Одговоран однос према окоolini подразумева познавање и непосредан доживљај створене природе, увиђање значаја који природа има за одржавање живота, а та очекивања се посебно остварују кроз исходе верске наставе у којима се акценат ставља на одговорно понашање према свету и бригу о творевини (екологија) са православног становишта.</p> <p>Естетичка компетенција С обзиром на неоспоран утицај религије, посебно хришћанства, на развој опште и националне културе и уопште на конкретан живот појединца и заједнице, одабрани верски садржаји православног катихизиса су везани за препознавање и промовисање вредности важних за формирање српске културе и друштва, а ово подручје је једнако повезано с подручјем уметности.</p> <p>Предузимљивост и предузетничка компетенција Неки од циљева предузетничке компетенције су развој истрајности и стицање радних навика, отвореност за нове могућности, креирање иновативних и креативних решења, позитиван однос према послу, као и управљање пројектима и предлозима пројеката. Ово је свеprisутно у настави верске наставе, посебно у пројектима кроз које се остварује васпитна димензија предмета.</p>
<p>КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Природа и друштво, Свет око нас, Народна традиција, Грађанско васпитање</p> <p>Корелација са природом и друштвом остварује се у многим областима, а нарочито - Заједница љубави Бога, људи и природе. Корелација ће допринети јаснијем разумевању лепоте и хармоније природе и човека, размени искустава о себи, другима и свету, одговорности за себе, друге и створени свет (окоlinу), прослави црквених празника, обичаја и традиције у животном окружењу ученика. Важна област повезивања јеи поштовање других, значај помирења и праштања за живот заједнице, правила лепог понашања у породици, храму и учионици, пријатељство, помагање и значај заједнице за живот појединца уопште као саставни део православног катихизиса. Грађанско васпитање - Питање права и обавеза, значај појединца и његове друштвене улоге, само су део могуће корелације са облашћу верске наставе која се бави питањем заједнице. Такође, повезаност се манифестује у концептима о толеранцији, морално-етичким проблемима савременог човека итд.</p> <p>Музичка култура, Ликовна култура Основи ликовне и музичке писмености, познавање нота и музичких појмова, ликовних композиција, корелирају са областима празника и богослужења, и личним уметничким доживљајима истих. Повезаност са ликовном културом видљива је и у области верске наставе у којима ученик упознаје хришћанске мотиве и утицај хришћанства на српско друштво и српску црквену баштину. Овде посебно место заузима област црквене архитектуре, која је саставни део ликовне уметности. Веза између музичке културе и верске наставе конкретно се остварује у области обраде и утврђивања црквених</p>

	<p>празника и Литургије, као начина на који се у Цркви изражава љубав према Богу. Ученици ће током године певати божићне, васкршње и литургијске песме, повезујући са знањем које стичу из предмета музичка култура.</p> <p>Српски језик и књижевност, Страни језици</p> <p>Језичко-комуникацијско подручје и књижевност је област на којој верска настава корелира са предметима српског језика и страних језика. Корелација је видљива у свим областима који се заснивају на вежбању и овладавању корисности српског језика у језичким активностима слушања, говорења, читања, писања и интеракције које омогућавају усвајање комуникативних језичких компетенција у стандардној српској анализи и тумачењу текста и разумевању контекста и слојева значења, способности пажљивог читања одабраних текстова, као и вештина комуникације и сарадње с другима и у препричавању и приповедању текстова из области библијске историје, Старог и Новог завета. Верска настава је у корелацији са књижевношћу која се односи на почетак писмености у Срба, крштењем Срба и улогом истакнутих црквених људи у историји развоја језика и доприноса књижевности. У свим страним језицима веза са верском наставом остварује се у области културе, празника, обичаја и свакодневног живота и других традиционалних и савремених одредница земаља тог говорног подручја у којима се може препознати утицај хришћанства или других религија.</p> <p>Физичко и здравствено васпитање</p> <p>У верској настави се могу наћи обраде многих тема које стоје у вези са питањима труда, залагања, победе, пораза, такмичења, учешћа, поштовања противника и сл. те се са предметом физичког и здравственог васпитања на практичан начин често може остварити корелација у области етике спорта, ради омогућавања раста стваралачке радости, упорности и самоодрицања, развијања осећаја за заједништвом, практичног учења прихватања пораза и победе на позитиван и афирмативан начин, признавања правила, лепог понашања током игре и навијања.</p>
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Бог, свет, вера, љубав, заједница, другарство, молитва, црква, празници, пост, литургија, служење

ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе је развој ставова, вештина, самосталности при раду, процена и самопроцена. Својим примером и уз помоћ учитеља ученици упознају школски живот и комплексније односе колектива и у тим односима како да остваре своје потенцијале уз уважавање других. Упућује их на усвајање културно-хигијенских и здравствених навика и формирање ставова о заштити животне средине.	
РАЗРЕД:	Први	
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
ЖИВОТ У ШКОЛИ	Одређивање циља повезан са битним странама деце живота. Усмереност ка адаптацији на школску средину и правила школског живота.	<ul style="list-style-type: none"> - развијање одговорности, критичности и самокритичности - поштује правила понашања у школи и одељењу - самопроцена својих могућности - препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима; - развије сазнања о себи, сопственим осећањима и потребама, свести о личном идентитету; - развија самопоштовање и самопоуздање - развија одговоран однос према себи и другима - развија начине изражавања својих потреба и мишљења уз уважавање потреба и различитих мишљења других; - развија начина размене другачијих мишљења и њихово прихватање; - разуме разлоге сукоба - развија припадност са колективом; - мотивише се на учествовање у приредбама и заједничким прославама; - развија јединство са колективом - развија свест о значају здравља, правилне исхране и потребе за игром као елементом физичког и психичког здравља - изражава страхове, размишљања, недоумице; - разуме своју улогу и значај у породици - разуме и поштује осећања других када се шалимо; - поштује правила игре; - схвата значај читања; - препознаје и реагује на различите врсте насиља; - дефинише правила понашања са ученицима
ДЕЧЈА НЕДЕЉА/ДЕЧЈА ПРАВА	Разликовање права и обавеза. Схватање да обавеза доноси и одређено право.	
Ја и други НЕНАСИЛНА ТОЛЕРАНЦИЈА И КОМУНИКАЦИЈА КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ МОЈЕ ЗДРАВЉЕ МОЈА ПОРОДИЦА ЗАБАВНЕ И СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ	Упућивање на друге начине помоћи и сарадње. Упућивање на значај толеранције која води у ненасилну комуникацију. Упућивање на значај толеранције која води у ненасилну комуникацију. Развити свест о важности припадности колективу као социјано биће. Указивање и упућивање на очување здравља. Упутити на значај породице као основе стабилних односа и здраве социјалне интеракције са околином. Упознавање са различитим правилима игре.	

ЗАШТИТА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА	Упознавање са различитим нивоима насиља. Препознавање насиља и начичи реакције.	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују... Учеников напредак се прати на основу резултата рада, примене знања и вештина, на основу продуката рада, кроз његове активности, однос према учењу, самосталност, иницијативу, мотивацију, учешће уразличитим облицима рада.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, Математика, Дигитални свет, Свет око нас, Музичка култура, Ликовна култура, Физичко васпитање	

2.2. 2. РАЗРЕД

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	СРПСКИ ЈЕЗИК		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.		
РАЗРЕД:	други		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	180		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. ЈЕЗИК (граматика и правопис) (обрада – 30, остало – 10 часова) Реченица - обавештење, питање и заповест.	У настави језика, ученици овладавају писаним и усменим стандардним српским језиком. Програм је усмерен на развијање исхода и ученичких компетенција за примену граматичких правила у писаној и говорној комуникацији.	– разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст; – одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; – одреди редослед догађаја у тексту;	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција,

<p>Уочавање потврдних и одричних реченица. Велико почетно слово и знаци интерпункције. Препознавање главних делова реченице. Именице и глаголи. Разликовање основних глаголских облика за исказивање садашњег, прошлог и будућег времена. Глас и слог, самогласници и сугласници. Писање речце ли у упитним реченицама и речце не уз глаголе у одричним реченицама. Скраћенице. Усвајање латинице.</p>	<p>Разликовање гласа и слога у изговорном смислу. Из морфологије се развијају основна знања о именицама, глаголима, придевима и бројевима. За сваку врсту речи најпре се уводи појам, а затим разликовање подврста. Синтаксичка знања се надовезују на већ научена и проширују разликовањем реченица по облику и значењу. Правописна правила ученици усвајају постепено, уз понављање и вежбање већ наученог и уз упознавање са новим садржајима, и то путем различитих вежбања како на нивоу речи тако и на нивоу реченица и текстова.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; – разликује стих и строфу; – уочи стихове који се римују; – објасни значење пословице и поуке коју уочава у басни; – наведе једноставне примере поређења из текстова и свакодневног живота; – разликује глас и слог и препозна самогласнике и сугласнике; – разликује врсте речи у типичним случајевима; – одређује основне граматичке категорије именица и глагола; – разликује реченице по облику и значењу; – поштује и примењује основна правописна правила; – влада основном техником читања и писања латиничког текста; – влада основном техником читања и писања латиничког текста; – пронађе експлицитно исказане информације у једноставном тексту (линеарном и нелинеарном); – користи различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање, описивање; – правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину; – учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника; – разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај); – изражајно чита ћирилички текст <ul style="list-style-type: none"> – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму; – изводи драмске текстове; 	<p>одговоран однос према околини, решавање проблема</p>
<p>2. ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>(обрада – 30 остало – 40 часова)</p> <p>Препричавање садржине краћих текстова, филмова, позоришних представа, радијских и телевизијских емисија за децу. Причање о догађајима и доживљајима. Описивање предмета са којим се ученик први пут среће; властити избор предмета за описивање - слободно или по раније утврђеном плану. Описивање биљака и животиња на основу непосредног посматрања. Усвајање основних елемената приступа описивању - стварање заједничког и индивидуалног плана описа. Богаћење речника.</p>	<p>Правописне вежбе омогућавају ученицима да посебно обратe пажњу на правописне захтеве и на њихову улогу у тексту. У овом узрасту требало би примењивати просте правописне вежбе које су погодне да се савлада само једно правописно правило из једне правописне области. Приликом савлађивања правописних начела погодне могу бити следеће правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање. Развијање и унапређивање језичке културе ученика представља један од најзначајнијих задатака наставе српског језика. Њен крајњи циљ је да ученици буду оспособљени да квалитетно и сврсисходно усмено и писмено комуницирају.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – изражајно чита ћирилички текст <ul style="list-style-type: none"> – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму; – изводи драмске текстове; 	
<p>3. КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>(обрада – 39, остало – 31 часа)</p> <p>Школска лектира</p> <p>Народно стваралаштво</p>	<p>Основни облици усменог и писменог изражавања су препричавање, причање и описивање. Потребно је подстицати ученике да уоче шта је битно, а шта може остати непоменуто када препричавају, како се не би догодило да препричани текст буде дужи од оног који препричавају.</p>		

<p>Популарни и информативни текстови Избор из енциклопедија и часописа за децу</p>	<p>Причање – обухвата причање догађаја и доживљаја, причање на основу маште, на задату тему, причање на основу слике или низа слика.</p> <p>Описивање – најсложенији облик усменог и писменог изражавања у разредној настави. Због бројних узраснихограничења у рад у са најмлађим ученицима, овој врсти језичког изражавања потребно је приступити посебно одговорно и поштовати принципе наставне условности и поступности приликом постављања захтева: оспособљавати ученике да пажљиво посматрају, уочавају, откривају, запажају, упоређују, па тек онда дату предметност да мисаоно заокруже и језички уобличе.</p> <p>Језичка култура ученика негује се и кроз игровне активности, посебно кроз језичке вежбе. Врсте игара потребно је одабрати према интересовањима ученика или у контексту наставног садржаја. То могу бити разговорне игре, на пример, разговор са књижевним ликом, затим ситуационе игре, односно стварне ситуације, на пример, разговор у продавници, разговор код лекара. Могу се одабрати и ребуси, загонетке, питалице, брзалице, разбрајалице, једноставне укрштене речи, осмосмерке, асоцијације, састављање реченица, проширивање задатих реченица.</p> <p>Лексичко-семантичке вежбе служе да се богати речник ученика и да се укаже на различите могућности приликом избора речи и израза и упуту на њихову сврсисходнију употребу. Применом лексичко-семантичких вежби код ученика се ствара навика да промишљају и траже адекватан језички израз за оно што желе да искажу (у зависности од комуникативне ситуације) и повећава се фонд таквих израза у њиховом речнику. Врсте ових вежби, такође, треба усагласити са интересовањима ученика и наставним садржајима.</p> <p>Код учења латинице посебну пажњу треба посветити графичком увезивању слова у речима. Писање се може</p>	<p>– износи своје мишљење о тексту.</p>	
--	--	---	--

	<p>увежбавати кроз преписивање, допуњавање реченица, састављање реченица на основу слике, састављање реченица на основу низа слика, диктате и самостално писање реченица и краћих текстуалних целина.</p> <p>У настави књижевности најважније је код ученика развијати љубав према читању, градити осећај за лепо и вредно, васпитавати укус. Кроз читање књижевноуметничких текстова и у разговору о њима на часу гради се критичко мишљење, јер ученици треба да имају суд о поступцима и особинама ликова, као и о различитим догађајима у тексту.</p> <p>Посебно је важно што књижевност код деце интензивно развија емпатију, тиме што од читалаца тражи да се ставе на место другог и да разумеју најразличитије особине и поступке ликова. Настава књижевности јача национални и културни идентитет ученика, кроз упознавање своје књижевности и културе, као и књижевности и културе других народа.</p>		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Формативно оцењивање (наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују...) и сумативно оцењивање.</p> <p>Учеников напредак се прати на основу резултата рада, примене знања и вештина, на основу продуката рада, кроз његове активности, однос према учењу, самосталност, иницијативу, мотивацију, учешће у различитим облицима групног рада и рада на пројектима.</p>		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	<p>Ликовна култура (споразумевање, ликовне игре, простор), Музичка култура (слушање музике, музичко стваралаштво), Свет око нас (други и ја, култура живљења, разноврсност природе) Физичко и здравствено васпитање (физичка и здравствена култура, физичке способности), Дигитални свет (безбедно коришћење дигиталних уређаја, алгоритамски начин размишљања)</p>		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Књижевна врста, именице, глаголи, значење реченица, правописна правила, латиница		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 2. РАЗРЕД		
<p>ЦИЉ УЧЕЊА:</p>	<p>Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативним вештинама и развијањем способности и метода учења страног језика.</p> <p>Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.</p> <p>Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика</p>		
<p>РАЗРЕД:</p>	<p>2. РАЗРЕД</p>		
<p>ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:</p>	<p>72</p>		
<p>НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ</p>	<p>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ</p>	<p>Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p>	<p>Компетенције</p>
<p>1. Welcome Добро дошли Поздрављање; представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и тражење основних информација о другима; разумевање и давање једноставних упутстава и налога; описивање предмета; изражавање количине и бројева;</p> <p>2. My toys Моје играчке Описивање бића, предмета, места и појава; изражавање количине и бројева; позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине <ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум 	<ul style="list-style-type: none"> - поздрави и отпоздрави примењујући најједноставнија језичка средства; - представљање себе и другог; - разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; - разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на њих; - даје кратка и једноставна упутства и налоге - препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; - разуме једноставне описе бића, предмета и места; - опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; - разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине. <ul style="list-style-type: none"> - разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине - препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са</p>

<p>активности; исказивање молбе; изражавање способности;</p> <p>3. My family Моја породица Представљање себе и других, давање и тражење основних информација о себи и другима; описивање бића и предмете; исказивање положаја у простору</p> <p>4. My body Моје тело Представљање себе и других, давање и тражење основних информација о себи и другима; разумевање и давање једноставних упутстава и налога; изражавање припадања /неприпадања и поседовања / непоседовања;</p> <p>5. My face Моје лице Изражавање припадања /неприпадања и поседовања / непоседовања</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра 	<p>- разуме једноставне описе бића, предмета и места;</p> <p>- опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства;</p> <p>- разуме позив и реагује на њега;</p> <p>- упуте позив на заједничку активност;</p> <p>- разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих;</p> <p>- упуте кратке и једноставне молбе</p> <p>- представљање себе и другог;</p> <p>- разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих;</p> <p>- препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења;</p> <p>- разуме једноставне описе бића, предмета и места;</p> <p>- опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства;</p> <p>- разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих;</p> <p>- тражи и пружа кратка и једноставна обавештења о положају у простору;</p> <p>- представљање себе и другог;</p> <p>- разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих;</p> <p>- разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на њих;</p> <p>даје кратка и једноставна упутства и налоге</p>	<p>подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција,</p>
--	--	--	--

<p>4a. Happy Christmas Срећан Вожић Честитање</p> <p>5. Animals Животиње Описивање бића, предмета, места и појава; изражавање припадања /неприпадања и поседовања / непоседовања</p> <p>6. Food Храна Изражавање допадања и недопадања;</p> <p>6a. Happy Easter! Срећан Ускрс! Честитање</p> <p>7. Clothes Одећа Разумевање и давање једноставних упутстава и</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина 	<p>- разуме једноставне исказе којима се изражава припадање / неприпадање, поседовање / непоседовање и реагује на њих;</p> <p>- тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање / неприпадање, поседовање / непоседовање;</p> <p>- разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/ неприпадање, поседовање/ непоседовање и реагује на њих;</p> <p>- тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/ неприпадање, поседовање/ непоседовање</p> <p>- разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих;</p> <p>- упуту једноставне честитке</p> <p>- препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења;</p> <p>- разуме једноставне описе бића, предмета и места;</p> <p>- опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства;</p> <p>- разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/ неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих;</p> <p>- тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање</p> <p>- разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих;</p> <p>- тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима;</p>	<p>одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини,</p> <p>предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини,</p> <p>предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p>
---	--	---	--

<p>налога; давање и тражење основних информација о себи и другима</p> <p>8. Weather Време Исказивање молбе, захвалности и извињења; исказивање времена; исказивање потреба, осета и осећања</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; - упуте једноставне честитке; - разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; - упуте једноставне честитке; - препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; - разуме једноставне описе бића, предмета и места; - разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на њих; - даје кратка и једноставна упутства и налоге - разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих - разуме једноставне исказе који се односе на изражавање способности; - тражи информацију о туђим пособностима и саопшти шта он/она или неко други може/не може/уме/не уме да уради - разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време - исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; - разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; 	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
---	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима; - разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; - тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима; 	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Посматрање и праћење, усмена провера, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти и различите технике формативног оцењивања Индивидуални разговори		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Српски језик (књижевност, граматика), грађанско васпитање (размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука), музичка култура (певање одабраних песмица за учење песмица из уџбеника), физичко васпитање (сличности и разлике у популарним спортовима у циљној култури и код нас)		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Комуникативно-интерактивни приступ, социјална интеракција, индивидуално решавања проблема, индуктивне методе		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења предмета математика је да ученик ,овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој.		
РАЗРЕД:	други		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	180		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. БРОЈЕВИ (обрада - 62, остало –81) Сабирање и одузимање природних бројева до 100 (с прелазом преко десетице).	Већина исхода теме Бројеви се остварује спирално (у сваком разреду се градиво из ове области надовезује и проширује), исходи који се остваре у оквиру једног блока бројева, касније се проширују на остале блокове бројева. Развој појма броја и бројевног низа наставак је сазнања о бројевима, стеченог у првом разреду.	<ul style="list-style-type: none"> – одреди десетице најближе датом броју; – усмено сабира и одузима бројеве до 100; – користи појмове чинилац, производ, дељеник, делилац, количник, садржалац; 	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција,

<p>Комутативност и асоцијативност сабирања.</p> <p>Множење и дељење природних бројева. Комутативност и асоцијативност множења.</p> <p>Изрази (две операције); заграде, редослед рачунских операција.</p> <p>Одређивање непознатог броја.</p> <p>Разломци.</p>	<p>Сабирање и одузимање до 100 обухвата све облике усменог поступка сабирања и одузимања. Потребно је темељно обнављање таблица сабирања и одузимања до 20, јер су оне основ за даље упознавање ових операција у блоку бројева до 100.</p> <p>Аритметичка операција множења упознаје се као поновљено сабирање (сабирање једнаких сабирака). Скуповно, производ је број елемената уније дисјунктних једнакобројних скупова. Посматрају се разни примери који представљају мултипликативну схему тј. описују се ситуације (речима, скуповима, визуелно м х н дијаграмима) када на м места</p>	<ul style="list-style-type: none"> – примени замену места и здруживање сабирака и чинилаца ради лакшег рачунања; – усмено множи и дели у оквиру прве стотине; – израчуна вредност бројевног израза са највише две операције; – реши текстуални задатак постављањем израза са највише две рачунске операције и провери тачност решења; – одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом; 	<p>одговоран однос према околини, решавање проблема, рад са подацима и информацијама</p>
<p>2. ГЕОМЕТРИЈА</p> <p>(обрада – 11, остало –17)</p> <p>Предмети облика лопте, ваљка, квадра и коцке.</p> <p>Упоредивање предмета по облику, ширини, висини и дебљини.</p> <p>Дуж, полуправа и права.</p> <p>Цртање разних кривих и изломљених линија.</p> <p>Отворена и затворена изломљена линија. Уочавање и цртање правоугаоника и квадрата на квадратној мрежи.</p>	<p>имамо по n елемената.</p> <p>При решавању задатака пажњу усмерити на анализу услова задатака и састављање плана његовог решења: операције које треба обавити, бројеви над којима се обављају операције и редослед којим се извршавају те операције. Ученицима треба показати најрационалнији начин решавања задатка, али не треба инсистирати на таквом решавању задатака.</p> <p>Коришћење дијаграма, схема и других средстава приказивања може помоћи при решавању проблемских задатака.</p> <p>На почетку теме геометрије обновити градиво првог разреда које је повезано са овом темом: тачка, права, крива и изломљена линија, дуж, отворена и затворена линија. У другом разреду наставља се развој просторног сазнања. Права се уводи као права линија која нема ни почетак ни крај, а полуправа као део праве који је ограничен са једне стране.</p>	$\frac{1}{n}$ <ul style="list-style-type: none"> – одреди делове (облика n); – изрази одређену суму новца преко различитих апоена; – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама; – прикаже мањи број података у табlici и стубичастим дијаграмом; – уочи правило и одреди следећи члан започетог низа; – разликује дуж, полуправу и праву; – одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски); – одреди обим геометријске фигуре; – нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи; – уочи подударне фигуре на датом цртежу; – уочи симетричне фигуре; – допуни дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву; – изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине; – измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине; – чита и запише време са часовника; 	
<p>3. МЕРЕЊЕ И МЕРЕ</p> <p>(обрада – 5, остало –4)</p> <p>Мерење дужи помоћу метра, дециметра и центиметра.</p> <p>Мере за време: час, минут, дан, седмица - недеља, месец.</p> <p>Однос између јединица упознатих мера.</p>	<p>За означавање тачака, правих, полуправих и дужи користити правилну математичку нотацију (A, p, Ap и AB).</p> <p>У оквиру области мерења уводе се стандардне мерне јединице за дужину метар, дециметар и центиметар</p>		

	(м, дм, цм), наспрот нестандартним јединицама мере које су ученици упознали у првом разреду. Стандардне јединице мере треба користити у практичним активностима које обухватају цртање дужи задате дужине, мерење и процењивање дужине објеката и растојања у непосредној околини.	– користи јединице за време у једноставним ситуацијама;	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Формативно оцењивање (наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују...) и сумативно оцењивање. Учеников напредак се прати на основу резултата рада, примене знања и вештина, на основу продуката рада, кроз његове активности, однос према учењу, самосталност, иницијативу, мотивацију, учешће у различитим облицима групног рада и рада на пројектима.		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Ликовна култура (ликовне игре, простор), Музичка култура (слушање музике, музичко стваралаштво), Свет око нас (други и ја, култура живљења) Физичко и здравствено васпитање (физичка и здравствена култура, физичке способности), Дигитални свет (безбедно коришћење дигиталних уређаја, алгоритамски начин размишљања), Српски језик (језик, језичка култура, књижевност)		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Сабирање, одузимање, множење, дељење, дуж, непознати број, разломак, мерење времена		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	СВЕТ ОКО НАС		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.		
РАЗРЕД:	други		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. ДРУГИ И ЈА (обрада-5, остало- 3) Правила понашања у нашим групама Права и обавезе Празници Жеље и потребе	При остваривању циља и предметних исхода Света око нас мора се имати у виду да су садржаји, методе наставе и учења и активности ученика неодвојиви у наставном процесу. У програму су дефинисани исходи које треба развијати помоћу препоручених садржаја, адекватних метода наставе и учења и активности ученика. Концепт наставе засноване на исходима подразумева наставу чији превасходни циљ није преношење предметних садржаја, већ развој и овладавање знањима као основе на којој се развијају разноврсна умења. У том смислу, програм наставе и учења нуди садржински оквир, а учитељ има слободу да уместо њих изабере и неке друге	-идентификује групе људи којима припада и своју улогу у њима; -оствари права и изврши обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада; -се понаша тако да уважава различитости других људи; -прихвати последице када прекрши правила понашања групе; -сарађује са другима у групи на заједничким активностима;	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, решавање проблема, рад са подацима и информацијама
2. КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА (обрада-13, остало-10) Символи наше земље			

<p>Насеље Саобраћај Правила понашања у превозним средствима Природне непогоде</p>	<p>садржаје уколико сматра да су ти садржаји примеренији средини у којој ученици живе, узрасним и развојним карактеристикама ученика и њиховим интересовањима. Суштина је у томе да садржаји буду у функцији остваривања исхода, а не сами себи циљ. Учитељ има значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика како би</p>	<p>-разликује потребе од жеља на једноставним примерима из сопственог живота; -препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерно се понаша према симболима; -одреди тип насеља на основу његових карактеристика;</p>	
<p>3. ЧОВЕК СТВАРА (обрада-2, остало-6) Материјали и њихове особине Нова употреба старих предмета Занимања људи</p>	<p>водио ученике ка остваривању датог исхода. Значајне активности ученика у оквиру предмета Свет око нас су: – посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видних карактеристика); – описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања; – процењивање – самостално одмеравање; – груписање – уочавање сличности и различитости ради класификовања; – праћење – континуирано посматрање ради запажања промена; – бележење – записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања; – практиковање – у настави, свакодневном животу и спонтаној игри и раду; – експериментисање – намерно модификоване активности, огледи које изводи сам ученик; – истраживање – испитивање својстава и особина, веза и узрочно-последичних односа;</p>	<p>-повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља; -одржава личну хигијену-зуба,руку и чулних органа; -примени правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином; -безбедно поступа пре и током временских непогода; -истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала; -одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета; -пронађе нову намену коришћеним предметима; -наводи примере различитих облика кретања у окружењу; -одабере начин кретања тела узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће; -измери растојање које тело пређе током свог кретања;</p>	
<p>4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ(обрада-6, остало-5) Кретање Оријентација у простору Оријентација у времену</p>			
<p>5. РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ(обрада-11, остало-11) Жива природа – биљке, животиње, човек. Нежива природа – вода,земљиште, Сунце, вода, ваздух живот) Веза живе и неживе природе.</p>			

	<ul style="list-style-type: none"> – сакупљање – прављење колекција, збирки, албума из природног и друштвеног окружења; – стварање – креативна продукција; – играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре; – активности у оквиру мини-пројекта – осмишљавање и реализација. <p>Ради прегледности, препоручени садржаји су дати у темама.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -пронађе тражени објекат у насељу помоћу адресе, карактеристичних објеката -именује занимања људи у свом насељу са околином -одреди време помоћу часовника и календара користећи временске одреднице, сат, дан, седмицу, месец, годину -забележи и прочита податке из личног живота помоћу ленте времена -разликује облике рељефа у свом насељу и околини -идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења -повеже делове тела живих бића са њиховом улогом -разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла -разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране -наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека -штедљиво троши производе које користи у свакодневним ситуацијама -разврста отпад на одређена места -негује и својим понашањем не угрожава биљке и животиње у окружењу -препозна примере повезаности живих бића са условима за живот -повеже промене у природи и активности људи са годишњим добима 	
--	---	---	--

		-изведе једноставне огледе пратећи упутства, повеже резултате рада са уложеним трудом	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Формативно оцењивање (наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују...) и сумативно оцењивање. Учеников напредак се прати на основу резултата рада, примене знања и вештина, на основу продуката рада, кроз његове активности, однос према учењу, самосталност, иницијативу, мотивацију, учешће у различитим облицима групног рада и рада на пројектима.		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Ликовна култура (ликовне игре, простор), Музичка култура (слушање музике, музичко стваралаштво), Физичко и здравствено васпитање (физичка и здравствена култура, физичке способности), Дигитални свет (безбедно коришћење дигиталних уређаја, алгоритамски начин размишљања), Српски језик (језик, језичка култура, књижевност)		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Правилно понашање у групи којој припада, државни симболи, жива и нежива природа, материјали, кретање, сналажење у простору и времену, очување здравља		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МУЗИЧКА КУЛТУРА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Развити код ученика интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство. Тиме се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.		
РАЗРЕД:	други		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (обрада – 10, остало – 4 часова) Слушање вокално-инструменталних композиција за децу и кратких инструменталних композиција различитог садржаја и расположења, као и музичких прича. Слушање народних песама и игара.	Процес учења базира се на избору најупечатљивијих музичких примера (за слушање или извођење музике), који имају задатак да активирају свесну активност, фокусирају пажњу ученика, иницирају процес мишљења и креирају одговарајући емоционални доживљај. На часу треба да преовлађују активности којима се развијају знања, вештине и ставови садржани у дефинисаним исходима за конкретан час. Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Композиције које се слушају својим трајањем и садржајем треба да одговарају опажајним	<ul style="list-style-type: none"> - да објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; - разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима; - изводи основне музичке изражајне елементе; - препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; 	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, решавање проблема, рад са подацима и информацијама
2. ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (обрада - 11 , остало – 5 часова)			

<p>Певање песама (учење по слуху) различитог садржаја и расположења, традиционалне и уметничке музике које су примерене гласовним могућностима и узрасту ученика. Певање и извођење музичких игара (игре уз покрет, дидактичке игре).</p> <p>Свирање пратње за бројалице, песме, игре на различитим изворима звука (тело, предмети, ритмички дечји инструменти).</p>	<p>могућностима ученика. Композиција се први пут увек слуша у целини (демонстративно слушање), са унапред постављеним задатком за слушање музике –учавање извођачког медија: инструментално или вокално (соло, групно) или оркестарско музицирање.</p> <p>Сваки аспект извођења музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Извођењем музике активира се</p> <p>велики број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење и fine моторичке радње. Посебну пажњу треба усмерити на спонтане покрете као одговор на музички доживљај.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - повезује карактер дела са изражајним музичким елементима и инструментима; - изговара бројалице у ритму, уз покрет; - пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; - изводи уз покрет музичке и традиционалне игре; - примењује правиан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; - свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; - повезује почетне тонове песама – модела и једноставних наменских песама са бојама; - повезује ритам са графичким приказом; - објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; - учествује у школским приредбама и манифестацијама; - направи дечје ритмичке инструменте; - осмисли покрете уз музику; - осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука; - осмисли одговор на музичко питање; - осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; 	
<p>3.МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (обрада – 3, остало – 3 часа)</p> <p>Опонашање звукова из непосредне околине Ритмичким и звучним ефектима креирати једноставне пратње за бројалице, песме, приче, стихове, музичке игре, користећи при том различите изворе звука (глас, тело, дечји ритмички инструменти)</p> <p>Креирање покрета уз музику коју певају или слушају ученици. Смишљање малих ритмичких целина помоћу различитих извора звука (говор, изговарање групе гласова, различитим предметима, дечји инструменти).</p> <p>Импровизовање ритмичког дијалога на различитим изворима звука.</p>	<p>Бројалице су драгоцен музички садржај у настави музичке културе за развијање ритмичких способности ученика. Слогови бројалице изговарају се у ритму, прецизно и увек праћени одговарајућим покретом. Покрет који прати бројалицу представља извођење пулса, ритма или груписање удара. Учењем и извођењем бројалица, развијају се ритмичке способности и припрема свирање на дечјим нструментима, због чега је извођење бројалице добра уводна активност пре учења песме или свирања на дечјим ритмичким инструментима. Певане бројалице подразумевају мелодију малог обима од неколико тонова, па су погодне за почетак наставе и као уводна активност пре певања песама, уколико садржај бројалице корелира са садржајем текста нове песме. Правиан исход учења бројалице видљив је добијањем ритмички уједначеног покрета целе групе.</p> <p>У настави музичке културе пожељно је што чешће повезивати покрет и певање извођењем различитих врста музичких игара. Поред музичких игара са певањем, музичких игара са певањем уз инструменталну пратњу, инструменталних музичких игара, традиционалних музичких игара са певањем и без певања (само уз инструменталну пратњу), дидактичких музичких игара, музичку игру може да</p>		

	<p>представља и било која песма чији литерарни садржај може да буде исказан покретом.</p> <p>Дечје музичко стваралаштво подстиче музичку машту, утиче на развој стваралачког мишљења, продубљује интересовања и тако доприноси квалитетнијем остваривању позитивних исхода наставе.</p> <p>Стваралаштво може бити заступљено кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> – импровизацију игре/покрета на одређену музику, – израду дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала, – музичке импровизације, – музичка питања и одговоре, – компоновање мелодије на задати текст, – илустрацију доживљаја музике, – одабир познатог музичког садржаја у односу на литерарни. <p>Сви видови музичког стваралаштва реализују се искључиво по слуху, без записивања мелодија.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - према литерарном садржају изабере од понуђених одговарајући музички садржај; - поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; - користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука; 	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Формативно оцењивање (наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују...) и сумативно оцењивање		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Ликовна култура (ликовне игре, простор), Физичко и здравствено васпитање (физичка и здравствена култура, физичке способности), Дигитални свет (безбедно коришћење дигиталних уређаја, алгоритамски начин размишљања), Српски језик (језик, језичка култура, књижевност), Математика (бројеви, линија и област)		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Слушање музике, стварање музике, исказивање доживљаја, коришћење ритмичких инструмената, певање по слуху		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЛИКОВНА КУЛТУРА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења предмета Ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практичан рад ,оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа		
РАЗРЕД:	други		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		

НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>1. ОБЛИЦИ У СВЕТУ ОКО НАС (обрада- 8, остало- 16)</p> <p>Сликамо необичним четкама Маштовите фризури Природни и вештачки облици Светлост и облици Сенке Извори светлости Фигура и позадина Испупчен – удубљен Једноставан – сложен Супротности Симетрија Облик и целина</p>	<p>Облици се истражују посматрањем предмета из свих углова и/или са свих страна.</p> <p>Симетрија се учи искуствено. Ученици могу да савијају једноставне оригами фигуре. Починје се од најједноставнијих: вртешка, писмо, обележивач страница...</p> <p>Парови очигледних визуелних супротности уче се искуствено. Уочавање, поређење и приказивање супротности су активности везане за принцип компоновања, контраст, који ће се учити у старијим разредима. У другом разреду се не нуди стручни термин. Један од задатака може да буде заједнички цртеж на натрон-папиру постављеном на зид или</p>	<p>-Користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин;</p> <p>-изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли;</p> <p>-Користи једноставне информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад;</p> <p>-Изражава, светлим или тамним бојама, свој доживљај уметничког дела;</p> <p>-Идентификује истакнуте целине и визуелне супротности у свом окружењу;</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, решавање проблема, рад са подацима и информацијама.</p>
<p>2. СПОРАЗУМЕВАЊЕ (обрада-6,остало-6)</p> <p>Како се споразумевамо Мој печат Иницијали Стрип</p>	<p>цртање на школској табли. Ученици се деле у две групе. Један ученик из прве групе црта неки познати облик. Друга група се договара шта би била очигледна супротност том облику, а затим један ученик из друге групе црта договорени облик поред првог. Игра се наставља све док има места на папиру/табли. Рад се бележи фотографијом. Основна сврха ове игре је самостална изградња мреже појмова путем асоцијација и сарадња. Међутим, ако је ученицима игра занимљива и желе да је понове, наставник треба да повећа захтеве (квалитет линије и цртежа, организација композиције, повезивање мотива у причу и сл.).</p>	<p>-Преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу;</p> <p>-Тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу;</p>	
<p>3. ЛИКОВНЕ ИГРЕ (обрада-4,остало-14)</p> <p>Плава и жута Нешто ново У земљи змајева Путовање у чудесне крајеве Чаробни свет музике и сликарства</p>		<p>-Изражава мимиком или телом различита расположења, покрете и кретања;</p> <p>-Упоредује свој и туђ естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела;</p>	
<p>4. ПРОСТОР (обрада-5,остало -13)</p> <p>Амбијент Приказ покрета у сликарству Израда маски, костима и сцене</p>	<p>У ликовним задацима ученици спајају различите материјале и предмете комбинованим поступцима који укључују и везивање чвора и/или машине. Могу да уче како да пакују поклоне, како да ушију дугме, спајају суве границе концем у скулптуру коју ће касније осликати темперима...</p>	<p>-Повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте;</p> <p>-Пружи основне информације о одабраном музеју;</p> <p>-Разматра у групи, шта и како је учио и где та знања може применити;</p>	

	<p>О амбијенту се учи тако што се ученицима постављају питања: какав утисак неки простор оставља на њих, како се осећају у том простору, шта им привлачи пажњу, а шта им смета, шта би променили и сл. Не нуде се дефиниције и не</p> <p>наводе елементи који чине амбијент. О амбијенту (утиску о простору) разговара се у свакој прилици која се укаже.</p> <p>Обликовање елемената сцене, маске и костима за школску представу реализује се у пројектној настави (није нужно да представа буде реализована, важно је припремање). Ученици обликују маске, костиме и реквизите према садржају одабраног текста (бајке, песме, драмског текста...).</p>		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Формативно оцењивање (наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују...) и сумативно оцењивање. Учеников напредак се прати на основу резултата рада, примене знања и вештина, на основу продуката рада, кроз његове активности, однос према учењу, самосталност, иницијативу, мотивацију, учешће у различитим облицима групног рада и рада на пројектима.		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Музичка култура (слушање музике, музичко стваралаштво), Физичко и здравствено васпитање (физичка и здравствена култура, физичке способности), Дигитални свет (безбедно коришћење дигиталних уређаја, алгоритамски начин размишљања), Српски језик (језик, језичка култура, књижевност), Математика (бројеви, линија и област)		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Опажање, ликовне технике, моделовање, преобликовање, изражавање доживљаја, светлост, сенка, простор		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Разноврсним и систематским активностима, а кроз остале образовно-васпитна подручја развијати моторичке способности, умења и навика у складу са узрастним и индивидуалним карактеристикама. Развијање позитивне слике о себи и неопходних знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.		
РАЗРЕД:	други		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	108		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ			

<p>(обрада-66,остало-42)</p> <p>Вежбе скакања и прескакања упором рукама</p> <p>Ходање и трчање</p> <p>Скакање и прескакање</p> <p>Бацања и хватања</p> <p>Вишења и пењања</p> <p>Вежбе на тлу</p> <p>Вежбе равнотеже</p> <p>Ритмичке вежбе и народни плесови</p>	<p>При планирању вежбања у припремној фази часа, треба узети у обзир утицај наставне теме на физичке способности ученика и применити вежбе чији делови биомеханичке структуре одговарају основном задатку главне фазе часа и служе за обучавање и увежбавање конкретног задатка. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе (континуирани, понављајући метод), прилагођене узрасним карактеристикама ученика. У раду са ученицима примењивати диференциране облике рада, дозирати вежбања у складу са њиховим могућностима и примењивати одговарајућу терминологију вежби. Време извођења вежби и број понављања, задају се групама ученика или појединцима у складу са њиховим способностима, тако што се води рачуна о постизању што веће радне ефикасности и оптимизацији интензитета рада.</p>	<p>- Примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања);</p> <p>-Правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања;</p> <p>-Комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу;</p> <p>-Одржава равнотежу у различитим кретањима;</p> <p>-Разликује правилно од неправилног држања тела и правилно држи тело;</p> <p>-Примењује правилну технику дисања приликом вежбања;</p> <p>-Изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу;</p> <p>-Игра дечји народни плес;</p> <p>-Користи основну терминологију вежбања;</p> <p>-Поштује правила понашања на просторима за вежбање;</p> <p>-Поштује мере безбедности током вежбања;</p> <p>-Одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање;</p> <p>-Поштује правила игре;</p> <p>-Навија фер и бодри учеснике у игри;</p> <p>-Прихвати сопствену победу и пораз;</p> <p>-Уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања;</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, решавање проблема, рад са подацима и информацијама</p>
<p>2. ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ (реализују се на свим часовима)</p>			
<p>3.ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (реализује се на свим часовима)</p>	<p>Ова наставна област реализује се кроз све друге наставне области и теме уз практичан рад и састоји се од две наставне теме Култура вежбања и играња и Здравствено васпитање.</p> <p>Поновити хватања и бацања лоптице руком из места у циљ (оквир обележени циљ на зиду...) развија се снага и усклађеност покрета; Бацање лопте у вис и после њеног одбијања, хватање обеа рукама: уз цео окрет, после пљеска рукама, затварања очију, чучња, седа; вођење лопте у ходању и трчању; Додавање лопте у паровима у ходу, са груди и изнад главе; гађање лоптом у кош или гол једном и са обе руке(у пару или индивидуално). Вођење лопте једном и другом руком; вођење у трчању; бацање лоптице у покретан циљ; Игре са вођењем, додавањем лопте и гађањем у циљ.</p> <p>Скок удаљ и увис - поновити и усавршити вежбе из првог разреда.</p> <p>Прескакање кратке вијаче у месту са међупоскоком.</p>		

	<p>Припремна вежба за прескок- суножни скокови са одскочне даске и спојено доскок на струњачу.</p> <p>Упор чучећи, померањем руку напред, упор лежећи за рукама, померањем руку назад, упор лежећи пред рукама.</p> <p>Колут напред, два повезана колута напред, комбиновати два спојена колута напред.</p> <p>Колут назад из чучња у чучањ.</p> <p>Даље увежбавати комбинацију из првог разреда и додати два повезана колута напред и колут назад.</p>	<p>-Наведе делове свога тела и препозна њихову улогу;</p> <p>-Уочи промену у расту код себе и других;</p> <p>-Уочи разлику између здравог и болесног стања;</p> <p>-Примењује здравствено хигијенске мере пре, у току и након вежбања;</p> <p>-Одржава личну хигијену;</p> <p>-Учествује у одржавању простора у коме живи и борави;</p> <p>-Схвати значај коришћења воћа у исхрани;</p> <p>-Правилно се понаша за столом;</p> <p>-Препозна лепоте покрета у вежбању;</p> <p>-Придржава се правила вежбања;</p> <p>-Вреднује успех у вежбању;</p>	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Формативно оцењивање и сумативно оцењивање.</p> <p>Приликом оцењивања неопходно је узети у обзир способност ученика, степен спретности и умешности.</p> <p>Учеников напредак се прати на основу резултата рада, примене знања и вештина, на основу продуката рада, кроз његове активности, однос према учењу, самосталност, иницијативу, мотивацију, учешће у различитим облицима групног рада</p>		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Музичка култура (слушање музике, музичко стваралаштво), Дигитални свет (безбедно коришћење дигиталних уређаја) , Српски језик (језик, језичка култура, књижевност), Математика (бројеви, простор), Грађанско васпитање (однос према себи и другима)		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Правилно извођење вежби, равнотежа, различити облици кретања, игре, плес, правилан однос према здрављу, одржавање хигијене тела и простора		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ДИГИТАЛНИ СВЕТ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљеви наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.		
РАЗРЕД:	други		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		

НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>1. ДИГИТАЛНО ДРУШТВО - 22 часа Учење путем школске платформе за онлајн учење.</p> <p>Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно графичко изражавање коришћењем дигиталног уређаја. Умрежавање дигиталних уређаја и прилике за размену материјала, комуникацију и заједнички рад који из умрежавања произилазе.</p>	<p>За достизање исхода самостално користи дигиталне уџбенике за учење.</p> <p>Ученике треба упутити у начин израде анимиране слике бирајући тему из градива.</p> <p>У зависности од врсте дигиталних уређаја који су на располагању ученицима, наставник бира одговарајућу једноставну апликацију за цртање и упознаје ученике са радним окружењем.</p> <p>Наставник унапред припрема датотеке у којима ће ученици радити. Упућује их како да их отворе, ураде задатак и сачувају свој рад, не улазећи у детаље везане за организацију података на дигиталном уређају.</p>	<p>– упореди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе;</p> <p>– користи школску платформу за онлајн учење (уз помоћ наставника и/или родитеља/законског заступника);</p> <p>– самостално користи дигиталне уџбенике за учење;</p> <p>– креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију;</p> <p>– својим речима објасни појам покретне слике;</p> <p>– креира елементе покретне слике;</p> <p>– креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици;</p> <p>– својим речима објасни због чега дигиталне уређаје повезујемо на мреже, укључујући интернет;</p> <p>– наведе могућности за размену материјала, комуникацију и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању дигиталних уређаја;</p> <p>– објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја;</p> <p>– разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету;</p> <p>– реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин;</p> <p>– наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу;</p> <p>– организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, решавање проблема, рад са подацима и информацијама</p>
<p>2. БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА- 6 часова</p> <p>Добици и ризици који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја. Понашање на интернету – интернет бонтон.</p> <p>Остављање личних података при коришћењу дигиталних уређаја. Примерена реакција у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин.</p> <p>Организација времена и услова за рад при онлајн учењу.</p> <p>Коришћење дигиталних уређаја и заштита животне средине.</p>	<p>У оквиру активности за достизање исхода наведе могућности за размену материјала, комуникацију и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању дигиталних уређаја подстицати ученике да објасне шта је све могуће размењивати у оквиру школске платформе.</p> <p>У активностима за достизање исхода објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја, разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету, реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин и наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу.</p>	<p>– наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу;</p> <p>– организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и</p>	
<p>3. АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА - 8 часова</p> <p>Разлагање проблема на мање целине. Осмишљавање алгоритама линијске и</p>	<p>У оквиру активности за достизање исхода својим речима објасни појам алгоритам и анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га</p>		

<p>цикличне структуре који води до решења једноставног проблема. Креирање рачунарског програма у визуелном програмском језику.</p> <p>Анализа постојећег програма креираног у визуелном програмском језику и тумачење функције блокова од којих је сачињен.</p> <p>Управљање понашањем физичког дигиталног уређаја креирањем програма у визуелном програмском језику.</p> <p>Уочавање и исправљање грешака у програму.</p>	<p>алгоритамски, ученике треба ставити пред проблеме које треба да декомпонују и њихово решење прикажу у форми низа корака, при чему се треба ослањати на образовно искуство из првог разреда.</p>	<p>личну безбедност, као и сигурност дигиталног уређаја;</p> <ul style="list-style-type: none"> – предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; – својим речима објасни појам алгоритам; – анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритамски; – креира одговарајући рачунарски програм у визуелном програмском језику; – анализира једноставан програм креиран у визуелном програмском језику и објасни шта и на који начин тај програм ради; – уочи и исправи грешку у једноставном програму, провери ваљаност новог решења и по потреби га додатно поправи (самостално или сараднички); – креира програм у визуелном програмском језику којим управља понашањем расположивог физичког дигиталног уређаја. 	
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Формативно оцењивање (наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују...) и сумативно оцењивање. Учеников напредак се прати на основу резултата рада, примене знања и вештина, на основу продуката рада, кроз његове активности, однос према учењу, самосталност, иницијативу, мотивацију, учешће у различитим облицима групног рада и рада на пројектима.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Музичка култура (слушање музике, музичко стваралаштво), Ликовна култура (ликовне игре, простор), Српски језик (језик, језичка култура, књижевност), Математика (бројеви, простор), Грађанско васпитање (однос према себи и другима), Свет око нас</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Дигитални уређаји, безбедност на интернету, алгоритам, дигитално друштво</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ		
<p>ЦИЉ УЧЕЊА:</p>	<p>Циљ наставе и учења програма Грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.</p>		
<p>РАЗРЕД:</p>	<p>други</p>		
<p>ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:</p>	<p>36</p>		
<p>НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ</p>	<p>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ</p>	<p>Исходи</p>	<p>Компетенције</p>

		<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p>	
<p>ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у различитим групама. Групни идентитет. Ко смо ми – сличности и разлике? Групе којима припадамо (породица, одељење, школа, спортски клуб, музичка школа...) Од чега зависи функционисање и напредак групе: комуникација, сарадња, узајамно подржавање, блискост. Понашања појединаца која ојачавају или ометају односе у групи. Осећања. Изражавање сопствених осећања. Осећања других, како их препознајемо и уважавамо. Веза осећања са мислима и понашањима. Потребе и права. Моје потребе и потребе других. Осећања, потребе, вредности и начин њиховог остваривања. Веза са правима. Права детета. Конвенција о дечјим правима. Различити смо, али су нам права иста. Људска права важе свуда и за сваког. Кршење и заштита права. Нисам посматрач, реагујем на ситуације кршења права деце у одељењу и школи. Знам како и коме да се обратим за помоћ.</p>	<p>Остваривање исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника. Наставници су у прилици да бирају: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције као и да сами осмисле неке друге активности. Радионице треба да започињу</p> <p>причом која је блиска искуству ученика, а садржи неку врсту заплета (моралну дилему или сукоб потреба и/или вредности) као повод за дискусију у пару или у мањој групи, а завршава разменом у целој групи. Циљ је да се пружи могућност сваком ученику да преиспита своје мишљење и деловање због појаве конфликта између његове тачке гледишта и тачке гледишта која је различита од његове. Зато се може рећи да активности на часу треба тако да теку да обезбеде искуствено учење, тј. уобличавање и поимање личних, аутентичних доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи, а не преношење готових знања, туђих увида или готових предлога. Добро је да постоји игровни контекст који помаже ученицима да се опусте и ослободе, да пробају различите видове изражавања и симболизације унутрашњих искустава, и да кроз игру истражују разноврсна, дивергентна решења за проблеме са којима се суочавају. С обзиром на узраст ученика, добро је у току часа комбиновати различите активности и осмислити такву динамику рада којом се одржава њихова пажња и мотивација за учествовањем.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разликује понашања појединаца која доприносе или ометају функционисање и напредовање групе; – успоставља, гради и чува успешне односе са члановима групе којој припада; – искаже своја осећања и потребе на начин који не угрожава друге; – препозна и уважи осећања и потребе других; – наведе и својим речима објасни основна права детета садржана у Конвенцији о дечјим правима; – прихвата и образлаже на примерима из живота да свако дете има иста права без обзира на различитости; – препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује спремност да тражи помоћ; – се договара и одлучује у доношењу правила групе и да се понаша у складу са њима; – наводи примере међусобне повезаности права и одговорности; 	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, решавање проблема, рад са подацима и информацијама</p>
<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница. Вредности школе као заједнице – равноправност, одговорност, солидарност, брига за друге, толерантност, праведност, поштење. Правила у школи и њихова функција. Одговорности ученика и одраслих за функционисање школе као заједнице. Односи у заједници. Како радим сам, а како у групи?</p>		<ul style="list-style-type: none"> – разликује ненасилну од насилне комуникације међу члановима групе на примерима из свакодневног живота, из књижевних дела које чита и филмова које гледа; – саслуша излагање саговорника без упадица и са уважавањем; 	

<p>Шта у школи радимо заједно? У чему смо добри? У чему бисмо могли бити бољи? Како комуницирамо у групи? Насилна и ненасилна комуникација. Сукоби. Узроци сукоба и шта са њима. Сукоб из угла оног другог. Посредовање у сукобу. Конструктивно решавање сукоба.</p>	<p>Грађанско васпитање, као програм, део је ширег концепта образовања за демократију и грађанско друштво и у том смислу је тесно повезано са другим предметима, ваннаставним активностима и етосом школе. Најјача корелација је са Српским језиком и предметом Свет око нас где се може користити тематско планирање. У овом програму продукти ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте као што су постери, аудио-визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања и друго. Они се могу користити у току рада на неком садржају као вид документовања процеса учења и активности ученика, при интеграцији или рекапитулацији обрађених садржаја, процени напредовања ученика, као и самопроцени наставника колико успешно ради. Продукти се могу користити и ван одељења/групе, на пример на изложби у холу школе, у школским новинама, сајту школе.</p>	<p>– даје и прихвата предлоге водећи рачуна о интересу свих страна у сукобу; – представи шта садржи и чему служи Правилник о безбедности ученика његове школе; – се понаша у складу са Правилником о безбедности ученика; – наводи примере одговорности одраслих и ученика за безбедност у школи; – препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу мобилног телефона и интернета; – сарађује и преузима различите улоге на основу договора у групи; – износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге који могу унапредити безбедност ученика у школи; – учествује у изради плана једноставне акције; – са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; – доприноси промоцији акције; – на једноставан начин вреднује изведену акцију.</p>	
<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Школа као безбедно место. Безбедност ученика у школи. Ученици имају право на заштиту и безбедност. Правилник школе о безбедности ученика. Безбедност ученика у школи и школском дворишту, на путу између куће и школе, ван школе – на излету и на настави у природи. Безбедност ученика је одговорност свих запослених у школи, ученика, родитеља, институција ван школе. Безбедно и небезбедно понашање на интернету. Одговорна употреба мобилног телефона.</p>			
<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Школа као безбедно место за све. Како учинити школу безбедним местом за све планирање и извођење једноставне акције. Кораци у планирању и извођењу акције. Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити. Одређивање циља и израда плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције – видеоснимци фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.</p>			

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Формативно оцењивање (наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују...) и сумативно оцењивање
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Музичка култура (слушање музике, музичко стваралаштво), Дигитални свет (безбедно коришћење дигиталних уређаја), Српски језик (језик, језичка култура, књижевност), Математика (бројеви, простор), Ликовна култура (ликовне игре, простор)
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Осећања, права и обавезе, комуникација, вршњачко насиље, решавање проблема дијалогом, толеранција, правила понашања

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Верска настава		
ЦИЉ УЧЕЊА	Циљ наставе и учења верске наставе јесте да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом, упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице, треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.		
РАЗРЕД	Други		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА	36		
НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	1		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће:	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ
I – УВОД	1. Ми смо Црква – уводни час	Когнитивни аспект: • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. разреда основне школе;	Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима. У обради користити
II – МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ	2.Крштењем постајемо чланови Цркве 3.Црква – заједница 4. Храм – место окупљања заједнице 5. Литургија – догађај Цркве 6.Заједница радости	Когнитивни аспект: • знати да се Крштењем постаје члан Цркве • знати да је Црква заједница потпуно другачија од свих • знати да је Црква заједница са Богом • разликовати значења појмова Црква (заједница) и храм (место на којем се сабирамо) • на елементарном нивоу моћи да опише зашто се подижу храмови	Реализација треба да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Ученицима пружити основ за разумевање човека као бића заједнице.

<p>III – ЛИТУРГИЈСКЕ СЛУЖБЕ</p>	<p>Народ Божји, различите службе Литургијске службе Многе службе, једна Црква 10. Епископ – слика Христова на Литургији 11. Ко су монаси?</p>	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати и именовати основне службе које постоје на Литургији • знати да свако у Цркви има своју службу • уочити међусобну повезаност служби у Цркви • уочити од колико је значаја за неку заједницу окупљање свих њених чланова • уочити да је и он сам важан и посебан у животу Цркве • моћи да објасни службу Епископа у Цркви • моћи да увиди сличност службе Епископа са првосвештеником Христом • уочити да Епископ предводи молитву Цркве • моћи да објасни ко су монаси и шта су манастири <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ученик ће бити подстакнут да размишља о својој служби у Цркви 	<p>Ученицима пружити основно знање о литургијским службама. Омогућити ученицима да уоче да Црква не може да постоји без свих служби. Омогућити ученицима да уоче да свако у Цркви има своју службу. Потребно је у обради користити наставни материјал:</p> <ul style="list-style-type: none"> • који се односе на разне службе људи у свету • Прича „Отац управља бродом“ • Садржаји који се односе на службе у цркви (примери светитеља и њихових служби (епископи: Св. Сава, Св. Никола...; Св. ава Јустин; Св. Серафим Саровски; Св. архиђакон Стефан, Св. ђакон Авакум; народ: Св. Петка, Св. Димитрије, Св. Ђорђе) • Разне илустрације епископа, свештеника, ђакона
<p>IV – ЖИВОТ У ЦРКВИ – ЛЕПОТА ПРАЗНИКА</p>	<p>12. Пресвета Богородица – мајка Христова 13. Божић – Христос се роди! 14. Богојављење – Христос је Син Божји 15. Свети Сава и Свети Симеон</p>	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити разлог нашег великог поштовања према Богородици • знати да је Богородица много волела Бога и желела да му служи и да много воли нас • уочити да Богородицу сматрамо светијом од свих светих • знати молитву Богородице <p>Дјево</p> <ul style="list-style-type: none"> • усвојити текст и мелодију песме „Витлејеме славни граде“ 	<p>Пружити основ за упознавање односа који владају између човека и Бога и да је молитва наш разговор са Богом. Омогућити ученицима да увиде паралелу између породичних односа и односа у Цркви.</p> <p>Квалитет наставе се постиже када се наведени наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима</p>

		<ul style="list-style-type: none"> знати да се приликом Крштења Христовог, Бог открива као Света Тројица знати да је Свети Сава наш први Архиепископ знати ко је подигао манастир Хиландар <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> пожелети да радо учествује у прослављању празника пожелети да стваралачки (кроз песму, молитву, цртеж), исказе своју љубав и поштовање према Богородици 	у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
V – ТРПЕЗА ГОСПОДЊА	<p>16. Литургија наш дар Богу 17. Литургијски предмети 18. Причешће - храна за живот вечни 19. Слава у мојој породици</p>	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> моћи да увиди и каже зашто приносимо дарове природе Богу уочити да су дарови које приносимо Богу, свет у малом моћи на елементарном нивоу да препозна и именује литургијске предмете уочити да је заједничка трпеза израз љубави знати да је Литургија заједничка трпеза око које се окупљају чланови Цркве моћи да уочи разлику између Светог Причешћа и друге хране уочити сличности елемената Литургије и славе <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> код ученика ће се развити жеља да учествује у Литургији 	Читање, анализа, интерпретација библијских и других пригодних православних књижевних текстова за децу, уз организовање садржаја у тематско-мотивске целине и међупредметно тематско увезивање садржаја. Функционално повезивање градива уз вертикалну корелацију.
VI – СВЕТА ЛИТУРГИЈА – ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА	<p>20. Христос је са нама у Литургији 21. Причешће у мом животу</p>	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> препознати значај празновања Васкрса проширити своја знања о Христовом Васкрсењу 	Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонована наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна о психолошким чиниоцима извођења наставе –

	22. Празнујемо Васкрсење Христово 23. Христово Васкрсење – наше васкрсење	<ul style="list-style-type: none"> уочити да је Христово Васкрсење изузетан догађај у који је укључена читава природа знати да је Христос увек са нама <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> исказати свој доживљај Христовог Васкрсења кроз самостални креативни израз 	узрсту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. Омогућити ученицима да схвате и доживе Цркву као заједницу сабраног Божјег народа. Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
VII ИКОНА - ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ	24. Православни храм 25. Икона - прозор у Царство Божје 26. Царство Божје у светима 27. Буди и ти иконописац	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> знати да наброји основне делове храма уочити да је унутрашњост храмова уређена за служење Литургије знати да објасни ко су светитељи испричати ко су и шта су све чинили светитељи које славимо уочити да постоје светитељи и у данашње време сазнати о неким светитељима новијег доба <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> бити подстакнут на поштовање и правилан однос према храму и иконама бити подстакнут да воли природу и друге људе бити подстакнут да у свим људима види пријатеље Божје 	Указати ученицима на величину Христове љубави према људима и свету. Имати на науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се искуство светости доживи и спроведе у живот добрим међуљудским односима - кроз веру, наду и љубав. Оквирни број часова по темама Увод – 1 Моје место у Цркви – 6 Литургијске службе – 6 Живот у Цркви–лепота празника–6 Трпеза Господња – 5 Света Литургија – прослава Васкрсења – 5 Икона – прозор у вечност - 5 Евалуација – 1+1
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Опсервација од стране наставника, концептуалне мапе, самовредновање, „конференције“, посматрање понашања ученика, задаци и тестови које осмишљава наставник;		
МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Различити приступи настави и методе учења у оквиру верске наставе омогућавају ученицима да постигну проактиван став према учењу и развоју различитих стратегија учења. Интердисциплинарно преплитање и повезивање верске наставе са другим образовним областима, темама и другим предметима, омогућава унапређење</p>		

основних компетенција и вредности, доприноси развоју њихових генеричких и других компетенција и даје допринос подстицању критичког и креативног мишљења.

Комуникација

Развој комуникационе компетенције, наглашен је у исходима верске наставе православног катихиса и директно је везан за област језика и комуникације.

Дигитална компетенција

Очекивања ове међупредметне теме остварују се коришћењем различитих дигиталних алата који помажу у постизању исхода верске наставе. Православни катихизис кроз систематизацију наставних тема анализира, поред осталог, позитивне и негативне утицаје дигиталне технологије и друштвених мрежа, али је акценат на наменској употреби у сврху креативног стваралаштва и савремених начина промовисања хришћанских вредности у друштву.

Одговорно учешће у демократском друштву

Целокупан план и програм верске наставе усмерен је ка томе да оспособи ученика за активно, компетентно, критичко и одговорно учествовање у животу школе, заједница којима припада и демократског друштва у којем живи и делује.

Одговоран однос према здрављу

Православни катихизис кроз исходе наглашава потребу развоја одговорног односа према телесном, менталном и социјалном здрављу, стицања здравих животних навика, разликовања прикладног од неприкладног понашања, развијања емпатије и разумевања према другоме, избегавања конфликта и начина ненасилног решавања, активности које доприносе личном развоју и просуђивању сопствених ставова и понашања, у циљу изградње личне и заједничке будућности, и здраве стазе будућности будућих генерација.

Одговоран однос према околини

Одговоран однос према околини подразумева познавање и непосредан доживљај створене природе, увиђање значаја који природа има за одржавање живота, а та очекивања се посебно остварују кроз исходе верске наставе у којима се акценат ставља на одговорно понашање према свету и бригу о творевини (екологија) са православног становишта.

Естетичка компетенција

С обзиром на неоспоран утицај религије, посебно хришћанства, на развој опште и националне културе и уопште на конкретан живот појединца и заједнице, одабрани верски садржаји православног катихизиса су везани за

	<p>препознавање и промовисање вредности важних за формирање српске културе и друштва, а ово подручје је једнако повезано с подручјем уметности.</p> <p style="text-align: center;">Предузимљивост и предузетничка компетенција</p> <p>Неки од циљева предузетничке компетенције су развој истрајности и стицање радних навика, отвореност за нове могућности, креирање иновативних и креативних решења, позитиван однос према послу, као и управљање пројектима и предлозима пројеката. Ово је свеprisутно у настави верске наставе, посебно у пројектима кроз које се остварује васпитна димензија предмета.</p>
<p>КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Природа и друштво, Свет око нас, Народна традиција, Грађанско васпитање Корелација са природом и друштвом остварује се у многим областима, а нарочито – Живот у Цркви. Корелација ће допринети јаснијем разумевању лепоте и хармоније природе и човека, размени искустава о себи, другима и свету, одговорности за себе, друге и створени свет (околину), прослави црквених празника, обичаја и традиције у животном окружењу ученика. Важна област повезивања је и поштовање других, значај помирења и праштања за живот заједнице, правила лепог понашања у породици, храму и учионици, пријатељство, помагање и значај заједнице за живот појединца уопште као саставни део православног катихизиса. Грађанско васпитање - Питање права и обавеза, значај појединца и његове друштвене улоге, само су део могуће корелације са облашћу верске наставе која се бави питањем заједнице. Такође, повезаност се манифестује у концептима о толеранцији, морално-етичким проблемима савременог човека итд.</p> <p>Музичка култура, Ликовна култура Основи ликовне и музичке писмености, познавање нота и музичких појмова, ликовних композиција, корелирају са областима празника и богослужења, и личним уметничким доживљајима истих. Повезаност са ликовном културом видљива је и у области верске наставе у којима ученик упознаје хришћанске мотиве и утицај хришћанства на српско друштво и српску црквену баштину. Овде посебно место заузима област црквене архитектуре, која је саставни део ликовне уметности. Веза између музичке културе и верске наставе конкретно се остварује у области обраде и утврђивања црквених празника и Литургије, као начина на који се у Цркви изражава љубав према Богу. Ученици ће током године певати божићне, васкршње и литургијске песме, повезујући са знањем које стичу из предмета музичка култура.</p> <p>Српски језик и књижевност, Страни језици Језичко-комуникацијско подручје и књижевност је област на којој верска настава корелира са предметима српског језика и страних језика. Корелација је видљива у свим областима који се заснивају на вежбању и овладавању корисности српског језика у језичким активностима слушања, говорења, читања, писања и интеракције које омогућавају усвајање комуникативних језичких компетенција у стандардној српској анализи и тумачењу текста и разумевању контекста и слојева значења, способности пажљивог читања одабраних текстова, као и вештина комуникације и сарадње с другима и у препричавању и приповедању текстова из области библијске историје, Старог и Новог завета. Верска настава је у корелацији са књижевношћу која се односи на почетак писмености у Срба, крштењем Срба и улогом истакнутих црквених људи у историји развоја језика и доприноса књижевности. У свим страним језицима веза са верском наставом остварује се у области културе, празника, обичаја и свакодневног живота и других традиционалних и</p>

	<p>савремених одредница земаља тог говорног подручја у којима се може препознати утицај хришћанства или других религија.</p> <p>Физичко и здравствено васпитање</p> <p>У верској настави се могу наћи обраде многих тема које стоје у вези са питањима труда, залагања, победе, пораза, такмичења, учешћа, поштовања противника и сл. те се са предметом физичког и здравственог васпитања на практичан начин често може остварити корелација у области етике спорта, ради омогућавања раста стваралачке радости, упорности и самоодрицања, развијања осећаја за заједништвом, практичног учења прихватања пораза и победе на позитиван и афирмативан начин, признавања правила, лепог понашања током игре и навијања.</p>
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Литургијске службе, епископ, монаси, светитељи, празници, причешће, Царство Божје, заједница;

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<p>Ево нас у другом разреду. Да обновимо правила саобраћаја. Како да направим распоред рада и учења. Моја права и обавезе. Обележавање Дечје недеље. Форум театар, Школа без насиља. Уређујемо школско двориште. Књига је најбољи друг-Сајам књига. Вук Стефановић Караџић, значај и дело. Како да боље учим. Универзални дан деце –УНИЦЕФ. Моја осећања, поштујем и ја друге. Различити народи, различити обичаји. Лична и колективна хигијена. Правимо честитке за Нову годину. Новогодишња приредба. Свети Сава. Како сам провео зимски распуст. Негујемо другарство. Прочитали смо, сазнали из штампе. Безбедност ученика у школи и ван ње. Како помажемо другачијима од нас.</p>	<p>Ученици различитим ликовним техникама изражавају своје доживљаје, осећања, развијају креативност, сналажење у простору. Обележавање Дечје недеље учешћем у различитим манифестацијама. Припрема представе које ће приказивати својим вршњацима, родитељима, будућим ученицима наше школе. Посете позориштима, музејима, Сајму књига. Одељењске, разредне, школске хуманитарне акције. Учешће у хуманитарној акцији „Један пакетић много љубави“. Израда продајних предмета (новогодишњи базар), прикупљање књига, играчака, одеће, обуће... Развијање толеранције и подизање свести о здравом начину живота кроз различите радионице.</p>	<p>Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини</p>

<p>Слике из прошлости нашег града, насеље некад и сад. Дан жена, приредба за оне које волимо и поштујемо. Стиже нам пролеће, правимо хранилице за птице и уређујемо двориште. Пролећни празници и обичаји, Врбица. Толеранција, Школа без насиља. Бонтон, е баш хоћу да се лепо понашам. Преци и потомци. Христос Васкрсе, обичаји. Ђурђевдан, различити обичаји, традиција, веровање. Које ме особине красе, а које ћу да променим. Конструктивно решавање конфликта. Непосредна припрема за једнодневни излет. Школа какву бих волео да имам. Успех на крају школске године.</p>		
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују... Учеников напредак се прати на основу резултата рада, примене знања и вештина, на основу продуката рада, кроз његове активности, однос према учењу, самосталност, иницијативу, мотивацију, учешће у различитим облицима групног рада и рада на пројектима.</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик, Математика, Дигитални свет, Свет око нас, Музичка култура, Ликовна култура, Физичко васпитање</p>	

2.3. 3. РАЗРЕД

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	СРПСКИ ЈЕЗИК		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.		
РАЗРЕД:	Трећи		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	180		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <ul style="list-style-type: none"> - лектира - читање текста - тумачење текста - књижевни појмови - функционални појмови <p style="text-align: center;">93 часа</p>	<ul style="list-style-type: none"> - основни поступци у остваривању програма из књижевности чине читање, тумачење текста и изражајно исказивање напамет научног текста, ова знања и умећа имају функционалну улогу у свим наставним областима и у функцији су даљег усавршавања техника читања (гласно, изражајно, тихо или у себи, односно усмерено, истраживачко, продуктивно, аналитичко, информативно читање и сл.); - текст метода је у функцији савладавања брзог читања у себи с разумевање,, доприноси да ученици читају флексибилно, усклађују брзину са циљем читања и карактеристикама текста - изражајно казивање је у функцији развоја говорне културе ученика користе се вежбе изражајног казивања „очи у очи“ и логичко усвајање текста, никако механичко; - при тумачењу текста ученике подстицати на изношење ставова и судова о књижевном делу на основу чињеница из текста и на тај начин се подстиче изражавачки дух и критички став ученика, активна улога ученика у проучавању књижевног дела; - обрадом одговарајућих текстова ученици усвајају књижевне појмове (родољубива песма) као и функционални (узрок, услов, порука, особина и сл.); 	<ul style="list-style-type: none"> - чита са разумевањем различите текстове; - опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; - изнесе своје мишљење о тексту; - разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; - одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; - именује главне и споредне ликове и разликује њихове пози- тивне и негативне особине; - уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); - разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; - разуме идеје књижевног дела; - уочи основне одлике народне бајке; - разликује народну од ауторске бајке; - представи главне особине јунака; - уочи основне одлике народне епске песме; - уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; - разликује опис од приповедања у књижевном делу; - покаже примере дијалога у песми, причи и драмском тексту; - уочи хумор у књижевном делу; - чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; - изражајно рецитије песму и чита прозни текст; - изводи драмске текстове; 	<p>комуникативна, за учење, за сарадњу, рад с подацима и информацијама, естетичка, решавање проблема, дигитална...</p>
<p>ЈЕЗИК</p> <ul style="list-style-type: none"> - граматика - правопис - ортоепија 	<ul style="list-style-type: none"> - подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика; - сузбијање имитаторских склоности на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; - заснивање тежишта наставе на битним својствима и стилским функцијама језичких појава; - уважавање ситуационе условљености језичких појава; - повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста; 		

55 часова	<ul style="list-style-type: none"> - откривање стилске функције, односно изражајности језичких појава; - коришћење уметничких доживљаја као подстицај за учење матерњег језика; - систематска и осмишљена вежбања за говор у и писање; - ефикасно превазилажење нивоа препознавања језичких појава; - неговање примењеног знања и умења; - континуирано повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом; - остваривање континуитета у систему правописних, стилских вежбања; - побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама; - указивање на граматичку сачињеност стилских изражајних средстава; - коришћење прикладних илустрација; 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; - одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; - примењује основна правописна правила; - јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо; - споји више реченица у краћу и дужу целину; - препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; - извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; - варира језички израз; - попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; - разликује формални од неформалног говора (комуникације); учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника. 	
<p align="center">ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> - основни облици усменог и писменог изражавања - усмена и писмена вежбања <p align="center">32 часа</p>	<ul style="list-style-type: none"> - основни поступак при реализацији области језичке културе чине разне језичке игре, вежбе, описивања писмених радова, аутодиктат, препричавање и причање. 		
<p align="center">ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Оцењивање би требало да буде усмерено на добијање информација о обрасцима мишљења и условима под којим ученик може да примени знање стечено током наставе језичке културе у свакодневnoj формалној и неформалној комуникацији. Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Акцент би требало да буде на учениковим способностима – на ономе што ученик може или покушава да учини. Током процеса наставе и учења учитељ континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити довољно јасна и информативна, како би била подстицајна за даље напредовање ученика. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика</p>		
<p align="center">МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p align="center">КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>СЈ (Језичка култура) МК (Извођење музике, Слушање музике) ПД (Жива и нежива природа),</p>	<p align="center">ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>СЈ (Језик Књижев) ПД (Жива и нежива природа), МК, ЛК</p>	<p>СЈ (Језичка култура, Књижев) ПД (Жива и нежива природа), ЈЕЗИК</p>
<p align="center">КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>књижевност, језик, језичка култура</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 3. РАЗРЕД		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативним вештинама и развијањем способности и метода учења страног језика.</p> <p>Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.</p> <p>Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика</p>		
РАЗРЕД:	3. РАЗРЕД		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>1. Увод и обнављање градива - What's Your Name? Поздрављање, представљање себе и других, изражавање броја и количине</p> <p>2. Families Породице представљање себе и других</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра 	<ul style="list-style-type: none"> - поздрави и отпоздрави, примењујући једноставна језичка средства - представи себе и другог; - разуме једноставна питања личне природе и одговара на њих; - разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине. - представи себе и другог; - разуме једноставна питања личне природе и одговара на њих; 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p>

<p>давање основних информација о себи; давање и тражење основних информација о другима честитање празника, рођендана и других значајних догађаја исказивање потреба, осета и осећања;</p> <p>3. Тест Контролни задатак Комуникативне функције из претходне теме</p> <p>4. Countries Државе описивање бића, предмета, места и појава изражавање броја и количине;</p> <p>5. Favourites Моје омиљено исказивање молбе, захвалности и извињења описивање бића, предмета, места и појава, изражавање броја и количине</p> <p>6. Pets Кућни љубимци описивање бића, предмета, места и појава</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине <ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине <ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставно исказане честитке и одговори на њих; - упуту једноставне честитке; - разуме и, примењујући једноставна језичка средства, наведе најубичајеније активности које се односе на прославе рођендана и празника; - разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; - изрази основне потребе, осете и осећања једноставним језичким средствима <ul style="list-style-type: none"> - препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; - разуме једноставне описе бића, предмета и места; - опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; - разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине <ul style="list-style-type: none"> - разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих; - упуту кратке и једноставне молбе; - исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; - препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; - разуме једноставне описе бића, предмета и места; - опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; 	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p>
---	--	--	---

<p>изражавање припадања / неприпадања и поседовања / непоседовања</p> <p>7. Тест Контролни задатак Комуникативне функције из претходне две теме - комбиновано</p> <p>8. Rooms Собе позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности описивање бића, предмета, места и појава исказивање положаја у простору;</p> <p>9. Free time Слободно време описивање догађаја и способности у садашњости</p> <p>10. Тест Контролни задатак Комуникативне функције из претходне две теме - комбиновано</p> <p>11. Food Храна изражавање допадања/недопадања</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине <ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине. - препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; - разуме једноставне описе бића, предмета и места; - опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; - разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; - тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање <ul style="list-style-type: none"> - разуме позив на заједничку активност и на прикладан начин реагује на њега; - упуту позив на заједничку активност; - препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; - разуме једноставне описе бића, предмета и места; - опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; - разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; - тражи и пружа једноставна обавештења о положају у простору; - разуме једноставне текстове у којима се описују радње и способности у садашњости; - размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опише радње и способности користећи једноставна језичка средства 	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
--	---	---	--

<p>12. Summer Fun Летња забава разумевање и давање једноставних упутстава и налога исказивање времена</p> <p>10. Тест Контролни задатак Комуникативне функције из претходне две теме - комбиновано</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; - тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима. - разуме једноставна упутства и налоге и реагује на њих; - саопшти једноставна упутства и налоге; - разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време; 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти и различите технике формативног оцењивања Индивидуални разговори</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик, грађанско васпитање, музичка култура (певање одабраних песмица за учење песмица из уџбеника), физичко васпитање, природа и друштво, ликовна култура, математика (рад са подацима и информацијама)</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Комуникативно-интерактивни приступ, социјална интеракција, индивидуално решавања проблема, индуктивне методе</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивн ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавања проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.		
РАЗРЕД:	Трећи		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	180		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
БРОЈЕВИ 136 часова	<ul style="list-style-type: none"> - у раду ће се смењивати различите активности и технике: вербална, текстуална, практична, учења путем откривања, смислено учење, амбијентално учење, решавање проблема. -графичко представљање разних стварних ситуација помоћу Венових дијаграма (или на друге начине); -упознавање и графичко представљање бројног низа природних бројева; решавати бројне израза -повећање ефикасности наставе кроз аналитички и синтетички приступ решавању текстуалних задатака; -паралелно са случајевима једнокости двају израза, ученици упознају и случајеве неједнакости, -откривање идеје пресликавања увођењем таблица и дијаграма; практичним радом утврдити зависност измеђуподатака 	<ul style="list-style-type: none"> - прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже ихна бројевној правој; - прочита број записан римским цифрама и напише дати бројримским цифрама (до 1.000); - изврши четири основне рачунске операције, писмено и усме-но (до 1.000); - подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; - процени вредност израза са једном рачунском операцијом; - израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; - одреди десетице и стотине најближе датом броју; - реши једначину са једном рачунском операцијом; - одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; - реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину; - уочи делове целине и запише разломке облика $\frac{m}{n}$ ($m \leq n \leq 10$) - упореди разломке облика $\frac{m}{n}$ са једнаким именицима; - резултат мерења дужине запише децималним бројем са једном децималом; - уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа; - чита и користи податке представљене 	<p>комуникативна, за учење, за сарадњу, рад с подацима и информацијама, естетичка, решавање проблема, дигитална компетенција, компетенција за учење, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини...</p>
ГЕОМЕТРИЈА 32 часа	<ul style="list-style-type: none"> -упутити ученике како да у разним животним ситуацијама уочавају одговарајуће математичке релације; -кроз практични рад стицање елементарне геометријске представе; -системски рад на развијању елементарних просторних представа; 		
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ 12 часова	<ul style="list-style-type: none"> -кроз практичан рад објаснити систем јединица мера: - упоређивање - мерење - прављење модела - примена стечених знања 		

		<p>табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм);</p> <ul style="list-style-type: none"> – црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; – конструише троугао и круг; – именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; – разликује врсте углова и троуглова; – одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; – опише особине правоугаоника и квадрата; – преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; – користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање; – чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена; – упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време); – измери површину геометријске фигуре задатом мером (право-угаоником, квадратом и троуглом); <p>примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама</p>	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групу, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да проценују сопствени напредак у учењу.</p>		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	<p>БРОЈЕВИ</p> <p>М (Мерење и мере), СЈ (Језичка култура), ПД (Кретање у простору и времену, Људска делатност)</p>	<p>ГЕОМЕТРИЈА</p> <p>М (Скуп природних бројева, мерење и мере) СЈ (Језичка култура) ПД (Кретање у простору и времену, Људска делатност)</p>	<p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ</p> <p>М (Скуп природних бројева, Мерење и мере) СЈ (Језичка култура) ПД (Кретање у простору и времену)</p>
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈ:	<p>бројеви прве хиљаде, разломак, децимални запис броја, круг, троугао, правоугаоник, квадрат, угао, паралелне праве, нормалне праве, појам површине, једначине и неједначине, мерење дужине, масе, времена и запремине течности.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ПРИРОДА И ДРУШТВО		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.		
РАЗРЕД:	Трећи		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ПРИРОДА, ЧОВЕК, ДРУШТВО 37 часова	<ul style="list-style-type: none"> -стварање ситуација учења у којима ће доћи до изражаја различите активности ученика које омогућују различите начине учења; -решавање проблемских ситуација које развијају мисаоне способности ученика -заједничка реализација задатака на нивоу групе или радом у пару; -практиковати диференциране задатке у циљу поштовања на различитост, нивоа предзнања и динамике развоја; -мењати амбијент тако да ученици исте ствари сагледавају са различитих аспеката у различитим околностима; -организовање посета, излета, шетњи, наставе у природи; -активирати ученика у процесу стицања знања; -практиковати практичан рад, једноставне огледе, истраживачке задатке; -оспособљавање ученика за коришћење различитих извора знања, графичких и електронских медија, с намером да се код ученика развије функционална писменост као подлога за даље учење и сначажење у свакодневном животу. 	<ul style="list-style-type: none"> – идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају; – илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају; – примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима; – повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живи; – повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи; – примени правила безбедног понашања у саобраћају; – разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу; – повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха и тела помоћу термометра; – прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланаца исхране; – илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини; 	<p>Компетенција за учење;</p> <p>сарадња, комуникација, естетичка компетенција;</p> <p>дигитална компетенција;</p> <p>одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>предузимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <p>одговоран однос према околини</p>
ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ 11 часова	<ul style="list-style-type: none"> - експериментисање - закључивање - играње - бележење - прављење 		

<p>ПРОШЛОСТ</p> <p>7 часова</p>	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - описивање - сакупљање - истраживање - процњивање 	<ul style="list-style-type: none"> - примени поступке (мере) заштите од заразних болести; - оријентише се у простору помоћу компаса и оријентира из природе/окружења; - опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; - идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; 	
<p>КРЕТАЊЕ</p> <p>9 часова</p>	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - описивање - сакупљање - истраживање - процњивање - експериментисање - закључивање - играње - бележење - прављење 	<ul style="list-style-type: none"> - користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости; - прикупи и представи податке о прошлости породице и краја; - повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем; - доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом; 	
<p>МАТЕРИЈАЛИ</p> <p>8 часова</p>	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - описивање - сакупљање - истраживање - процњивање - експериментисање - закључивање - играње - бележење - прављење 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује природне и вештачке изворе светлости; - повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; - повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора; - разликује повратне и неповратне промене материјала; - уочи сличности и разлике међу течностима – тече, променљивост облика; провидност, боја, густина; - одабере материјале који по топлотној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу; - објасни како рециклажа помаже очувању природе; - изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; - сарађује са другима у групи на заједничким активностима; - представи резултате истраживања (писано, 	

		усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др); - повеже резултате рада са уложеним трудом	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика само је део праћења и вредновања образовно-васпитне праксе. Резултате целокупног праћења и вредновања наставник узима као основу за планирање наредних корака у раду са ученицима и ра- звијању своје образовно-васпитне праксе.</p> <p>Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са <i>Правилником оцењивању ученика у основном образовању и васпитању</i>. По- требно је да наставник континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна ин- формација бити прилагођена, довољно јасна и информативна како би имала улогу подстицајне повратне информације. Свака актив- ност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.</p>		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Велики број наставних јединица овог предмета могуће је ставити у корелацију са садржајима других предмета: <i>српски језик, математика, музичка култура, ликовна култура, грађанско васпитање, физичко и здравствено васпитање.</i>		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	крај, човек, животне заједнице, оријентација у времену и простору, прошлост краја, кретање, материјали.		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЛИКОВНА КУЛТУРА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.		
РАЗРЕД:	Трећи		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
МАТЕРИЈАЛИ 29 часова	<ul style="list-style-type: none"> -организовање заједничког реализовања теме (формирати групе, парове); - разговор са ученицима како би сваки ученик дошао до своје идеје, а на основу понуђеног ликовног садржаја; - објаснити основне карактеристике различитих техника; - мењати амбијент, али препустити и ученицима избор амбијента - повезивање ликовне уметности са искуствима из других области (етно, споменици, обичаји, одевање, музика) - организовање посета изложбама - опажање сличности и разлика творевина природе и човека - организовање одељенске изложбе; - учешће у ликовним конкурсима; - цртање - прављење - сликање 	<ul style="list-style-type: none"> - поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; - повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; - преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију; - изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; - користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; - протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; - укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким дели-ма и традицији различитих народа; - изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем; - распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције; 	<p>Компетенција за учење; сарадња: комуникација естетичка компетенција; дигитална компетенција; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
СПОРАЗУМЕВАЊЕ 19 часова	<ul style="list-style-type: none"> - сликање - цртање - вајање 		
КОМПОЗИЦИЈА 12 часова	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - закључивање - цртање - сликање 		

<p>ПРОСТОР</p> <p>12 часова</p>	<ul style="list-style-type: none"> - цртање - процењивање - колаж - сликање 	<ul style="list-style-type: none"> - разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, умет-ничких и ученичких радова, уважавајући различитости; - учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити. 	
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Праћење и вредновање се обавља континуирано, уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са индивидуалним развојним способностима. У процесу праћења остваривања постављених циљева и задатака, као и постизању постављених стандарда посматра се ангажованост, активност, креативности и кооперативност ученика при изналажењу решења за дате ликовне ситуације, коришћење ликовних и неликовних техника за изражавање доживљаја дате теме, као и разговор, прикупљање дечијих радова, белешке о напредовању ученика.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Са свим наставним предметима кроз илустровање и ликовно оживљавање наставних садржаја у циљу бољег сагледавања теоретских знања.</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>простор, облик, линија, боја, текстура.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МУЗИЧКА КУЛТУРА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа		
РАЗРЕД:	Трећи		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ 8 часова	<ul style="list-style-type: none"> - слушање - певање - илустровање - закључивање 	<ul style="list-style-type: none"> - опише своја осећања у вези са слушањем музике; - примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; - изговара бројалице у ритму, уз покрет; - пева по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; - наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; - разликује инструменте по боји звука и изражајним могућно-стима; - повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима; - препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; - повезује почетне тонове песама – модела и једноставних наменских песама са тонском висином; - комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара уз покрет; - свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу; - осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; - осмисли музички одговор на музичко питање; 	<ul style="list-style-type: none"> компетенција за учење; сарадња: комуникација естетичка компетенција; дигитална компетенција; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и оријентација ка предузетништву
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ 23 часа	<ul style="list-style-type: none"> - вежбе памћења - вежбе моторике; - осмишљавањем различитих активности развити музичке способности код ученика, - вокално-инструментално извођење песама различитог карактера; - мотивационо подстицање ученика (одељенска такмичења) на изражајно певање; - одабир и презентовање различитих музичких дела прилагођених узрасту ученика; - кроз музичке и едукативне игре објаснити елементе музичке писмености; - повезати наставу музичке културе са другим предметима, али са музичким животом средине у којој ученици живе и раде (школа, град); - организовање посета концертима 		
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	<ul style="list-style-type: none"> - изражавање - истраживање 		

5 часова	- креирање	<ul style="list-style-type: none"> - осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; - изабере одговарајући музички садржај(од понуђених) премалитерарном садржају; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; - коментарише своје и туђе извођење музике; - самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; учествује у школским приредбама и манифестацијама.	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Оцењивање је саставни део процеса учења и наставе ,а треба да подржи учење и допринесе његовој успешности. Оно захтева максимално реалне и објективне критеријуме у оцењивању сваког ученика појединачно. Процене о томе колико је који ученик лепо и музикално интерпретирао песму више су у домену естетског оцењивања Наставник разредне наставе треба да сагледа опште ангажовање и рад ученика и према томе да донесе адекватну и реалну оцену.</p> <p>На часовима музичке културе најбитније је развијање музичких способности и вештина. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка тумачењу. Из тих разлога не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању, извођењу и идентификовању музичких садржаја. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим личним и музичким могућностима. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.</p>		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	физичко васпитање, српски језик, природа и друштво, ликовна култура, математика		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон, нотно писмо.		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.		
РАЗРЕД:	Трећи		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	108		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ 23 часа	<ul style="list-style-type: none"> - вежбе обликовања - вежбе за стицање и увежбавање моторичке информисаности - елементарне игре - вежбе и игре са елементима атлетике 	<ul style="list-style-type: none"> - примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); - правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; - одржава равнотежу у различитим кретањима; - коригује сопствено држања тела на основу савета наставника; - правилно држи тело; - правилно подиже, носи и спушта терет; - изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; - изведе дечји и народни плес; - користи терминологију вежбања; - поштује правила понашања на вежбаљима; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизи- тима; - примени правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога невређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након 	Компетенција за учење; сарадња: комуникација естетичка компетенција; дигитална компетенција; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ <ul style="list-style-type: none"> - атлетика - спортска гимнастика - основе тимских, спортских и елементарних игара - Плес и ритмика - пливање - полигони 74 часа	<ul style="list-style-type: none"> - вежбе обликовања - вежбе за стицање и увежбавање моторичке информисаности - елементарне игре - вежбе и игре са елементима гимнастике - ритмичке вежбе инародни плесови - вежбе и игре са елементима спортских игара(кошарка, одбојка, рукомет) 	<ul style="list-style-type: none"> - примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); - правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; - одржава равнотежу у различитим кретањима; - коригује сопствено држања тела на основу савета наставника; - правилно држи тело; - правилно подиже, носи и спушта терет; - изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; - изведе дечји и народни плес; - користи терминологију вежбања; - поштује правила понашања на вежбаљима; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизи- тима; - примени правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога невређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након 	Компетенција за учење; сарадња: комуникација естетичка компетенција; дигитална компетенција; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА <ul style="list-style-type: none"> - Култура вежбања и играња - Здравствено васпитање 	<ul style="list-style-type: none"> - закључивање - уочавање - елементарне игре 	<ul style="list-style-type: none"> - примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); - правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; - одржава равнотежу у различитим кретањима; - коригује сопствено држања тела на основу савета наставника; - правилно држи тело; - правилно подиже, носи и спушта терет; - изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; - изведе дечји и народни плес; - користи терминологију вежбања; - поштује правила понашања на вежбаљима; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизи- тима; - примени правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога невређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - уредно одлаже своје ствари пре и након 	Компетенција за учење; сарадња: комуникација естетичка компетенција; дигитална компетенција; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу

11 часова		<p>вежбања и у другим ситуацијама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – правилно изводи и контролише покрете у различитим крета-њима; – прати промене у тежини и висини код себе и других; – препозна здравствено стање када не треба да вежба; – примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и другим животним ситуацијама; – уредно одржава простор у коме живи и борави; – користи здраве намирнице у исхрани; – повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; – препозна лепоту покрета у вежбању; – се придржава правила вежбања; <p>вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању.</p>	
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Индивидуални напредак сваког ученика процењује се у односу на претходно проверено стање. Приликом оцењивања неопходно је узети у обзир способности ученика, степен спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом вредновања (оцењивања) узима се у обзир његов индивидуални напредак у односу на претходна достигнућа и могућности као и ангажовање ученика у наставном процесу.</p> <p>Код ученика ослобођених од практичног дела наставе прати се и вреднује:</p> <ul style="list-style-type: none"> – познавање основних правила елементарних и спортских игара, основних здравствено-хигијенских правила вежбања и здраве исхране; – учешће у ваннаставним активностима. <p>Праћење, вредновање и оцењивање ученика ослобођених од практичног дела наставе, врши се на основу посебног ангажовања у настави. Праћење, вредновање и оцењивање ученика са инвалидитетом врши се на основу њиховог индивидуалног напретка. Праћење и вредновање је сукцесивно и врши се током целе школске године.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>ликовна култура, музичка култура, српски језик, природа и друштво</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>физичке способности, моторичке вештине, здравље, плес и игра.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе и учења Грађанског васпитања је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.		
РАЗРЕД:	Трећи		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ЉУДСКА ПРАВА Сви различити, а сви равноправни	- вербални (монологски и дијалогски); јасно артикулисање циља активности и договор о правилима којих се придржавају сви учесници;	- својим понашањем показује да прихвата различитост других;	сарадња: комуникација естетичка компетенција; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и оријентација ка предузетништву, сазнање о себи и другима
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Ја и други у локалној заједници	- метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи); реализација интерактивних радионица;	- препознаје у свом окружењу примере неједнаког постојања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства;	
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Снага узajамне помоћи	- метод драматизације; искуствено учење кроз игровни контекст;	- се понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама;	
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција солидарности у локалној заједници	- учење путем открића; уобличавање и поимање личних доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи; константно подстицање и одржавање интересовања и сазнајне мотивације ученика;	- препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима;	
	- реализација интерактивних радионица;	- укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка;	
	-јасно артикулисање циља активности и договор о правилима којих се придржавају сви учесници;	- објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру;	
	- искуствено учење кроз игровни контекст;	- укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима;	
	- уобличавање и поимање личних доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи;	- наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце;	
	-константно подстицање и одржавање интересовања и сазнајне мотивације ученика;	- наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје;	
		- тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или	

		<p>туђих права;</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опишечиме се бави; - опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; - пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; - испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; - заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције њеној промоцији и вредновању 	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Оцењивање ученика у Грађанском васпитању се остварује у складу са Правилником о оцењивању у основној школи. Оно је описно и подразумева да ученици имају увид у своје напредовање и то не само у остваривању исхода из овог програма већ и у развоју неколико међупредметних компетенција, посебно компетенци- је за <i>Одговорно учешће у демократском друштву</i>. Како је највећи број активности ученика у оквиру часова овог изборног програма организован кроз групни рад, то значи да наставник треба да има јасне критеријуме праћења напредовања који су и ученицима познати.</p>		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	<p>Са свим наставним предметима трећег разреда, јер се садржаји грађанског васпитања односе на целокупне односе и појаве у настави и животу ученика уопште.</p>		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	<p>равноправност, стереотипи и предрасуде, дискриминација, локална заједница, солидарност, волонтирање</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Верска настава
ЦИЉ УЧЕЊА	<p>Циљ наставе и учења верске наставе јесте да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом, упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице, треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.</p>
РАЗРЕД	Трећи
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА	36
НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	1

НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће:	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ
I – УВОД	1. Свет је створен за тебе, чувај га! – уводни час	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. разреда основне школе; моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> ученик ће бити мотивисан да активно учествује на часовима верске наставе 	<p>Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима.</p> <p>Реализација треба да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Ученицима пружити основ за разумевање човека као бића заједнице, Пружити ученицима елементарно знање о Богу као бићу заједнице. Пружити основ за упознавање односа који владају између човека и Бога и да је молитва наш разговор са Богом. Омогућити ученицима да увиде паралелу између породичних односа и односа у Цркви. Читање, анализа, интерпретација библијских и других пригодних православних књижевних текстова за децу, уз организовање садржаја у тематско-мотивске целине и међупредметно тематско увезивање садржаја. Функционално повезивање градива уз вертикалну корелацију.</p> <ul style="list-style-type: none"> пружити ученицима основна знања о учењу Цркве о стварању света; омогућити ученицима да разумеју да Бог ствара природу и човека, јер жели да их воли и да буде са њима заједно; Пружити ученицима могућност да разумеју да је човек у природној вези са свим оним што је Бог претходно створио,
II – БОГ СТВАРА СВЕТ И ЧОВЕКА	2. Свето Писмо нам сведочи о настанку света 3. Света некада уопште није било 4. Све је биље створено и Сунцем обасјано 5. Све врви од живота 6. Створен сам да личим на Бога	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> препознати неке елементе библијске повести о стварању света; моћи да препозна и именује иконе на којима су представљени дани стварања света, на основу библијске повести; моћи да увиди да је свет скуп конкретних врста живих бића која су уједињена, једна другима потребна и да она чине велику заједницу љубави – Цркву; моћи да објасни да је свет створен љубављу Божјом; моћи да разуме да се права слобода изражава као љубав према другим људима, природи и Богу; уочити да је човек сличан Богу. <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу; развијати жељу и свест о 	<p>Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима.</p> <p>Реализација треба да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Ученицима пружити основ за разумевање човека као бића заједнице, Пружити ученицима елементарно знање о Богу као бићу заједнице. Пружити основ за упознавање односа који владају између човека и Бога и да је молитва наш разговор са Богом. Омогућити ученицима да увиде паралелу између породичних односа и односа у Цркви. Читање, анализа, интерпретација библијских и других пригодних православних књижевних текстова за децу, уз организовање садржаја у тематско-мотивске целине и међупредметно тематско увезивање садржаја. Функционално повезивање градива уз вертикалну корелацију.</p> <ul style="list-style-type: none"> пружити ученицима основна знања о учењу Цркве о стварању света; омогућити ученицима да разумеју да Бог ствара природу и човека, јер жели да их воли и да буде са њима заједно; Пружити ученицима могућност да разумеју да је човек у природној вези са свим оним што је Бог претходно створио,

		важности бриге према ближњима и природи.	али да се разликује од свих створених бића;
III – БОГ НАС ВОЛИ	<p>7. Бог ствара свет из љубави</p> <p>8. Бог, људи и природа</p> <p>9. Свет не може без Бога</p> <p>10. Бог се брине о свету</p> <p>11. Божићни весници</p>	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> знати да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет; препознати да Бог брине о свету и да наведе примере Божјег старања о свету; увидети кроз своје креативне способности да је човек сличан Богу; увидети да Бог жели да свет постоји вечно; увидети да су Бог, људи и природа различити, али да нису потпуно раздвојени; увидети различитост која постоји између Бога и створеног света; знати да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет; упознати улогу анђела као сарадника Божјих у старању о свету; уочити да је свет смртан ван заједнице са Богом; упознати садржај молитве Анђелу чувару; усвојити текст и мелодију песме „Анђели певају“. <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи ; бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је веома различит). 	<p>али да се разликује од свих створених бића;</p> <ul style="list-style-type: none"> Објаснити ученицима да је човек икона Божја (сличан Богу) зато што је створен као слободна личност и једини позван да буде домаћин света; Омогућити ученицима да увиде разлику између Бога и створене природе. Омогућити ученику да увиди да је Бог створио свет из љубави; Омогућити ученику да увиди да се Бог брине о свету; Омогућити ученику да разуме да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет. Пружити ученицима основ за разумевање да се лични однос са Богом остварује кроз служење Богу и ближњима; Пружити ученицима основ за разумевање да природи и човеку вечно постојање дарује Бог; Омогућити ученику да увиди да су светитељи најбољи пример односа човека са Богом; Пружити ученицима основна знања о Светоме Сави као нашем примеру служења. Ученицима пружити основ за разумевање да хлеб и вино – наши дарови -представљају свет у малом; Ученицима пружити основ за разумевање разлога доношења Богу хлеба и вина на Литургији; Пружити основ за разумевање да се на Литургији молимо за спасење целог света;
IV – ЗАЈЕДНИЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА	<p>12. Човек домаћин и свештеник у свету</p> <p>13. Свети Сава</p> <p>14. Свети Сава брине о нама</p>	Когнитивни аспект:	

	15. Радост служења	<ul style="list-style-type: none"> • уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека; • проширити своје знање о служењу Светога Саве Богу и нашем народу; • уочити да нема љубави без служења ближњима; • упознати библијску повест о Христовом служењу Апостолима. <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да љубав препознаје као служење; • знати да кроз чињење дела љубави према ближњима, постаје сличан Христу и светитељима Божјим. 	<ul style="list-style-type: none"> • Омогућити ученицима да увиде да се на Литургији остварује спасење човека и света; • Упознати ученике са примерима изражавања љубави према природи; • Развијати код ученика скромност; • Установити обим и квалитет знања стечених у току школске године из Православног катихизиса
V – ЛИТУРГИЈА- ПРЕОБРАЖЕНИ СВЕТ	16. Наши дарови благодарности (опис н.ј. - твар у Литургији) 17. Литургија - преображај света 18. Литургија – молитва за спасење човека и света 19. Васкресење Лазарево 20. Васкресење Христово	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати да је Литургија захвалност Богу; • уочити да се захвалност Богу показује кроз наше дарове; • уочити да наши дарови хлеб и вино представљају свет у малом; • увидити везу Литургије и спасења човека и света; • проширити своја знања о празнику Васкрсења; • увидити шта за створену природу значи Христово Васкрсење; • усвојити текст и мелодију песме „Људи ликујте“ <p>Афективни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да учествује на Литургији како би показао Богу да жели да буде у заједници са Њим; 	<p>Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. Квалитет наставе се постиже када се наведени наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Омогућити ученицима да схвате и доживе Цркву као заједницу сабраног Божјег народа. Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. Указати ученицима на величину Христове љубави према људима и свету.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да у себи развија осећај захвалности према Богу и својим ближњима. 	Имати на науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се искуство светости доживи и спроведе у живот добрим међуљудским односима - кроз веру, наду и љубав.
VI – ЧОВЕК И ПРИРОДА	21. Све чека на љубав човека 22. Чувамо дарове Божије љубави 23. Стварање света у православној иконографији 24. Икона света створеног за мене	Когнитивни аспект: <ul style="list-style-type: none"> • препознати личну одговорност за творевину; • увидити да се загађењем наше околине, загађује цео свет; • увидити да се на православним иконама стварања света и човека, приказује зависност природе од човека; • препознати представе које приказују догађаје везане за стварање света; • уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса трећег разреда основне школе. Афективни аспект: <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут на очување природе и своје животне средине; • бити подстакнут да гледа на природу као на Божју творевину; • Ученици ће бити подстакнути да уреде школски простор изабраним радовима везаним за стварање и очување света 	Оквирни број часова по темама Увод – 1 Бог ствара свет и човека – 7 Бог нас воли – 7 Заједница Бога и света кроз човека– 6 Литургија – преображени свет – 7 Човек и природа - 6 Евалуација – 1+1
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Опсервација од стране наставника, концептуалне мапе, самовредновање, „конференције“, посматрање понашања ученика, задаци и тестови које осмишљава наставник;		
МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Компетенција за целоживотно учење Различити приступи настави и методе учења у оквиру верске наставе омогућавају ученицима да постигну проактиван став према учењу и развоју различитих стратегија учења. Интердисциплинарно преплитање и повезивање верске наставе са другим образовним областима, темама и другим предметима, омогућава		

унапређење основних компетенција и вредности, доприноси развоју њихових генеричких и других компетенција и даје допринос подстицању критичког и креативног мишљења.

Комуникација

Развој комуникационе компетенције, наглашен је у исходима верске наставе православног катихиса и директно је везан за област језика и комуникације.

Дигитална компетенција

Очекивања ове међупредметне теме остварују се коришћењем различитих дигиталних алата који помажу у постизању исхода верске наставе. Православни катихизис кроз систематизацију наставних тема анализира, поред осталог, позитивне и негативне утицаје дигиталне технологије и друштвених мрежа, али је акценат на наменској употреби у сврху креативног стваралаштва и савремених начина промовисања хришћанских вредности у друштву.

Одговорно учешће у демократском друштву

Целокупан план и програм верске наставе усмерен је ка томе да оспособи ученика за активно, компетентно, критичко и одговорно учествовање у животу школе, заједница којима припада и демократског друштва у којем живи и делује.

Одговоран однос према здрављу

Православни катихизис кроз исходе наглашава потребу развоја одговорног односа према телесном, менталном и социјалном здрављу, стицања здравих животних навика, разликовања прикладног од неприкладног понашања, развијања емпатије и разумевања према другоме, избегавања конфликта и начина ненасилног решавања, активности које доприносе личном развоју и просуђивању сопствених ставова и понашања, у циљу изградње личне и заједничке будућности, и здраве стазе будућности будућих генерација.

Одговоран однос према околини

Одговоран однос према околини подразумева познавање и непосредан доживљај створене природе, увиђање значаја који природа има за одржавање живота, а та очекивања се посебно остварују кроз исходе верске наставе у којима се акценат ставља на одговорно понашање према свету и бригу о творевини (екологија) са православног становишта.

	<p align="center">Естетичка компетенција</p> <p>С обзиром на неоспоран утицај религије, посебно хришћанства, на развој опште и националне културе и уопште на конкретан живот појединца и заједнице, одабрани верски садржаји православног катихизиса су везани за препознавање и промовисање вредности важних за формирање српске културе и друштва, а ово подручје је једнако повезано с подручјем уметности.</p> <p align="center">Предузимљивост и предузетничка компетенција</p> <p>Неки од циљева предузетничке компетенције су развој истрајности и стицање радних навика, отвореност за нове могућности, креирање иновативних и креативних решења, позитиван однос према послу, као и управљање пројектима и предлозима пројеката. Ово је свеprisутно у настави верске наставе, посебно у пројектима кроз које се остварује васпитна димензија предмета.</p>
<p>КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Природа и друштво, Свет око нас, Народна традиција, Грађанско васпитање Корелација са природом и друштвом остварује се у многим областима, а нарочито – Бог ствара свет и човека и - Заједница. Корелација ће допринети јаснијем разумевању лепоте и хармоније природе и човека, размени искустава о себи, другима и свету, одговорности за себе, друге и створени свет (околину), прослави црквених празника, обичаја и традиције у животном окружењу ученика. Важна област повезивања јеи поштовање других, значај помирења и праштања за живот заједнице, правила лепог понашања у породици, храму и учионици, пријатељство, помагање и значај заједнице за живот појединца уопште као саставни део православног катихизиса. Грађанско васпитање - Питање права и обавеза, значај појединца и његове друштвене улоге, само су део могуће корелације са облашћу верске наставе која се бави питањем заједнице. Такође, повезаност се манифестује у концептима о толеранцији, морално-етичким проблемима савременог човека итд.</p> <p>Музичка култура, Ликовна култура Основи ликовне и музичке писмености, познавање нота и музичких појмова, ликовних композиција, корелирају са областима празника и богослужења, и личним уметничким доживљајима истих. Повезаност са ликовном културом видљива је и у области верске наставе у којима ученик упознаје хришћанске мотиве и утицај хришћанства на српско друштво и српску црквену баштину. Овде посебно место заузима област црквене архитектуре, која је саставни део ликовне уметности. Веза између музичке културе и верске наставе конкретно се остварује у области обраде и утврђивања црквених празника и Литургије, као начина на који се у Цркви изражава љубав према Богу. Ученици ће током године певати божићне, васкршње и литургијске песме, повезујући са знањем које стичу из предмета музичка култура.</p> <p>Српски језик и књижевност, Страни језици Језичко-комуникацијско подручје и књижевност је област на којој верска настава корелира са предметима српског језика и страних језика. Корелација је видљива у свим областима који се заснивају на вежбању и овладавању корисности српског језика у језичким активностима слушања, говорења, читања, писања и интеракције које омогућавају усвајање комуникативних језичних компетенција у стандардној српској анализи и тумачењу текста и разумевању контекста</p>

	<p>и слојева значења, способности пажљивог читања одабраних текстова, као и вештина комуникације и сарадње с другима и у препричавању и приповедању текстова из области библијске историје, Старог и Новог завета. Верска настава је у корелацији са књижевношћу која се односи на почетак писмености у Срба, крштењем Срба и улогом истакнутих црквених људи у историји развоја језика и доприноса књижевности. У свим страним језицима веза са верском наставом остварује се у области културе, празника, обичаја и свакодневног живота и других традиционалних и савремених одредница земаља тог говорног подручја у којима се може препознати утицај хришћанства или других религија.</p> <p>Физичко и здравствено васпитање У верској настави се</p> <p>могу наћи обраде многих тема које стоје у вези са питањима труда, залагања, победе, пораза, такмичења, учешћа, поштовања противника и сл. те се са предметом физичког и здравственог васпитања на практичан начин често може остварити корелација у области етике спорта, ради омогућавања раста стваралачке радости, упорности и самоодрицања, развијања осећаја за заједништвом, практичног учења прихватања пораза и победе на позитиван и афирмативан начин, признавања правила, лепог понашања током игре и навијања.</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА</p>	<p>Свето Писмо, свет, Бог, људи, природа, живот, домаћин, светитељи, Литургија, Васкрс, икона</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ	
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе је развој ставова, вештина, самосталности при раду, процена и самопроцена. Својим примером и уз помоћ учитеља ученици упознају школски живот и комплексније односе колектива и у тим односима како да остваре своје потенцијале уз уважавање других. Упућује их на усвајање културно-хигијенских и здравствених навика и формирање ставова о заштити животне средине.	
РАЗРЕД:	Трећи	
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
ЖИВОТ У ШКОЛИ	Одређивање циља повезан са битним странама дечјег живота. Усмереност ка адаптацији на школску средину и правила школског живота.	-развијање одговорности, критичности и самокритичности - поштује правила понашања у школи и одељењу - самопроцена својих могућности
ДЕЧЈА НЕДЕЉА/ДЕЧЈА ПРАВА	Разликовање права и обавеза. Схватање да обавеза доноси и одређено право.	- препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима; - развије сазнања о себи, сопственим осећањима и потребама, свести о личном идентитету; - развија самопоштовање и самопоуздање
ЈА И ДРУГИ	Упућивање на друге начине помоћи и сарадње.	- развија одговоран однос према себи и другима
ТОЛЕРАНЦИЈА И НЕНАСИЛНА КОМУНИКАЦИЈА	Упућивање на значај толеранције која води у ненасилну комуникацију.	- развија начине изражавања својих потреба и мишљења уз уважавање потреба и различитих мишљења других; - развија начина размене другачијих мишљења и њихово прихватање; - разуме разлоге сукоба
КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ	Развити свест о важности припадности колективу као социјано биће.	- развија припадност са колективом; - мотивише се на учествовање у приредбама и заједничким прославама; - развија јединство са колективом
МОЈЕ ЗДРАВЉЕ	Указивање и упућивање на очување здравља.	- развија свест о значају здравља, правилне исхране и потребе за игром као елементом физичког и психичког здравља
МОЈА ПОРОДИЦА	Упутити на значај породице као основе стабилних односа и здраве социјалне интеракције са околином.	- изражава страхове, размишљања, недоумице; - разуме своју улогу и значај у породици
ЗАБАВНЕ И СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ	Упознавање са различитим правилима игре.	- разуме и поштује осећања других када се шалимо; - поштује правила игре; - схвата значај читања;
ЗАШТИТА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА	Упознавање са различитим нивоима насиља. Препознавање насиља и начичи реакције.	- препознаје и реагује на различите врсте насиља; - дефинише правила понашања са ученицима

2.4. 4. РАЗРЕД

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности		
РАЗРЕД:	Четврти		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	180		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Књижевност	У настави књижевности најважније је код ученика развијати способност читања књижевних текстова са разумевањем, подстицати љубав према читању, градити осећај за лепо и вредно, васпитавати укус и неговати истрајност у читању и доживљавању књижевног дела. У разговору са ученицима треба неговати способност ученика да опишу доживљај прочитаних књижевних дела, изнесу мишљење о њима, да разумеју најразличитије особине и поступке ликова и донесу суд о њиховим поступцима и особинама, као и о различитим догађајима у тексту. Читање захтева време, истрајност и посвећеност, а неговање ових карактеристика представља основ за сва даља учења. Посебно је важно што књижевност код ученика развија емпатију, тиме што се ученици уживљавају у естетски свет дела и емотивно га проживљавају. Настава књижевности јача национални и културни идентитет ученика, кроз упознавање своје књижевности и културе, као и књижевности и културе других народа.	<ul style="list-style-type: none"> - чита са разумевањем различите врсте текстова; - укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове; - разликује књижевне врсте: шаљиву народну песму, басну и причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст; - одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; - именује позитивне и негативне особине ликова; - уочи и издвоји основне елементе лирске песме (стих, строфа, рима и ритам); - тумачи идеје књижевног дела; - препозна ситуације кршења/остваривања права детета и стереотипе у књижевним делима; - уочи персонификацију и разуме њену улогу у књижевном делу; - разликује описивање, приповедање (у 1. и 3. лицу) и дијалог у књижевном делу; - преприча текст из различитих улога/перспектива; - уочи основни тон књижевног текста (ведар, тужан, шаљив); - уочи супротстављеност лица у драмском тексту; - чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; - изражајно рецитије песму и чита прозни текст; - изводи драмске текстове; - усвоји позитивне људске вредности на основу прочитаних књижевних дела; - повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Језик	<p>Граматика</p> <p>Како би се приступило усвајању нових садржаја, неопходно је да се добро утврде знања из морфологије: врсте речи и њихове граматичке категорије. У оквиру нових садржаја потребно је на примерима показати да неке речи мењају облик, а неке не (ту се пре свега подразумева промена именица, заменица и придева по падежима, и глагола по временима). Важно је да ученици уоче речи које не мењају свој облик (ту пре свега мислимо на прилоге који немају компарацију, предлоге, везнике и типичне речце, без навођења њихових назива). Пре увођења нових садржаја из синтаксе треба обновити знања о реченици и разликовању различитих врста реченица по облику и значењу.</p>		

<p>У четвртом разреду уводи се појам реченичних чланова и по- јам службе (функције) речи у реченици. Служба субјекта усваја се на примерима именица и личних заменица. Треба јасно указати на разликовање врсте речи (именица, заменица) и службе (субјекат). Глагол као врста речи јавља се у служби предиката. Усвајање предиката треба започети са примерима глагола у презенту, а затим са примерима глагола у прошлом и будућем времену, уз указивање на разликовање простих облика у садашњем и сложених у прошлом и будућем времену. Посебно треба истаћи примере типа <i>Дечак је јуче читао</i> (када помоћни глагол није уз нелични глаголски облик). Именице поред службе субјекта могу имати и службу објекта. На јасним и неспорним примерима објаснити појам објекта (нпр. <i>Де- чак чита књигу</i>). Уз обраду објекта може се указати и на промену облика речи (<i>књига: књигу</i>). Атрибут треба објаснити преко примера када је придев уз именицу, у оквиру групе речи са службом субјекта или објекта (не у оквиру прилошких одредаба). Кроз примере треба показати да у служби субјекта, објекта и прилошких одредаба за место, време и начин могу бити речи и групе речи. Усвајање реченичних чланова треба да иде постепено од најједноставнијих примера ка сложенијим. Прво се дају примери са једном речи у служби субјекта/објекта, а затим групе речи у истој функцији. Уз усвајање нових садржаја потребно је стално указивати на разликовање врста речи и њихове службе (функције) у реченици.</p> <p>У претходним разредима обрађен је први и други модел управног говора тако да је неопходно направити систематизацију, а затим увести и трећи модел. Неопходно је моделе управног говора повезати са правописним правилима и употребом знакова навода и запете.</p> <p>Наставу граматике треба повезивати са наставом књижевности тако што књижевни текстови из програма могу послужити за граматичку анализу и послужити као пример употребе врста речи у реченици, службе речи у реченици и различитих врста реченица по облику и значењу. Примери треба да буду једноставни за анализу. Учитељ може и да прилагоди текст, тако да примери буду типични.</p> <p>Правопис</p> <p>Правописна правила ученици треба да усвајају постепено, уз понављање и вежбање већ наученог и уз усвајање нових садржаја,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разликује речи које мењају облик (именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи) и уочи оне које су увек у истом облику; – одреди основне реченичне чланове; – разликује врсту речи од службе речи у реченици; – поштује и примени основна правописна правила; – правилно пише сва три модела управног говора; – употреби основне облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање и описивање; – употреби речи истог облика, а различитог значења, као и речи истог значења, а различитог облика; – препозна значење речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији; – напише разгледницу, честитку, приватно писмо; – прилагоди језички израз комуникативној ситуацији – формалној и неформалној; – повеже информације исказане у линеарном и нелинеарном тексту и на основу њих изводи закључак; – правилно структурира текст; <p>учествује у предлагању садржаја и начина рада.</p>	
---	---	--

	<p>и то путем различитих вежбања како на нивоу речи тако и на нивоу реченице и краћих текстова.</p> <p>Писање имена становника држава и насеља, имена улица и тргова, назива институција, предузећа и установа, манифестација, као и писање устаљених имена историјских догађаја и историјских личности потребно је повезати са наставом предмета Природа и друштво. Писање имена из уметничких дела и писање имена животиња потребно је повезати са наставом књижевности и обрадити на основу примера из обрађених дела (нпр. <i>Ружно Паче</i>, <i>Пипи Дуга Чарапа</i>, <i>Леси</i> и сл.).</p> <p>Писање речце <i>ли</i> обрађено је у другом разреду, а сада се уводе и мало сложенији примери. Због честе погрешне употребе пожељно је посебно указати на разликовање скраћеног упитног облика <i>је ли</i> (<i>је л'</i>) и узрочног везника <i>јер</i> (честе грешке: <i>Јер имаш оловку?</i> уместо <i>Је л' имаш оловку?</i> и сл.). Писање предлога <i>са</i> уз заменице обрадити само уз типичне примере <i>са мном</i>, <i>с њом</i>, <i>с то-бом</i> и сл. Писање вишечланих бројева треба повезати са наставом математике.</p>		
<p>Језичка култура</p>	<p>Један од основних задатака наставе језичке културе односи се на усавршавање језичкоизражајних средстава код ученика, односно на развијање, богаћење и унапређивање њихове језичке способности. Област <i>Језичка култура</i> обухвата усмено и писмено изражавање. Наставни рад у овој области реализује се у садејству са другим двема областима: са језиком и књижевношћу, али и кроз самосталне наставне јединице. Ваљано усмено и писмено изражавање омогућава ученику да успешно учи и савлада и друге школ-ске предмете.</p> <p>Основни облици усменог и писменог изражавања (препричавање, причање, описивање) представљају темељне програмске садржаје за усавршавање и неговање језичке културе ученика. У четвртог разреда требало би подстицати ученике да препричавају, причају и описују и на сажет и на опширан начин како усмено, тако и писмено</p>		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са <i>Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању</i>. Оцењивање би требало да буде усмерено на добијање информација о обрасцима мишљења и условима под којим ученик може да примени знање стечено током наставе језичке културе у свакодневной формалној и неформалној комуникацији.</p>		

	<p>Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Акцент би требало да буде на учениковим способностима – на ономе што ученик може или покушава да учини. Током процеса наставе и учења учитељ континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити довољно јасна и информативна, како би била подстицајна за даље напредовање ученика. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.</p>
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Математика, природа и друштво, ликовна култура, музичка култура, физичко и здравствено васпитање</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Књижевност, језик, граматика, правопис, језичка култура</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 4. РАЗРЕД		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативним вештинама и развијањем способности и метода учења страног језика.</p> <p>Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.</p> <p>Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика</p>		
РАЗРЕД:	4. РАЗРЕД		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>1. Hello! Поздрављање представљање себе и других: давање основних информација о себи; давање и тражење основних информација о другима</p> <p>2. Evaluation Test Провера усвојеног знања из претходне теме</p> <p>3. People Људи</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина 	<p>- успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињивања, даања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.)</p> <p>- разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.)</p> <p>- уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневной употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства</p> <p>- уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневной употреби, места,</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и</p>

<p>описивање бића, предмета, места и појава изражавање припадања / неприпадања и поседовања / непоседовања</p> <p>4. Homes Дом исказивање положаја у простору изражавање интересовања и допадања/недопадања</p> <p>5. Evaluation Test Провера знања из претходне две теме</p> <p>6. Animals Животиње описивање бића, предмета, места и појава разумевање и исказивање једноставнијих упутстава, налога и упозорења</p> <p>7. My life Мој живот описивање догађаја и способности у садашњости исказивање времена</p> <p>8. Evaluation/Test</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривиране средине • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра 	<p>уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства - користи елементарне и најфреквентивније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности - формулише молбе и и извињења - уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тржи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину - разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства - разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима - пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама - разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно - разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама - разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби које се односе на његове потребе и интересовања - правилно записује познату лексику - писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима 	<p>оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и</p>
--	---	---	--

<p>Провера знања из претходне две теме</p> <p>9. Sport Спорт позив и реаговање на позив у заједничкој активности разумевање и исказивање једноставних упутстава, налога и упозорења</p> <p>10. Detectives Детективи описивање догађаја и способности у прошлости и садашњости исказивање положаја у простору</p> <p>11. Evaluation/Test Провера знања из претходне две теме</p> <p>12. Celebration Прослава описивање бића, предмета, места и појава исказивање времена</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Коришћење нових технологија: Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Наставне методе-комуникативна, аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија: Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина 	<p>- познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода)</p> <p>- разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама</p> <p>- писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима</p> <p>- успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.)</p> <p>- разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби које се односе на његове потребе и интересовања</p> <p>- уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тржи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину</p> <p>- пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама</p> <p>- познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода)</p> <p>- разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима</p>	<p>оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
---	--	---	---

<p>13. School Школа искаживање жеља, интересовања, потреба, осета и осећања описивање догађаја и способности у прошлости и садашњости</p> <p>14. Evaluation/Test Провера знања на крају школске године</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<p>- разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење</p> <p>- разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе</p> <p>- уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства</p> <p>- поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника</p> <p>- разуме краће низове (2-3) упутставакоја се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима</p> <p>- разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања</p> <p>- познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности`циљних култура; наводи и на матерњем језику даје основне податке о некој личности из циљних култура за коју показује интересовање</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти и различите технике формативног оцењивања</p> <p>Индивидуални разговори</p> <p>Самостални рад (анализа прочитаног текста)</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик, грађанско васпитање, музичка култура, физичко васпитање, природа и друштво</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Комуникативно-интерактивни приступ, социјална интеракција, индивидуално решавања проблема, индуктивне методе</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Математика		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.		
РАЗРЕД:	Четврти		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	180		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Бројеви	<p>У четвртном разреду проширује се блок бројева на коме се ради, упознавањем природних бројева већих од 1.000 и формирањем појма скупа природних бројева N и скупа природних бројева са нулом N_0. Упознају се својства скупа N: уређеност, кардиналност, ограниченост са леве стране као и својства рачунских операција (замена места сабирака, здруживање сабирака, замена места чинилаца, 0 као сабирак, 1 као чинилац, множење збира и разлике бројем, сталност збира и разлике). Бројеви се представљају у декадном запису као збирови вишеструких декадних јединица ($4\ 321 = 4\ 000 + 300 + 20 + 1$) или збира производа једноцифрених бројева и декадних јединица ($4\ 321 = 4 \cdot 1\ 000 + 3 \cdot 100 + 2 \cdot 10 + 1 \cdot 1$). Одређује се месна вредност цифре у броју. Поступни развој појма броја подстиче се визуелним представљањем бројева на бројевној правој као и активностима одређивања најближе (вишеструке) декадне јединице.</p> <p>Знања о рачунским операцијама даље се проширују писменим поступцима сабирања и одузимања, множења и дељења у скупу природних бројева, упознавањем поступака прво уз помоћ таблица месних вредности, а затим скраћеним поступцима са потписивањем. При увежбавању техника рачунања са вишецифреним бројевима треба водити рачуна о</p>	<ul style="list-style-type: none"> – прочита, запише и упореди природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; – одреди месну вредност цифре; – изврши четири основне рачунске операције у скупу N_0; – састави израз, израчуна вредност бројевног израза и примени својства рачунских операција; – реши једначине и неједначине и провери тачност решења; – реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину; – процени вредност израза са једном рачунском операцијом; – одреди вишеструке декадне јединице најближе датом броју; – прочита и запише разломке облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$); – упореди разломке облика $\frac{m}{n}$ са једнаким бројиоцима или имениоцима; – сабере и одузме разломке са једнаким имениоцима; – запише резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

	<p>сврсисходности захтева и могућностима примене знања у реалним ситуацијама. Препоручљиво је да се бр- зина и сигурност у израчунавању збира и разлике бројева увежбава на примерима у блоку бројева до 1 000 000, а производа и количника на примерима множења, односно дељења (са и без остатка) највише двоцифреним бројем. Негује се и развија навика процењивања вредности израза и провере тачности рачуна. Ученике треба упутити да проверу тачности могу радити и калкулатором као и да могу користити апликације да би увежбали технике рачунања. Утврђују се својства операција која се изражавају реторички и симболички (формулама). Кроз примере ученицима се указује на функционалну примену својстава операција при рачунању. Поред утврђивања способности израчунавања вредности простих и сложених бројевних израза, код ученика се развија способност састављања бројевних израза и израза са променљивом на основу инструкција или математичког моделовања проблемске ситуације. Подразумева се познавање математичких термина (сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика, чинилац, дељеник, делилац, количник). Решавају се просте и сложене једначине ($a \times x \pm b = c$, $a - b \times x = c$, $x : a \pm b = c$, $a - x : b = c$, $a : x \pm b = c$, $a - b : x = c$, $a \times (x \pm b) = c$, $a \times (b - x) = c$, $(x \pm b) : a = c$, $(a - x) : b = c$, $a : (x \pm b) = c$, $a : (b - x) = c$) и просте неједначине (у којима су релацијски знаци $<$, $>$, \leq или \geq) са решењима из скупа \mathbb{N}_0. Решавање једначина заснива се на познавању рачунских операција и њихове међусобне повезаности. Ученици се упућују да утврде вредности које би могла имати непозната у неједначини и у том скупу утврђује се за које вредности непознате се добија тачна неједнакост. Решавање неједначина заснива се на таблицама или на решавању одговарајућих једначина и познавања функционалне зависности резултата рачунских операција од њених компонената. Решења се записују уз коришћење симбола $\hat{}$, $\{$ и $\}$. Разматрају се случајеви код којих неједначина има једно решење, има више решења или</p>	<ul style="list-style-type: none"> – сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале; – чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима; – формира низ на основу упутства; – реши задатак применом различитих начина представљања проблема; – именује елементе и опише особине квадрата и коцке; – црта мреже и прави моделе квадрата и коцке; – препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна; – прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; – израчуна површину квадрата и правоугаоника; – израчуна површину и запремину квадрата и коцке; – реши проблемске задатке у контексту мерења. 	
--	---	---	--

	<p>нема решења. Подстиче се навика провере решења и анализа „логичности“ решења с обзиром на природу проблема. Решавање задатака у реалистичним и проблемским ситуацијама је контекст за утврђивање и проширивање знања о својствима рачунских операција и развој способности математичког моделовања. Проблеми се задају у текстуалној форми, сликом, табелом или графиком (стубичастим дијаграмом и сликовним дијаграмом у коме један симбол може представљати више од једног објекта). У овим примерима, од посебног значаја је селекција значајних информација за решавање проблема и уочавање односа између познатих и непознатих компоненти које се представљају помоћу математичког апарата, најчешће писањем одговарајућих израза, једначина или неједначина. Развија се способност и навика ученика да усмено и писмено образложе поступке решавања задатка уважавајући чињеницу да често постоји више начина да се дође до решења. Ученици се подстичу да користе различите методе решавања проблема, укључујући и визуелно представљање проблемске ситуације (нпр. метод дужи, метод правоугаоника). Важно је омогућити ученицима да решавају задатке који ће допринети даљем развијању математичко логичког мишљења и припрема за бављење појмом функције у наредним разредима. Зато су корисни задаци одређивања следећег члана низа, уочавања и описивања правила на основу започетог низа, формирања низа на основу заданог правила, као и осмишљавања новог правила за формирање низа. Даље се развија појмовно разумевање разломка облика $(m, n \leq 10)$ анализом визуелних представа помоћу правоугаоних модела, кружног дијаграма и др. Упоредивање разломака заснива се на визуелним представама при чему се прво обнавља упоређивање разломака са једнаким именицима, а затим се раде случајеви упоређивања разломака са једнаким бројоцима. Уочавају се еквивалентни разломци. Сабирају се и одузимају разломци са једнаким именицима, представљени</p>		
--	--	--	--

	<p>визуелно, при чему се раде само случајеви код који је резултат мањи или једнак два цела.</p> <p>Упознаје се децимални запис бројева са највише две децимале у контексту мерења дужине. Поступци сабирања и одузимања бројева у децималном запису обухватају само једноставне случајеве бројева са истим бројем децимала код којих је збир цифара на истој позицији у бројевима који се сабирају или одузимају мањи од 10 (нпр. $1,3 + 0,2 = 1,5$; $1,37 + 0,21 = 1,58$ и $1,7 - 0,2 = 1,5$; $1,74 - 0,21 = 1,53$).</p>		
<p>Геометрија</p>	<p>Формирање геометријских идеја започето је, у првом разреду, посматрањем и описивањем предмета у реалном простору: полазећи од просторних облика познатих из свакодневног живота (коцка и лопта, квадар и ваљак, пирамида и купа), најпре су издвојени равни геометријски облици (круг, квадрат, правоугаоник, троугао), затим су издвојене линије којима су оивичени уочени облици и најзад тачке као пресеци линија. У четвртном разреду, заокружује се прва етапа учења геометрије анализом геометријских тела, заснованом на примени знања и вештина стечених учењем геометрије у ранијим разредима. Иако је пожељно обновити основне просторне облике, централно место ове теме заузимају квадар и коцка, будући да се исходи односе на ова геометријска тела. За успешно остваривање исхода, обраду нових садржаја треба да прати обнављање свих важних геометријских појмова из претходних разреда. Важно је повезати појмове фигура, линија, тачка редом са појмовима страна, ивица, теме, истаћи паралелност и нормалност међу појединим ивицама квадра, односно подударност међу наспрамним странама квадра. Својства квадра и коцке треба повезати са својствима правоугаоника и квадрата, илуструјући одговарајуће везе и на моделима квадра и коцке, и на њиховим мрежама. Наставни садржаји који се односе на геометрију простора веома су важни за интелектуални развој ученика. Разноврсним</p>		

	<p>примерима и задацима треба стимулисати оријентацију у простору, просторну визуелизацију, мисаоно сагледавање простора и томе слично. Наведене способности посебно се унапређују уочавањем веза између просторних односа и одговарајућих равних репрезентација. Зато је пожељно код ученика развијати вештину представљања геометријских тела цртањем одговарајућих слика у равни (слободном руком и геометријским прибором). Веома је важно да ученици коректно употребљавају пуне и испрекидане линије за приказивање видљивих и невидљивих ивица тела у односу на изабрани правац посматрања, као и да уочавају елементе (пре свега праве углове) који нису веродостојно приказани на равној слици. Цртање у квадратној или тачкастој мрежи погодно је да се ученицима предоче разни начини представљања квадра и коцке у зависности од правца посматрања. Развоју визуелне перцепције могу допринети задаци који се односе на тела састављена од коцки истих димензија и у којима се захтева бројање коцки и цртање фигура које се виде посматрањем тела са предње и задње стране, одозго и одоздо, слева и здесна. Довољно је посматрати тела сачињена од једноцифреног броја коцки.</p> <p>Савремена технологија пружа изузетне могућности да се једноставно и ефектно прикажу просторни односи, па зато интерактивни геометријски софтвери постају корисно средство у реализацији геометријских тема. На пример, када је реч о настави геометрије у четвртог разреда, препоручљиво је одговарајућим софтверским апликацијама генерисати разноврсне мреже квадра (коцке) и симулирати њихово склапање, приказивати слике истог тела из различитих правца посматрања итд. Употреба софтверских апликација (нпр. за виртуелно састављање коцке) не сме да замени ниједну од традиционалних наставних активности (нпр. прављење модела коцке од картона), већ да буде додатак који ће допринети ефикаснијој реализацији наставног процеса. Треба имати на уму да за већину ученика самостална употреба неког софтвера</p>		
--	--	--	--

	<p>представља додатно интелектуално ангажовање, па је неопходно унапред добро осмислити и припремити задатке у којима се захтева употреба софтверских апликација. Од ученика не треба очекивати вешту употребу софтвера, али је важно да уоче значај технологије и погодности које она омогућава</p>		
<p>Мерење и мере</p>	<p>Увођењу стандардних мерних јединица за површину (mm^2, cm^2, dm^2, m^2, а, ha, km^2) треба да претходи обнављање мерења дужине и одговарајућих стандардних јединица мере, као и подсећање на концепт мерења површине геометријских фигура, који су ученици упознали у трећем разреду без увођења стандардних јединица. Важно је да ученици овладају претварањем мерних јединица из већих у мање и обрнуто, вишеименованих у једноименоване и обрнуто, као и упоређивањем величина датих у истим или различитим мерним јединицама. Неопходно је да ученици повежу идеју поплочавања правоугаоника подударним квадратима са формулом за израчунавање површине правоугаоника. У задацима треба појаснити правилан математички запис, прецизност и уредност приликом цртања и израчунавања. Реалним примерима треба развијати способност процене површина (просторија, станова, игралишта, парцела итд.) и њиховог међусобног односа.</p> <p>Са практичног становишта веома су корисни задаци у којима треба израчунати површину фигуре која се једноставно може разложити на правоугаонике и квадрате. Овакви задаци су значајни и зато што непосредно повезују идеју поплочавања и примену формула за израчунавање површина. На њих се надовезује формирање појма површине квадра и коцке и долажење до одговарајућих формула.</p> <p>По аналогији са развијањем концепта мерења дужине и површине, уводи се појам запремине коцке и квадра и стандардне мерне јединице за запремину (mm^3, cm^3, dm^3, m^3). Формулу за израчунавање запремине квадра треба повезати са идејом попуњавања квадра истоветним коцкама.</p> <p>У оквиру теме Геометрија истакнут је значај задатака који се односе на тела састављена од истоветних коцки и у којима се захтева бројање коцки, односно цртање фигура које се виде посматрањем тела са предње и задње стране, одозго и одоздо, слева и десна.</p>		

	<p>Пожељно је неколико оваквих задатака урадити и у контексту мерења, при чему бројање коцки треба повезати са запремином тела, а површину тела повезати са збиром површина одговарајућих фигура које се виде из различитих праваца.</p> <p>Стандардне мерне јединице за запремину треба повезати са јединицама за мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl), које су уведене у трећем разреду. Пожељно је поменуте везе илустровати пресипањем воде из боце од 1 l у коцку странице 1 dm. Сипање воде из обичне кухињске мензуре може послужити за практично одређивање запремине посуда.</p> <p>Тема Мерење и мере веома је важна за повезивање аритметичких и геометријских садржаја. Примене једначина треба илустровати погодним примерима и задацима у којима се примењују формуле за израчунавање површине и запремине. Поред тога, важно је подстицати и цртање геометријских репрезентација проблемских ситуација које се превасходно односе на аритметички контекст. Ово последње се посебно односи на примену тзв. методе дужи и методе правоугаоника при решавању аритметичких задатак</p>		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик, природа и друштво, ликовна култура, музичка култура, физичко и здравствено васпитање.</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Бројеви, геометрија, мере и мерење.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Природа и друштво		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему		
РАЗРЕД:	Четврти		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Природне и друштвене одлике Србије	<p>Тема <i>Природне и друштвене одлике Србије</i> бави се распрострањеношћу природних и друштвених објеката и процеса у простору као и њиховом међузависношћу. У претходним разредима ученици су овладали основним појмовима који се односе на природне објекте (рељеф, воде) и друштвене објекте (становништво, насеља, привредне делатности). Циљ наведене теме је да ученик примени усвојену појмовну апаратуру на изучавање садржаја у оквиру територије Републике Србије. За достизање исхода који се односи на одређивање положаја и границе Србије, положаја главног града и већих насеља на географској карти Србије, кључно је да ученик на географској карти сагледа простирање територије Републике Србије, да се упозна са основним садржајима који окружују њену територију (суседне државе, међународне реке, итд.), као и да разуме појам и функцију границе, којом је дефинисана територија Републике Србије. За достизање исхода из ове теме неопходно је да ученик изврши класификацију природних објеката (облици рељефа – планине, низије, котлине и водни објекти – реке, језера, извори), именује их и позиционира на територији Србије. Методички приступ географској карти треба да се креће у правцу третирања карте као извора информација о Републици Србији, а не да карта буде „место” на коме ученици само показују задате географске појмове. Код ученика је важно да се развије осећај о потреби очувања и заштите појединих репрезентативних природних објеката. У оквиру друштвених објеката, примарно је да се упозна са бројем становника који живи на територији Србије као и са етничком структуром. За ученика је важно да спозна негативну динамику промене броја становника као и узроке који су довели до тога (негативан природни прираштај, иселавање, итд.). У по гледу распореда становништва, важно је размотрити просторну поларизацију на релацији село – град и низијски – брдскопланин- ски простори. За достизање исхода ове</p>	<ul style="list-style-type: none"> – одреди положај и границу Србије, положај главног града и већих насеља на географској карти Србије; – одреди положај и именује природне и друштвене објекте на географској карти Србије; – повеже различите природно-географске карактеристике Србије са размештајем становништва, изгледом насеља и делатностима људи; – уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије; – представи знамените личности, културна добра и природне лепоте по којима је Србија препознатљива у свету; – у дискусији даје предност коришћењу локалних производа, производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћењу обновљивих природних ресурса; – повеже промене у изгледу свог тела и понашања са одрастањем; – планира своје дневне активности и време проведено уз ИКТ уређаје; – затражи помоћ уколико се суочи са непримереним садржајима у дигиталном окружењу; – идентификује и самостално раздваја смеше просејавањем, одливањем, цеђењем и испаривањем; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

	<p>теме неопходно је указати на међузависност одређених природних објеката и процеса и човека. Та релација може бити позитивна, али и негативна. Пример позитивне интеракције је када одређени природни садржаји стимулишу развој одређених привредних делатности (пољопривреда и плодно низијско земљиште поред река) или позиционирање на- сеља на одређеној територији. Негативни природни процеси такође утичу, тако што доводе до неповољних последица на одређеним површинама. Као пример могу се узети простори који су изложени плављењу река и слично. Унутар ове теме, важно је подстицати ученике да уоче узајамна права и обавезе државе и грађана, као и да их препознају у правилима која регулишу односе у држави и обезбеђују једнака права свих њених грађана.</p> <p>Природни ресурси Србије (извори енергије, чиста вода, чист ваздух, плодно земљиште, руде, биолошки диверзитет) разматрају се у контексту њихове одрживе употребе која треба да обезбеди здрав живот ученика и будућих генерација. У том смислу, ученике је потребно подстицати да узму учешће у локалним акцијама заштите животне средине. Проблематика одрживог развоја третира се и кроз анализу декларација производа које ученици уобичајено користе, са циљем промовисања коришћења локалних производа, производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћења обновљивих природних ресурса. Пуно разумевање концепта одрживог развоја могуће је тек на каснијем узрасту ученика, али је потребно да се континуирано развија, и то не само на нивоу знања, већ првенствено на нивоу развијања вредности, ставова и навика. На тај начин се утиче на развој ставова важних за опстанак и будућност</p>	<ul style="list-style-type: none"> – испита електричну проводљивост материјала помоћу једноставног струјног кола; – наведе примере штедљивог коришћења електричне енергије; – наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; – наведе примере превенције и заштите од пожара; – прикаже хронолошки на ленти времена значајне историјске догађаје и личности; – опише начин живота људи кроз време користећи различите изворе информација; – представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.); – пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); – повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; <p>учествује у друштвено-корисним акцијама уз подршку одраслих.</p>	
<p>Човек - природно и друштвено биће</p>	<p>Тема <i>Човек део природе</i>, односно исходи учења и препоручени садржаји унутар ове теме, наставља континуитет упознавања ученика са људским телом, али и увођење нових димензија у разматрању човека. У том смислу, садржаји о човеку се разматрају кроз три димензије:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Човек – природно, друштвено и свесно биће.</i> Користећи сазнања стечена у претходним разредима о човеку, та сазнања се сада разматрају као дуализам природног и свесног друштвеног бића, уз развијање одговорног односа коју свако људско биће има према самом себи, другим људима и окружењу. У том смислу потребно је организовати активности које подржавају суживот 		

	<p>крз: уважавање различитости, толеранцију, хуманост, солидарност, емпатију...</p> <p>– <i>Промене у пубертету</i> – физичке и промене у понашању. Акцент је на упознавању ученика четвртог разреда са основним физичким променама које могу уочити на сопственом телу и одговорном односу према сопственом здрављу. Ученици треба да схвате да су и промене у њиховом и понашању њихових вршњака такође последица пубертета, али да ове промене не могу да буду изговор за непримерено понашање према другима.</p> <p>– <i>Дигитална безбедност</i> је нови аспекти безбедносне културе који се уводи у четвртом разреду. Ова проблематика има две димензије. Прва се односи на количину времена које ученици проводе користећи дигиталне технологије (често на уштрб физичке активности, учења, дружења), односно на оспособљавању ученика да планирају своје активности и време проведено уз ИКТ, узимајући у обзир последице које прекомерно коришћење информационо-комуникационих технологија може да донесе, како на физичко здравље, тако и на односе са другима. Друга димензија односи се на безбедносне претње у дигиталном окружењу, односно на суочавање ученика са непримерним садржајима на интернету и адекватно реаговање (како и од кога ученик може да затражи помоћ).</p>		
<p>Материјали</p>	<p>Исходи учења и садржаји који се односе на <i>Материјале</i> фокусирани су на уочавање магнетних и електричних промена материјала које, за разлику од прва три разреда, нису чулима тако непосредно доступне. Уводе се магнетна и електрична својства материјала, с тим што треба имати у виду да је разумевање суштине ових појава захтевно за ученике овог узраста. Због тога се треба задржати на појавним облицима магнетизма и електрицитета у природи, свакодневном животу, кроз огледе или експерименте. Испитивање електричне проводљивости материјала реализује се помоћу једноставног струјног кола са батеријом и сијалицом, путем којег ученици стичу прву слику о току електричне струје, деловима струјног кола (извор, проводник, потрошач електричне струје), као и о разлозима због којих се струјни каблови праве од метала, а облажу пластиком и/или гумом (проводници/изолатори електричне струје).</p> <p>Сагоревање као неповратна промена материјала сада се разматра кроз истраживање ваздуха – кисеоника као чиниоца сагоревања. Ради лакшег разумевања ове чињенице, препоручује се извођење</p>		

	<p>демонстрационих огледе са свећом и (поклопљеном) чашом. Ова проблематика и огледи повезани са њом представљају добар увод у разумевање фактора који доводе до пожара, превенције и заштите од пожара. Када су превенција и заштита у питању, значајно би било ученике упознати са последицама претераног излагања сунцу и могућим мерама заштите. Осим наведеног, ученици истражују различите смеше из окружења (течности, храна, земљиште, ваздух) и практикују различите начине раздвајања састојака тих смеша (просејавање, одливање, цеђење, испаравање).</p>		
<p>Прошлост Србије</p>	<p>Преко исхода учења и садржаја теме <i>Прошлост Србије</i> омогућује се сналажење ученика у времену и простору. Проналажењем информација из различитих историјских извора (писаних, материјалних или усмених) сагледавају се поједини догађаји и личности из прошлости и одређује се њихов редослед, првенствено помоћу ленте времена. Помоћу ленте времена прати се развој државе Србије само у најелементарнијим контурама (јачање, сла- бљење, нестајање, оживљавање модерне српске државе...), без оптерећивања ученика непотребном фактографијом. У том смислу предлаже се учитељима да примењују наративни приступ у приближавању прошлости ученицима, јер је форма приче блиска ученицима овог узраста. Ради добијања што објективније слике протеклих збивања морају се сагледати и околности – контекст догађаја. На овај начин омогућује се ученицима да стекну комплексну слику времена у коме се радња (догађај) дешава, увиде узрочно-последичне везе праћених збивања из протеклих времена и то је пут ка поступном схватању развоја одређених друштвених збивања.</p> <p>У оквиру ове теме потребно је посебну пажњу обратити на начин живота људи кроз истраживање ученицима блиских и релевантних тема из свакодневног живота (на пример, занимања људи у крају, насеља, одевање, празници и сл.) уз стално поређење начина живота у прошлости са садашњошћу (као ученицима блиске и познате). Није потребно да се истраже сви наведени аспекти свакодневног живота, него они за које су ученици највише заинтересовани и за које постоје доступни историјски извори примерени ученицима овог узраста. Однос прошлости и садашњости не треба сагледати само кроз уочавање сличности и разлика међу њима, већ и кроз уочавање (остатака) прошлости у садашњости, односно у свакодневном животу (називи улица, споменици, храна и сл.). Податке прикупљене малим</p>		

	<p>историјским истраживањима ученик може да представи на неки од начина које одабере (усме- но, помоћу ленте времена, породичног стабла, презентације, по- стера...). Такође, ученике треба стављати у ситуације да користе до сада усвојене временске одреднице (посебно годину, деценију и век) приликом описивања догађаја из прошлости, с тим што је по- жељно двоструко „мерити” време – у том веку/те године, односно пре толико векова/година (Први српски устанак десио се почетком19. века, односно пре нешто више од два века).</p> <p>Приликом изучавања природних и друштвених феномена нужно је и даље примењивати истраживачки приступ и оспособљавати ученике за различите начине прикупљања података о окружењу, њихову анализу, сврставање у групе и категорије по различитим карактеристикама, вођење белешки и закључивање. Учествовање у једноставним огледима/експериментима који се реализују на основу упутства – индивидуално, у пару или групи, кроз повезивање резултата огледа/експеримента са објашњењем или закључком. У четвртој разреду се посебна пажња обраћа на различите начине бележења и каснијег презентовања резултата истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.).</p>		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика само је део праћења и вредновања образовно-васпитне праксе. Резултате целокупног праћења и вредновања наставник узима као основу за планирање наредних корака у раду са ученицима и развијању своје образовно-васпитне праксе. Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са <i>Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању</i>. Потребно је да наставник континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити прилагођена, довољно јасна и информативна како би имала улогу подстицајне повратне информације. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик, математика, ликовна култура, музичка култура, физичко и здравствено васпитање.</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Србија, природне одлике, друштвене одлике, човек, здравље, безбедност, материјали, прошлост.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Ликовна култура		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да израђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.		
РАЗРЕД:	Четврти		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Композиција	<p>Појмове из теорије обликовања које су ученици до четвртог разреда упознавали кроз ликовни рад потребно је једноставно објаснити. Композиција је ликовна целина коју је створио човек. Свака целина се састоји из делова (елемената). Основни елементи композиције (ликовни елементи) су облик, линија, боја, текстура и светлина (валер). У природи можемо видети пределе и појаве које доживљавамо као композиције и елементе композиције (а који то нису). На пример, када севају муње, ми их видимо као мрежу линија која се грана од једне или више широк линија. Уколико наставник одабере овај пример, не треба да пропусти прилику да подсети ученике како да се понашају и заштите за време олује. Затим, да говори о цртању светлом, да покаже карактеристичан пример (Пикасови цртежи светлом из 1949. године), као и савремене оловке за цртање светлом (унети у претраживач: LED Light Drawing Pens). Када цртамо светлом, цртеж је, као и муња, при- времен. Ако желимо да га сачувамо, потребно је да га неко фото- графисхе док цртамо. Некада су уметници цртали и сликали само традиционалним материјалима и техникама. Светлост није била средство за рад, већ само услов за опажање. Када нема светлости не видимо облике, боје, линије, текстуре... Како се смањује светлост и боје предмета изгледају тамније. Светлина или валер је количина светлости у једној боји. Ученици могу да експериментишу додајући једној боји другу боју/боје да би је посветлили или потамнели. На ово објашњење може да се</p>	<ul style="list-style-type: none"> – поштује инструкције за припремање, одржавање и одлагање материјала и прибора; – изражава замисли, интересовања, сећања, емоције и машту традиционалним ликовним техникама; – користи амбалажу и предмете за једнократну употребу у стваралачком раду; – примени, у стваралачком раду, основна знања о композицији; – користи одабрана уметничка дела и визуелне информације као подстицај за стваралачки рад; – тумачи једноставне знаке, симболе и садржаје уметничких дела; – разговара о значају одабраног уметника, уметничког дела, споменика и музеја; – учествује у планирању и реализацији ликовног пројекта или радионице; <p>разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може применити.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

	<p>надовеже и објашње- ње бачене и сопствене сенке, затим, прича о односу светло-тамно на слици и принципу компоновања, контраст. У овом разреду се објашњава само контраст светлог и тамног. Великим контрастом постиже се драматичност. Ученици могу то једноставно да испробају. Уколико се учионица замрачи и батеријском лампом одоздо осветли лице ученика који прича неки измишљени догађај прича ће бити далеко интересантнија него када се прича под равномерним осветљењем. Ученици који користе рачунар и мобилне теле- фоне могу да подешавају контраст у апликацијама за обраду слике и да пореде ефекте који се на тај начин добијају. Могуће је објаснити још неке принципе компоновања (доминанта, јединство), али не треба нудити потпуна објашњења на примерима из уметности, јер су превише сложена за овај узраст. За ученике је корисније делимично објаснити принципе компоновања на примерима из живота.</p> <p>Организација композиције се и даље учи постепено. Ученици могу прво да креирају једноставну композицију распоређујући на папиру (или у апликативном програму за цртање) правилне (или правилне и неправилне) облике према замишљеној линији – хоризонталној, вертикалној или дијагоналној (елементи се могу распоређивати и другачије, али није пожељно ширити садржаје). Затим се постепено задају сложенији задаци који омогућавају да ученик размишља и да сам планира распоред елемената којим би ефикасно изразио своју замисао.</p> <p>Напредним и заинтересованим ученицима/одељењу наставник може да понуди и друга објашњења. На пример, када посматрамо неки предео у даљини, видимо линију хоризонта која раздваја небо и земљу. Та линија је привид, али је ученици означавају на својим цртежима и сликама. Наставник може да говори о предњем и задњем плану (или предњем, средњем и задњем плану). Облици који се приказују у задњем плану су најмањи, јер их тако видимо у природи и окружењу. Даље објашњавање теоријских садржаја није пожељно, важније је да ученици развијају опажање.</p>		
<p>Материјали и технике</p>	<p>До краја разреда ученици треба да испробају традиционалне технике које нису користили у претходним разредима. И даље се користе материјали за рециклажу (материјал за рециклажу се не купује само да би се користио на часовима Ликовне културе). Ученицима је потребно указати на озбиљно загађење планете</p>		

	<p>пластиком и упутити их да избегавају производе у амбалажи која се тешко разграђује и рециклира. Задаци обједињују активности ученика: развијање креативних идеја, организацију композиције и истраживање изражајних могућности материјала и техника.</p>		
Споразумевање	<p>Предлози који се односе на хералдику и пиктограме остварују се на интегрисаним часовима предмета Ликовна култура и Природа и друштво. Ученицима је потребно кратко објаснити значење и порекло симбола на грбу Србије. Потребно је да науче да читају знаке упозорења (општа опасност, високи напон, отров, опасност од пожара, клизав терен, ломљиво...), забране (забрањено фотографисање, забрањен прилаз, забрањено коришћење мобилних телефона, забрањено увођење кућних љубимаца...) и обавештења (школа, излаз, место у превозу резервисано за инвалиде или труднице, стаза за бицикле, дечје игралиште...). Предлози који се односе на споразумевање сликом (у најширем значењу) не везују се за теоријске садржаје, већ за изражавање (емоција, маште, позитивних порука, доживљаја...). Важно је да ученици разумеју да се сликом могу саопштити различите информације, исто као и текстом. Наставник у току године поставља разноврсне захтеве. На пример, може да тражи од ученика да прикажу у раду шта знају о свакодневном животу у Средњем веку, шта мисле о брзој храни, како доживљавају пролеће, како би себе представили вршњацима са другог континента...</p>		
Наслеђе	<p>Предлози који се односе на споменике природе и споменике културе у нашој земљи остварују се на интегрисаним часовима Ликовне културе и Природе и друштва. Ови часови могу да се допуне прављењем плаката или дигиталне збирке фотографија најлепших предела у земљи и најзначајнијих споменика. Уколико се прави дигитална збирка, ученици могу да претражују интернет на часу, према смерницама које даје наставник или код куће, у присуству одраслих. Такође, наставник може сам да учита фотографије са интернета и да заједно са ученицима направи ужи избор.</p> <p>Уметничка дела имају функцију илустровања појмова који се објашњавају, а користе се и као подстицај (мотивација) за стваралачки рад. Међутим, потребно је и да ученици сазнају нешто више о одабраним уметницима (када су живели, како су изгледали, по чему су</p>		

	познати, где се чувају њихова најпознатија дела...). Наставник прави избор уметника и уметничких дела руководећи се значајем уметника/дела и садржајем дела који одговара узрасту ученика.		
Сцена	Наставник једноставно објашњава појмове, иако објашњења неће бити потпуна. <i>Сцена</i> је простор где се одржавају представе, концерти, снимају филмови и ТВ програм (емисије, серије, рекламе, музички спотови...). <i>Сценографија</i> је дизајн сцене. <i>Сценограф</i> је уметник који смишља изглед сцене. Сцена може да се постави на отвореном или у затвореном простору (наставник може да разговара са ученицима о томе како се бирају локације, шта може да буде важно за постављање сцене на отвореном). Ученици треба да добију елементарне информације о фазама рада. Сценограф прво сарађује са режисером и упознаје се са делом које се изводи. Затим израђује нацрте за сцену и сарађује са дизајнером светла, костимографом, мултимедијалним уметницима, тимовима који израђују кулисе, реквизите, маске, перике, шминку... Најважније што ученици треба да сазнају је да се сценографија креира тимски, да је за рад неопходно знање о елементима композиције и компоновању, да често нема довољно средстава да се сцена обликује како је замишљено. Тада је неопходно да чланови тима/тимова испоље креативност и да обликују сцену користећи материјале који су им доступни, да заједно осмисле како ће направити неки елемент сцене или специјални ефекат. Специјални ефекти могу бити механички (на пример, вештачки дим, магла, снег...) и креирани дигиталном технологијом. Практични рад се планира као пројекат или радионица. Циљ учења је развијање креативних идеја и вештине сарадње.		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Наставник у току године прати, процењује и подстиче развијање индивидуалних потенцијала сваког ученика. Могући елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:</p> <ul style="list-style-type: none"> – однос према раду (припремљен је за час; одговорно користи материјал, прибор и алатке; одржава прибор и радни простор; потписује радове; чува радове у мапи...); – однос према себи (истражује информације; поставља питања; предлаже; истрајан је у раду, труди се; преузима одговорност; поштује себе и своје радове; учи на грешкама; спреман је да испроба своје способности у новим активностима...); - однос према другима (довршава рад у договореном року; поштује договорена правила понашања; спреман је да помогне и да сарађује; уважава туђу културу, радове, начин размишљања, доживљавања, опажања, изражавања...); – разумевање (разуме задатак; разуме појмове; разуме процес; разуме концепт; разуме визуелне информације...); – повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, феномене, идеје, дела...); – оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове; оригиналан је у односу на своје претходне радове...); 		

	<p>– организација композиције (у складу са својом идејом примењује одговарајуће принципе компоновања, знања о простору, перспективи, пропорцијама, правцу, смеру...);</p> <p>– вербално изражавање (учтиво комуницира; аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад, идеју, доживљај, опажање, емоције...);</p> <p>– употреба техника и средстава (бира одговарајућу технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике и материјала; користи дигиталну технологију као помоћно средство у раду; обликује рад у одабраном апликативном програму)...</p> <p>Елементи могу и другачије да се формулишу. Бирају се према типу ликовног задатка и циљевима задатка. Самопроцена радова је вербална и писана. Најефикаснија је метода 3, 2, 1. Ученик сам припрема листић на коме уписује име, презиме, датум и назив рада. Затим кратко наводи: 3 ствари које сам научио на часу, 2 примера која илуструју то што сам научио, 1 ствар која ми није јасна или питање које бих поставио. Када се разговара о ликовним делима ученик пише: 3 речи којима бих описао дело, 2 ствари које ми се највише допадају на делу, 1 ствар коју не разумем. Када се разговара о уметнику: 3 ствари због којих је уметник значајан, 2 дела која ми се највише свиђају, 1 питање које бих поставио уметнику. Када се ученик ликовно изражава: 3 ствари о којима сам размишљао током рада, 2 ствари које ми се свиђају на мом раду, 1 ствар коју бих променио. Или: 3 речи којима бих описао свој рад, 2 разлога због којих је мој рад оригиналан, 1 ствар коју бих урадио другачије. Важно је да ученик не наводи више од једне нејасноће или грешке, ни у случају када му ништа није јасно или сматра да је рад упропашћен. Издвајање само једне нејасноће или грешке постепено оспособљава ученика да идентификује најважнији пропуст и да се фокусира на његово уклањање или да дође до бољих идеја. Ученике је потребно навикавати да листиће попуњавају брзо. Понекад је најважније оно чега се првог сете. Наставник може да прилагођава методу у складу са типом активности/задатка или да осмисли другачије чек-листе.</p>
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик, математика, природа и друштво, музичка култура, физичко и здравствено васпитање.</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Композиција, материјали, технике, споразумевање, наслеђе, сцена.</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Музичка култура		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа		
РАЗРЕД:	Четврти		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Слушање музике	<p>Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Композиције које се слушају својим трајањем и садржајем треба да одговарају опажајним могућностима ученика. Композиција се први пут <i>увек</i> слуша у целини (демонстративно слушање), са унапред постављеним задатком за слушање музике – уочавање извођачког медија: инструментално или вокално (соло, групно) или оркестарско музицирање. Свако следеће слушање (три до четири пута) је фрагментарно, у оквиру кога се издвајају упечатљиве целине и анализирају носећи елементи музичког дела – у случају литерарног садржаја (текстуална анализа), понављања, мелодија, темпо, ритам (аналитичко слушање). Повезујући постепено елементе музичког дела са карактером самог дела, ученик се развија у смеру активног слушања музике, а квалитетном комуникацијом између наставника и ученика долази до постепеног утицаја на развој естетске осетљивости, музичког укуса и интересовања и припремају се услови за развијање естетског процењивања. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела. <i>Музика у служби других медија</i> (примењена музика – по избору) Улога музике је важна у подвлачењу драмске радње. Изражајна музичка средства (динамика, темпо, агогика, мелодијска и ритмичка кретања) су важан чинилац тумачења драмске радње и карактерних особина главних актера. Потребно је код ученика развијати способност уочавања међусобне условљености музике и покретне слике</p>	<ul style="list-style-type: none"> – опише своја осећања у вези са слушањем музике; – препознаје народну и уметничку музику; – опише улогу музике у медијима; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повеже карактер дела са избором инструмента и елементима музичке изражајности; – уочи контраст и понављање у музичком делу; – пева и свира по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; – примени изражајне музичке елементе; – осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; – осмисли музички одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; <p>изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају;</p> <ul style="list-style-type: none"> – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – коментарише своје и туђе извођење музике; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Извођење музике			

Музичко стваралаштво		– самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације: учествује у школским приредбама и манифестацијама.	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	На часовима музичке културе најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, па функционални задаци имају приоритет. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка тумачењу. Из тих разлога не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању, извођењу и идентификовању музичких садржаја. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и напредовање сваког ученика у складу са његовим личним и музичким могућностима. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Српски језик, математика, природа и друштво, ликовна култура, физичко и здравствено васпитање.		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Музика, слушање, извођење, стваралаштво.		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Физичко и здравствено васпитање		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.		
РАЗРЕД:	Четврти		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	108		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Физичке способности	<p>Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика.</p> <ol style="list-style-type: none"> Развој снаге: <ul style="list-style-type: none"> – без реквизита и са реквизитима, – на справама и уз помоћ справа. Развој покретљивости: <ul style="list-style-type: none"> – без реквизита и са реквизитима, – уз коришћење справа. Развој издржљивости: <ul style="list-style-type: none"> – трчање и спортске игре (мини-рукомет, фудсал, мини-кошарка), – елементарне игре, – вежбање уз музику, – плес. Развој координације: <ul style="list-style-type: none"> – извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима, – развој координације применом садржаја из атлетике, гимнастике и спортских игара. Развој брзине и експлозивне снаге: <ul style="list-style-type: none"> – трчање са убрзањем, – штафетне игре, – примена елемената спортских игара. 	<ul style="list-style-type: none"> – примени општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – правилно држи тело; – самостално коригује неправилно држање; – правилно подиже, носи и спушта терет; – изведе кретања, вежбе и саставе уз музику пратњу; – изведе дечји и народни плес; – користи терминологију вежбања; – поштује правила понашања на вежбалиштима; – поштује мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; – поштује и примени правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; 	<ol style="list-style-type: none"> Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

	<p>Вежбе је неопходно изводити максималним брзином из различитих почетних положаја на одређени знак – старт из различитих положаја.</p> <p>За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; – уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – прати промене у сопственој тежини и висини; – сагледа резултате физичких способности; – препозна здравствено стање када не треба да вежба; – примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања, као и у другим ситуацијама; – уредно одржава простор у коме живи и борави; – увиди значај правилне исхране за вежбање; – повеже различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; – препозна лепоту покрета и кретања; – користи научена вежбања у рекреацији породице; – правилно реагује у случају повреде у школи; – вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању; учествује у предлагању садржаја и начина рада. 	
<p>Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине</p>			
<p>Физичка и здравствена култура</p>			
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе <i>физичког и здравственог васпитања</i>, препоручује се да наставник подједнако, континуирано прати и вреднује:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ниво ангажованости (активност) и однос ученика према обавезама у Физичком и здравственом васпитању који обухвата: – вежбање у адекватној спортској опреми; – активно учествовање на часовима Физичког и здравственог васпитања; – вежбање и играње у слободно време; – приказ два комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), без реквизита; – постигнућа у моторичким вештинама; – индивидуални напредак ученика. <p>Индивидуални напредак сваког ученика процењује се у односу на претходно проверено стање. Приликом оцењивања неопходно је узети у обзир способности ученика, степен спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом вредновања (оцењивања) узима се у обзир његов индивидуални напредак у односу на претходна достигнућа и могућности као и ангажовање ученика у наставном процесу.</p>		

	<p>Код ученика ослобођених од практичног дела наставе прати се и вреднује:</p> <ul style="list-style-type: none"> – познавање основних правила елементарних и спортских игара, основних здравствено-хигијенских правила вежбања и здраве исхране; – учешће у ваннаставним активностима. <p>Праћење, вредновање и оцењивање ученика ослобођених од практичног дела наставе, врши се на основу посебног ангажовања у настави.</p> <p>Праћење, вредновање и оцењивање ученика са инвалидитетом врши се на основу њиховог индивидуалног напретка.</p>
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Српски језик, математика, природа и друштво, ликовна култура, музичка култура.
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Култура, физичка, здравствена, спорт, спортске дисциплине.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Грађанско васпитање		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе и учења Грађанског васпитања је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.		
РАЗРЕД:	Четврти		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Људска права	/	<ul style="list-style-type: none"> – разликује примере одговорног и неодговорног понашања људи према животној средини; – се понаша у свакодневним ситуацијама на начин који уважава животну средину и рационалну потрошњу ресурса; – образложи важност информисања о стању животне средине и начинима њене заштите; – аргументује добити од заједничког живота људи припадника различитих култура; – наведе елементе традиције и културе свог народа и покаже интересовање и поштовање за друге културе и традиције; – образложи значај подршке избеглицама и мигрантима да у новој средини сачувају свој језик, традицију, културу; – наведе примере из свакодневног живота којима се илуструје сусретање различитих култура; – дискутује о томе како непознавање других култура утиче на настанак стереотипа, предрасуда и дискриминације; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Демократско друштво	/		
Процеси у савременом свету	/		
Грађански активизам	/		

		<ul style="list-style-type: none"> – препознаје у медијима поруке које подстичу прекомерну потрошњу, појечно деце и младих; – процењује важне чињенице о производима које купује читајући декларацију и води рачуна о односу цене и квалитета; – учествује у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању. 	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	/		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Српски језик, математика, природа и друштво, ликовна култура, музичка култура, физичко и здравствено васпитање, пројектна настава		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Демократија, активизам, људска права.		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Верска настава
ЦИЉ УЧЕЊА	Циљ наставе и учења верске наставе јесте да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом, упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице, треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и философских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.
РАЗРЕД	Четврти
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА	36
НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	1

ТЕМА	САДРЖАЈ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ

<p>I – УВОД</p>	<p>1. Дружимо са Богом и светима – уводни час</p>	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • стећи основне информације о темама које ће се обрађивати у настави Православног катихизиса током четвртог разреда • учити какво је његово предзнање из градива обрађеног у претходном разреду школовања <p><u>Афективни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • желети да активно учествује на часовима верске наставе 	<p>Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. • Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. • Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. • Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонована наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. • У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. <p>Оквирни број часова по темама: Увод – 1, Црква је наш избор – 7, Христос нас све зове – 7, Диван је Бог у светима својима – 7, Значај врлинског живота – 7, Са нама је Бог – 4, Евалуација – 1+2</p>
<p>II – ЦРКВА ЈЕ НАШ ИЗБОР</p>	<p>2. Заједница је основ живота 3. Црква је наш избор 4. Црква је заједница са Светом Тројицом 5. Црква је циљ стварања света 6. Свет изван заједнице са Богом 7. Свет у заједници са Богом</p>	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • учити важност постојања заједнице • учити разлику између Цркве и сваке друге заједнице; • учити да је Црква слободна заједница у којој учествују само они који то желе; • знати да се они који су у заједници са Христом називају хришћани и да је Црква њихова заједница; • знати да се заједница Бога, људи и 	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • учити важност постојања заједнице • учити разлику између Цркве и сваке друге заједнице; • учити да је Црква слободна заједница у којој учествују само они који то желе; • знати да се они који су у заједници са Христом називају хришћани и да је Црква њихова заједница; • знати да се заједница Бога, људи и

		<p>природе зове Црква;</p> <ul style="list-style-type: none"> • учити да изван Цркве свет не може постојати вечно. <p><u>Афективни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да активно учествује у животу Цркве • бити подстакнут да препознаје живот као дар Божји; • бити подстакнут да препознаје Живот Вечни као Божји дар. 	
<p>III – ХРИСТОС НАС СВЕ ЗОВЕ</p>	<p>8.Христос позива Апостоле 9.Вера основ заједнице 10.Апостоли позивају свет 11.Човек само срцем јасно види 12. Христос нас зове 13. Божји</p>	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • учити да нас Христос позива у лични однос - заједницу <p>љубави;</p> <ul style="list-style-type: none"> • увидети да су апостоли људи који су слични нама; • учити да је вера основ заједнице са Богом; • увидети да су Апостоли позивали људе у заједницу љубави са Христом; • разумети значај Христовог оваплоћења (рађања); • Усвојити текст и мелодију песме „Звезда се засја“ <p><u>Афективни аспект:</u></p>	

		<ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да доживети Христа као Личност која нам иде у сусрет.
IV – ДИВАН ЈЕ БОГ У СВЕТИМА СВОЈИМА	<p>14. Светитељи - сведоци љубави Божје</p> <p>15. Свети Сава - путеводитељ у живот вечни</p> <p>16. Успињање ка Христу (опис н.ј – прича о Закхеју)</p> <p>17. Свети Симеон Богопримац - сусрет са Христом</p> <p>18. Литургијско путовање заједнице свих светих</p>	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • поступно изграђивати свест о томе ко су светитељи; • увидети да су сви позвани да буду светиетљи; • уочити важност светитеља као

		<p>наших узора за остваривање личног јединства са Богом;</p> <ul style="list-style-type: none">• знати какву важност Савине речи и дела имају за нас данас;• учити да је за остваривање јединства са Богом потребна искрена жеља;• знати да је Литургија начин на који сви остварујемо заједницу са Богом;• препознати да у нашу заједницу са Богом уводимо све оне (и све оно) што волимо. <p><u>Афективни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• бити подстакнут да следује светитељима Божјим и да буде добар човек;• бити подстакнут да препознаје љубав као највећу врлину.	
--	--	---	--

<p>V – ЗНАЧАЈ ВРЛИНСКОГ ЖИВОТА</p> <p>VI - СА НАМА ЈЕ БОГ</p>	<p>19. На путу светости 20. Усавршавању нема краја 21. Пут ка вечности 22. Хришћанске врлине 23. Врлинослов – свети нас уче 24. Црква је икона Царства Божијег 25. Црквена уметност - одсјај Царства Божијег 26. Васкрсење и Педесетница</p>	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • увидети да се грех јавља као последица одсуства истинске љубави; • уочити да је грех наш погрешан избор; • увидети шта је самољубље и по чему се оно разликује од љубави; • увидети да без врлина нема љубави; <p>значај и смисао црквене баштине</p>
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Опсервација од стране наставника, концептуалне мапе, самовредновање, „конференције“, посматрање понашања ученика, задаци и тестови које осмишљава наставник;</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење Различити приступи настави и методе учења у оквиру верске наставе омогућавају ученицима да постигну проактиван став према учењу и развоју различитих стратегија учења. Интердисциплинарно преплитање и повезивање верске наставе са другим образовним областима, темама и другим предметима, омогућава унапређење основних компетенција и вредности, доприноси развоју њихових генеричких и других компетенција и даје допринос подстицању критичког и креативног мишљења.</p> <p>Комуникација Развој комуникационе компетенције, наглашен је у исходима верске наставе православног катихиса и директно је везан за област језика и комуникације.</p> <p>Дигитална компетенција Очекивања ове међупредметне теме остварују се коришћењем различитих дигиталних алата који помажу у постизању исхода верске наставе. Православни катихизис кроз систематизацију наставних тема анализира, поред осталог, позитивне и негативне утицаје дигиталне технологије и друштвених мрежа, али је акценат на наменској употреби у сврху креативног стваралаштва и савремених начина промовисања хришћанских вредности у друштву.</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву Целокупан план и програм верске наставе усмерен је ка томе да оспособи ученика за активно, компетентно, критичко и одговорно учествовање у животу школе, заједница којима припада и демократског друштва у којем живи и делује.</p> <p>Одговоран однос према здрављу Православни катихизис кроз исходе наглашава потребу развоја одговорног односа према телесном, менталном и социјалном здрављу, стицања здравих животних навика, разликовања прикладног од неприкладног понашања, развијања емпатије и разумевања према другоме, избегавања конфликта и начина ненасилног решавања, активности које доприносе личном развоју и просуђивању сопствених ставова и понашања, у циљу изградње личне и заједничке будућности, и здраве стазе будућности будућних генерација.</p>	

	<p>Одговоран однос према околини Одговоран однос према околини подразумева познавање и непосредан доживљај створене природе, увиђање значаја који природа има за одржавање живота, а та очекивања се посебно остварују кроз исходе верске наставе у којима се акценат ставља на одговорно понашање према свету и бригу о творевини (екологија) са православног становишта.</p> <p>Естетичка компетенција С обзиром на неоспоран утицај религије, посебно хришћанства, на развој опште и националне културе и уопште на конкретан живот појединца и заједнице, одабрани верски садржаји православног катихизиса су везани за препознавање и промовисање вредности важних за формирање српске културе и друштва, а ово подручје је једнако повезано с подручјем уметности.</p> <p>Предузимљивост и предузетничка компетенција Неки од циљева предузетничке компетенције су развој истрајности и стицање радних навика, отвореност за нове могућности, креирање иновативних и креативних решења, позитиван однос према послу, као и управљање пројектима и предлозима пројеката. Ово је свеprisутно у настави верске наставе, посебно у пројектима кроз које се остварује васпитна димензија предмета.</p>
<p>КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Природа и друштво, Свет око нас, Народна традиција, Грађанско васпитање Корелација са природом и друштвом остварује се у многим областима, а нарочито - Заједница љубави Бога, људи и природе. Корелација ће допринети јаснијем разумевању лепоте и хармоније природе и човека, размени искустава о себи, другима и свету, одговорности за себе, друге и створени свет (околину), прослави црквених празника, обичаја и традиције у животном окружењу ученика. Важна област повезивања јеи поштовање других, значај помирења и праштања за живот заједнице, правила лепог понашања у породици, храму и учионици, пријатељство, помагање и значај заједнице за живот појединца уопште као саставни део православног катихизиса. Грађанско васпитање - Питање права и обавеза, значај појединца и његове друштвене улоге, само су део могуће корелације са облашћу верске наставе која се бави питањем заједнице. Такође, повезаност се манифестује у концептима о толеранцији, морално-етичким проблемима савременог човека итд.</p> <p>Српски језик и књижевност, Страни језици Језичко-комуникацијско поручје и књижевност је подручје на којем верска настава корелира са предметима српског језика и страних језика. Корелација је видљива у свим областима који се заснивају на вежбању и овладавању корисности српског језика у језичким активностима слушања, говорења, читања, писања и интеракције које омогућавају усвајање комуникативних језичких компетенција у стандардној српској анализи и тумачењу текста и разумевању контекста и слојева значења, способности пажљивог читања одабраних текстова, као и вештина комуникације и сарадње с другима и у препричавању и приповедању текстова из области библијске историје, Старог и Новог завета. Верска настава је у корелацији са књижевношћу која се односи на почетак писмености у Срба, крштењем Срба и улогом истакнутих црквених људи у историји развоја језика и доприноса књижевности. У свим страним језицима веза са верском наставом остварује се у области културе, празника, обичаја и свакодневног живота и других традиционалних и савремених одредница земаља тог говорног подручја у којима се може препознати утицај хришћанства или других религија.</p> <p>Физичко и здравствено васпитање У верској настави се могу наћи обраде многих тема које стоје у вези са питањима труда, залагања, победе, пораза, такмичења, учешћа, поштовања противника и сл. те се са предметом физичког и здравственог васпитања на практичан начин често може остварити корелација у области етике спорта, ради омогућавања раста стваралачке радости, упорности и самоодрицања, развијања осећаја за заједништвом, практичног учења прихватања пораза и победе на позитиван и афирмативан начин, признавања правила,</p>

	лепог понашања током игре и навијања.
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Свето Писмо, Библија, свет, људи, природа, живот, домаћин, светитељи, Литургија, Васкрс, икона;

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Опсервација од стране наставника, концептуалне мапе, самовредновање, „конференције“, посматрање понашања ученика, задаци и тестови које осмишљава наставник;</p>
МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	<p>Компетенција за целоживотно учење Различити приступи настави и методе учења у оквиру верске наставе омогућавају ученицима да постигну проактиван став према учењу и развоју различитих стратегија учења. Интердисциплинарно преплитање и повезивање верске наставе са другим образовним областима, темама и другим предметима, омогућава унапређење основних компетенција и вредности, доприноси развоју њихових генеричких и других компетенција и даје допринос подстицању критичког и креативног мишљења.</p> <p>Комуникација Развој комуникационе компетенције, наглашен је у исходима верске наставе православног катихиса и директно је везан за област језика и комуникације.</p> <p>Дигитална компетенција Очекивања ове међупредметне теме остварују се коришћењем различитих дигиталних алата који помажу у постизању исхода верске наставе. Православни катихизис кроз систематизацију наставних тема анализира, поред осталог, позитивне и негативне утицаје дигиталне технологије и друштвених мрежа, али је акценат на наменској употреби у сврху креативног стваралаштва и савремених начина промовисања хришћанских вредности у друштву.</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву Целокупан план и програм верске наставе усмерен је ка томе да оспособи ученика за активно, компетентно, критичко и одговорно учествовање у животу школе, заједница којима припада и демократског друштва у којем живи и делује.</p> <p>Одговоран однос према здрављу Православни катихизис кроз исходе наглашава потребу развоја одговорног односа према телесном, менталног и социјалном здрављу, стицања здравих животних навика, разликовања прикладног од неприкладног понашања, развијања емпатије и разумевања према другоме, избегавања конфликта и начина ненасилног решавања, активности које доприносе личном развоју и просуђивању сопствених ставова и понашања, у циљу изградње личне и заједничке будућности, и здраве стазе будућности будућних генерација.</p> <p>Одговоран однос према окоolini Одговоран однос према окоolini подразумева познавање и непосредан доживљај створене природе, увиђање значаја који природа има за одржавање живота, а та очекивања се посебно остварују кроз исходе верске наставе у којима се акценат ставља на одговорно понашање према свету и бригу о творевини (екологија) са православног становишта.</p> <p>Естетичка компетенција С обзиром на неоспоран утицај религије, посебно хришћанства, на развој опште и националне културе и уопште на конкретан живот појединца и заједнице, одабрани верски садржаји православног катихизиса су везани за препознавање и промовисање вредности важних за формирање српске културе и друштва, а ово подручје је једнако повезано с подручјем уметности.</p> <p>Предузимљивост и предузетничка компетенција</p>

	<p>Неки од циљева предузетничке компетенције су развој истрајности и стицање радних навика, отвореност за нове могућности, креирање иновативних и креативних решења, позитиван однос према послу, као и управљање пројектима и предлозима пројеката. Ово је свеprisутно у настави верске наставе, посебно у пројектима кроз које се остварује васпитна димензија предмета.</p>
<p>КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Природа и друштво, Свет око нас, Народна традиција, Грађанско васпитање</p> <p>Корелација са природом и друштвом остварује се у многим областима, а нарочито – Црква и – Значај врлинског живота. Корелација ће допринети јаснијем разумевању лепоте и хармоније природе и човека, размени искустава о себи, другима и свету, одговорности за себе, друге и створени свет (околину), прослави црквених празника, обичаја и традиције у животном окружењу ученика. Важна област повезивања јеи поштовање других, значај помирења и праштања за живот заједнице, правила лепог понашања у породици, храму и учионици, пријатељство, помагање и значај заједнице за живот појединца уопште као саставни део православног катихизиса. Грађанско васпитање - Питање права и обавеза, значај појединца и његове друштвене улоге, само су део могуће корелације са облашћу верске наставе која се бави питањем црквене заједнице.</p> <p>Музичка култура, Ликовна култура Основи ликовне и музичке писмености, познавање нота и музичких појмова, ликовних композиција, корелирају са областима празника и богослужења, и личним уметничким доживљајима истих. Повезаност са ликовном културом видљива је и у области верске наставе у којима ученик упознаје хришћанске мотиве и утицај хришћанства на српско друштво и српску црквену баштину. Овде посебно место заузима област црквене архитектуре, која је саставни део ликовне уметности. Веза између музичке културе и верске наставе конкретно се остварује у области обраде и утврђивања црквених празника и Литургије, као начина на који се у Цркви изражава љубав према Богу. Ученици ће током године певати божићне, васкршње и литургијске песме, повезујући са знањем које стичу из предмета музичка култура.</p> <p>Српски језик и књижевност, Страни језици Језичко-комуникацијско подручје</p> <p>и књижевност је област на којој верска настава корелира са предметима српског језика и страних језика. Корелација је видљива у свим областима који се заснивају на вежбању и овладавању корисности српског језика у језичким активностима слушања, говорења, читања, писања и интеракције које омогућавају усвајање комуникативних језичких компетенција у стандардној српској анализи и тумачењу текста и разумевању контекста и слојева значења, способности пажљивог читања одабраних текстова, као и вештина комуникације и сарадње с другима и у препричавању и приповедању текстова из области библијске историје, Старог и Новог завета. Верска настава је у корелацији са књижевношћу која се односи на почетак писмености у Срба, крштењем Срба и улогом истакнутих црквених људи у историји развоја језика и доприноса књижевности. У свим страним језицима веза са верском наставом остварује се у области културе, празника, обичаја и свакодневног живота и других традиционалних и савремених одредница земаља тог говорног подручја у којима се може препознати утицај хришћанства или других религија.</p> <p>Физичко и здравствено васпитање У верској настави се могу</p> <p>наћи обраде многих тема које стоје у вези са питањима труда, залагања, победе, пораза, такмичења, учешћа, поштовања противника и сл. те се са предметом физичког и здравственог васпитања на практичан начин често може остварити корелација у области етике спорта, ради омогућавања раста стваралачке радости, упорности и самоодрицања, развијања осећаја за заједништвом, практичног учења прихватања пораза и победе на позитиван и афирмативан начин, признавања правила, лепог понашања током игре и навијања.</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА</p>	<p>Света Тројица, Христос, апостоли, Црква, светитељи, празници, светост, врлина</p>

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА			
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА		ВЕЗА СА ПРЕДМЕТИМА	КОМПЕТЕНЦИЈЕ
ТИП ПРОЈЕКТА	Годишњи, периодични.	Српски језик Математика Природа и друштво Ликовна култура Музичка култура Физичко и здравствено васпитање Грађанско васпитање	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
ЦИЉЕВИ ПРОЈЕКТНЕ НАСТАВЕ	Пројектне наставе је остваривање исхода који се односе на логичко и критичко мишљење као и припрему ученика за лако сналажење у свету технике, технологије и рачунарства како у свакодневном животу тако и у процесу учења.		
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	У складу са планираним активностима и корелацијом са осталим наставним областима.		
ПЛАНИРАЊЕ ПРОЈЕКТА	На нивоу школе, већа, одељења.		
ВРЕДНОВАЊЕ УЧЕНИКА У ПРОЈЕКТНОЈ НАСТАВИ	У складу са предвиђеним активностима; периодично.		

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Школа и породица	У складу са планираним садржајима.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Учење и радна дисциплина	У складу са планираним садржајима.	
Лепо понашање у школи и на јавном месту	У складу са планираним садржајима.	
Међуодељењске активности	У складу са планираним садржајима.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	У складу са планираним садржајима.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, математика, природа и друштво, ликовна култура, музичка култура, физичко и здравствено васпитање, пројектна настава.	

2.5. 5. РАЗРЕД

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик и књижевност		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљеви наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.</p>		
РАЗРЕД:	Пети		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	180		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>1. КЊИЖЕВНОСТ:</p> <p>ЛИРИКА Лектира</p> <ol style="list-style-type: none"> Народна песма: Вила зида град Народне лирске песме о раду(избор); народне лирске породичне песме (избор) Бранко Радичевић: Певам дању, певам ноћу Милица Стојадиновић Српкиња: Певам песму Душан Васиљев: Домовина/Алекса Шантић: Моја отаџбина Војислав Илић: Зимско јутро Милован Данојлић: Шљива/Десанка Максимовић: Сребрне плесачице Пеђа Трајковић: Кад књиге буду у моди <p>Књижевни термини и појмови</p>	<p>Програм књижевности се реализује обрадом текстова из лектире која је разврстана на обавезни, допунски и изборни део. Комбиновањем и повезивањем различитих текстова успоставља се вертикална и хоризонтална корелација уз помоћ којих се ученици поступно уводе у свет књижевности. При обради текста примењиваће се јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта са циљем да се ученици оспособе за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова. Исходи ове области су засновани на читању тако да је оно главна активност. У петом разреду негује се доживљајно читање, а ученици се поступно</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разликује књижевни и некњижевни текст; упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности – чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела – чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова – одреди род књижевног дела и књижевну врсту 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетнција; - решавање проблема; - сарадња;

<p>Песник и лирски субјекат. Мотиви и песничке слике као елементи композиције лирске песме. Врста строфе према броју стихова у лирској песми: катрен; врста стиха по броју слогова (десетерац и осмерац). Одлике лирске поезије: сликовитост, ритмичност, емоционалност. Стилске фигуре: епитет, оноματοпеја. Врсте ауторске и народне лирске песме: описне (дескриптивне), родољубиве (патриотске); митолошке, песме о раду (посленичке) и породичне.</p> <p>ЕПИКА Лектира 1. Народна песма: Свети Саво 2. Народна песма: Женидба Душанова (одломак о савладавању препрека заточника Милоша Војиновића) 3. Еро с онога свијета 4. Ђевојка цара надмудрила 5. Милован Глишић: Прва бразда 6. Стеван Сремац: Чича Јордан (одломак) 7. Бранко Ћопић: Поход на Мјесец 8. Иво Андрић: Мостови 9. Данило Киш: Дечак и пас 10. Горан Петровић: Месец над тепсијом (први одломак приче "Бели хлеб од претеривања" и крај приче који чине одељци "Можеш сматрати да си задобио венац славе" и "Мрави су вукли велике трошице тишине") 11. Антон Павлович Чехов: Шала</p> <p>Књижевни термини и појмови Писац и приповедач. Облици казивања: приповедање у првом и трећем лицу.</p>	<p>уводе у истраживачко читање и оспособљавају да искажу свој доживљај уметничког дела.</p> <ul style="list-style-type: none"> -тестови знања по нивоима -усмене провере -чек листе -завршно тестирање -дефинисање нових појмова -анализирање -решавање конкретних примера и задатака -писање школских и домаћих задатака -рад у паровима -истраживачки рад -казивање стихова -усвајање нових знања -дефинисање нових појмова , -именовање - читање 	<ul style="list-style-type: none"> – разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности – разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији – анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у стиху и у прози (делови фабуле – поглавље, епизода; стих); драмског дела (чин, сцена, појава) – разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца – разликује облике казивања – увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту - процени основни тон певања, приповедања или драмске радње (шалвив, ведар, тужан и сл.) – развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела – одреди тему и главне и споредне мотиве 	<ul style="list-style-type: none"> - одговорно учешће у демократском друштву; - одговоран однос према здрављу; - одговоран однос према околини; - естетичка компетенција; - предузимљивост; - оријентација ка предузетништву
---	--	--	--

<p>Фабула: низање догађаја, епизоде, поглавља. Карактеризација ликова - начин говора, понашање, физички изглед, животни ставови, етичност поступака. Врсте епских дела у стиху и прози: епска народна песма, бајка (народна и ауторска), новела (народна и ауторска), шаљива народна прича. Врста стиха према броју слогова: десетерац.</p> <p>ДРАМА Лектира 1. Бранислав Нушић: Кирија 2. Душан Радовић: Капетан Џон Пиплфокс 3. Љубиша Ђокић: Биберче</p> <p>Књижевни термини и појмови Позоришна представа и драма. Чин, појава, лица у драми, драмска радња. Сцена, костим, глума, режија. Драмске врсте: једночинка, радио-драма.</p> <p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ (бирати до 2 дела) 1. Вук Ст. Караџић: Моба и прело (одломак из дела Живот и обичаји народа српскога) 2. Доситеј Обрадовић: О љубави према науци 3. М. Петровић Алас: У царству гусара (одломци) 4. Милутин Миланковић: Успомене, доживљаји, сазнања (одломак) 5. Избор из енциклопедија и часописа за децу</p> <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА:</p>		<ul style="list-style-type: none"> – анализира узрочно-последично низање мотива – илуструје особине ликова примерима из текста – вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове – илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима – уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину – наведе примере личне добити од читања – напредује у стицању читалачких компетенција – упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст 	
---	--	---	--

<p>1. Епске народне песме (о Немањићима и Мрњавчевићима - преткосовски тематски круг)</p> <p>2. Народне бајке, новеле, шалјиве народне приче (избор); кратке фолклорне форме (питалице, брзалице, пословице, загонетке)</p> <p>3. Бранислав Нушић: Хајдуци</p> <p>4. Данијел Дефо: Робинсон Крусо (одломак о изградњи склоништа)</p> <p>5. Марк Твен: Доживљаји Хаклберија Фина/Краљевић и просјак/Доживљаји Тома Сојера</p> <p>6. Избор ауторских бајки (Гроздана Олујић; Ивана Нешић: Зеленбабини дарови (одломци))</p> <p>7. Игор Коларов: Аги и Ема</p> <p>8. Избор из савремене поезије за децу (Александар Вучо, Мирослав Антић, Драгомир Ђорђевић, Владимир Андрић, Дејан Алексић...)</p> <p>Допунски избор лектире (бирати до 3 дела)</p> <p>1. Јован Јовановић Змај: Песмо моја (из Ђулића)</p> <p>2. Стеван Раичковић: Велико двориште (избор)/Мале бајке (избор)</p> <p>3. Иван Цанкар: Десетица</p> <p>4. Љубивоје Ршумовић: Ујдурме и зврчке из античке Грчке (избор)/Густав Шваб: Приче из старине</p> <p>5. Џон Р. Р. Толкин: Хобит (одломци)</p> <p>6. Никол Лезије: Тајна жутог балона</p> <p>7. Корнелија Функе: Господар лопова (одломак)</p> <p>8. Вида Огњеновић: Путовање у путопис (одломак)</p>			
--	--	--	--

<p>9. Владислава Војновић: Приче из главе (избор, осим приче Позориште) 10. Дејан Алексић: Музика тражи уши (избор)/Кога се тиче како живе приче (избор) 11. Јован Стерија Поповић: Лажа и паралажа (одломак о Месечевој краљици) и Едмон Ростан: Сирано де Бержерак (одломак о путу на Месец) Дело завичајног аутора по избору.</p> <p>2. ЈЕЗИК:</p> <p>Граматика (морфологија, синтакса)</p> <p>Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви (с напоменом да су неки бројеви непроменљиви), глаголи; непроменљиве речи: прилози (с напоменом да неки прилози могу имати компарацију) и предлози.</p> <p>Именице - значење и врсте (властите, заједничке, збирне, градивне; мисаоне, глаголске).</p> <p>Промена именица (деклинација): граматичка основа, наставак за облик, појам падежа.</p> <p>Основне функције и значења падежа (с предлозима и без предлога): номинатив (субјекат); генитив (припадање и део нечега); датив (намена и усмереност); акузатив (објекат); вокатив (дозивање, обраћање); инструментал (средство и друштво); локатив (место).</p> <p>Придеви - значење и врсте придева (описни, присвојни, градивни; месни и</p>	<p>Програм граматике се реализује поступно, где се језик ученицима представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава се не изучава изоловано, већ се повезује са обрађеним текстовима из књижевности, али и са непосредном говорном праксом. На тај начин се настава граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. Садржај вежбања граматике се одређује на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика. Тако ће настава граматике бити у функцији оспособљавања ученика за правилно комуницирање савременим српским језиком.</p> <p>-иницијално тестирање -тестови знања по нивоима -усмене провере -чек листе -завршно тестирање -дефинисање нових појмова -анализирање -решавање конкретних примера и задатака -писање школских и домаћих задатака -рад у паровима</p> <p>-дефинисање нових појмова , -именовање</p>	<p>– разликује променљиве речи од непроменљивих – разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деκлинацију – разликује основне функције и значења падежа – употребљава падежне облике у складу са нормом – употребљава глаголске облике у складу са нормом – разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима)</p>	<p>- компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетнција; - решавање проблема; - сарадња;</p>
---	---	--	--

<p>временски); род, број, падеж и компарација придева. Слагање придева са именицом у роду, броју и падежу. Заменице - личне заменице: промена, наглашени и ненаглашени облици, употреба личне заменице сваког лица себе, се. Бројеви - врсте и употреба: главни (основни, збирни бројеви, бројне именице на -ица) и редни бројеви. Глаголи - глаголски вид (несвршени и свршени); глаголски род (прелазни, непрелазни и повратни глаголи); глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив (и инфинитивна основа), презент (презентска основа, наглашени и ненаглашени облици презента помоћних глагола), перфекат, футур I. Предикатска реченица - предикат (глаголски; именски); слагање предиката са субјектом у лицу, броју и роду; прави и неправи објекат; прилошке одредбе (за место, за време, за начин; за узрок и за меру и количину); апозиција</p> <p>Правопис</p> <p>Велико слово у вишечланим географским називима; у називима институција, предузећа, установа, организација (типични примери); велико и мало слово у писању присвојних придева. Заменица Ви из поштовања. Одрична речца не уз именице, придеве и глаголе; речца нај у суперлативу; вишечлани основни и редни бројеви.</p>	<p>Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања. У оквиру правописних вежби повремено ће се проверавати графија. Ученици ће се подстицати да уочавају и исправљају правописне грешке у СМС комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. На овим часовима ће се користити штампано издање Правописа, а ученици ће се упућивати на служење и електронским издањем.</p> <p>Ортоепске вежбе су изузетно битне за правилан изговор, али се оне неће реализовати као посебне наставне јединице, већ уз одговарајуће теме из граматике и књижевности. Уз коришћење аудио снимака, ученике треба навикавати да препознају, репродукују и усвоје правилно акцентован говор. Као ортоепска вежба спроводиће се и говорење напамет</p>	<p>– доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова</p> <p>– користи правопис (школско издање)</p> <p>– правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице – говори јасно поштујући књижевнојезичку норму</p>	<p>- компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетнција; - сарадња;</p>
---	---	--	--

<p>Интерпункцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију); наводници (наслови дела и називи школа); црта (уместо наводника у управном говору).</p> <p>Ортоегија</p> <p>Место акцента у вишесложним речима (типични случајеви). Интонација и паузе везане за интерпункцијске знакове; интонација упитних реченица. Артикулација: гласно читање брзалица, најпре споро, а потом брже (индивидуално или у групи).</p>	<p>научених одломака у стиху и прози уз помоћ аудитивних наставних средстава.</p>	<p>– течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове</p>	<p>- естетичка компетенција;</p>
<p>3. ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА:</p> <p>Препричавање, причање, описивање - уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма (приватно, имејл)</p> <p>Богаћење речника: синоними и антоними; некњижевне речи и туђице - њихова замена језичким стандардом; уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору.</p> <p>Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим</p>	<p>Језичка култура се негује спровођењем лексичко-семантичких и стилских вежби које ће богатити и развијати способност и вештину изражавања. Сва вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби. Када су у питању домаћи и школски писмени задаци, ученици ће користити и латинично писмо.</p> <p>-портретисање -описивање спољашњег и унутрашњег простора -причање са коришћењем елемената композиционе форме.</p> <p>- рад са децом по индивидуалним програмима путем прилагођених задатака и захтева.</p>	<p>– користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог</p> <p>– издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)</p> <p>– саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште</p> <p>– проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту</p> <p>– напамет говори одабране књижевне текстове или одломке</p>	<p>- комуникације; - сарадња; - одговорно учешће у демократском друштву; - одговоран однос према здрављу; - одговоран однос према околини; - естетичка компетенција; - предузимљивост; - оријентација ка предузетништву</p>

<p>етапама); пасус као уже тематске целине и његове композицијско-стилске функције.</p> <p>Осам домаћих писмених задатака. Четири школска писмена задатка.</p>			
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - писмени задаци; - контролни задаци; - писмене вежбе; -правописне вежбе; - стилске вежбе; - говорне вежбе; - квизови; - гугл упитници; - презентације; - омаћи и школски задаци; - учешће у дискусијама; 		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>ГРАМАТИКА Корелација са страним језицима у обради наставних јединица из граматике – обрада глаголских облика (презенте, перфекта и футура) – повезивање са градивом енглеског језика; обрада деκлинације именица - повезивање са градивом руског језика...</p> <p>Корелација са наставом информатике и ликовне културе - израда панона и презентација.</p> <p>КЊИЖЕВНОСТ Корелација са наставом музичке и ликовне културе – обрада лирских народних песама, описних лирских песама. Корелација са наставом историје и географије – обрада епских народних песама, Свети Сава у књижевности, биографије...</p> <p>Корелација са наставом информатике; константна сарадња са драмском, рецитаторском, литерарном и новинарском секцијом.</p> <p>Корелација са наставом ликовне културе - писање портрета и пејзажа.</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>књижевност, језик, правопис, ортоепија, језичка култура</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 5. РАЗРЕД		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативним вештинама и развијањем способности и метода учења страног језика.</p> <p>Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.</p> <p>Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика</p>		
РАЗРЕД:	5. РАЗРЕД		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. Starter unit Уводна тема Изражавање интересовања, допадања и недопадања; изражавање припадања и поседовања; исказивање просторних односа; описивање карактеристика предмета. 2. Towns and cities Градови и велеградови Описивање места; изражавање количина; исказивање просторних	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања и хобије, допадање и недопадање; - опишу своја и туђа интересовања и хобије, допадање и недопадање; - разумеју и формулишу једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - питају и кажу шта неко има / нема и чије је нешто; - разумеју једноставнија питања која се односе на просторне односе и одговоре на њих; опишу просторне односе једноставним, везаним исказима;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини,

<p>односа – оријентација у простору.</p> <p>3. Тест 1 Комуникативне функције из претходне две теме - комбиновано</p> <p>4. Days Дани Описивање догађаја у садашњости; исказивање интересовања, планова и предлога</p> <p>5. Cumulative review 1 Кумулативно понављање 1 Описивање места</p> <p>6. Wild life Свет дивљине Описивање појава и карактеристика бића; описивање општих способности; изрицање дозвола и забрана.</p> <p>7. The first written test in English Први писмени задатак Описивање догађаја у садашњости; описивање појава и карактеристика бића.</p> <p>8. Learning world Свет учења Описивање бића, предмета и места; изражавање мишљења</p> <p>9. Cumulative review 2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустративне, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустративне, цд • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних 	<p>- разумеју једноставнији опис предмета и опишу њихове карактеристике користећи једноставна језичка средства;</p> <p>- разумеју сличности и разлике у интересовањима и школском животу деце у земљама циљне културе и код нас.</p> <p>разумеју и поштују правила учтивих комуникација;</p> <p>- познају веће градове (Лондон, Единбург) у земљама циљне културе (ВБ).</p> <p>разумеју и описују сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас;</p> <p>- разумевање разлика у часовним зонама;</p> <p>- разумеју и описују важније догађаје у земљама циљне културе.</p> <p>разумеју и реагују на једноставније дозволе и забране; размене једноставније информације које се односе на дозволе и забране.</p> <p>- разумеју и поштују правила учтивих комуникација;</p> <p>- познају значајнија места и животињски свет једне од земаља циљне културе (Канаде).</p> <p>разумеју једноставнији опис животиња и појава;</p> <p>- упореде и опишу појаве и карактеристике животиња користећи једноставнија језичка средства; опишу појаве и карактеристике животиња користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>разумеју једноставне текстове којима се описују сталне/уобичајене и тренутне радње; размене информације које се доносе на дату</p>	<p>предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама,</p>
---	--	---	---

<p>Кумулативно понављање 2 Описивање бића и места 10. Food and health Храна и здравље Изражавање допадања и недопадања; изражавање количина; исказивање савета 11. Sport Спорт Описивање појава и места; изражавање интересовања; описивање догађаја у прошлости. 12. Cumulative review 3 Кумулативно понављање 3 Описивање бића, појава и места; изражавање интересовања; описивање догађаја у прошлости. 13. Тест 2 Комуникативне функције из тема 8, 10 и 11 14. Growing up Одрастање Описивање људи; изражавање мишљења; описивање догађаја у прошлости. 15. Skills extra Додатне вештине Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза; описивање способности у прошлости</p>	<p>потреба и интересовања ученика из депривираних средина</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Наставне методе-комуникативна, аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија: Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна, аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија: Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум 	<p>комуникативну ситуацију; опишу сталне/уобичајене и тренутне активности у неколико везаних исказа; - упоређују и уочавају сличности и разлике у школском животу циљне културе и код нас.</p> <p>упоређују и уочавају сличности и разлике у начину понашања на јавним местима у градовима циљне културе и код нас.</p> <p>разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; питају и кажу колико нечега има / нема, користећи једноставнија језичка средства; на једноставан начин наручи јело и / или пиће у ресторану и пита / каже / израчуна колико нешто кошта; - разумеју једноставне савете и реагује на њих; упуте једноставне савете; - уочавају сличности и разлике у начину исхране у земљама циљне културе и код нас.</p> <p>упоређују и уочавају сличности и разлике у популарним спортовима у земљама циљне културе и код нас.</p> <p>описују познату личност из земље циљне културе (Аустралије).</p> <p>разумеју једноставне текстове којима се описују способности у прошлости; размене информације које се односе на дату</p>	<p>компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском</p>
---	--	---	---

<p>16. The second written test in English Други писмени задатак 17. Going away Одлазак на пут Изражавање количина; исказивање планова и намера; описивање метеоролошког времена. 18. Cumulative review 4 Кумулативно понављање 4 Описивање догађаја у прошлости; исказивање планова и намера.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустративна, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средине • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска,илустративна, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла 	<p>комуникативну ситуацију; опишу способности из прошлости у неколико везаних исказа</p> <p>разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; изразе количине, користећи једноставнија језичка средства; - разумеју планове и намере и реагују на њих; - размене једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; саопште шта они или неко други планира или намерава; - разумеју, траже и дају једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; - опишу метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима.</p> <p>размене једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; саопште шта они или неко други планира или намерава.</p>	<p>друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти и различите технике формативног оцењивања Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста)</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик (књижевност, граматика), немачки језик (књижевност, граматика), руски језик (књижевност, граматика), географија (сличности и разлике између живота у градовима широм света, разумевање разлика у часовним зонама, метеоролошке прилике и климатски услови), информатика и рачунарство (израда презентација), биологија (сличности и разлике у начину исхране у земљама циљне културе и код нас, животињски свет), историја (искуства и догађаји из прошлости), грађанско васпитање (размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука), музичка култура (сличности и разлике у популарној музици у циљној култури и код нас), физичко васпитање (сличности и разлике у популарним спортовима у циљној култури и код нас)</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Комуникативно-интерактивни приступ, социјална интеракција, индивидуално решавања проблема, индуктивне методе</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Историја		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи. Циљ наставе историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских процеса и токова, као и развијању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика.		
РАЗРЕД:	Пети		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	<p>Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи историју. Они омогућавају да се циљ наставе историје достигне у складу са предметним и међупредметним компетенцијама и стандардима постигнућа.</p> <p>Тако дефинисани исходи помажу наставнику у планирању и реализовању непосредног рада са ученицима, олакшавајући му одређивање обима и дубине обраде појединих наставних садржаја. Основне и проширене садржаје чине најважнији догађаји, појаве и процеси, као и знамените личности које су обележиле најстарији период историје. Обим проширених садржаја прилагођава се могућностима и интересовањима ученика. Програм се може допунити и садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке). Сви садржаји су у функцији остваривања исхода предвиђених програмом.</p> <p>Главна карактеристика наставе усмерене на остваривање исхода је та да је фокусирана на учење у школи, што значи да ученик треба да учи:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); – лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; – разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; – именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје; – разврста историјске изворе према њиховој основној подели; – повеже врсте историјских извора са установама у којима се чувају(архив, музеј, библиотека); – користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум или век – изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним хронолошким редоследом; 	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини.</p>

	<p>- <i>смислено</i>: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из историје и других предмета;</p> <p>- <i>проблемски</i>: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема;</p> <p>- <i>дивергентно</i>: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине;</p> <p>- <i>критички</i>: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената;</p> <p>- <i>кооперативно</i>: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника.</p> <p>Ученици у пети разред улазе са знањем о основним историјским појмовима, са одређеним животним искуствима и уобличеним ставовима и на томе треба пажљиво градити нова знања, вештине, ставове и вредности. Да би сви ученици достигли предвиђене исходе, потребно је да наставник упозна специфичности начина учења својих ученика и да према њима планира и прилагођава наставне активности. Наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљ предмета и дефинисане исходе. Редослед исхода не исказује њихову важност јер су сви од значаја за постизање циља предмета. Између исхода, како у оквиру једне, тако и више тема, постоји повезаност. Остваривање једног исхода доприноси остваривању других исхода. Важно је нагласити да су поједини исходи, да би се избегло понављање, наведени само у оквиру једне теме, иако се остварују кроз више тема (ученик ће бити у стању да: лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице; изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним хронолошким редоследом; прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему; визуелне и</p>	<p>– прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему;</p> <p>– визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом;</p>	
<p>ПРАИСТОРИЈА</p>	<p>Између исхода, како у оквиру једне, тако и више тема, постоји повезаност. Остваривање једног исхода доприноси остваривању других исхода. Важно је нагласити да су поједини исходи, да би се избегло понављање, наведени само у оквиру једне теме, иако се остварују кроз више тема (ученик ће бити у стању да: лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице; изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним хронолошким редоследом; прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему; визуелне и</p>	<p>–наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији</p> <p>– разликује основне одлике каменог и металног доба.</p>	
<p>СТАРИ ИСТОК</p>	<p>Између исхода, како у оквиру једне, тако и више тема, постоји повезаност. Остваривање једног исхода доприноси остваривању других исхода. Важно је нагласити да су поједини исходи, да би се избегло понављање, наведени само у оквиру једне теме, иако се остварују кроз више тема (ученик ће бити у стању да: лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице; изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним хронолошким редоследом; прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему; визуелне и</p>	<p>-лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог Истока;</p> <p>-користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока</p>	

	<p>текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; користи основне историјске појмове).</p> <p>Многи од исхода су процесни и представљају резултат кумулативног дејства образовно-васпитног рада, током дужег временског периода и обраде различитих садржаја. Примера ради, исход који гласи: ученик ће бити у стању да прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему, наведен је у оквиру теме Стари исток, али је, наравно, важан и у реализацији сваке друге теме, како у петом, тако и у наредним разредима. Битно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања. Наставни садржаји треба да буду представљени као "прича" богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично. Посебно место у настави историје имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација. Добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја. У зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем. Настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе "како је уистину било", већ и зашто се нешто десило и какве су последице из тога проистекле.</p> <p>Да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их "оживи у свом уму", у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални</p>	<p>-одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице;</p> <p>-пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку;</p> <p>-наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока;</p> <p>-илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет;</p>	
<p>АНТИЧКА ГРЧКА</p>	<p>како у петом, тако и у наредним разредима. Битно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања. Наставни садржаји треба да буду представљени као "прича" богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично. Посебно место у настави историје имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација. Добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја. У зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем. Настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе "како је уистину било", већ и зашто се нешто десило и какве су последице из тога проистекле.</p> <p>Да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их "оживи у свом уму", у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални</p>	<p>-описе особености природних услова и географског положаја античке Грчке;</p> <p>– лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке;</p> <p>– приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине;</p> <p>– пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој;</p> <p>– идентификује узроке и последице грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата;</p> <p>– истражи основна обележја и значај религије старих Грка;</p> <p>– разликује легенде и митове од историјских чињеница;</p> <p>– наведе значај и последице освајања Александра Великог;</p> <p>– илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на савремени свет;</p> <p>– користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и</p>	

	<p>материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе. Коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућава ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору.</p>	<p>хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију; –израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; –користи основне историјске појмове;</p>	
<p>АНТИЧКИ РИМ</p>	<p>Треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (вештине беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика. Неопходно је имати у виду и интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека. Пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина. У настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности. Одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета, а посебну пажњу треба посветити оспособљавању ученика за ефикасно коришћење информационо комуникационих технологија (употреба интернета, прављење ППТ презентација, коришћење дигиталних аудио-визуелних материјала и израда реферата).</p>	<p>–лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе –наведе основне разлике између античке римске републике и царства; –разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја историји –истражи основна обележја и значај религије античког Рима; –илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет; –пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму; –наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства</p>	
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Праћење напредовања започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његов даљи рад. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Сваки наставни час и свака активност ученика су, у том смислу, прилика за регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности. Наставник треба да подржи саморефлексију (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстакне саморегулацију процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања.</p> <p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое циљева учења и начине оцењивања. Потребно је, такође, ускладити оцењивање са његовом сврхом. У вредновању научног, поред усменог испитивања, користе се и тестови знања. У формативном оцењивању се користе различити инструменти, а избор зависи од врсте активности која се вреднује. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).</p>		

	<p>Како ниједан од познатих начина вредновања није савршен, потребно је комбиновати различите начине оцењивања. Једино тако наставник може да сагледа слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.</p> <p>Потребно је да наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуирано анализира и користи тако да унапреди део своје наставне праксе. Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад</p>
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>УВОД У ИСТОРИЈУ Географија: Праисторијска насеља, Централни Балкан у праисторији; Математика: Графичко представљање линије времена; десетице, јединице, рачунање времена</p> <p>ПРАИСТОРИЈА Географија: Праисторијска насеља, Централни Балкан у праисторији; Ликовна култура: Праисторија-цртање по пећинама, први трагови уметности; скулптуре из неолита и металног доба (Лепенски Вир, Винча, Старчево); Биологија: настанак човека; Биљке и животиње у праисторији;</p> <p>СТАРИ ИСТОК Географија: Географске одреднице држава старог века и Старог истока; Биологија: Биљни и животињски свет старог века и Старог истока; Ликовна култура: Сликарство и вајарство старог века и Старог истока; Архитектура Старог истока;</p> <p>АНТИЧКА ГРЧКА Географија: Географске одреднице старе Грчке, грчке Македоније Ликовна култура: сликарство и вајарство старе Грчке; архитектура старе Грчке Грађанско васпитање: демократска права</p> <p>АНТИЧКИ РИМ Географија: геогрфске одреднице Рима Верска настава: Појава хришћанства, Исус Христ. Грађанско васпитање: демократска права Ликовна култура: сликарство и вајарство античког Рима; архитектура античког Рима</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Прошлост, историја, историјски извори, узроци и последице, датум, праисторија, стари век, Источна Африка, камено доба, метално доба, култура Лепенског Вира, старчевачка култура, винчанска култура, Стари Исток, Нил, Стари Египат, Тигар и Еуфрат, Месопотамија, Левант, политеизам, монотеизам, клинопис, хијероглифи, алфавет, точак, Крит, Кносос, Ахајци, Микена, Хомер, Дорска сеоба, грчка колонизација,</p>

	полис, Пелопонез, Спарта, Атина, демократија, Јонски устанак, грчко-персијски ратови, Маратонска битка, Термопилски кланац, Пелопонески рат, Сицилијска експедиција, Олимпијске игре, трагедија, комедија, филозофија, историографија, Хеленизам, Македонија, Филип II, Александар Македонски, поход на Персију и Индију, Ромул и Рем, краљеви, република, сенат, патрицији, плебејци, робови, освајање Апенинског полуострва, легије, Пунски ратови, освајање Галије, освајање Балканског полуострва, диктатори, доба принципата, доба домината, Константин Велики, Вергилије, правна наука, Тит Ливије, Тацит, форум, аквадукти, појава хришћанства, Нови завет, Диоклецијан, Милански едикт, Врата народа, Велика сеоба народа, подела Римског царства, пад Западног римског царства.
--	--

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГЕОГРАФИЈА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	. Циљ наставе и учења географије је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље.		
РАЗРЕД:	5.		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	Начин остваривања програма: акценат наставе географије у петом разреду је да ученик увиди значај изучавања географије за њега лично и да изучавањем предвиђених наставних области развије знања, вештине, ставове и вредности за одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље. Програм се ослања на савремена достигнућа и перспективе развоја географске науке, корелативан је и примерен интересовањима и развојним	<ul style="list-style-type: none"> – повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; – повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно- техничким прогресом; – на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека; – разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на Земљи. 	<ul style="list-style-type: none"> – Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву – Одговоран однос према околини

	<p>способностима ученика. Он уважава дефинисане стандарде постигнућа за овај предмет за крај основног образовања и васпитања, као и међупредметне компетенције.</p> <p>Програмску структуру чине три области:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Човек и географија 2. Васиона 3. Планета Земља <p>На првом наставном часу наставник уводи ученике у наставни предмет, односно, упознаје ученике са значајем географије, не улазећи у терминологију географских дисциплина. На овом часу је потребно помоћи ученицима да повежу постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком. Заједно са ученицима навести примере и разлоге зашто се изучава географија. Такође је потребно упознати ученике са садржајем наставног програма и дати им јасна упутства за рад.</p>		
ВАСИОНА	<p>Програмску област Вациона чине најосновнија математичко-географска и астрономска знања о васиони, Сунчевом систему, облику и величини Земље, њеном положају у васиони и о небеским телима Сунчевог система. Кроз ову наставну област потребно је информисати ученике о основним карактеристикама осталих небеских тела, без фактографских података о планетама: величина, удаљеност до Земље и слично.</p>	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља; 	<ul style="list-style-type: none"> – Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према окоolini

<p>ПЛАНЕТА ЗЕМЉА (Облик Земље и структура њене површине; Земљина кретања; Унутрашња грађа и рељеф Земље; Ваздушни омотач Земље; Воде на Земљи; Биљни и животињски свет на земљи)</p>	<p>Трећу програмска област Планета Земља чине садржаји физичке географије и разврстани су у шест тема. Посебан значај имају исходи који се односе на облик и величину Земље и распоред континента и океана. За достизање исхода предвиђених овом темом најбоље је користити демонстративно-илустративне методе и методе експеримента уз употребу модела Земље глобуса и географске карте. Имајући у виду оријентацију програма предмета и његов фокус на развијање функционалних знања ученика, географска карта и њено коришћење током просеца учења и подучавања је обавезна. Упознавање ученика са картом и са основним појмовима картографске писмености према наставном програму започиње у првом циклусу основног образовања и васпитања и представља основу развијања функционалних знања. Зато треба радити на даљем унапређивању сналажења ученика на карти током петог разреда, што представља основу за касније изучавање картографског градива у шестом разреду. За ученике овог узраста посебно може бити тешко разумевање Земљине ротације, револуције и последица ових кретања. Због тога је потребно посебну пажњу посветити обради и утврђивању ових садржаја. Наставник треба да примени очигледна наставна средства (глобус, батеријска лампа, телуријум, видео записи, анимације...) и демонстративно-илустративне и методе експеримента како би се могао постићи висок степен разумевања и достизања предвиђених</p>	<p>– објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; – разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; – одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <p>– помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; – помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континента и океана; – примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач; – разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; – повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; – разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; – повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; – одређује стране света на основу привидног кретања Сунца; – повеже нагнутост Земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; – повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева; – разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; – разликује деловање унутрашњих сила</p>	<p>– Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву – Одговоран однос према околини</p> <p>– Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву – Одговоран однос према околини</p>
---	---	--	--

	<p>исхода. То ће бити предуслов за касније усвајање низа других појмова који су у вези са сменом обданице и ноћи, сменом годишњих доба, формирањем климатских појасева, односно свих појмова који су у вези са временом и климом и уопште, појавама и процесима у атмосфери, као и у хидросфери и биосфери.</p> <p>При обради наставних садржаја Револуција Земље и топлотни појасеви треба објаснити термине, као што су екватор, Гринич, северни и јужни повратник и северни и јужни поларник. Не треба улазити у терминологију географске ширине, дужине и часовних зона, јер ће то бити предмет изучавања у шестом разреду.</p> <p>Наставна област Планета Земља има посебан значај јер у оквиру ње ученици упознају објекте, појаве и процесе, гранске и међугранске везе, као и посебне физичко-географске законитости. Акцент треба ставити на достизање исхода који се односе на функционално знање ученика (како се понашати у случају земљотреса, екстремних температура, атмосферских непогода, бујица и поплава...) и треба навести примере позитивног и негативног деловања човека на природу.</p> <p>Природна средина је у суштини сплет тесно повезаних и међусобно условљених компонената које представљају јединствену целину. Имајући у виду нарушавање равнотеже у природној средини, потребно је указивати на превенцију и на заштиту природе. Потребно је код ученика развијати одговорност о очувању биљних и</p>	<p>(сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље);</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; – помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена; – описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење; – разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље) – наводи спољашње силе Земље (вода и ветар); – помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; – наведе спољашње силе Земље; – разликује ерозивне и акумулативне процесе; – наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови); – опише структуру атмосфере; – наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); – разликује појам времена од појма климе; – користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; – графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ; – наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; – наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја); 	
--	---	---	--

	<p>животињских врста и рационалном коришћењу природних ресурса као услову опстанка на Земљи. Један од значајних исхода петог разреда је да се од ученика очекује да опише одговорност коју човек има према планети Земљи, планети коју настањујемо. Препорука је да се приликом планираног излета ученици упознају са објектима геонаслеђа и развију правилне ставове о његовом значењу и очувању. Поједини препоручени садржаји могу бити тешки и апстрактни ученицима, па се зато препоручује задржавање на основним појмовима, појавама и процесима уз обилато коришћење дидактичког материјала и разноврсних метода рада. Једна од основних вештина која се препоручује је правилно географско посматрање и уочавање природних објеката, појава и процеса у локалној средини чиме се подстиче природна радозналост деце, самостално истраживање и њихова правилна интерпретација. Садржаји физичке географије дају могућност стицања знања, вештина и навика коришћењем статистичког материјала који је систематизован у табелама, као и руковањем различитим мерним инструментима, регистровањем и обрадом података које они показују. Предлаже се, уколико за то има могућности да за обраду података ученици користе ИКТ. На овај начин повезују се и интерпретирају квантитативни показатељи и утврђују узрочно-последичне везе и односи. У оквиру ове теме сви физичко-географски објекти, појаве и процеси не могу се</p>	<ul style="list-style-type: none"> – помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; – наведе и опише елементе реке (извор,ушће, различити падови на речном току); – уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; – наведе и опише својства морске воде; – помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; – наведе и опише елементе реке (извор,ушће, различити падови на речном току); – разликује типове језерских басена према начину постанка; – помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; – помоћу карте наводе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; – опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; – наведе примере за заштиту живог света на Земљи. 	
--	---	---	--

	<p>потпуно обрадити, што и није циљ овог наставног програма.</p> <p>Поступци остварења програма: примена електонских сдржаја и дигиталних уџбеника, и различитих наставних средстава: паметне табле, глобус, телуријум, географски атлас, нема карта света, јутјуб, презентације, уџбеник... Примена различитих метода и облика рада (облици: фронтални, индивидуални, у пару, тиму, групи; метод – монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, мултимедијална...)</p> <p>Активности ученика: слуша, описује, дискутује, повезује оно што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота, повезује оно што учи са оним што је већ учио из географије и других предмета, самостално прикупља и анализира податаке и информације, предлаже нова решења.</p> <p>Активности наставника: припрема, реализује и анализира наставни процес, дефинише активности и садржаје, врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава, креира и реализује час у циљу постизања квалитетне наставе, сарађује са колегама и размењује мишљења, одговара на ученичка питања, прати напредовање сваког ученика и оцењује њихово постигнуће, прати ефекте свога рада.</p>		
--	---	--	--

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Разговор, тест, самостални и групни пројекти, дебата
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Природа и друштво – воде, биљни и животиљски свет Математика - крук Биологија - живот у екосистемуматематика Техника и технологија – заштита животне средине, природни ресурси на Земљи Информатика и рачунарство - презентације, гугл учионица, интернет Српски језик - правилно изражавае, правилно писање географских назива Ликовна култура - облик
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Васиона, галаксија, Сунчев систем, светлосна година, Земљина оса, елипсоид, екватор, еклиптика, повратници, поларници, ротација, револуција, топлотни појасеви, литосферне плоче, епицентар, хипоцентар, вулкан, магма, земљотрес, литосфера, стене-магматске, седиментне, метаморфне; унутрашње силе, тектонски покрети, набране планине, раседне планине, вулканске планине, речна ерозија и акумулација, крашка ерозија и акумулација, ледничка ерозија и акумулација, еолска ерозија и акумулација, абразија, разарање и распадање стена, атмосфера, тропосфера, термосфера, стратосфера, егзосфера, озонски омотач, клима, климатски чиниоци, типови климе (монсунска, екваторијала, тропска, пустињска, средоземна, суптропска, умерена, субполарна, поларна, планинска), смог, глобално загревање, озонске рупе, атмосферске непогоде, киселе кише, хидросфера, заливи, мора мореузи, салинитет, таласи, плима и осека, морске струје река, делта, меандар, понорница, ушће, извор, слив, развође, речни систем, речна мрежа, водостај, протицај, језеро, природна језера, вештачка језера, ледник, снежна граница, загађивање воде, отпадне воде, пречишћавање вода, заштита вода, поплаве, бујице, неастишица воде, отпадне воде, биосфера, природне зоне, тропска кишна шума, савана, пустиња, средоземна вегетација, степа, шуме умереног појаса, тајга, тундра, поларна, пустиња, угрожене врсте, заштита животне средине, одрживи развој, национални паркови

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.
РАЗРЕД:	ПЕТИ

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Порекло и разноврсност живота	<p>У изучавању ћелије акценат је на томе да је ћелија основна јединица грађе свих живих бића, да има своје основне делове (ћелијску мембрану, цитоплазму са органелама и једро са наследним материјалом, као и да постоје ћелије чији се наследни материјал налази слободан у цитоплазми, као у случају бактерија) и да према броју ћелија разликујемо једноћелијска и вишећелијска жива бића. – Није потребно детаљно изучавати грађу ћелије, нити помињати поједине органеле. – Процедуре за истраживање и елементе безбедног рада одређује наставник и упознаје ученике. Препорука је да се микроскоп не користи, већ да ђаци током вежбе самостално користе лупу посматрајући крупне ћелије које су им доступне сходно окружењу у коме се школа налази, као нпр. ћелије паренхима поморанце, јаје птице, икра рибе, јаја водоземаца. – Изучавање заједничких особина живих бића треба обрадити кроз огледе (потребе за водом, одговарајућом температуром за раст, дисање, развој и размножавање и исхрана се могу пратити на квасцу; дисање, у смислу размене гасова, се може пратити огледом са свећом; кретање се може пратити огледом са кишном глистом на папиру итд). – Потребно је заједничке особине</p>	<p>– Истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; – Групише жива бића према њиховим заједничким особинама; – Одабира макроморфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића; – Идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење. – Једноставним цртежом приказује биолошке објекте које посматра и истражује и означава кључне детаље – Користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; – Разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; – Доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи; – Направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу; – Предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин;</p>	<p>– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема – Сарадња – Одговорно учешће у демократском друштву – Одговоран однос према здрављу – Одговоран однос према околини – Естетичка компетенција – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>

	<p>обрађивати упоредо, на представницима свих великих група, али би увек требало кренути од човека као бића које је овом узрасту најближе. Особине које се не могу обрадити огледом, могу се обрадити кроз истраживачки рад ученика.</p> <p>– Препорука је да ученици овог узраста све задатке обављају у пару, чиме развијају способности сарадње и ненасилне комуникације, а наставник може да оствари много бољи увид у активности ученика.</p> <p>– Све што ученици посматрају или истражују би требало да прикажу цртежом и на њему обележе кључне детаље. – После истраживања заједничких особина, ученици би требало самостално да изводе груписање организама, према задатом критеријуму. Наставник може самостално одабрати једну или више група (на примеру биљака и животиња) погодних за савладавање научног принципа класификације организама. – Треба више пажње посветити карактеристичним особинама (морфологији), а не ономе што жива бића раде (нпр. расту целог живота, могу да пливају...), како изгледају (нпр. имају одређену боју), или зато што а priori знамо припадност групи (нпр. цветнице, бескичмењаци, сисари...). Овакав начин на који се жива бића класификују путем успостављања хијерархије главних „атрибута“ (карактера) које имају и уклапања у поједине скупове (групе), омогућава увођење научног приступа и разумевање биолошке еволуције. – Не препоручује се увођење нижих систематских категорија, осим врсте због наслеђивања особина. Слично као и код</p>	<p>– Илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава;</p> <p>- Идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања.</p>	
--	--	--	--

	<p>обrade заједничких особина живих бића, све што ученици посматрају или истражују би требало да прикажу цртежом и на њему обележе кључне детаље, као и да направе речник основних појмова, при чему на овом узрасту не инсистирати на употреби појмова као што су морфологија, анатомија, хијерархија.</p>		
<p>Јединство грађе и функције као основа живота</p>	<p>У овој области је акценат на ученичком истраживању спољашњих особина живих бића из непосредног окружења и њиховом односу са условима средине у којој живе (нпр. за живот у воденој и копненој средини жаба, комарац, вилин коњиц итд; за живот у води речна шкољка, речни рак, шаран, штука, локвањ, дрезга, нека алга итд; за живот на копну човек, срна, пас, мачка, јазавац, слепи миш, сова ушара, кокошка, шумски мрав, стрижибуба, храст, смрча, дивља ружа, љубичица, хајдучка трава, камилица, ливадарка итд; за живот под земљом кртица, ровац, кишна глиста итд;) због чега у препорученим садржајима нема морских организама. Ако су ученици заинтересовани за њих, јер их срећу у нпр. географији или научно-популарним емисијама, наставник треба да одговори њиховим образовним потребама. Треба имати у виду да су примери дати у табели само препоручени садржаји, тј. наставник може користити све или само неке од примера, а може увести и нове адекватне примере, сходно окружењу у коме се школа налази, структури одељења и интересовању ученика. – Резултате истраживања би требало искористити за генерализацију и увођење новог појма – прилагођеност (адаптација). – Часови</p>		

	<p>утврђивања и часови вежбања могу се искористити за радионичарски рад описивања и цртања животних форми на карактеристичним примерима.</p>		
<p>Наслеђивање и еволуција</p>	<p>У овој области акценат је на преносу особина са родитеља на потомке размножавањем, разликама бесполог и полног размножавања у погледу наслеђивања особина и разликовању наследних и ненаследних утицаја у развићу особина јединки. –Потребно је разјаснити да се особине једне јединке развијају под утицајем наследних фактора које је она добила од родитеља и, истовремено, под утицајем животних услова у којима се њено развиће одвија. Требало би нагласити да варијабилност (различитост јединки) унутар једне врсте настаје кроз садејство ових фактора. Наведене феномене би требало обрадити кроз ученичко истраживање варијабилности унутар једне врсте (нпр. разлике између деце у одељењу, у димензијама и боји плодова на пијаци, између говеда у истом домаћинству; уочавање разлика у висини стабла, броју листова и цветова биљака које расту у хладу и оних који расту на сунцу, или биљака које расту у близини саобраћајница и даље од њих) и кроз оглед са пелцерима или листовима афричке љубичице (биљке са истим наследним материјалом различито изгледају када расту под различитим условима). –Огледу треба да претходи постављање хипотезе која ће бити огледом испитана (шта очекујем да ће се десити ако резнице исте биљке гајим у различитим условима осветљености и слично). Закључци о наслеђивању, утицају</p>		

	<p>фактора животне средине и индивидуалној варијабилности могу бити генерализовани и повезани са питањима из свакодневног живота. На овај начин се постиже разумевање различитости између људи са акцентом на то да је свака особа јединствена и непоновљива (чиме се доприноси фундаменталној изградњи осећања прихватања и толеранције јер сви смо међусобно различити). Такође, на овај начин намеће се суштинско разумевање разлога због којих животни стил сваког од нас (исхрана, физичка активност, пушење, наркоманија и сл.) утиче на наше особине (нпр. раст и формирање тела током одрастања и касније) и на потенцијална обољевања. – Табеларно и графичко приказивање резултата, са обавезним извођењем закључака, би требало практиковати увек када се прикупљају подаци. – Препорука је да се ИКТ опрема користи за прикупљање, обраду података и представљање резултата истраживања или огледа, када се ученици оспособе за њено коришћење на часовима предмета информатика и рачунарство и техника и технологија. – У петом разреду, неопходно је увести само појам наследног материјала као узрока уочене различитости и појам врсте због варијабилности. Не препоручује се увођење појмова ген, хроматин, хромозом, Менделових правила наслеђивања и слично.</p>		
Живот у екосистему	<p>– Исходи у овој области омогућавају да се жива бића проучавају у амбијенту у којем реално живе и да се код ученика развија осећање одговорности за заштиту природе и биолошке разноврсности, као и свест о</p>		

	<p>властитом положају у природи и потреби одрживог развоја. – Препорука је да се часови намењени реализацији исхода из ове области изводе што чешће ван учионице у природном окружењу (школском дворишту или на неком другом терену), где би ђаци самостално или у групама проучавали жива бића, прикупљали податке, осмишљавали и реализовали еколошке пројекте. – Пројекте могу да осмисле на почетку школске године, да их реализују током читаве године, а на часовима предвиђеним за ову област да представе резултате.</p>		
Човек и здравље	<p>У овој области акценат је на основним чињеницама о здравој исхрани (ужина спремљена код куће), води као најздравијем пићу, штетности енергетских пића и дуванског дима. –Промене у и на телу, као последице пубертета, требало би повезати са потребом одржавања личне хигијене и хигијене животног простора и опасностима од ступања у преране сексуалне односе. –Препорука је да се за обраду ових појмова повремено доведу стручњаци или одведу ученици у одговарајуће установе. –Свакако би требало обраду прераног ступања у сексуалне односе обрадити заједно са школским психологом</p>		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Разговор, формативно оцењивање на сваком часу, тест, домаћи задаци, самостални и групни пројекти, дебата		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	<p>Математика - табеле, венов дијаграм Физичко и здравствено васпитање - здрави стилови живота Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације Географија - картографија, типови климе, биосфера Техника и технологија - обрада дрвета</p>		

	<p>Ликовна култура - израда паноа, цртежа, модела од пластелина</p> <p>Српски језик и књижевност - правилно изражавање</p> <p>Историја - живот у праисторији, култура</p>
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	<p>Посматрање и анализирање, експеримент, лабораторија, биологија, животни процеси, ћелија, једноћелијски и вишећелијски организми, ћелијска мембрана, органеле, наследни материјал, таксономија, вируси, типови исхране, фотосинтеза, паразит, варење, разлагачи, шкрге, стоме, плућа, излучивање, мокраћа, кретање, миграције, сесилне животиње, покрети биљака, драж, чула, инстинкт, циста, хибернација, полно и бесполно размножавање, зигот, вегетативно размножавање, полен, опрашивање, раст и развој, ембрион, преображај, регенерација, фетус, постељица, пупчана врпца, пубертет, адолесценција, животна средина, адаптације, генетички материјал, стечене и наследне особине, близанци, клон, генотип, фенотип, варијабилност, антропогени утицај, национални парк, ловокрадице, кућни љубимци, културне биљке, лековите, зачинске, медоносне, отровне биљке, сточарство, пчеларство, витамини, минерали, пирамида здраве исхране, дехидратација, жеђ, болести зависности, , хигијена, репродуктивно здравље</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	ЦИЉ наставе математике је да оспособи ученика за усвајање елементарних математичких знања која су потребна за схватање појава и законитости у природи и друштву, доприносе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика, оспособи ученика за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, као и да оспособи ученика за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање.		
РАЗРЕД:	ПЕТИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	144		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Природни бројеви и дељивост	<p>-Обновити својства скупова N и N_0 (претходник и следбеник) и подсетити се придруживања бројева тачкама бројевне полуправе</p> <p>-Кроз разноврсне задатке са изразима, једначинама и неједначинама из свакодневног живота, наставити са изграђивањем појмова бројевни израз, променљива, израз с променљивом и придруживање, користећи при томе и термине израз, формула, исказ.</p> <p>-Уочавати примере једноставнијих (функцијских) зависности у разним областима при томе је важно коришћење дијаграма и табела</p> <p>-Увести дељење са остатком</p> <p>-Правила дељивости декадним јединицама и бројевима 2, 5, 4 и 25 увести тако да ученици сами откривају законитости и активно се укључују у процес истраживања и учења, док за правила дељивости са 3 и 9 треба ученике добро изабраним примерима водити до правила.</p> <p>-На конкретним примерима подскупа N_0, увести различите начине записивања скупова уз увођење појма празног скупа и бесконачног скупа, скуп, елементи, подскуп, једнакост скупова, празан скуп, са одговарајућим знацима; скуповне операције.</p> <p>-Коришћењем примера из текућих садржаја, изграђивати математички језик и уносити прецизност у изражавању.</p> <p>-На подесним примерима илустровати математичко-логичку употребу речи: сваки, неки, или, и, не, следи (ако...онда).</p>	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); - примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама; - разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце; - одреди и примени НЗС и НЗД; - изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке, - правилно користи речи и, или, не, сваки у математичко-логичком смислу. 	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - компетенције за целоживотно учење; - комуникацију; - компетенцију за рад са подацима и садржајима; - дигиталну компетенцију.

	<p>-Увести појмове простог и сложеног броја, објаснити поступак Ератостеновог сита и поступак растављања природних бројева на просте чиниоце и одређивања највећег заједничког делиоца и најмањег заједничког садржаоца, Еуклидов алгоритам (на конкретним примерима) и везу између НЗД и НЗС, и оспособити ученике за њихову примену у проблемским задацима.</p>		
<p>Основни појмови геометрије</p>	<p>Главни циљ теме јесте да успостави природни прелаз на више нивое разумевања геометрије, са нивоа визуелизације (на коме су базирани садржаји геометрије у првом циклусу), на нивое анализирања и апстракције (одн. неформалне дедукције).</p> <p>-Ученици усвајају елементе дедуктивног закључивања (правилно формулисање тврђења; правилно закључивање, правилно коришћење везника и, или, а нарочито ако...онда). Садржаје треба да прате задаци у којима се истиче правилно изражавање, договорено означавање, коректно цртање, и којима се подстиче логичко-комбинаторно размишљање.</p> <p>-Полазећи од појмова тачке и праве и односа припадања и распореда увести појам дужи и појам полуправе и начине њиховог обележавања.</p> <p>-Разматрати однос две праве у равни; заједно са овом чињеницом показати цртање праве паралелне датој правој кроз тачку која јој не припада. Као посебно важне области (заједно са границом) истаћи троуглове и паралелограме и начине њиховог означавања.</p> <p>-Објаснити практичан значај стандарних јединица мере и потребу за деловима јединице мере.</p> <p>-Увести појмове: кружница, круг, центар, полупречник, пречник, лук, тетива и тангента.</p> <p>Однос две кружнице, односно два круга разматрати на конкретним примерима и задацима.</p> <p>-Централном симетријом пресликавати тачке, дужи, кружнице, троуглове, квадрате и правоугаонике. Истаћи основне особине централне симетрије и повезати их са особинама паралелограма.</p> <p>-Увести појмове усмерених дужи и вектора транслацијом („паралелним преношењем“) пресликавати тачке, дужи, кружнице, троуглове, квадрате и правоугаонике и остале једноставне фигуре.</p>	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом; – опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг; – нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор; – упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски; – преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом; – правилно користи геометријски прибор. 	

<p>Угао</p>	<p>-Угаону линију увести као унију две полуправе са заједничким почетком. Истаћи разлику између конвексне и неконвексне области. Угао увести као унију угаоне линије и једне од поменутих области, али даља разматрања ограничити само на конвексне углове. Увести и означавање углова малим словима грчког алфавета. Користећи се механичким моделима (кретање клатна, лепеза и сл.) мотивисати придруживање кружних лукова (и одговарајућих тетива) угловима. Једнаке углове увести као углове чије су одговарајуће тетиве у круговима једнаких полупречника једнаке. На ово објашњење надовезати конструктивно преношење углова помоћу шестара и лењира, а затим и конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова</p> <p>-Развити код ученика вештину мерења и цртања угла помоћу угломера. Повезати једнакост углова са једнакошћу њихових мера. Увести делове степена (минуте и секунде) и поступке сабирања и одузимања мера углова.</p> <p>-Објаснити једнакост унакрсних углова и увести нормалност правих. Ученике треба оспособити да цртају нормалу на праву из дате тачке употребом троугаоног лењира, а након истицања нормалности тангенте и одговарајућег полупречника, и за цртање тангенте на кружницу у задатој тачки кружнице.</p> <p>-Објаснити шта се подразумева под растојањем тачке од праве. Под углом између правих које нису међусобно нормалне подразумевати одговарајући оштар угао.</p> <p>-Истаћи углове које образује трансверзала две паралелне праве. Када трансверзала није нормална на паралелним правима, добијене углове поделити на оштре и тупе и истаћи да су сви углови исте врсте међусобно једнаки.</p> <p>-Обновити једнакост наспрамних страница паралелограма, и извести једнакост наспрамних углова паралелограма. Објаснити шта се подразумева под растојањем између две паралелне праве. Истаћи односе углова са паралелним крацима.</p>	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе; – нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор; – измери дату угао и нацрта угао задате мере; – упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно; – реши једноставан задатак применом основних својстава паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова). 	
<p>Разломци</p>	<p>-На почетку увести појмове правога односно неправог разломка, као и мешовитог броја. Претварање мешовитог броја у неправи разломак и обрнуто, повезати са поступком дељења са остатком.</p> <p>-Геометријску интерпретацију ненегативних рационалних бројева уводимо помоћу бројевне полуправе. Примери за то треба да</p>	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба 	

	<p>буду разноврсни, имениоци разломака не треба да буду већи од 10. Бројевна полуправа се може користити и за упоређивање разломака.</p> <p>-Проширивање и скраћивање разломака уводити на основу особине количника да се он не мења када се и дељеник и делилац помноже, односно поделе истим бројем различитим од нуле. Скраћивање разломка до несводљивог повезати са познатим поступком налажења највећег заједничког делиоца бројиоца и имениоца.</p> <p>-Упознати ученике са различитим начинима упоређивања разломака.</p> <p>-Увођење децималног записа разломка и њихово приказивање на бројевној полуправој повезати са примерима из свакодневног живота. Превођење разломака у децимални запис започети са разломцима који се могу свести на децималне разломке, а након тога увести и појам периодичног децималног записа.</p> <p>-Сабирање и одузимање разломака увести свођењем на заједнички именилац. Пре дељења разломака упознати ученике са појмом реципрочне вредности разломка и природног броја.</p> <p>-Код сабирања, одузимања и множења децималних бројева користити аналогију са извођењем истих операција са природним бројевима. Код дељења увести прво дељење децималног броја природним, а након тога, кроз добро одабране примере, показати како се дељење децималних бројева своди на претходни случај.</p> <p>- Код израза се треба задржати на примерима који нису сувише сложени, јер је циљ увежбавање извођења рачунских операција и примена њихових особина. Приликом обраде једначина и неједначина треба се задржати на једноставнијим примерима и користити аналогију са решавањем једначина и неједначина у скупу природних бројева.</p> <p>-Веома важан део ове теме су проблемски – текстуални задаци у којима се користе разломци и децимални запис разломака, помоћу којих се подстиче развој логичког начина мишљења. Могу се обрадити и разни проблеми из свакодневног живота, нпр. планирање кућног буџета којим се, поред увежбавања операција са децималним записом бројева, ствара и основа за развој финансијске писмености.</p>	<p>записа и преводи их из једног записа у други запис;</p> <ul style="list-style-type: none"> – одреди месну вредност цифре у запису децималног броја; – заокружи број и процени грешку заокруживања; – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину; – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; – одреди проценат дате величине; – примени размеру у једноставним реалним ситуацијама; – примени аритметичку средину датих бројева; – сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и, по потреби, користи калкулатор или расположиви софтвер. 	
--	---	--	--

	<p>-У делу који се односи на примену, потребно је ученике оспособити да процентни запис разломка, аритметичку средину и размеру повежу са проблемима из свакодневног живота.</p> <p>-Увођење процентног записа разломка пожељно је обрадити кроз визуелне представе на дијаграмима и кроз ситуације у којима се проценат појављује, као што су израчунавања снижења или поскупљења неког производа.</p> <p>-Аритметичку средину је пожељно обрадити и вежбати на конкретним примерима (оцене у дневнику, спорт, кроз истраживачке задатке и сл.).</p> <p>-Важно је правилно формирање и разумевање појма размере. Оспособити ученике за њено коришћење у пракси: при цртању и читању разних планова и графикана; при одређивању растојања; при решавању проблема поделе у датој размери и при повећавању и смањивању слика. Обраду овог градива подредити практичном циљу, уз повезивање с већ упознатим садржајима математике и других предмета.</p> <p>. Резултате истраживања ученици треба да представљају графички и на тај начин стекну осећај за упоређивање разломака у различитим записима.</p>		
<p>Осна симетрија</p>	<p>Код увођења појма осне симетрије од велике важности су: примери који се ученицима дају на непосредно посматрање и експериментисање и питања која ученицима постављамо како би дошли до њихових основних представа о најважнијим карактеристикама осне симетрије.</p> <p>Примере са осном симетријом започети на квадратној мрежи са осам симетрије које су идентичне са линијама мреже, са циљем да ученици самостално дођу до основних особина осне симетрије, а затим прећи на примере без квадратне мреже. Осном симетријом пресликавати тачку, дуж, круг, троугао, квадрат и правоугаоник, а приликом цртања користити геометријски прибор.</p> <p>Појам осносиметричне фигуре се такође усваја интуитивно, што значи да се низом примера указује да постоје фигуре које имају једну или више оса симетрија и фигуре које немају ту особину. Ученике научити да користећи геометријски прибор, конструишу симетралу дужи, симетралу угла, нормалу из тачке на праву и примене њихове особине у проблемским задацима.</p>	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије; – симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор; – конструише симетралу дужи и симетралу угла и примењује њихова својства; – конструише праву која је нормална на дату праву или је паралелна датој правој. 	

<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - активност на часу - усмени одговор - писмене провере - домаћи задаци - кратки одговори у оквиру решавања задатка пред таблом - однос према раду
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Корелација са градивом изучаваним у претходним разредима, ликовном културом, техником и технологијом, информатиком и рачунарством, српским језиком, физиком и географијом.</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Цео број, апсолутна вредност, рационалан број, изрази, једначине и неједначине, координатни систем, пропорција, конструкције углова, троуглова и четвороуглова, паралелограм, ромб, трапез, делтоид, центар описаног и уписаног круга, површине троуглова и четвороугла</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Информатика и рачунарство		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења		
РАЗРЕД:	5		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да савладају правилно коришћење ИКТ уређаја - ученике информативно упознати са предметом изучавања информатике и рачунарства и то навођењем примера који би њима били познати - објаснити појам информационо-комуникационе технологије (ИКТ). Увести појмове хардвер и софтвер - наводим врсте рачунара и дигиталних уређаја које ученици користе, делове из којих се састоје - ученицима указујем на основна правила правилног коришћења рачунара и подешавање радног окружења - кроз конкретне примере објашњавам појам датотеке и неопходност организације датотека у рачунар - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду текста - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду мултимедијалних презентација - ученицима показујем основе обраде слике, видео и аудио записа - ученицима објашњавам начине организовања података кроз фолдере 	<ul style="list-style-type: none"> - наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу - правилно користи ИКТ уређаје - именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја - прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса – прилагоди радно окружење кроз основна подешавања - креира дигитални слику и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички) - креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички) - примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа - креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички) - сачува и организује податке – разликује основне типове датотека 	<ul style="list-style-type: none"> - ученик се добро служи ИКТ – ом; - користи интернет на правилан начин, свестан опасности које вребају на интернету; - успешно користи мултимедијалне уређаје; - препознаје ауторска права и њихов значај;
	- ученике упознајем са основним концептима безбедне употребе ИКТ уређаја	- реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја;	

<p>Дигитална писменост</p>	<ul style="list-style-type: none"> - проверавам са ученицима њихова досадашња искуства у коришћењу веб-прегледача - ученике упознајем са ауторским правима - ученицима објашњавам разлике значај безбедног понашања на интернету - ученицима показујем претрагу интернета по задатим критеријумима - на унапред припремљеном скупу веб-страница кроз дискусију о процени информација пронађених на интернету подстичем развој критичког мишљења ученика - ученицима детаљније објашњавам како технологија утиче на здравље 	<ul style="list-style-type: none"> - доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине - разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на Интернету - реагује исправно када дођу у контакт са непримереним садржајем или са непознатим особама путем Интернета - приступа Интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај - информацијама на интернету приступи критички - спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету - разуме значај ауторских права 	
<p>Рачунарство</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да савладају пројектовање алгорита - уводим математичко-логичке појмове које леже у основи информатике и рачунарства: скуп, елементи, подскуп, једнакост скупова, празан скуп - објашњавам Венове дијаграме, скуповне операције: унија, пресек, разлика и одговарајуће ознаке, речи: "и", "или", "не", "сваки", "неки" - ученицима помажем да савладају технике програмирања у програмском језику за визуелно програмирање - ученике увежбавам да раде са променљивама - ученике увежбавам да раде са операторима - ученицима помажем да креирају програме са гранањем - ученицима објашњавам управљање листом 	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем - рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на Интернету - изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке – схвати математичко-логички смисао речи "и", "или", "не", "сваки", "неки", израза "ако...онда" - зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски - наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема - креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу - сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби - користи математичке операторе за израчунавања 	

		<ul style="list-style-type: none"> - објасни сценарио и алгоритам пројекта - анализира и дискутује програм - проналази и отклања грешке у програму 	
Истраживачки пројекат	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам значај тимског рада - ученике упућујем како да користе интернет и пронађу релевантне податке - ученицима објашњавам како да сарађују са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала - ученицима објашњавам како да представљају пројектне резултате и закључаке - решавамо проблеме који су настали приликом израде пројекта - ученицима објашњавам како треба да изгледа прењзентација пројекта 		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. Вредновање активности, тимског рада, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Требало би и вредновање више усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања, а мање ка тестовима знања.		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Математика (геометрија, алгебра, Булова алгебра), ликовно, енглески језик		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Дигитални уређаји, хардвер, софтвер, оперативни систем, корњача графика, координатни систем, интернет, ауторска права		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.		
РАЗРЕД:	пети		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72 часа		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. Животно и радно окружење	<p>- Фронтални, индивидуални, групни (у пару)</p> <p>- Различитим методама, подстичући истраживачки начин рада, постојеће знање ученика о техници и технологији проширити користећи различите изворе знања. Развој технике повезивати са историјским епохама и догађајима.</p> <p>-Упознавање подручја човековог рада и производње, занимања и послова у области технике и технологије треба реализовати уз активну улогу ученика и примену одговарајућих медија. Омогућити ученицима да идентификују одређена занимања којима се људи баве и послове који се обављају у оквиру тих занимања као и техничка средства која се при томе користе.</p> <p>- Уз активну улогу ученика и примену мултимедија указивати на правилну употребу и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за коришћење и неисправности техничких апарата у домаћинству.</p>	<p>По завршетку ове теме ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зна да опише улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање • разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју • наводи занимања у области технике и технологије • процењује сопствена интересовања у области технике и технологије • организује радно окружење у кабинету • правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу 	<p>Компетенција за учење, Сарадња, Одговоран однос према околини, Одговоран однос према здрављу,</p>
2. Саобраћај	<p>-Фронтални, индивидуални и групни</p> <p>-Ученици треба да се на интересантан и очигледан начин упознају са правилима и прописима кретања пешака и бицикла у јавном саобраћају, начине рагулисања саобраћаја и безбедна кретање од школе до куће.</p> <p>Тежиште ове теме је на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • безбедном понашању и преузимању личне одговорности ученика за понашање у саобраћају и 	<p>По завршетку ове теме ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процени како би изгледао живот људи без саобраћаја • класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени • наводи професије у подручју рада саобраћај • направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија 	<p>Компетенција за учење, Одговорно учење у демократском друштву, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Одговоран однос према околини,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • употреба заштитне опреме при вожњи бицикла и других дечијих возила, као и коришћење сигурносних појасева у возилу је најважнији исход који треба постићи. <p>- За реализацију ових наставних садржаја, а за практично увежбавање могу се користити полигони у оквиру школе или саобраћајне макете које могу урадити ученици на редовним часовима или у раду слободних активности као и коришћењем рачунарске симулације.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила • правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају • користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима • аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник • повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика • одговорно се понаша као путник у возилу • показује поштовање према другим учесницима у саобраћају • анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла 	<p>Одговоран однос према здрављу, Решавање проблема, Дигитална компетенција.</p>
<p>3. Техничка и дигитална писменост</p>	<p>- Фронтални, индивидуални, групни (у пару)</p> <p>- Увежбати изражавање идеје скицом и техничким цртежом . Објаснити како се променом правила (стандарда) израђује технички цртеж. Упознати ученике, кроз практичну примену, са: врстама линија, форматима папира, размером, правилима котирања...</p> <p>- Оспособити ученике и инсистирати на правилном коришћењу прибора за техничко цртање и развоју вештине њиховог коришћења. Потребно је да сваки ученик самостално нацрта једноставан технички цртеж у одређеној размери користећи одговарајуће врсте линија као и елементе котирања.</p> <p>- Примена информационо-комуникационих технологија у техници првенствено се односе на правилно и безбедно коришћење дигиталних уређаја (рачунар, лаптоп, таблет, мобилни телефон, тв, дигитални фотоапарат, веб камера) а потом и на овладавање вештинама обраде дигиталне слике на</p>	<p>По завршетку ове теме ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет • правилно чита технички цртеж • преноси податке између ИКТ уређаја • примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару • користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима • користи Интернет сервисе за претрагу и приступање online ресурсима • преузима одговорност за рад • представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену 	<p>Естетска компетенција, Одговоран однос према здрављу, Решавање проблема, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву, Рад са подацима и информацијама, Одговорно учење у демократском друштву, Дигитална компетенција</p>

	<p>рачунару у циљу стицања одговарајућих компетенција које се односе на документовање и дизајн.</p> <p>- Вежбати у пару пренос података између рачунара и екстерних уређаја (мобилни телефон, фотоапарат) а да сваки ученик самостално реализује процедуре током рада на рачунару. Реализовати једноставну вежбу уметања фотографије у одговарајући програм за обраду текста и уређивање документа. Где год је то могуће, треба користити Интернет претрагу и приступ online ресурсима</p>	<p>информационо-комуникациону технологију и софтвер</p>	
<p>4. Ресурси и производња</p>	<p>- Фронтални, индивидуални, групни</p> <p>- Надограђујући се на ранија знања ученика, упознати их са појмом природних ресурса на Земљи и са значајем њиховог очувања. Тежиште ове теме је на енергији и материјалима.</p> <p>- Назначити основне изворе енергије као важан ресурс за живот људи, технолошке процесе и производњу без улажења у детаље. Упознати ученике са начином коришћења и претварања у неке корисне облике њима већ познатих извора енергије воде, ветра и Сунца.</p> <p>- Други важан ресурс су материјали. Упознати ученике са појмом и поделом материјала (природни, вештачки). Врсте и својства материјала (физичка, хемијска и механичка): дрво, папир, текстил, кожа објаснити на елементарном нивоу. Начин обраде материјала (принципи деловања алата за механичку обраду материјала, испитивање материјала). Припрема за обраду. Приказати правилно коришћење алата за ручну обраду материјала, извођење операција и заштита на раду: обележавање, сечење, завршна обрада (бушење, равнање, брушење). Избор материјала, операција и алата и редоследа њихове примене. Рециклажа материјала и заштита животне</p>	<p>По завршетку ове области ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • повезује својства природних материјала са применом • објасни технологије прераде и обраде дрвета, производњу папира, текстила и коже • сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета • правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега) • направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом • самостално израђује једноставан модел 	<p>Компетенција за учење, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Комуникација, Одговоран однос према околини, Одговоран однос према здрављу, Решавање проблема,</p>

	<p>средине. Поступно увођење ученика у рад са алатом обезбеђује да обрада материјала постаје средство креативног изражавања, а не циљ у настави технике и технологије.</p> <p>-Упознавати ученике са професијама из ове области.</p> <p>- На крају ове области, ученици треба да направе план израде и самостално израде најмање три једноставна модела.</p> <p>Програм се реализује у форми предавања (теоретска настава) и вежби.</p>		
<p>5. Конструкторско моделовање</p>	<p>- Пројекте реализовати у паровима или малим групама.</p> <p>- У овом делу програма ученици реализују заједничке пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине. Ученици се сами опредељују за одређену активност у оквиру групе. Пружа им се могућност да реализују своју идеју. Ученици самостално истражују информације за пројектни задатак користећи информационо-комуникационе технологије, налазе решење, формирају идеју, израђују техничку документацију, планирају и реализују сопствени производ. Користити материјале и технологије које су ученици упознали у претходној области. Ученици самостално врше мерење и обележавање. Ученици раде у пару, чиме развијају способност сарадње и социјалних вештина. По завршетку, ученици самостално представљају производ/модел, усмено образлажући ток реализације, процењујући оствареност резултата и предлог унапређења. Тежиште оваквог рада није на квалитету коначног продукта већ на процесу који има своје кораке и на сарадничким односима у раду у групи. Ученицима јасно треба указати да се и на неуспелим производима може много научити ако се схвати где су грешке направљене. Дискутовати са ученицима и о цени понуђених решења. Нагласити важност доброг планирања буџета потребног за његову реализацију као и негативних последица лоших прорачуна. На тај начин ученике полако оспособљавати да размишљају предузетнички и развијати им основне компетенције везане за финансијску писменост.</p>	<p>По завршетку ове области ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе • одабира материјале и алате за израду предмета/модела • мери и обележава предмет/модел • ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате • користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења • самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ • показује иницијативу и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха • планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова • активно учествује у раду пара или мале групе у складу са улогом и показује поштовање према сарадницима • пружи помоћ у раду другим ученицима • процењује остварен резултат и развија предлог унапређења 	<p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву, Одговорно учење у демократском друштву, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Естетска компетенција, Одговоран однос према околини, Одговоран однос према здрављу, Решавање проблема,</p>

<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.</p>
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Животно и радно окружење - историја, информатика и рачунарство, биологија, географија 2. Саобраћај - историја, информатика и рачунарство, биологија, географија 3. Техничка и дигитална писменост - српски језик, енглески језик, информатика и рачунарство, математика, ликовна култура 4. Ресурси и производња - историја, информатика и рачунарство, биологија, географија 5. Конструкторско моделовање - енглески језик, информатика и рачунарство, математика, ликовна култура
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Животно и радно окружење: појам технике и технологије, занимања из ове области, Техничка и дигитална писменост: обрада фотографије, дигитална писменост Ресурси и производња: природни и вештачки материјали, прерада материјала, поступци обраде материјала Конструкторско моделовање: стварање идеје – дефинисање задатка - алгоритам – планска документација – реализација пројекта – самовредновање - оквирна цена - реклама</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Ликовна култура		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења ликовне културе је да ученик развијајући стваралаштво и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практичан рад оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу.		
РАЗРЕД:	5		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
РИТАМ ЛИНИЈА ОБЛИК ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Настава ликовне културе је индивидуална и усмерена на целокупан развој ученика а пре свега на развијање опажања и памћења креативностстваралачког мишљења. Основни услов за развој креативности су мотивациони садржаји који подстичу интересовање одушевљење имагинацију и позитивну емотивну реакцију.	Опише ритам који уочава у природи окружењу и уметничким делима Опише линије које уочава у природи окружењу и уметничким делима Пореди облике из природе окружења и уметничких дела према задатим условима Комбинује ритам линије и облике стварајући оригиналан орнамент Тумачи једноставне визуелне информације Објасни зашто је наслеђе културе важно	Естетска компетенција
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Напредак ученика се прати да би наставник подржао развој потенцијала сваког ученика.Значи да ће многи ученици по завршетку теме достићи исходе теме на основном нивоу а да ће до краја године напредовати и исте сходе остварити на средњем и напредном нивоу.		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Један ликовни проблем може се сагледати са више становишта ликовно - визуелног аудитивног(музичког) вербалног (језичког) кинетичког (покрет плес физичко) егзактних природних или друштвених наука као што су биологија историја математика техничко географе		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Ликовни елементи линије облици композиција однос величина облика равнотежа симетрија ритам слободно ритмичко компоновање.		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МУЗИЧКА КУЛТУРА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ наставе и учења <i>музичке културе</i> је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа. Код ученика треба да подстакне неговање извођења музике, слушања музике и стваралачког ангажовања кроз упознавање народне и уметничке музике разноликог садржаја.</p>		
РАЗРЕД:	ПЕТИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ЧОВЕК И МУЗИКА Праисторија Старе цивилизације	<p>Знање о музици кроз различите епохе има за циљ разумевање улоге музике у друштву, положаја музичара, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације ових садржаја креће се од музичког дела, слушања или извођења. Час је оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика била уметност какву је данас познајемо или и нешто друго. Информације које се тичу контекста треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања музике у датом духу времена.</p> <p>Ученици се упознају са настанком музике као уметности, са њеном потребом у животу човека, улогом музике у старим цивилизацијама.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу; – објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања; – искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека; – у сарадњи са другима, реконструише начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма; – идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и сл.). 	<p>Компетенције за целоживотно учење</p> <p>Вештина комуникације</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Вештина сарадње</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Естетска компетенција</p> <p>Предузетничка компетенција</p>
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	<p><i>Музички инструменти</i> су незаобилазни елемент свих области Музичке културе и поред људског тела и гласа, једно од најстаријих средстава изражавања човека.</p>	<p>класификује инструменте по начину настанка звука;</p> <p>– опише основне карактеристике ударалјки;</p>	<p>Одговоран однос према околини</p>

Удараљке	<p>Информације о првим музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског контекста и свакодневног живота. Треба обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилике када се и на који начин музика изводила некада и сада. Инструменти Орфовог инструментаријума могу бити полазна тачка за класификацију инструмената у зависности од начина стварања звука. Информације треба да буду сведене и усмерене на настанак, првобитан облик и развој, основне карактеристике, изражајне могућности и примену ритмичких и мелодијских удараљки.</p> <p>До знања о инструментима се долази из непосредног свирања, слушања и анализе, као и употребом ИКТ апликација.</p>	<p>-препознаје инструменте по звуку и са слике</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи; – користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација); <p>се изражава покретима за време слушања музике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – вербализује свој доживљај музике; – идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; – анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; – илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона; – користи могућности ИКТ-а за слушање музике; -пева и свира самостално и у групи; – примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација) – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; – користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – исказе своја осећања у току извођења музике; 	<p>Решавање проблема</p> <p>Рад са подацима и информатика</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<p>Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања.</p> <p>Слушане композиције својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав и изражајне могућности инструмената. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела, подстичући креативност и критичко мишљење. У контексту праисторије и антике обраћа се пажња на везу између природе музичког тока и намене слушаног дела.</p>	<p>се изражава покретима за време слушања музике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – вербализује свој доживљај музике; – идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; – анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; – илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона; – користи могућности ИКТ-а за слушање музике; -пева и свира самостално и у групи; – примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација) – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; – користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – исказе своја осећања у току извођења музике; 	<p>Решавање проблема</p> <p>Рад са подацима и информатика</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ - ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ	<p>Извођење музике певањем и свирањем има непосредан утицај на развој ученика, његове психе, гласовних могућности и моторике. Развија се дугорочно памћење, тимски рад, толеранција. У оквиру индивидуалних могућности ученика, подстиче се и развијање личног стила изражавања. На одговарајућим примерима обрађују се</p>	<p>се изражава покретима за време слушања музике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – вербализује свој доживљај музике; – идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; – анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; – илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона; – користи могућности ИКТ-а за слушање музике; -пева и свира самостално и у групи; – примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација) – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; – користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – исказе своја осећања у току извођења музике; 	<p>Решавање проблема</p> <p>Рад са подацима и информатика</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>

	<p>елементи музичке писмености. То су разлике између дура и мола, врсте мола, појам предзнака, прости и сложени тактови, шеснаестине у групи и предтакт. Процес саваладавања песме има више корака - Анализа нотног текста, читање парлато, певање солмизацијом, изражајно певање са текстом. На исти начин се упознају и певају теме познатих композиција.</p> <p>Примењујући принцип активног учешћа ученика на часу, свирањем се, поред осталог, развијају моторичке вештине, координација и опажајне способности.</p> <p>Изабране песме за певање и свирање морају да имају уметничку вредност. Пре почетка певања спроводе се вежбе правилног дисања и распевавање. Вежба се у фрагментима, натавник указује на грешке, исправља их, на крају се дело изводи у целини. За свирање су на располагању инструменти Орфовог инструментаријума.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...) 	
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	<p>Дечије музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности које се стичу у свим музичким активностима, а резултат су креативног односа према музици. Оно подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких репродуктивних и стваралачких активности и знања.</p> <p>Стваралаштво може бити заступљено кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> – музичка питања и одговоре; – компоновање мелодије на задати текст; – састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива; – импровизација игре/покрета на одређену музику; – илустрацију доживљаја музике; <p>Примењују се :</p> <p>Облици рада- фронтални, групни, комбиновани, индивидуални, рад у паровима</p>	<p>користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво 	

	<p>Наставне методе- монолошко-дијалoшка, рад по нотном тексту, рад по слуху, демонстрација, разредно музицирање, слушање музике.</p> <p>Користе се наставна средства: клавир, табла, компјутер, уџбеник, слике, инструменти, свеске.</p> <p>Користе се нове технологије: Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла, Ју тјуб канал, ПП презентације, таблети.</p>		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Битни фактори за праћење музичког развоја и оцењивање су ниво постигнућа у односу на дефинисане исходе као и рад, степен ангажованости, кооперативност, интересовање, умешност и креативност. Начин провере и оцена треба да подстичу ученика да напредује и активно учествује у свим видовима музичких активности. Главни критеријум за процес праћења и процењивања је <i>начин ученичке партиципације у музичком догађају</i>, односно да ли је ученик у стању да прати музичко дело при слушању, како изводи и ствара музику користећи постојеће знање. Поред традиционалних начина оцењивања, треба користити и друге начине оцењивања као што су: допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему, рад на пројекту и специфичне вештине.</p> <p>У процесу вредновања резултата учења наставник треба да буде фокусиран на ученичку мотивацију и ставове у односу на извођење и стваралаштво, способност концентрације, квалитета перцепције и начин размишљања приликом слушања, као и примену теоретског знања у музицирању. Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, тако да ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где се налази у процесу развоја у оквиру музике и музичког изражавања. Када је у питању вредновање области Музичко стваралаштво треба вредновати у смислу стваралачког ангажовања ученика, а не према квалитету насталог дела, јер су и најскромније музичке импровизације, креативно размишљање и стварање, педагошки оправдане. Сумативно вредновање треба да буде осмишљено кроз задатке и активности које захтевају креативну примену знања.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик и књижевност, Историја, Страни језици, Географија, Ликовна култура, Верска настава, Грађанско васпитање, Биологија, Физичко и здравствено васпитање, Информатика и рачунарство</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Праисторија, Старе цивилизације, Античко доба, ритуали, грчко позориште, трагедија, пентатоника, класификација инструмената, удараљке, музичка лествица, тонски род – дур и мол, инструментална и вокална музика, народни инструменти, народни обичаји, ритмичка допуњалка, предзнаци, динамика, темпо, нотне вредности.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе и учења је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада		
РАЗРЕД:	ПЕТИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72 + 54 часа		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	- примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби - изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама - комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу	Опште и међупредметне компетенције: <ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика Спортска гимнастика Основе тимских и спортских игара	- доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама - одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела - користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри - процени сопствене могућности за вежбање у гимнастички - користи елементе технике у игри - примењује основна правила рукомета у игри - учествује на унутародељенским такмичењима	
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Физичко вежбање и спорт		

	Здравствено васпитање	<ul style="list-style-type: none"> - објасни својим речима сврху и значај вежбања - поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама - примени мере безбедности током вежбања - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање - примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама - навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин - прихвати сопствену победу и пораз у складу са "ферплејом" - информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности - примењује научено у физичком и здравственом васпитању у ванредним ситуацијама - наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље - разликује здраве и нездраве начине исхране - примењује здравствено- хигијенске мере пре, у току и након вежбања - препозна врсту повреде - правилно реагује у случају повреде - чува животну средину током вежбања 	<ul style="list-style-type: none"> • Одговоран однос према здрављу • Одговоран однос према околини • Социјализација • Естетичка компетенција
<p style="text-align: center;">ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе <i>физичког и здравственог васпитања</i>, препоручује се да наставник подједнако, континуирано прати и вреднује:</p>		

	<p>Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању;</p> <p>Приказ једног од усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања);</p> <p>Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике).</p> <p>Код ученика ослобођених од практичног дела наставе, наставник прати и вреднује:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ниво остварености исхода из области Физичка и здравствена култура; - учешће у организацији ваннаставних активности.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Биологија Географија Музичка култура Ликовна култура Информатика Математика Српски језик
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Вежбање Здравље Физичке способности Моторичке вештине Спорт Исхрана Хигијенске мере Прва помоћ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.		
РАЗРЕД:	5. разред		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36 часова		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ЉУДСКА ПРАВА Права детета	<p>Интерактивни облици рада</p> <p>Брејнсторминг (групна креативна активност која служи да се пронађу решења за одређени проблем скупљајући идеје и предлоге које учесници активности спонтано дају)</p> <p>Рад у малим групама</p> <p>Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми)</p> <p>Углови (различити углови гледања на неки проблем)</p> <p>Дебата (тимови заступају различите ставове о неком проблему)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права; • препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава; • штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; • учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; • на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе; • поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи; • поштује правила одељењске заједнице и правила на нивоу школе; • поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; 	<p>Компетенција за целоживотно учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Комуникација;</p> <p>Рад са подацима и информацијама Решавање проблема</p> <p>Естетичка компетенција Одговоран однос према околини Сарадња Дигитална компетенција</p>
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница	<p>Играње улога (чланови групе добијају улоге и из позиције те улоге улазе у ситуацију)</p> <p>Рад у малим групама</p> <p>Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • препозна одговорност одраслих у заштити права деце; • објасни улогу појединца и група у заштити дечјих права; • реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ; 	
ПРОЦЕСИ У	Предавање и/ или презентација (мини-предавање)		

<p>САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Сукоби и насиље</p> <p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ</p>	<p>Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми)</p> <p>Рад у малим групама</p> <p>Углови (различити углови гледања на неки проблем)</p> <p>Играње улога (чланови групе добијају улоге и из позиције те улоге улазе у ситуацију)</p> <p>Рад у малим групама</p> <p>Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама; • проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; • у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; • препозна и објасни врсте насиља; • прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама; • заштити од дигиталног насиља; идентификује проблеме у својој школи; • прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике; • осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте; • активно учествује у тиму, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин); 	
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>-иницијална процена нивоа на коме се ученик налази</p> <p>-праћење напредовања путем формативног оцењивања</p> <p>-оспособљавање и охрабривање ученика да процене сопствени напредак у остваривању исхода</p>		

МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Српски језик (читање и анализа књижевних дела) Историја (развој људских права и слобода) Ликовна култура (уметничко наслеђе) Географија (однос човека према природним ресурсима и планети Земљи) Биологија (брига о биљкама и животињама и здравом начину живота) Информатика и рачунарство (безбедно коришћење ИКТ уређаја, одлагање дигиталног отпада) Физичко и здравствено васпитање (правила тимске игре, здрави и нездрави начини исхране)
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Толеранција, Инклузија, Предрасуде, Безбедност, Тимски рад

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Верска настава		
ЦИЉ УЧЕЊА	Циљ наставе и учења верске наставе јесте да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом, упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице, треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и философских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.		
РАЗРЕД	Пети		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА	36		
НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	1		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће:	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ
I – УВОД	1. Упознавање садржаја програма и начина рада	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања. 	Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу упознавању ученика са циљевима, исходима, наставним садржајима. Реализација треба да се одвија у складу са принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема.
II - РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА	2. Религија и култура старог света 3. Човек тражи Бога	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да именује неке политеистичке религије. • моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века 	Читање, анализа, интерпретација библијских и других пригодних православних књижевних текстова за децу, уз организовање садржаја у тематско-мотивске целине и

<p align="center">III - ОТКРИВЕЊЕ - СВЕТ БИБЛИЈЕ</p>	<p>4. Божје Откровење 5. Свето Писмо (настанак, подела)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; • моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; • моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка • моћи да разликује Стари и Нови Завет • бити подстакнут да се односи према Библији као светој књизи; 	<p>међупредметно тематско увезивање садржаја. Функционално повезивање градива уз вертикалну корелацију. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Имати на науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се искуство светости доживи и спроведе у живот добрим међуљудским односима - кроз веру, наду и љубав. Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. Квалитет наставе се постиже када се наведени наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p>
<p>IV - СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА</p>	<p>6. Стварање света 7. Стварање човека 8. Прародитељски грех 9. Човек изван рајског врта</p>	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије • моћи да преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан • бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи; • моћи да наведе неке од последица првородног греха по човека и читаву створену природу; 	

		<ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама; • моћи да повеже причу о Нојевој барци са Црквом 	
V - СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА	10. Аврам и Божји позив 11. Исак и његови синови 12. Праведни Јосиф 13. Мојсије 14. Пасха	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја • моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести • моћи да препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији. 	<p><u>Оквирни број часова по темама</u></p> <p>Увод – 1</p> <p>Религија и култура старог света – 3</p> <p>Откривење – Свет Библије – 4</p> <p>Стварање – 7 Старозаветна историја спасења – 7 Закон Божији – 4</p> <p>Месијанска нада – 8</p> <p>Евалуација – 1+1</p>
VI - ЗАКОН БОЖЈИ	15. На гори Синају 16. Десет Божјих заповести 17. Закон Божији као педагог за Христа	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију; • моћи да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божјих заповести; • бити подстакнут да примени вредности Декалога у свом свакодневном животу. 	
VII - МЕСИЈАНСКА НАДА	18. „Земља меда и млека” 19. Цар Давид 20. Соломон и јерусалимски храм 21. Псалми Давидови 22. Старозаветни пророци 23. Месијанска нада	<ul style="list-style-type: none"> • знати да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију • моћи да наведе неке од старозаветних пророка • моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије • увидети значај покајања и молитве на основу одељака поучних и пророчких библијских књига 	

КОРЕЛАЦИЈА

Српски језик и књижевност, Страни језици

Језичко-комуникацијско подручје и књижевност је област на којој верска настава корелира са предметима српског језика и страних језика. Корелација је видљива у свим областима који се заснивају на вежбању и овладавању корисности српског језика у језичким активностима слушања, говорења, читања, писања и интеракције које омогућавају усвајање комуникативних језичних компетенција у стандардној српској анализи и тумачењу текста и разумевању контекста и слојева значења, способности пажљивог читања одабраних текстова, као и вештина комуникације и сарадње с другима и у препричавању и приповедању текстова из области библијске историје, Старог и Новог завета. Верска настава је у корелацији са књижевношћу која се односи на почетак писмености у Срба, крштењем Срба и улогом истакнутих црквених људи у историји развоја језика и доприноса књижевности. У свим страним језицима веза са верском наставом остварује се у области културе, празника, обичаја и свакодневног живота и других традиционалних и савремених одредница земаља тог говорног подручја у којима се може препознати утицај хришћанства или других религија.

Музичка култура, Ликовна култура

Основи ликовне и музичке писмености, познавање нота и музичких појмова, ликовних композиција, корелирају са областима празника и богослужења, и личним уметничким доживљајима истих. Повезаност са ликовном културом видљива је и у области верске наставе у којима ученик упознаје хришћанске мотиве и утицај хришћанства на српско друштво и српску црквену баштину. Овде посебно место заузима област црквене архитектуре, која је саставни део ликовне уметности. Веза између музичке културе и верске наставе конкретно се остварује у области обраде и утврђивања црквених празника и Литургије, као начина на који се у Цркви изражава љубав према Богу. Ученици ће током године певати божићне, васкршње и литургијске песме, повезујући са знањем које стичу из предмета музичка култура.

Биологија

Повезаност биологије и верске наставе остварује се кроз неколико области: Библија и посебност човека, у смислу положај човека у природи и његова одговорност за животну средину и природу, правилно разумевање науке и религије о стварању света, али и у другим граничним питањима вере и науке. Корелација са биологијом се остварује у научном дискурсу о пореклу живог света и човека (наука покушава да нам дадне одговор на - КАКО, НА КОЈИ НАЧИН, а вера - ЗАШТО, КОЈИ ЈЕ СМИСАО; наука и вера нису супростављене).

Географија

Савремена анализа библијске флоре и фауне свакако ће допринети лепоти и богатству корелације веронауке са географијом, а да не говоримо о области библијских догађаја и мисионарског рада Цркве у кроз историји, и с тим у вези географских места, региона и локалитета. Области које су неопходне за корелацију су: Религија и култура старог света и Старозаветна историја спасења.

	<p>Историја Верска настава православног катихизиса обухвата велики број садржаја који су у корелацији са предметом историја, те корелирају са многим областима верске наставе. Корелација ће допринети јаснијем разумевању људског рода, искустава о себи, другима и свету. Библијска археологија, црквени историјских споменици, утицај хришћанства у српском и другим народима (почеци српске писмености и улога истакнутих црквених људи), црквени живот, само су неке од области које захтевају корелацију са историјом. Корелација са предметом историја се највећим делом остварује са садржајима историје из области праисторије, преко старог и средњег века, до савременог доба у којем живимо, а везани су за садржај библијских текстова. Такође, веза са предметом историја остварује се на свим часовима и када се обрађује историја Цркве кроз двадесет векова и историјски догађаји у којима се учи о историјским личностима или институцијама важним за хришћанску историју цркве и српску црквену историју.</p> <p>Грађанско васпитање Грађанско васпитање - Питање права и обавеза, значај појединца и његове друштвене улоге, само су део могуће корелације са темом заједнице. Такође, повезаност се манифестује у концептима о толеранцији, морално-етичким проблемима савременог човека итд.</p> <p>Физичко и здравствено васпитање У верској настави се могу наћи обраде многих тема које стоје у вези са питањима труда, залагања, победе, пораза, такмичења, учешћа, поштовања противника и сл. те се са предметом физичког и здравственог васпитања на практичан начин често може остварити корелација у области етике спорта, ради омогућавања раста стваралачке радости, упорности и самоодрицања, развијања осећаја за заједништвом, практичног учења прихватања пораза и победе на позитиван и афирмативан начин, признавања правила, лепог понашања током игре и навијања.</p>
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Култура, Свето Писмо, Стари завет, грех, закон, старозаветни светитељи и патријарси, празници;

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Немачки језик		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ учења немачког језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу. Такође циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.</p>		
РАЗРЕД:	Пети		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. Guter Start Уводна тема Поздрављање, телефонски бројеви, препознавање предмета	<ul style="list-style-type: none"> Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд Коришћење нових технологија: Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина 	<ul style="list-style-type: none"> - поздраве и отпоздраве примењујући најједноставнија језичка средства; - разумеју кратка и једноставна упутства и налоге и реагују на њих - броје од 1 до 12 - препознају и именују предмете -- представе себе и друге, - постави питање за године старости - разумеју кратка и једноставна упутства и налоге и реагују на њих - разумеју и дају једноставне исказе у вези са осећањима - разумеју, траже и дају основне информације о себи и другима - броје од 13 до 20 - наведе своју адресу становања, - представе град и државу из које долазе, 	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција,

	<ul style="list-style-type: none"> • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<ul style="list-style-type: none"> - представе државе и главне градове тих држава. - наброје чланове породице, представе сопствену породицу - препознају и представе кућне љубимце - читају краће једноставне текстове (глобално и селективно читање) - разумеју и дају једноставне исказе у вези са осећањима - опишу жива бића једноставним језичким средствима - траже и дају једноставне исказе којима се изражава поседовање - броје до 100 - да питају за цену. - препознају и именују школски прибор, - воде кратке дијалоге изажавајући молбу и захтеве, - разумеју кратка и једноставна упутства и налоге и реагују на њих - представе своју школу, - учтиво поставе питања. - разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање интересовања; - размењују и формулишу једноставне исказе којима се изражавају интересовања, - разумеју једноставне исказе који се односе на слободно време, представљање годишњих доба анкете резултата, - умеју да искажу вештине и способности - разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање допадања / недопадања; - размењују и формулишу једноставне исказе који се односе на изражавање допадања / недопадања; - на једноставан начин наруче јело и / или пиће у ресторану 	<p>одговоран однос према околини.</p>
<p>2. Mein Freund, du und ich</p> <p>Представљање себе и других</p>			
<p>3. Meine Stadt Адреса и место становања, државе и градови</p> <p>4. Meine Familie Представљање чланова породице, кућних љубимаца</p> <p>5. Schule und Schulsachen Школски прибор</p> <p>6. Meine Hobbys Изражавање интересовања</p> <p>7. Was isst du gern? Разговарање о намирницама, омиљеној храни и бојама</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 		

<p>8. Die erste Klassenarbeit Први писмени задатак</p> <p>9. Hurra, die Schule! Школски предмети, дани у недељи, изражавање допадања, описивање догађаја у прошлости</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима • Наставне методе- комуникативна, аудитивна, илустративна демонстративна, вербално- текстуална игра • Наставна средства- уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<p>- уочавају сличности и разлике у начину исхране у земљама циљне културе и код нас.</p> <p>- процене постигнућа везана за претходне теме, - користе једноставна језичка средства</p> <p>- упореде и опишу предмете користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање мишљења/интересовања/допадања/недопадања; размењују и формулишу једноставне исказе којима се изражавају мишљења/интересовања/допадања/недопадања; - разумеју једноставне текстове којима се описују сталне/уобичајене и тренутне радње; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; опишу сталне/уобичајене и тренутне активности у неколико везаних исказа;</p>	
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти и различите технике формативног оцењивања Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста)</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик (књижевност и граматика), Енглески језик (књижевност и граматика), Математика (исписивање бројева, математичке операције), Географија (државе и главни градови), Грађанско васпитање (размене информација које се односе на изражавање мишљења и давање препорука), Ликовна култура (сликовни приказ), Информатика и рачунарство (израда презентација),.</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Комуникативно-интерактивни приступ, социјална интеракција, индивидуално решавање проблема, индуктивне методе</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	РУСКИ ЈЕЗИК – ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ наставе страног језика у основном образовању јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који се учи, као и да настави да на вишем нивоу образовања и самостално учење истог или других страних језика.</p> <p>Учење другог страног језика, ослањајући се на искуства и знања стечена учењем првог страног језика, поспешује стицање вишејезичке и вишекултурне компетенције и развијање свести о језичком богатству ужег и ширег окружења.</p>		
РАЗРЕД:	5. РАЗРЕД		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72 ЧАСА		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ПРИВЕТ РОССИЯ!	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум ▫ Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра ▫ Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд ▫ Коришћење нових технологија: Гугл учионица 	<p>препознаје разлику између језика;правилно изговара гласове;представља се</p>	<p>Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Комуникација;</p>
КАФЕ „ПЛАНЕТА“	<ul style="list-style-type: none"> Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима ▫ Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра ▫ Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд ▫ Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних 	<p>користи формалне и неформалне поздраве; поставља питање и одговара</p>	<p>Рад са подацима и информацијама Решавање проблема</p> <p>Естетичка компетенција Одговоран однос према околини Сарадња Дигитална компетенција</p>

	<p>потреба и интересовања ученика из угрожених средина</p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 		
ШКОЛА НОМЕР 3	<p>Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима</p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра ▣ Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд ▣ Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из угрожених средина ▣ Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<p>изражава своје мишљење; поставља питање и одговара</p>	
СЕМЬЯ ИРИНЫ	<p>Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима</p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра ▣ Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд ▣ Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из угрожених средина ▣ Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<p>представља се пуним именом;укратко прича о себи</p>	
СВОБОДНОЕ ВРЕМЯ	<p>Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима</p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра ▣ Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд ▣ Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из угрожених средина 	<p>учествује у заједничким активностима;разговара о слободном времену</p>	

	<p>средина</p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 		
ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ В МОСКВУ!	<p>Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима</p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра ▣ Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд ▣ Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из угрожених средина ▣ Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<p>разговара о превозу и о граду; учествује у заједничким активностима;</p>	
ПРАЗДНИКИ	<p>Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима</p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра ▣ Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд ▣ Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из угрожених средина ▣ Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<p>препознаје празнике, разговара о њима и честита</p>	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Посматрање и праћење, усмена провера, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти и различите технике формативног оцењивања</p> <p>Писмени задатак</p> <p>Индивидуални разговори</p> <p>Самостални рад (анализа прочитаног текста) (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.)</p>		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>Српски језик (граматичка правила, правопис, ћирилично писмо, читање стихова и прозе)</p> <p>Грађанско васпитање (изражавање личног мишљења на одговарајуће теме)</p> <p>Енглески језик (упознавање и коришћење интернационализама)</p>		

(навести области предмета)	Математика (употреба основних и редних бројева и рачунских операција) Ликовна и музичка култура (певање песама на страном језику, цртање и препознавање боја) Географија (упознавање са картом Русије и главним географским појмовима) Историја (знаменитости и историјски споменици Русије) Физичко и здравствено васпитање (спортови, хобији и лична хигијена)
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Поздрави, Представљање, Бројеви, Боје и одећа, Москва, Месеци и годишња доба

2.6. 6. РАЗРЕД

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик и књижевност		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљеви наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.</p>		
РАЗРЕД:	Шести		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	144		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>1. КЊИЖЕВНОСТ:</p> <p>ЛИРИКА Лектира Лектира 1. Обредне лирске народне песме(избор) 2. Ђура Јакшић: <i>Вече</i> 3. Јован Дучић: <i>Село</i> 4. Мирослав Антић: <i>Плава звезда</i> 5. Вељко Петровић: <i>Ратар</i> /Алекса Шантић: <i>О, класје моје</i> 6. Десанка Максимовић: <i>Грачаница</i>/ Војислав Илић: <i>Свети Сава</i> 7. Стеван Раичковић: <i>Хвала сунцу, земљи, трави</i> 8. Милован Данојлић: <i>Овај дечак зове се Пело Крста</i> 9. Сергеј Јесењин: <i>Песма о керуши</i> Књижевни термини и појмови Врста строфе према броју стихова у лирској песми: дистих; терцет;</p>	<p>Програм књижевности се реализује обрадом текстова из лектире која је разврстана на обавезни, допунски и изборни део. Комбиновањем и повезивањем различитих текстова успоставља се вертикална и хоризонтална корелација уз помоћ којих се ученици поступно уводе у свет књижевности. При обради текста примењиваће се јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта са циљем да се ученици оспособе за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова. Исходи ове области су засновани на читању и анализи-</p> <p>-тестови знања по нивоима -усмене провере -чек листе -завршно тестирање -дефинисање нових појмова</p>	<p>- повезује књижевне термине обрађиване у претходним разредима са новим књижевним терминима</p> <p>-чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих књижевних врста и научно-популарних текстова</p> <p>- одреди књижевни род и књижевну врсту</p> <p>- прави разлику између лирског, епског у драмског карактера</p> <p>-разликује ауторску приповетку и куодромана</p> <p>-анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима)</p>	<p>- компетенција за целоживотно учење;</p> <p>- комуникације;</p> <p>- рад са подацима и информацијама;</p> <p>- дигитална компетенција;</p> <p>- решавање проблема;</p> <p>- сарадња;</p> <p>- одговорно учешће у демократском друштву;</p>

<p>Врста стиха по броју слогова (лирски и епски десетерац). Одлике лирске поезије: нагласак речи и ритам; рима – парна, укрштена, обгрљена; улога риме у обликовању стиха. Стилске фигуре: контраст, хипербола. Врсте ауторске и народне лирске песме: социјалне песме, дитирамб, елегја; обредне песме (коледарске, краљичке, додолске, божићне).</p> <p>ЕПИКА Лектира 1. Народна песма: <i>Смрт Мајке Југовића</i> 2. Народна песма: <i>Марко Краљевић укида свадбарину</i> 3. Петар Кочић: <i>Јаблан</i> 4. Исидора Секулић: <i>Буре (одломак)</i>/ Бранко Ћопић: <i>Чудесна справа</i> 5. Иво Андрић: <i>Аска и вук</i> 6. Антон Павлович Чехов: <i>Вањка</i> /Итали Калвино: <i>Шума на ауто-путу</i> 7. Светлана Велмар Јанковић: <i>Сирото ждребе (из Књиге за Марка)</i></p> <p>Књижевни термини и појмови Основна тема и кључни мотиви Облици казивања: нарација (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог. Фабула /радња, редослед догађаја. Врсте епских дела: приповетка, роман. Културно-историјско предање (нпр. <i>Смрт Марка Краљевића</i>).</p> <p>ДРАМА Лектира 1. Коста Трифковић: <i>Избирачица</i> (одломак) 2. Миодраг Станисављевић: <i>И ми трку за коња имамо</i> (одломак) 3. Бранислав Нушић: <i>Анафалета</i> (одломак)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - анализирање - решавање конкретних примера и задатака - писање школских и домаћих задатака - рад у паровима - истраживачки рад - казивање стихова - усвајање нових знања - дефинисање нових појмова - именовање - читање 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава основне елементе структуре књижевно-уметничког дела: тема, мотив, радња, време и место радње - разликује заплет и расплет као етапе драмске радње - разликује појам песника и појам лирског субјекта; - разликује појам приповедача у односу на писца - разликује облике казивања - увиђа звучне, визуелне, тактилне, ольфакторне елементе песничке слике - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту - анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди - анализира поступке ликова у књижевно-уметничком делу, служеће се аргументима из текста - уочава хумор у књижевном делу - разликује хумористички и дитирамбски тоноделегичног тона - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима - уважава националне вредности и негује српску културно-историјску баштину - наведе примере личне добити од читања - напредује у стицању чита-лачких компетенција 	<ul style="list-style-type: none"> - одговоран однос према здрављу; - одговоран однос према околини; - естетичка компетенција; - предузимљивост; - оријентација ка предузетништву - компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетенција;
--	--	---	--

<p>Књижевни термини и појмови Драмске врста: комедија – основне одлике. Монолог и дијалог у драми. Дидаскалије, реплика. Етапе драмске радње (заплет, расплет).</p> <p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ (бирати 2 дела)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вук Ст. Караџић: Живот и обичаји народа српскога: <i>Божјић</i> (одломак); <i>Ђурђеџдан</i> (одломак); <i>Додоле, прпоруше и чарице</i> (одломци) 2. Владимир Хулпах: <i>Легенде о европским градовима</i> (избор) 3. Никола Тесла: <i>Моји изуми</i> (поглавље по избору) 4. Жан-Бернар Пиј, Серж Блок, Ан Бланшар: <i>Енциклопедија лоших ђака, бунтовника и осталих генијалаца</i> (избор) 5. Гроздана Олујић: <i>Били су деца као и ти</i> (избор) <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Епске народне песме о Косовском боју (избор) 2. Епске народне песме о Марку Краљевићу (избор) 3. Бранислав Нушић: <i>Аутобиографија</i> 4. Анђела Нанети: <i>Мој дека је био трешња</i> 5. Весна Алексић: <i>Каљави коњ</i> (<i>Прича о богињи Лади – Звездана вода; Прича о богу Сварогу – Небески ковач и Прича о богу Стрибору- Сеченско светло</i>) 6. Бранко Ћопић: <i>Орлови рано лете</i> 7. Ференц Молнар: <i>Дечаци Павлове улице</i> <p>Допунски избор лектире (бирати 3 дела)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Добрица Ерић: <i>Месечев миљеници</i> (<i>песме о свицима</i>) (избор) 		<p>- упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст</p>	<p>- решавање проблема; - сарадња;</p> <p>- компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетнција; - сарадња; - естетичка компетенција;</p>
--	--	---	---

<p>2. Бранислав Петровић: избор из антологија песама за децу (<i>Морава, Влашићи, Дунав, Говор дрвећа, Грађење куће, Па шта, па шта</i> и друге)</p> <p>3. Владимир Стојиљковић: <i>Писмописац (Писмо Бранку Ћопићу)</i></p> <p>4. Владимир Андрић: <i>Пустолов</i></p> <p>5. Тиодор Росић: <i>Приче старог чаробњака</i> (оједна прича по избору)</p> <p>6. Борислав Пекић: <i>Сентиментална повест Британског царства</i> (<i>Велика повеља слободе у земљи без устава-одломци</i>)</p> <p>7. Вилијем Саројен: <i>Зовем се Арам</i></p> <p>8. Хенрик Сјенкјевич: <i>Кроз пустињу и прашуму</i></p> <p>9. Џејмс Крис: <i>Тим Талир или Продати смех</i></p> <p>10. Џек Лондон: <i>Зов дивљине! Бели очњак</i></p> <p>11. Реј Бредбери: <i>Маслачко вино</i> (избор)</p> <p>12. Ивана Брлић Мажуранић: <i>Приче из давнина</i> (избор)</p> <p>13. Владислава Војновић: <i>Приче из главе</i> (прича <i>Позориште</i> - одломци)</p> <p>14. Јасминка Петровић: <i>Ово је најстрашнији дан у мом животу</i></p> <p>15. Александар Поповић: <i>Снежана и седам патуљака</i>, драмска бајка</p> <p>ЈЕЗИК:</p> <p>Граматика (морфологија, синтакса) Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи. Саставни делови твореница (творбене основе, префикси и суфикси). Граматичка основа и граматички наставци у поређењу са творбеном основом и суфиксима.</p>	<p>Програм граматике се реализује поступно, где се језик ученицима представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава се не изучава изоловано, већ се повезује са обрађеним текстовима из књижевности, али и са непосредном говорном праксом. На тај начин се настава граматик еприближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. Садржај вежбања граматике се</p>	<p>– разликује променљиве речи од непроменљивих</p> <p>– разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деklinацију</p> <p>– разликује основне функције и значења падежа</p> <p>– употребљава падежне облике у складу са нормом</p> <p>– употребљава глаголске облике у складу са нормом</p> <p>– разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима)</p>	<p>- комуникације;</p> <p>- сарадња;</p> <p>- одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>- одговоран однос према здрављу;</p> <p>- одговоран однос према околини;</p> <p>- естетичка компетенција;</p> <p>- предузимљивост;</p> <p>- оријентација ка предузетништву</p>
---	--	--	--

<p>Настанак гласова и говорни органи; подела гласова: самогласници и сугласници (прави сугласници и сонанти); Подела сугласника по звучности и по месту изговора.</p> <p>Подела речи на слоге; слоготворно р.</p> <p>Гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи: непостојано <i>а</i>; промена <i>л</i> у <i>о</i>; палатализација; сибиларизација; јотоване; једначење сугласника по звучности, једначење сугласника по месту изговора; губљење сугласника.</p> <p>Заменице: неличне именичке заменице (односно-упитне, неодређене, опште, одричне); придевске заменице: присвојне (с нагласком на употребу заменице <i>свој</i>, показне, односно-упитне, неодређене, опште, одричне). Граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице.</p> <p>Грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат (само на нивоу препознавања; имперфекат глагола <i>бити</i>); плусквамперфекат.</p> <p>Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице-</p> <p>Правопис</p> <p>Писање имена васионских тела.</p> <p>Растављање речи на крају реда (основна правила).</p> <p>Правописна решења у вези са гласовним променама.</p> <p>Писање именичких и придевских одричних заменица са предлозима.</p> <p>Писање заменице <i>Ваш</i> великим почетним словом.</p> <p>Правописна решења у вези са писањем обрађених глаголских облика.</p> <p>Ортоепија</p>	<p>одређује на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика. Такође настава граматике бити у функцији оспособљавања ученика за правилно комуницирање савременим српским језиком.</p> <ul style="list-style-type: none"> -иницијалнотестирање -тестовизнањапонивоима -усменепровере -чеклисте -завршно тестирање -дефинисање нових појмова -анализирање -решавање конкретних примера и задатака -писање школских и домаћих задатака -рад у паровима <ul style="list-style-type: none"> -дефинисање нових појмова , -именовање <p>Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања. У оквиру правописних вежби повремено ће се проверавати графија. Ученици ће се подстицати да уочавају и исправљају правописне грешке у СМС комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. На овим часовима ће се користити штампано издање Правописа, а ученици ће се упућивати на служење и електронским издањем.</p> <p>Ортоепске вежбе су изузетно битне за правилан изговор, али се оне неће реализовати као посебна наставна јединица, већ уз догварајуће теме из граматике и књижевности.</p> <p>Уз коришћење аудио снимака,</p>	<p>– доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова</p> <p>– користи правопис (школско издање)</p>	
--	---	---	--

<p>Правилан изговор гласова ч, ћ, џ, р. Дуги и кратки акценти.</p>	<p>ученикетребанавикаватидапрепознају, репродукују и усвоје правилноакцентованговор. Каоортоепскавежбаспроводићесе и говорењенапаметнаучениходломака у стиху и прозиузпомоћаудитивнихнаставнихсредстава.</p>	<p>– правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице – говори јасно поштујући књижевнојезичку норму</p> <p>– течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове</p>	
<p>3. ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА:</p> <p>Текстови у функцији унапређивања језичке културе. Анализирање снимљених казивања и читања (звучна читанка). Учтиве форме обраћања. Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористцима). Правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту. Богаћење речника: <i>лексичко-семантичке вежбе</i> (нпр. избегавање сувишних речи и туђица; <i>фигуративна значења речи</i>; проналажење изостављених реченичних делова); <i>стилске вежбе</i>: (нпр. текст као подстицај за сликовито казивање; ситуациони предлог за тражење погодног израза). Осам домаћих писмених задатака. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту (један час за израду задатка и два за анализу и писање унепређене верзије састава).</p>	<p>Језичка култура се негује спровођењем лексичко-семантичких и стилских вежби које ће богатити и развијати способност и вештину изражавања. Сва вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби. Када су у питању домаћи и школски писмени задаци, ученици ће користити и латинично писмо.</p> <p>-портретисање -описивање спољашњег и унутрашњег простора -причање са коришћењем елемената композиционе форме.</p> <p>- рад са децом по индивидуалним програмима путем прилагођених задатака и захтева.</p>	<p>– повезујеграматичкепојмовеобрађене у претходнимразредимасановимнаставнимсадржајима -препознаје делове речи у вези са њиховим грађењем -разликујегласовесрпскогјезикапозвучности и местуизговора -разликујеврстегласовнихпромена у једноставнимпримерима и примењујекњижевнојезичкунорму -одредиврсте и подврстезаменица, као и њиховоблик -препознајеглаголскавремена и употребљаваих у складусанормом -разликујереченицепокомуникативнојфункцији -доследнопримењујеправо-писнунорму -разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи употребљава различите облике писменог и усменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање о догађајима и доживљајима, описивање -разликује и гради аугментативе и деминутиве - саставља обавештење, вест и кратак извештај -драматизује одломак одабра-ног књижевно-уметничког текста -говори јасно, поштује стандардну језичку норму -изражајно чита обрађене књижевне текстове</p>	
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>- писмени задаци; - контролни задаци; - писмене вежбе; -правописне вежбе; - стилске вежбе;</p>		

	<ul style="list-style-type: none"> - говорне вежбе; - квизови; - гугл упитници; - презентације; - омаћи и школски задаци; - учешће у дискусијама;
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	<p>ГРАМАТИКА Корелација са страним језицима у обради наставних јединица из граматике – обрада глаголских облика– повезивање са градивом енглеског језика; обрада деκлинације именица – повезивање са градивом руског језика...</p> <p>Корелација са наставом информатике и ликовне културе – израда панона и презентација.</p> <p>КЊИЖЕВНОСТ Корелација са наставом музичке и ликовне културе – обрада лирских народних песама, описних лирских песама. Корелација са наставом историје и географије – обрада епских народних песама, Свети Сава у књижевности, биографије... Корелација са наставом информатике; константна сарадња са драмском, рецитаторском, литерарном и новинарском секцијом. Корелација са наставом ликовне културе – писање портрета и пејзажа.</p>
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	књижевност, језик, правопис, ортоепија, језичка култура

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 6. РАЗРЕД		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативним вештинама и развијањем способности и метода учења страног језика.</p> <p>Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.</p> <p>Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.</p>		
РАЗРЕД:	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 6. РАЗРЕД		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. Starter unit Уводна тема Описивање себе и других; описивање појава; изражавање припадања и посе-довања. 2. My time Моје време Изражавање допадања и недопадања; изражавање интересовања и свакодневних радњи у садашњости; изрицање дозвола и забрана; изношење предлога и позива	<ul style="list-style-type: none"> Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривиране средине Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<p>разумеју једноставније текстове којим се описују чланови породице, живот у школи и школски простор;</p> <p>- опишу чланове породице, живот у школи и школски простор једноставнијим језичким средствима;</p> <p>- разумеју и формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање;</p> <p>- питају и саопште шта неко има/нема и чије је нешто;</p> <p>- разумеју сличности и разлике у интересовањима и школском животу деце у земљама циљне културе и код нас.</p> <p>разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање допадања и недопадања; размене</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и</p>

<p>на заједничку активност и реаговање на њих</p> <p>3. Тест 1 Изражавање интресовања и описивање сталних, уобичајених радњи</p> <p>4. Communication Комуникација Описивање догађаја у садашњости; исказивање чуђења, извињења и реаговање на њих; исказивање планова и предлога.</p> <p>5. The past Прошлост Описивање радњи у прошлости.</p> <p>6. The first test written in English Први писмени задатак Описивање догађаја у прошлости</p> <p>7. In the picture На слици Описивање радњи у прошлости; описивање појава, радњи, стања и збивања; изражавање захвалности и интересовања.</p> <p>8. Achieve Постигни Изражавање бројева и количина; описивање бића, предмета и места; изражавање способности у</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<p>информације које се односе на допадање и недопадање;</p> <p>-разумеју једноставније текстове којима се изражавају интересовања и описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; опишу своја интересовања и сталне и уобичајене активности у неколико једноставнијих везаних исказа;</p> <p>- разумеју једноставно исказане дозволе и забране и реагују на њих; формулишу дозволе и забране једноставнијим језички средствима;</p> <p>- разумеју једноставније исказе који се односе на предлоге и позиве на заједничку активност и реагују на њих; упуте предлоге и позиве на заједничку активност; - разумеју и описују сличности и разлике у начину разоноде у земљама циљне културе и код нас.</p> <p>напишу блог о свакодневним и тренутним радњама у садашњости, интересовањима и хобијима, користећи једноставна језичка средства;</p> <p>- разумеју и поштују правила учтивости комуникације у циљној култури</p> <p>- разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; размене појединачне и/или неколико везаних информација у низу о догађајима из прошлости; опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; опишу неки историјски догађај, историјску личност и сл.</p> <p>- разумеју повезаност прошлости и садашњости разумеју једноставније изразе који се односе на бројеве и количине; размене информације које се односе на број и количину нечега;</p>	<p>оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини,</p>
---	--	---	---

<p>садашњости и прошлости; изношење предлога и савета.</p> <p>9. Survival +Zero Conditional and Have to Опстанак Описивање способности, будућих радњи, одлука, претпоставки и предвиђања; изрицање правила, обавеза, савета и упутства.</p> <p>10. Тест 2 Изражавање будућности, описивање способности, одлука, претпоставки; изрицање правила, обавеза, савета и упутстава</p> <p>11. Music Музика Изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера; описивање личности.</p> <p>12. The second test written in English Други писмени задатак</p> <p>13. Scary Заstraшyуће Описивање догађаја и искустава у прошлости</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илусттрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средине • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илусттрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средине • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илусттрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла 	<p>разумеју и опишу сличности и разлике у природним лепотама у циљној култури и код нас.</p> <p>разумеју једонставне текстове у којима се описују карактеристике личности; размене информације које се односе на карактеристике личности; саопште какав је неко; - разумеју и опишу сличности и разлике у популарној музици у циљној култури и код нас.</p> <p>разумеју и опишу сличности и разлике у популарним спортовима у циљној култури и код нас.</p>	<p>предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
---	--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривирane средине • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривирane средине • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањин • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла 		
<p align="center">ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти и различите технике формативног оцењивања Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста)</p>		
<p align="center">МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик (књижевност, граматика), немачки језик (књижевност, граматика), руски језик (књижевност, граматика), географија (сличности и разлике у природним лепотама у циљној култури и код нас), информатика и рачунарство (израда презентација), биологија (екологија, осећања), историја (искуства и догађаји из прошлости), грађанско васпитање (размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука), музичка култура (сличности и разлике у популарној музици у циљној култури и код нас), физичко васпитање (сличности и разлике у популарним спортовима у циљној култури и код нас)</p>		
<p align="center">КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Комуникативно-интерактивни приступ, социјална интеракција, индивидуално решавања проблема, индуктивне методе</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Историја		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културноисторијском наслеђу, друштву и држави у којој живи.		
РАЗРЕД:	Шести		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Основи проучавања прошлости	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ</p> <p>Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету...</p> <p>Проналажење примера од стране ученика</p> <p>Коришћење е - Уџбеника Нови ЛОГОС: тестови, ППТ; е-учионице, Гугл учионице, видео записа и др</p>	<ul style="list-style-type: none"> -лоцира одређену временску јединицу на временској ленти - именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје - разврстава историјске изворе према њиховој основној подели - повезује историјске изворе са установама у којима се чувају - користи основне историјске појмове - именује средњи век и нови век и наводи граничне догађаје - повезује историјске изворе са установама у којима се чувају - користи основне историјске појмове (стари век, средњи век, повеља, житије) - пореди историјске периоде - разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду - образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; - пореди историјске појаве; - наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у раном средњем веку; 	<p>Компетенција за целоживотно учење;</p> <p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Комуникација;</p> <p>Естетичка компетенција,</p> <p>Сарадња;</p> <p>Вештине за живот у демократском друштву;</p> <p>Решавање проблем</p>

<p>Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, табела, ППТ, питања Посета музејима и културно-историјским споменицима, историјским архивима, евентуално виртуелна посета Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, Гугл учионице, видео записа и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Обележавање Дана словенске писмености</p>	<ul style="list-style-type: none"> – на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; – на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у раном средњем веку ; – идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег века; – изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; – пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у раном средњем веку ; 	
<p>Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Корелација са сродним предметима кроз интегративну наставу и тематско повезивање Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме друштвене лествице, питања, ППТ, шеме Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, е-учионице, Гугл учионице и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје Савиндан</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у раном средњем веку; – на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; – идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем веку; – илуструје примерима – образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; – пореди историјске појаве; – наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у позном средњем веку; – на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном 	

<p>Европа, свет и српске земље у раном новом веку (Преиндустријско доба)</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Корелација са сродним предметима кроз интегративну наставу и тематско повезивање Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме друштвене лествице, питања, ППТ, шеме Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, е-учионице, Гугл учионице и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја - и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем</p>	<p>и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; – на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у позном средњем веку; – идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег века; – изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; – пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем веку; – разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; – на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; – образлаже најважније последице научнотехничких открића у периоду средњег и раног – образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; – пореди историјске појаве; – на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; – на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у раном новом веку;</p>	
---	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> – идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; – пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; – разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; – на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; – образлаже најважније последице научнотехничких открића у периоду средњег и раног новог века; – идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; – илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; – разликује споменике – визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; – користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију; – лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; – лоцира на историјској карти најважније појмове средњег века и преиндустријског доба; – у излагању историјске наративе користи основне научне појмове 	
<p align="center">ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Иницијално тестирање; Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова; Домаћи задатак; Процењивање рада у пару и у групи; Писана провера ; Есеј, прича ; Вежба 15 минута; Индивидуални рад: мини истраживање личности и догађаја, панои, ППТ; Оцењивање Карта ; провера градива из целокупне историје 5 разреда- извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 1 минут; Прегледање свески ; Израда ленти времена</p>		

<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>ЕВРОПА И СРЕДОЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ Српски језик: (књижевност); Верска настава: (Црквена организација) Географија: (картографија, границе држава средњег века у Европи;); Ликовна култура: (архитектура цркве и манастири у Византији, арапска уметност-арабеска;)</p> <p>СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ Српски језик: (књижевност- Ћирило и Методије, Климент и Наум; Прва словенска писма: глагољица и ћирилица, настанак старословенског језика;) Географија: (прапостојбина Словена; Карпати- географске одлике тог простора;) Ликовна култура: (Уметност раног средњег века); Верска настава: (Христијанизација);</p> <p>ЕВРОПА И СРЕДОЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ Српски језик: (Житија, биографије; Робин Худ и Вилхелм Тел;); Географија: (Државе Средње и Западне Европе;); Ликовна култура: (Историја средњовековне уметности, романтика и готика;); Енглески језик: (Џон Без Земље и Ричард Лавље Срце; Робин Худ; Велика повеља слобода;)</p> <p>СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ Ликовна култура: (Архитектура, Средњовековне цркве и манастири, фрескосликарство;); Српски језик: (Свети Сава; Преткосовски циклус епских песама; Српскословенски језик; Житија; Циклус песама Марка Краљевића, Косовски циклус, Покосовски циклус;); Музичка култура: (Химна Светом Сави;); Грађанско васпитање: (Законодавство); Верска настава: (Аутокефалност српске цркве); Географија: (Развој рударске производње);</p> <p>ЕВРОПА И СВЕТ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ Српски језик: (Књижевност хуманизма и ренесансе); Енглески језик: (књижевност- Вилхелм Шекспир); Географија: (Капитализам, Регионална и политичка подела континента); Ликовна култура: Уметност хуманизма и ренесансе); Музичка култура: (музика 15. и 16. века);</p> <p>СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ Српски језик: (Хајдучки и ускочки циклус епских песама); Географија: (Појам миграција становништва); Ликовна култура: (Уметност 16. и 17. века); Верска настава: (Значај Пећке патријаршије).</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Историјски извори, историјски периоди, архив, музеј, Велика сеоба народа, хришћанство, раскол, ислам, Словени, Срби у раном средњем веку, Немањићи, Лазаревићи, Бранковићи, прожимање цивилизација и култура, Крсташки ратови, османска освајања на Балкану, Велика географска открића и технички проналасци, сеобе, колективни идентитет</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГЕОГРАФИЈА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.		
РАЗРЕД:	6.		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА	<p>У обради прве теме ученици треба да се упознају са општим предметом проучавања ове, веома широке области географије. Друштвена географија представља систем географских дисциплина, које се, свака из свог угла, баве односом човека (друштва) и географског простора (географске средине) у најширем смислу. На реализацији првог исхода, који се односи на успостављање веза између физичко-географских и друштвено-географских објеката, појава и процеса, ради се током читаве године, а исход се остварује на крају шестог разреда.</p> <p>Активности ученика: слуша, описује, дискутује, оријентише се на карти, оријентише се у простору, самостално се служи географском картом на часу, примењује стечена знања у решавању проблемских задатака, примењује средства ИКТ-а, учествује у обнављању градива.</p>	- успоставља везе између физичко-географских и друштвено-географских објеката, појава и процеса	<ul style="list-style-type: none"> – Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

	<p>Активности наставника: припрема, реализује и анализира наставни процес, дефинише активности и садржаје, врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава, креира и реализује час у циљу постизања квалитетне наставе, сарађује са колегама и размењује мишљења, одговара на ученичка питања, прати напредовање сваког ученика и оцењује њихово постигнуће, прати ефекте свога рада.</p> <p>Поступци остварења програма: примена електронских сдржаја и дигиталних уџбеника, и различитих наставних средстава: паметне табле, глобус, телуријум, географски атлас, нема карта света и Европе, јутјуб, презентације, уџбеник... Примена различитих метода и облика рада (облици: фронтални, индивидуални, у пару, тиму, групи; метод – монолошко-дијалогска, илустративно-демонстративна, мултимедијална...)</p>		
ГЕОГРАФСКА КАРТА	<p>Друга тема чини скуп знања и вештина којима ученици треба да овладају у настави географије, а односе се на познавање географске карте, њено практично коришћење и начине оријентисања у простору.</p> <p>Активности ученика: слуша, описује, дискутује, оријентише се на карти, оријентише се у простору, самостално се служи географском картом на часу, примењује стечена знања у решавању проблемских задатака, примењује средства ИКТ-а, учествује у обнављању градива.</p> <p>Активности наставника: припрема, реализује и анализира наставни процес, дефинише активности и садржаје, врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава, креира и реализује час у циљу постизања квалитетне наставе, сарађује са колегама и размењује мишљења, одговара на ученичка питања, прати напредовање сваког ученика и</p>	<p>- одређује математичко географски положај на Земљи;</p> <p>- анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте;</p> <p>- оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе;</p>	<p>– Учење</p> <p>– Комуникација</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Одговоран однос према околини</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Дигитална</p> <p>– Естетичка</p> <p>– Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>

	оцењује њихово постигнуће, прати ефекте свога рада.		
СТАНОВНИШТВО	<p>Трећу тему чине садржаји који третирају основне појаве и процесе у развоју становништва и њихове просторне карактеристике. Ученике треба упознати са одликама и факторима демографског развоја, распоредом становништва на Земљи, као и његовим структурним обележјима.</p> <p>Активности ученика: слуша, описује, дискутује, оријентише се на карти, оријентише се у простору, самостално се служи географском картом на часу, примењује стечена знања у решавању проблемских задатака, примењује средства ИКТ-а, учествује у обнављању градива.</p> <p>Активности наставника: припрема, реализује и анализира наставни процес, дефинише активности и садржаје, врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава, креира и реализује час у циљу постизања квалитетне наставе, сарађује са колегама и размењује мишљења, одговара на ученичка питања, прати напредовање сваког ученика и оцењује њихово постигнуће, прати ефекте свога рада.</p>	<p>- доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора;</p> <p>- анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света;</p> <p>- анализира различита обележја светског становништва.</p>	<p>- Учење</p> <p>- Комуникација</p> <p>- Сарадња</p> <p>- Одговоран однос према околини</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>- Дигитална</p> <p>- Естетичка</p> <p>- Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
НАСЕЉА	<p>У оквиру четврте теме предвиђено је да се ученици упознају са основним појавама и процесима (законитостима) у развоју насеља у Србији, Европи и свету.</p> <p>Активности ученика: слуша, описује, дискутује, оријентише се на карти, оријентише се у простору, самостално се служи географском картом на часу, примењује стечена знања у решавању проблемских задатака, примењује</p>	<p>- анализира географски положај насеља;</p> <p>- објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету;</p> <p>- доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва,</p>	<p>- Учење</p> <p>- Комуникација</p> <p>- Сарадња</p> <p>- Одговоран однос према околини</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p>

	<p>средства ИКТ-а, учествује у обнављању градива.</p> <p>Активности наставника: припрема, реализује и анализира наставни процес, дефинише активности и садржаје, врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава, креира и реализује час у циљу постизања квалитетне наставе, сарађује са колегама и размењује мишљења, одговара на ученичка питања, прати напредовање сваког ученика и оцењује њихово постигнуће, прати ефекте свога рада.</p>	<p>миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима;</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Дигитална – Естетичка – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
<p>ПРИВРЕДА</p>	<p>Пету тему чине садржаји из области економске географије у оквиру којих ученици треба да се упознају са основним појмовима о привреди, факторима развоја привреде и појединих привредних делатности, утицајем привреде на географски простор, концептом одрживог развоја и да се уведу у регионалне разлике у развоју светске привреде. Активности ученика: слуша, описује, дискутује, оријентише се на карти, оријентише се у простору, самостално се служи географском картом на часу, примењује стечена знања у решавању проблемских задатака, примењује средства ИКТ-а, учествује у обнављању градива.</p> <p>Активности наставника: припрема, реализује и анализира наставни процес, дефинише активности и садржаје, врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава, креира и реализује час у циљу постизања квалитетне наставе, сарађује са колегама и размењује мишљења, одговара на ученичка питања, прати напредовање сваког ученика и оцењује њихово постигнуће, прати ефекте свога рада.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности; - доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине. - вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету; 	<ul style="list-style-type: none"> – Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

<p>ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ</p>	<p>Шеста тема треба ученика да упозна са политичко-географским карактеристикама државе, дефинише појам државе, њене елементе и укаже на време и место настанка првих држава у свету. Активности ученика: слуша, описује, дискутује, оријентише се на карти, оријентише се у простору, самостално се служи географском картом на часу, примењује стечена знања у решавању проблемских задатака, примењује средства ИКТ-а, учествује у обнављању градива. Активности наставника: припрема, реализује и анализира наставни процес, дефинише активности и садржаје, врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава, креира и реализује час у циљу постизања квалитетне наставе, сарађује са колегама и размењује мишљења, одговара на ученичка питања, прати напредовање сваког ученика и оцењује њихово постигнуће, прати ефекте свога рада.</p>	<p>- објасни политичко-географску структуру државе; - представи процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света</p>	<p>– Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ</p>	<p>Седма наставна тема обухвата основне појмове о континенту: географски положај, границе и величину, природне одлике и друштвене одлике и то према шеми како су проучаване друштвено-географске теме Активности ученика: слуша, описује, дискутује, оријентише се на карти, оријентише се у простору, самостално се служи географском картом на часу, примењује стечена знања у решавању проблемских задатака, примењује средства ИКТ-а, учествује у обнављању градива. Активности наставника: припрема, реализује и анализира наставни процес, дефинише активности и садржаје, врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава, креира и реализује час у циљу постизања квалитетне наставе, сарађује са колегама и размењује мишљења, одговара на ученичка питања, прати напредовање сваког ученика и оцењује њихово постигнуће, прати ефекте свога рада.</p>	<p>- објасни како се издвајају географске регије; - илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе.</p>	<p>– Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>

<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Разговор, тест, самостални и групни пројекти, дебата</p> <p>Оцењивање је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење и оцењивање резултата постигнућа ученика, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Праћење и вредновање ученика започиње иницијалном проценом нивоа знања на коме се ученик налази. Свака активност на часу служи за континуирану процену напредовања ученика. Неопходно је ученике стално оспособљавати за процену сопственог напретка у остваривању исхода предмета.</p> <p>Како ниједан од познатих начина вредновања није савршен, потребно је комбиновати различите начине оцењивања. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање на тај начин постаје мотивациони фактор за ученике. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.</p> <p>На почетку школске године наставници географије треба направити план временске динамике и садржаја оцењивања знања и умења (процењивања постигнућа) ученика водећи рачуна о адекватној заступљености сумативног и формативног оцењивања. Будући да се у новим програмима наставе и учења инсистира на функционалним знањима, развоју међупредметних компетенција и пројектној настави, важно је да наставници на почетку школске године добро осмисле и са ученицима договоре како ће се обављати формативно оцењивање. У том смислу препоручује се наставницима да на нивоу стручних већа договоре критеријуме и елементе формативног оцењивања (активност на часу, допринос групном раду, израда домаћих задатака, кратки тестови, познавање географске карте...).</p>
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Математика - координатни систем, размера, пропорције Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације Техника и технологија - саобраћајни системи, грађевински објекти у саобраћају, рециклажа материјала, заштита животне средине Биологија - екосистеми, еколошки фактори Ликовна култура – боја, сенчење Српски језик и књижевност - правилно изражавање, писање властитих именица Историја - Европа, Средоземље и српске земље у раном новом веку</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Картографија, географска карта, географска ширина, географска дужина, координате, датумска граница, часовне зоне, математички елементи карте, картографска мрежа, надморска висина, апсолутна висина, топоними, легенда, размер карте, метод изохипси, метод боја, метод сенчења, метод шрафирања, тематска карта, топографска карта, план, ситноразмерна карта, оријентација карте, хоризонтална растојања, вертикална растојања, површина, екумена, пописи, густина насељености, природни прираштај, наталитет, морталитет, бела куга, миграције становништва, емиграција, имиграција, егзодус, језичке породице, насеље, село, град, урбанизација, деаграризација, функције градова, сламовиагломерација, конурбација, мегалополис, привреда, привредне делатности, примарни сектор, секундарни сектор, терцијарни сектор, квартални сектор, пољопривреда, земљорадња, природна ђубрива, вештачка ђубрива, сточарство, индустрија, тешка индустрија, лака индустрија, аутоматизација, индустријаска револуција, индустрија високих технологија, саобраћај, саобраћајна инфраструктура, саобраћајна средства, туризам, туристичке вредности, смештајни објекти, кварталне делатности, образовање, здравство, култура, информационе технологије, развијени региони, неразвијени региони, мултинационалне компаније, глобализација, бруто домаћи производ, одрживи развој, држава, власт, суверенитет, географски положај државе, политичко-географски положај, величина територије државе, енклава, функције државник граница, облик владавине, колонијализам, европске интеграције, границе Европе, рељеф Европе, голфка струја, георафске регије Европе</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.		
РАЗРЕД:	ШЕСТИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Јединство грађе и функције као основа живота	У остваривању наставе потребно је подстицати истраживачки рад ученика основних сличности и разлика спољашње и унутрашње грађе и функционисања различитих живихбића, треба користити школски микроскоп, обрађивати примере из непосредног окружења и водити рачуна да се ученици хумано опходе према живим бићима које истражују -Достизање исхода је могуће кроз различите вежбе и практичне активности ученика као нпр. израда плаката (људско тело, упоредни преглед спољашње грађе: човек, један кичмењак, један бескичмењак, биљка, гљива), квиз (нпр. Чији су зуби?), мерење пулса при мировању и физичкој активности, испитивање тока воде кроз биљку, дисековање цвета, размножавање биљака семеном и пелцером, микроскопирање ћелија квасца/инфузоријума/самостално направљених препарата, употреба едукативних филмова (нпр. Живот у капи воде) итд.	<ul style="list-style-type: none"> - упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; - повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; - одреди положај органа човека и њихову улогу; - цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; - користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; - хумано поступа према организмима које истражује; - направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; 	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према здрављу - Одговоран однос према околини - Естетичка компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Живот у екосистему	Знања и искуства ученика стечена у претходном разреду, треба проширити и надоградити појмовима:животна средина, популација, екосистем и еколошка ниша. -Теме се обрађују уз више вежби теренског типа. -ЗадациИстражи и прикажи могу да будупоказатељ у којој мери су ученици разумели основне еколошке појмове. Истраживање може да подразумева	<ul style="list-style-type: none"> - размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима; - илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином; 	

	<p>познат терен, литературу, интернет. Важно је да се обезбеди час за презентовање резултата истраживања, као и да ученици сами процене квалитет и добију повратну информацију од наставника. Акцент треба ставити на односе размножавања када су у питању јединке исте популације и трофичке односе када су у питању јединке различитих популација. -Приликом обраде абиотичких фактора, не треба insistирати на груписању већ пажњу усмерити на њихов утицај на раст и развиће. - Антропогени фактор треба обрадити кроз различите облике загађења, без улажења у хемијске процесе јер ученици немају потребна знања из ове области -Требало би укључивати ученике у активности за заштиту животне средине, мотивисати их да предлажу акције и да на своје вршњаке делују личним примером.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; - идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/илустрацији; - повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; - групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; - одреди положај непознате врсте на „дрвету живота“, на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама; 	
<p>Наслеђивање и еволуција</p>	<p>- Уводе се нови појмови- ген и ДНК (у једру или ван једра код прокариота), деобе телесних и полних ћелија,количина наследног материјала. - Индивидуалну варијабилност организама у популацији треба повезати са механизмом природне селекције, као еволуционим механизмом који доводи до адаптирања организама на условеживотне средине. - Потребно је подстицати ученике да сами пронађу примере о деловању природне селекције. За вештачку селекцију потребно је да ученици сами истраже које су биљке и животиње људи почели припитомљавати у прошлости и због чега. - Природну и вештачку селекцију треба реализовати кроз обраду и табеларно и графичко приказивање неколикоразличитих примера, са обавезним извођењем закључака. - Потребно је ученике подстицати да истражују нове примере индивидуалне варијабилности и резултате прикажу одељењу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - прикупи податке о радовима научника који су допринели изучавању људског здравља и изнесе свој став о значају њихових истраживања; - одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција; - доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; - збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ кад процени да је потребна; - повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; 	
<p>Порекло и разноврсност живог света</p>	<p>- Основна идеја коју ученици треба да усвоје је да су сви организми који данас живе на Земљи потомци заједничког претка, којије био</p>		

	једноћелијски организам без формираног једра - Потребно је обрадити улогу ћелија без једра и ћелија саједром у појави вишећеличности. - При разврставању и груписању живог света, треба користити филогенетски приступ, односно заједничко порекло, принципсродности и сличности. - Положај основних група једноћелијских вишећелијских организама на „дрвету живота” треба да има логички след, који произилази из знања о грађи ћелија	– табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.	
Човек и здравље	У овој области акценат је на основним чињеницама о превенцији заразних болести, путевима преношења и спречавању ширења - Посебно треба обратити пажњу на антибиотике - Важан део ове области је упознавање са болестима зависности, нарочито алкохолизмом - Неопходно је подстаћи ученике да сами, уз употребу ИК технологија истражују ову област - Градиво на тему климатских промена обрадити у виду пројекта (радионице, филм и приредба) - Препорука је да се за обраду ових појмова повремено доведу стручњаци или одведу ученици у одговарајуће установе.		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Разговор, формативно оцењивање на сваком часу, тест, домаћи задаци, самостални и групни пројекти, дебата		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Математика - табеле, венов дијаграм Физичко и здравствено васпитање - здрави стилови живота Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације Географија - картографија, типови климе, биосфера Техника и технологија - обрада дрвета Ликовна култура - израда паноя, цртежа, модела од пластелина Српски језик и књижевност - правилно изражавање Историја - живот у праисторији, култура		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Ћелија, митохондрија, циста, хлоропласт, хранљива и контрактилна вакуола, протисти, проста деоба, колонија, хифа, вегетативни органи, унутарћелијско и ванћелијско варење, жлезде, дисње, срце, крвоток, крв, рецептори, ефектор, ЦНС, врсте мишића, грађа кости, облик кости, везе између костију, костур, бубрег, мокраћна бешика, мокраћа, хермафродити, полни органи, размножавање, екосистем, биоценоза, биотоп, спратовност, животна форма, популација, ланац исхране, еколошки фактори, ген, телесне и полне ћелије, варијабилност, природна и вештачка секелција, дрво живота, антибиотик, алкохолизам		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	ЦИЉ наставе математике је да оспособи ученика за усвајање елементарних математичких знања која су потребна за схватање појава и законитости у природи и друштву, доприносе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика, оспособи ученика за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, као и да оспособи ученика за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање.		
РАЗРЕД:	ШЕСТИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	144		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Цели и рационални бројеви	<p>Основни циљ ових тема је даље проширивање појма броја и овладавање рачунским операцијама у новим скуповима бројева (Z и Q). Полазећи од математичких и практичних потреба, проширују се до сада познати скупови бројева, скуп ненегативних рационалних бројева, увођењем нових бројева – негативних бројева (целих негативних, рационалних негативних). Посебна пажња треба да се посвети структури скупа целих бројева и њиховом илустровању на бројевној правој и појмова “супротан број” и “апсолутна вредност броја” – повезујући то са централном симетријом. Уопште, при увођењу, тумачењу ових појмова и упоређивању позитивних и негативних бројева треба стално користити бројевну праву. Том приликом треба користити и термине “координата тачке” и “координатна права (оса)”. Увођење негативних бројева омогућава да се на природнији начин решавају линеарне једначине, да се смањи број правила која треба памтити при вршењу рачунских операција (као што су “одузимање броја од разлике”, “одузимање збира од броја” и сл.). Операција са целим бројевима, а затим уопште са рационалним бројевима, уводе се дефиницијом уз коришћење бројевне праве, а оправданост тих дефиниција се потврђује на примерима. Ово се односи само на сабирање и множење, док се одузимање и дељење, као обратне операције, изводе из већ познатих правила сабирања и множења. Значајно је да се постигне добра увежбаност у вршењу операција са позитивним и негативним бројевима, а нарочито са целим бројевима. Дефинисањем релација и операција, уз очување њихових законитости, из претходно упознатих скупова бројева, изграђује се систем рационалних бројева. Такође је значајно да ученици стекну потребну умешност у састављању, читању и израчунавању вредности једноставнијих израза. При израчунавању вредности израза са променљивом увежбавају се операције, а то доприноси даљем развијању појма функције. У овом разреду решавају се једначине и</p>	<p>– прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој целе и рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису);</p> <p>– одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност рационалног броја;</p> <p>– израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева;</p> <p>– реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину;</p> <p>– примени пропорцију и проценат у реалним ситуацијама;</p> <p>– прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм);</p> <p>– тумачи податке приказане табелом и графички.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> – компетенције за целоживотно учење; – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; – дигиталну компетенцију.

	<p>неједначине истог облика као и у V разреду и то се чини на основу дефиниција рачунских операција, ради бољег разумевања суштине тих операција. Решавање једноставнијих практичних проблема, из разних области “превођењем” на језик једначина (неједначина), под условом квалитетног избора, допринеће дубљем схватању потребе и правог смисла њихове примене. Проценту такође треба посветити значајну пажњу (због велике примене), али без извајања у посебан “процентни рачун” и памћења специјалних правила (образаца), већ изучавања вршити свођењем на множење и дељење разломака, уз садржајно схватање термина “процент”. При томе, ученици треба јасно да схвате смисао израза које често сусрећемо, као што су: “чини 60%”, “снижено за 7%” и сл. Битно је да се методични поступак усмерава на тумачење процента, као специфичног начина записивања разломака, што омогућује увођење нове формуле (практичније и разумљивије) за упоређивање величина, као и графичку илустрацију тако изражених величина, што доприноси изучавању функцијских односа.</p>		
<p>Троугао и четвороугао</p>	<p>Ове садржаје треба надовезати на раније стечено знање, усредсређујући тумачење на нове појмове, односе, терминологију, ознаке и класификацију. Поред посматрања експеримента, овде се може користити на подесним примерима, термин “теорема” и лакши докази теорема (нпр. теорема о збиру углова у троуглу, о спољашњем углу у троуглу,...), при томе се, где је то погодно, могу користити већ упознати логички симболи. Смишљено упознавање значајних тачака троугла, уз схватање да код ма којег троугла постоји свака од тих тачака, има велики образовно-васпитни значај. При решавању конструктивних задатака треба захтевати уредност и прецизност, истовремено и постепено развијати потребу за образложењем извршене конструкције.</p>	<p>- класификује троуглове односно четвороуглове на основу њихових својстава; - конструише углове од 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других углова; - уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; - утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности; - конструише троугао, паралелограм и трапез на основу задатих елемената (странице и углови троуглова и четвороуглова и дијагонала четвороугла); - примени својства троуглова и четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима; - сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама; - одреди центар описане и уписане кружнице троугла; - примењује особине централне и осне симетрије и трансляције у једноставнијим задацима.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - компетенције за целоживотно учење; - комуникацију; - компетенцију за рад са подацима и садржајима; - дигиталну компетенцију.
<p>Површина троугла и четвороугла</p>	<p>У овој теми битни садржаји су: појам и заснивање мерења површи, једнакости површи и површина правоугаоника. Из тога се, као директна последица, добија све остало. Нарочито је важно да ученици разумеју суштину формула за израчунавање површине појединих фигура, по</p>	<p>- израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или разложиву једнакост.</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - компетенције за целоживотно учење;

	смислу, а не по словима. Значајни су и практични аспекти ове теме, па томе треба посветити посебну пажњу.		<ul style="list-style-type: none"> – комуникацију; – компетенцију за рад са подацима и садржајима; – дигиталну компетенцију.
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - праћење ангажовања ученика - активност на часу - усмени одговор - писмене провере - домаћи задаци - кратки одговори у оквиру решавања задатка пред таблом - однос према раду 		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Корелација са градивом изучаваним у претходним разредима, ликовном културом, техником и технологијом, информатиком и рачунарством, српским језиком, физиком и географијом.		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Цео број, апсолутна вредност, рационалан број, изрази, једначине и неједначине, координатни систем, пропорција, конструкције углова, троуглова и четвороуглова, паралелограм, ромб, траpez, делтоид, центар описаног и уписаног круга, површине троуглова и четвороугла.		

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Физика		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Физике јесте упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.		
РАЗРЕД:	шести		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
УВОД У ФИЗИКУ	<p>Препоручени садржаји наставе оријентисане на исходе за шести разред доследно су приказани у форми која задовољава основне методске захтеве наставе Физике: – Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона.</p> <p>– Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и симулације).</p> <p>– Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу.</p> <p>Програмски садржаји на основу исхода се могу реализовати:</p>	<p>– разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине и одређује средњу брзину;</p> <p>– објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно деловање);</p> <p>– разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела;</p> <p>– повезује масу и инерцију, разликује масу и тежину тела, препознаје их у свакодневном животу и решава различите проблемске задатке (проблем ситуације);</p> <p>– демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу;</p> <p>– демонстрира појаву инерције тела, деформације тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и узајамно деловање магнета, притисак чврстих тела и течности;</p> <p>– разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере</p>	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговоран однос према околини.</p>
КРЕТАЊЕ	<p>1. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе;</p> <p>2. решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација;</p> <p>3. лабораторијским вежбама;</p>		
СИЛА	<p>4. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...);</p> <p>5. систематским праћењем рада сваког ученика.</p> <p>Да би се циљеви и задаци наставе Физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса. Имајући у виду да сваки од наведених облика наставе има своје специфичности у процесу</p>		

	<p>остваривања, то су и методска упутства прилагођена овим специфичностима. Методска упутства за предавања Како уз сваку тематску целину иду демонстрациони огледи, ученици ће спонтано пратити ток посматране појаве, а на наставнику је да наведе ученика да својим речима, на основу сопственог расуђивања, опише појаву коју посматра. После тога, наставник, користећи прецизни језик физике, дефинише нове појмове (величине) и речима формулише закон појаве. Када се прође кроз све етапе у излагању садржаја теме (оглед, учеников опис појаве, дефинисање појмова и формулисање закона), прелази се, ако је могуће, на презентовање закона у математичкој форми. Методска упутства за решавање рачунских задатака</p> <p>При решавању квантитативних (рачунских) задатака из физике, у задатку прво треба на прави начин сагледати физичке садржаје, па тек после тога прећи на математичко формулисање и израчунавање. Наиме, решавање задатака одвија се кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата. У првој етапи уочавају се физичке појаве на које се односи задатак, а затим се набрајају и речима исказују закони по којима се појаве одвијају. У другој етапи се, на основу математичке форме закона, израчунава вредност тражене величине. У трећој етапи тражи се физичко тумачење добијеног резултата. У циљу развијања природно-научне писмености наставник треба да инстистира на систематском коришћењу јединица мере физичких величина SI (међународни систем јединица). Методска упутства за извођење лабораторијских вежби</p> <p>Лабораторијске вежбе чине саставни део редовне наставе и организују се на следећи начин: ученици сваког одељења деле се у две групе, тако да свака група има свој термин за лабораторијску вежбу. Опрема за сваку лабораторијску вежбу умножена је у више комплета, тако да на једној вежби (радном месту) може да ради два до три ученика. Час експерименталних вежби састоји се из: уводног дела, мерења и записивања података добијених мерењима, анализе и дискусије добијених резултата, извођења закључака. У уводном делу часа наставник:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обнавља делове градива који су обрађени на часовима предавања, а односе се на дату вежбу (дефиниција величине 		
МЕРЕЊЕ			
МАСА И ГУСТИНА			
ПРИТИСАК			
		<p>примене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, ходање по снегу...);</p> <ul style="list-style-type: none"> – познаје примену хидростатичког притиска (принцип рада водовода, фонтане); – изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (SI) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега); – процењује вредност најмањег подеока код мерних инструмената (односно, тачност мерења); – мери тежину, дужину, време, запремину и масу и на основу мерених вредности одређује густину и притисак; – одређује средњу вредност мерене величине и грешку мерења; – решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (брзина, тежина, густина, притисак чврстих тела и течности...). 	

која се одређује и метод који се користи да би се величина одредила), – обраћа пажњу на чињеницу да свако мерење прати одговарајућа грешка и указује на њене могуће изворе, – упознаје ученике с мерним инструментима и обучава их да пажљиво рукују лабораторијским инвентаром, – указује ученицима на мере предострожности, којих се морају придржавати ради сопствене сигурности. Док ученици врше мерења, наставник активно прати њихов рад, дискретно их надгледа и, кад затреба, објашњава им и помаже. При уношењу резултата мерења у ђачку свеску, процену грешке треба вршити само за директно мерене величине (дужину, време,...), а не и за величине које се посредно одређују (нпр. притисак чврстог тела). Процену грешке посредно одређене величине наставник може да изводи у оквиру додатне наставе. Методска упутства за друге облике рада При одабиру домаћих задатака наставник треба да води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији. С обзиром да кроз израду домаћег задатка ученици роверавају степен разумевања усвојеног садржаја, коректност урађеног домаћег задатка треба да буде проверена на наредном часу. Праћење рада ученика Наставник је дужан да континуирано прати рад сваког ученика кроз непрекидну контролу његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа, предавања, решавања квантитативних и квалитативних задатака и лабораторијских вежби. Такође је у обавези да уредно води евиденцију о раду и напредовању сваког ученика. Оцењивање ученика само на основу резултата које је он постигао на писменим вежбама непримерено је ученичком узрасту и физици као научној дисциплини. Неопходно је да наставник од ученика, који се први пут среће са физиком, не тражи само формално знање већ да га подстиче на размишљање и логичко закључивање. Ученик се кроз усмене одговоре навикава да користи прецизну терминологију и развија способност да своје мисли јасно и течно формулише. Будући да је програм оријентисан на исходе, по садржају и обиму, прилагођен психофизичким могућностима ученика шестог разреда, сталним обнављањем најважнијих делова из целокупног градива постиже се да стечена знања, вештине и

	<p>ставови буду трајнији и да ученик боље уочава повезаност разних области физике. Допунска настава и додатни рад Додатна настава из Физике организује се у шестом разреду са по једним часом недељно. Ова врста наставе обухвата нове садржаје, који се надовезују на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес. Редослед тематских садржаја у додатној настави прати редослед одговарајућих садржаја у редовној настави. Уколико у школи тренутно не постоје технички услови за остваривање неких тематских садржаја из додатне наставе, наставник бира оне садржаје који могу да се остваре. Поред понуђених садржаја, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање. Допунска настава се такође организује са по једним часом недељно. Њу похађају ученици који у редовној настави нису били успешни. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм Физике у шестом разреду.</p>		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се остварени ниво постигнућа и напредовање током процеса учења. Да би вредновање било објективно, потребно је да буде усклађено са принципима оцењивања. Наставник је дужан да континуирано прати рад сваког ученика кроз непрекидно проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа, предавања, решавања квантитативних, квалитативних и графичких задатака, лабораторијских вежби, пројеката... У сваком разреду треба континуирано пратити и вредновати знања, вештине и ставове ученика помоћу усменог испитивања, кратких писмених провера, тестова на крају већих целина, контролних вежби и провером експерименталних вештина. Наставник треба да омогући ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама и да то адекватно вреднује. На почетку школске године, потребно је спровести иницијални тест. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика. На крају школске године, такође, треба спровести часове систематизације градива и проверити ниво постигнућа ученика.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Увод у физику – историја (Стара Грчка) Кретање – математика (линеарне једначине, вектори) Сила – математика (линеарне једначине, вектори) Мерење – математика (линеарне једначине, површина геометријских фигура, запремина тела) Маса и густина – математика (линеарне једначине, запремина тела) Притисак – математика (линеарне једначине)</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>кретање, мерење, сила, маса, густина, притисак</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Информатика и рачунарство		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења		
РАЗРЕД:	6		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам значај и врсте дигиталних уређаја - ученицима објашњавам управљање дигиталним документима - ученицима објашњавам преношење података са рачунара на периферни уређај - ученицима показујем рад са сликама - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду текста - ученицима показујем основе обраде слике, видео и аудио записа - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду презентација 	<ul style="list-style-type: none"> - правилно користи ИКТ уређаје; - креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који садрже табеле у програму за рад са текстом, рад са табеларним подацима и програму за рад са мултимедијалним презентацијама; - креира и обрађује дигиталне слике; - самостално снима и врши основну обраду аудио и видео записа; - уређује мултимедијалну презентацију која садржи слике - одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; - разликује основне интернет сервисе; - примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи; - приступа Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права; - безбедно користи интернет и разуме његову инфраструктуру 	<ul style="list-style-type: none"> - ученик се добро служи ИКТ – ом; - користи интернет на правилан начин, свестан опасности које вребају на интернету; - успешно користи мултимедијалне уређаје; - препознаје ауторска права и њихов значај;
Дигитална писменост	<ul style="list-style-type: none"> - ученике упознајем са основним концептима интернета - ученицима објашњавам важност интернет сервиса - ученике упознајем са архитектуром интернета - ученицима упознајем са врстама рачунарских мрежа - ученицима предочавам важност безбедности на интернету - ученике упознајем са начинима одбране од напада на интернету - ученицима помажем да разумеју претрагу на интернету и ауторска права 		
Рачунарство	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да савладају пројектовање алгорита - ученицима помажем да савладају основне технике програмирања у програму за текстуално програмирање - ученике увежбавам да раде са променљивама - ученике увежбавам да раде са операторима - ученицима помажем да креирају програме са гранањем - ученицима објашњавам значај листе и управљање листом - ученицима објашњавам значај функција и коришћење истих 	<ul style="list-style-type: none"> - креира програм у програмском језику Пајтон; - користи математичке изразе за израчунавања у програму; - објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље); 	

		<ul style="list-style-type: none"> - користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности; - разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме); - проналази и отклања грешке у програму; - сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате; 	
Истраживачки пројекат	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам значај тимског рада - ученике упућујем како да користе интернет и пронађу релевантне податке - ученицима објашњавам како да сарађују са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала - ученицима објашњавам како да представљају пројектне резултате и закључаче - решавамо проблеме који су настали приликом израде пројекта - ученицима објашњавам како треба да изгледа прењзентација пројекта 		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. Вредновање активности, тимског рада, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Требало би и вредновање више усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања, а мање ка тестовима знања.		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Математика (геометрија, алгебра, Булова алгебра), ликовно, енглески језик		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Обрада текста, табела, слајд презентације, интернет сервис, безбедност на интернету, текстуални програмски језик		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно		
РАЗРЕД:	шести		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72 часа		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. Животно и радно окружење	<ul style="list-style-type: none"> - Фронтални, индивидуални, групни (у пару) - Различитим методама, подстичући истраживачки начин рада, постојеће знање ученика о архитектури и грађевинарству проширити користећи различите изворе знања. Развој архитектуре повезивати са историјским епохама и догађајима. -Упознавање историје развоја архитектуре, занимања и послова у области архитектуре и грађевинарства треба реализовати уз активну улогу ученика и примену одговарајућих медија. Омогућити ученицима да идентификују одређена занимања којима се људи баве и послове који се обављају у оквиру тих занимања као и грађевинска средства која се при томе користе. -Упознају се са културом становања 	<ul style="list-style-type: none"> – повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења; – анализира карактеристике савремене културе становања; – класификује кућне инсталације на основу њихове намене; 	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема
2. Саобраћај	<ul style="list-style-type: none"> - Фронтални, индивидуални, групни (у пару) Упознавање ученика са врстама саобраћајних објеката и зна класификује врсте саобраћајних објеката према намени; -Оспособљавање да повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре безбедношћу учесника у саобраћају; -Научи даповезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе; - Демонстрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације 	<ul style="list-style-type: none"> – класификује врсте саобраћајних објеката према намени; – повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре са безбедношћу учесника у саобраћају; – повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе; 	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема – Дигитална компетенција – Одговорно учење у демократском друштву
3. Техничка и дигитална писменост	<ul style="list-style-type: none"> - Учити ученике да покрену и користе одређене програме, који се користе за уређење ентеријера и екстеријера - Обучавање за читање техничке документације у области архитектуре - Оспособљавање ученике да презентују свој рад и процењују рад својих вршњака 	<ul style="list-style-type: none"> – скицира просторни изглед грађевинског објекта; – чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући фазе изградње грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола; 	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама

		<ul style="list-style-type: none"> – користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући потребе савремене културе становања; – самостално креира дигиталну презентацију и представља је. 	<ul style="list-style-type: none"> – Решавање проблема – Естетичка компетенција – Сарадња – Дигитална компетенција
4. Ресурси и производња	<p>Упознање ученике са врстама материјала и показује неке од њих</p> <ul style="list-style-type: none"> - Упознавање ученике се са коришћењем алата, показује неке од њих и начин рада са њима - Указивање ученицима колики је значај рециклаже и заштите животне средине-показује неке материјале који се могу рециклирати 	<ul style="list-style-type: none"> – класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и процењује могућности њихове примене; – повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину; – повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова; – реализује активност која указује на важност рециклаже; – образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије; 	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема
5. Конструкторско моделовање	<ul style="list-style-type: none"> - Пројекте реализовати у паровима или малим групама. - У овом делу програма ученици реализују заједничке пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине. Ученици се сами опредељују за одређену активност у оквиру групе. Пружа им се могућност да реализују своју идеју. Ученици самостално истражују информације за пројектни задатак користећи информационо-комуникационе технологије, налазе решење, формирају идеју, израђују техничку документацију, планирају и реализују сопствени производ. Користити материјале и технологије које су ученици упознали у претходној области. Ученици самостално врше мерење и обележавање. Ученици раде у пару, чиме развијају способност сарадње и социјалних вештина. По завршетку, ученици самостално представљају производ/модел, усмено образлажући ток реализације, процењујући оствареност резултата и предлог унапређења. Тежиште оваквог рада није на квалитету коначног продукта већ на процесу који има своје кораке и на сарадничким односима у раду у групи. Ученицима јасно треба указати да се и на неуспелим продукцима може много научити ако се схвати где су грешке направљене. Дискутовати са ученицима и о цени понуђених решења. Нагласити важност доброг планирања буџета потребног за 	<ul style="list-style-type: none"> – правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; – повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије; – повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране; – описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране; – изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примену мера заштите на раду. – самостално/тимски врши избор макете/модела грађевинског објекта и образлажи избор; – самостално проналази информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ; – креира планску документацију (листу материјала, редослед операција, процену 	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема

	<p>његову реализацију као и негативних последица лоших прорачуна. На тај начин ученике полако оспособљавати да размишљају предузетнички и развијати им основне компетенције везане за финансијску писменост.</p>	<p>трошкова) користећи програм за обраду текста;</p> <ul style="list-style-type: none"> – припрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује; – израђује макету/модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду; - учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела. 	
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Животно и радно окружење - историја, информатика и рачунарство, биологија, географија 2. Саобраћај - историја, информатика и рачунарство, биологија, географија 3. Техничка и дигитална писменост - српски језик, енглески језик, информатика и рачунарство, математика, ликовна култура 4. Ресурси и производња - историја, информатика и рачунарство, биологија, географија 5. Конструкторско моделовање - енглески језик, информатика и рачунарство, математика, ликовна култура 		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Животно и радно окружење: појам технике и технологије, занимања из ове области, Техничка и дигитална писменост: израда 3д објеката у програму за израду објеката, дигитална писменост Ресурси и производња: природни и вештачки материјали у архитектури, , особине материјала, обрада Конструкторско моделовање: стварање идеје – дефинисање задатка - алгоритам – планска документација – реализација пројекта – самовредновање - оквирна цена - реклама</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЛИКОВНА КУЛТУРА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.		
РАЗРЕД:	6		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
СЛОБОДНО РИТМИЧКО ИЗРАЖАВАЊЕ БОЈЕНИМ МРЉАМА, ЛИНИЈАМА, СВЕТЛИНАМА, ОБЛИЦИМА И ВОЛУМЕНИМА ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ ТЕКСТУРА ТОНСКЕ РАЗЛИКЕ ХРОМАТСКИ И АХРОМАТСКИ СКУП СЛОЈЕВИТО СЛИКАЊЕ БОЈА СВЕТ УОБРАЗИЉЕ У ЛИКОВНИМ ДЕЛИМА	<p>Садржај програма за шести разред базирају се на непосредном опажања ритма светлина боја текстуре и чулне осетљивости и осећајности за визуелно споразумевање и свет уобразиље у ликовним делима.</p> <p>Задатак текстуре је да постигне материјализација облика, њоме се истиче особеност материјала и она учествује као и други елементи у композицији дела. Предмете који су сјајни и мат моземо визуелно опажати.</p> <p>Подела на боје и небоје односно на хроматски скуп (основне и изведене боје) и ахроматски скуп отвара могућност осталих подела.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Развијају ликовно-естетски сензибилитет за спонтани ритам бојених мрља, линија текстуру светлина боју за визуелно споразумевање и свет уобразиље -Посматрају и естетски доживљавају дела ликовних уметности -развијају љубав према ликовном наслеђу -развијају способност за креативно и апстрактно мишљење 	Естетска компетенција
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Напредак ученика се прати да би наставник подржао развој потенцијала сваког ученика. Значи даце многи ученици по завршетку теме достићи исходе теме на основном нивоу а да ће до краја године напредовати и остварити на средњем и напредном нивоу.		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Један ликовни проблем може се сагледати са више становишта ликовно - визуелног аудитивног (музичког) вербалног (језичког) кинетичког (покрет плес физичко) егзактних природних или друштвених наука као што су биологија историја математика техничко географија .		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Ликовни елементи линије облици композиција однос величина облика равнотежа симетрија ритам слободно ритмичко компоновање.		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МУЗИЧКА КУЛТУРА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ наставе и учења <i>музичке културе</i> је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење и естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа. Код ученика треба да подстакне неговање извођења музике, слушања музике и стваралачког ангажовања кроз упознавање народне и уметничке музике различитих садржаја.</p>		
РАЗРЕД:	ШЕСТИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ЧОВЕК И МУЗИКА	<p>Знање о музици кроз различите епохе има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика била уметност какву данас познајемо или другачија</p> <p>Информације треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања света музике у датом духу времена. Хронолошки аспект Музичке културе за шести разред доприноси корелацији знања са одређеним предметима и покривају информисаност о немусичким аспектима средњег века и ренесансе на детаљнији и специфичнији начин.</p>	<p>-повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали;</p> <p>– наведе начине и изражајна средства музичког изражавања у средњем веку и ренесанси</p> <p>– објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања;</p> <p>-уочи разлике између световних и духовних дела</p> <p>– искаже своје мишљење о значају и улози музике у средњовековној Србије</p> <p>-објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената)</p>	<p>Компетенције за целоживотно учење</p> <p>Вештина комуникације</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Вештина сарадње</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Естетска компетенција</p>
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	<p>Инструментни су значајно средство музичког изражавања, па информације о њима треба да проистекну непосредно из историјског контекста и свакодневног живота. Треба обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилике када се и на који начин музика изводила некада и сада кроз слушање световних и духовних дела у модерним аранжманима. Инструменти са диркама се обрађују</p>	<p>-одреди врсту музичког инструмента по изгледу и звуку;</p> <p>– опише разлику у начину добијања звука код именованих иснтрумената</p>	<p>Предузетничка компетенција</p>

	<p>кроз упечатљиве слушне примере који представљају њихове основне карактеристике. Информације су сведене и умерене. Средњевековни инструменти се упознају визуелно и информативно кроз најосновније информације, а народне инструменте повезујемо и са обрадом народне песме. Инструменти се препознају по изгледу и звуку, ученици објашњавају начин добијања звука, основне делове, употребу и могућности</p>	<p>– препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила – опише основне карактеристике инструмената – препознаје инструменте по звуку и са слике – користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима ***</p>	<p>Одговоран однос према околини</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Рад са подацима и информатика</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<p>Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања како би могао да прати музички ток (попут извођачког састава, темпа, начина на који је мелодија извајана, специфичних ритмичких карактеристика и сл.). Постепено наставник може да проширује опажајни капацитет код ученика.</p> <p>Композиције које се слушају, својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав, изражајне могућности инструмената и врсте вишегласја. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела, подстичући код ученика креативност и критичко мишљење. Слушање дела инспирисаних фолклором, свог и других народа и народности треба представити у контексту разумевања различитог садржаја, облика и расположења слушаних композиција.</p> <p>Извођење музике певањем и свирањем има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика, његове психе, гласовних могућности и моторике.</p> <p>У оквиру индивидуалних могућности ученика, подстиче се развијање личног стила изражавања. На одговарајућим примерима обрађују се елементи музичке писмености. Примењујући принцип активног учешћа ученика на часу,</p>	<p>– разликује вокално-инстр. и инструменталне облике средњег века и ренесансе; – коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих_представника средњег века и ренесансе; – уочи сличности и разлике између православне и католичке духовне музике; – идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба; – вербализује свој доживљај музике; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона; – користи могућности ИКТ-а за слушање музике; ***</p>	
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ- ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ		<p>– пева и свира самостално и у групи; – примењује правилну технику певања</p>	

<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>свирањем се, поред осталог, развијају моторичке вештине, координација и опажајне способности. Кроз извођење савладавају се елементи музичке писмености, а акористи се принцип од звука ка нотној слици.</p> <p>Певање</p> <p>Примери морају да одговарају обиму гласа ученика и буду квалитетни. Песме се обрађују по слуху и са нотног текста. Обрада по нотном тексту пролази кроз више корака – анализа текста, анализа нотног текста, савладавање ритма, обрада солмизацијом, певање са текстом - увежбавање и на крају изражајно певање.</p> <p>Свирање</p> <p>Свирање примера реализује се на мелодијским и ритмичким инструментима. Пример се анализира и обрађује солмизацијом, а затим увежбава групно. На тај начин се развија моторика, спретност и меморија.</p> <p>Дечије музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности које се стичу у свим музичким активностима, а резултат су креативног односа према музици. Оно подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких репродуктивних и стваралачких активности и знања.</p> <p>Стваралаштво може бити заступљено кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> – музичка питања и одговоре; – компоновање мелодије на задати текст; – састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива; – импровизација игре/покрета на одређену музику; – илустрацију доживљаја слушане музике; - осмишљавање музичких квизова - осмишљавања музичких игара <p>Примењују се :</p> <p>Облици рада- фронтални, групни, комбиновани, индивидуални, рад у паровима</p>	<ul style="list-style-type: none"> – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; - користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – искаже своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака); <p style="text-align: center;">***</p> <ul style="list-style-type: none"> -користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво 	
---------------------------------	---	---	--

	<p>Наставне методе- монолошко-дијалoшка, рад по нотном тексту, рад по слуху, демонстрација, разредно музицирање, слушање музике.</p> <p>Користе се наставна средства: клавир, табла, компјутер, уџбеник, слике, инструменти, свеске.</p> <p>Користе се нове технологије: Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла, Ју тјуб канал, ПП презентације, таблети.</p>		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Битни фактори за праћење музичког развоја и оцењивање сваког ученика су његово знање, рад, степен ангажованости, кооперативност, интересовање, став, умешност и креативност. Начин провере и оцена треба да подстичу ученика да напредује и активно учествује у свим видовима музичких активности. Главни критеријум за процес праћења и вредновања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.</p> <p>Постигнућа ученика се могу оценити усменом провером, краћим писаним проверама (до 15 минута) и проценом практичног рада и стваралачког ангажовања. Поред ових традиционалних начина оцењивања, треба користити и друге начине оцењивања као што су: допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему, рад на пројекту.</p> <p>Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, тако да ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где се налази у процесу развоја. Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања у вези са тим шта ученик осећа као препреке у свом развоју, као и на које начине се оне могу превазићи.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик (анализе текстова у песама); Историја (епохе); Географија (државе и градови); Ликовна култура (уметници епоха), Народна традиција (народне песме и обичаји), Страни језици, Техника и технологија, Верска настава (духови обреди).</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Средњи век, ранохришћанска музика, Византијско певање, Грегоријански корал, световна музика средњег века- трубадури, трувери, средњевијековни инструменти, ренесанса, мотет, миса, мадригал, Ђ. П. да Палестрина, О. ди Ласо, оргуље, фидула, старе виоле, клавикорд, чембало, клавир, харфа, лествице, предзнаци, канон</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе и учења је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада		
РАЗРЕД:	ШЕСТИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72 + 54 часа		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	- примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби - изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама - комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу - доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама - одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела - користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри - процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици - користи елементе технике у игри - примењује основна правила кошарке у игри - учествује на унутародељенским такмичењима - објасни својим речима сврху и значај вежбања	Опште и међупредметне компетенције: <ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика Спортска гимнастика Основе тимских и спортских игара		
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Физичко вежбање и спорт Здравствено васпитање		

		<ul style="list-style-type: none"> - поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама - примени мере безбедности током вежбања - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање - примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама - навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин - прихвати сопствену победу и пораз у складу са "ферплејом" - информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности - примењује научено у физичком и здравственом васпитању у ванредним ситуацијама - наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље - разликује здраве и нездраве начине исхране - примењује здравствено- хигијенске мере пре, у току и након вежбања - препозна врсту повреде - правилно реагује у случају повреде - чува животну средину током вежбања 	<ul style="list-style-type: none"> • Одговоран однос према здрављу • Одговоран однос према околини • Социјализација • Естетичка компетенција
<p align="center">ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе <i>физичког и здравственог васпитања</i>, препоручује се да наставник подједнако, континуирано прати и вреднује:</p> <p>Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању;</p> <p>Приказ једног од усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања);</p> <p>Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике).</p>		

	<p>Код ученика ослобођених од практичног дела наставе, наставник прати и вреднује:</p> <ul style="list-style-type: none">- ниво остварености исхода из области Физичка и здравствена култура;- учешће у организацији ваннаставних активности.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Биологија Географија Музичка култура Ликовна култура Информатика Математика Српски језик
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Вежбање Здравље Физичке способности Моторичке вештине Спорт Исхрана Хигијенске мере Прва помоћ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења програма Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.		
РАЗРЕД:	6. разред		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36 часова		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ЉУДСКА ПРАВА	Интерактивни облици рада Брејнсторминг (групна креативна активност која служи да се пронађу решења за одређени проблем скупљајући идеје и предлоге које учесници активности спонтано дају) Рад у малим групама Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми) Углови (различити углови гледања на неки проблем) Дебата (тимови заступају различите ставове о неком проблему)	својим речима и на примеру образложи везу права и одговорности; • аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика; • штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; • препозна ситуације кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе; • на правилан начин користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт, подела власти; наведе примере позитивног коришћења интернета и мобилног телефона; • образложи могући утицај друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца; • разликује безбедно од	Компетенција за целоживотно учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Комуникација; Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Естетичка компетенција Одговоран однос према околини Сарадња Дигитална компетенција
	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО		

<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ</p>	<p>Предавање и/ или презентација (мини-предавање)</p> <p>Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми)</p> <p>Рад у малим групама</p> <p>Углови (различити углови гледања на неки проблем)</p> <p>Предавање и/ или презентација (мини-предавање)</p> <p>Играње улога (чланови групе добијају улоге и из позиције те улоге улазе у ситуацију)</p> <p>Рад у малим групама</p> <p>Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми)</p>	<p>небезбедног понашања на друштвеним мрежама;</p> <ul style="list-style-type: none"> • примењује 7 златних правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука; • препознаје ситуације интернет насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ; <p>учествује у избору теме, узорка и инструмента истраживања;</p> <ul style="list-style-type: none"> • учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података и извођењу закључака; • презентује спроведено истраживање и добијене резултате; • процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке; • у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин; • учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; • проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора 	
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>-иницијална процена нивоа на коме се ученик налази</p> <p>-праћење напредовања путем формативног оцењивања</p> <p>-оспособљавање и охрабривање ученика да процене сопствени напредак у остваривању исхода</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик (читање и анализа књижевних дела)</p> <p>Историја (развој људских права и слобода)</p> <p>Ликовна култура (уметничко наслеђе)</p>		

(навести области предмета)	Географија (однос човека према природним ресурсима и планети Земљи) Биологија (брига о биљкама и животињама и здравом начину живота) Информатика и рачунарство (безбедно коришћење ИКТ уређаја, одлагање дигиталног отпада) Физичко и здравствено васпитање (правила тимске игре, здрави и нездрави начини исхране)
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Права и одговорности, демократско друштво, партиципација, интернет насиље, истраживање ставова

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Верска настава		
ЦИЉ УЧЕЊА	Циљ наставе и учења верске наставе јесте да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом, упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице, треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и философских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.		
РАЗРЕД	Шести		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА	36		
НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	1		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће:	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ
I – УВОД	1. Упознавање садржаја програма и начина рада	моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања;	Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу упознавању ученика са циљевима, исходима, наставним садржајима. Реализација треба да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема.
II - ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖЈЕГ	2. Историјске околности пред долазак Христов 3. Јеврејско ишчекивање Месије 4. Свети Јован Претеча	моћи да констатује да су Јевреји пред долазак Месије били под Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе; моћи да препозна да су Јевреји очекивали Месију на основу старозаветних пророштава; моћи да преприча живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњег и каже да је он припремао народ за долазак Христа; моћи да доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом;	Читање, анализа, интерпретација библијских и других пригодних православних књижевних текстова за децу, уз организовање садржаја у тематско-мотивске целине и међупредметно тематско увезивање садржаја. Функционално повезивање градива уз вертикалну корелацију. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Имати на науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се искуство светости доживи и спроведе у живот добрим
III - УВОД У НОВИ ЗАВЕТ	5. Нови Завет је испуњење Старог Завета 6. Новозаветни списи	моћи да закључи да је доласком Исуса Христа Бог склопио Нови Завет са људима;	

	7. Јеванђелисти	моћи да наведе неке од новозаветних књига и околности њиховог настанка; моћи да пронађе одређени библијски одељак; моћи да каже да се Библија користи на богослужењима; моћи да именује Јеванђелисте и препозна њихове; иконографске симболе; бити подстакнут на читање Светог Писма;	међуљудским односима - кроз веру, наду и љубав. Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. Квалитет наставе се постиже када се наведени наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
IV - БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС	8. Пресвета Богородица – Благовести 9. Богородичини празници 10. Рођење Христово 11. Христос је Богочовек 12. Крштење Христово 13. Христова чуда 14. Новозаветне заповести и Беседа на гори 15. Христос – „пут, истина и живот” 16. Лазарева Субота и Цвети 17. Тајна Вечера – прва Литургија 18. Страдање Христово 19. Васкрсење Христово	моћи да преприча догађај Благовести и да препозна да је то; „почетак спасења“; моћи да препозна службу анђела као гласника и служитеља Божијих; моћи да препозна Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе; моћи да уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бога; моћи да преприча неке од догађаја из живота Пресвете Богородице и повеже их са Богородичиним празницима; моћи да преприча библијски опис Рођења Христовог; моћи да препозна да је Христос дошао на свет да сједини Бога и човека; моћи да преприча библијски опис Христовог Крштења, поста и кушања; моћи да препозна да су Христова чуда израз Његове љубави према људима; моћи да увиди разлику између старозаветног закона и новозаветних заповести о љубави; бити подстакнут да прихвати Христа за свој животни узор; моћи да преприча догађаје Васкрсења Лазаревог и Уласка у Јерусалим; моћи да увиди контрадикторност између очекивања јеврејског народа спрам Христове личности;	Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном разреду школовања. • Упознати ученике са културно-историјским приликама у Палестини пред Христово рођење; • Указати ученицима на старозаветна пророштва везана за долазак Спаситеља – Месије; • Објаснити ученицима улогу и значај Светог Јована Претече; • Развити свест код ученика о значају покајања и врлинског живота; • Упознати ученике са настанком новозаветних књига; • Објаснити ученицима кључне новозаветне појмове; • Пружити ученицима основ за разумевање смисла новозаветних догађаја; • Подстаћи ученике да самостално читају Свето Писмо. • Пружити ученицима основно знање о личности Пресвете Богородице; • Објаснити ученицима хришћанско поимање слободе; • Пружити ученицима основно знање о

		<p>моћи да хронолошки наведе догађаје Страсне седмице; моћи да преприча библијски опис Тајне Вечере и у приносу хлеба и вина препозна Свету Литургију; моћи да преприча библијски опис Христовог Страдања и Васкрсења моћи да кроз тумачење тропара Христовог Васкрсења препозна да је Христос победио смрт и омогућио свима васкрсење из мртвих;</p>	<p>јеванђељским казивањима о Господу Исусу Христу;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Објаснити ученицима разлог оваплоћења Сина Божијег; • Подстаћи ученике да у описима Христових чуда увиде љубав Божију • Кроз Христове заповести о љубави и тумачење појединих одељака из Беседе на гори указати ученицима на значај љубави према Богу и ближњима. • Подстаћи ученике да живе по Јеванђељу; • Указати ученицима на повезаност Тајне Вечере и Свете Литургије; • Представити ученицима догађаје Страдања и Васкрсења Христовог као кључне за спасење света и човека. • Објаснити ученицима значај догађаја Вазнесења и Педесетнице; • Упознати ученике са мисионарском делатношћу светих апостола; • Упознати ученике са особеностима сведочења вере у раној Цркви; • Указати ученицима на узроке гоњења хришћана; • Подстаћи ученике на толеранцију према припадницима других вероисповести.
	<p>20.Вазнесење и Педесетница 21.Црква у Јерусалиму 22.Павле – апостол незнабожаца 23.Прогони хришћана 24.Свети цар Константин и крштење царства</p>	<p>моћи да преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице; моћи да каже да је силаском Духа Светог на апостоле рођена Црква Христова; моћи да именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог живота;</p>	<p>Оквирни број часова по темама Увод – 1 Припрема света за долазак Сина Божијег – 5 Увод у Нови Завет – 5 Богочовек Исус Христос – 16 Црква Духа Светог – 7 Евалуација – 1+1</p>

<p>V - ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА</p>		<p>моћи да уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од примера мучеништва; моћи да објасни значај доношења Миланског едикта; моћи да усвоји вредност толеранције међу људима различитих верских убеђења;</p>	
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>		<p>Опсервација од стране наставника, концептуалне мапе, самовредновање, „конференције“, посматрање понашања ученика, задаци и тестови које осмишљава наставник;</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p>		<p>Компетенција за целоживотно учење Различити приступи настави и методе учења у оквиру верске наставе омогућавају ученицима да постигну проактиван став према учењу и развоју различитих стратегија учења. Интердисциплинарно преплитање и повезивање верске наставе са другим образовним областима, темама и другим предметима, омогућава унапређење основних компетенција и вредности, доприноси развоју њихових генеричких и других компетенција и даје допринос подстицању критичког и креативног мишљења.</p> <p>Комуникација Развој комуникационе компетенције, наглашен је у исходима верске наставе православног катихиса и директно је везан за област језика и комуникације.</p> <p>Дигитална компетенција Очекивања ове међупредметне теме остварују се коришћењем различитих дигиталних алата који помажу у постизању исхода верске наставе. Православни катихизис кроз систематизацију наставних тема анализира, поред осталог, позитивне и негативне утицаје дигиталне технологије и друштвених мрежа, али је акценат на наменској употреби у сврху креативног стваралаштва и савремених начина промовисања хришћанских вредности у друштву.</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву Целокупан план и програм верске наставе усмерен је ка томе да оспособи ученика за активно, компетентно, критичко и одговорно учествовање у животу школе, заједница којима припада и демократског друштва у којем живи и делује.</p> <p>Одговоран однос према здрављу Православни катихизис кроз исходе наглашава потребу развоја одговорног односа према телесном, менталном и социјалном здрављу, стицања здравих животних навика, разликовања прикладног од неприкладног</p>	

	<p>понашања, развијања емпатије и разумевања према другоме, избегавања конфликта и начина ненасилног решавања, активности које доприносе личном развоју и просуђивању сопствених ставова и понашања, у циљу изградње личне и заједничке будућности, и здраве стазе будућности будућих генерација.</p> <p style="text-align: center;">Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према околини подразумева познавање и непосредан доживљај створене природе, увиђање значаја који природа има за одржавање живота, а та очекивања се посебно остварују кроз исходе верске наставе у којима се акценат ставља на одговорно понашање према свету и бригу о творевини (екологија) са православног становишта.</p> <p style="text-align: center;">Естетичка компетенција</p> <p>С обзиром на неоспоран утицај религије, посебно хришћанства, на развој опште и националне културе и уопште на конкретан живот појединца и заједнице, одабрани верски садржаји православног катихизиса су везани за препознавање и промовисање вредности важних за формирање српске културе и друштва, а ово подручје је једнако повезано с подручјем уметности.</p> <p style="text-align: center;">Предузимљивост и предузетничка компетенција</p> <p>Неки од циљева предузетничке компетенције су развој истрајности и стицање радних навика, отвореност за нове могућности, креирање иновативних и креативних решења, позитиван однос према послу, као и управљање пројектима и предлозима пројеката. Ово је свеprisутно у настави верске наставе, посебно у пројектима кроз које се остварује васпитна димензија предмета.</p>
<p>КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик и књижевност, Страни језици</p> <p>Језичко-комуникацијско подручје и књижевност је област на којој верска настава корелира са предметима српског језика и страних језика. Корелација је видљива у свим областима који се заснивају на вежбању и овладавању корисности српског језика у језичким активностима слушања, говорења, читања, писања и интеракције које омогућавају усвајање комуникативних језичких компетенција у стандардној српској анализи и тумачењу текста и разумевању контекста и слојева значења, способности пажљивог читања одабраних текстова, као и вештина комуникације и сарадње с другима и у препричавању и приповедању текстова из области библијске историје, Старог и Новог завета. Верска настава је у корелацији са књижевношћу која се односи на почетак писмености у Срба, крштењем Срба и улогом истакнутих црквених људи у историји развоја језика и доприноса књижевности. У свим страним језицима веза са верском наставом остварује се у области културе, празника, обичаја и свакодневног живота и других традиционалних и савремених одредница земаља тог говорног подручја у којима се може препознати утицај хришћанства или других религија.</p> <p>Музичка култура, Ликовна култура</p> <p>Основи ликовне и музичке писмености, познавање нота и музичких појмова, ликовних композиција, корелирају са областима празника и богослужења, и личним уметничким доживљајима истих. Повезаност са ликовном културом видљива је и у области верске наставе у којима ученик упознаје хришћанске мотиве и утицај хришћанства на српско друштво и српску црквену баштину. Овде посебно место заузима област црквене архитектуре, која је</p>

	<p>саставни део ликовне уметности. Веза између музичке културе и верске наставе конкретно се остварује у области обраде и утврђивања црквених празника и Литургије, као начина на који се у Цркви изражава љубав према Богу. Ученици ће током године певати божићне, васкршње и литургијске песме, повезујући са знањем које стичу из предмета музичка култура.</p> <p>Биологија Повезаност биологије и верске наставе остварује се кроз неколико области: Библија и посебност човека, у смислу положај човека у природи и његова одговорност за животну средину и природу, правилно разумевање науке и религије о стварању света, али и у другим граничним питањима вере и науке. Корелација са биологијом се остварује у научном дискурсу о пореклу живог света и човека (наука покушава да нам дадне одговор на - КАКО, НА КОЈИ НАЧИН, а вера - ЗАШТО, КОЈИ ЈЕ СМИСАО; наука и вера нису супростављене).</p> <p>Географија Савремена анализа библијске флоре и фауне свакако ће допринети лепоти и богатству корелације веронауке са географијом, а да не говоримо о области библијских догађаја и мисионарског рада Цркве у кроз историји, и с тим у вези географских места, региона и локалитета. Област која је неопходна за корелацију јесте Увод у Нови завет.</p> <p>Историја Верска настава православног катихизиса обухвата велики број садржаја који су у корелацији са предметом историја, те корелирају са многим областима верске наставе. Корелација ће допринети јаснијем разумевању људског рода, искустава о себи, другима и свету. Библијска археологија, црквени историјских споменици, утицај хришћанства у српском и другим народима (почеци српске писмености и улога истакнутих црквених људи), црквени живот, само су неке од области које захтевају корелацију са историјом. Корелација са предметом историја се највећим делом остварује са садржајима историје из области праисторије, преко старог и средњег века, до савременог доба у којем живимо, а везани су за садржај библијских текстова. Такође, веза са предметом историја остварује се на свим часовима и када се обрађује историја Цркве кроз двадесет векова и историјски догађаји у којима се учи о историјским личностима или институцијама важним за хришћанску историју цркве и српску црквену историју.</p> <p>Грађанско васпитање Грађанско васпитање - Питање права и обавеза, значај појединца и његове друштвене улоге, само су део могуће корелације са темом заједнице. Такође, повезаност се манифестује у концептима о толеранцији, морално-етичким проблемима савременог човека итд.</p> <p>Физичко и здравствено васпитање У верској настави се могу наћи обраде многих тема које стоје у вези са питањима труда, залагања, победе, пораза, такмичења, учешћа, поштовања противника и сл. те се са предметом физичког и здравственог васпитања на практичан начин често може остварити корелација у области етике спорта, ради омогућавања раста стваралачке радости, упорности и самоодрицања, развијања осећаја за заједништвом, практичног учења прихватања пораза и победе на позитиван и афирмативан начин, признавања правила, лепог понашања током игре и навијања.</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА</p>	<p>Нови завет, јеванђелисти, празници, новозаветне заповести, светост;</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Немачки језик		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ учења немачког језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу. Такође циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.</p>		
РАЗРЕД:	Шести		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. Meine Freunde Пријатељи и окружење	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<ul style="list-style-type: none"> -представе друга/ другарицу, -опишу карактер особе, -воде разговор о месту састанка, -наброје спортве и спортске реквизите, -да водеразговор о спортистима и спортским активностима, -изнесу предлог, -тумаче статистику, --опишу дневни и недељни распоред, -означе време, -пишу о претходном дану, -пишу писмо извињења, 	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини.</p>
2. Sport , Sport, Sport		процене постигнућа везана за претходне теме,	

Спорт и хоби		<p>-користе једноставна језичка средства,</p> <p>-наброје одевне предмете,</p> <p>-истакну изразе допадања и недопадања,</p> <p>-воде разговор о куповини одеће,</p>	
<p>3. Tagesabläufe Дневни ток активности</p> <p>4. Die erste Klassenarbeit Први писмени задатак</p> <p>5. Meine Klamotten Одећа</p> <p>6. Alles Gute zum Geburtstag Рођендан и прослава рођендана</p> <p>7. Krank und gesund Здравље</p> <p>8. Die zweite Klassenarbeit Други писмени задатак</p> <p>9. Mein Stadtviertel Окружење</p> <p>10. Hier wohne ich Мој стан и просторије у стану</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустративне цртеже, цд • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустративне цртеже, цд • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<p>-воде разговор о рођендану, рођенданским позивницама, поклонима и хорокопским знацима,</p> <p>-опишу рођенданску журку,</p> <p>- именује делове тела,</p> <p>-води разговор о здравственим проблемима,</p> <p>- разговор о болестима и лековима,</p> <p>-опишу особу из суседства,</p> <p>-разговарају о месту становања,</p> <p>-опишу пут до неког места,</p> <p>-изразе забрану,</p> <p>-опишу свој стан,</p> <p>- воде разговор о активностима у стану,</p> <p>-наброје делове намештаја,</p> <p>-означе положај предмета.</p>	
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти и различите технике формативног оцењивања</p> <p>Индивидуални разговори</p> <p>Самостални рад (анализа прочитаног текста)</p>		

МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Српски језик (књижевност и граматика), Енглески језик (књижевност и граматика), Математика (бројчане вредности), Географија (упоређивање географских сличности и разлика наших градова и државе са градовима и државама немачког говорног подручја), Грађанско васпитање (размене информација које се односе на изражавање мишљења и давање препорука), Ликовна култура (сликовни приказ), Информатика и рачунарство (израда презентација)
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Комуникативно-интерактивни приступ, социјална интеракција, индивидуално решавање проблема, индуктивне методе

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	РУСКИ ЈЕЗИК – ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ учења руског језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу. Такође циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.</p>		
РАЗРЕД:	6. разред		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72 часа		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
УРА КАНИКУЛЫ	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима ▫ Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра ▫ Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд ▫ Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из угрожених средина 	<ul style="list-style-type: none"> • представи себе и друге: <i>Меня зовут... Его зовут...;</i> • употребљава конструкцију припадности: <i>У меня есть...;</i> • наброји дане и месеце; • мења глаголе е- и и- конјугације типа читать и говорить. • повеже и примени стечена знања • разуме кључне информације у материјалу о Санкт Петербургу и тексту • одговара на питања • повезује слике са одговарајућим звучним материјалом • препозна и користи облике множине већине познатих и најфреквентнијих именица; • правилно употреби наставке тврде и меке промене именица у номинативу множине сва три рода; • сублимира знања у вези са темом; 	<p>Комуникација, дигитална Компетенција, рад са подацима и информацијама, Компетенција за учење, Одговорно учешће у демократском друштву, Естетичка компетенција, Одговоран однос према околини.</p>
<p>В САНКТ-ПЕТЕРБУРГЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из угрожених средина <p>КОНКУРС «МОЈ РОДНОЙ ГОРОД»</p>			

		<ul style="list-style-type: none"> • правилно употреби реч <i>должен</i> 	
ВЕЧЕРИНКА У ЛЕНЫ	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из угрожених средина 	<ul style="list-style-type: none"> • примени нове речи и изразе • да правилно изговори и напише бројеве од 70 до 199; • да сублимира знања у вези са задатом темом; • остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације о теми <i>Куповина</i>: • употреби стечена лингвистичка знања и користи усвојени лексички материјал у ширем контексту • користи основне уобичајене форме за изражавање слагања и неслагања 	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Посматрање и праћење, усмена провера, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти и различите технике формативног оцењивања Писмени задаци Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста)		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Српски језик (књижевност и граматика), Енглески језик (књижевност и граматика), Математика (бројчане вредности), Географија (упоређивање географских сличности и разлика наших градова и државе са градовима и државама руског говорног подручја),		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Распуст, Мој родни град, Куповина, Стан, Школске обавезе и предмети		

2.7. 7. РАЗРЕД

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик и књижевност		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљеви наставе и учења српског језика и књижевности јесу да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ученике оспособи да правилно користе српски језик у различитим комуникативним ситуацијама у говору и у писању; • да кроз читање и тумачење књижевних дела развију читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; • да подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; • да се одговарајућим врстама читања оспособљавају да усмерено приступе делу и приликом тумачења откривају различите слојеве и значења; • да стичу основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стичу и развијају најшира хуманистичка знања и да науче како функционално да повезују садржаје предметних области. 		
РАЗРЕД:	Седми		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	144		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>1. Књижевност</p> <p>ЛИРИКА:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Јован Дучић: Подне, 2. Милан Ракић: Божур, 3. Владислав Петковић Дис: Међу својима, 4. Милутин Бојић: Плава гробница, 5. Десанка Максимовић: Крвава бајка, 6. Стеван Раичковић: После кише, 7. Јован Јовановић Змај: Јутутунска јухахаха, 8. Рабиндранат Тагоре: Папирни бродови, 9. Вислава Шимборска: Области 	<p>Препоручени садржаји наставе оријентисане на исходе за седми разред приказани су у форми која задовољава основне методске захтеве наставе српског језика и књижевности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању са новим појмовима и формулисању дефиниција и закључака); - очигледност при излагању наставних садржаја (звучни и видео записи изражајног казивања, акцендовања и слично); - повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу - Програм књижевности се реализује обрадом текстова из лектире која је разврстана на обавезни, допунски и изборни део. - Комбиновањем и повезивањем различитих текстова успоставља се вертикална и хоризонтална корелација уз помоћ којих се ученици поступно уводе у свет књижевности. 	<ul style="list-style-type: none"> - користи књижевне термине и појмове обрађене у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; - истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их у складу са узрастом; - разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; - разликује основне одлике стиха и строфе – укрштenu, обгрљену, парну; слободни и везани стих; рефрен; - тумачи мотиве и песничке слике у одабраном лирском тексту; - локализује књижевна дела из обавезног школског програма; - разликује етапе драмске радње; 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетенција; - решавање проблема; - сарадња; - одговорно учешће у демократском друштву; - одговоран однос према здрављу; - одговоран однос према околини; - естетичка компетенција; - предузимљивост;

<p>ЕПИКА:</p> <ol style="list-style-type: none"> Народна бајка (једна по избору): Међедовић / Чудотворни прстен / Златоруни ован, Стефан Митров Љубиша: Кањош Мацедоновић (одломак), Радоје Домановић: Вођа (одломак), Петар Кочић: Кроз међаву, Иво Андрић: Јелена, жена које нема (одломак), Данило Киш: Прича о печуркама / Еолска харфа, Алфонс Доде: Последњи час Владимир Набоков: Лош дан, Дневник Ане Франк (одломак), Ефраим Кишон: Код куће је најгоре (једна прича по избору), Афоризми (Душан Радовић и други) <p>ДРАМА:</p> <ol style="list-style-type: none"> Бранислав Нушић: Власт (одломак), Вида Огњеновић: Кањош Мацедоновић (одломак о сусрету Кањоша и Фурлана) <p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - При обради текста примењиваће се јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта са циљем да се ученици оспособе за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова. - Исходи ове области су засновани на читању тако да је оно главна активност. - Негује се доживљајно и истраживачко читање, - Подстицање ученика да искажу свој доживљај уметничког дела. - тестови знања по нивоима - усмене провере - чек листе - завршно тестирање - дефинисање нових појмова - анализирање - решавање конкретних примера и задатака - писање школских и домаћих задатака - рад у паровима - истраживачки рад - казивање стихова - усвајање нових знања - дефинисање нових појмова , - Именовање - читање 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; - разликује форме казивања (форме приповедања); - идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију; - анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; - уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама (физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким); - разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; - критички промишља о смислу књижевног текста и аргументовано образложи свој став; - доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; - препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; - размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевноуметничких текстова; - препоручи књижевно дело уз кратко образложење; упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст. 	<ul style="list-style-type: none"> - оријентација ка предузетништву <p>компетенција за целоживотно учење;</p> <ul style="list-style-type: none"> - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетнција; - решавање проблема; - сарадња; - компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетнција; - сарадња;
---	--	--	---

<p>Обавезна дела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Михајло Пупин: Са пашњака до научењака (одломак), 2. Јелена Димитријевић: Седам мора и три океана (одломак) 3. Милош Црњански: Наша небеса (Крф, плава гробница – одломак) <p>Једно дело по избору:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Јован Цвијић: Охридско језеро (одломак) / 2. Пеђа Милосављевић: Потера за пејзажима, 3. Светлана Велмар Јанковић: Српски Београд деспота Стефана (Капија Балкана) <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Епске народне песме покосовског тематског круга (Смрт војводе Пријезде, Диоба Јакшића и песма по избору), 2. Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима (Мали Радојица, Стари Вујадин, Старина Новак и кнез Богосав; Иво Сенковић и ага од Рибника, Ропство Јанковић Стојана), 3. Свети Сава у књижевности: одломак из Житија Светог Симеона (о опроштају оца од сина); избор из народних прича и предања (на 		<ul style="list-style-type: none"> - разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом; - одреди врсте непроменљивих речи у типичним примерима; - уочи делове именичке синтагме; - разликује граматички и логички субјекат; - разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да; - препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; - идентификује врсте зависних реченица; - исказе реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и зависном реченицом; - примени основна правила конгруенције у реченици; - доследно примени правописну норму; - разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат. 	<ul style="list-style-type: none"> - естетичка компетенција; - комуникације; компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетенција; - сарадња; - естетичка компетенција; - сарадња; - одговорно учешће у демократском друштву; - одговоран однос према здрављу; - одговоран однос према околини; - естетичка компетенција; - предузимљивост; - оријентација ка предузетништву
--	--	--	---

<p>пример Свети Сава и ђаво, легенде о Светом Сави); избор из ауторске поезије о Св. Сави (на пример Матија Бећковић: Прича о Светом Сави),</p> <p>4. Мирослав Антић: Плави чуперак и Шашава књига (избор),</p> <p>5. Антоан де Сент Егзипери: Мали Принц;</p> <p>6. Момо Капор: Мали Принц,</p> <p>7. Јован Стерија Поповић: Покондирена тиква,</p> <p>8. Душан Ковачевић: Свемирски змај,</p> <p>9. Дејан Алексић: Ципела на крају света / Игор Коларов: Дванаесто море</p>		<ul style="list-style-type: none"> - говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; - разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила; - састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа; - напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; - користи технички и сугестивни опис у изражавању; - препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу; - пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; 	
<p>2. Језик Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне.</p> <p>Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици.</p> <p>Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке,</p>	<p>Програм граматике се реализује поступно, где се језик ученицима представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава се не изучава изоловано, већ се повезује са обрађеним текстовима из књижевности, али и са непосредном говорном праксом. На тај начин се настава граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. Садржај вежбања граматике се одређује на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика. Тако ће настава граматике бити у функцији оспособљавања ученика за правилно комуницирање савременим српским језиком.</p> <ul style="list-style-type: none"> -иницијално тестирање -тестови знања по нивоима -усмене провере -чек листе -завршно тестирање 	<ul style="list-style-type: none"> - напише електронску поруку поштујући нормативна правила; - примени различите стратегије читања; - састави текст репортажног типа; - правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима. 	

<p>придевске, прилошке и глаголске.</p> <p>Појам атрибута у оквиру синтагме.</p> <p>Логички субјекат.</p> <p>Сложени глаголски предикат.</p> <p>Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни.</p> <p>Појам комуникативне и предикатске реченице.</p> <p>Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни).</p> <p>Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене).</p> <p>Реченични чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом.</p> <p>Конгруенција – основни појмови.</p> <p>Дугоузлазни и дугосилазни акценат.</p>	<p>-дефинисање нових појмова</p> <p>-анализирање</p> <p>-решавање конкретних примера и задатака</p> <p>-писање школских и домаћих задатака</p> <p>-рад у паровима</p> <p>-дефинисање нових појмова ,</p> <p>-именовање</p>		

<p>3. Језичка култура Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе.</p> <p>Књижевноуметнички и публицистички текстови.</p> <p>Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.).</p> <p>Текст заснован на аргументима.</p> <p>Технички и сугестивни опис.</p> <p>Репортажа.</p> <p>Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова.</p> <p>Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго.</p> <p>Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитоване); вежба аргументовања (дебатни разговор).</p> <p>Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних</p>			
---	--	--	--

<p>грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке.</p> <p>Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; изражавање појмова помоћу различитих синтаксичких јединица (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге.</p> <p>Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу.</p> <p>Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту</p>			
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Иницијално тестирање – Формативно вредновање (реализација практичних задатака, посматрање и бележење ученикових активности током наставе, непосредна комуникација између ученика и наставника, регистар за сваког ученика (мапа напредовања) – Сумативно вредновање (контролни и писмени задаци, резултати формативног вредновања) – Самопроцена (континуирано праћење и вредновање рада наставника) 		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>			
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>рефлексивна песма, лирски субјекат, комедија карактера, сатирична песма, епска народна поезија, мотив, новела, облици казивања, стилске фигуре; логички субјекат, сложени глаголски предикат, синтагма, напоредни односи, зависне реченице, правопис, акценат, функционални стилови, репортажа, фразеологизми</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 7. РАЗРЕД		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативним вештинама и развијањем способности и метода учења страног језика.</p> <p>Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.</p> <p>Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.</p>		
РАЗРЕД:	7. РАЗРЕД		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>1. Starter unit Уводна тема Описивање радњи у садашњости и прошлости.</p> <p>2. Fads and fashion Трендови и мода</p> <p>Изражавање интересовања, допадања и недопадања; описивање радњи у прошлости.</p> <p>3. Тест 1 Изражавање интресовања и описивање радњи у садашњости и прошлости.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра 	<p>- разумеју једноставније текстове у којима се описују радње у садашњости и прошлости;</p> <p>- размене појединачне информације и/или неколико информација које се односе на радње у садашњости и прошлости; опишу радње у садашњости и прошлости користећи неколико везаних исказа;</p> <p>- разумеју и описују сличности и разлике у свакодневним активностима тинејџера у земљама циљне културе и код нас.</p> <p>разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање интересовања, допадања и</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>

<p>4. Sensations Осећаји Изражавање допадања, недопадања и препорука; описивање искуства које је почело у прошлости и још увек траје; позив за учешће у заједничкој активности и реаговање на њега; описивање појава, радњи, стања и збивања.</p> <p>5. Adventure Авантура Описивање места; описивање искуства и догађаја у прошлости</p> <p>6. The first test written in English Први писмени задатак</p> <p>7. Material world Материјални свет</p> <p>Изражавање мишљења; описивање предмета; изражавање количина, димензија и цена; изражавање мишљења.</p> <p>8. Years ahead Године које долазе</p> <p>Изражавање претпротавки, и могућности; исказивање одлука, планова и намера у будућности.</p> <p>9. Learn</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд 	<p>недопадања; размене информације које се односе на интересовања, допадање и недопадање;</p> <p>-разумеју једноставније текстове којима се изражавају интересовања и описују искуства и догађаји у прошлости; размене појединачне информације и/или неколико информација које се односе на искуства и радње у прошлости; опишу радње у прошлости користећи неколико везаних исказа;</p> <p>- разумеју и опишу сличности и разлике у модним трендовима у земљама циљне културе и код нас.</p> <p>- разумеју једноставније текстове којима се изражавају интересовања, радње у садашњости и прошлости;</p> <p>- саопште своја и туђа интересовања и опишу радње у садашњости и прошлости.</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање допадања, недопадања и препорука;</p> <p>- размене информације које се односе на допадање, недопадање и препоруке;</p> <p>- разумеју и упуте позив на заједничку активност и реагују на њега уз одговарајуће образложење;</p> <p>- разумеју једноставније текстове који описују искуство које је почело у прошлости и још увек траје;</p> <p>- опишу искуство које је почело у прошлости и још увек траје користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на појава, радњи, стања и збивања;</p> <p>- опишу појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- поштују правила учтивих комуникације</p> <p>опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађаја из прошлости;</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
---	--	---	---

<p>Учи Изражавање мишљења, слагања/неслагања; изражавање способности у прошлости, садашњости и будућности; иксазивање обавеза, правила и савета</p> <p>10. Тест 2 Изражавање способности, бућих радњи, одлука, планова, намера и предвиђања.</p> <p>11. Big ideas Велике идеје Изражавање мишљења и предлога; исказивање могућности у садашњости и будућности.</p> <p>12. The second test written in English Други писмени задатак</p> <p>13. On screen На екрану</p> <p>Изражавање мишљења и предлога; описивање радњи у прошлости, садашњости и будућности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла 	<p>- опишу познату личност из циљне културе. разумеју једноставније исказе који се односе на количне, димензије и цене; - размене информације у вези са количинама, димензијама и ценама; - разумеју и објасне сличности и разлике у потрошачким навикама људи у циљној култури и код нас.</p> <p>- уоче и опишу сличности и разлике у планирању обавеза и активности између тинејџера у циљној култури и код нас.</p> <p>- разумеју једноставније исказе који се односе на правила, обавезе и савете и реагују на њих; - размене једноставније информације које се односе на правила, обавезе и савете; - уоче и опишу сличности и разлике у школама и школским предметима у циљној култури и код нас</p> <p>разумеју и опишу сличности и разлике у еколошким навикама у циљној култури и код нас.</p> <p>опису радње у садашњости, прошлости и будућности користећи неколико везаних исказа; - разумеју и описују сличности и разлике у омиљеним књижевним и филмским жанровима између тинејџера у циљној култури и код нас .</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
---	--	---	---

<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти и различите технике формативног оцењивања Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста)</p>
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик (књижевност, граматика, филмска уметност), немачки језик (књижевност, граматика), руски језик (књижевност, граматика), географија (сличности и разлике између живота у градовима широм света), информатика и рачунарство (израда презентација), биологија (екологија, осећања), историја (искуства и догађаји из прошлости), грађанско васпитање (размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука)</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Комуникативно-интерактивни приступ, социјална интеракција, индивидуално решавања проблема, индуктивне методе</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Историја		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културноисторијском наслеђу, друштву и држави у којој живи.		
РАЗРЕД:	Седми		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	Циљ и задаци наставе историје остварују се кроз различите садржаје, методе и облике рада, уз поштовање исхода. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: уџбеника, илустрација, шема, графикона Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима новог века, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету из новог века... Проналажење примера за период Новог века од стране ученика Коришћење уџбеника, е - уџбеника: тестови, Гугл учионице, е-учионице и др.	-наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; -повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); -пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; -анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; -уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла; -раздваја битно од небитног у историјској нарацији; -препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва. -доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; -изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; -уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; -сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;	- Компетенција за целоживотно учење -Вештина комуникације - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Вештина сарадње - Вештине за живот у демократском друштву -Брига за здравље -Еколошка компетенција -Естетска компетенција
ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (ДО СРЕДИНЕ 19. ВЕКА)	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (Наполеон, Источно питање), илустрација (Прва индустријска рев.), ППТ, квиз на кахуу и др. Посета музејима и културно-историјским споменицима, историјским архивима, евентуално виртуелна посета Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернет страница, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, Гугл учионице, е-учионице и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Обележавање Првог и Другог српског устанка		

<p>ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ 19. ВЕКА</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Корелација са сродним Предметима кроз интегративну наставу и тематско повезивање Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (односи између великих сила), илустрација (Друга индустријска револуција), питања, филмова (Пролазак воза кроз станицу), ППТ, шеме Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, е-учионице, Гугл учионице и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје Обележавање добијања Независности Србије на Берлинском конгресу.</p>	<p>-наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; -анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике; -уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости; -уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; -препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност); -анализирајући дате примере, уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу; -поређи положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба; -приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку; -уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха; -поређи информације приказане на историјској карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима; -повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); -поређи различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; -анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; -уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла;</p>	

<p>ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД НА ПОЧЕТКУ 20. ВЕКА</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Корелација са сродним Предметима кроз интегративну наставу и тематско повезивање Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, филмова (Крунисање Петра I, Први светски рат), ППТ, шеме Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања Коришћење уџбеника за 7. разред основне школе, е-уџбеника, е-учионице, Гугл учионице и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Коришћење ресурса локалне историје Обележавање победе Србије у Првом светском рату. Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка, као и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја</p>	<p>-уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора; -употреби податке из графикона и табела у елементарном истраживању; -презентује, самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ; □ упоређује, анализира и уочава разлике између својих и ставова других; □ раздваја битно од небитног у историјској нарацији; □ препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. -доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; -изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; -уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; -сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; -наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; -уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости; -уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; -препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност);</p>	

-приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку;

-пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности;

-анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја;

-уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла;

-уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора;

-раздваја битно од небитног у историјској нарацији;

-препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва;

-идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.

-доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима;

-изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера;

-уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе;

-сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;

-наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку;

-уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости;

-уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву;

-препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност);
-приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку;
-уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха;
-поређи информације приказане на историјској карти са информацијама датим у другим симболичким модалитетима;
-повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);
-поређи различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности;
-анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја;
-уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла;
-уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора;
-употреби податке из графикона и табела у елементарном истраживању;
-презентује, самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ;
-упоређује, анализира и уочава разлике између својих и ставова других;
-раздваја битно од небитног у историјској нарацији;
-препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва;
-идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика посматрањем наставника; Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова; Домаћи задатак; Процењивање рада у пару и у групи; групи (нпр пројектна настава, активности...) Дебата; Учествовање у неговању сећања; Мини истраживачки задаци (пројектни задаци: нпр. Моја породица у Првом светском рату); Писана провера; Есеј, прича; Вежба 15 минута; Индивидуални рад: мини истраживање (пројектни задаци), панои, предавања и др. ; Посматрање наставника; Сумативно оцењивање; Карта; Иницијално тестирање; Карта – провера градива из целокупне историје 7. разреда; извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 45 секунди; Прегледање свески; Израда ленти времена; Самоевалуација и евалуација
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ Физика (електрична енергија) ; Географија (Политичка карта Европе; Државе Зашадне и Средње Европе); ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (до средине XIX века) Географија: (Политичка карта Европе; Државе Западне и Средње Европе; територија Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине); Грађанско васпитање: (Појам револуција, национално опредељење, облици власти и државног уређења;Устав); Српски језик (Циклус песама за ослобођење Србије; Горски вијенац) ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА Географија (Политичка карта Европе, Балкана, Србије и Црне Горе); Грађанско васпитање (облици државног уређења); Српски језик (Књижевност и уметност у 19. веку); Ликовна култура (уметност у 19. веку); Музичка култура (уметност у 19. веку) ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД НА ПОЧЕТКУ 20. ВЕКА Српски језик, Ликовна култура, Музичка култура: Књижевност и уметност почетком 20. века; Грађанско васпитање: појмови апсолутизма, парламентаризма, демократије и аутономије, појам револуција, појам декларација, уједињење, облици државног уређења; Географија: Престанак постојања неких држава и формирање нових; Границе Србије и Црне Горе данас; политичка карта Србије и Балкана данас
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Револуција, индустријско доба, Источно питање, људска права, уставност, Сретењски устав, уставна и парламентарна монархија, република, Кнежевина Србија, Краљевина Србија, Велики рат, либерализам, национализам, социјализам, империјализам, колонијализам, расизам.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГЕОГРАФИЈА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.		
РАЗРЕД:	7.		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције

Регионална географија	<p>На почетку школске године, ученици се могу упутити на самостални рад тако што ће приликом обраде нове тематске целине добити задатке да обраде по једну или више репрезентативних држава. Обраду наставних јединица о континентима вршити по Керовом систему, који подразумева следећи редослед излагања: географски положај, границе и величина, рељеф, клима, воде, живи свет, становништво, насеља, привреда, политичка и регионална подела континента. Истим редоследом анализирати и одабране државе.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и предлаже различите начине издвајања регија; - доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора. 	<ul style="list-style-type: none"> - Учење - Комуникација - Сарадња - Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама - Дигитална - Естетичка - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Регионална географија Европе	<p>Реализацијом исхода друге теме ученици ће стећи знања о географским целинама Европе – Јужна, Средња, Западна, Северна и Источна Европа, као и њиховим географским специфичностима и развојним карактеристикама које их издвајају у односу на суседне географске регије, политичком поделом и одабраним државама. За цртање тематских карата о географским регијама Европе користити неме карте, на којима се могу издвојити карактеристичне регије и њихови географски садржаји. При цртању и тумачењу тематских карата долази до изражаја самосталност у раду ученика и усавршава се вештина практичне примене географске карте у настави. Уколико постоје техничке могућности, ученици могу припремити презентације, чиме се оспособљавају да кроз визуелизацију садржаја самостално анализирају и доносе закључке о одређеним специфичностима географских регија Европе.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - проналази на карти државе проучаване регије и именује их; - приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; - препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; - анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; - проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; - открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим 	

Азија	<p>На почетку наставне теме обрађују се општегеографске одлике овог континента, и то: географски положај, границе и величина, природне одлике, становништво, насеља, привреда и политичка и регионална подела, након чега се прелази на регионалне целине: југозападну, јужну, југоисточну, источну и централну Азију. Како би се остварио принцип очигледности и знања која се стичу на часовима географије учинила трајним, наставници у обради опште и регионално-географских садржаја треба да користе зидне географске карте, а ученици атласе и неме карте. Коришћење ових наставних средстава није само себи сврха, тачније њихова употреба не завршава се лоцирањем географских објеката на картама већ представља основу за даље тумачење каузалних и функционалних односа између проучаваних географских објеката, појава и процеса. То, на пример, значи да ученик треба да буде у стању да пошто покаже на карти Индијски океан, Хиндустанску низију, Хималаје и Тибет закључи зашто је на Тибету хладна и сува клима. Употреба средстава информационо-комуникационих технологија у настави (нпр. организација виртуелне шетње Зобрањеним градом помоћу апликације Google Maps, коришћење програма за израду квизова за утврђивање градива, итд.) додатно ће допринети реализацији принципа очигледности и учвршћивању трајности ученичких знања.</p>	<p>континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; – истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора становништва у свету; – дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на некој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; – препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; 	
Африка	<p>Приликом обраде положаја, границе и величине Африке важно је истаћи да се она пружа меридијански што за последицу има јасну диференцираност континента на природне зоне од екватора према југу и северу. Указати на границу Африке према Азији као и на припадајућа острва овом континенту. Знања која ученици стичу изучавањем климе,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању 	

	<p>хидрографије и рељефа Африке важна су за разумевање просторне дистрибуције становништва, положаја насеља, размештаја природних ресурса, развоја и размештаја пољопривреде, рударства и туризма на континенту. Приликом обраде наставних садржаја о становништву Африке битно је разумевање просторне дистрибуције становништва (пренасељени, густо, ретко и ненасељени простори), природног прираштаја, савремених миграција (нарочито из ратовима угрожених држава према Европи) и структуре становништва. У оквиру политичко-географских одлика Африке посебно се треба осврнути на процесе колонизације и деколонизације као и на ефекте ових процеса у савременим економско-политичким односима афричких држава (неоколонијализам). Регионалну поделу Африке иницијално би требало посматрати кроз физичко-географску и културно-цивилизацијску поларизацију континента на Афрички Медитеран и Сахарску Африку на северу и Подсахарску Африку на југу. Поред климе као главног физичко-географског фактора други значајан фактор поларизације је Арапско-исламска цивилизација на северу и Негро-афричка цивилизација на југу. Као последица етничке и демографске хетерогености Подсахарске Африке, треба указати на одређене друштвено-политичке разлике унутар ње. Приликом обраде ове теме треба се осврнути на савремене географске проблеме Африке као што су дезертификација, екстремно високи природни прираштај, nestaшица хране, интензивне миграције ка Европи, прекомерну експлоатацију природних ресурса, итд. Обрада ових садржаја би требало да допринесе формирању ставова код ученика, према овим актуелним географским темама.</p>	<p>становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету;</p> <ul style="list-style-type: none"> – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – открива узроке и последице процеса урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; 	
--	---	---	--

Северна Америка	<p>За достизање исхода у оквиру теме Северна Америка важно је указати на положај овог континента између Атлантског и Тихог океана као и на повезаност/раздвојеност са суседним континентима. Ово је посебно значајно у контексту саобраћајно-географског положаја, економске повезаности са обалама других континената. У реализацији исхода који се односе на издвајање регија, потребно је нагласити постојање две културне целине на територији Северне Америке: Англоамерике (САД и Канада) и Латинске Америке (Сред</p>		
Јужна Америка	<p>За достизање исхода који се односе на дефинисање географског положаја потребно је нагласити у којим топлотним појасевима се простире Јужна Америка затим повољност положаја између Тихог и Атлантског океана, као и велику удаљеност од осталих континената. У погледу друштвено-географске компоненте положаја важно је истаћи колонизацију, латиноамеричко наслеђе, поделу на интересне сфере између Шпаније и Португалије и сл. Природне одлике Јужне Америке могу се систематично обрадити почев од генетских типова рељефа и редоследа постанка појединих целина. представе одлике одабраних регионалних целина или држава</p>		
Аустралија и Океанија	<p>За достизање исхода у оквиру наставне теме Аустралија и Океанија наставник у оквиру географског положаја ученицима треба да укаже на димензије континента као и на просторни обухват Океаније (припадајућа острва Меланезији, Микронезији и Полинезији). Важно је указати на факторе географске изолованости Аустралијског континента у односу на остале континенте као и последице које се огледају у специфичним биогеографским и антропогеографским одликама. Физичко-географски садржаји треба да укажу на геотектонску еволуцију Аустралије (Пангеа, Гондвана), постанак планина као и на постанак острва Океаније (вулканска острва,</p>		

	<p>атоли). Истаћи факторе који су довели до формирања пустиња, великог коралног гребена као и аутентичне аустралијске флористичке и зоогеографске области. Приликом обраде становништва Аустралије и Океаније указати на домицилно становништво (Абориџини, Маори) и придошло европско и азијско становништво.</p>		
<p>Поларне области</p>	<p>За достизање исхода у оквиру наставне теме Поларне области препоручени садржај чине карактеристичне одлике ових простора. У том смислу, пажњу треба посветити специфичностима оријентације на половима (нпр. помоћу звезда, компаса, Сунца), дужини обданице и ноћи, висини Сунца над хоризонтом, односима копна и мора, историјату истраживања, садашњим истраживањима, као и међународној подели ових простора</p> <p>Активности ученика: слуша, описује, дискутује, оријентише се на карти, оријентише се у простору, самостално се служи географском картом на часу, примењује стечена знања у решавању проблемских задатака, примењује средства ИКТ-а, учествује у обнављању градива.</p> <p>Активности наставника: припрема, реализује и анализира наставни процес, дефинише активности и садржаје, врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава, креира и реализује час у циљу постизања квалитетне наставе, сарађује са колегама и размењује мишљења, одговара на ученичка питања, прати напредовање сваког ученика и оцењује њихово постигнуће, прати ефекте свога рада.</p> <p>Поступци остварења програма: примена електронских садржаја и дигиталних уџбеника, и различитих наставних средстава: паметне табле, глобус, географска карта, географски атлас, нема карта, јутјуб, презентације, уџбеник... Примена различитих метода и облика</p>		

	рада (облици: фронтални, индивидуални, у пару, тиму, групи; метод – монолошко-дијалогска, илустративно-демонстративна, мултимедијална...)		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Разговор, тест, самостални и групни пројекти, дебата</p> <p>Оцењивање је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење и оцењивање резултата постигнућа ученика, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Праћење и вредновање ученика започиње иницијалном проценом нивоа знања на коме се ученик налази. Свака активност на часу служи за континуирану процену напредовања ученика. Неопходно је ученике стално оспособљавати за процену сопственог напретка у остваривању исхода предмета.</p> <p>Како ниједан од познатих начина вредновања није савршен, потребно је комбиновати различите начине оцењивања. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање на тај начин постаје мотивациони фактор за ученике. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.</p> <p>На почетку школске године наставници географије треба направити план временске динамике и садржаја оцењивања знања и умења (процењивања постигнућа) ученика водећи рачуна о адекватној заступљености сумативног и формативног оцењивања. Будући да се у новим програмима наставе и учења инсистира на функционалним знањима, развоју међупредметних компетенција и пројектној настави, важно је да наставници на почетку школске године добро осмисле и са ученицима договоре како ће се обављати формативно оцењивање. У том смислу препоручује се наставницима да на нивоу стручних већа договоре критеријуме и елементе формативног оцењивања (активност на часу, допринос групном раду, израда домаћих задатака, кратки тестови, познавање географске карте...).</p>		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	<p>Географија 5. разреда – хидросфера, литосфера, биосфера, клима и типови климе на Земљи</p> <p>Географија 6. разреда – демографија, привреда, држава, природне и друштвене одлике Европе, картографија</p> <p>Физичко и здравствено васпитање - здрави стилови живота</p> <p>Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације</p> <p>Техника и технологија - рационално коришћење ресурса на Земљи, материјали (метали, легуре, пластика...)</p> <p>Ликовна култура – уметност старе Грчке, старог Рима</p> <p>Српски језик и књижевност - правилно изражавање и писање</p> <p>Историја – Европа, свет на почетку индустријског доба</p>		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	<p>Регионална географија, хомогене и хетерогене географске регије, физиономске и функционалне регије, Социјалистичка Федеративна Република Југославија, косовски колубарски и костолачки басен, мировни споразум у Дејтону, Алпи. Динариди, Пелагонија, Апенинско полуострво, Пиринејско полуострво, Дунав-Рајна-Мајна, Централни масив, рандстад, германи, романи, северна Ирска, Ламанш, атлантска клима, фјордови, поларна светлост, Евроазија, ватрени појас Пацифика, Тибет, басени унутрашњег одводњавања, Хималаји, Борнео, Арабијско полуострво, пустиње, афри, сахел, Сахара, Нил, Атлас, ропство, хамити, семити, негроидна раса, апартхејд, савана, неоколонијализам, Англоамерика, Латинска Америка, индијанци, ескимима, афроамериканци, мулати, местици, замбоси, прерије, пампаси, селваси, крикови, артешка вода, Мари, Дарлинг, аборицини, маори, Нови Зеланд, корална острва, активни вулкани, Арктик, Антарктик</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.		
РАЗРЕД:	СЕДМИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Наслеђивање и еволуција	<p>-Потребно је повезати знања ученика о појмовима гена и ДНК и њиховом положају у ћелији прокариота и еукариота. - Уводи се појам хромозома (од чега се састоје, како изгледају у деоби и ван ње, улога хромозома у контроли метаболизма ћелије, при чему је појам метаболизма познат из претходног разреда). На примеру људског кариограма, објаснити парове хромозома и да хромозоми једног пара се називају хомолози хромозоми. - Најприкладније је да ученици користе моделе деоба које могу сами да направе. На основу модела ученик може да опише ток сваке деобе, да их упореди и да направи тавелу разлика митозе и мејозе. - Важно је надовезати садржај о размножавању на садржај који се односи на ћелијске деобе. Бесподно размножавање треба повезати са митозом и настанком идентичних ћелија, због чега су потомци генетички идентични једном родитељу. Потребно је дати примере бесподног размножавања код биљка и животиња. Полно размножавање треба повезати са мејозом, деобом којом настају гамети, чијим спајањем ће се гени родитеља искомбиновати, у јединствену комбинацију коју свака јединка носи. -Ток развића вишећелијских организама објаснити на моделу човека, а ученици самосталним истраживањем треба да дођу до података о животним циклусима животиња из непосредног</p>	<ul style="list-style-type: none"> – прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; – упореди бесподно и полно размножавање; – идентификује разлике између митозе и мејозе на основну промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; – одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; – шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу; – одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; – упореди организме на различитим позицијама на дрвету живота према начину на који обављају животне процесе; – користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива; – разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева; – повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила; – идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; – илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне 	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према здрављу - Одговоран однос према околини - Естетичка компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

	<p>окружења. -Објаснити појам генотипа кроз постојање два алела за један ген нахомологим хромозомима (један наслеђен од маме, а други од тате), а фенотипа на видљивим особинама. - Треба дати шему наслеђивања неке особине (светле очи/тамне очи) у једној генерацији и на њој објаснити Менделово правило. - Као примере промена стања организма или наследних болести могу се навести болести које зависе: само од наслеђених гена (срасли прсти, једна врста патуљастог раста), од наслеђених гена и начина живота (дијабетес), оне које су везане за полне хромозоме (хемофилија), болести које су одређене већим бројем гена и такође зависне од начина живота (шизофренија), или су последица промене у броју хромозома (Даунов синдром).</p>	<p>селекције;</p> <ul style="list-style-type: none"> – упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; – повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају; – анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; – идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; – предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима; – анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; – идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија); – планира време за рад, одмор и рекреацију; – доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; – аргументује предности вакцинације; – примени поступке збрињавања лакших облика крварења; <p>- расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости</p>	
<p>Јединство грађе и функције као основа живота</p>	<p>-Акцента треба да буде на ученичком истраживању основних принципа организације живих бића и значају ткива, органа и органских система и за функционисање организма. Симетричност тела треба обрадити као особину која се јавља у свим групама живих организама (једноћелијских и вишећелијских), са типичним примерима радијалне (зрачне), билатералне (двобочне) симетрије и асиметрије. Код обраде симетрије/ асиметрије једноћелијских организама корисити примере познатих врста које су обрађиване у претходним разредима. Посебно обратити пажњу на појаву симетрије/асиметрије код биљака (симетрија цвета, листа...), као и на облике симетрије код животиња, како би се разумео значај симетрије тела за живот у воденој и копненој средини. Цефализацију(овај стручни појам не треба користити) код животиња би требало описати као груписање главних органа за пријем и спровођење информација у предњем делу тела, јер овај део тела први ступа у контакт са спољашњом средином. -Главне групе једноћелијских еукариотских организам треба обрадити кроз упоредни преглед грађе и</p>		

	<p>сличности/ разлике основних животних функција код једноћелијске алге, амебе, бичара, трепљара. Не ићи у детаљније систематске поделе у оквиру групе Протиста. - Сличности и разлике у грађи ткива и органа значјних за обављање основних вегетативних процеса (исхрана, дисање и излучивање) биљака обрадити паралелно, тј. компаративним прегледом грађе методски одбраних представника (вишећелијска алга, маховина, папрат, голосеменица, скривеносеменица). - Компаративни преглед грађе и функцијеживотиња треба реализовати кроз обраду на методски одабраним представницима, који су од раније били познати ученицима -Компаративни преглед грађе главних група гљива : плесни, квасци и печурке треба обрадити кроз преглед сличности и разлика у обављању основних животних процеса на методски одабраним представницима. Са гљивама треба обрадити и лишјајеве, ко пример обострано корисне заједниц организама.</p>		
<p>Порекло и разноврсност живог света</p>	<p>Увод у систематику би требало засновати на приказ основних принципа систематике, навођењем основних систематских категорија, као и спомињањем биномне номенклатуре. На основу биномне номенклатуре се може демнстрирати принцип-врсте унутар једног рода, а затим се по истом принципу може појаснити припадност родова једној фамилији, фамилија по реду итд. - Систематику треба обрадити мање детаљно, а инсистирати на правилима примен, односно практичној примени дихотомног кључа, чиме би ученици, након демонстрације одговрајућих примера од стране наставника, били оспособљени да сами разврставју жива бића и на основу задатих дритеријума одреде њихову позицију на дрвету живота. - Основне принципе систематике, кроз порекло и диверзификацију група организам од</p>		

	заједничког претка, треба ислустровати приказом прелазних фосила.		
Живот у екосистему	<p>- Препорука је да се користе теренска истраживања у паровима/групи. -Ученици треба да прикупе податке о различити врстама које живе на различитим стаништима. Није неопходно да знају назив врсте, довољно је да их разликују. -Знања о еколошким факторима треба да повежу са природном селекцијом. - Потребно је проширити и продубити знања о трофичким односима и ланцима исхране. Обрада треба да буде праћена радионичарским, односно групним радом. - Потребно је обрадити комплекс еколошких фактора који одређују распрострањење 8 основних животних области на копну (тундре, тајге, лишћарске листопадне шуме, медитеранске шуме и макије, саване, кишне тропске шуме , степе и пустиње). -Грађа органа за варење// начин исхране може се повезати са актерима ланаца исхране/мреже исхране. Слично је и са подударношћу опрашивача и цветова, у оквиру исте области. - На основу позитивних примера деловања човека на животну средину, ученици треба да осмисле предлоге (који се односе на стање у сцвих 8 копнених животних области, као и у воденим биомима), уз напомену да свака акција није уједно и добра акција.</p>		
Човек и здравље	<p>-Требало би обрадити особине и грађу вируса, ко и начине преношења и превенције најчешћих вирусних болести. Пожељно је да то буду болести против којих постоји вакцина. Истовремено, то је и прилика да се ученици подсети путева преношења и начина превенције најчешћих бактеријских болести (6. разред). -При обради имунитета и вакцинације требало би се задржати на основном објашњењу настанка имунитета без дубљег залажења у механизме настанка антитела. - Током обраде правила чувања и припремања намирница наставник би требало да упути</p>		

	ученике да повежу сазнања са оним што им је познато о бактеријама (6.разред) и гљивама (раније 7.разред). - Потребно је да ученик зна да коришћење психоактивних супстанци доводи до физичке и психичке зависности, у којој је то мери штетно за поједница, породицу, друштво, ко и да зна коме се треба обратити за помоћ и лечење од зависности. Могу се емитовати едукативни филмови.		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Разговор, формативно оцењивање на сваком часу, тест, домаћи задаци, самостални и групни пројекти, дебата		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Математика - табеле, венов дијаграм Физичко и здравствено васпитање - здрави стилови живота Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације Географија - картографија, типови климе, биосфера Техника и технологија - обрада дрвета Ликовна култура - израда паноа, цртежа, модела од пластелина Српски језик и књижевност - правилно изражавање Историја - живот у праисторији, култура Хемија - вода, кисеоник, смеша		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	ћелијске органеле, метаболизам, једро, ген, хромозом, кариотип, митоза, деобно вретено, мејоза, хаплоидан и диплоидан број хромозома, менделеова правила наслеђивања, полни и телесни хромозоми, наследне болести, протисти, гљиве, лишајеви, коренова длака, стома, ткиво за провођење, за фотосинтезу и за складиштење, смена генерација, семени зачетак, плодник, трајна и творна ткива, бинарна номенклатура, таксономске категорије, систематика животиња, меланин, егзо и ендоскелет, грађа чулних органа, типови нервног система, неурон, нервне опне, ензими, варање, крвне групе, трансфузија, нефрон, сабирни каналићи, примарна и секундарна мокраћа, потпуно и непотпуно развиће, филогенија, хомологни и аналогни органи, еволуција, фосил, биом, особине популације, мрежа исхране, симбиоза, биодиверзитет, вирусне болести, имунитет, правилна исхрана, пубертет, толеранција, болести зависности		

Предмет: МАТЕМАТИКА

Разред: 7.

Циљ учења предмета: Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова

Годишњи фонд: 144. часова

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ИСХОДИ по теми
1.	РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	<ol style="list-style-type: none">1. Упознавање са новинама и планирање. Обновљање градива2. Обновљање градива3. Иницијални тест4. Квадрат рационалног броја5. Квадрат рационалног броја6. Решавање једначине $x^2 = a$, $a \geq 0$. Квадратни корен7. Једначина $x^2 = a$, $a \geq 0$. Квадратни корен8. Квадратни корен. Једнакост $\sqrt{a} = a$9. Скуп ирационалних бројева10. Скуп реалних бројева, бројевна права11. Скуп реалних бројева, бројевна права12. Операције са реалним бројевима13. Операције са реалним бројевима14. Операције са реалним бројевима15. Децимални запис реалног броја. Приближна вредност реалног броја. Апсолутна грешка16. Апсолутна грешка приближног броја17. Децимални запис реалног броја. Приближна вредност реалног броја. Апсолутна грешка приближног броја18. Функција директне пропорционалности19. Функција директне пропорционалности20. Продужена пропорција21. Продужена пропорција	<ul style="list-style-type: none">- израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција;- одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима;- на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима;- одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку;- нацрта график функције $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$;- примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама;

		<p>22. Реални бројеви 23. Реални бројеви 24. Реални бројеви – контролна вежба</p>	
2.	ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА	<p>25. Питагорина теорема 26. Питагорина теорема 27. Питагорина теорема 28. Примена Питагорине теорема на правоугаоник 29. Примена Питагорине теорема на правоугаоник 30. Примена Питагорине теорема на квадрат 31. Примена Питагорине теорема на квадрат 32. Примена Питагорине теорема на једнакокраки и једнакостранични троугао 33. Примена Питагорине теорема на једнакокраки и једнакостранични троугао 34. Примена Питагорине теорема на ромб 35. Примена Питагорине теорема на ромб 36. Примена Питагорине теорема на трапез 37. Примена Питагорине теорема на трапез 38. Питагорина теорема и ирационалан број 39. Питагорина теорема и ирационалан број 40. Растојање између две тачке у координатном систему 41. Растојање између две тачке у координатном систему 42. Питагорина теорема – примене 43. Питагорина теорема – примене 44. Први писмени задатак 45. Исправак првог писменог задатка</p>	– примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима;
		<p>46. Појам степена. Степен чији је изложилац природан број 47. Појам степена. Степен чији је изложилац природан број 48. Производ и количник степена истих основа 49. Степен степена 50. Производ и количник степена истих основа. Степен степена</p>	

3.	<p align="center">ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ – I део</p>	<p>51. Степен производа и количника 52. Степен производа и количника 53. Степен декадне јединице чији је изложилац цео број – научни запис броја 54. Степен декадне јединице чији је изложилац цео број – научни запис броја 55. Степен и операције са степенима 56. Степен и операције са степенима 57. Степен и операције са степенима – контролна вежба 58. Алгебарски изрази 59. Алгебарски изрази 60. Мономи 61. Мономи 62. Полиноми 63. Сабирање полинома 64. Сабирање полинома 65. Други писмени задатак 66. Исправак другог писменог задатка 67. Одузимање полинома 68. Одузимање полинома 69. Сабирање и одузимање полинома 70. Сабирање и одузимање полинома</p>	
4.	<p align="center">МНОГОУГАО</p>	<p>71.. Појам и врсте многоуглова 72. Појам и врсте многоуглова 73. Број дијагонала многоугла 74. Број дијагонала многоугла 75. Збир углова многоугла 76. Збир углова многоугла 77. Правилан многоугао 78. Правилан многоугао 79. Конструкције неких правилних многоуглова 80. Конструкције неких правилних многоуглова 81. Обим и површина правилног многоугла 82. Обим и површина правилног многоугла 83. Обим и површина правилног многоугла 84. Тежишна дуж и тежиште троугла</p>	<p>– примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; – израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; – конструише ортоцентар и тежиште троугла; – примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима;</p>

		85. Тежишна дуж и тежиште троугла 86. Ортоцентар троугла 87. Ортоцентар троугла 88. Сложеније примене ставова подударности троуглова 89. Сложеније примене ставова подударности троуглова 90. Многоугао 91. Многоугао-контролна вежба	
3.	<p style="text-align: center;">ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ – II део</p>	92. Полиноми 93. Множење монома 94. Множење полинома мономом 95. Множење полинома 96. Множење полинома 97. Множење полинома 98. Квадрат бинома 99. Квадрат бинома 100. Разлика квадрата 101. Разлика квадрата 102. Квадрат бинома и разлика квадрата 103. Полиноми и операције са полиномима 104. Полиноми и операције са полиномима 105. Трећи писмени задатак 106. Исправак трећег писменог задатка 107. Растављање монома на чиниоце, (највећи) заједнички чинилац монома 108. Растављање полинома на чиниоце помоћу дистрибутивног закона 109. Растављање полинома на чиниоце помоћу дистрибутивног закона 110. Растављање полинома на чиниоце помоћу квадрата бинома 111. Растављање полинома на чиниоце помоћу квадрата бинома 112. Растављање полинома на чиниоце помоћу разлике квадрата 113. Растављање полинома на чиниоце помоћу разлике квадрата	-трансформише збир, разлику и производ полинома; – примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; – растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); – примени трансформације полинома на решавање једначина;

		<p>114. Решавање једначина помоћу растављања полинома</p> <p>115. Растављање полинома на чиниоце</p> <p>116. Растављање полинома на чиниоце</p> <p>117. Растављање полинома на чиниоце</p> <p>118. Растављање полинома на чиниоце – контролна вежба</p>	
5.	КРУГ	<p>119. Круг</p> <p>120. Централни и периферијски угао круга</p> <p>121. Централни и периферијски угао круга</p> <p>122. Обим круга</p> <p>123. Обим круга</p> <p>124. Дужина кружног лука</p> <p>125. Дужина кружног лука</p> <p>126. Површина круга</p> <p>127. Површина круга</p> <p>128. Површина кружног исечка</p> <p>129. Површина кружног исечка</p> <p>130. Површина кружног прстена</p> <p>131. Површина кружног прстена</p> <p>132. Обим и површина круга и његових делова</p> <p>133. Ротација</p> <p>134. Ротација</p> <p>135. Круг</p> <p>136. Круг</p> <p>137. Четврти писмени задатак</p> <p>138. Исправак четвртог писменог задатка</p>	<p>-примени својства централног и периферијског угла у кругу;</p> <p>– израчуна обим и површину круга и његових делова;</p> <p>– преслика дати геометријски објекат ротацијом;</p>
6.	ОБРАДА ПОДАТАКА	<p>139. Обрада података – увод</p> <p>140. Упознавање са пројектним задатком – избор теме и конструкција анкетних питања</p> <p>141. Узорак, нумеричка и процентуална расподела, графички приказ података</p> <p>142. Средња вредност, медијана и мод</p> <p>143. Обрада података</p> <p>144. Интерперетација резултата истраживања</p>	<p>– одређује средњу вредност, медијану и мод.</p>

КОРЕЛАЦИЈЕ СА ДРУГИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА: Техника и технологија, ликовна култура

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Физика		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Физике јесте упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.		
РАЗРЕД:	седми		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
СИЛА И КРЕТАЊЕ	<p>Препоручени садржаји наставе оријентисане на исходе за седми разред доследно су приказани у форми која задовољава основне методске захтеве наставе Физике: – Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона.</p> <p>– Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и симулације).</p> <p>– Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу.</p> <p>Програмски садржаји на основу исхода се могу реализовати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; 2. решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; 3. лабораторијским вежбама; 4. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); 5. систематским праћењем рада сваког ученика. <p>Да би се циљеви и задаци наставе Физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса. Имајући у виду да сваки од наведених</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује скаларне и векторске физичке величине. - Користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички. - Анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем. - Примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења. - Покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање. - Демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе, силе трења и сила акције и реакције на примерима из окружења. - Самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике (Атвудова 	<p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција</p>
КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ. СИЛЕ ТРЕЊА			
РАВНОТЕЖА ТЕЛА			

	<p>облика наставе има своје специфичности у процесу остваривања, то су и методска упутства прилагођена овим специфичностима. Методска упутства за предавања Како уз сваку тематску целину иду демонстрациони огледи, ученици ће спонтано пратити ток посматране појаве, а на наставнику је да наведе ученика да својим речима, на основу сопственог расуђивања, опише појаву коју посматра. После тога, наставник, користећи прецизни језик физике, дефинише нове појмове (величине) и речима формулише закон појаве. Када се прође кроз све етапе у излагању садржаја теме (оглед, учеников опис појаве, дефинисање појмова и формулисање закона), прелази се, ако је могуће, на презентовање закона у математичкој форми. Методска упутства за решавање рачунских задатака При решавању квантитативних (рачунских) задатака из физике, у задатку прво треба на прави начин сагледати физичке садржаје, па тек после тога прећи на математичко формулисање и израчунавање. Наиме, решавање задатака одвија се кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата. У првој етапи уочавају се физичке појаве на које се односи задатак, а затим се набрајају и речима исказују закони по којима се појаве одвијају. У другој етапи се, на основу математичке форме закона, израчунава вредност тражене величине. У трећој етапи тражи се физичко тумачење добијеног резултата. У циљу развијања природно-научне писмености наставник треба да инстистира на систематском коришћењу јединица мере физичких величина SI (међународни систем јединица). Методска упутства за извођење лабораторијских вежби Лабораторијске вежбе чине саставни део редовне наставе и организују се на следећи начин: ученици сваког одељења деле се у две групе, тако да свака група има свој термин за лабораторијску вежбу. Опрема за сваку лабораторијску вежбу умножена је у више комплета, тако да на једној вежби (радном месту) може да ради два до три ученика. Час експерименталних вежби састоји се из: уводног дела, мерења и записивања података добијених мерењима, анализе и дискусије добијених резултата, извођења закључака. У уводном делу часа наставник:</p>	<p>машина, колица са теговима...), прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента.</p>	
<p>МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела. - Наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу. 	
<p>ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води. - Повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и рад силе трења. 	
		<ul style="list-style-type: none"> - Разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом. - Демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења. - Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања...). - Разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго. - Анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења. 	

	<p>– обнавља делове градива који су обрађени на часовима предавања, а односе се на дату вежбу (дефиниција величине која се одређује и метод који се користи да би се величина одредила), – обраћа пажњу на чињеницу да свако мерење прати одговарајућа грешка и указује на њене могуће изворе, – упознаје ученике с мерним инструментима и обучава их да пажљиво рукују лабораторијским инвентаром,</p> <p>– указује ученицима на мере предострожности, којих се морају придржавати ради сопствене сигурности. Док ученици врше мерења, наставник активно прати њихов рад, дискретно их надгледа и, кад затреба, објашњава им и помаже. При уношењу резултата мерења у ђачку свеску, процену грешке треба вршити само за директно мерене величине (дужину, време,...), а не и за величине које се посредно одређују (нпр. притисак чврстог тела). Процену грешке посредно одређене величине наставник може да изводи у оквиру додатне наставе. Методска упутства за друге облике рада При одабиру домаћих задатака наставник треба да води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији. С обзиром да кроз израду домаћег задатка ученици роверавају степен разумевања усвојеног садржаја, коректност урађеног домаћег задатка треба да буде проверена на наредном часу. Праћење рада ученика Наставник је дужан да континуирано прати рад сваког ученика кроз непрекидну контролу његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа, предавања, решавања квантитативних и квалитативних задатака и лабораторијских вежби. Такође је у обавези да уредно води евиденцију о раду и напредовању сваког ученика. Оцењивање ученика само на основу резултата које је он постигао на писменим вежбама непримерено је ученичком узрасту и физици као научној дисциплини. Неопходно је да наставник од ученика, који се први пут среће са физиком, не тражи само формално знање већ да га подстиче на размишљање и логичко закључивање. Ученик се кроз усмене одговоре навикава да користи прецизну терминологију и развија способност да своје мисли јасно и течно формулише. Будући да је програм оријентисан на исходе, по садржају и обиму, прилагођен психофизичким могућностима ученика шестог</p>	<p>- Наведете методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења.</p>	
--	--	---	--

	<p>разреда, сталним обнављањем најважнијих делова из целокупног градива постиже се да стечена знања, вештине и ставови буду трајнији и да ученик боље уочава повезаност разних области физике. Допунска настава и додатни рад Додатна настава из Физике организује се у шестом разреду са по једним часом недељно. Ова врста наставе обухвата нове садржаје, који се надовезују на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес. Редослед тематских садржаја у додатној настави прати редослед одговарајућих садржаја у редовној настави. Уколико у школи тренутно не постоје технички услови за остваривање неких тематских садржаја из додатне наставе, наставник бира оне садржаје који могу да се остваре. Поред понуђених садржаја, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање. Допунска настава се такође организује са по једним часом недељно. Њу похађају ученици који у редовној настави нису били успешни. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм Физике у шестом разреду.</p>		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се остварени ниво постигнућа и напредовање током процеса учења. Да би вредновање било објективно, потребно је да буде усклађено са принципима оцењивања. Наставник је дужан да континуирано прати рад сваког ученика кроз непрекидно проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа, предавања, решавања квантитативних, квалитативних и графичких задатака, лабораторијских вежби, пројеката... У сваком разреду треба континуирано пратити и вредновати знања, вештине и ставове ученика помоћу усменог испитивања, кратких писмених провера, тестова на крају већих целина, контролних вежби и провером експерименталних вештина. Наставник треба да омогући ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама и да то адекватно вреднује. На почетку школске године, потребно је спровести иницијални тест. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика. На крају школске године, такође, треба спровести часове систематизације градива и проверити ниво постигнућа ученика.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Сила и кретање – математика (линеарне једначине, вектори, пропорционалност) Кретање тела под дејством силе теже; силе трења – математика (линеарне једначине, вектори, пропорционалност) Равнотежа тела – математика (линеарне једначине, пропорционалност) Механички рад и енергија; снага – математика (линеарне једначине) Топлотне појаве – математика (линеарне једначине, запремина тела)</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>кретање, сила, убрзање, Њутнови закони, сила теже, трење, равнотежа тела, механички рад, енергија, снага, топлотне појве, температура</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Хемија		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>УЧЕНИК:</p> <p>ПОВЕЗУЈЕ СТРУКТУРУ СУПСТАНЦИ СА СВОЈСТВИМА И ПРОМЕНАМА СУПСТАНЦИ И СВОЈСТВИМА СУПСТАНЦИ С ЊИХОВОМ ПРАКТИЧНОМ ПРИМЕНОМ;</p> <p>РАЗВИЈА СИСТЕМ ОСНОВНИХ ХЕМИЈСКИХ ПОЈМОВА КАО ДЕО ХЕМИЈСКЕ И НАУЧНЕ ПИСМЕНОСТИ;</p> <p>РАЗВИЈА ВЕШТИНЕ ЗА ПРАВИЛНО РУКОВАЊЕ ЛАБОРАТОРИЈСКИМ ПОСУЂЕМ, ПРИБОРОМ И СУПСТАНЦАМА;</p> <p>ПРИМЕЊУЈЕ СТЕЧЕНО ЗНАЊЕ ХЕМИЈЕ И ВЕШТИНЕ ЗА ЕКСПЕРИМЕНТАЛНИ РАД У РЕШАВАЊУ ПРОБЛЕМА КАО И У СВАКОДНЕВНОМ ЖИВОТУ И НАСТАВКУ ОБРАЗОВАЊА;</p> <p>ПРАТИ И КОРИСТИ ИНФОРМАЦИЈЕ О СУПСТАНЦАМА, ИСКАЗАНЕ ХЕМИЈСКИМ ТЕРМИНИМА, ХЕМИЈСКИМ СИМБОЛИМА, ФОРМУЛАМА И ХЕМИЈСКИМ ЈЕДНАЧИНАМА;</p> <p>ДОНОСИ ОДЛУКЕ И ПРЕДУЗИМА АКТИВНОСТИ У ВЕЗИ С ПРАВИЛНИМ КОРИШЋЕЊЕМ МАТЕРИЈАЛА И КОМЕРЦИЈАЛНИХ ПРОИЗВОДА, ПРАВИЛНИМ РАЗВРСТАВАЊЕМ И ОДЛАГАЊЕМ ОТПАДА, ПРАВИЛНОМ ИСХРАНОМ, БРИНЕ О ЗДРАВЉУ И ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ;</p> <p>РАЗВИЈА СПОСОБНОСТ АПСТРАКТНОГ И КРИТИЧКОГ МИШЉЕЊА;</p> <p>РАЗВИЈА СПОСОБНОСТ ЗА САРАДЊУ И ТИМСКИ РАД И ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА СЕБИ, ДРУГИМА И ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ;</p>		
РАЗРЕД:	седми		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС (3)	<p>Везе између хемије и других наука (Ученици идентификују појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама).</p> <p>Примена хемије у различитим делатностима и свакодневном животу (производња и прерада хране, производња хране, козметичких производа, грађевинског и изолационог материјала, производња средстава за хигијену...</p> <p>Супстанца. Врсте супстанци: хемијски елементи, хемијска једињења и смеше.</p> <p>Демонстрациони огледи:</p> <p>Демонстрирање узорака елемената, једињења и смеша.</p>	<p>– идентификује, објашњава и развија појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама и принципима одрживог развоја;</p>	<p>Математичка писменост се огледа у коришћењу математичког размишљања и основних математичких појмова у решавању проблема у ситуацијама у свакодневном животу и поимању простора и односа у њему.</p> <p>Основе научне писмености значе оспособљеност за коришћење стечених знања, вештина и умења у</p>
2. ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА (7).	<p>Ученици уочавају улогу експеримента у хемији, усвајају основна правила понашања у хемијској лабораторији, мере опреза при руковању супстанцама, мере заштите себе и других, заштите животне и радне средине, а у</p>	<p>правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама и показује одговоран однос према здрављу и животној</p>	

	<p>демонстрационим огледима уочавају које се лабораторијско посуђе и прибор користе у експерименталном раду. Да би ученици препознали када долази до хемијске реакције, демонстрирају се огледи: издвајање гаса (реакција цинка и хлороводоничне киселине), издвајање талога (реакција између раствора натријум-хлорида и сребро-нитрата), промена боје реактанта(разлагање амонијум-дихромата), појава светлости (сагоревање магнезијумове траке)</p>		<p>уочавању, разумевању и објашњавању природних појава.</p>
<p>3. АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ</p>	<p>Учећи о структури атома ученици користе различите различите моделе атома (слике, тродимензионалне и анимиране моделе атома доступне преко информационалних комуникационих технологија ИКТ. Важно је да ученици критички посматрају моделе, уочавају информације о структури атома које модели пружају, као и њихова ограничења.</p> <p>Учећи о изотопима важно је да ученици уоче да атоми једне врсте , тј. једног хемијског елемента могу да се разликују према броју неутрона. Демонстрациони огледи: демонстрирање огледа за постављање препотставке о честичној структури супстанце (растварање калијум-перманганата у води и разблаживање раствора калијум-перманганата).</p>	<p>средини; објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу; објашњава по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима; разликује хомогене и хетерогене смеше и наводи примере тих смеша из свакодневног живота;</p> <p>представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, симбола и формула; повезује распоред електрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном систему елемената и својствима елемента; разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула;</p> <p>разликује типове хемијских веза, препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује са својствима тих супстанци;</p>	<p>Дигитална писменост представља ефикасно, функционално и одговорно коришћење различитих савремених информационо-комуникационих средстава у раду, слободном времену и комуникацији.</p> <p>Управљање сопственим учењем препознаје се по оспособљености да се организујесопствено учење и да му се организовано приступи, самостално или у групи и по спремности за продужено и стално, другим речима, целоживотно учење у различитим ситуацијама. У ову компетенцију укључена је и умешност у отклањању и савладавању препрека у успешном учењу.</p> <p>Решавање проблема је компетенција која се састоји од препознавања, објашњавања и решавања проблема уз коришћење знања и вештина</p>
<p>4. МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА(9)</p>	<p>Ученици би требало да наставе повезивање својства и структуре супстанце. Важно је да ученици уоче веома малу заступљеност слободних атома у природи, тј. да су само атоми племенитих гасова слободни. Учећи о хемијској вези користимо моделе атома , молекула ,јона , кристалних решетки доступних преко савремених ИКТ. Демонстрациони огледи: Уочавање разлике својстава супстанци са поларном и неполарном ковалентном везом (скретање млаза поларне супстанце у електричном пољу</p>		

<p>5. ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ (12)</p>	<p>подстиче ученике на самосталан рад кроз примере из праксе показује шта је засићен, а шта незасићен раствор подстиче дијалог са ученицима и повећава тиме заинтересованост за израчунавања у хемији наводи примере примене процентне концентрације у свакодневном животу . Смеше: хомогене и хетерогене. Раствори - хомогене смеше. Растварање и растворљивост. Вода и ваздух- хомогене смеше у природи. Масени процентни састав смеша. Раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета. Демонстрациони огледи: Састав и својства смеше, раствори и њихова својства, растворљивост, незасићени, засићени и презасићени раствори, раздвајање састојака смеше. Лабораторијска вежба VI: Испитивање растворљивости супстанци. Лабораторијска вежба VII: Раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета.</p>	<p>објасни процес растварања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце; изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора; разуме појам раствора и растворљивости разуме изражавање квантитативног састава раствора преко процентне концентрације уме да израчуна процентну концентрацију раствора уме да направи раствор одређене процентне концентрације разуме да је вода растварач за супстанце са јонском и поларном ковалентном везом зна да је вода за пиће драгоцен и да је чува од загађења разликује воду као чисту супстанцу једињење од воде у природи која је смеша (изворска,</p>	<p>стечених у различитим областима. Социјалне интеракције и сарадња са другима Резултати до којих се дође у индивидуалном или групном експерименталном раду, или коришћењем различитих извора информација, могу се делити са другима у циљу формулисања објашњења, или извођења закључака. Полазници формирају знање на основу кога могу аргументовано дискутовати. Грађанска одговорност у/за демократију Кроз наставу хемије формира се знање које се може користити за разматрање битних питања/проблема савременог друштва у области хране, здравља, енергије, материјала и екологије. Здравствене компетенције Знање о својствима супстанци је основа за њихов избор према</p>
<p>6. ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ (6)</p>	<p>У оквиру ове теме ученици треба да граде квалитативно и квантитативно значење хемијске једначине којом се представља одређена хемијска промена, да примењује значење коефицијената и да разликује коефицијент од индекса. приближава законе по којима се одвијају хемијске реакције одговара на питања ученика и подстиче их да постављају нова .Демонстрациони огледи: сагоревање свеће, реакција између натријум-хидроген карбоната и сирћетне киселине</p>	<p>пише хемијске једначине и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење;</p>	

<p>7. ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ (11)</p>	<p>У оквиру ове теме ученици формирају појмове: релатива атомска маса, релативна молекулска маса, мол, моларна маса. Ученици користе таблицу ПСЕ. Лабораторијска вежба: ученици на техничкој ваги мере масу одређене супстанце, а затим израчунавају количину те супстанце; изводе израчунавања на основу хемијских формула – израчунавање масеног процентног састава једињења, израчунавања на основу хемијских једначина, на основу количине, масе и броја честица учесника у хемијској реакцији.</p>	<p>квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса</p>	<p>потребама и правилан рад са њима, за бригу о сопственом здрављу и здрављу породице. Еколошке компетенције Знање о својствима супстанци је основа за предузимање потребних активности за очување животне средине, од правилног одлагања отпада до предузимања акција чишћења. Иницијатива и предузетништво Учењем хемије сагледава се њена улога у различитим професијама, али и различите професије из угла хемије. Доношење ваљаних одлука подржавају различита знања и вештине стечене у хемији о својствима супстанци, променама којима подлежу и практичној примени, о њиховом безбедном и рационалном коришћењу у свакодневном животу и пракси. Културна свест, мултикултуралност и креативност</p>
<p>8. ВОДОНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ(13)</p>	<p>У оквиру теме ученици уче о водонику и кисеонику, и класама неорганских једињења (осиди, киселине, хидроксида, соли). Заступљеност кисеоника у природи ученици повезују са значењем кисеоника за живи свет – дисање. Посебно да су својства кисеоника и озона различита, као и значај озона за заштиту живог света од зрачења из космоса. Ученици формирају појмове оксидација, сагоревања и корозија. Важно да ученици уоче да оксидација може бити бурна и тиха и да се производи оксидације разликују по својствима. Кроз демонстрационе огледе повезују састав и својства киселина, база и соли, да уоче шта је заједничко у саставу киселина и у саставу хидроксида. Промену боје индикатора у растворима различитих киселина да повежу с постојањем водоникових јона, односно хидроксидних јона у воденим растворима, што одређује и остала хемијска својства ових једињења. Ученици испитују кисело-базна својства комерцијалних производа (за уклањање каменца, одмашћивање перни, чишћење сливника)</p>	<p>описује физичка и хемијска својства водоника и кисеоника; разликује оксиде, киселине, хидроксида (базе) и соли на основу хемијске формуле и назива и описује основна својства ових класа једињења; индикаторима испита и на рН скали процени киселост раствора; тумачи ознаке са амбалаже супстанци / комерцијалних производа.</p>	<p>потребама и правилан рад са њима, за бригу о сопственом здрављу и здрављу породице. Еколошке компетенције Знање о својствима супстанци је основа за предузимање потребних активности за очување животне средине, од правилног одлагања отпада до предузимања акција чишћења. Иницијатива и предузетништво Учењем хемије сагледава се њена улога у различитим професијама, али и различите професије из угла хемије. Доношење ваљаних одлука подржавају различита знања и вештине стечене у хемији о својствима супстанци, променама којима подлежу и практичној примени, о њиховом безбедном и рационалном коришћењу у свакодневном животу и пракси. Културна свест, мултикултуралност и креативност</p>

			Достигнућа науке припадају свима. Она су основа за развој нових технологија и друштва.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	<p>Ученик у свакодневном животу и делатностима које обавља примењује знања о својствима и променама супстанци у материјалима и комерцијалним производима које практично користи; придржава се мера предострожности у раду са супстанцама (материјалима, комерцијалним производима), рационално их користи и према прописима одлаже отпад.</p> <p>ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС: заједно са физиком („материја“) и биологијом („ процес варења хране), географија („Свемир“) пружа могућност комплексног сагледавања природе и доприноси да ученици формирају позитиван став према њеном очувању.</p> <p>ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА : биологија („ Екологија“); географија („ Заштита животне средине“)</p> <p>АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ:</p> <p>Физика „ Закони“, Материја, „Мерење-основне јединице у SI- систему“, „Агрегатно стање материје“</p> <p>Математика, Пропорција, израчунавања</p> <p>МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА: биологија, физика (агрегатно стање материје); математика (најмањи заједнички садржалац)</p> <p>ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ :Биологија (Заштита животне средине); географија (Извори загађења ваздуха); техника и технологија (Легуре); математика (Пропорција)</p> <p>ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ: математика , биологија (Фотосинтеза)</p> <p>ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ : математика (Цели и рационални алгебарски изрази), физика (маса и густина)</p> <p>ВОДОНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ: географија , биологија (дисање, фотосинтеза), математика</p>		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	<p>ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА СВЕТУ ОКО НАС :Чиста супстанца, хемијски елемент,хемијско једињење,смеша, материја,физичко тело;</p> <p>ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА :лабораторија,експеримент, хипотеза,пиктограм, дигестор,правила</p> <p>АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ: честица, атом, молекул, алхемичар, симбол, коефицијент, квалитативно, квантитативно</p> <p>МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА: хемијска веза, неполарна и поларна ковалентна веза, јонска веза, Луисови симболи, сила , заједнички електронски пар;</p> <p>ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ : смеше, хомогене и хетерогене, легуре,раствор, засићен, незасићен, пресићен, растворљивост</p> <p>ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ: реактант, производ реакције, хемијске реакције (анализа и синтеза), коефицијент, индекс, маса, закон</p> <p>ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ : релативна атомска и релативна молекулска маса, моларна маса, количина супстанце, мол, Авогадров број, унифицирана јединица масе, стехиометријска израчунавања;</p> <p>ВОДОНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ: водоник, кисеоник, киселине, базе, соли, оксиди, алотропске модификације, анхидриди киселина, валенца, неутрализација, индикатори, рН вредност; јони, дисоцијација</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Информатика и рачунарство		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.		
РАЗРЕД:	7		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду текста - наставник припрема текстуални документ, даје инструкције о даљем раду и локацији на којој је документ постављен - ученицима објашњавам значај рачунарске графике - ученицима објашњавам обраду растерске и векторске графике - рад на креирању растерске графике у програму који су ученици користили у претходним разредима - уводим појам и сврху слојева - ученицима објаснити карактеристике векторског и растерског представљања слике на рачунару. - представити RGB и CMYK палете боја - коришћење филтера - објашњавање коришћења основних алата - коментарисати количину меморијског простора који заузима иста дигитална слика припремљена за штампу и припремљена за приказивање на вебу или слање електронском поштом - објашњавам појам векторизација слике - ученицима помажем да креирају анимацију - ученицима помажем да ураде снимање екрана - ученицима указујем на детаље на које треба обратити пажњу при снимању екрана 	<ul style="list-style-type: none"> – разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; – користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; – објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; – креира растерску слику у изабраном програму; – креира векторску слику у изабраном програму; – користи алате за уређивање и трансформацију слике; <ul style="list-style-type: none"> – креира гиф анимацију; – креира видео-запис коришћењем алата за снимање екрана; – разликује појмове URL, DNS, IP адреса; – објасни појмове хипервеза и хипертекст; – креира, форматира и шаље електронску пошту; – обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности; – препозна непримерени садржај, ИКТ Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа. Карактеристике рачунарске графике (пиксел, резолуција, RGB и CMYK модели приказа боја, растерска и векторска графика). Рад у програму за растерску графику. Рад у програму за векторску графику. Израда гиф анимација. Коришћење алата за снимање екрана. URL, DNS, IP адреса. Хипервеза и хипертекст. Електронска пошта, креирање налога, слање и пријем поште. Електронска пошта (контакти, безбедност, нежељена пошта). Рад на дељеним документима (текстуалним документима / презентацијама /упитницима...) нежељене контакте и адекватно се заштити; – сараднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о 	<ul style="list-style-type: none"> - ученик се добро служи ИКТ – ом; - користи интернет на правилан начин, свестан опасности које вребају на интернету; - успешно користи мултимедијалне уређаје; - препознаје ауторска права и њихов значај;
Дигитална писменост	<ul style="list-style-type: none"> - ученике упознајем са основним концептима интернета - ученицима објашњавам важност интернет сервиса - овјашњавам DNS сервис, IP и URL адресе - ученицима објашњавам значај хипервезе - ученицима помажем да користе електронску пошту - ученицима помажем да раде са датотекама у облаку - ученицима помажем да поделе датотеке у облаку 		

	<ul style="list-style-type: none"> - подстичем расправу о предностима и манама рада у облаку у поређењу са раду ван облака 	<ul style="list-style-type: none"> одговарајућим нивоима приступа; – подешава хипервезе према делу садржаја, другом документу или веб локацији; – уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике; <ul style="list-style-type: none"> – употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика; – планира, опише и имплементира решење једноставног проблема; – проналази и отклања грешке у програму; – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка: <ul style="list-style-type: none"> – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен. 	
Рачунарство	<ul style="list-style-type: none"> - пре преласка на обраду нових тема обнављамо технике програмирања у текстуалном програмском језику - ученицима помажем да савладају рад са библиотеком Pygame - ученицима помажем да разумеју координатни систем у библиотеци Pygame - ученицима помажем да разумеју рад са бојама у RGB систему - ученицима помажем да креирају програме за исцртавање разних облика - ученике подстичем да цртају сложене геометријске облике - ученицима показујем рад са сликама - ученицима показујем рад са аудио записом - ученицима показујем како се могу програмирати анимације и једноставније игрице помоћу библиотеке Pygame 		
Истраживачки пројекат	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам значај тимског рада - ученике упућујем како да користе интернет и пронађу релевантне податке - ученицима објашњавам како да сарађују са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала - ученицима објашњавам како да представљају пројектне резултате и закључке - решавамо проблеме који су настали приликом израде пројекта - ученицима објашњавам како треба да изгледа прењзентација пројекта 		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. Вредновање активности, тимског рада, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Требало би и вредновање више усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања, а мање ка тестовима знања.		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика (геометрија, алгебра, координатни систем), ликовно, енглески језик		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Слика, графика, анимација, растер, хипертекст, хиперлинк, координатни систем		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе и учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.		
РАЗРЕД:	седми		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. Животно и радно окружење	<ul style="list-style-type: none"> - Фронтални, индивидуални, групни (у пару) - Различитим методама, подстичући истраживачки начин рада, постојеће знање ученика о машинству проширити користећи различите изворе знања. Развој машинства повезивати са историјским епохама и догађајима. -Упознавање подручја човековог рада и производње, занимања и послова у области електротехнике треба реализовати уз активну улогу ученика и примену одговарајућих медија. Омогућити ученицима да идентификују одређена занимања којима се људи баве и послове који се обављају у оквиру тих занимања као и техничка средства која се при томе користе. - Уз активну улогу ученика и примену мултимедија указивати на правилну употребу и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за коришћење и неисправности техничких апарата 	<ul style="list-style-type: none"> – повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; – повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; – анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; – истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству. 	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема
2. Саобраћај	<p>Упознају се и науче врсте и улогу машине спољашњег и унутрашњег транспорта.</p> <p>Кроз мултимедијалне садржаје презентовање подсистеми код возила друмског саобраћаја (погонски, преносни, управљачки, кочиони).</p> <p>Научити ученике како поправити бицикл, шта је исправан бицикл/мопед као битан предуслов безбедног учешћа у саобраћају.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разликује врсте транспортних машина; – повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; – провери техничку исправност бицикла; – демонстрира поступке одржавања бицикла или мопеда. 	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање проблема – Дигитална компетенција – Одговорно учење у демократском друштву
3. Техничка и дигитална писменост	<ul style="list-style-type: none"> - Фронтални, индивидуални, групни (у пару) - Увежбати изражавање идеје скицом и техничким цртежом . <p>Објаснити како се користи CAD технологију за креирање техничке документације.</p> <p>Образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета</p>	<ul style="list-style-type: none"> – самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; – користи CAD технологију за креирање техничке документације; 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <ul style="list-style-type: none"> – Комуникација – Рад с подацима и информацијама

	<ul style="list-style-type: none"> - Вежбати у пару пренос података између рачунара и екстерних уређаја (мобилни телефон, фотоапарат) а да сваки ученик самостално реализује процедуре током рада на рачунару. - Вежбати управље моделима користећи рачунар; 	<ul style="list-style-type: none"> – образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета; – управља моделима користећи рачунар; – објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја. 	<ul style="list-style-type: none"> – Решавање проблема – Естетичка компетенција – Сарадња – Дигитална компетенциј
4. Ресурси и производња	<p>Фронтални, индивидуални, групни</p> <ul style="list-style-type: none"> - Надограђујући се на ранија знања ученика, аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи. - Назначити основне изворе енергије као важан ресурс за живот људи, технолошке процесе и производњу без улажења у детаље. Упознати ученике са начином коришћења и претварања у неке корисне облике њима већ познатих извора енергије воде, ветра и Сунца. - Други важан ресурс су материјали. Упознати ученике с идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; а. Начин обраде материјала (принципи деловања алата за механичку обраду материјала, испитивање материјала). Припрема за обраду. Приказати правилно коришћење алата за ручну обраду материјала, извођење операција и заштита на раду: обележавање, сечење, завршна обрада (бушење, равнање, брушење). Избор материјала, операција и алата и редоследа њихове примене. Објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру. Рециклажа материјала и заштита животне средине. Поступно увођење ученика у рад са алатом обезбеђује да обрада материјала постаје средство креативног изражавања, а не циљ у настави технике и технологије. -Упознавати ученике са професијама из ове области. - На крају ове области класификовати погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом. <p>Програм се реализује у форми предавања (теоретска настава) и вежби.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; – идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; – користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; – врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; – објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру; – образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса; – објасни основе конструкције робота; – класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом. 	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња – Решавање
5. Конструкторско моделовање	<ul style="list-style-type: none"> - Пројекте реализовати у паровима или малим групама. - У овом делу програма ученици реализују заједничке пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине. <p>Ученици се сами опредељују за одређену активност у оквиру групе. Пружа им се могућност да реализују своју идеју. Ученици самостално истражују информације за пројектни задатак користећи информационо-комуникационе технологије, налазе решење, формирају идеју, израђују техничку документацију, планирају и реализују сопствени производ. Користити материјале и технологије</p>	<ul style="list-style-type: none"> – самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; – изради производ у складу са принципима безбедности на раду; – тимски представи идеју, потупак израде и производ; – креира рекламу за израђен производ; 	<ul style="list-style-type: none"> – Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња

	<p>које су ученици упознали у претходној области. Ученици самостално врше мерење и обележавање. Ученици раде у пару, чиме развијају способност сарадње и социјалних вештина. По завршетку, ученици самостално представљају производ/модел, усмено образлажући ток реализације, процењујући оствареност резултата и предлог унапређења. Тежиште оваквог рада није на квалитету коначног продукта већ на процесу који има своје кораке и на сарадничким односима у раду у групи. Ученицима јасно треба указати да се и на неуспелим продукцима може много научити ако се схвати где су грешке направљене. Дискутовати са ученицима и о цени понуђених решења. Нагласити важност доброг планирања буџета потребног за његову реализацију као и негативних последица лоших прорачуна. На тај начин ученике полако оспособљавати да размишљају предузетнички и развијати им основне компетенције везане за финансијску писменост.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; – процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.). 	<ul style="list-style-type: none"> – Решавање проблема
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Животно и радно окружење - историја, информатика и рачунарство, биологија, географија 2. Саобраћај - историја, информатика и рачунарство, биологија, географија 3. Техничка и дигитална писменост - српски језик, енглески језик, информатика и рачунарство, математика, ликовна култура 4. Ресурси и производња - историја, информатика и рачунарство, биологија, географија 5. Конструкторско моделовање - енглески језик, информатика и рачунарство, математика, ликовна култура 		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Животно и радно окружење - појам машинства, машина, елемената машина и механизма Саобраћај - машине спољног транспорта, машине унутрашњег транспорта Техничка и дигитална писменост - креирање презентација Ресурси и производња - обрада метала Конструкторско моделовање - алгоритам добијања финалног производа у машинству</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЛИКОВНА КУЛТУРА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да израђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа. Тако исто и оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, развијају мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје.		
РАЗРЕД:	СЕДМИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ПРОСТОРИ КОМПОЗИЦИЈА	<p>Наставник бира оне појмове и ликовне проблеме које ће ученици истраживати кроз стваралачки (ликовни) рад. Затим, планира теме и појмове које ученици могу да истраже сами (код куће), а према сопственим интересовањима.</p> <p>Када ученици сликају, наставник може да постави ликовни проблем који се односи на повезивање емоција и боја (изражавање сопственог расположења или планско коришћење боја да би се изазвале одређене емоције код посматрача).</p> <p>Одабрану тему могу да истраже тако што ће истраживати податке код куће и/или кроз ликовни рад на часу. Када је реч о стилизовању облика, предлог се односи на то да ученици науче како да максимално поједноставе сложени облик, да га кроз фазе, поступно, сведу на знак.</p> <p>Потребно је да уоче по чему је облик препознатљив, да разликују његову битну карактеристику од мање важних детаља. Затим, да испробају неке поступке који ће им помоћи да стилизују облик.</p> <p>Потребно је и да ученици разумеју разлику између тродимензионалног објекта и илузије тродимензионалности. Наставник повезује одабране појмове и ликовне проблеме са другим одабраним садржајима. На пример, композиција боја може да се повеже са колористичком перспективом, бојом и емоцијама, наслеђем,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; – прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима или у апликативном програму; – користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу; – изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; – опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; – разматра са другима шта и како је учио игде та знања може применити. – користи традиционалне технике и одабрану савремену средства за ликовна истраживања; – обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи; – представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно 	<p>Компетенција за учење</p> <p>Естетска компетенција</p> <p>Вештина комуникације</p> <p>Вештина сарадње</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Вештина решавања проблема</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p>

	одабраним		
	<p>принципом компоновања на коме ће бити фокус (на пример, равнотежа или доминанта)... Орнамент и арабеска могу да се повежу са ритмом, наслеђем, уметничким занимањима.. Када су у питању пропорције наставник нуди само основне податке о пропорцијама људске главе и тела, ученици уче кроз практични рад . Када приказују фигуре и предмете у простору, потребно је да обрате пажњу на однос величина више облика (на пример, људска фигура-пас-зграда или бокал-сто-јабука...) и на положај облика. У оквиру наставне јединице пропорција циљ је да ученици развијају визуелно мишљење и да примењују перспективу без мерења, без лењира, без помоћних линија... Најважније је да их наставник научи како да опајају. Наставник показује и очигледне примере перспективе у уметничким делима.</p>	–	<p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Одговоран однос према околини</p>
КОМУНИКАЦИЈА	<p>У овој целини су груписани садржаји који се односе на комуникацију – тумачење садржаја и изражавање (визуелно, вербално, писано и невербално). Ученици треба да науче како да кратко и аргументовано говоре о својим радовима, радовима својих вршњака и о наслеђу. Одабрани појмови/теме се повезују са одговарајућим појмовима других целина.</p> <p>Теме и мотиви које су ученици постепено упознавали претходних година (пејзаж, портрет, аутопортрет, мртва природа...) могу, према процени наставника, да се систематизују пре него што се покажу примери историјских, религијских и митолошких композиција. У разговору је неопходно повезати појмове/теме са садашњим временом и искуством ученика. Ученици се, постепено уводе у разговор о намери уметника, о значају и утицају одабраних уметника и уметничких остварења у прошлости и данас, почев од примера из националног наслеђа. Ученици треба да разумеју и чему служе копије уметничких дела, шта је плагијат и какав је однос друштва (и закона) према плагирању, шта је</p>	<p>– користи традиционалне технике и одабранасавремена средства за ликовна истраживања;</p> <p>– користи, сам или у сарадњи с другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад;</p> <p>– уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије;</p> <p>– учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију</p> <p>– тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику;</p> <p>– прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације;</p> <p>– бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за</p> <p>– изражавање идеја, имагинације,</p>	

	<p>оригиналност и због чега је важна.</p> <p>Предвиђено је и да се ученици кроз практични рад и мотив близак њиховом искуству постепено уводе у начин комуницирања фотографијом. Основне податке о организацијој композицији и основну терминологију потребно је повезати са одговарајућим садржајима прве целине и обезбедити да ученици прво изграде неопходну основу да би могли да се фокусирају на комуникацију – изражавање емоција, стања, порука... иутисак који фотографија оставља на посматрача.</p> <p>У практичном раду, предлог је да ученици уче како да ураде занимљив селфи примењујући основна знања о кадрирању, абез обраде у фото едиторима. Важно је и да науче како да направе избор, односно да се фокусирају на то да ли су успешно приказали оно што је договорено.</p> <p>Ученици се упознају и са анимацијом и појмом стори борда. Појаснити деци проблематику извођења ових тема и упознати их са начином креирања и функцијом, као и занимљивостима увези са овим темама и у складу са могућностима израде осмилити начин реализације кроз практичан рад.</p>	<p>емоција, ставова и порука;</p> <ul style="list-style-type: none"> – представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно. – 	
УМЕТНОСТ ОКО НАС	<p>У овој целини су груписани садржаји који се односе на укључивање ученика у културне и уметничке активности у заједници и на развијање позитивних ставова према наслеђу свог и других народа.</p> <p>Први предлог се односи на развијање позитивних ставова према себи, другима и друштву у целини, а кроз ангажовање у ликовном раду за хуманитарне активности, у уметничким пројектима (рециклажа), у програмима у музејима, у културно-уметничким манифестацијама у свом месту. Уколико нема могућности да се ученици непосредно укључе у културно уметнички живот заједнице, могу да смишљају и предлажу пројекте, да се повежу са музејима путем видео конференције, да користе предности дигитализованог наслеђа.</p> <p>Наставник прави избор садржаја из националног наслеђа. Такође и објашњава зашто су одабрани примери значајно наслеђе, важни за развој културног туризма и на који начин су</p>	<ul style="list-style-type: none"> – користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; – предлаже идеје за уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа културе; – разматра своја интересовања и могућности – у односу на занимања у визуелним уметностима. 	

	повезани са животом ученика.		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Наставник у току године прати, процењује и подстиче развијање индивидуалних потенцијала сваког ученика. Могући елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Однос према раду (припремљен је за час; одговорно користи материјал, прибор и алатке; одржава прибор и радни простор; потписује радове; чува радове у мапи...). – Однос према себи (истражује информације; поставља питања; предлаже; истражан је у раду, труди се; преузима одговорност; поштује себе и своје радове; учи на грешкама; спреман је да испроба своје способности у новим активностима...). – Однос према другима (довршава рад у договореном року; поштује договорена правила понашања; спреман је да помогне и дасарађује; уважава туђу културу, радове, начин размишљања, доживљавања, опажања, изражавања...). – Разумевање (разуме задатак; разуме појмове; разуме процес; разуме концепт; разуме визуелне информације...). – Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, феномене, идеје, дела...). – Оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове; оригиналан је у односу на своје претходне радове...). – Организација композиције (у складу са својом идејом примењује одговарајуће принципе компоновања, знања о простору, перспективи, пропорцијама, правцу, смеру...). – Вербално изражавање (учтиво комуницира; аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад, идеју, доживљај, опажање, емоције...). – Употреба техника и средстава (бира одговарајућу технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике и материјала; користи дигиталну технологију као помоћно средство у раду; обликује рад у одабраном апликативном програму). 		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик и књижевност, Историја, Географија, Биологија, Математика, Верска настава, Грађанско васпитање, Информатика и рачунарство.		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Простор, облик, линија, боја, светлина, текстура, равнотежа, контраст.		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МУЗИЧКА КУЛТУРА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.		
РАЗРЕД:	СЕДМИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ЧОВЕК И МУЗИКА	Знање о музици кроз различите епохе има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика била уметност какву данас познајемо или и нешто друго. Информације треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања света музике у датом духу времена. Хронолошки аспект Музичке културе за седми разред доприноси корелацији знања са одређеним предметима и покривају информисаност о немужичким аспектима барока и класицизма на детаљнији и специфичнији начин.	-препозна врсту жичаних инструмента по изгледу и звуку; – опише начин добијања тона код жичаних инструмената; – повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; – наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма; – уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму; – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; – разликује музичке форме барока и класицизма;	Компетенције за целоживотно учење Вештина комуникације Дигитална компетенција Вештина сарадње Одговоран однос према здрављу Естетска компетенција Предузетничка компетенција Одговоран однос према околини Решавање проблема
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	Музички инструменти су незаобилазни елемент свих области Музичке културе, јер су поред људског тела и гласа, значајно средство музичког изражавања. Информације о музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског и стваралачког контекста. Треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилика када се и на који начин музика изводила. Жичане инструменте треба обрадити кроз одговарајуће слушне примере који на упечатљив начин презентују њихове основне карактеристике. Информације о жичаним инструментима (трзачким и гудачким) треба да буду сведене и усмерене на начин добијања тона, тонску боју, изражајне и основне техничке могућности и примену. Инструменте барока и класицизма потребно је аудитивно и визуелно приказати кроз најосновније информације у оквиру предвиђеног наставног садржаја.		

	<p>Карактеристичне народне инструменте, од севера до југа Србије, представити слушно и визуелно. Неопходно је наставне садржаје међусобно интегрисати – географско подручје повезати са народном песмом, игром, ношњом и обичајима обрађиваног локалитета. До знања о инструментима ученици треба да дођу из непосредног искуства путем слушања и опажања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; – идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба; – изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; – критички просуђује утицај музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво 	<p>Рад са подацима и информатика</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Музички бонтон</p>
<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања како би могао да прати музички ток (попут извођачког састава, темпа, начина на који је мелодија извајана, специфичних ритмичких карактеристика и сл.). Постепено наставник може да проширује опажајни капацитет код ученика. Композиције које се слушају, својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав, изражајне могућности инструмената и врсте вишегласја. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела, подстичући код ученика креативност и критичко мишљење. Слушање дела инспирисаних фолклором, свог и других народа и народности треба представити у контексту разумевања различитог садржаја, облика и расположења слушаних композиција</p>		
<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Извођење музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Читање с листа једноставног ритмичког записа активира највећи број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, осетљивост за друге учеснике у музичком догађају и fine моторичке радње. Квалитетно музичко изражавање има значајан утицај на психу ученика, а самим тим и на капацитет и могућност свих видова изражавања. Кроз извођење музике, а у оквиру индивидуалних могућности ученика, подстиче се и развијање личног стила изражавања. С обзиром на то да ће певање и свирање произилазити и из историјског контекста, начин извођења треба прилагодити у одно-</p>		

<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>су на дати контекст. Посебну пажњу треба усмеравати на покрете који имају одговарајуће значење у музичком извођењу.</p> <p>Певање</p> <p>Главни критеријум за избор песама је квалитет музичког дела. Посебну пажњу треба обратити на тонски опсег композиција за певање због физиолошких промена певачког апарата (мутирање). Приликом извођења песама најстарије музичке фолклорне традиције, треба неговати нетемперовани начин певања и дозволити природним бојама гласа да дођу до изражаја.</p> <p>Песме се обрађују по слуху и из нотног текста. Приликом обраде песама из нотног текста након текстуалне, следи анализа нотног текста, савладавање ритма, певање солмизацијом и на крају певање са литерарним текстом. Са ученицима је неопходно постићи изражајно певање.</p> <p>Свирање</p> <p>Узвођење свирањем треба реализовати на ритмичким и мелодијским инструментима. Свирање на мелодијским инструментима је олакшано чињеницом да су ученици музички описмењени те могу користити нотне примере појединих песама које су најпре анализирани и солмизационо обрађени. Свирањем се поред осталог развијају моторичке вештине, координација и опажајне способности.</p> <p>Стваралаштво може бити заступљено кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> – музичка питања и одговоре; – компоновање мелодије на задати текст; – састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива; – импровизација игре/покрета на одређену музику; – илустрацију доживљаја музике; – израду музичких инструмената (функционалних или нефункционалних); – музичко-истраживачки рад; – осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката; – осмишљавање музичких квизова; – осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација; 		
---------------------------------	--	--	--

	<p>– креативну употребу мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сликовни материјал, мобилни телефони...</p> <p>Уколико има могућности, могу се осмислити и реализовати тематски пројекти на нивоу одељења или разреда.</p> <p>Примењују се :</p> <p>Облици рада- фронтални, групни, комбиновани, индивидуални, рад у паровима</p> <p>Наставне методе- монолошко-дијалозна, рад по нотном тексту, рад по слуху, демонстрација, разредно музицирање, слушање музике.</p> <p>Користе се наставна средства: клавир, табла, компјутер, уџбеник, слике, инструменти, свеске.</p> <p>Користе се нове технологије: Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла, Ју тјуб канал, ПП презентације, таблети.</p>		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Битни фактори за праћење музичког развоја и оцењивање сваког ученика су његово знање, рад, степен ангажованости, кооперативност, интересовање, став, умешност и креативност. Начин провере и оцена треба да подстичу ученика да напредује и активно учествује у свим видовима музичких активности. Главни критеријум за процес праћења и вредновања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.</p> <p>Постигнућа ученика се могу оценити усменом провером, краћим писаним проверама (до 15 минута) и проценом практичног рада и стваралачког ангажовања. Поред ових традиционалних начина оцењивања, треба користити и друге начине оцењивања као што су: допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему, рад на пројекту.</p> <p>Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, тако да ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где се налази у процесу развоја. Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања у вези са тим шта ученик осећа као препреке у свом развоју, као и на које начине се оне могу превазићи.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Садржаје повезивати са садржајима осталих наставних предмета када је могуће (ученици и школа, годишња доба, празници и обичаји, завичај и домовина, природа и околина, животиње...). Историју музике са историјским периодима и значајним догађајима, покрет уз певање и свирање са здравственим васпитањем, стране језике са постојећим језицима у школи, ликовну културу за исказивање доживљаја музике, предузетништво са маркетингом у музици, информатику са савременом технологијом, српски језик (анализа текста), верска настава (анализа духовних композиција и текстова), грађанско васпитање, биологија (природа као тема у музици), географија (државе и градови)</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Барок, опера, К. Монтеверди, ораторијум, кантата, свита, кончерто гросо, А. Вивалди, Ј. С. Бах, Г. Ф. Хендл, класицизам, сонатни циклус, соната, симфонија, камерна музика – гудачки квартет, Ј. ХАјдн, В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, српска црквена музика, трзалачки гудачки инструменти, српски народни инструменти, симфонијски оркестар, елементи музичке изражајности, реконструкција музичких догађаја.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе и учења је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада		
РАЗРЕД:	СЕДМИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	108 часова		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	<ul style="list-style-type: none"> - примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби - изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама - комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу - доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама - одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела - користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри - процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици - користи елементе технике у игри - примењује основна правила одбојке у игри - учествује на унутародељенским такмичењима - објасни својим речима сврху и значај вежбања - поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама - примени мере безбедности током вежбања 	Опште и међупредметне компетенције: <ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика Спортска гимнастика Основе тимских и спортских игара		
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Физичко вежбање и спорт Здравствено васпитање		

		<ul style="list-style-type: none"> - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање - примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин - прихвати сопствену победу и пораз у складу са "ферплејом" - информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности - примењује научено у физичком и здравственом васпитању у ванредним ситуацијама - наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље - разликује здраве и нездраве начине исхране - примењује здравствено- хигијенске мере пре, у току и након вежбања - препозна врсту повреде - правилно реагује у случају повреде - чува животну средину током вежбања 	<ul style="list-style-type: none"> • Одговоран однос према здрављу • Одговоран однос према околини • Социјализација • Естетичка компетенција
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе <i>физичког и здравственог васпитања</i>, препоручује се да наставник подједнако, континуирано прати и вреднује:</p> <p>Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању;</p> <p>Приказ једног од усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања);</p> <p>Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике).</p> <p>Код ученика ослобођених од практичног дела наставе, наставник прати и вреднује:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ниво остварености исхода из области Физичка и здравствена култура; - учешће у организацији ваннаставних активности. 		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Биологија Географија Музичка култура Ликовна култура Информатика Математика Српски јези		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Вежбање Здравље Физичке способности Моторичке вештине Спорт Исхрана Хигијенске мере Прва помоћ		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе других и спреман да активно делује у заједници		
РАЗРЕД:	7.разред		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36 часова		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ЉУДСКА ПРАВА	Интерактивни облици рада Брејнсторминг (групна креативна активност која служи да се пронађу решења за одређени проблем скупљајући идеје и предлоге које учесници активности спонтано дају) Рад у малим групама Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми) Углови (различити углови гледања на неки проблем) Дебата (тимови заступају различите ставове о неком проблему)	<ul style="list-style-type: none"> • наведе и опише основне карактеристике људских права; • својим речима опише везу између права појединца и општег добра; • дискутује о односу права и правде и о сукобу права; • образложи личну одговорност у заштити свог здравља; • штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; • образложи сврху постојања политичких странака; • аргументује потребу ограничења и контролу власти; 	<p>Компетенција за целоживотно учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Комуникација;</p> <p>Рад са подацима и информацијама Решавање проблема</p>
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	Играње улога (чланови групе добијају улоге и из позиције те улоге улазе у ситуацију) Рад у малим групама Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми)	<ul style="list-style-type: none"> • аргументује потребу ограничења и контролу власти; • наведе кораке од предлагања до усвајања закона; • образложи на примеру могућност утицаја грађана на одлуке Народне скупштине; • препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска; • препозна опасност када се 	<p>Естетичка компетенција Одговоран однос према околини Сарадња Дигитална компетенција</p>
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	Предавање и/ или презентација (мини-предавање) Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми) Рад у малим групама Углови (различити углови гледања на неки проблем) Играње улога (чланови групе добијају улоге и из позиције те улоге улазе у ситуацију) Рад у малим групама	<ul style="list-style-type: none"> • аргументује потребу ограничења и контролу власти; • наведе кораке од предлагања до усвајања закона; • образложи на примеру могућност утицаја грађана на одлуке Народне скупштине; • препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска; • препозна опасност када се 	

ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми)	нађе у великој групи људи и заштити се; • учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације Народне скупштине; препозна и одупре се различитим облицима вршњачког притиска; • препозна опасност када се нађе у великој групи људи и заштити се; • учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације Народне скупштине; • у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; • проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора.	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	-праћење напредовања путем формативног оцењивања -оспособљавање и охрабривање ученика да процене сопствени напредак у остваривању исхода -вредновање путем квизова, улазних и излазних тестова -самоевалуација		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Српски језик (читање и анализа књижевних дела) Историја (развој људских права и слобода) Ликовна култура (уметничко наслеђе) Географија (однос човека према природним ресурсима и планети Земљи) Биологија (брига о биљкама и животињама и здравом начину живота) Информатика и рачунарство (безбедно коришћење ИКТ уређаја, одлагање дигиталног отпада) Физичко и здравствено васпитање (правила тимске игре, здрави и нездрави начини исхране)		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Социјална правда, Народна скупштина, конформизам, притисак вршњака		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Верска настава		
ЦИЉ УЧЕЊА	Циљ наставе и учења верске наставе јесте да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом, упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице, треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и философских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.		
РАЗРЕД	Седми		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА	36		
НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	1		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће:	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ
I – УВОД	1. Упознавање садржаја програма и начина рада	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 7. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. 	Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима. Реализација треба да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. Читање, анализа, интерпретација библијских и других пригодних православних књижевних текстова за децу, уз организовање садржаја у тематско-мотивске целине и међупредметно тематско увезивање садржаја. Функционално повезивање градива уз вертикалну корелацију. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
	<p>2. Процес сазнавања</p> <p>3. Личносно познање</p> <p>4. Познање Бога</p> <p>5. Бог је један, али није сам</p>	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи да су знање и учење важни у његовом животу; • моћи да кроз очигледне примере и експерименте закључи да постоје различити начини сазнавања • моћи да кроз примере из личног искуства уочи да једино онај кога заволимо за нас постаје личност - непоновљиво и бескрајно важно биће; 	Имати на науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се искуство светости доживи и спроведе у живот добрим међуљудским односима - кроз веру, наду и љубав. Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонована

<p style="text-align: center;">II – БОГОПОЗНАЊЕ</p>		<ul style="list-style-type: none"> • моћи да повезује личносно познање са нашим познањем Бога; • моћи да препозна да нам Христос открива Бога као љубавну заједницу три личности; • моћи да вреднује своје понашање на основу љубави коју исказује према својим ближњима; • бити подстакнут на одговорније обликовање заједничког живота са другима. 	<p>наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. Квалитет наставе се постиже када се наведени наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p>
<p style="text-align: center;">III - СИМВОЛ ВЕРЕ</p>	<p>6. Сабори као израз јединства Цркве 7. Васељенски сабори 8. Символ вере 9. Богочовек Христос</p>	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи да је Црква на Саборима решавала проблеме са којима се сусретала кроз историју; • бити подстакнут да своје проблеме и несугласице са другима решава кроз разговор и заједништво; • знати да је Символ вере установљен на Васељенским саборима; • умети да интерпретира Символ вере; • знати да се Символ вере изговара на Крштењу и Литургији; • моћи да уочи да појам Богочовека описује Христа као истинитог Бога и истинитог Човека; 	<ul style="list-style-type: none"> • Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању. • Упознати ученике са основним елементима религије и културе старог века. • Упознати ученике са паганским митовима и легендама о вечном животу. • Припремити ученике за сусрет са Откровењем Истинитог Бога. • Развити код ученика свест о Богу као личности која се открива човеку
<p style="text-align: center;">IV - СВЕТОТАЈНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ</p>	<p>10. Светотајински живот Цркве 11. Света Литургија – светајна Цркве 12. Свете Тајне крштења и миропомазања 13. Света Тајна исповести 14. Света Тајна брака 15. Монашка заједница 16. Света Тајна рукоположења 17. Молитвословља Цркве</p>	<p>моћи да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење – Крштење, венчање и Брак, Црквена брига за болесне у јелеосвећењу...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве; • знати да је Причешће врхунац светотајинског живота • моћи да препозна Крштење и Миропомазање као Тајне уласка у Цркву; 	<ul style="list-style-type: none"> • Упознати ученике са појмовима Светог Предања и Светог Писма • Објаснити ученицима узрок и начин настанка Библије • Пружити ученицима знање да Бог из љубави ствара свет да би му дао вечно постојање; • Оспособити ученике за разумевање посебности улоге човека у свету, као споне између Бога и света.

		<ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота; • моћи да увиди да су брак и монаштво два пута која воде ка Богу; • моћи да разликује и именује службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон и народ); • моћи да препозна своју службу у Цркви; • моћи да у молитвословљима уочи важност природних елемената (воде, грожђа, жита, светлости...) • бити подстакнут на учествовање у светотајинском животу Цркве; 	<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити ученицима повест о првородном греху и његовим последицама; • Указати ученицима на начин на који се Бог стара о свету и човеку од Адама до Ноја; • Пробудити у ученицима осећај одговорности за свет који их окружује. • Упознати ученике са старозаветним личностима и догађајима • Указати ученицима на везу између старозаветних личности и Христа • Указати ученицима на повезаност Пасхе и Христа • Указати ученицима на етичку вредност старозаветних списа • Развијање свести ученика о старању Божјем за свет кроз библијску историју; • Пружити ученицима знање о старозаветним мотивима у иконографији. • Објаснити ученицима околности у којима је Бог дао Закон преко Мојсија; • Пружити ученицима основно знање о томе да се кроз заповести Божје остварује заједница између Бога и људи;
<p style="text-align: center;">V - СРПСКА ЦРКВА КРОЗ ВЕКОВЕ</p>	<p>18. Света браћа Кирило и Методије 19. Свети Сава 20. Срби светитељи 21. Крсна слава и обичаји 22. Српска црквена баштина</p>	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна да култура и писменост Словена имају корен у мисионарској делатности просветитеља равноапостолних Кирила и Методија; • моћи да објасни просветитељску улогу и значај Светога Саве за српски народ; • бити подстакнут да доживи српске светитеље као учитеље хришћанских врлина; 	<ul style="list-style-type: none"> • Пружити ученицима основ за разумевање да су Десет Божјих заповести водич и припрема за Христове заповести љубави; • Упознати ученике са појмом „обећане земље“ и њеним значајем за „изабрани народ Божији“; • Објаснити ученицима значај старозаветне Скиније и Храма;

		<ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна неговање српских православних обичаја као начин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља • моћи да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; • бити подстакнут да прослављање Крсне славе везује за Литургију • бити подстакнут да доживи, вреднује и негује богатство и лепоту српске културне баштине. 	<ul style="list-style-type: none"> • Указати ученицима на улогу старозаветних царева и пророка; • Указати ученицима на лепоту Давидових псалама; • Објаснити ученицима појам Месије; • Предочити ученицима специфичности библијског текста и омогућити им да доживе његову сликовитост; <p>Оквирни број часова по темама Увод – 1 Богопознање – 5 Символ Вере – 6 Светотајински живот Цркве– 11 Српска Црква кроз векове – 11 Евалуација – 1+1</p>
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Опсервација од стране наставника, концептуалне мапе, самовредновање, „конференције“, посматрање понашања ученика, задаци и тестови које осмишљава наставник;		
МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Различити приступи настави и методе учења у оквиру верске наставе омогућавају ученицима да постигну проактиван став према учењу и развоју различитих стратегија учења. Интердисциплинарно преплитање и повезивање верске наставе са другим образовним областима, темама и другим предметима, омогућава унапређење основних компетенција и вредности, доприноси развоју њихових генеричких и других компетенција и даје допринос подстицању критичког и креативног мишљења.</p> <p>Комуникација</p> <p>Развој комуникационе компетенције, наглашен је у исходима верске наставе православног катихиса и директно је везан за област језика и комуникације.</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Очекивања ове међупредметне теме остварују се коришћењем различитих дигиталних алата који помажу у постизању исхода верске наставе. Православни катихизис кроз систематизацију наставних тема анализира, поред осталог, позитивне и негативне утицаје дигиталне технологије и друштвених мрежа, али је</p>		

	<p>акценат на наменској употреби у сврху креативног стваралаштва и савремених начина промовисања хришћанских вредности у друштву.</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Целокупан план и програм верске наставе усмерен је ка томе да оспособи ученика за активно, компетентно, критичко и одговорно учествовање у животу школе, заједница којима припада и демократског друштва у којем живи и делује.</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Православни катихизис кроз исходе наглашава потребу развоја одговорног односа према телесном, менталном и социјалном здрављу, стицања здравих животних навика, разликовања прикладног од неприкладног понашања, развијања емпатије и разумевања према другоме, избегавања конфликта и начина ненасилног решавања, активности које доприносе личном развоју и просуђивању сопствених ставова и понашања, у циљу изградње личне и заједничке будућности, и здраве стазе будућности будућих генерација.</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према околини подразумева познавање и непосредан доживљај створене природе, увиђање значаја који природа има за одржавање живота, а та очекивања се посебно остварују кроз исходе верске наставе у којима се акценат ставља на одговорно понашање према свету и бригу о творевини (екологија) са православног становишта.</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>С обзиром на неоспоран утицај религије, посебно хришћанства, на развој опште и националне културе и уопште на конкретан живот појединца и заједнице, одабрани верски садржаји православног катихизиса су везани за препознавање и промовисање вредности важних за формирање српске културе и друштва, а ово подручје је једнако повезано с подручјем уметности.</p> <p>Предузимљивост и предузетничка компетенција</p> <p>Неки од циљева предузетничке компетенције су развој истрајности и стицање радних навика, отвореност за нове могућности, креирање иновативних и креативних решења, позитиван однос према послу, као и управљање пројектима и предлозима пројеката. Ово је свеprisутно у настави верске наставе, посебно у пројектима кроз које се остварује васпитна димензија предмета.</p>
КОРЕЛАЦИЈА	<p>Српски језик и књижевност, Страни језици</p> <p>Језичко-комуникацијско подручје и књижевност је област на којој верска настава корелира са предметима српског језика и страних језика. Корелација је видљива у свим областима који се заснивају на вежбању и</p>

овладавању корисности српског језика у језичким активностима слушања, говорења, читања, писања и интеракције које омогућавају усвајање комуникативних језичких компетенција у стандардној српској анализи и тумачењу текста и разумевању контекста и слојева значења, способности пажљивог читања одабраних текстова, као и вештина комуникације и сарадње с другима и у препричавању и приповедању текстова из области библијске историје, Старог и Новог завета. Верска настава је у корелацији са књижевношћу која се односи на почетак писмености у Срба, крштењем Срба и улогом истакнутих црквених људи у историји развоја језика и доприноса књижевности. У свим страним језицима веза са верском наставом остварује се у области културе, празника, обичаја и свакодневног живота и других традиционалних и савремених одредница земаља тог говорног подручја у којима се може препознати утицај хришћанства или других религија.

Музичка култура, Ликовна култура

Основи ликовне и музичке писмености, познавање нота и музичких појмова, ликовних композиција, корелирају са областима празника и богослужења, и личним уметничким доживљајима истих. Повезаност са ликовном културом видљива је и у области верске наставе у којима ученик упознаје хришћанске мотиве и утицај хришћанства на српско друштво и српску црквену баштину. Овде посебно место заузима област црквене архитектуре, која је саставни део ликовне уметности. Веза између музичке културе и верске наставе конкретно се остварује у области обраде и утврђивања црквених празника и Литургије, као начина на који се у Цркви изражава љубав према Богу. Ученици ће током године певати божићне, васкршње и литургијске песме, повезујући са знањем које стичу из предмета музичка култура.

Биологија

Повезаност биологије и верске наставе остварује се кроз неколико области: Библија и посебност човека, у смислу положај човека у природи и његова одговорност за животну средину и природу, правилно разумевање науке и религије о стварању света, али и у другим граничним питањима вере и науке. Корелација са биологијом се остварује у научном дискурсу о пореклу живог света и човека (наука покушава да нам дадне одговор на - КАКО, НА КОЈИ НАЧИН, а вера - ЗАШТО, КОЈИ ЈЕ СМИСАО; наука и вера нису супростављене).

Географија

Савремена анализа библијске флоре и фауне свакако ће допринети лепоти и богатству корелације веронауке са географијом, а да не говоримо о области библијских догађаја и мисионарског рада Цркве у кроз историји, и с тим у вези географских места, региона и локалитета. Област која је неопходна за корелацију јесте Српска Црква кроз векове.

Историја

Верска настава православног катихизиса обухвата велики број садржаја који су у корелацији са предметом историја, те корелирају са многим областима верске наставе. Корелација ће допринети јаснијем разумевању људског рода, искустава о себи, другима и свету. Библијска археологија, црквени историјских споменици, утицај хришћанства у српском и другим народима (почеци српске писмености и улога истакнутих црквених људи), црквени живот, само су неке од области које захтевају корелацију са историјом. Корелација са предметом историја се највећим делом остварује са садржајима историје из области праисторије, преко старог и средњег века, до савременог доба у којем живимо, а везани су за садржај библијских текстова.

	<p>Такоже, веза са предметом историја остварује се на свим часовима и када се обрађује историја Цркве кроз двадесет векова и историјски догађаји у којима се учи о историјским личностима или институцијама важним за хришћанску историју цркве и српску црквену историју. Област која је неопходна за корелацију је Српска Црква кроз векове.</p> <p>Грађанско васпитање Грађанско васпитање - Питање права и обавеза, значај појединца и његове друштвене улоге, само су део могуће корелације са темом заједнице. Такође, повезаност се манифестује у концептима о толеранцији, морално-етичким проблемима савременог човека итд.</p> <p>Физичко и здравствено васпитање У верској настави се могу наћи обраде многих тема које стоје у вези са питањима труда, залагања, победе, пораза, такмичења, учешћа, поштовања противника и сл. те се са предметом физичког и здравственог васпитања на практичан начин често може остварити корелација у области етике спорта, ради омогућавања раста стваралачке радости, упорности и самоодрицања, развијања осећаја за заједништвом, практичног учења прихватања пораза и победе на позитиван и афирмативан начин, признавања правила, лепог понашања током игре и навијања.</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА</p>	<p>Познање Бога, Света Тројица, сабори, васељенски, Символ вере, Свете тајне и молитвословља, Крсна слава, обичаји, монаштво, српска црквена баштина;</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Немачки језик		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ учења немачког језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу. Такође циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.</p>		
РАЗРЕД:	Седми		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>1.Wohin in den Urlaub? Разговор о активностима и плановима за распуст</p>	<ul style="list-style-type: none"> Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривиране средине Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<ul style="list-style-type: none"> -прави разлику између датива и акузатива -примени предлоге са дативом и акузативом у реченици -постави питање о месту мировања и правцу кретања -препозна падежне разлике -употреби глагол <i>wissen</i> у реченици -састави зависну реченицу са везником <i>dass</i> -издвоји битне информације -разуме одслушани интервју каже нешто о свом првом школском дану -разликује обичаје у Немачкој и Србији -употреби помоћне и модалне глаголе у претериту у писању и разговору -повеже свој исказ узрочним реченицама -користи предлоге у вези са годинама одговори на разна питања у вези са одмором - разуме употребу и грађење перфекта 	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини.</p>

		<p>-разуме догађај испричан у прошлом времену -разликује правилне од неправилних глагола -употреби прилоге за време -употреби компаратив придева у реченици опише ситуацију састављајући реченицу у перфекту</p>	
<p>2. Erinnerungen Описивање прошлих догађаја</p>		<p>-процене постигнућа везана за претходне теме, -користе једноставна језичка средства -описује фотографију -прошири своја сазнања о о животу и делу браће Грим -разуме телевизијски програ.м наведе разне животне намирнице и места где се оне купују -састави реченицу користећи датив одређеног члана -љубазно затражи нешто користећи фразу <i>Ich hätte/möchte gern.</i></p>	
<p>3. Es ist passiert! Разговор о неком догађају</p> <p>4. Die erste Klassenarbeit Први писмени задатак</p> <p>5. Einkäufe und Geschäfte Разговор о куповини, изражавање допадања, о поклонима, описивање празника</p> <p>6. Zu wenig Freizeit Разумевање и причање бајки</p> <p>7. Meine erste Liebe Давање љубавних савета, предвиђање догађаја, причање о првој љубави</p> <p>8. Deutschland, Land mit Superlativen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<p>-води кратке разговоре о познатим личностима -изрази своје мишљење о томе какве су биле познате личности</p> <p>-разуме одслушане интервјуе о односима између родитеља и деце -разуме принцип фраза са глаголом и предлогом -примени одговарајући глагол са предлогом у реченици -даје савете вршњаку како да се понаша на првом састанку -разуме одслушане интервјуе и решава задатак на основу информација које је чуо -напише краћи састав</p>	

<p>Разговор о познатим личностима и њиховом животу, описивање градова и њихових знаменитости</p> <p>9. Die zweite Klassenarbeit Други писмени задатак</p> <p>10. Familienkonflikte Разговор о односу са родитељима</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривиране средине • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<p>-да одговори на питања о свом односу са родитељима и напише текст у форми писма</p> <p>-исприча причу на основу илустрација и кључних појмова</p> <p>-употреби придеве настале од имена градова осмисли причу користећи се језичким и граматичким искуствима</p>	
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти и различите технике формативног оцењивања</p> <p>Индивидуални разговори</p> <p>Самостални рад (анализа прочитаног текста)</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик (књижевност и граматика), Енглески језик (књижевност и граматика), Географија (упоређивање географских сличности и разлика наших градова и државе са градовима и државама у иностранству), Грађанско васпитање (размене информација које се односе на изражавање мишљења и давање препорука), Ликовна култура (сликовни приказ), Информатика и рачунарство (израда презентација)</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Комуникативно-интерактивни приступ, социјална интеракција, индивидуално решавање проблема, индуктивне методе</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	РУСКИ ЈЕЗИК – ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ учења руског језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу. Такође циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.</p>		
РАЗРЕД:	7.разред		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	72 часа		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Кумиры молодёжи	<p>Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима</p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра ▣ Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд ▣ Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина ▣ Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<ul style="list-style-type: none"> – препознаје познату лексику, изводи и примењује правила; – опише спољашњи изглед неке особе; – говори о својим интересовањима; – правилно употреби познате комуникативне функције и да основне податке о себи; – правилно употреби повратне глаголе; – образује именицу ж.р. са значењем занимања – правилно употреби питања Куда? Где? Откуда?; 	<p>Комуникација, дигитална Компетенција, рад са подацима и информацијама, Компетенција за учење, Одговорно учешће у демократском друштву, Естетичка компетенција, Одговоран однос према околини.</p>
Счастливого пути	<p>Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима</p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра ▣ Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, 	<ul style="list-style-type: none"> – препозна глаголе кретања и да их промени у садашњем времену – познаје одређене културолошке одлике и знаменитости Русије – говори о својој породици, уме да каже како се неко зове и колико има година 	

Летняя школа в России	илустрације, цд ▣ Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина ▣ Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине	<ul style="list-style-type: none"> - правилно образује номинатив множине именица - препознаје облик императива и уме да га образује од познатих глагола - наведе основне карактеристике руског празника <i>Масленица</i> - правилно употреби основне називе људског тела; - употреби непрелазне повратне и прелазне глаголе; - правилно разуме и правилно образује исказе са потпуном и парцијалном негацијом - правилно употреби нове лексичке јединице на тему «В Сибири» - разуме разлику у виду префиксалних глагола кретања и правилно их употребљава - да се служи двојезичним речником; - да из текста извуче кључне информације; 	
Мы умеем веселиться В Сибири	Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима ▣ Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра ▣ Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд ▣ Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина ▣ Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Посматрање и праћење, усмена провера, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти и различите технике формативног оцењивања Писмени задаци Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста)		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Српски језик (књижевност и граматика), Енглески језик (књижевност и граматика), Географија (упоређивање географских сличности и разлика наших градова и државе са градовима и државама у иностранству), Грађанско васпитање (размене информација које се односе на изражавање мишљења и давање препорука), Ликовна култура (сликовни приказ), Информатика и рачунарство (израда презентација)		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Идоли, Физички изглед и карактер, Путовање, Руски празници, Географске одлике Русије		

2.8. 8. РАЗРЕД

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик и књижевност		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљеви учења предмета Српски језик и књижевност јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.</p>		
РАЗРЕД:	Осми		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	136		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. КЊИЖЕВНОСТ ЛИРИКА 1. Ђура Јакшић: „Отаџбина” 2. Јован Јовановић Змај: „Светли гробови” 3. Јован Јовановић Змај: „Ђулићи” (избор) 4. Десанка Максимовић: „Пролетња песма” / „Опомена” 5. Момчило Настасијевић: „Труба” 6. Иван В. Лалић: „Ветар” 7. Марина Цветајева: „Месечев сјај” ЕПСКО-ЛИРСКЕ ВРСТЕ	<p>Препоручени садржаји наставе оријентисане на исходе за осми разред приказани су у форми која задовољава основне методске захтеве наставе српског језика и књижевности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању са новим појмовима и формулисању дефиниција и закључака; - очигледност при излагању наставних садржаја (звучни и видео записи изражајног казивања, акцендовања и слично); - повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу. <p>Начини рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме, остваривању исхода и развијању предметних и међупредметних компетенција:</p> <ul style="list-style-type: none"> - радионице - пројектна настава - интердисциплинарна настава/међупредметна повезаност, истраживачки задаци, вршњачко учење, домаћи задаци... <p>Програм књижевности се реализује обрадом текстова из лектире која је разврстана по књижевним родовима – лирика, епика, драма, лирско-епска дела и обогаћена избором научнопопуларних и информативних текстова.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са 	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција - Комуникација - Одговоран однос према околини

<p>1. Бранко Радичевић: <i>Ђачки растанак</i> (одломак „Ој Карловци, место моје драго...“)</p> <p>2. Народна епско-лирска песма: <i>Женидба Милића Барјактара</i></p> <p>ЕПИКА</p> <p>1. Вук Стефановић Караџић: <i>О народним певачима</i></p> <p>2. Вук Стефановић Караџић: <i>Житије Ајдук Вељка Петровића</i> (одломак)</p> <p>3. Доситеј Обрадовић: <i>Живот и прикљученија</i> (одломак)</p> <p>4. Прота Матеја Ненадовић: <i>Мемоари</i> (одломак)</p> <p>5. Петар Петровић Његош: <i>Горски вијенац</i> (одломак „Бадње вече“)</p> <p>6. Симо Матавуљ: „Пилипенда“</p> <p>7. Лаза Лазаревић: „Све ће то народ позлатити“</p> <p>8. Михајло Пантић: „Слободне школске активности“</p> <p>9. Милош Црњански: <i>Сеобе</i> (одломак) / <i>Роман о Лондону</i> (одломак)</p> <p>10. Бранимир Ћосић: <i>Покошено поље</i> (одломак из прве књиге „Читава једна младост“)</p> <p>11. Дино Буцати: „Колумбар“</p> <p>12. Херман Хесе: „Магија књиге“ / Нил Гејмен: „Зашто наша будућност зависи од библиотека, читања и сањарења“</p>	<p>Комбиновањем и повезивањем различитих текстова успоставља се вертикална и хоризонтална корелација уз помоћ којих се ученици поступно уводе у свет књижевности. При обради текста примењиваће се јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта са циљем да се ученици оспособе за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова. Исходи ове области су засновани на читању тако да је оно главна активност.</p> <p>Током обраде књижевних дела, као и у оквиру говорних и писмених вежби, настојаће се да ученици буду у стању да начине различите врсте карактеризације ликова: откривају што више особина, осећања и душевних стања књижевних ликова (према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким), да изражавају своје ставове о њиховим поступцима и да покушају да их сагледају из различитих перспектива.</p> <p>Обрада књижевног дела пожељно је да буде проткана решавањем <i>проблемских питања</i> која су подстакнута текстом и уметничким доживљавањем. Многи текстови, а поготову одломци из дела, у наставном поступку захтевају умесну <i>локализацију</i>, често и вишеструку. Ситуирање текста у временске, просторне и друштвено-историјске оквире, као и обавештења о битним садржајима који претходе одломку – све су то услови без којих се у бројним случајевима текст не може интензивно доживети и правилно схватити.</p> <p>При обради текста примењиваће се у већој мери јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта. У складу са исходима, ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самог текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, с посебном пажњом на заузимање различитих позиција у односу на текст и уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста. Ученике у овом узрасту треба подстицати да актуелизују свет књижевног дела, односно да га доведу у везу са сопственим искуством, размишљањима и светом у којем живе.</p> <p>У наставној интерпретацији књижевноуметничког дела обједињавајући и синтетички чиниоци могу бити: уметнички доживљаји, текстовне целине, битни структурни елементи (тема, мотиви, песничке слике, фабула, односно сиже, књижевни ликови, смисао и значење текста, мотивациони поступци, композиција), форме приповедања (облици излагања), језичко-стилски поступци и литерарни (књижевноуметнички) проблеми.</p>	<p>сопственим искуством и околностима у којима живи;</p> <ul style="list-style-type: none"> – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; – учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања; 	<ul style="list-style-type: none"> - Рад с подацима и информацијама - Решавање проблема - Сарадња - Дигитална компетенција - Одговоран однос према здрављу - Предузимљивост - Оријентација ка предузетништву
---	--	--	---

<p>ДРАМА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Данило Киш: <i>Ноћ и магла</i> 2. Петар Кочић: <i>Јазавац пред судом</i> (одломак) 3. Жан Батист Поклен Молијер: <i>Грађанин племић</i> (одломак) <p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Веселин Чајкановић: „<i>О ускршњим обичајима</i>” 2. Милутин Миланковић: „<i>Кроз васиону и векове</i>“ (одломак) <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Народне епске песме новијих времена (тематски круг о ослобођењу Србије: „<i>Почетак буне против дахија</i>”; „<i>Бој на Мишару</i>”, „<i>Бој на Чокешини</i>”...) 2. Љубавне народне лирске песме („<i>Српска дјевојка</i>”, „<i>Љубавни растанак</i>”...); обичајне народне лирске песме (избор) 3. Избор из савремене српске поезије (нпр. Васко Попа: „<i>Очију твојих да није</i>”, Бранко Миљковић: „<i>Критика метафоре</i>”, Војислав Карановић: „<i>О читању поезије</i>”, Момчило Мошо 	<p>Књижевнотеоријске појмове ученици ће упознавати уз обраду одговарајућих текстова и помоћу осврта на претходно читалачко искуство. У програму нису наведени сви појмови и врсте књижевних дела предвиђени за усвајање у претходним разредима, али се очекује ће се наставник наклонити на стечено знање ученика, обновити га и продубити на примерима, сходно старијем узрасту. Обнављање и повезивање књижевних термина и појмова обрађиваних у претходним разредима са новим делима која се обрађују у овом разреду је обавезно.</p> <p>У осмом разреду потребно је извршити целовите систематизације градива у оквиру класификовања књижевних родова и врста усмене и ауторске књижевности. Посебну пажњу ваља поклонити лирско-епским врстама, балади и поеми, (које се у овом разреду први пут именују), као и књижевнонаучним врстама: аутобиографији, биографији, дневнику, мемоарима и путопису.</p> <p>Исходи везани за наставну област Књижевност засновани су на читању. Кроз читање и тумачење књижевних дела ученик развија читалачке компетенције које подразумевају не само истраживачко посматрање и стицање знања о књижевности, већ подстичу и развијају емоционално и фантазијско уживљавање, имагинацију, естетско доживљавање, богате асоцијативне моћи, уметнички сензибилитет, критичко мишљење и изграђују морално просуђивање. Разни облици читања су основни предуслов да ученици у настави стичу сазнања и да се успешно уводе у свет књижевног дела. Осим доживљајног читања ученике све више треба усмеравати на истраживачко читање (читање према истраживачким задацима, читање из различитих перспектива и сл.) и оспособљавају да искажу свој доживљај уметничког дела, увиде елементе од којих је дело сачињено и разумеју њихову улогу у изградњи света дела.</p> <p>Уз помоћ Дневника читања, вођеног у старијим разредима основне школе, ученици се подсећају књижевних дела, која су прочитали од петог до осмог разреда, и њихових аутора. Из основне школе пожељно је да понесу стечена знања о знаменитим писцима и њиховим делима (предвиђеним програмима наставе и учења), као и основне информације из живота писаца и податке везане за различите типове локализовања књижевноуметничких текстова. Препоручује се да ученици у настави користе електронски додаток уз уџбеник.</p> <p>-тестови знања по нивоима -усмене провере -чек листе</p>	<ul style="list-style-type: none"> – објасни настанак и развој српског књижевног језика; – разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; – сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; – именује дијалекте српског језика; – разуме постојеће језичке прилике у Србији; – издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; – доследно примени правописну норму; – примени основна правила о распореду акцената; – уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; – пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; – уочи разлику између 	
--	---	---	--

<p>Одаловић: „Ршуме, јеси ли знао Црњанског”, Ана Ристовић: „Гледајући у дрвеће”...)</p> <p>4. Иво Андрић: <i>Деца</i> („Деца”, „Књига” и „Панорама”)</p> <p>5. Бранислав Нушић: <i>Сумњиво лице</i></p> <p>6. Клод Кампањ: <i>Збогом мојих петнаест година</i></p> <p>7. Давид Албахари, <i>Мамац</i></p> <p>ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ (бирати 3–6 дела)</p> <p>1. Милош Црњански: <i>„Ја, ти и сви савремени парови”</i></p> <p>2. Михајло Пантић: <i>„Слободне школске активности”</i></p> <p>2. Оскар Давичо: <i>„Србија”</i></p> <p>3. Народна приповетка: <i>Усуд</i></p> <p>4. Вук Стефановић Караџић: <i>Српски рјечник</i> (избор)</p> <p>5. Ш. Кулишић, П. Ж. Петровић, Н. Пантелић: <i>Српски митолошки речник</i> (избор)</p> <p>6. Растко Петровић: <i>Африка</i> (одломци)</p> <p>7. Милорад Павић: <i>Хазарски речник</i> (одломци)</p> <p>8. Душан Ковачевић: <i>Ко то тамо пева</i></p> <p>9. Џон Селинџер: <i>Ловац у житу</i> (одломци)</p> <p>10. Ричард Бах: <i>Галеб Џонатан Ливингстон</i> (одломци)</p>	<p>-завршно тестирање</p> <p>-дефинисање нових појмова</p> <p>-анализирање</p> <p>-решавање конкретних примера и задатака</p> <p>-писање школских и домаћих задатака</p> <p>-рад у паровима</p> <p>-истраживачки рад</p> <p>-казивање стихова</p> <p>-усвајање нових знања</p> <p>-дефинисање нових појмова ,</p> <p>-именовање</p> <p>-читање</p>	<p>речи и лексеме;</p> <p>– препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију;</p> <p>– разуме значење застарелих речи и неологизама;</p> <p>– користи речник, енциклопедију и лексикон;</p> <p>– уочи манипулацију у пропагандним текстовима;</p> <p>– напише приказ, расправу и краћи есеј;</p> <p>– разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи;</p> <p>– повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту.</p>	
---	--	--	--

<p>11.Џон Бојн: <i>Дечак у пругастој пици</i></p> <p>КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ</p> <p>Стилска средства: анафора и епифора, апострофа. Лирске врсте: народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице); љубавна песма (ауторска). Епско-лирске врсте: поема, балада. Драмски спев. Мемоари. Биографија.</p>			
<p>2. ЈЕЗИК</p> <p>ГРАМАТИКА</p> <p>Језик Словена у прапостојбини; сеобе Словена и стварање словенских језика. Мисија Ћирила и Методија. Почетак писмености код Срба. Старословенски језик и писма (глагољица и ћирилица). Развој српског књижевног језика: српкословенски, рускословенски, славеносрпски језик. Вук Караџић – реформа језика, писма и правописа. Књижевни језик код Срба од Вука до данас (основни подаци).</p>	<p>У настави језика ученици се оспособљавају за правилну усмену и писану комуникацију стандардним српским језиком. Отуда захтеви у овом програму нису усмерени само на усвајање језичких правила и граматичке норме, већ и на разумевање њихове функције и правилну примену у усменом и писменом изражавању.</p> <p>Када се у садржајима програма наводе наставне јединице које су ученици већ обрађивали у претходним разредима, подразумева се да се степен усвојености и способност примене раније обрађеног градива проверава, а понављање и увежбавање на новим примерима претходи обради нових садржаја, чиме се обезбеђује континуитет рада и систематичност у повезивању новог градива са постојећим знањима.</p> <p>Основни програмски захтев у настави граматике јесте да се ученицима језик представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодной прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања</p>		

<p>Основне језичке групе у Европи и место српског језика у породици словенских језика.</p> <p>Дијалекти српског језика: екавски (призренско-тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни (нормирани) језик. Службена употреба језика и писма према Уставу. Језици националних мањина (основни подаци). Језик – основне особине говорног и писаног језика.</p> <p>Грађење речи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основни модели: извођење, слагање, префиксација; • просте речи и творенице (изведенице, сложенице, префиксалне творенице); • састав твореница: корен, творбена основа, префикс, суфикс. <p>Систематизација претходно обрађених садржаја из фонетике, морфологије и синтаксе.</p> <p>Фонетика: подела гласова и гласовне промене.</p> <p>Морфологија: врсте и подврсте речи и њихове категорије.</p> <p>Синтакса: реченични чланови (састав и функција); независне и зависне реченице; слагање реченичних чланова.</p>	<p>заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. На овај начин код ученика се и развија свест о важности културе говора, која је неопходна за свакодневни живот као део опште културе, а не само као део наставног програма.</p> <ul style="list-style-type: none"> -иницијално тестирање -тестови знања по нивоима -усмене провере -чек листе -завршно тестирање -дефинисање нових појмова -анализирање -решавање конкретних примера и задатака -писање школских и домаћих задатака -рад у паровима -дефинисање нових појмова , -именовање <p>Садржаје из правописа неопходно је повезивати са одговарајућим примерима и на часовима граматике и на часовима књижевности. Треба на једноставан начин указати на адаптацију (прилагођавање) имена из страних језика и њихову промену. Питање спојеног и одвојеног писања обрадити на једноставним, уобичајеним примерима и предочити могућност тројаког писања (сложенице, полусложенице, синтагме).</p> <p>Употребу генитивног знака треба повезати са дужином, која се у говору чује, а у писању бележи овим знаком. Такође, треба објаснити разлику у бележењу црте и цртице, указујући на правила употребе једног, односно другог знака.</p> <p>Ортоепске вежбе не треба реализовати као посебне наставне јединице, већ уз одговарајуће теме из граматике, али и на темама из књижевности. На овом нивоу ученици треба да уоче разлику између краткосилазног и краткоузлазног акцента. Такође, потребно је систематизовати знања о распореду акцената и неакцентованих дужина на једноставним примерима.</p>		
--	--	--	--

<p>ПРАВОПИС</p> <p>Писање имена из страних језика са акцентом на њихову промену. Спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме). Генитивни знак. Црта и цртица; други интерпункцијски и правописни знаци.</p> <p>ОРТОЕПИЈА</p> <p>Краткоузлазни и краткосилазни акценат; правила о распореду акцената и неакцентованих дужина (основни појмови).</p>	<p>Уколико за то постоје могућности, наставник би требало да пушта снимке правилног изговора и указује на разлике у изговору. Ученике треба навикавати да препознају, репродукују и усвоје правилно акцентован говор, а у местима где се одступа од акценатске норме, да разликују стандардни акценат од свога акцента, тј. од дијалекатске акцентуације.</p>		
<p>3. ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Текстови писани различитим функционалним стиловима: публицистички стил (репортажа, интервју); административни стил (молба, жалба, уплатница, обрасци, радна биографија; бирократски језик); научни стил (примери из текстова у уџбеницима других наставних предмета; употреба термина). Лексикологија:</p>	<p>Област Језичка култура програмски је конституисана као посебно подручје, али је неопходно да се повезује са другим двама областима: са књижевношћу и са језиком. Језичка култура обухвата усмено и писмено изражавање и једнаку пажњу би требало посветити и једном и другом начину изражавања. Крајњи циљ наставе језичке културе односи се на то да ученици буду оспособљени за успостављање квалитетне и сврсисходне комуникације.</p>		

<ul style="list-style-type: none">• једнозначност и вишезначност речи;• лексичка метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности;• синонимија, антонимија и хомонимија;• застареле речи; нове речи – неологизми;• речник, лексикон, енциклопедија. <p>Пропагандни текстови (рекламе и слично). Расправа и есеј на задату тему. Приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.). Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); анализа снимљеног разговора; интервју; расправа (дискусија); презентовање чињеница и коментара. Правописне вежбе: диктат, уочавање и објашњавање правописних грешака у тексту; писање имена из страних језика; писање позајмљеница (информатички термини, мејл и сл.); писање сложеница, полусложеница и синтагми; писање црте и цртице; запета у независносложеним реченицама. Језичке вежбе: уочавање и исправљање грешака у неправилно маркираном тексту; попуњавање текста са</p>			
--	--	--	--

<p>празнинама; тражење грешака у тексту и исправљање. Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица хомонимима (хомоними и акценти); проналажење одговарајућег синонима; антонимски ланац; одређивање значења метафоре и метонимије у тексту; тумачење застарелих речи и неологизама; дефинисање лексема. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.</p>			
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији остваривања исхода, а започиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања, у односу на који ће се одмеравати даљи напредак и формирати оцена. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности.</p> <p>Формативно вредновање је саставни део савременог приступанастави и подразумева процену знања, вештина, ставова и понашања, као и развијања одговарајуће компетенције током наставе и учења. Формативно мерење подразумева прикупљање података о ученичким постигнућима, при чему се најчешће примењују следеће технике: реализација практичних задатака, посматрање и бележење ученикових активности током наставе, непосредна комуникација између ученика и наставника, регистар за сваког ученика (мапа напредовања) итд. Резултати формативног вредновања на крају наставног циклуса треба да буду исказани и бројчаном оценом.</p> <p>Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања, праћења и вредновања. Важно је да наставник, поред постигнућа ученика, континуирано прати и вреднује властити рад. Све што се покаже добрим и ефикасним, наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а оно што буде процењено као недовољно делотворно, требало би унапредити.</p> <ul style="list-style-type: none"> - писмени задаци; - контролни задаци; - писмене вежбе; - правописне вежбе; - стилске вежбе; - говорне вежбе; - квизови; - гугл упитници; - презентације; 		

	<p>- домаћи и школски задаци; - учешће у дискусијама;</p>
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Корелација са наставом математике у обради наставних јединица из граматике (значење речи, лексика, и акценти) и књижевности (тумачење непознатих речи); Корелација са наставом географије у обради наставних јединица из књижевности (<i>Сеобе</i>, М. Црњанског), правописа (понављање писања великог слова у вишечланим географским називима) и граматике (језици националних мањина); Корелација са наставом биологије у обради наставних јединица из књижевности (<i>Кроз васиону и векове</i>, М. Миланковића) и граматике (конгруенција именица са бројем); Корелација са наставом историје у обради наставних јединица из књижевности (текстови са ратном и социјалном тематиком; обрада епских народних песама; мемоари и биографије) и правописа (одломци текстова из историје могу бити предложак за вежбање различитих правописних области); Корелација са наставом ликовне културе у обради наставних јединица из књижевности (поетска ритмичност) и граматике (<i>Мирослављево јеванђеље</i>, културно наслеђе); израда паноа. Корелација са страним језицима у обради наставних јединица из граматике (морфологија – врсте речи); Корелација са наставом музичке културе у обради наставних јединица из књижевности (<i>Труба</i>, М. Настасијевић; обрада лирских народних песама - љубавних) и правописа (одломци текстова из уџбеника за музичку културу могу бити предложак за вежбање различитих правописних области); Корелација са наставом физике у обради наставних јединица из књижевности (<i>Почетак буне против дахија</i>, народна епска песма) и граматике (синтакса - синтагме у којима се јављају присвојни придеви изведени од личних имена; творбе речи – извођење); Корелација са наставом хемије у обради наставних јединица из правописа (правило о писању хемијских термина са цртицом) и књижевности (<i>Усуд</i>, епска народна приповетка); Корелација са наставом информатике и рачунарства у обради наставних јединица из граматике: подсетници у виду табеле; израда презентација.</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>књижевност, језик, граматика, правопис, ортоегија, језичка култура.</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 8. РАЗРЕД		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ учења енглеског језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу. Такође циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.</p>		
РАЗРЕД:	8. РАЗРЕД		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	68		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
<p>1. Starter unit Уводна тема Описивање радњи у садашњости и прошлости.</p> <p>2. Lost and found Изгубљено нађено Описивање радњи и ситуација из прошлости; описи-вање предмета и појава.</p> <p>3. Тест 1 Комуникативне функције из тема 1 и 2 (комбиновано)</p> <p>4. Choices Избори Описивање искуства из прошлости;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривиране средине 	<p>разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање радњи и ситуација у садашњости и прошлости;</p> <p>- размене неколико информација у низу које се односе на радње и ситуације у садашњости и из прошлости;</p> <p>- поштују правила учтиве комуникације.</p> <p>- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, и догађаја у прошлости;</p> <p>- опишу искуства и догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину;</p> <p>- опишу историјски догађај из циљне културе.</p> <p>разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.</p>

<p>описивање способности у садашњости.</p> <p>5. What's it worth? Колико вреди? Изражавање количина цена; изражавање мишљења; давање препорука; описивање будућих радњи и предвиђања.</p> <p>6. The first written test in English Први писмени задатак Комуникативне функције из тема 4 и 5 (комбиновано).</p> <p>7. Feelings Осећања Изражавање осећања; исказивање могућности; изношење способности, обавеза, предлога и савета.</p> <p>8. Discovery Откриће Описивање радњи у прошлости; изражавање мишљења, планова и намера; изражавање могућности и хипотетичких ситуација.</p> <p>9. About me О мени Описивање бића, предмета и места</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра 	<p>описивање искустава, и догађаја у прошлости;</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на описивање способности у садашњости; - саопште своје и туђе способности у садашњости; - размене неколико информација о способностима у садашњости; - разумеју и објасне сличности и разлике у популарним музичким жанровима између своје и циљне културе. -разумеју краће низове исказа који се односе на количине и цене; - размене информације у вези са количинама ценама; - размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука; - повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују бића, места и предмети и дају препоруке; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се на будуће радње и предвиђања; - размене неколико исказа у вези са будућим радњама и предвиђањима; саопшти будуће радње и предвиђања; - размене неколико повезаних информација у вези са осећањима; - исказе и образложе осећања; - разумеју једноставније текстове који се односе на могућности; - размене неколико информација које се односе на могућности; - разумеју једноставније текстове који се односе на способности, обавезе, предлоге и савете, и реагује на њих; 	<p>одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p> <p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
--	--	--	---

<p>10. Тест 2 Комуникативне функције из тема 7, 8 и 9 (комбиновано)</p> <p>11. On the streets На улицама Описивање места и појава; изражавање количина</p> <p>12. The second written test in English Други писмени задатак Комуникативне функције из теме 11.</p> <p>13. The law Закон Описивање појава и догађаја; изражавање мишљења</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<p>- размене неколико информација које се односе на способности, обавезе, предлоге и савете;</p> <p>- разумеју британски и амерички смисао за хумор.</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења, планова и намера;</p> <p>- саопште своја и туђа мишљења, планове и намере;</p> <p>наведу биографске податке и најважнија открића/дела научника/уметника из циљне културе.</p> <p>размене неколико информација у низу о карактеристикама бића, предмета и места;</p> <p>-размене информације које се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;</p> <p>- повеже неколико исказа у краћи текст којим се описују и пореде бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања;</p> <p>- разумеју краће низове исказа који се односе на количину; размене информације у вези са количином, димензијама и ценама;</p> <p>- упореди и наведе сличности и разлике између уличног живота у градовима широм света.</p> <p>упореди и опишу сличности и разлика између законских регулатива код нас и у циљној култури.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
---	---	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима, пленум • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Коришћење нових технологија:Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти и различите технике формативног оцењивања Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста)</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик (књижевност, граматика), немачки језик (књижевност, граматика), руски језик (књижевност, граматика), географија (сличности и разлике између живота у градовима широм света), информатика и рачунарство (израда презентација), биологија (психологија личности), историја (искуства и догађаји из прошлости), грађанско васпитање (размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука), музичка култура (сличности и разлике у популарним музичким жанровима између своје и циљне културе)</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Комуникативно-интерактивни приступ, социјална интеракција, индивидуално решавања проблема, индуктивне методе</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Историја		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културноисторијском наслеђу, друштву и држави у којој живи.		
РАЗРЕД:	Осми		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	68		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: уџбеника, илустрација, шема, графикона Посета музејима и културно-историјским споменицима савременог доба, историјским архивима, евентуално виртуелна посета музеју, локалитетима из савременог доба... Проналажење примера извора за период Савременог доба од стране ученика Коришћење уџбеника, е - уџбеника: тестови, видео записи са питањима, е-учионице, Гугл учионице и др	Ученик ће бити у стању да: – смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; – пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора; – доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; – образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво.	-компетенција за учење; -одговорно учешће у демократском друштву -комуникација; -одговоран однос према околини; -одговоран однос према здрављу; -предузимљивост и оријентација ка предузетништву; -рад са подацима и информацијама; -решавање проблема; -сарадња; -дигитална компетенција. -естетичка компетенција предузимљивост и оријентација ка предузетништву
ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА РАТА	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима кроз интегративну наставу и тематско повезивање. Стално коришћење историјске карте. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (Друштво народа, тоталитарне идеологије), илустрација (плакати), ППТ, видео записа (убиство краља Александра у Марсеју и др.), квиз на хахуу и др. Посета музејам и културно-историјским споменицима, историјским архивима, евентуално виртуелна посета		

	<p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернет страница, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење уџбеника, е-уџбеника, е.учионице, Гугл учионице</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; – уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти; – пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора; – доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; – образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности; – изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; – идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове 	
<p>ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Корелација са сродним предметима кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p> <p>Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (односи између великих сила), илустрација (плакати), питања, филмова (нпр. Дечак у пругастој пиџами, Дара из Јасеновца, Сутјеска, Битка на Неретви и др.), ППТ, шеме и табеле</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење уџбеника, е-уџбеника, е-учионице, Гугл учионице и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Посета местима страдања у Друго светском рату (Бањица, Сатро Сајмиште, Јајинци, гробље ослободиоцима Београда...)</p> <p>Коришћење ресурса локалне историје</p> <p>Обележавање места великих страдања српског и других народа у Другом светском рату (27. јануар, 22. април...и др.)</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; – уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти; – пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора; – доведе у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; – образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности; – изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; – идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове 	

		<p>последнице у историјском и савременом контексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; Ученик ће бити у стању да: – наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; – илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; – образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; – идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта; – објасни значење појмова геноцид и Холокауст; – изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника; – препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; – критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама; – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала; 	
<p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Корелација са сродним</p> <p>Предметима кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p> <p>Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте.</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, филмова (Европске интеграције, ратна жаришта и др.), ППТ, шеме, табеле..</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење уџбеника, е-уџбеника, е-учионице, Гугл учионице и др.</p>		

	<p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Коришћење ресурса локалне историје</p> <p>Начини пружања подршке образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:</p> <ul style="list-style-type: none"> - просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...) - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка, као и надареним ученицима - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... - коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја 	<ul style="list-style-type: none"> – осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ; – образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; – истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима. <p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; – илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; – образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; – препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот; – наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва; 	
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none">– идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта;– изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;– препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији;– критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама;– анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала;– осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;– образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба;– истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања;– покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа;– уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима;– препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији. <p>Ученик ће бити у стању да:</p>	
--	--	--	--

- наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;
- пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба;
- илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу;
- образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере;
- препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот;
- идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта;
- изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности;
- изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;
- препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији;
- критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама;
- анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала;

		<ul style="list-style-type: none"> – осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ; – образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; – истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; – препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији. 	
<p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Корелација са сродним предметима кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p> <p>Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, филмова (НАТО агресија 1999, Распад СФРЈ и др.), ППТ, шеме, табеле..</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања</p> <p>коришћење уџбеника, е-уџбеника, е-учионице, Гугл учионице и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>		

	<p>Коришћење ресурса локалне историје</p> <p>Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле</p> <p>Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти</p>	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика : Посматрањем наставника ; Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова; Истраживачки задаци везани за ист.изворе из Савременог доба ; Домаћи задатак ; Процењивање рада у пару и у групи; Дебата; Мини истраживачки задаци (пројектни задаци, породична и локална историја); редовност; Писана провера Есеј, прича; Показивање на Карти; Вежба 15 минута; Индивидуални рад: мини истраживање (пројектни задаци-Моја породица у Другом светском рату и др.), панои, предавања и др. Учествовање у неговању сећања; Индивидуални рад: панои, ППТ- мини истраживање (пројектни задаци):Моја породица у СФРЈ; личности. догађаји; Индивидуални рад: панои, ППТ – мини истраживање (пројектни задаци):нпр. Моја породица 90-их и 00-их; личности. догађаји; Карта – провера градива из целокупне историје 8. разреда- извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 45 секунди ; Прегледање свески Израда ленти времена; Самоевалуација и евалуација ученика</p>	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	<p>ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ</p> <p>Физика (електрична енергија) ; Географија (Политичка карта Европе; Државе Зашадне и Средње Европе)</p> <p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА РАТА</p> <p>Српски језик (Дучић, Нушић) Географија (Европе, Света, Југославије), Верска настава, Ликовна култура (споменичко наслеђе међуратног периода, Дали, Пикасо, М.П. Барили), Музичка култура (Химна Југославије), Грађанско васпитање (људска права, тоталитарне идеологије)</p> <p>ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ</p> <p>Географија: (фронтови, битке, Политичка карта Европе и света; политичка карта Балкана; демографска кретања у време рата); Грађанско васпитање: Угрожавање људских права, дискриминација, национална, верска, расна, холоакут и геноцид; Српски језик (Дневник Ане Франк; Иван горан Ковачић, Јама) Грађанско васпитање: (расна, верска и национална дискриминација, холокасут и геноцид);</p> <p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА</p> <p>Грађанско васпитање: (Организација УН, изградња националне свести на темељима демократије, цивилизацијских тековина и поштовања основних људских права, расизам); Географија(блоковска подела, несврстани, СФРЈ, Политичка карта Европе и света, глобализација, карактеристике држава Трећег света, свемирска трка Политичка карта Балканског полуострва и Европе; Демографска кретања и промене у Србији у послератном периоду; Промене граница на Балкану у послератном периоду); Биологија(екологија и заштита животне средине) Српски језик (савремена књижевност), ликовна култура(уметност , плакати, карикатуре), музичка култура(савремена музика), Физика (атомска енергија)</p> <p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА</p> <p>Географија (НАТО пакт, савет безбедности, распад СФРЈ, Грађански рат, нове границе, Србија у 21. веку); Информатика (Интернет, Четврта индустријска револуција, мобилна телефонија, апликације), Грађанско васпитање (верска толеранција, право на народно самоопредељење), Биологија (заштита животне средине)</p>	
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	<p>Историјски извори, историјски периоди, архив, музеј, Савремено доба, Октобарска револуција, версајски уговор, Друштво народа, тоталитарне идеологије, фашизам, нацизам, комунизам, милитаризам, антисемитизам, Велика економска криза, стварање Југославије, Шестојануарска диктатура, пеницилин, Други светски рат, гето, Холокауст, геноцид, Аушвиц, Јасеновац, људска права, расизам, антисемитизам, антифашизам, Хладни рат, блоковска подела, несврстани, ОУН, деколонизација, људска и мањинска права, атомска енергија, глобализација, СФРЈ, једнопартијски систем, Република Србија, транзиција, тероризам, дигитална револуција, популарна култура, миграције, НАТО бомбардовање, операције Олуја и Бљесак, Дејтонски споразум, Косово и Метохија</p>	

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГЕОГРАФИЈА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма		
РАЗРЕД:	8.		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	68.		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Географски положај, границе и величина територије Србије	Начин остваривања: дати садржаји су препоручени и распоређени у шест тематских целина: Географски положај, границе и величина територије Србије; Физичко-географске одлике Србије; Друштвено-географске одлике Србије; Природна и културна баштина Србије; Географија завичаја; Срби у региону и дијаспори. Географски положај, границе и величина територије Србије За достизање исхода: ученик ће бити у стању да одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем; анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије, потребно је објаснити етимолошко значење термина Србија, симболе отаџбине, детерминанте и компоненте географског положаја, њене границе, облик и величину територије. Објаснити ученицима да је територија	– одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем – анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије – анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује	– Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка

	<p>Србије повезана и интегрисана, да њена тродимензионалност подразумева копно, ваздушни простор изнад копна и Земљину унутрашњост испод копна, као и да је њен квалитет дефинисан економским параметрима који зависе од квалитета и квантитета природних ресурса, као што су на пример, плодност земљишта, рудно богатство, однос обрадивих и необрадивих површина и биолошка разноврсност. За достизање исхода: ученик ће бити у стању да анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије, важно је издвојити граничне прелазе Србије према суседним државама и објаснити централно језгро – колевку државне идеје, центар интеграције и фактор кохезије њене територије. Овај садржај треба реализовати у складу са одговарајућим садржајима из историје. У циљу подстицања толеранције код ученика, указати на постајање различитих етничких и културних група у пограничним територијама Србије. Оспособити ученике да израђују тематске карте о Географском положају, границама и величини територије Србије користећи неме карте, на којима се могу издвојити различити садржаји везани за ову наставну тему.</p>		
--	--	--	--

<p>Физичко-географске одлике Србије</p>	<p>За достизање исхода: <i>ученик ће бити у стању да опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије, кључно је да у светлу теорије литосферних плоча ученик опише геотектонски положај и геотектонску рејонизацију Србије сагледавањем односа Евроазијске и Афричке литосферне плоче, објасни механизме настанка и обликовања рељефа на простору Србије и именује значајне морфоструктурне облике рељефа у Србији. Даљом схода ученик ће бити у стању да препозна и наведе облике рељефа који настају тектонским покретима и вулканизмом, објасни процес настанка земљотреса и наведе најугроженије зоне и изведе закључке о појави савременог сеизмизма као и одсуство активног вулканизма на територији Србије.</i> Исход: ученик ће бити у стању да класификује облоперационализацијом иике рељефа на територији Србије и именује репрезативне. Кроз овај исход ученика треба упознати са генетским и основним морфолошким типовима рељефа као и њиховом распрострањеношћу уз помоћ географске карте Србије. Исход је остварен уколико је ученик у стању да опише деловање унутрашњих и спољашњих сила на постанак и обликовање рељефа Србије, да наведе и опише примере облика рељефа помоћу географске карте, графичких приказа и фотографија. Исход: анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије. За остваривање овог исхода неопходно је да ученик самостално користи климатолошке податке који се односе на</p>	<ul style="list-style-type: none"> – опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије – класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне – анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије – класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије – наводи начине коришћења вода Србије – препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода – доведи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора 	<ul style="list-style-type: none"> – Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка
---	---	---	--

	<p>температуру и падавине изабраног места. Да би се исход остварио, неопходно је да ученик: наведе климатске елементе, опише просторну и временску дистрибуцију температуре ваздуха и падавина на територији Србије, наведе и оцени значај климатских фактора, издвоји климатске области на територији Србије.</p> <p>Да би се остварио исход: класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије и наводи начине коришћења вода Србије, ученику би требало указати на постанак, еволуцију и распрострањеност река, језера, подземних вода и термоминералних извора на територији Србије. Упознати га са основним хидрографским карактеристика река Србије, чије груписање би се извршило према припадајућем морском сливу.</p> <p>Да би се постигао исход: препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода, наставник ставља акценат на интеракцију природе и друштва и указује ученицима да се људско друштво не може посматрати независно од природног окружења. За ученика је важно да зна шта доводи до формирања природне непогоде, да ли и како човек може да стимулише њено формирање, где су природне непогоде распрострањене на простору Србије, као и да зна како да поступи у случају да је изложен њиховом дејству. Уз помоћ наставника, родитеља као и самосталног прикупљања података ученик треба да се упозна са природним непогодама које се дешавају, могу се десити или су се десиле у његовом</p>		
--	--	--	--

	<p>непосредном окружењу: простори у Србији изложени дејству земљотреса, клизишта, одрона, атмосферских непогода (олуја, град, екстремне температуре), полава и бујица.</p> <p>Да би се постигао исход: доведе у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора, кључно је објаснити да су ареали биљних и животињских врста детерминисани рељефом, земљиштем, климом, присуством воде и другим факторима.</p>		
<p>Друштвено-географске одлике Србије</p>	<p>У оквиру области/теме Друштвено-географске одлике Србије предвиђено је да се обрађују садржаји о становништву, насељима и привреди Србије. Њима се продубљују ученичка знања из области друштвене географије која су стекли у шестом разреду основног образовања и васпитања и иста примењују у конкретном просторном контексту, Републици Србији и локалној средини.</p> <p>За достизање исхода: ученик ће бити у стању да објашњава популациону динамику становништва Србије, акценат треба ставити на објашњење кретања броја становништва по подацима пописа (предлог је да временски обухват буде након Другог светског рата), природног прираштаја и миграција.</p> <p>Достизање исхода: изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи, непосредно се надовезује на реализацију претходног исхода. Наведени исход се</p>	<p>– анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује</p> <p>– објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције;</p> <p>– изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи</p> <p>– изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике</p> <p>– израђује и анализира графичке приказе структура становништва</p> <p>– објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи</p> <p>– уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и</p>	<p>– Учење</p> <p>– Комуникација</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Одговоран однос према околини</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Дигитална</p> <p>– Естетичка</p>

	<p>операционализује кроз проверу остварености следећих исхода: ученик наводи биолошке, економске и социјалне структуре становништва, ученик објашњава утицај рађања и умирања на биолошке, економске и социјалне структуре становништва у Србији и локалној средини, ученик објашњава утицај досељавања и одсељавања на структуре становништва у Србији, ученик објашњава промене у структурама становништва Србије и локалне средине као резултат садејства природног кретања и миграција.</p> <p>Исход израђује и анализира графичке приказе структура становништва јако је важан у функционалном домену. Овде до изражаја долази захтев да ученик самостално проналази податке о структурама становништва који су доступни у аналогном и дигиталном облику те да их на часовима и код куће за домаће задатке приказује у виду полно-старосних пирамида, графикона, дијаграма и тематских карата (картодијаграма). Садржаји везани за овај исход могу се реализовати применом различитих облика рада (индивидуални, рад у пару, рад у групи) и своју пуну примену проналазе у изради истраживачких пројеката, најбоље везано за локалну средину.</p> <p>Исход ученик изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике даље се надовезује на претходне. Наведени исход се операционализује тако да ће ученик бити у стању да: дефинише појам популационе политике; наводи различите типове популационе политике; објашњава којим популационим</p>	<p>размештај привредних делатности у нашој земљи</p> <ul style="list-style-type: none"> – доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи – препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине 	
--	--	---	--

	<p>политикама се решавају различити демографски проблеми; предлаже примену мера популационе политике с обзиром на актуелне демографске проблеме у Србији и локалној средини.</p> <p>Достизање исхода: објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи, захтева да се са ученицима обраде садржаји везани за настанак насеља у нашој земљи, село и руралне процесе (депопулација, деаграризација, сенилизација, гашење сеоских насеља, псеудоурбанизација, итд.), основне одлике градова, њихове функције и гравитациони утицај, унутрашњу структуру градова и односе са околним простором. Неопходно је посебну пажњу посветити процесу урбанизације и главним урбаним проблемима. Ова целина се завршава упознавањем са Београдом, главним градом Србије, његовим географским положајем, историјско-географским и функционалним развојем.</p> <p>Исход: уз помоћ карте Србије и свих других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи, доводи ученике у ситуацију да сами проналазе изворе информација о привреди наше земље и локалне средине, да их критички преиспитују, упоређују, уочавају временску динамику и просторне диспаратете економско-географских појава и процеса. Географска карта (општа и тематске карте) је овде незаобилазно наставно средство које ученици користе за</p>		
--	---	--	--

	<p>извлачење географских закључака, али и за илустрацију резултата својих сазнања. Исходи: доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи и препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине су најдиректније међусобно повезани. Од ученика се очекује да продубе постојећа и стекну нова знања о утицају пољопривреде, индустрије, саобраћаја, туризма и других привредних делатности на географски простор. Будући да су примери негативног утицаја човека на животну средину доминантни у односу на позитивне, те да се на истицању позитивног утицаја човека на животну средину инсистирало и у нижим разредима, овде је акценат стављен на примере рационалног коришћења енергетских извора и очувања животне средине. На овај начин ученици стичу целовиту слику о сличностима и разликама у функционисању привреде у свету и у нашој земљи, код њих се развија критичко и дивергентно мишљење, али и патриотска свест и интеркултуралност.</p>		
<p>Природна и културна баштина Србије</p>	<p>Исход: описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти. Уз помоћ карте и других расположивих извора информација ученици треба да анализирају просторну заступљеност природних и културних објеката у Србији. Остваривање исхода подразумева уочавање разлика културно-историјских целина градског и сеоског типа.</p>	<p>– описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти – процењује важност очувања природне и културне баштине Србије</p>	<p>– Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околина – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка</p>

	<p>Исход је остварљив ако ученик на карти одреди и лоцира заштићена природна и културна добра и наведе примере.</p> <p>Исход: ученик ће бити у стању да процењује важност очувања природне и културне баштине Србије. Ученици кроз овај исход треба да формирају вредносне ставове и развију свест о неговању природних и културних добара.</p> <p>Организовањем посета манастирима, музејима, националним парковима изводе се закључци о важности националног и културног идентитета наше земље. Исход је остварљив ако ученик на некој карти различитим картографским методама представи степен заштите природних добара и истакне њихов значај.</p>		
<p>Географија завичаја</p>	<p>За достизање овог исхода: ученик ће бити у стању да реализује истраживачки пројекат у локалној средини, препорука је да технике наставника буду усмерене на поучавање и учење путем открића које обухвата прикупљање података од локалног становништва и самостално посматрање објеката и процеса.</p> <p>Организација теренског рада подразумева истраживачки пројектни задатак где наставник у сарадњи са ученицима дефинише тему, циљ и задатак истраживања, објашњава наставне методе, дефинише хипотезе, израђује нацрт истраживања, описује фазе и ток реализације истраживања, одређује релевантне изворе информација, наводи начин обраде података и приказивање добијених резултата кроз вредновање и</p>	<p>– учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини</p> <p>– анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује</p>	<p>– Учење</p> <p>– Комуникација</p> <p>– Сарадња</p> <p>– Одговоран однос према околини</p> <p>– Рад са подацима и информацијама</p> <p>– Дигитална</p> <p>– Естетичка</p>

	<p>евалуацију пројекта. Применом пројектне наставе развијају се међупредметне компетенције</p>		
<p>Срби у региону и дијаспори</p>	<p>Срби у региону и дијаспори Исход: ученик ће бити у стању да објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету, операционализује се тако што ће ученик бити у стању да наведе државе и ентитете у којима живе припадници српског народа, наведе број припадника нашег народа у земљама бивше СФРЈ, региону и дијаспори, објасни узроке досељавања Срба у различитим историјским периодима, упореди економски, културни и политички положај Срба. Поступци остварења програма: примена електонских садржаја и дигиталних уџбеника, и различитих наставних средстава: паметне табле, глобус, географска карта, географски атлас, нема карта, јутјуб, презентације, уџбеник... Примена различитих метода и облика рада (облици: фронтални, индивидуални, у пару, тиму, групи; метод – монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, мултимедијална...) Активности наставника: припрема, реализује и анализира наставни процес, дефинише активности и садржаје, врши избор метода и техника рада, као и наставних средстава, креира и реализује час у циљу постизања квалитетне наставе, сарађује са колегама и размењује</p>	<p>– објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка

	<p>мишљења, одговара на ученичка питања, прати напредовање сваког ученика и оцењује њихово постигнуће, прати ефекте свога рада.</p> <p>Активности ученика: слуша, описује, дискутује, оријентише се на карти, оријентише се у простору, самостално се служи географском картом на часу, примењује стечена знања у решавању проблемских задатака, примењује средства ИКТ-а, учествује у обнављању градива.</p>		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Разговор, тест, самостални и групни пројекти, дебата</p> <p>Оцењивање је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење и процењивање резултата постигнућа ученика, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Праћење и вредновање ученика започиње иницијалном проценом нивоа знања на коме се ученик налази. Свака активност на часу служи за континуирану процену напредовања ученика. Неопходно је ученике стално оспособљавати за процену сопственог напретка у остваривању исхода предмета.</p> <p>Како ниједан од познатих начина вредновања није савршен, потребно је комбиновати различите начине оцењивања. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање на тај начин постаје мотивациони фактор за ученике. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.</p> <p>На почетку школске године наставници географије треба направити план временске динамике и садржаја оцењивања знања и умења (процењивања постигнућа) ученика водећи рачуна о адекватној заступљености сумативног и формативног оцењивања. Будући да се у новим програмима наставе и учења инсистира на функционалним знањима, развоју међупредметних компетенција и пројектној настави, важно је да наставници на почетку школске године добро осмисле и са ученицима договоре како ће се обављати формативно оцењивање. У том смислу препоручује се наставницима да на нивоу стручних већа договоре критеријуме и елементе формативног оцењивања (активност на часу, допринос групном раду, израда домаћих задатака, кратки тестови, познавање географске карте...).</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Математика - лопта</p> <p>Географија 5. разреда - литосфера, рељеф, атмосфера, клима, хидросфера, биосфера</p> <p>Географија 6. разреда - картографија, демографија, географија насеља</p> <p>Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације</p> <p>Хемија - метали, неметали</p> <p>Техника и технологија - трансформација и пренос електричне енергије, обновљиви извори енергије,</p>		

	<p>Ликовна култура - композиција, наслеђе</p> <p>Српски језик и књижевност - правилно изражавање и писње именица</p> <p>Историја - српски народи у Европи и Југословенској држави између два светска рата, народ у свременим процесима</p> <p>Биологија – живот у екосистему, порекло и разноврсност животиња, национални паркови</p>
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	<p>Географски положај, границе и величина територије Србије, апсолутни и релативни географски положај, државни симболи, гранични прелази, интеграције, физичко-географске одлике Србије, геотектонски процеси, облици рељефа, климатски фактори који утичу на климу Србије, хидролошке карактеристике Србије, издан, подземно врело, термоминералне воде, хидрографски чвор, повија, водни режим, бифуркација, типови земљишта, хумус, друштвено-географске одлике Србије, миграције, природни прираштај, просторни размештај становништва, деаграризација, депопулација, градске функције, мере популационе политике, проблеми урбаног развоја, природна и културна баштина Србије, заштићена природна подручја, национални паркови, географија завичаја, Срби у региону и дијаспори</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.		
РАЗРЕД:	ОСМИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	68		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Јединство грађе и функције као основа живота	<p>У активностима за достизање исхода повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије, треба нагласити да се особине живог налазе у структури – ћелији и да је на Земљи живот успостављен током еволуције ћелија. Кроз обраду улога и значаја појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије (једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми) треба увести појмове који ће повезати ћелијску</p>	<ul style="list-style-type: none"> – повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; – повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција; – идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; – илуструје примерима везу између 	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према здрављу

	<p>грађу и функцију. У том смислу треба поменути да поједине ћелије имају одређену грађу из које произилази њихова специфична функција (нпр. надражљивост, проводљивост, контрактилност), док друге могу бити програмиране за диференцијацију у више праваца, односно обављање различитих функција (пример матичних ћелија). Активности за достизање исхода повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција треба усмерити тако да ученици разумеју да се усложњавањем унутрашње грађе стичу услови за појаву нових карактеристика ћелије (и организма) при чему се повећањем активне површине преко које се обавља одређена функција, на свим нивоима организације, успоставља принцип економичности – оптимално искоришћавање ограничене запремине ћелије/организма, повећањем унутрашње или спољашње површине. На тај начин се остварује боља енергетска ефикасност, на ћелијском и на нивоу организма, и обезбеђује континуитет (одрживост) животних функција. То се може приказати на различитим примерима: интрамембрански систем у ћелији, набори мембране унутар митохондрија, цревне ресице, алвеоле у плућима, шкржни листићи, набори (вијуге) мозга итд. Садржаји се могу обрадити кроз истраживачки рад ученика о томе како се долази до матичних ћелија, како се чувају, на који начин их користимо у медицини итд, кроз разговор са стручњаком (лекар, генетичар) о матичним ћелијама, посетом Генетичком саветовалишту локалне болнице или другим институцијама које се баве овом темом. Активности за достизање исхода идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе и илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини, треба усмерити тако да ученик разуме да ћелија/организам најбоље</p>	<p>физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини;</p> <ul style="list-style-type: none"> – одговорно се односи према свом здрављу; – изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота; – повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; – идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота; – доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; – истражи давно нестале екосистеме; – повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; – повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције; – установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; – критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; – повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; – истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; – истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју. 	<ul style="list-style-type: none"> - Одговоран однос према околини - Естетичка компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
--	---	--	--

	<p>функционише у одређеним условима и да сви организми поседују механизме који одржавају свој унутрашњи састав у одређеним границама, које омогућавају њихово преживљавање. Посебно је важан принцип примања и преноса информација иреаговања на надражаје. Потребно је нагласити да су то повезани и регулисани процеси, односно да процеси који се одвијају у појединим деловима тела могу да регулишу активности у другим органима и ткивима и утичу на целокупно функционисање организма. Хомеостаза и повратна спрега као појмови могу се повезати са градивом роботике (Техника и технологија). Ученике на овом узрасту треба што више упућивати да самостално прикупљају, обрађују, представљају и тумаче информације добијене једноставним истраживањима. Потребно је повезати физику и биологију (физичке појаве у телу организма, притисак, брзина...) и хемију и биологију (неуротрансмитери, хормони, ензими...). Током остваривања наведених исхода, требало би да ученици различитим примерима илуструју везу између физиолошких адаптација живих бића и промена у спољашњој средини. Садржаји се могу обрадити кроз низ кратких вежби/демонстрација рефлекса (рефлекси ока, рефлекс хватања лењира, пателарни рефлекс...), варљивост чула (прецизност чуладодира, оптичке варке итд.).</p>		
Човек и здравље	<p>У активностима за достизање исхода: одговорно се односи према свом здрављу, важно је указати на путеве преношења болести, превенцију и значај редовних контрола. Ученик треба да развије одговоран однос према сопственом здрављу, здрављу људи из своје околине и да поступа према упутствима лекара. Када знају путеве преношења изазивача болести, требало би да ученици науче и како се треба понашати у присуству оболелих од различитих болести, али и да развију толерантан однос према оболелима. На</p>		

	<p>пример, особу оболелу од сиде не треба да игноришу, нити дискриминишу на било који начин, а то ће моћи када науче да руковање, загрљај, разговор нису начини како се ова болест преноси. Процена ставова из домена одговорног односа према здрављу може се радити кроз чек-листу. У оквиру области Човек и здравље треба обрадити и примере различитих утицаја на функције ендокриног система, нервног система и чула изазваних различитим спољашњим и унутрашњим факторима (узроцима), као и могућност враћања организма у уравнотежено стање након одређених поремећаја. Могу се користити примери који су блиски за разумевање ученицима овог узраста, као што је слабљење слуха услед слушања прегласне музике, коришћења слушалица, коришћења мобилних телефона, играња компјутерских игрица итд. Ученике треба мотивисати да изразе критички став у погледу домена и мере штетности појединих утицаја. Разумевање резултата стандардних лабораторијских анализа крви и урина се може обрадити кроз вежбу, при чему пажњу треба обратити само на вредности које се односе на еритроците, хемоглобин, гвожђе, леукоците (без леукоцитне формуле), ниво шећера, а код резултата урина на замућеност, присуство бактерија ићелија крви. Циљ вежбе није тумачење, анализирање и интерпретација лабораторијских анализа, јер то раде лекари, већ је потребно да ученик уме да прочита табелу и разуме да вредности треба да буду у опсегу референтних. Током вежбе се могу анализирати унапред припремљени (симулирани) подаци од стране наставника, а не реални резултати конкретних особа (ученика или одраслих). Посебну пажњу треба посветити репродуктивном здрављу. Контрацепцију обрадити и у смислу спречавања преране трудноће и полно преносивих болести. Кроз активности за достизање исхода изрази</p>		
--	---	--	--

	<p>критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота, код ученика треба развијати критички став према садржајима који се могу наћи на интернету и другим изворима информисања (часописима, ТВ емисијама...). У питању су садржаји који се односе нпр. на дијете, биолошки активне супстанце и адитиве, али и друге теме од значаја за здраве стилове живота. Ученици могу да проналазе примере медијских садржаја који ће се анализирати на часу. Анализу је могуће урадити и у виду дебате са темама: постоје ли инстант-дијете, „чаробне биљке“ које лече најразноврсније болести, „топе килограме“, продужавају младост и слично. Кроз истраживачке задатке или пројектну наставу, могу се обрадити лековити и физиолошки активни производи животиња и биљака (као што су мед, прополис, различити екстракти биљака, полен...) који се користе за људску употребу. Ова тема је погодна за корелацију са градивом хемије или за заједничку пројектну наставу са овим предметом (нпр. вежбе екстракције хлорофила, кофеина и биљних уља). Такође, у циљу истраживања о деловању биљних и животињских продуката и екстраката, могу се организовати посете или мини-екскурзије до оближњег постројења за прераду лековитих биљака, узгајивачници медицинских пијавица, произвођачу меда и сл, зависно од подручја и локалних услова у којима се школа налази. За врсте које су интродукцијом унете ради узгајања и добијања екстраката и других продуката, могу се проучити путеви којима су те врсте доспеле на наше подручје, што се може повезати са исходима области Живот у екосистему и са предметом Географија. За достизање исхода повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона потребно је ову тему повезати са хормоналном регулацијом, која се обрађује у теми Јединство</p>		
--	--	--	--

	<p>грађе и функције, и са знањима из претходних разреда у вези са променама у пубертету (менструални циклус, на пример). У обради полног и родног идентитета, поред развијања толеранције и прихватања различитости, ученицима треба пружити ширу перспективу генетичке варијабилности, као природног феномена, која не даје основе за предрасуде, стереотипе, дискриминацију и насиље.</p> <p>Адекватним избором садржаја и начина рада може се успоставитивеза са садржајима који се обрађују на предмету Грађанско васпитање, а који се односе на теме пол, род и сексуалности. Активности се могу реализовати као дебате, трибине, представљање резултата истраживачких задатака ученика (нпр. о ставовима ученика у одељењу, анализа текстова – дневни пресек новинских чланака и слично). Активности за достизање исхода: идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота треба да обухвате истраживања видова нездравог начина живота, као што су начин исхране, физичка активност, употреба психоактивних супстанци (укључујући и лекове – таблетоманија). Посебну пажњу треба посветити злоупотреби стероида и других супстанци за нпр. повећање мишићне масе и снаге због последица на стање организма и на понашање. Резултате истраживања треба повезивати са деловањем на системе органа и приказивати их јавности (нпр. на нивоу одељења или школе) у различитим облицима (нпр. пано који ће пропагирати здраве стилове живота, или са декларацијама производа које свакодневно користе уз коментарисање улоге и штетности појединих адитива исхрани и слично.</p>		
--	--	--	--

<p>Порекло и разноврсност живог света</p>	<p>Активности за достизање исхода доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети треба усмерити на повезивање стечених еколошких знања са историјом планете Земље, тј. начинима којима се она мењала (тектонске промене, промене климе, састав атмосфере, влажност, температура, итд). Податке о геофизичким процесима треба пропратити описом развоја живог света кроз геолошка доба. За именовање геолошких доба треба користити стручне називе прекамбријум, палеозоик, мезозоик и кенозоик. Могу се поменути и краћи периоди који су познати ученицима као што су перм, карбон, тријас, јура, креда, али се не препоручује да ти називи буду део кључних појмова. Стечена знања о постанку живог света треба повезати са продукцијом кисеоника и настанком озонског омотача, као условима за еволуцију већине врста живих бића. Посебну пажњу треба посветити настанку нових група живих бића и повезати их са њиховим положајем на Дрвету живота, што представља и део активности за достизање исхода истражи давно нестале екосистеме. Већину активности за достизање поменутог исхода је могуће реализовати кроз пројектне задатке у којима ће ученици истраживати и представљати (презентацијом, плакатом) нестале шуме карбона, мора камбријума, итд, уз адекватну употребу еколошких појмова попут еколошких фактора и адаптација.</p>		
<p>Наслеђивање и еволуција</p>	<p>Активности за достизање исхода повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена, обухватају истраживање и описивање промена током животног циклуса различитих врста биљака и животиња (од зигота, преко деоба ћелија и формирања органа, а затим улазак у репродуктивну фазу, старење и смрт). На пример, могу се истражити и представити животињске врсте са потпуним преобрајајем</p>		

	<p>(метаморфозом), које пролазе кроз фазе ларве и лутке пре адултног периода (бројни инсекти), као и они са непотпуним преображајем (одсуство стадијума лутке код инсеката); развиће преко ларвеног стадијума код мекушаца, ракова, риба, водоземаца итд. Такође, треба нагласити да постоје и организми чије развиће нема очигледно препознатљиве фазе кроз промене целокупне грађе тела, али да и такво развиће подразумева раст, промене у пропорцијама делова тела и физиолошким процесима, као и развиће полних органа (нпр. човек). Морфолошке и физиолошке промене током животног циклуса треба повезати са хормонским променама (хормон раста, полни хормони, јувенилни хормон код инсеката, биљни хормони, итд). Развиће човека треба повезати са променама насталим у пубертету услед деловања хормона које се обрађују у области Човек и здравље. Посебну пажњу треба посветити томе да се хормонски индуковане промене активирају укључивањем регулаторних гена у одређеним фазама животног циклуса. Да би се ови процеси довели у везу са основним молекулским процесима у ћелији, неопходно је подсетити ученике на знање о генима и молекулу ДНК (из седмог разреда). Током седмог разреда, ученицима су предочена правила наслеђивања (трансмисије) генетичког материјала од родитеља на потомство. Сада је потребно објаснити другу улогу генетичког материјала – функцију гена у процесу развића особина организама. На овом узрасту не треба говорити о транскрипцији и транслацији, али је важно рећи да су производи гена протеини који остварују различите функције – ензими, структурни протеини (нпр. колаген, антитела, итд), хормони, итд. На примеру хормона може се објаснити улога гена. Током животног циклуса, у одређеним фазама се активирају гени за хормоне, који онда активирају друге гене за раст тела и развиће</p>		
--	--	--	--

органа (нпр. јувенилни хормон код инсеката). Активност гена за полне хормоне код људи доводи до активирања гена за развиће полних органа, длакавост код дечака, раст груди код девојчица, итд. Ови садржаји дају ширу перспективу генетичке варијабилности када су у питању особе чије се полне карактеристике и полни идентитет не поклапају. Имајући у виду оваква објашњења улоге гена у развићу фенотипа, као и знања из седмог разреда о алелима и правилима наслеђивања, може се појаснити ученицима присуство различитости између јединки у једној популацији. У циљу остваривања исхода повежепромене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције, подсетити се појма популација и процеса селекције који су обрађени у претходним разредима. Процес специјације (настанка нових врста) најбоље је објаснити кроз алопатрички модел специјације (ученицима не треба уводити овај термин). Модел: једна велика популација бива подељена на две мање и прекине се могућност укрштања између јединки две популације; свака од популација се прилагођава, деловањем селекције, на услове средина у којима живе; такође, различите мутације се дешавају у свакој популацији (настају неки нови алели); због ових процеса, временом између две популације настају све веће разлике (фенотипске и генетичке); током дужег времена, јединке две популације се толико разликују да више не могу да се међусобно укрштају чак и уколико дођу у физички контакт; тада су то две нове врсте. Ово објашњење еволуције дао је Чарлс Дарвин и данас је потврђено у свим биолошким истраживањима. Ученицима је неопходно дати податке о Дарвиновој теорији еволуције и објашњењима која је он пружио. Објаснити да је он дао концепцију природне селекције и дивергенције популација, што води настанку нових врста. Такође, навести да је Дарвин

	<p>закључио да је порекло живог света јединствено и да због тога сва жива бића деле заједничке особине – дисање, излучивање, метаболизам итд. Дарвинову концепцију јединства живота повезати са моделом „дрво живота“. Процес еволуције, постанка врста и заједничког претка врста може се објаснити на примеру еволуције човека. Ученици могу на интернету да истражују приказе људских предака, почевши од одвајања наше еволуционе линије од последњег заједничког претка са шимпанзом (пре 7 милиона година). У заједничком раду могу направити еволуционо стабло људских предака. Важно је нагласити да је човек настао на афричком континенту, а да је затим мигрирао на друге континенте. На сваком од континената, људске популације су се прилагођавале другачијим срединским условима и због тога данас имамо различите особине које су карактеристичне за групе људи из различитих региона света (али увек наглашавати да је индивидуална варијабилност унутар људских група огромна). Јако је важно објаснити ученицима да, у биолошком смислу, тј. у контексту генетичких разлика, не постоје расе људи, већ само континуирана варијабилност различитих људских карактеристика</p>		
Живот у екосистему	<p>У активностима за достизање исхода повеже губитак врста у екосистему са негативним последицама у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране акценат је на томе да у екосистемима постоји тежња ка усаглашавању производње и потрошње органске супстанце и ка производњи што веће количине органске супстанце у датим условима (биомаса, разноврсност). Потребно је увести концепт климакса екосистема у смислу да он представља, у датим околностима, равнотежу у преносу и кружењима енергије и супстанце у екосистему. Истовремено, треба увести и појам природне сукцесије. Уколико се достигнути</p>		

	<p>ступањ равнотеже (климакс екосистема) поремети, покреће се процес природне сукцесије који доводи до поновног успостављања нарушене равнотеже. Процес природне сукцесије може се пратити кроз серију заједница које се успостављају, од пионирске заједнице до климаксне заједнице екосистема. Процеси кружења и преноса супстанци (вода, угљеника и азота) и енергије у природним екосистемима могу се представити мрежама исхране заједница карактеристичних екосистема за које се предлаже да обавезно садрже произвођаче, потрошаче и разлагаче. Циклуси кружења супстанци на исти начин се могу посматрати и у биосфери. Активностима за достизање исхода критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи треба увести концепт одрживог развоја и еколошког отиска. Да би ученици разумели ове концепте, препоручује се обрада појма капацитет средине (бројност – бројност популација – биомаса – диверзитет) који се у датим околностима може одржати у дужем временском периоду. Указати на чињеницу да се неограничен раст не може одржати у ограниченим условима (повезати са Х.И.П.О концептом). Пожељно је омогућити ученицима да израчунају свој еколошки отисак на неком од калкулатора, који се може наћи на интернету и у одељењу продискутовати добијене резултате, нарочито о томе које животне навике би свако могао да промени, а при томе да смањи свој отисак. Ученицима треба скренути пажњу да коришћење обновљивих извора енергије може имати и извесне негативне последице (ветропаркови, деривационе мини hidroелектране...). Једна од тема за дебату са ученицима може бити управо ова: добробит и лоше стране употребе обновљивих извора енергије. Пожељно је указати да се непрекидно развијају нови, бољи технолошки процеси који смањују негативне</p>		
--	---	--	--

	<p>ефекте. Активности за достизање исхода повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије треба фокусирати на ретке врсте, угрожене врсте, ендемичне врсте, космополитске врсте. Кроз пројектне задатке ученици могу да истражују везу наведених врста и еколошких чиниоца који условљавају њихово присуство на задатим подручјима. Истраживање се може спровести на терену, ако постоје могућности, или претраживањем литературе, интернета...</p> <p>Предложене врсте: банатски божур, храст лужњак, буква, рамонда, трска, маслчак, белоглави суп, орао белорепан, сова ушара, вук, шакал, врабац, пастрмка, младица, кечига, моруна... у обзир долазе све врсте за које ученици могу да одреде еколошке факторе због којих је врста ретка, угрожена или космополитска. Исход истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања (начини како је врста пренета) може да се реализује кроз истраживање познатих инвазивних врста, попут амброзије, багремца (Аморпха фрутицоса), киселог дрвета, папирног дуда (Броуссонетиа папурифера), сибирског бреста, свиленице (Асцлепиас суриаца), азијске бубамаре, шимшировог мољца (Цудалима перспецталис) итд. Ученици могу спровести истраживање на терену, у непосредној околини (ако постоје услови) или претраживањем литературе и интернета. Могу се проучити и алохтоне врсте које су у ранијим периодима инвазијом освојиле наше просторе и постале уобичајне као што су гугутка, бизамски пацов, нутрија, бабушка, багрем... Активности за достизање овог исхода треба повезати са активностима за достизање исхода повеже губитак врста у екосистему са негативним последицама у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране. За достизање исхода Истражи разлоге губитка</p>		
--	---	--	--

	<p>биодиверзитета на локалном подручју може се искористити Х.И.П.О концепт који на једноставан начин дефинише чиниоце нестанка врста. Назив овог концепта је акроним изведен из следећих речи на енглеском језику: Хабитат алтератион – измене или промене станишта, Инвасиве специес – инвазивне, алохтоне врсте, Поллутсион – загађење, Популатион гровтх – раст људске популације, Оверехплоитатион – претерана експлоатација (ресурса). Пројектни задатак може бити израда „црвене књиге“ за локалне врсте са ИУЦН листе по Х.И.П.О концепту. Наставник предлаже листу врста, а ученици одабирају једну и одређују факторе угрожавања и приказују резултат</p>		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Разговор, формативно оцењивање на сваком часу, тестови, домаћи задаци, самостални и групни пројекти, дебата</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Математика - табеле, венов дијаграм Физичко и здравствено васпитање - здрави стилови живота Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације Географија - картографија, типови климе, биосфера Техника и технологија - обрада дрвета, хидроелектрана Ликовна култура - израда панона, цртежа, модела од пластелина Српски језик и књижевност - правилно изражавање Историја - живот у праисторији, култура Хемија - вода, кисеоник, смеша, биолошки важна једињења Физика - нуклеарна физика, видови енергије, оптика</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Активни и пасивни транспорт, матичне ћелије, диференцијација ћелија, праг дражи, надражај, неуротрансмитер, урођени и стечени рефлекси, рефлексни лук, мождани и мождински нерви, аутономни нервни систем, хормони, ендокрине жлезде, менструални циклус, хомеостаза, повратна спрега, ектотермни и ендотермни организми, биљни хормони, дијабетесдушевна болест, мултипла склероза, пубертет, емпатија, полно преносиве болести, контрацепција, абортус, геолошка доба, озонски омотач, генотип, фенотип, теорија еволуције, специјација, мутација, мутаген, дрифт, преци човека, сукцесија, фазе сукцесије, азотофиксатори, микориза, нектон, планктон, бентос, типови шума, детритус, шумска стеља, ливаде и пашњаци, агроекосистем, црвене књиге, отродукција, реинтродукција, аутохтоне и алохтоне врсте, обновљиви и необновљиви ресурси, одрживи развој, енергетска ефикасност, ефекат стаклене баште, киселе кише</p>		

МАТЕМАТИКА

Разред: 8.

Циљ учења предмета: да сви ученици стекну основну језичку и математичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, као и да:

- оспособи ученике да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама;
- оспособи ученике да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима;
- развије мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје;
- оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе;
- представља основу за успешно настављање математичког образовања;
- доприноси развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Недељни фонд: 4 часа

Годишњи фонд: 136 часова

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ИСХОДИ по теми По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
1.	Сличност	<ol style="list-style-type: none"> 1. Талесова теорема 2. Слични троуглови 3. Ставови сличности троуглова 4. Сличност и правоугли троугао 5. Примене сличности 	<p>ОСНОВНИ НИВО</p> <ul style="list-style-type: none"> - конструкцијом дели дуж у датој размери; - конструише четврту геометријску пропорционалу за три дате дужи; - уочава парове сличних троуглова када су њихове странице паралелне; - зна да су троуглови слични ако имају једнаке углове. <p>СРЕДЊИ НИВО</p> <ul style="list-style-type: none"> - одређује коефицијент сличности два троуглова и обратно, за дати коефицијент сличности одређује непознате дужине страница сличних троуглова; - израчунава висину правоуглог троугла на основу формуле $h = \sqrt{pq}$ <p>НАПРЕДНИ НИВО</p> <ul style="list-style-type: none"> - примењује сличност троуглова повезујући својства геометријских објеката; - користи сличност у реалним ситуацијама.
2.	Тачка, права и раван	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тачка, права и раван 2. Права и раван. Однос две праве 3. Две равни. Одређеност равни 4. Нормала на раван. Растојање тачке од равни 	<p>ОСНОВНИ НИВО</p> <ul style="list-style-type: none"> - влада појмовима дуж, полуправа, права, раван, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама;

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ИСХОДИ по теми По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
		5. Ортогонална пројекција на раван 6. Полиедар	- разуме одређеност праве, односе тачке и праве, тачке и равни, међусобни положај правих, појам праве нормалне на раван; - уме да одреди ортогоналну пројекцију тачке и дужи на праву. СРЕДЊИ НИВО - разуме одређеност равни, као и однос две равни; - примењује ортогоналну пројекцију на раван у задацима. НАПРЕДНИ НИВО - закључује користећи особине паралелних, мимиолазних и нормалних правих; - повезује појам ортогоналне пројекције на раван са својствима геометријских објеката и примењује га у реалним ситуацијама.
3.	Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом	1. Једнакости и неједнакости 2. Еквивалентне трансформације једначина 3. Решавање линеарних једначина са једном непознатом 4. Примене линеарних једначина 5. Линеарна неједначина. Еквивалентне неједначине 6. Решавање линеарних неједначина са једном непознатом 7. Примене линеарних неједначина	ОСНОВНИ НИВО - решава линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану. СРЕДЊИ НИВО - решава линеарне једначине; - користи линеарне једначине у једноставнијим текстуалним задацима. НАПРЕДНИ НИВО - саставља и решава линеарне једначине и неједначине; - користи једначине и неједначине решавајући сложеније текстуалне задатке.
4.	Призма	1. Права призма. Елементи призме 2. Мрежа и површина призме 3. Површина правилне призме 4. Запремина праве призме 5. Површина и запремине призме - примена	ОСНОВНИ НИВО - влада појмовима квадар и коцка, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину; СРЕДЊИ НИВО - влада појмом призма, рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку; НАПРЕДНИ НИВО - израчунава површину и запремину призме укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати;

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ИСХОДИ по теми По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
			- примењује знања о призми у реалним ситуацијама.
5.	Пирамида	1. Појам пирамиде. Елементи пирамиде 2. Мрежа и површина пирамиде 3. Површина правилне пирамиде 4. Запремина правилне пирамиде 5. Једнаковична тела	ОСНОВНИ НИВО - уочава моделе пирамида у реалним ситуацијама. СРЕДЊИ НИВО - влада појмом пирамида, рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку; НАПРЕДНИ НИВО - израчунава површину и запремину пирамиде укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати; - примењује знања о пирамиди у реалним ситуацијама.
6.	Линеарна функција	1. Појам линеарне функције 2. График линеарне функције 3. Читање графика линеарне функције 4. Имплицитни облик линеарне ф-је 5. Једначина праве	ОСНОВНИ НИВО - одређује вредност линеарне функције дате табелом или формулом. СРЕДЊИ НИВО - црта график линеарне функције. НАПРЕДНИ НИВО - уочава линеарну зависност међу величинама, зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства ("чита" график линеарне функције)
7.	Пројектни задатак	1. Пројектни задатак – обрада података	ОСНОВНИ НИВО - изражава положај објеката сврставајући их у врсте и колоне; - чита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле; - одређује минимум и максимум зависне величине. СРЕДЊИ НИВО - чита једноставније дијаграме и табеле и на основу њих обрађује податке по једном критеријуму (аритметичка средина, поређење вредности узорка са средњом вредношћу); - обрађује прикупљене податке и представља их табеларно или графички; - представља средњу вредност, мод, медијану; НАПРЕДНИ НИВО - тумачи дијаграме и табеле;

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ИСХОДИ по теми По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
			-прикупља и обрађује податке и самостално формира дијаграме и табеле; -црта график којим представља међусобну зависност величина
8.	Систем линеарних једначина са две непознате	1. Линеарна једначина са две непознате 2. Систем линеарних једначина са две непознате 3. Решавање система линеарних једначина 4. Решавање система линеарних једначина методом замене променљиве 5. Решавање система линеарних једначина методом супротних коефицијената 6. Примена система једначина	ОСНОВНИ НИВО -одређује неке од уређених парова који су решења линеарне једначине с две непознате. СРЕДЊИ НИВО - решава системе линеарних једначина с две непознате; -користи системе линеарних једначина с две непознате у једноставним текстуалним задацима. НАПРЕДНИ НИВО - саставља и решава системе линеарних једначина с две непознате; -графички представља системе линеарних једначина с две непознате; - користи системе линеарних једначина решавајући сложеније текстуалне задатке.
9.	Ваљак	1. Ваљак – појам и елементи 2. Мрежа и површина правога ваљка 3. Запремина правога ваљка	ОСНОВНИ НИВО - влада појмом ваљка, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе. СРЕДЊИ НИВО - израчунава површину и запремину ваљка када су неопходни елементи непосредно дати у задатку. НАПРЕДНИ НИВО - израчунава површину и запремину ваљка, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати.
10.	Купа	1. Купа – појам и елементи 2. Мрежа и површина праве купе 3. Запремина праве купе	ОСНОВНИ НИВО -влада појмом купе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе. СРЕДЊИ НИВО - израчунава површину и запремину купе када су неопходни елементи непосредно дати у задатку. НАПРЕДНИ НИВО

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ИСХОДИ по теми По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
			- израчунава површину и запремину купе, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати.
11.	Лопта	1. Сфера и лопта 2. Површина сфере 3. Запремина лопте	ОСНОВНИ НИВО - влада појмом лопте, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе. СРЕДЊИ НИВО - израчунава површину и запремину лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку. НАПРЕДНИ НИВО - израчунава површину и запремину лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати.

Општи стандарди постигнућа

Основни ниво: Ученик влада појмовима бар у смислу њиховог разликовања на класи одговарајућих примера и распознаје и користи одговарајуће термине и ознаке. Уз помоћ интерпретација (сликом, узорним примерима и сл.) способан је за основно оперисање. Очекује се да ће сви ученици, а најмање 80% њих постићи овај ниво.

Средњи ниво: Ученик влада појмовима тако што је оспособљен да сам издваја одговарајуће примере и уме да истиче њихова карактеристична својства. Оперише са њиховим назнакама по правилима која процедурално изражава (тачно рачуна, правилно иконики (тј. путем слике) их представља и сл.) и притом има виши степен рачунске увежбаности. Очекује се да ће око 50% ученика постићи овај ниво.

Напредни ниво: Ученик потпуно влада појмовима, оперише са њима по прихваћеним правилима која уме да исказује вербално (тј. путем природног језика) и симболички. Разуме хијерархију која успоставља односе међу појмовима по степену њихове апстрактности, уме да закључује на основи претпоставки које су формално исказане (разуме и сам изводи неке једноставније доказе) и достиже високи степен аутоматског извођења операција. Очекује се да ће око 25% ученика постићи овај ниво.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Физика		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Физике јесте упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.		
РАЗРЕД:	ОСМИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	68		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	<p>Препоручени садржаји наставе оријентисане на исходе за осми разред доследно су приказани у форми која задовољава основне методске захтеве наставе Физике: – Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона.</p> <p>– Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и симулације).</p> <p>– Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу.</p> <p>Програмски садржаји на основу исхода се могу реализовати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; 2. решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; 3. лабораторијским вежбама; 4. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); 5. систематским праћењем рада сваког ученика. <p>Да би се циљеви и задаци наставе Физике остварили у целини, неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса. Имајући у виду да сваки од наведених облика наставе има своје специфичности у процесу</p>	<ul style="list-style-type: none"> - повезује физичке величине које описују осцилације и таласе; - описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука; - анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала, сочива) и користи лупу и микроскоп; - демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова; - демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида; - примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу; - демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи; - прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље делује на наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричног поља; 	<p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p>
СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ			
ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ			

	<p>остваривања, то су и методска упутства прилагођена овим специфичностима. Методска упутства за предавања Како уз сваку тематску целину иду демонстрациони огледи, ученици ће спонтано пратити ток посматране појаве, а на наставнику је да наведе ученика да својим речима, на основу сопственог расуђивања, опише појаву коју посматра. После тога, наставник, користећи прецизни језик физике, дефинише нове појмове (величине) и речима формулише закон појаве. Када се прође кроз све етапе у излагању садржаја теме (оглед, учеников опис појаве, дефинисање појмова и формулисање закона), прелази се, ако је могуће, на презентовање закона у математичкој форми. Методска упутства за решавање рачунских задатака При решавању квантитативних (рачунских) задатака из физике, у задатку прво треба на прави начин сагледати физичке садржаје, па тек после тога прећи на математичко формулисање и израчунавање. Наиме, решавање задатака одвија се кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата. У првој етапи уочавају се физичке појаве на које се односи задатак, а затим се набрајају и речима исказују закони по којима се појаве одвијају. У другој етапи се, на основу математичке форме закона, израчунава вредност тражене величине. У трећој етапи тражи се физичко тумачење добијеног резултата. У циљу развијања природно-научне писмености наставник треба да инстистира на систематском коришћењу јединица мере физичких величина SI (међународни систем јединица). Методска упутства за извођење лабораторијских вежби Лабораторијске вежбе чине саставни део редовне наставе и организују се на следећи начин: ученици сваког одељења деле се у две групе, тако да свака група има свој термин за лабораторијску вежбу. Опрема за сваку лабораторијску вежбу умножена је у више комплета, тако да на једној вежби (радном месту) може да ради два до три ученика. Час експерименталних вежби састоји се из: уводног дела, мерења и записивања података добијених мерењима, анализе и дискусије добијених резултата, извођења закључака. У уводном делу часа наставник:</p> <p>– обнавља делове градива који су обрађени на часовима предавања, а односе се на дату вежбу (дефиниција величине</p>	<ul style="list-style-type: none"> - објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упоредиотпорности металних проводника на основу њихових карактеристика; - наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврста ради рециклаже; - познаје основне елементе електричног кола - и уме да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и резултате - прикаже табеларно и графички; - описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје; - описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора; - објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља; - користи компас и апликације за паметне телефона за оријентацију у природи; - препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу; 	
<p>ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</p>			
<p>МАГНЕТНО ПОЉЕ</p>			
<p>ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ</p>			
<p>ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ</p>			

која се одређује и метод који се користи да би се величина одредила), – обраћа пажњу на чињеницу да свако мерење прати одговарајућа грешка и указује на њене могуће изворе, – упознаје ученике с мерним инструментима и обучава их да пажљиво рукују лабораторијским инвентаром, – указује ученицима на мере предострожности, којих се морају придржавати ради сопствене сигурности. Док ученици врше мерења, наставник активно прати њихов рад, дискретно их надгледа и, кад затреба, објашњава им и помаже. При уношењу резултата мерења у ђачку свеску, процену грешке треба вршити само за директно мерене величине (дужину, време,...), а не и за величине које се посредно одређују (нпр. притисак чврстог тела). Процену грешке посредно одређене величине наставник може да изводи у оквиру додатне наставе. Методска упутства за друге облике рада При одабиру домаћих задатака наставник треба да води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији. С обзиром да кроз израду домаћег задатка ученици роверавају степен разумевања усвојеног садржаја, коректност урађеног домаћег задатка треба да буде проверена на наредном часу. Праћење рада ученика Наставник је дужан да континуирано прати рад сваког ученика кроз непрекидну контролу његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа, предавања, решавања квантитативних и квалитативних задатака и лабораторијских вежби. Такође је у обавези да уредно води евиденцију о раду и напредовању сваког ученика. Оцењивање ученика само на основу резултата које је он постигао на писменим вежбама непримерено је ученичком узрасту и физици као научној дисциплини. Неопходно је да наставник од ученика, који се први пут среће са физиком, не тражи само формално знање већ да га подстиче на размишљање и логичко закључивање. Ученик се кроз усмене одговоре навикава да користи прецизну терминологију и развија способност да своје мисли јасно и течно формулише. Будући да је програм оријентисан на исходе, по садржају и обиму, прилагођен психофизичким могућностима ученика шестог разреда, сталним обнављањем најважнијих делова из целокупног градива постиже се да стечена знања, вештине и

- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области;
- објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе;
- опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, познаје њихово дејство, примену и мере заштите;
- разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене

	<p>ставови буду трајнији и да ученик боље уочава повезаност разних области физике. Допунска настава и додатни рад Додатна настава из Физике организује се у шестом разреду са по једним часом недељно. Ова врста наставе обухвата нове садржаје, који се надовезују на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес. Редослед тематских садржаја у додатној настави прати редослед одговарајућих садржаја у редовној настави. Уколико у школи тренутно не постоје технички услови за остваривање неких тематских садржаја из додатне наставе, наставник бира оне садржаје који могу да се остваре. Поред понуђених садржаја, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање. Допунска настава се такође организује са по једним часом недељно. Њу похађају ученици који у редовној настави нису били успешни. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм Физике у шестом разреду.</p>		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се остварени ниво постигнућа и напредовање током процеса учења. Да би вредновање било објективно, потребно је да буде усклађено са принципима оцењивања. Наставник је дужан да континуирано прати рад сваког ученика кроз непрекидно проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа, предавања, решавања квантитативних, квалитативних и графичких задатака, лабораторијских вежби, пројеката... У сваком разреду треба континуирано пратити и вредновати знања, вештине и ставове ученика помоћу усменог испитивања, кратких писмених провера, тестова на крају већих целина, контролних вежби и провером експерименталних вештина. Наставник треба да омогући ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама и да то адекватно вреднује. На почетку школске године, потребно је спровести иницијални тест. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика. На крају школске године, такође, треба спровести часове систематизације градива и проверити ниво постигнућа ученика.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Осцилаторно и таласно кретање – математика (линеарне једначине) Светлосне појаве – математика (линеарне једначине) Електрично поље – математика (линеарне једначине, вектори) Електрична струја – математика (линеарне једначине), хемија (електролиза) Магнетно поље – математика (линеарне једначине), географија (оријентација у простору) Елементи атомске и нуклеарне физике – хемија (атомско језгро) Физика и савремени свет – медицина, хемија, електротехника</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>осциловање, сила, кптано, светлост, преламање светлости, одбијање светлости, електрицитет, Кулонова сила, електрична струја, отпор, напон, снага, магнетизам, фисија, фузија</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ХЕМИЈА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Хемије је да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу, тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној средини.		
РАЗРЕД:	ОСМИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	68		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1.МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	Метали у живој и неживој природи, општа физичка и хемијска својства Алкални и земноалкални метали Гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк, њихове легуре и практична примена Оксиди метала и хидроксида, својства и примена Демонстрациони огледи: Реакције магнезијума и калцијума са водом, реакције магнезијум-оксида и калцијум –оксида са водом, испитивање својства насталог раствора помоћу лакмус – хартије; Лабораторијска вежба 1: испитивање физичких својстава метала, реакције метала са разблаженим растворима киселина.	1. Наведите примену метала и руда у свакодневном животу Пише формуле једињења на основу формуле Опише физичка и хемијска својства метала, оксида и хидроксида и наводи примену у свакодневном животу Пише једначине хемијских реакција сагоревања, растварања метала и оксида метала у води Израчунава масу и количину супстанце користећи пропорције	Управљање сопственим учењем препознаје се по оспособљености да се организује сопствено учење и да му се организовано приступи, самостално или у групи и по спремности за продужено и стално, другим речима, целоживотно учење у различитим ситуацијама. У ову
2. НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	Неметали у живој и неживој природи, општа физичка и хемијска својства Халогени елементи, сумпор азот, фосфор и угљеник; Оксиди неметала и киселине, својства и примена Демонстрациони огледи: Добојање сумпор (IV)-оксида и испитивање својстава; разблаживање концентроване сумпорне киселине; Добојање угљеник (IV)-оксида и испитивање својстава Доказивање базних својстава амонијака	2. наведете заступљеност неметала, неорганичких и органичких једињења у живој и неживој природи; испита и опише физичка својства неметала, и повеже их с њиховом практичном применом;	

	Лабораторијска вежба 2.: Испитивање физичких својстава неметала Лабораторијска вежба 3.: Доказивање киселости неорганских киселина помоћу лакмус- хартије	испита и опише хемијска својства неметала, и објасни их на основу структуре атома и положаја елемената у Периодном систему; напише формуле и именује оксиде, киселин; испита, опише и објасни својства оксида, неорганских киселина, препозна на основу формуле или назива представнике ових једињења у свакодневном животу и повеже њихова својства са практичном применом;	компетенцију укључена је и умешност у отклањању и савладавању препрека у успешном учењу. Решавање проблема је компетенција која се састоји од препознавања, објашњавања и решавања проблема уз коришћење знања и вештина стечених у различитим областима. Социјалне интеракције и сарадња са другима Резултати до којих се дође у индивидуалном или групном експерименталном раду, или коришћењем различитих извора информација, могу се делити са другима у циљу формулисања објашњења, или извођења закључака. Полазници формирају знање
3.СОЛИ 4. ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА 5.УГЉОВОДОНИЦИ 6.ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ 7.БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА 8.ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	3.Формуле соли и називи. Дисоцијација соли. Физичка и хемијска својства соли. Примена соли. Демонстрациони огледи: реакција неутрализације хлороводоничне киселине и раствора натријум-хидроксида; реакција између метала и киселине; хемијске реакције соли: између калцијум-карбоната и хлороводоничне киселине, раствора гвожђе(III)-хлорида и натријум-хидроксида, раствора сребронитрата и натријум-хлорида. Лабораторијска вежба IV: добијање соли и испитивање растворљивости различитих соли у води; добијање баријум-сулфата; доказивање угљеник(IV)-оксида и настајање калцијум-карбоната. 4.Својства атома угљеника и многобројност органских једињења. Функционалне групе и класе органских једињења. Општа својства органских једињења. Демонстрациони огледи: упоређивање својстава органских и неорганских једињења; доказивање угљеника у органским супстанцама. Сазнање о великом броју органских једињења повезује са својствима атома угљеника и начинима међусобног повезивања;	3.Пише реакције дисоцијације соли и одређује катјоне и анјоне; Именује соли на основу валенце метала и киселинског остатка; Пише и именује формуле киселина; На конкретним примерима користи пропорције, израчунава масу и количину супстанце. Именује соли на основу назива и валенце метала и киселинског остатка; Пише једначине хемијских реакција за добијање соли; На конкретним задацима изведе стехиометријска израчунавања, примењујући одговарајућа правила; На конкретним примерима користи пропорције, израчунава количину супстанце и масу; На основу назива пише формуле соли; У формулама соли одреди валенцу метала, уз помоћ валенце киселинског остатка; На основу формуле пише назив соли; Пише и изједначава једначине хемијских реакција и израчунава количину и масу супстанце користећи пропорцију. На основу назива пише формуле соли;	

	<p>5. Подела угљоводоника. Номенклатура.Изомерија. Физичка својства угљоводоника.Хемијска својства угљоводоника.Полимери. Нафта и земни гас. Демонстрациони огледи: испитивање растворљивости и сагоревање n-хексана (медицински бензин); разликовање засићених и незасићених ацикличних угљоводоника (реакција са калијум-перманганатом). Вежба V: састављање модела молекула угљоводоника, писање структурних формула и именовање угљоводоника.</p> <p>6. Алкохоли – номенклатура, својства и примена. Карбоксилне киселине – номенклатура, својства и примена. Масне киселине. Естри – номенклатура, својства и примена. Демонстрациони огледи: добијање алкохола алкохолним врењем; доказивање киселости карбоксилних киселина; лабораторијско добијање и испитивање својстава етил-етаноата. Лабораторијска вежба VI: физичка и хемијска својства органских једињења са кисеоником; испитивање растворљивости алкохола и карбоксилних киселина са различитим бројем атома угљеника у молекулу у води и неполарном растварачу; реакција етанске и лимунске киселине са натријум-хидрогенкарбонатом.</p> <p>7. Масти и уља. Угљени хидрати у прегледу: моносахариди (глукоза и фруктоза), дисахариди (сахароза и лактоза), полисахариди (скроб и целулоза). Амино-киселине. Протеини. Витамини. Демонстрациони огледи: сапонификација масти – сапуни. Лабораторијска вежба VII: испитивање растворљивост масти и уља, и угљених хидрата у води; доказивање скроба; денатурација протеина.</p>	<p>У формулама соли одреди валенцу метала, уз помоћ валенце киселинског остатка; На основу формуле пише назив соли; Пише и изједначава једначине хемијских реакција и израчунава количину и масу супстанце користећи пропорцију.</p> <p>4. Именује појам органска хемија и примењује основна правила (атом угљеника мора да буде четворовалентан); Одреди физичка и хемијска својства органских једињења; Пише формуле органских једињења у зависности од врсте низа и хемијске везе</p> <p>5. На основу демонстрационог огледа одређује физичка и хемијска својства органских и неорганских једињења; Пише формуле органских једињења и одређује функционалне групе на конкретним примерима; На конкретним примерима одређује формулу једињења на основу масеног односа елемената. На конкретним примерима класификује угљоводонике на основу назива; Наводи примену деривата нафте у свакодневном животу; Критички процењује последице изливања нафте и њених деривата у мора, језера и реке.</p> <p>6. Пише молекулске и рационалне структурне формуле алкохола и карбоксилних киселина у зависности од броја C атома и именује једињења;</p>	<p>на основу кога могу аргументовано дискутовати. Грађанска одговорност у/за демократију Кроз наставу хемије формира се знање које се може користити за разматрање битних питања/проблема савременог друштва у области хране, здравља, енергије, материјала и екологије. Здравствене компетенције Знање о својствима супстанци је основа за њихов избор према потребама и правилан рад са њима, за бригу о сопственом здрављу и здрављу породице. Еколошке компетенције Знање о својствима супстанци је основа за предузимање потребних активности за очување животне средине, од правилног одлагања</p>
--	--	--	--

	<p>8. Загађивачи, загађујуће супстанце и последице загађивања. Рециклажа. Зелена хемија.</p> <p>Сазнање да развој производа и процеса хемијске индустрије, поред доприноса побољшању и квалитету живота, може имати и штетно дејство на животну средину и здравље животиња и људи. И дентификују се главни неоргански и органски загађивачи ваздуха, воде и земљишта, као и начине како доспевају у животну средину. Сагледавање проблема нагомилавања отпада и значај рециклаже. Принципи зелене хемије- као одрживе хемије, чији је циљ прилагођавања производа и процеса очувању животне средине и здравља људи.</p> <p>Реализација кроз мини пројекте током целе наставне године.</p>	<p>Примењује правила за давање назива алкохола и карбоксилних киселина;</p> <p>На конкретним примерима одреди врсту алкохола у зависности од броја ОН група и врсте С атома за који је везана ОН група.</p> <p>Наводи примену алкохола и карбоксилних киселина у свакодневном животу. Пише формуле засићених и незасићених масних киселина;</p> <p>Наводи примену масних киселина у свакодневном животу;</p> <p>Пише и изједначава једначине хемијских реакција неутрализације, реакције с металима и реакције с карбонатима и бикарбонатима;</p> <p>На конкретним примерима одређује масени однос, израчунава масу и количину супстанце.</p> <p>Дефинише естре, естерификацију и општу формулу;</p> <p>Пише једначине хемијских реакција естерификације и именује естре поштујући правила за давање назива;</p> <p>Одреди физичка и хемијска својства естара;</p> <p>Наведе примену естара.</p>	<p>отпада до предузимања акција чишћења.</p> <p>Иницијатива и предузетништво</p> <p>Учењем хемије сагледава се њена улога у различитим професијама, али и различите професије из угла хемије. Доношење ваљаних одлука подржавају различита знања и вештине стечене у хемији о својствима супстанци, променама којима подлежу и практичној примени, о њиховом безбедном и рационалном коришћењу у свакодневном животу и пракси.</p> <p>Културна свест, мултикултуралност и креативност</p> <p>Достигнућа науке припадају свима. Она су основа за развој нових технологија и друштва.</p>
--	---	--	---

7. Опише физичка својства: агрегатно стање и растворљивост масти и уља, угљених хидрата, протеина и растворљивост витамина; опише основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине; објасни сапонификацију триацилглицерола и хидрогенизацију незасићених триацилглицерола, наведе производе хидролизе дисахарида и полисахарида и опише услове под којима долази до денатурације протеина; наведе заступљеност у природи и улоге масти и уља, угљених хидрата, протеина и витамина у живим организмима и доведе их у везу са здрављем и правилном исхраном људи; изведе стехиометријска израчунавања и израчуна масену процентну заступљеност супстанци;

8. рукује супстанцама и комерцијалним производима у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи, придржава се правила о начину чувања производа и одлагању отпада; наведе загађујуће супстанце ваздуха, воде и земљишта и опише њихов утицај на животну средину; критички процени последице људских активности које доводе до загађивања воде, земљишта и ваздуха; објасни значај планирања и решавања проблема заштите животне средине.

<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>1. МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ: Географија („Руде и минерали“); Биологија („Крв“) 2. НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ: Хемија („Физичка и хемијска својства супстанци“, „Неполарна ковалентна веза“, „Распоред електрона по енергетским нивоима“, „pH- вредност“), Биологија (Варење хране; Ефекат стаклене баште), Географија 3.СОЛИ. Биологија (физиолошки раствор; исхрана: конзерванс; лаксанс); Географија(Кречњачки рељеф), 4. ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА: Хемија (хемијска веза), Биологија (биолошки важна органска једињења) 5.УГЉОВОДОНИЦИ: Географија „Фосилна горива“; Биологија: „ Фосили“ 6.ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ: Биологија: „ Болести зависности“, есенцијалне масне киселине) 7.БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА: Биологија (фотосинтеза, протеини, угљени-хидрати, витамини, суплементи) 8.ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА: Биологија (Ефекат стаклене баште), Географија(воде, земљиште, ваздух)</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА</p>	<p>1. МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ: метали реактивност, јонска веза, алкални земноалкални метали, распоред електрона по енергетским нивоима, лакмус-папир, руде, минерали, реактивност, боксит, корунд, магнетит, калцит, магнезит, доломит, биогени елементи, хемоглобин 2. НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ: физичка својства, агрегатно стање, густина, хемијске везе, реактивност, халогени елементи, валенца, дијамант, графит, алотропске модификације, потпуно и непотпуно сагоревање, анхидриди киселина 3.СОЛИ: хемија, техника, историја, структура, ромб, неутрализација, минерална вода, тврдоћа воде, сода-бикарбона, плави камен, горка со, 4. ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА: четворовалентност, отворен, разгранат и затворен низ, једнострука, двострука и трострука веза, врсте угљениковог атома (примарни, секундарни, терцијарни, кватернерни), молекулска, рационална и структурна формула, алкил група, изомерија низа и положаја, растворљивост, агрегатно стање, боја, густина, модели молекула, адисија, супституција, полимеризација, катализатор, сагоревање 5.УГЉОВОДОНИЦИ: функционална група, хомологи низ, угљоводоници: засићени, незасићени, циклични; фосилна горива, нафта, земни гас, рафинерија, петролеј, моторно уље, бензин, асфалт 6.ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ: алкохоли, функционална група, оксидација, сагоревање, физичка и хемијска својства, карбоксилне киселина, масне киселине, омега -3- омега -6- , мравља киселина, сирћетна киселина, палмитинска киселина, стеаринска киселина, карбоксилна група, карбонилна група, дисоцијација киселина, агрегатно стање, естерификација, нитроглицерин, естаркс група 7.БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА: маст, уље, сапонификација, сапун, каталитичка хидрогенизација, глицерол, естерификација, угљени хидрати, моносахариди, дисахариди, полисахариди, скроб, целулоза, фруктоза, фотосинтеза, инвертни шећер, аминокиселине, протеини, дипептиди, полипептиди, протеини, ензими, денатурација, аминокиселинска група, карбоксилна група, пептидна веза, есенцијалне аминокиселине, витамини, авитаминоза, антиоксиданси, суплементи, хипервитаминоза, 8.ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА: загађујуће супстанце, биолошко и хемијско загађење, смог, отпад, ефекат стаклене баште, рециклажа, депонија, отпад, биоразградиви материјали, зелена хемија, обновљиве сировине, биомаса, биогориво,</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Информатика и рачунарство		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења		
РАЗРЕД:	ОСМИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	34		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученике упознајем са програмом за обраду табеларних података - ученицима показујем унос података у програм за обраду табеларних података - ученицима помажем да савладају основе табеларних прорачуна - ученике упознајем са типовима података у програму за обраду табеларних података - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду текста - ученицима помажем да обликују табелу - ученицима помажем да саортирају и филтрирају податке у табели - ученицима помажем да ураде аутоматке прорачуне у табели - ученицима показујем груписање података - ученицима показујем креирање изведених табела - ученицима помажем да графички представе податке из табеле - ученицима помажем да раде са табелама у облаку 	<ul style="list-style-type: none"> - унесе и мења податке у табели; - разликује типове података у ћелијама табеле; Сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; - Користи формуле за израчунавање статистика; - представи визуелно податке на одговарајући начин; - примени основне функције форматирања табеле; - приступи дељеном документ, коментарише и врши измене; - разуме на које начине делимо личне податке приликом коришћења интернета; - разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета; - разуме везу између ризика на интернету и кршења права; - објасни појам отворени подаци; - унесе низ података; - изврши једноставне анализе низа података; - графички представи низове података; - унесе табеларне податке или их учита из датотека; - изврши основне анализе и обраде табеларних података; 	<ul style="list-style-type: none"> - ученик се добро служи ИКТ – ом; - користи интернет на правилан начин, свестан опасности које вребају на интернету; - успешно користи мултимедијалне уређаје; - препознаје ауторска права и њихов значај;
Дигитална писменост	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да схвате значај личних података - ученицима помажем да разумеју и схвате права детета у дигиталном добу - ученицима објашњавам значај личних података - ученицима помажем да разумеју отворене податке - ученицима помажем да разумеју дигитални траг 		
	- ученицима помажем да разумеју значај Јупитер апликације		

Рачунарство	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да керирају радне свеске - ученицима помажем да разумеју ниузове података - ученицима помажем да филтрирају и сортирају податке - ученике увежбавам да податке представљају помоћу графика и дијаграма - ученицима помажем да податке представљају секторским дијаграмом - ученицима објашњавам како да податке спреме у датотеку и читају их у другом програму за табеларну обраду података 	<ul style="list-style-type: none"> - сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; - представља резултат свог рада и вреднује своју улогу у групи; 	
Истраживачки пројекат	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам значај тимског рада - ученике упућујем како да користе интернет и пронађу релевантне податке - ученицима објашњавам како да сарађују са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала - ученицима објашњавам како да представљају пројектне резултате и закључаке - решавамо проблеме који су настали приликом израде пројекта - ученицима објашњавам како треба да изгледа прењзентација пројекта 		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. Вредновање активности, тимског рада, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Требало би и вредновање више усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања, а мање ка тестовима знања.</p>		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Математика (геометрија, алгебра), ликовно, енглески језик		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Табеларни подаци, прорачуни, ћелија, дијаграм, секвенцијални дијаграм, статистика		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.		
РАЗРЕД:	ОСМИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	68 часа		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. Животно и радно окружење	<p>- Фронтални, индивидуални, групни (у пару)</p> <p>Оспособити да ученик сампроцени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; Обучити да нализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи;</p> <p>Научити да образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству;</p> <p>Упознат је са професијама (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима.</p>	<p>Схватио значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу. Оспособљен да, методом истраживачког рада, открије и препозна предности и недостатке убрзаног развоја технике и технологије.</p> <p>Кроз употребу електричних апарата и уређаја у домаћинству схватио значај њихове правилне употребе ради сопствене безбедности и очувања здравља.</p> <p>Оспособљен да правилно реагује и пружи прву помоћ страдалима од струјног удара.</p> <p>Зна да препозна енергетски ефикасне уређаје у домаћинству и образложи значај њиховог коришћења са становишта рационалне потрошње електричне енергије.</p> <p>Упознат са занимањима и пословима у области електротехнике и мехатронике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Одговоран однос према околини - Одговоран однос према здрављу - Дигитална - Компетенција за учење - Комуникација - Компетенција за учење
2. Саобраћај	<p>- Преглед карактеристика класичних саобраћајних средстава треба заокружити електронским подсистемима, као и конструкцијама и функцијама средстава на електрични погон и хибридних возила. Препоручује се да ученици самостално, путем доступних извора знања, истраже предности и недостатке возила на електрични и хибридни погон и упореде их са конвенционалним возилима. У ову</p>	<p>Оспособљен да упореди карактеристике и нагласи предности и недостатке електричних и хибридних саобраћајних средстава у односу на конвенционална.</p> <p>Разуме концепт здравог и безбедног окружења (вода, ваздух, земљиште) за живот</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Дигитална - Компетенција за учење

	<p>сврху могуће је користити различите наставне методе (методу пројектне наставе, проблемску, истраживачки рад).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Путем мултимедија приказати електрични и електронски систем код саобраћајних средстава (путничка возила, мопеди). Елементе система (уређаје за производњу и акумулацију електричне енергије, електропокретач, уређај за паљење радне смеше, уређаје за сигнализацију) повезати са претходним знањем ученика о погонским машинама (моторима). Посебно обратити пажњу на намену електронских уређаја (електронско убризгавање, сензори за кретање..) Осврнути се и на потребу исправности ових уређаја за безбедно учествовање у саобраћају. <p>Преношење података на даљину чини посебан сегмент саобраћаја. Потребно је ученицима приближити телекомуникациону технологију и указати на убрзани развој телекомуникационих система и њихов утицај на живот. У овом сегменту обрадити пренос информација путем аудиовизуелних средстава (радио и телевизија), мобилне телефоније, GPS система, рачунарских и бежичних мрежа. Према могућностима и опреми, у овом делу искористити доступне уређаје (мобилне телефоне, таблете, рачунаре) и практично остварити међусобну комуникацију путем њих, користећи интернет сервисе (електронску пошту, видео конференције, кратке поруке) или мобилне апликације (Viber, WhatsApp).</p>	<p>људи са становишта употребе еколошких саобраћајних средстава.</p> <p>Упознат са електричним и електронским уређајима у саобраћајним средствима, њиховом функцијом и значајем за безбедно одвијање саобраћаја.</p> <p>Ефикасно и безбедно остварује међусобну комуникацију и сарадњу користећи телекомуникационе уређаје и сервисе.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Решавање проблема - Комуникација - Одговоран однос према здрављу
<p>3. Техничка и дигитална писменост</p>	<p>Упознати ученике са основним симболима и ознакама које се користе у електричним шемама и оспособити их за њихово цртање. Приликом реализације ове активности користити једноставне шеме. Демонстрирати рад са софтвером за симулацију рада електричних кола примереним узрасту и предзнањима ученика. Креирати вежбу у оквиру које ученици цртају електричну шему и користе рачунарску симулацију за приказ њеног функционисања. Уколико материјално-техничке могућности дозвољавају, ученици потом састављају електричну шему на радном столу и демонстрирају њен рад. Можете користити аналогне и дигиталне компоненте.</p> <p>Осмислити вежбе у којима ће ученици саставити и управљати електромеханичким моделима користећи ИКТ и интерфејс. Сложеност модела прилагодити условима и опреми са којом</p>	<p>Оспособљен да самостално чита и тумачи карактеристике компоненти ИКТ уређаја.</p> <p>Оспособљен да, коришћењем интернета, креира спецификацију рачунарских компоненти потребних за реализацију одређених захтева/послова, поштујући основе пословне комуникације и е-кореспонденције.</p> <p>Упознат са могућностима управљања процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ-а (<i>Internet of Things</i>).</p> <p>Користи, чита и примењује графички и табеларно приказивање електричних шема.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Естетичка - Дигитална - Рад са подацима - Комуникација

	<p>школа располаже. Комбиновати знања и вештине из програмирања која ученици поседују са појашњењем функција и начина рада појединих елемената модела. Уколико ученици раде са различитим моделима предвидети време за представљање појединачних решења у одељењу.</p> <p>У најкраћим цртама упознати ученике са могућностима управљања процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ-а (Internet of Things – интернет ствари).</p> <p>Оспособити ученике да правилно читају и тумаче карактеристике компоненти ИКТ уређаја. Демонстрирати њихов изглед и рад у складу са условима у школи. Осмислити активности у којима ученици самостално или групно учествују са циљем истраживања карактеристика нпр. рачунарских компоненти потребних за реализацију одређеног захтева/посла (играње одређене игре, рад са одређеним софтвером и сл.). У оквиру ове активности предвидети коришћење интернета и креирање/обликовање спецификације опреме од стране ученика поштујући основе пословне комуникације и е-кореспонденције.</p>	<p>Препознаје ризике и опасности при коришћењу ИКТ-а и у односу на то одговорно поступа.</p> <p>Оспособљен да самостално користи софтвере за симулацију рада електричних кола.</p> <p>Ученик упоређује различита могућа решења проблемске ситуације при изради електромеханичког модела, уме да објасни шта су предности и слабе стране различитих решења и да се определи за боље решење.</p>	
<p>4. Ресурси и производња</p>	<p>На почетку изучавања ове области упознати ученике, на информативном нивоу, са електроенергетским системом наше земље. Шта га чини, које су потребе за електричном енергијом, а који потенцијали за производњу којима располажемо.</p> <p>Производњу, трансформацију и пренос електричне енергије објаснити уз помоћ мултимедије. У најкраћим цртама објаснити хидроелектране, термоелектране и нуклеарне електране, значај трансформисања електричне енергије у трансформаторским станицама, као и пренос електричне енергије далеководима и нисконапонском електричном мрежом, од произвођача до потрошача.</p> <p>Садржаје у овој области, који су директно везани за живот и дело нашег научника Николе Тесле, увек посебно истаћи и нагласити.</p> <p>Када је у питању производња електричне енергије, део садржаја посветити обновљивим изворима електричне енергије. Ту се пре свега мисли на: соларне електране, ветроелектране (аероелектране), геотермалне електране, електране на биомасу, мини хидроелектране и постројења за сагоревање</p>	<p>Упознат са електроенергетским системом наше земље, шта га чини, које су потребе за електричном енергијом, а који потенцијали којима располажемо.</p> <p>Зна да објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије.</p> <p>Препознаје значај и предности коришћења обновљивих извора електричне енергије са аспекта заштите животне средине.</p> <p>Препознаје електроинсталациони материјал и сходно његовим својствима саставља струјна кола кућне електричне инсталације на основу задатих шема.</p> <p>Оспособљен да користи мултиметар.</p> <p>Упознат са главним деловима, принципом рада и начином одржавања најкоришћенијих електричних апарата и уређаја у</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за учење - Одговоран однос према околини - Дигитална - Предузетништво

	<p>комуналног отпада. Ове садржаје реализовати уз помоћ одговарајуће мултимедије. Са ученицима анализирати значај и предности производње и коришћења обновљивих извора електричне енергија са аспекта заштите животне средине. Уз помоћ узорака електроинсталационог материјала, као очигледног наставног средства, или цртежа и мултимедије, објаснити ученицима својства и примену елетроинсталационог материјала (проводници, изолатори, инсталационе цеви и кутије, сијалична грла и сијалице, прекидачи, утичнице, утикачи, осигурачи, електрично бројило, уклопни сат).</p> <p>Уз помоћ одговарајућих шема и узорака склопљених струјних кола, објаснити ученицима, основна струјна кола кућне електричне инсталације (струјно коло прикључнице са уземљењем, сијалице са једнополним, серијским и наизменичним прекидачем). Тражити од ученика да у свесци нацртају шеме поменутих струјних кола.</p> <p>Објаснити ученицима упрошћену шему и главне карактеристике трофазне електричне инсталације. При објашњавању користити електричну шему трофазне струје приказану на основи једног мањег стана.</p> <p>Упознавање електроинсталационог материјала и прибора најефикасније се може остварити применом у различитим конструкцијама струјних кола. На основу стечених теоријских знања ученици, уз помоћ наставника, практично састављају струјна кола кућне електричне инсталације (струјно коло сијалице са једнополним, серијским и наизменичним прекидачем...). Спајање елемената струјних кола вршити уз помоћ пинова на монтажним испитним плочама или лемљењем. Уколико се определите за лемљење, ученицима демонстрирати правилну и безбедну употребу електричне лемилце. Водити рачуна да се симулација струјних кола ради само са напонима до 24 V.</p> <p>Искористити практичан рад ученика за демонстрацију рада универзалним мерним инструментом (мултиметром). При практичном раду ученици треба да користе мултиметар за мерење електричних величина.</p>	<p>домаћинству, с циљем њиховог правилног коришћења.</p> <p>Оспособљен да класификује електронске компоненте на основу њихове намене.</p> <p>Разуме значај и користи могућности рециклаже електронских компоненти.</p> <p>Оспособљен да самостално проналази информације потребне за израду мини пројекта користећи ИКТ-е.</p>	
--	---	--	--

	<p>У овом делу области може се са ученицима урадити симулација струјних кола уз помоћ бесплатних рачунарских програма намењених за ту сврху.</p> <p>У најкраћим цртама упознати ученике са електричним машинама једносмерне и наизменичне струје, врстама и главним деловима. Излагање поткрепити моделима електромотора.</p> <p>Упознавање ученика са електротехничким апаратима и уређајима у домаћинству урадити уз помоћ мултимедије, слика или модела (пресека појединих кућних апарата и уређаја).</p> <p>Објаснити главне делове, принцип рада и начин одржавања најкоришћенијих електротермичких (решо, штедњак, пегла, грејалице, бојлер ...), електромеханички (усисивач, миксер, соковник, фрижидер, замрзивач, клима уређај ...) и комбинованих апарата и уређаја (фен за косу, ТА пећ, машина за прање веша, машина за прање судова ...). Овај део наставне области се може искористити за израду мултимедијалне презентације, тако што ће сваки ученик на истој приказати и презентовати по један уређај у домаћинству.</p> <p>У оквиру електронике, кроз примере практичне примене, упознати ученике са основама на којима се заснива рад дигиталне технологије. Уз практични приказ, упознати ученике са основним електронским елементима (отпорници, кондензатори, завојнице, диоде, транзистори, интегрисана кола ...). Најавити коришћење електронских елемената у оквиру практичног рада у следећој области Конструкторско моделовање.</p> <p>На крају ове области упознати ученике са могућношћу и значајем рециклаже електронских компоненти са еколошког и економског аспекта.</p> <p>Ову област реализовати у тесној корелацији са наставним садржајима физике, посебно са аспекта закона електротехнике на којима су засновани разни уређаји на електротермичком, електромеханичком дејству електричне струје.</p>		
--	---	--	--

<p>5. Конструкторско моделовање</p>	<p>Ова област је сложенија јер се у њој по вертикали повезују садржаји како претходних разреда тако и осмог разреда. У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине кроз моделовање електричних машина и уређаја. То је неопходно пошто се та знања и вештине појављују и у реализацији делова пројекта. У овом разреду треба заокружити целину о обновљивим изворима енергије. С обзиром да је у претходним разредима било речи о механичким и топлотним претварачима енергије у осмом разреду тежиште је на електричној енергији. Моделе који користе обновљиве изворе енергије ученици могу моделовати на различите начине. Један од начина је извођење огледа са електропанелима. У ту сврху довољно је радити на мањој плочи електропанела и помоћу мултиметара (унимера) мерити промене у зависности од количине светла. У оквиру пројекта могуће је израдити модел ветрогенератора.</p> <p>Са интерфејсом ученици су се упознали на нивоу „црне кутије” (black box). Практично приказати како функционише интерфејс да би, у каснијој фази, могли применити стечена знања на неком пројекту. Ученике треба упознати са основним деловима интрфејса: напајање, улази и излази. На исти начин упознати основне делове робота и саставити једноставан школски робот. С обзиром да је програм модуларног типа оставља се могућност да ученици изразе своје личне афинитете, способности, интересовања како би се определили за неке од понуђених могућности: израда модела електричних машина и уређаја, аутоматских система, робота, електронских склопова и модела који користе обновљиве изворе енергије. Садржаје треба реализовати кроз ученичке пројекте, од графичког представљања замисли, преко планирања, извршавања радних операција, маркетинга до процене и вредновања. Наставити са алгоритамским приступом у конструкторском моделовању посебно у приступу развоја техничког стваралаштва – од идеје до реализације. Потребно је да ученици користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације производа/модела користећи ИКТ, израђују производ/модел, поштујући принципе</p>	<p>Оспособљен да самостално/ тимски дефинише задатак у оквиру мини пројекта и представи алгоритам израде производа од идеје до реализације.</p> <p>Оспособљен да самостално или у групи, у оквиру мини пројекта, креира планску документацију користећи рачунарске апликације.</p> <p>Оспособљен да самостално или у оквиру групе практично израђује изабрани модел, састави струјно коло, састави и управља једноставним школским роботом или мехатроничким моделом.</p> <p>Оспособљен да самостално открива и решава једноставне техничке и технолошке проблеме применом природних законитости у пракси.</p> <p>Стекао радне навике, осећај економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата.</p> <p>Схватио предности тимског рада и међусобне сарадње при реализацији пројекта.</p> <p>Стекао основне предузетничке компетенције.</p> <p>Оспособљен да одреди реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова.</p> <p>Оспособљен да правилно вреднује туђи и самовреднује сопствени рад.</p> <p>Оспособљен да самостално представи свој производ у оквиру маркетинга.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Дигитална - Естетичка - Компетенција за учење <p>Одговоран однос према здрављу</p>
--	--	--	--

	<p>економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду. У пројект се може укључити и више ученика (тимски рад) уколико је рад сложенији, односно ако се ученици за такав вид сарадње одлуче.</p> <p>Када је пројекат реализован, ученици представљају резултате до којих су дошли. При томе треба омогућити да се самопроценом односе на одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела приликом представљања производа/модела.</p>		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др).</p> <p>Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).</p> <p>Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Животно и радно окружење - историја, информатика и рачунарство, биологија, географија 2. Саобраћај - историја, информатика и рачунарство, биологија, географија 3. Техничка и дигитална писменост - српски језик, енглески језик, информатика и рачунарство, математика, ликовна култура 4. Ресурси и производња - историја, информатика и рачунарство, биологија, географија 5. Конструкторско моделовање - енглески језик, информатика и рачунарство, математика, ликовна култура 		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Животно и радно окружење: електротехника, електроника и мехатроника – кућни електрични апарати - енергетска ефикасност – електрична инсталација - опасност и мере заштите од струјног удара - професије (занимања) у области електротехнике и електронике</p> <p>Саобраћај: возила на електрични погон - хибридна возила – електрични и електронски уређаји у аутомобилима – ТВ - радио - мобилна телефонија – интернет - рачунарске мреже - GPS</p> <p>Техничка и дигитална писменост: симболи и шеме у електротехници - рачунарски програми за пројектовање и симулацију струјних кола - компоненте ИКТ уређаја - Internet of Things (Интернет ствари) - интерфејс технологија и роботика</p> <p>Ресурси и производња: производња и пренос електричне енергије - електроинсталациони материјал и прибор - фазни испитивач и мултиметар - кућне електричне инсталације – електрични уређаји у домаћинству – електроника – електронски елементи</p> <p>Конструкторско моделовање: стварање идеје – дефинисање задатка - алгоритам – планска документација – реализација пројекта – самовредновање - оквирна цена - реклам</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЛИКОВНА КУЛТУРА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа. Тако исто и оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, развијају мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје.		
РАЗРЕД:	ОСМИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	34		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
КОМПОЗИЦИЈА	<p>На очигледним примерима из свакодневног живота и уметности потребно је објаснити принципе: ритам, контраст, доминанту, градацију, равнотежу, јединство и хармонију. Када је реч о простору и пропорцијама, најважније је прво указати на значај ергономије за здравље ученика. Пример јединар радног стола и столице, који треба да омогући правилно држање тела приликом учења и рада на рачунару. Затим се може разговарати о дизајну ентеријера и индустријском дизајну (на пример, о дизајну аутомобила), о архитектури, скулптури у пленеру, прика- зивању простора на дводимензионалној подлози и перспективи...</p> <p>Заинтересованим ученицима се може указати на златни пресек. Да би се обезбедила мотивација и развијала компетенција за учење, неопходно је објаснити зашто и како се уче одабрани садржаји. На пример, ако наставник тражи од ученика да нацрта- ју простор и објекте у перспективи, потребно је да укаже на то да ученици на тај начин развијају визуелно опажање и памћење, што</p>	<ul style="list-style-type: none"> – уочава и формулише ликовни проблем; – активно посматра, опажа и уочава предмете, бића и појаве и њихове односе; – бира одговарајући прибор, материјал и технику за изражавање идеја, имагинације, емоција и ставова; – примењује стечена знања о елементима и принципима компоновања; – користи и повезује знање о хармонији боја и облика у композицији; – разликује равнотежу од хармоније, користи знање о ритму линија, боја и облика; – користи перспективу у реализацији других тема без лењира и са јасноћом постављања цртежа; – комуницира и спонтано изражава својеставове, мисли и осећања; – сарађује у тиму и показује кооперативносту раду; 	<p>Компетенција за учење</p> <p>Естетска компетенција</p> <p>Вештина комуникације</p> <p>Вештина сарадње</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Вештина решавања проблема</p>

	<p>им је неопходно у бројним животним ситуацијама (за процењивање ситуација, доношење одлука, решавање проблема...). Аналитичко посматрање природе, окружења и уметничких дела није довољно, визуелно опажање и памћење се неће довољно развијати без практичног рада (ликовни задаци су уједно и начин да ученик провери у којој мери је развио визуелно опажање и памћење). Може се разговарати и о томе како данас доживљавамо приказивање тродимензионалног простора на дводимензионалној подлози. Обрнута, вертикална и семантичка перспектива могу деловати незанимљиво или збунити савременог посматрача. С друге стране, полиперспектива може бити занимљива савременом посматрачу иако, такође, не приказује објекте онако како их видимо у стварности. Као пример приказивања простора наставник може да покаже и 3Д мурале (оптичке илузије), који могу у потпуности да промене амбијент мањих и слабо осветљених просторија. Ученици се додатно могу мотивисати задацима који су њима занимљиви, а развијају стваралачко мишљење: трансформација облика (у апликативном програму: morphing), превођење информација из једне форме у другу (на пример, превођење музичке композиције у ликовну), повезивање реалних облика и нереалних односа, креирање илузија...</p>	<ul style="list-style-type: none"> – показује иницијативу и самосталност у раду; – именује и описује појмове и њихово значење у оквиру теме/лекције; – описује елементе који се обрађују у теми/лекцији, које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; – наводи примере из окружења и тумачи их; – повезује стечена знања са осталим наставним садржајима; – показује радозналост и склоност ка постављању питања, критикује, дискутује и изражава своје ставове у односу на тему/ликовни проблем; – процењује и аргументује сопствене и ставове и поступке других; 	<p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Одговоран однос према околини</p>
<p>НАСЛЕЂЕ</p>	<p>Ученици могу да истраже који споменици културе у нашој земљи се налазе на листи светске културне баштине, а који не (иако су изузетно значајни), као и да заједно размотре шта за њих значе споменици културе у нашој земљи, како би као појединци и као заједница могли да допринесу промоцији наслеђа. На пример, изузетно значајан праисторијски локалитет Винча (Бело брдо) је озбиљно угрожен подземним водама, али није добио међународну помоћ за заштиту, нити је прикупљено довољно средстава да се до краја истражи и уреди за посетиоце. Катедрала Нотр Дам може да буде основ за разматрање једне важне теме, начина на који се наслеђе штити и обнавља. Иако</p>	<ul style="list-style-type: none"> – уочава и формулише ликовни проблем; – користи знање из области ликовне уметности и на друге предмете, историју, географију; – исказује своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности; – разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; 	

	<p>се у јавности говори о рестаурацији катедрале, она је током векова само делимично рестаурирана, а делимично је обнављана</p> <p>тако што су јој додавани модерни елементи, па је Виктор Иго катедралу описао као химеру. Као супротност катедрали може се навести пример обновљене средњовековне тврђаве Голубац или манастирског комплекса Манасија, којима нису додавани модерни архитектонски украси.</p> <p>Ученици могу да дискутују о томе да ли би се вредност културног споменика умањила уколико би се приликом обнове изменио његов првобитни изглед, као и о јединству стила, могућа ураде идејна решења за уређење простора око неког значајног споменика или места културе у нашој земљи...</p> <p>Када се планира учење о уметницима и њиховим делима, важно је смислено одредити циљ учења одабраног садржаја. На пример, није смислено да ученици уче о импресионизму зато да би упамтили податке (када је правац настао, шта је био повод за настанак правца, ко су представници, која су њихова најзначајнија дела), јер ти подаци за ученике немају значаја, неприменљивису и ученици их брзо заборављају. Уместо тога, може се говорити о томе шта је креативност, а шта иновативност, колико је за ученике значајно да развијају стваралачко мишљење. Ученицима се могу показати најпознатија дела импресиониста и поставити питање да ли та дела у њима изазивају презир, бес, мржњу...</p>	<ul style="list-style-type: none"> – комуницира и спонтано изражава своје ставове, мисли и осећања; – сарађује у тиму и показује кооперативност у раду; – показује иницијативу и самосталност у раду; – наводи примере из окружења и тумачи их; – разуме контекст културног наслеђа различитих епоха; – користи самостално или у сарадњи са другима одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – открива, упоређује и анализира значења појмова из теме/лекција у уметничким делима; – разматра, у групи, како је учио/учила о изражајним својствима материјала и техника и где се та знања примењују; – показује радозналост и склоност ка постављању питања, критикује, дискутује и изражава своје ставове у односу на тему/ликовни проблем; – уважава различитост, мултикултуралност; 	
КОМУНИКАЦИЈА	<p>Декодирање слике се односи на тумачење слике у најширем значењу (теме и мотиви у уметничким делима, пропагандне поруке, пиктограми, симболика боје...). Ови садржаји се повезују са одговарајућим садржајима других тема. Према процени наставника, могуће планирати и тумачење сложенијих знакова, истраживање порекла, значења и развоја познатих логотипа (Gamescube, Toblerone, Amazon, Pepsi...) или знакова који су ученицима мање познати (амблеми војске РС, илирски</p>	<ul style="list-style-type: none"> – бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; – користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; 	

	грбовници, одликовања...). Наставник може да понуди ученицима да одаберу знаке о којима ће се разговарати на часу (и који ће послужити као подстицај за креирање оригиналног знака) или да сам направи избор, а у складу са знањима која су ученици стекли до осмог разреда.	<ul style="list-style-type: none"> – примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу; – реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; – дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; 	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Наставник у току године прати, процењује и подстиче развијање индивидуалних потенцијала сваког ученика. Могући елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Однос према раду (припремљен је за час; одговорно користи материјал, прибор и алатке; одржава прибор и радни простор; потписује радове; чува радове у мапи...). - Однос према себи (истражује информације; поставља питања; предлаже; истрајан је у раду, труди се; преузима одговорност; поштује себе и своје радове; учи на грешкама; спреман је да испроба своје способности у новим активностима...). - Однос према другима (довршава рад у договореном року; поштује договорена правила понашања; спреман је да помогне и да сарађује; уважава туђу културу, радове, начин размишљања, доживљавања, опажања, изражавања...). - Разумевање (разуме задатак; разуме појмове; разуме процес; разуме концепт; разуме визуелне информације...). - Оригиналноост (оригиналан је у односу на туђе радове; оригиналан је у односу на своје претходне радове...). - Организација композиције (у складу са својом идејом примењује одговарајуће принципе компоновања, знања о простору, перспективи, пропорцијама, правцу, смеру...). - Вербално изражавање (учтиво комуницира; аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад, идеју, доживљај, опажање, емоције...). - Употреба техника и средстава (бира одговарајућу технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике и материјала; користи дигиталну технологију као помоћно средство у раду 		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик и књижевност, Историја, Географија, Биологија, Математика, Верска настава, Грађанско васпитање, Информатика и рачунарство.		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Простор, облик, линија, боја, светлина, текстура, равнотежа, контраст.		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МУЗИЧКА КУЛТУРА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.		
РАЗРЕД:	ОСМИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	34		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ЧОВЕК И МУЗИКА Епохе: Романтизам Импесионизам Савремено доба	Процес учења базира се на упознавању музичких примера (за слушање или извођење музике), који имају задатак да активирају свесну активност, пажњу ученика, покрену процес мишљења и креирају доживљај. Знање о музици кроз различите епохе има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. Полазна тачка је музичко дело које се слуша или изводи. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању каква је музика била уметност. Информације које се тичу контекста епохе треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања света музике у датом духу времена. Хронолошки аспект музичке културе доприноси корелацији знања, јер одређени предмети пружају информисаност о немусичким аспектима романтизма, импесионизма и савременог доба на другачији начин.	– повеже различите видове музичког изражавања са друштвеноисторијским амбијентом у коме су настали; – уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму, импесионизму и савременом добу; – препознаје националне игре у делима уметничке музике; – наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период романтизма, импесионизма и савременог доба; – разликује музичке форме романтизма, импесионизма и савременог доба; – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импесионизма и савременог доба;	
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Дрвени дувачи Лимени дувачи	Музички инструменти су незаобилазни елемент свих области Музичке културе, јер су поред људског тела и гласа, значајно средство музичког изражавања. Информације о музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског и стваралачког контекста. Треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилика када се и на који начин музика изводила. Дувачке инструменте треба обрадити кроз одговарајуће слушне примере који на	– идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба; – препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку; – опише начин добијања тона код дувачких инструмената;	

	<p>упечатљив начин презентују њихове основне карактеристике. Информације о двачким инструментима (дреним и лименим) треба да буду сведене и усмерене на начин добијања тона, тонску боју, изражајне и основне техничке могућности и примену.</p> <p>До знања о инструментима ученици треба да дођу из непосредног искуства путем слушања и опажања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената); – изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у комуникацији и заједничком музицирању; – се понаша у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; – критички просуђује утицај музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво. 	
<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Искусствено учење подразумева активно слушање музике, лично музичко изражавање (певање и свирање) ученика и музичко стваралаштво у оквиру којих ученик користи теоријска знања као средства за партиципацију у музици. Основни методски приступ се темељи на звучном утиску, по принципу од звука ка нотној слици и тумачењу. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала замузичко изражавање.</p> <p>Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања музике. Током слушања ученици слушно идентификују музички стил и пореде га са основним карактеристикама друштвено-историјског периода. Ученик има задатак да уочи извођачки састав, темпо, мелодијске и ритмичке карактеристике, са циљем да их повеже са музиком романтизма, импресионизма и савременог доба. Постепено, ови елементи у процесу ученичке перцепције се проширују, а опажајни капацитет код ученика усмерава на специфичности музичког дела. Композиције које се слушају, својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела су заступљена равноправно. Код слушања песама посебно треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав, изражајне могућности инструмената.</p> <p>Извођење музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Читање с листа једноставног ритмичког записа активира највећи број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, осетљивост за друге учеснике у</p>		
<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>			

<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>музичком догађају и фине моторичке радње. Квалитетно музичко изражавање има значајан утицај на психу ученика, а самим тим и на капацитет и могућност свих видова изражавања. Кроз извођење музике, а у оквиру индивидуалних могућности ученика, подстиче се и развијање личног стила изражавања. Певање и свирање произилази и из историјског контекста, па се начин извођења прилагођава датом контексту.</p> <p>Певање: Песме се обрађују по слуху и из нотног текста. Приликом обраде песама из нотног текста након текстуалне, следи анализанотног текста, савладавање ритма, певање солмизацијом и на крају певање са литерарним текстом. Са ученицима је неопходно постићи изражајно певање.</p> <p>Свирање: Реализује се на ритмичким, али и мелодисјким инструментима, јер су ученици музички описмењени, па користе нотне примере који су најпре анализирани и солмизационо обрађени.</p> <p>Свирањем се поред осталог развијају моторичке вештине, координација и опажајне способности, спретност и осећај групног музицирања.</p> <p>Дечје музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности које се развијају у свим музичким активностима, а резултат су креативног односа према музици. Оно подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких вештина и знања. Стваралаштво може бити заступљено кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> музичка питања и одговоре; – компоновање мелодије на задати текст; – импровизација игре/покрета на одређену музику; – израду музичких инструмената (функционалних или нефункционалних); – музичко-истраживачки рад; – осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката; – осмишљавање музичких квизова или радионица – осмишљавање музичких дидактичких игара 		
---------------------------------	---	--	--

	<p>– креативну употребу мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сликовни материјал, мобилни телефони Уколико има могућности, могу се осмислити и реализовати тематски пројекти на нивоу одељења или разреда.</p> <p>Примењују се :</p> <p>Облици рада- фронтални, групни, комбиновани, индивидуални, рад у паровима Наставне методе- монолошко-дијалогска, рад по нотном тексту, рад по слуху, демонстрација, разредно музицирање, слушање музике. Користе се наставна средства: клавир, табла, компјутер, уџбеник, слике, инструменти, свеске. Користе се нове технологије: Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла, Ју тјуб канал, ПП презентације, таблети.</p>		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Битни фактори за праћење музичког развоја и оцењивање сваког ученика су његово знање, рад, степен ангажованости, кооперативност, интересовање, став, умешност и креативност. Начин провере и оцена треба да подстичу ученика да напредује и активно учествује у свим видовима музичких активности. Главни критеријум за процес праћења и вредновања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање. Постигнућа ученика се могу оценити усменом провером, краћим писаним проверама (до 15 минута) и проценом практичног рада и стваралачког ангажовања. Поред ових традиционалних начина оцењивања, треба користити и друге начине оцењивања као што су: допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему, рад на пројекту. Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, тако да ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где се налази у процесу развоја. Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања у вези са тим шта ученик осећа као препреке у свом развоју, као и на које начине се оне могу превазићи.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Садржаје повезивати са садржајима осталих наставних предмета када је могуће (ученици и школа, годишња доба, празници и обичаји, завичај и домовина, природа и околина, животиње...). Историју музике са историјским периодима и значајним догађајима, покрет уз певање и свирање са здравственим васпитањем, стране језике са постојећим језицима у школи, ликовну културу за исказивање доживљаја музике, предузетништво са маркетингом у музици, информатику са савременом технологијом, српски језик (анализа текста), верска настава (анализа духовних композиција и текстова), грађанско васпитање, биологија (природа као тема у музици), географија (државе и градови)</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Романтизам, Програмска и апсолутна музика, соло песма, клавирска минијатура, стилозоване игре, дувачки инструменти Импресионизам, музичко-сценска дела, савремено доба, музички жанрови, световна и духовна музика, руковет, комад с певањем, мешовити такт</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ наставе и учења је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада		
РАЗРЕД:	ОСМИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	102 часа		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	<ul style="list-style-type: none"> – примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби – изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама – комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу – доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама – одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела – користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри – процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици – користи елементе технике у игри – примењује основна правила спортских игара у игри – учествује на унутародељенским такмичењима – објасни својим речима сврху и значај вежбања – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама 	<p>Опште и међупредметне компетенције:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Рад с подацима и информацијама • Решавање проблема • Сарадња • Одговорно учешће у демократском друштву
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика Спортска гимнастика Основе тимских и спортских игара		
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Физичко вежбање и спорт Здравствено васпитање		

		<ul style="list-style-type: none"> – примени мере безбедности током вежбања – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање – примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин – прихвати сопствену победу и пораз у складу са "ферплејом" – информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности – примењује научено у физичком и здравственом васпитању у ванредним ситуацијама – наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље – разликује здраве и нездраве начине исхране – примењује здравствено- хигијенске мере пре, у току и након вежбања – препозна врсту повреде – правилно реагује у случају повреде – чува животну средину током вежбања 	<ul style="list-style-type: none"> • Одговоран однос према здрављу • Одговоран однос према околини • Социјализација • Естетичка компетенција
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе <i>физичког и здравственог васпитања</i>, препоручује се да наставник подједнако, континуирано прати и вреднује:</p> <p>Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању;</p> <p>Приказ једног од усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања);</p> <p>Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике).</p> <p>Код ученика ослобођених од практичног дела наставе, наставник прати и вреднује:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ниво остварености исхода из области Физичка и здравствена култура; - учешће у организацији ваннаставних активности. 		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Биологија Географија Музичка култура Ликовна култура Информатика Математика Српски језик		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Вежбање Здравље Физичке способности Моторичке вештине Спорт Исхрана Хигијенске мере Прва помоћ		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.		
РАЗРЕД:	8.разред		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	34 часа		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ЉУДСКА ПРАВА	Интерактивни облици рада Брејнсторминг (групна креативна активност која служи да се пронађу решења за одређени проблем скупљајући идеје и предлоге које учесници активности спонтано дају) Рад у малим групама Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми) Углови (различити углови гледања на неки проблем) Дебата (тимови заступају различите ставове о неком проблему)	Изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начин који никога не угрожава; • образложи зашто су понашања која се могу описати као ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам облици дискриминације и кршења људских права; • наведе примере повезаности различитих култура у једној заједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; • покаже интересовање за упознавањем различитих култура;	Компетенција за целоживотно учење; Одговорно учење у демократском друштву; Комуникација;
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	Играње улога (чланови групе добијају улоге и из позиције те улоге улазе у ситуацију) Рад у малим групама Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми)	наведе примере повезаности различитих култура у једној заједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; • покаже интересовање за упознавањем различитих култура;	Рад са подацима и информацијама Решавање проблема
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	Предавање и/ или презентација (мини-предавање) Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми) Рад у малим групама Углови (различити углови гледања на неки проблем)	дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу; • наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену;	Естетичка компетенција Одговоран однос према околини Сарадња Дигитална компетенција
ГРАЂАНСКИ	Играње улога (чланови групе добијају улоге и из позиције те улоге улазе у ситуацију)		

АКТИВИЗАМ

Рад у малим групама

Дискусија (Ученици размењују мишљење о неком проблемском питању или актуелној теми)

- препозна у понашању особе карактеристике насилника и жртве;
- наведе могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником;
- наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији;
- образложи значај слободе медија за развој демократије;
- у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира;

препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење и деловање;

- проналази и користи информације из различитих извора, критички их разматра и вреднује;
- препозна пример злоупотребе деце у медијима;
- у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин;
- учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	-праћење напредовања путем формативног оцењивања -оспособљавање и охрабривање ученика да процене сопствени напредак у остваривању исхода -вредновање путем квизова, улазних и излазних тестова -самоевалуација
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Српски језик (читање и анализа књижевних дела) Историја (развој људских права и слобода) Ликовна култура (уметничко наслеђе) Географија (однос човека према природним ресурсима и планети Земљи) Биологија (брига о биљкама и животињама и здравом начину живота) Информатика и рачунарство (безбедно коришћење ИКТ уређаја, одлагање дигиталног отпада) Физичко и здравствено васпитање (правила тимске игре, здрави и нездрави начини исхране)
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	патриотизам, ксенофобија, интеркултуралност, медији, родна равноправност и родно засновано насиље

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Верска настава		
ЦИЉ УЧЕЊА	Циљ наставе и учења верске наставе јесте да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом, упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице, треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и философских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.		
РАЗРЕД	Осми		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА	34		
НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	1		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће:	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ
I – УВОД	1. Упознавање садржаја програма и начина рада	<ul style="list-style-type: none"> моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. 	Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима. Реализација треба да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на

			истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. Читање, анализа, интерпретација библијских и других пригодних православних књижевних текстова за децу, уз организовање садржаја у тематско-мотивске целине и међупредметно тематско увезивање садржаја. Функционално повезивање градива уз вертикалну корелацију. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Имати на науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се искуство светости доживи и спроведе у живот добрим међуљудским односима - кроз веру, наду и љубав. Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. Квалитет наставе се постиже када се наведени наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе
<p align="center">II - ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖЈА</p>	<p>2. Човек - икона Божја и свештеник твари 3. Хришћанско схватање личности 4. Грех као промашај човековог назначења 5. Новозаветне заповести Божје 6. Слобода и љубав у хришћанском етосу</p>	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди да је човек икона Божија јер је слободна личност и да је служба човекова да буде спона између Бога и света. • моћи да увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим. • бити подстакнут да учествује у литургијској заједници. • моћи да сагледа грех као промашај људског назначења; • моћи да разликује слободу од самовоље; • моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика; • бити подстакнут да увиди вредност ближњега у сопственом животу; • моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт; • моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави. 	
<p align="center">III - ПОДВИЖНИЧКО – ЕВХАРИСТИЈСКИ ЕТОС</p>	<p>7. Хришћански подвиг 8. Подвизи Светитеља 9. Пост 10. Хришћанске врлине 11. Евхаристијски поглед на свет</p>	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди да је подвиг начин живота у Цркви; • моћи да препозна различите подвиге као путеве који воде ка истом циљу; • моћи да објасни кад и како се пости; 	

		<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди смисао и значај поста; • бити подстакнут на пост и молитву као начин служења Богу; • бити подстакнут да развија хришћанске врлине; • бити подстакнут да се критички односи према својим поступцима; • бити подстакнут да чита Житија Светих; • бити подстакнут да заснује свој однос према Богу на захвалности. 	<p>разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном разреду школовања. • Продубити код ученика знање о човеку као икони Божијој у свету; • Развити свест код ученика о неопходности живота у заједници; • Развити свест код ученика да је грех злоупотреба слободе; • Омогућити ученицима основ за разумевање хришћанског појма слободе; • Подстаћи ученике на узајамну љубав и поштовање; • Подстаћи ученике на стално преиспитивање свог живота. • Омогућити ученицима основ за правилно разумевање хришћанског подвига; • Упутити ученике на смисао подвига светитеља; • Објаснити ученицима начин, смисао и циљ поста; • Упознати ученике са Житијима Светих; • Развити ехаристијски етос код ученика. • Указати ученицима на значај личне и саборне молитве; • Објаснити ученицима важност Литургије тумачењем
<p>IV – ЛИТУРГИЈА</p>	<p>12. Молитва - лична и саборна 13. Црква је Тело Христово 14. Божанствена Литургија (опис тока Литургије) 15. Литургијски простор (делови храма) 16. Освећење времена</p>	<p>моћи да увиди да је молитва разговор са Богом; бити подстакнут да преиспита и обогати свој молитвени живот; моћи да схвати личну молитву као припрему за саборну молитву; моћи да објасни значење речи Литургија и Евхаристија; моћи да однос међу члановима Цркве пореди са повезаношћу удова у људском телу; моћи да препозна неке од елемената Литургије; моћи да увиди да Молитва Господња има литургијску основу; моћи да наведе најважније делове храма и препозна њихову богослужбену намену. моћи да именује нека богослужења и да зна да постоје покретни и непокретни празници; бити подстакнут да активније учествује у богослужењима;</p>	<p>разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном разреду школовања. • Продубити код ученика знање о човеку као икони Божијој у свету; • Развити свест код ученика о неопходности живота у заједници; • Развити свест код ученика да је грех злоупотреба слободе; • Омогућити ученицима основ за разумевање хришћанског појма слободе; • Подстаћи ученике на узајамну љубав и поштовање; • Подстаћи ученике на стално преиспитивање свог живота. • Омогућити ученицима основ за правилно разумевање хришћанског подвига; • Упутити ученике на смисао подвига светитеља; • Објаснити ученицима начин, смисао и циљ поста; • Упознати ученике са Житијима Светих; • Развити ехаристијски етос код ученика. • Указати ученицима на значај личне и саборне молитве; • Објаснити ученицима важност Литургије тумачењем

			<p>значења речи Евхаристија и Литургија (захвалност и заједничко дело);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Указати ученицима да је литургијско сабрање израз Цркве као Тела Христовог; • Указати ученицима на целину литургијског догађаја као узајамног даривања Бога и његовог народа • Упознати ученике са смислом и основним елементима Литургије; • Подстаћи ученике на заједничко учешће у богослужењима; • Објаснити ученицима динамику богослужбеног времена.
<p>V - ЦАРСТВО БОЖЈЕ</p>	<p>17. Царство Божје – циљ стварања 18. Живот будућег века 19. Сведоци Царства Божјег 20. Обожење – циљ хришћанског живота 21. Знаци присутва Царства Божјег у овом свету (чуда, мошти...) 22. Икона – прозор у вечност</p>	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да постане Царство Божије; • моћи да објасни да Царство Божије у пуноћи наступа по другом Христовом доласку и васкрсењу мртвих; • моћи да објасни да је Бог створио човека као сарадника на делу спасења; • моћи да препозна да је Литургија икона Царства Божијег; • моћи да повеже појмове светости и обожења са дејством Светога Духа • моћи да препозна да је предукус Царства Божијег присутан у моштима, чудотворним иконама, исцељењима... 	<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити ученицима да је Царство Божије крајњи циљ историје; • Указати ученицима на повезаност између васкрсења мртвих и Царства Божијег; • Објаснити ученицима појам обожења указујући им на библијски опис Преображења Господњег; • Развијање свести ученика да је Литургија икона Царства Божјег; • Упознати ученике са сведочанствима присутва Божијег у овом свету (чуда, мошти...); • Предочити ученицима улогу Цркве у свету;

		<ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна разлику између православне иконографије и световног сликарства; • моћи да препозна икону као символ Царства Божијег; • бити подстакнут да на правилан начин изражава поштовање према хришћанским светињама. 	<ul style="list-style-type: none"> • Упознати ученике са иконографијом као изразом есхатолошког стања света и човека. <p>Оквирни број часова по темама</p> <p>Увод – 1 Човек је икона Божија – 6 Подвижничко-евхаристијски етос – 7 Литургија – 9 Царство Божије – 8 Евалуација – 1+2</p>
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Опсервација од стране наставника, концептуалне мапе, самовредновање, „конференције“, посматрање понашања ученика, задаци и тестови које осмишљава наставник;		
МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Различити приступи настави и методе учења у оквиру верске наставе омогућавају ученицима да постигну проактиван став према учењу и развоју различитих стратегија учења. Интердисциплинарно преплитање и повезивање верске наставе са другим образовним областима, темама и другим предметима, омогућава унапређење основних компетенција и вредности, доприноси развоју њихових генеричких и других компетенција и даје допринос подстицању критичког и креативног мишљења.</p> <p>Комуникација</p> <p>Развој комуникационе компетенције, наглашен је у исходима верске наставе православног катихиса и директно је везан за област језика и комуникације.</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Очекивања ове међупредметне теме остварују се коришћењем различитих дигиталних алата који помажу у постизању исхода верске наставе. Православни катихизис кроз систематизацију наставних тема анализира, поред осталог, позитивне и негативне утицаје дигиталне технологије и друштвених мрежа, али је акценат на наменској употреби у сврху креативног стваралаштва и савремених начина промовисања хришћанских вредности у друштву.</p>		

Одговорно учешће у демократском друштву

Целокупан план и програм верске наставе усмерен је ка томе да оспособи ученика за активно, компетентно, критичко и одговорно учествовање у животу школе, заједница којима припада и демократског друштва у којем живи и делује.

Одговоран однос према здрављу

Православни катихизис кроз исходе наглашава потребу развоја одговорног односа према телесном, менталном и социјалном здрављу, стицања здравих животних навика, разликовања прикладног од неприкладног понашања, развијања емпатије и разумевања према другоме, избегавања конфликта и начина ненасилног решавања, активности које доприносе личном развоју и просуђивању сопствених ставова и понашања, у циљу изградње личне и заједничке будућности, и здраве стазе будућности будућих генерација.

Одговоран однос према околини

Одговоран однос према околини подразумева познавање и непосредан доживљај створене природе, увиђање значаја који природа има за одржавање живота, а та очекивања се посебно остварују кроз исходе верске наставе у којима се акценат ставља на одговорно понашање према свету и бригу о творевини (екологија) са православног становишта.

Естетичка компетенција

С обзиром на неоспоран утицај религије, посебно хришћанства, на развој опште и националне културе и уопште на конкретан живот појединца и заједнице, одабрани верски садржаји православног катихизиса су везани за препознавање и промовисање вредности важних за формирање српске културе и друштва, а ово подручје је једнако повезано с подручјем уметности.

Предузимљивост и предузетничка компетенција

Неки од циљева предузетничке компетенције су развој истрајности и стицање радних навика, отвореност за нове могућности, креирање иновативних и креативних решења, позитиван однос према послу, као и управљање пројектима и предлозима пројеката. Ово је свеприсутно у настави верске наставе, посебно у пројектима кроз које се остварује васпитна димензија предмета.

КОРЕЛАЦИЈА

Српски језик и књижевност, Страни језици

Језичко-комуникацијско подручје и књижевност је област на којој верска настава корелира са предметима српског језика и страних језика. Корелација је видљива у свим областима који се заснивају на вежбању и овладавању корисности српског језика у језичким активностима слушања, говорења, читања, писања и интеракције које омогућавају усвајање комуникативних језичких компетенција у стандардној српској анализи и тумачењу текста и разумевању контекста и слојева значења, способности пажљивог читања одабраних текстова, као и вештина комуникације и сарадње с другима и у препривавању и приповедању текстова из области библијске историје, Старог и Новог завета. Верска настава је у корелацији са књижевношћу која се односи на почетак писмености у Срба, крштењем Срба и улогом истакнутих црквених људи у историји развоја језика и доприноса књижевности. У свим страним језицима веза са верском наставом остварује се у области културе, празника, обичаја и свакодневног живота и других традиционалних и савремених одредница земаља тог говорног подручја у којима се може препознати утицај хришћанства или других религија.

Музичка култура, Ликовна култура

Основи ликовне и музичке писмености, познавање нота и музичких појмова, ликовних композиција, корелирају са областима празника и богослужења, и личним уметничким доживљајима истих. Повезаност са ликовном културом видљива је и у области верске наставе у којима ученик упознаје хришћанске мотиве и утицај хришћанства на српско друштво и српску црквену баштину. Овде посебно место заузима област црквене архитектуре, која је саставни део ликовне уметности. Веза између музичке културе и верске наставе конкретно се остварује у области обраде и утврђивања црквених празника и Литургије, као начина на који се у Цркви изражава љубав према Богу. Ученици ће током године певати божићне, васкршње и литургијске песме, повезујући са знањем које стичу из предмета музичка култура.

Биологија

Повезаност биологије и верске наставе остварује се кроз неколико области: Библија и посебност човека, у смислу положај човека у природи и његова одговорност за животну средину и природу, правилно разумевање науке и религије о стварању света, али и у другим граничним питањима вере и науке. Корелација са биологијом се остварује у научном дискурсу о пореклу живог света и човека (наука покушава да нам дадне одговор на - КАКО, НА КОЈИ НАЧИН, а вера - ЗАШТО, КОЈИ ЈЕ СМИСАО; наука и вера нису супростављене).

Географија

Савремена анализа библијске флоре и фауне свакако ће допринети лепоти и богатству корелације веронауке са географијом, а да не говоримо о области библијских догађаја и мисионарског рада Цркве кроз историји, и с тим у вези географских места, региона и локалитета. Област која је неопходна за корелацију јесте област подвижничко-евхаристијског етоса. Историја

	<p>Верска настава православног катихизиса обухвата велики број садржаја који су у корелацији са предметом историја, те корелирају са многим областима верске наставе. Корелација ће допринети јаснијем разумевању људског рода, искустава о себи, другима и свету. Библијска археологија, црквени историјски споменици, утицај хришћанства у српском и другим народима (почеци српске писмености и улога истакнутих црквених људи), црквени живот, само су неке од области које захтевају корелацију са историјом. Корелација са предметом историја се највећим делом остварује са садржајима историје из области праисторије, преко старог и средњег века, до савременог доба у којем живимо, а везани су за садржај библијских текстова. Такође, веза са предметом историја остварује се на свим часовима и када се обрађује историја Цркве кроз двадесет векова и историјски догађаји у којима се учи о историјским личностима или институцијама важним за хришћанску историју цркве и српску црквену историју. Област која је неопходна за корелацију јесте област подвижничко-евхаристијског етоса.</p> <p>Грађанско васпитање</p> <p>Грађанско васпитање - Питање права и обавеза, значај појединца и његове друштвене улоге, само су део могуће корелације са темом заједнице. Такође, повезаност се манифестује у концептима о толеранцији, морално-етичким проблемима савременог човека итд.</p> <p>Физичко и здравствено васпитање</p> <p>У верској настави се могу наћи обраде многих тема које стоје у вези са питањима труда, залагања, победе, пораза, такмичења, учешћа, поштовања противника и сл. те се са предметом физичког и здравственог васпитања на практичан начин често може остварити корелација у области етике спорта, ради омогућавања раста стваралачке радости, упорности и самоодрицања, развијања осећаја за заједништвом, практичног учења прихватања пораза и победе на позитиван и афирмативан начин, признавања правила и лепог понашања током игре и навијања.</p>
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА</p>	<p>Личност, ипостас, евхаристија, подвиг, обожење, врлине;</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Немачки језик		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ учења немачког језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу. Такође циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.</p>		
РАЗРЕД:	Осми		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	68		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
1. Interkulturelle Erfahrungen Разговор о размени ученика, планирање размене	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривиране средине • Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<ul style="list-style-type: none"> - опише одељење на основу података из формулара; - опише своје одељење; - разуме непознат текст; - реши задатак у вези са прочитаним текстом; - разуме одслушан текст; - формулише индиректна питања; - одговори на имејл тако што поставља питања тражећи информације које га занимају; - на конкретним примерима примени индиректне везнике; - разуме интервју са <i>Au-pair</i> девојком. - реши задатак у вези са прочитаним текстом; - одговори на питања у вези са прочитаним текстом; - на основу описа закључи о ком је техничком уређају реч; 	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини.
2. Medien und Kommunikation			

<p>Разговор о техничким уређајима, социјалним мрежама и давање информација о њима</p>			
<p>3. Menschen rund um uns Описивање људи и њиховог начина живота, изражавање мишљења о њима</p> <p>4. Die erste Klassenarbeit Први писмени задатак</p> <p>5. Unsere Welt Разговор о еколошким проблемима и начинима заштите околине</p> <p>6. Zukunftspläne Изражавање жеља о будућем занимању</p> <p>7. . Damals in Österreich Описивање историјских догађаја и личности</p> <p>8. Typisch Schweiz Давање информација о догађају, начину живота у иностранству, изражавање допадања</p> <p>9. Die zweite Klassenarbeit</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд 	<ul style="list-style-type: none"> - забележи аргументе за и против употребе паметних мобилних телефона; - изрази жељу користећи фразу <i>Ich hätte/möchte/wäre gern</i>; - изрази шта има, а шта би желео да има; – разуме непознат текст; – реши задатак у вези са прочитаним текстом; – преприча текст својим речима; – опише стилове живота различитих особа; - опише различите особе - процене постигнућа везана за претходне теме, <ul style="list-style-type: none"> - користе једноставна језичка средства – - именује занимање на немачком језику; води кратке дијалоге о томе - води кратак разговор <ul style="list-style-type: none"> – - разуме прочитане текстове; из текста извуче кључне информације - осмисли причу користећи се језичким и граматичким искуствима стеченим у току школске године 	

<p>Други писмени задатак</p> <p>10. Zweimal Deutschland Описивање историјских догађаја, начина савременог живота</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста)</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Српски језик (књижевност и граматика), Енглески језик (књижевност и граматика), Грађанско васпитање (размене информација које се односе на изражавање мишљења и давање препорука), Ликовна култура (сликовни приказ), Математика (бројчане вредности), Информатика и рачунарство (ирада презентација)</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Комуникативно-интерактивни приступ, социјална интеракција, индивидуално решавање проблема, индуктивне методе</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	РУСКИ ЈЕЗИК – ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ учења руског језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу. Такође циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.</p>		
РАЗРЕД:	8.разред		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	68 часова		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
В међународном молодјном легере	<ul style="list-style-type: none"> ▫ Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима ▫ Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра ▫ Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд ▫ Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривиране средине ▫ Сарадња са педагошким асистенстом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<ul style="list-style-type: none"> – препознаје познату лексику, изводи и примењује правила; – разуме кључне информације у аудираном материјалу; – да говори о навикама исхране у руској породици. – да употреби заменицу <i>друг друга</i>. – да употреби одричне заменице. – да употреби повратну заменицу <i>себя</i>. – да изрази место и правац 	<p>Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини; Сарадња; Дигитална компетенција</p>
СМИ в нашей жизни	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд 	<ul style="list-style-type: none"> – познаје одређене културолошке одлике Русије; – разуме кључне информације у аудираном материјалу; – да говори о медијима. – да наведе предности и мане медија. 	

<p>Планы на будуще</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<ul style="list-style-type: none"> – да прича о омиљеном филму или омиљеној књизи. – да заинтересује неког да погледа неки филм или прочита неку књигу 	
<p>Из прошлог в будуще</p> <p>Российский рок</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Облик рада- фронтални, индивидуални, групни, у паровима • Наставне методе-комуникативна,аудитивна, илустративна демонстративна, вербално-текстуална игра • Наставна средства-уџбеник, табла, радна свеска, илустрације, цд • Прилагођавање и реализација програма уз уважавање различитих образовних и васпитних потреба и интересовања ученика из депривираних средина • Сарадња са педагошким асистентом који пружа подршку ученицима ромске националне мањине 	<ul style="list-style-type: none"> – разуме кључне информације из аудираног текста; – да уради тест који помаже при избору професије. – да наброји професије и наведем њихове предности и мане. – да говори о свом омиљеном занимању. – да текст подели на мање целине. – да разуме биографију славних личности. – да користи глаголе <i>быть</i> и <i>стать</i> који траже именску допуну у инструменталу. – да користи везнике <i>а, и и но</i>. – да користи компаратив придева и прилога. – да користи суперлатив придева и прилога. – да изрази значење узрока и последице помоћу предлошко-падежних конструкција – да укратко исприча о појединоцима из руске историје. – да искаже могућност/жељу. – да напише текст уз помоћ других текстова. – да напише званично писмо или имејл. 	

		<ul style="list-style-type: none"> – да користи различите предлошко-падежне конструкције за исказивање времена – да говори о музици и музичким правцима; – да разуме и интерпретирам песму на руском језику; – да учествује у анкети о омиљеној музици; – да исприча нешто о музеју Виктора Цоја и Музеју руског рока; – да одреди облик руских презимена; 	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Посматрање и праћење, усмена провера, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, ученички радови/пројекти Писмени задаци Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста)		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Српски језик (књижевност и граматика), Енглески језик (књижевност и граматика), Грађанско васпитање (размене информација које се односе на изражавање мишљења и давање препорука), Ликовна култура (сликовни приказ), Математика (бројчане вредности), Информатика и рачунарство (ирада презентација)		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Путовање, медији, планови за будућу професију, историја Русије, рок музика		

3. ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења слободне наставне активности Медијска писменост је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања, деконструкције и креирања медијских садржаја, које ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу.		
РАЗРЕД:	Пети и Шести		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ПОЈАМ И ФУНКЦИЈЕ МЕДИЈА	<p>Основни задатак наставника који остварује овај програм је да подстиче интересовање ученика за аналитички приступ медијским садржајима и развија одговорно понашање ученика приликом креирања и објављивања медијских порука путем друштвених мрежа и телефонских апликација.</p> <p>Богато свакодневно искуство ученика са медијима, пре свега путем друштвених мрежа и апликација на мобилним телефонима, одличан су ресурс за њихово упознавање са темама и циљевима програма. У процесу остваривања наставе посебно се подстичу:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – идентификује/процени комуникацијски процес у односу медији – публика (корисници); – разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука; – упореди основне особености различитих медија и изводи закључке о функцијама медија; – опише и анализира своје медијске навике; – разликује медијске садржаје од стварности, идентификујући их као конструкте стварности; – деконструише једноставније примере медијских порука; – одговорно креира једноставније медијске садржаје. – критички вреднује оглашавање у различитим медијским садржајима и препознаје профит као основни циљ; – наводи примере манипулације у медијским садржајима којима се подстичу куповина и потрошња, одређена осећања, вредности и ставови потрошача. 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад са подацима</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Естетичка</p> <p>Компетенција</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
ДЕКОНСТРУКЦИЈА И КОНСТРУКЦИЈА МЕДИЈСКЕ ПОРУКЕ	<ol style="list-style-type: none"> 1) интерактивност, која се потврђује у договарању наставника и ученика о темама, иницијативи и активном учешћу ученика у предлагању медијских садржаја које ученици свакодневно прате на интернету и сл.; 2) рад у групама као облик рада који подстиче развој компетенције за комуникацију и сарадњу, значајне за разумевање феномена медија; 3) креативност, која се развија кроз стваралачки однос према медијима 4) пројектна настава, која омогућава синтезу истраживачког и стваралачког приступа медијима, јачање сарадње, иницијативе и предузетничких могућности ученика. <p>Активности су засноване на разговору о личним искуствима са медијима – праћењем, креирањем, објављивањем и дељењем</p>		
ОГЛАШАВАЊЕ			

МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МОБИЛНИМ ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И ПРЕТРАЖИВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ	<p>својих медијских садржаја и садржаја које су креирали други. Поред упознавања ученика са основним темама предмета, циљ активности је и стицање увида у медијске навике ученика, интересовања, вредности, као и однос према медијима. Програм се остварује кроз следеће активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - креативне радионице - форум татар - организовање дебата и дискусија - панел дискусије - задавање проблемских ситуација (нпр. Ситуације које су ризичне, а задатак ученика је да размотри могуће понашање, ризике и решења - организовање акција у заједници и у школи - израда паноа и других форми изражавања - обрада тема кроз истраживачке задатке - израда брошура, флајера у које можемо да укључимо и родитеље - обрада теме на школском сајту и у школским новинама. - израда презентације, - рад на пројектима, гледање и анализа видео прилога - повезивање са вршњацима из других школа или држава, - посете разним дешавањима. 	<ul style="list-style-type: none"> – разликује функције и могућности мобилних дигиталних платформи; – идентификује недостатке и предности мобилног телефона као уређаја за комуницирање, информисање и забаву; – препознаје сврху и начин функционисања претраживача „на мрежи” и агрегатора садржаја; – вреднује и разврстава једноставније примере информација са интернета према изворима из којег потичу, делећи их на поуздане и непоуздане; – препознаје ризично понашање на друштвеним мрежама. 	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>1 Постигнућа ученика се прате и вреднују формативно током целог процеса. Прати се и вреднује на који начин ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како брани своје ставове, изводи закључак, учествује у дебати, да ли је способан да прихвати другачије мишљење, како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли показују критичко мишљење и колико су креативни.</p> <p>2 За неке садржаје се могу применити и следећи видови вредновања: презентације ученика, писање есеја и израда квизова.</p>		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>Грађанско васпитање, српски језик и књижевност, информатика и рачунарство.</p>		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	<p>Медији и публика (корисници). Традиционални медији (штампа, радио, телевизија, филм) и нови медији (интернет). Улога и место медија у савременом друштву. Медијски садржаји као конструкти стварности. Деконструкција и конструкција медијских порука. Медијске навике (Мој медијски дан). Комерцијални медијски садржаји у различитим медијима (рекламе, скривене поруке намењене пласирању одређених идеја, садржаја и животних стилова). Профит као циљ оглашавања. Утицај медијских садржаја на осећања, вредности и понашање публике – куповину и потрошњу. Комуникација у дигиталном окружењу. Поузданост и веродостојност информација на интернету. Претраживачи „на мрежи” и агрегатори садржаја. Вредновање и селекција доступних информација. Персонализована претрага на Гуглу. Анализа апликација на мобилном телефону. Зависност од мобилних телефона.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Цртање, сликање, вајање		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења слободне наставне активности <i>Цртање, вајање и сликање</i> је да ученик кроз ликовни рад развијастваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање, естетичке критеријуме и способност ликовног изражавања.		
РАЗРЕД:	5		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
	<p>Подстицати ученике да користе што различитије изворе и врсте информација, да их критички процењују, као и да их користе као подстицај за стварање оригиналног ликовног рада.</p> <p>Планирање наставе</p> <p>Планирање активности које на специфичан начин развијају међупредметне компетенције, рад са подацима и информацијама, развијање компетенције за учење и за комуникацију (изражавање идеја, ставова, емоција, порука кроз ликовне технике), развијање дигиталних компетенција, за посебно заинтересоване и надарене ученике осмислити листу могућих домаћих задатака, испланирати бар један тимски, ликовни пројекат у току године за сваку од три наведене наставне области</p> <p>Остваривање наставе учења комбиновање различитих наставних метода и техника које мотивишу ученике и омогућавају максимални развој индивидуалних потенцијала.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – црта креирајући линије различитих вредности комбиновањем материјала, угла и притиска прибора/материјала; – црта према задатом моделу приказујући односе величина које опажа; – илуструје причу, бајку или песму одабраном цртачком техником; – обликује, према моделу, фигуре од меког материјала стилизујући сложени облик; – обликује, у самосталном и тимском раду, скулптуре или употребне предмете од материјала за рециклажу; – наслика ликовни рад према задатом или одабраном моделу приказујући тонове које опажа; 	<p>Компетенција аучење</p> <p>Естетичка компетенција а</p> <p>Комуникација а</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Одговоран</p> <p style="text-align: right;">одн</p> <p>оспрема здрављу</p> <p>Одговоран</p> <p style="text-align: right;">одн</p> <p>оспрема околини</p> <p style="text-align: right;">3</p>

ЦРТАЊЕ	<p>Цртање</p> <p>Планирање и реализација четири групе задатака: цртање на основу опажања, по задатом моделу (портрет, аутопортрет, поставка мртве природе, воће, поврће, биљке или предмети) који је одабрао наставник; цртање на основу опажања према моделу који је одабрао ученик; илустровање (приче, бајке, песме...) и цртање на основу маште.</p> <p>МЕТОДИЧКО-ДИДАКТИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА</p> <p>- објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација -показивање основних цртачких техника - објашњавање и упознавање са основним ликовним елементима -индивидуални рад и рад у групама - коректуре и естетске анализе (заједно са ученицима) - рад по природи (моделу) - посете културним институцијама (музеји, галерије) -</p>	<ul style="list-style-type: none"> - обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком, сликарском или вајарском техником; - изрази цртежом, сликом и скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу; - обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику; - разликује цртачке, сликарске и вајарске технике, материјал и прибор; - чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада; - учествује у активностима које доприносе добробити школе и локалне заједнице. 	<p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Предузимљивост и оријентација према предузетништву</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>
ВАЈАЊЕ	<p>Вајање</p> <p>Реализација две групе задатака који се везују за материјал и поступак обликовања: моделовање меким материјалима; конструисање и обликовање комбинованим материјалима и материјалима за рециклажу.</p> <p>МЕТОДИЧКО-ДИДАКТИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА</p> <p>-репродукције 2д и 3д уметничких дела и уочавање разлика - демонстрација рада у појединим материјалимаглина, глинамол... - индивидуални, рад у пару и групи са ученицима - рад по природи - коректура и естетска анализа</p>	-	

СЛИКАЊЕ	<p>Сликање</p> <p>Реализовати три групе задатака: слободно сликање на основу маште; сликање на основу посматрања; сликањена основу утиска о визуелним, аудио и аудиовизуелним садржајима (ликовно дело, снимак уметничке игре, филм, музичко дело, фотографија, игрица...).</p> <p>МЕТОДИЧКО-ДИДАКТИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА</p> <p>Објашњавање, разговор - демонстрирање осн.сликарских техника - показивање репродукција познатих сликара (чисте и замућене боје) - креирање вежби и њихова примена - коректуре и ест. анализе - рад по природи и рад из маште - посета позоришту</p> <p>-кроз разговор и објашњавање упознавање ученика са основним вајарским материјалима и техникама</p>	—	
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Упознавање ученика са начинима вредновања и постигнућима</p> <p>-Приликом сваког вредновања постигнућа ученици добијају повратну информацију како да побољшају свој резултат и учење</p> <p>-Самопроцена- развијање способности опажања, изражавања, критичког и стваралачког мишљења код ученика</p> <p>-Формирање и чување мапе ученичких радова</p> <p>-Поставка изложби ученичких радова</p>		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>ликовна култура, српски језик и књижевност, историја, географија, биологија, математика, техника и техноллогија, информатика и рачунарство, физичко и здравствено васпитање, музичка култура</p>		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	<p>ЦРТАЊЕ</p> <p>Својства линија.Врсте цртежа.</p> <p>Цртачке технике</p>		
	<p>ВАЈАЊЕ</p> <p>Својства облика.</p> <p>Стилизовање облика. Вајарске технике.</p>		
	<p>СЛИКАЊЕ</p> <p>Примарне, секундарне и терцијарне боје.Локални тон.</p> <p>Сликарске технике.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења слободне наставне активности <i>Вежбањем до здравља</i> је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама		
РАЗРЕД:	ПЕТИ И ШЕСТИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36 часова		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА	Појам и врсте здравља, начини његовог праћења и чувања	– дефинише појам здравља, разликује физичко, ментално и социјално здравље и образлаже утицај вежбања на здравље – упореди специфичности вежбања у спорту и ван спорта – разликује правилно од неправилног вежбања и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима – има увид у сопствене разлоге вежбања и истрајава у вежбању – препозна ситуације у којима не сме да вежба – препозна утицај различитих вежбања на физички изглед и здравље – повеже позитиван и негативан утицај вежбања на имунитет	Опште и међупредметне компетенције: • Компетенција за целоживотно учење • Комуникација • Рад са подацима и информацијама • Дигитална компетенција • Решавање проблема • Сарадња • Одговоран однос према здрављу
	Утицај вежбања на здравље, раст и развој Специфичности вежбања у и ван спорта Правилно и неправилно вежбање Мотивација за вежбање и фактори који утичу на одустајање Вежбање и имунитет Значај вежбања на чистом ваздуху Вежбање и очување животне средине Повреде при вежбању и прва помоћ		
ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ	Исхрана као извор енергије	– поштује еколошка правила у средини где вежба – правилно поступа у пружању прве помоћи при повредама у вежбању – критички вреднује идеале физичког изгледа који се намећу као и начине за њихово достизање	
	Карактеристике основних животних намирница важних за вежбање Гојазност и мршавост – ризици и компликације Како и где се информишемо о здравом начину исхране		

	Различите врсте дијета и њихови позитивни и негативни ефекти Правилна исхрана пре и после вежбања	– користи поуздане изворе информација о утицају исхране и вежбања на здравље и физички изглед – разликује добро од лошег држања тела и коригује сопствено држање тела – препозна ризике гојазности и мршавости – наведе принципе правилне исхране и примењује их у свом свакодневном животу – критички се односи према рекламираним производима животних намирница – аргументовано дискутује о физичким активностима и начину исхране и ризицима неодговарајућих дијета – аргументује значај вежбања после болести и неких повреда – поштује потребе и могућности различитих учесника у вежбању и наведе примере равноправности и неравноправности у спорту – преферира физичке активности на свежем ваздуху са другом децом у односу на седење код куће за компјутером	<ul style="list-style-type: none"> • Одговоран однос према околини • Одговорно учешће у демократском друштву
ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД	Правилно држање тела и физички изглед Претерана употреба дигиталних технологија и последице на здравље и физички изглед Утицај вежбања и здравих начина живота на физички изглед Остваривање права детета на раст, развој, здравље, игру и дружење кроз вежбање прилагођено могућностима и потребама Доступност опреме и простора за вежбање Вежбање после болести и повреда Значај вежбања за особе са сметњама у развоју и инвалидитетом и спортови прилагођени њиховим могућностима		
У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ			
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Наставник пратити и вреднује показатеље напретка као што су начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како брани своје ставове. Поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Биологија Музичка култура Информатика Математика Страни језик		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Вежбање Здравље Мотивација Спорт Исхрана Имуитет Повреде Прва помоћ Дигиталне технологије Сметње у развоју Инвалидитет		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ – слободна наставна активност		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ је да ученик развије стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад и да подстакне интелектуални, социјални, емоционални и морални развој ученика као и да развије опажање, естетске критеријуме, радозналост и ојача самопоуздање и способност за креативно решавање задатака стварајући одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.		
РАЗРЕД:	ПЕТИ И ШЕСТИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Подстицање индивидуалног емотивног доживљаја при извођењу музичких дела певањем и свирањем кроз рад на различитом садржају традиционалне и уметничке музике, које су примерене гласовним могућностима и узрасту ученика. Садржаје песама повезивати са садржајима осталих наставних предмета када је могуће (ученици и школа, годишња доба, празници и обичаји, завичај и домовина, природа и околина, животиње...).</p> <p>Читање са листа ритмичких записа активира највећи број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, моторику .</p> <p>Заједничко музицирање, певање или свирање развија осетљивост за друге учеснике у музичком догађају , тимски рад и толеранцију.</p> <p>Кроз извођење музике, а у оквиру индивидуалних могућности ученика, подстиче и развијање личног стила изражавања.</p> <p>Кроз индивидуално и вишегласно гласовно и инструментално извођење инсистирати на поставци тона, интонацији, правилном дисању, агогици, дикцији, ритму, динамици, поштовању различитости у групном раду (ансамблу)</p> <p>.Елементе музичке писмености треба обрађивати кроз одговарајуће музичке примере и композиције, од нотне слике и тумачења према звуку.</p> <p>Репертоар одређује наставник сходно саставу и узрасту групе ученика, поштујући мишљење и жеље ученика, узимајући у обзир одговарајућа дела домаћих и страних аутора разних</p>	<p>-примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела;</p> <p>– препознаје елементе динамике у свакодневном животу;</p> <p>– анализира врсте такта и ритам у уметничким делима;</p> <p>– препознаје боју тона у складу са садржајем композиције;</p> <p>– изводи композиције домаћих и страних аутора самостално и у групи, користећи глас, покрет и инструменте;</p> <p>– изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора;</p> <p>– искаже своја осећања у току извођења музике;</p> <p>– примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;</p> <p>– учествује у манифестацијама;</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>

	<p>епоха и стилова, тематски разноврсне и усклађене са применом.</p> <p>Организовати јавне часове, учествовати на разним манифестацијама у школи и ван ње, посета концертима.</p>		<p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>ТЕЛО КАО ИНСТРУМЕНТ</p>	<p>У оквиру ове теме обједињене су три групе вештина: когнитивне, социјално-емоционалне и организационе. Зато Изабрати примере на којима ће ученици схватити сложеност и значај коришћења тела као инструмента.</p> <p>У процесу реализације програмских садржаја наставник треба да уведе ученике у одређену тему, кроз кратки теоријски приказ или аудио-видео запис, а затим да их кроз конкретне задатке усмери на истраживање које може да се односи на различите аспекте деловања.</p> <p>Здравствени аспект кроз побољшање концентрације и правилног дисања, развијање самопоуздања при контроли покрета, јачање мускулаторног система, различитих стимулација и уопштено свесности о своме телу, обрадити кроз предавања у којима ће учешће узети и ученици.</p> <p>За почетак рада предлаже се примена примера тапшалица и бројалица, од једноставнијих ка сложенијим. Пожељно је да се ученицима да слобода у креирању ритмичке пратње, како би спознали своје могућности.</p> <p>Развијати способност импровизације ритма кроз музичка питања и одговоре, доступне аудио визуелне материјале и стварање аранжмана.</p> <p>У циљу упознавања извора као грађе за истраживање елемената и техника телесних перкусија, може да се остварује и кроз посете појединим институцијама, као и гостовања експерата у школу.</p> <p>Ученици стечена знања из ове области такође могу презентовати ученицима првог циклуса основног образовања, преузимајући улогу вршњака ментора.</p> <p>Рад у групама и радионицама је користан у комбинацији са осталим начинима рада., као вид премошћавања стидљивости или анксиозности од јавног наступа.</p> <p>Организовати јавне часове и повезивати ученике .</p>	<ul style="list-style-type: none"> – користи различите технике телесних перкусија самостално и у групи; – примењује технике правилног дисања у свакодневном животу; – препознаје говор тела, свој и своје околине; – контролише покрете користећи концентрацију; – сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости; – процени сопствене могућности у примени телесних перкусија; – самостално осмишљава и импровизује покрете за ритмичке аранжмане; – контролише сопствене покрете у циљу боље координације; – својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу; 	<p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p>

<p>КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУ</p>	<p>Основна идеја теме је да се код ученика развија конструктивно размишљање путем стварања атмосфере где ученици сами постављају питања. Типови питања којима се доводи до развоја критичког мишљења: <i>меморијска</i>, где се траже чињенице, <i>транслацијска</i>, где се тражи преобликовање информација, <i>интерпретацијска</i>, где се установљавају везе између идеја, чињеница, дефиниција, вредности, <i>аналитичка</i>, где се доводи у сумњу и која траже додатна објашњења, <i>синтетичка</i>, уз које се креативно решавају проблеми помоћу оригиналног мишљења или могућих алтернатива, <i>евалуацијска</i>, где се долази до закључка о добром или лошем и где се заузима став.</p> <p>Коришћењем различитих метода и техника, као што су шешира, дрво проблема, грозд техника и друге, наставник приближава ученицима решење проблема. Након тога се приступа анализи музичког дела, изведеног или слушаног, користећи научена питања и технике критичког мишљења, које резултирају доношењем појединачног и групног мишљења/става. Ученици уочавају доминантна својства по којима су музички инструменти одабрани, изражајни ефекти примењени, музички облици препознатљиви, затим постепено проучавају сложеније облике. На исти начин, поступно проучавају природу, окружење, жива бића и вербално и визуелно изражавају и пореде утиске, те самостално доносе ставове.</p> <p>Организовати дебате, дискусије, пројекте, израда презентација и есеја.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – критички анализира своје и туђе извођење; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – објасни и примени различите технике критичког мишљења; – самостално поставља питања везана за дату тему; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима; – вербализује свој доживљај музике; – искаже свој доживљај музике кроз друге уметности. – критички просуђује утицај музике на здравље ; – разуме и користи интеркултурални дијалог; – примењује различите врсте писмености (језичке, медијске, културне, научне...); – разуме концепт инклузије и осетљив је према различитостима; – самостално анализира музичка дела, користећи научене технике критичког мишљења. 	
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Процес праћења и вредновања ученичких постигнућа не заснива се на класичним индивидуалним проверама. Наставник континуирано прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у извођачким и осталим активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, примењују, процењују итд. Музички квизови или улазни и излазни тестови како би се утврдили ефекти рада на нивоу знања, вештина, ставова. Посебно поуздани показатељи су квалитет извођења и примене наученог, редовно похађање часова. Даље способност да се нађе сличност или разлика у музичком делу, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиди последице, дају креативна решења. Наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког</p>		

	вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Садржаје дела повезивати са садржајима осталих наставних предмета када је могуће (ученици и школа, годишња доба, празници и обичаји, завичај и домовина, природа и околина, животиње...). Историју музике са историјским периодима и значајним догађајима, покрет уз певање и свирање са здравственим васпитањем, разнолике језике са постојећим језицима у школи, линију и илустрацију за исказивање става и доживљаја музике итд.
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА :	<p>Извођење музике: Проширивање знања о музичким елементима. Изражајна својства динамике као и врста, карактер и примена темпа. Примена динамике, темпа и ритма у свакодневном животу. Тон: боја и текстура. Ритам: дводелни, троделни, четвороделни и мешовити. Повезивање звука и ритма. Проширивање искуства ученика у коришћењу различитих музичких средстава за рад у процесу музичког изражавања и обликовања; Индивидуално и групно певање. Двоглас. Троглас.</p> <p>Тело као инструмент: Синхронизација различитих менталних и физичких капацитета. Координација различитих менталних и физичких капацитета. Правилно дисање. Концентрација. Говор тела. Јачање одређених делова тела. Рефлекс. Пажња. Брзина реаговања на различите захтеве из окружења. Развој свесности о нашем телу, контроли покрета и јачању мишића, као и бољој координацији и балансу. Стимулација и активација организма на психомоторном и когнитивном нивоу. Истраживање унутрашњег ритма и звука свога тела. Body percussion. Индивидуално и групно свирање.</p> <p>Критичко мишљење: КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУ Технике критичког мишљења. Дрво проблема. Дебата. Шест шешира. Мозгалица. Трибине. Вештине критичког мишљења: комуникација, сарадња, препознавање проблема, решавање проблема. Вештина постављања питања: меморијска, транслацијска, интерпретацијска, аналитичка, синтетичка, евалуацијска. Обликовање оригиналног мишљења. Музичка критика. Анализа композиције. Развијање способности и интересовања за целоживотно образовање.</p>

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЗАНИМЉИВА НАУКА		
ЦИЉ УЧЕЊА:	<p>Циљ учења овог предмета да ученици на занимљив, очигледан и практичан начин продубе и прошире своја сазнања из природних наука (ФИЗИКА, ХЕМИЈА, БИОЛОГИЈА). Уз повезивање ова 3 наставна предмета али и уз корелацију са осталим предметима и свакодневним животом, код ученика ће се развијати интересовање за природне науке.</p> <p>Ученици ће се детаљније упознавати са природним појавама и основним законима природе, оспособљавати за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицати знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду. Код ученика ће се, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развијати одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем. Ученици ће кроз изучавање развоја хемије у Србији и свету, стицати знања и компетенције за разумевање значаја научних података и сазнања. Ученици ће се оспособљавати за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања. Код ученика ће се развијати способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу, тимски рад и одговоран однос према себи, другима и животној средини.</p>		
РАЗРЕД:	СЕДМИ ИЛИ ОСМИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ФИЗИКА 1. АСТРОНОМИЈА 2. СУНЧЕВ СИСТЕМ 3. БРЗИНА СВЕЛОСТИ 4. РАЗВОЈ КАЛЕНДАРА 5. ЗАКОНИ ФИЗИКЕ У СВАКОДНЕВНОМ ЖИВОТУ	Начин реализације: Настава ће се остваријати кроз стално повезивање садржаја различитих природних наука и свакодневног живота. Акценат ће бити на практичној и очигледној настави и употреби мултимедијалних средстава, огледа, посета научним центрима и музејима.	– образложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора; – формулише истраживачки задатак; – планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником;	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском
БИОЛОГИЈА 1. ПОНАШАЊЕ ЖИВОТИЊА			

<p>2. ЕКОЛОГИЈА И ЖИВОТНА СРЕДИНА 3. УГРОЖАВАЊЕ И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ</p>		<p>– користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; - сврсисходно понаша и користи изворе знања у музејима и научним центрима – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и одрживом развоју; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.</p>	<p>друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка Компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>ХЕМИЈА</p> <p>1. РАЗВОЈ ХЕМИЈЕ У СВЕТУ 2. ИСТОРИЈА ХЕМИЈЕ У СРБИЈИ 3. АТОМСКА ТЕОРИЈА – ИСТОРИЈСКИ ПРИСТУП 4. ПСЕ – ИСТОРИЈСКИ ПРИСТУП 5. ХЕМИЈСКА ВЕЗА – ИСТОРИЈСКИ ПРИСТУП 6. МЕРЕЊЕМ ДО ЗАКОНА – КРИТИЧКИ И ИСТОРИЈСКИ ПРИСТУП 7. БИОХЕМИЈА</p>			
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>1. Постигнућа ученика се прате и вреднују формативно током целог процеса. Прати се и вреднује на који начин ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како брани своје ставове, изводи закључак, учествује у дебати, да ли је способан да прихвати другачије мишљење, како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли показују критичко мишљење и колико су креативни. 2. За неке садржаје се могу применити и следећи видови вредновања: истраживачки радови, презентације ученика, писање есеја и израда квизова.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Физика, хемија, биологија, информатика и рачунарство</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Наука, физика, хемија, биохемија, биологија, животна средина, астрономија, екологија, истраживања, ИКТ, тимски рад, историјски и критички приступ, огледи, музеји, научни центри.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења слободне наставне активности Филозофија са децом је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће подстаћи и убрзати његов интелектуални развој и унапредити вештине размишљања, закључивања, самосталног, критичког и креативног мишљења.		
РАЗРЕД:	7. или 8. разред		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36/34 часа		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Појам добра/зла Појам уметности Појам правде Појам слободе Појам среће	-дискусија -истраживање -индивидуални рад -групни рад -радионице -дебате -презентације (ученика или наставника)	– критички промишља и анализира питања и проблеме свог окружења – са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин – јасно изрази сопствене мисли и осећања – практикује интелектуалну отвореност и радозналост – уважава релевантне аргументе - практикује толеранцију и разлике у мишљењу	Компетенција за целоживотно учење Сарадња Решавање проблема Одговорно учешће у демократском друштву Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Естетичка компетенција
Појам толеранције Појам вршњачког насиља Појам истине/лажи Појам живота Појам времена и простора Појам пријатељства Појам храбрости	-дискусија -истраживање -индивидуални рад -групни рад -радионице	– исказе објективност и непристрасност у процени властитих и туђих становишта, поступака и постигнућа – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања	

	<ul style="list-style-type: none"> -дебате -презентације (ученика или наставника) 	<ul style="list-style-type: none"> - развије осетљивост за социјални и културни контекст – учествује у расправи која доприноси атмосфери отворености и узајамног уважавања – преузме одговорност за сопствене поступке, однос према природном и друштвеном окружењу, – усвоји интелектуалне врлине истинољубивости 	
<p>Појам бога Појам човека Појам мудрости и знања Појам света Појам природе Појам једнакости и различитости Појам љубави</p>	<ul style="list-style-type: none"> -дискусија -истраживање -индивидуални рад -групни рад -радионице -дебате -презентације (ученика или наставника) 		
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - континуирано праћење напретка ученика кроз њихове ставове и аргументацију -вредновање међусобне сарадње ученика кроз рад на одређену тему -квизови, улазни и излазни тестови -самоевалуација 		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Историја (развој људских права кроз историју) Српски језик и књижевност (филозофија у књижевности) Рачунарство и информатика (употреба дигиталних ресурса) Грађанско васпитање (развијање толеранције, емпатије, спречавање насиља)</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Критичко мишљење, креативност, морална начела, правда и једнакост</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Предузетништво		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ учења слободне наставне активности Предузетништво је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.		
РАЗРЕД:	Седми или осми		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36 или 34		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Заштита права потрошача	Разговарамо на теме: - однос цене и квалитета производа/услуге - декларација производа - уговорна обавеза за услугу - остваривање права потрошача	– наведе основна права потрошача и начине њихове заштите; – на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета; – посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности; – повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања; – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања; – се укључи у иницијативе које се покрећу у школи; – разликује особине лидера и менаџера; – одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; – планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије); – учествује у осмишљавању пословне идеје; – информише се о постојању сличних производа на тржишту;	Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Свет рада	Разговарамо на теме: - свет занимања некад, сад и у будућности. - професионална оријентација. - професионални развој. - форма и функција CV и мотивационог писма. - концепт целоживотног учења.		
Покрени себе и друге	Разговарамо на теме:		

	<ul style="list-style-type: none"> - покретање иницијативе. - менаџмент и лидерство. 	<ul style="list-style-type: none"> – комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима; – примењује правила пословне комуникације; – поштује етичке принципе у пословању; – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа; – учествује у промоцији и продаји производа; – презентује рад свог тима. 	
Ученичка предузећа	<p>Разговарамо на теме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - појам предузећа (привредног субјекта). - производ и/или услуга. - појам тржишта. - људски и материјални ресурси 		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како комуницирају и сарађују, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, дају креативна решења, како представљају резултате свога рада		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	Математика, информатика, техника и технологија, српски језик, енглески језик, немачки језик, руски језик		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:	Предузеће, производ, услуга, тржиште, цена, квалитет		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	УМЕТНОСТ – слободна наставна активност		
ЦИЉ УЧЕЊА:	је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.		
РАЗРЕД	СЕДМИ И ОСМИ		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36/34		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА	<p>Упознавање ученика са одабраном баштином народа свих континената из области визуелних уметности и културе. Ради постизања динамике наставе и подстицања радозналости и стваралачког мишљења, сваки континент представи другим уметничким дисциплинама. Применити индивидуални истраживачки рад- ученици припремају кратке дигиталне презентације или видео прилоге. Наставник даје истраживачке теме и поставља јасне критеријуме према којима ће проценити квалитет презентације. Може се применити моделовање, дизајнирање, обликовање употребних предмета, истраживати кроз компаративну анализу. Ученици могу да се поделе у мање групе које ће припремити краће презентације о сличностима и разликама између: обичаја, најстаријих градова, архитектуре храмова, традиционалне одеће или писма древних народа. Ученици које ове културе посебно занимају могу да ураде додатна истраживања. Посете музеја, разгледање дигиталних збирки, он лајн састанци са стручњацима, гледање филмова, стрипова,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – образложи значај традиционалне визуелне уметности за идентитет народа и појединца; – повеже карактеристичан артефакт са континентом и културом којој припада; – обликује ликовне радове са препознатљивим елементима одабране културе; – опише одабрани продукт визуелних уметности и процес његове израде; 	<ul style="list-style-type: none"> -Компетенција за целоживотно учење -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Комуникација -Сарадња -Рад са подацима и информацијама -Дигитална компетенција

<p>ТРАДИЦИОНАЛНА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ БАЛКАНА И СРБИЈЕ</p>	<p>Наставник треба да уведе ученике у тему кроз кратки теоријски приказ или аудио-видео запис, а затим да их кроз конкретне задатке усмери на истраживање које може да се односи на изучавања музичког наслеђа у односу на временски и просторни оквир настанка, носиоце, примаоце, контекст настанка. У циљу упознавања материјалних извора као грађе за истраживање, може се посетити етнографски музеј - збирке и музејске поставке или организовати посета кустоса школе. У оквиру народне уметности, ученике упутити на значај старих уметничких заната и њихов опстанак, а као крајњи продукт тог рада било би организовање изложбе ученичких радова. Може се проучавати: музика, плес, ношња, обичаји, обреди, начин живота из различитих географских локалитета и у том случају сарађивати са културно уметничким друштвима или певачким етно групама.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – пореди основне одлике традиционалне визуелне уметности два или више народа; – објасни значај и улогу културног наслеђа; – објасни главне карактеристике традиционалне музике на простору Балкана и Србије и њихов међусобни утицај; – прикаже елементе прожимања традиционалне музике различитих народа на простору Балкана на музичким примерима; – презентује традиционалну музику карактеристичну за различите крајеве Балкана и Србије; – прикаже начине очувања музичког културног наслеђа; 	<ul style="list-style-type: none"> -Одговорно учешће у демократском друштву -Предузимљивост и оријентација ка предузетништву -Одговоран однос према здрављу -Одговоран однос према околини
<p>МОДЕРНО ДОБА И МУЗИКА</p>	<p>Ученици могу да истражују развој модерних технологија у служби широке заступљености примењене музике у медијима, односно мултимедијалним уметностима. Ученици упознају сценску музику, музику на филму, позоришту, радију, телевизији и интернету кроз приказивање видео материјала који ће подстаћи истраживачке задатке, презентације, дебате, интервјуе, критике. Истраживање маркетинга у музици – како се промовише музички догађај или музичко дело, на који начин музика утиче на маркетинг другог производа. Колики је значај музике у рекламама. Ради унапређивања маркетинга школе ученици припремају материјал за израду спота за химну школе, цингла за различита дешавања користећи ИКТ. Спровести истраживања шта је то музичка критика, шта је предмет уметничке критике, ко може бити музички критичар, који је значај уметничке критике за извођача и публику. Писање уметничке критике после посете концерту, оперској представи, мјузиклу. Примењују се :</p> <p>Облици рада- фронтални, групни, комбиновани, индивидуални, рад у паровима</p> <p>Наставне методе- монолошко-дијалозна, рад по нотном тексту, рад по слуху, демонстрација, разредно музицирање, слушање музике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – објасни како савремене технологије утичу на развој музике; – презентује начине промоције музичких дела и догађаја; – прикаже примену музике у другим уметностима; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима. – комуницира учтиво, јасно и аргументовано уз уважавање различитих мишљења, идеја и естетских доживљаја; – проналази, самостално и у сарадњи са другима, релевантне податке и информације користећи савремену технологију; – учествује активно, према сопственим способностима и интересовањима, у истраживачком и радионичком раду. 	

	<p>Користе се наставна средства: клавир, табла, компјутер, уџбеник, слике, инструменти, свеске.</p> <p>Користе се нове технологије: Гугл учионица, дигитални уџбеник, паметна табла, Ју тјуб канал, ПП презентације, таблети.</p>		
ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА	<p>Процес праћења и вредновања ученичких постигнућа не заснива се на класичним индивидуалним проверама. Наставник континуирано прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у извођачким и осталим активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, примењују, процењују итд. Музички квизови или улазни и излазни тестови како би се утврдили ефекти рада на нивоу знања, вештина, ставова. Посебно поуздани показатељи су квалитет извођења и примене наученог, редовно похађање часова. Даље способност да се нађе сличност или разлика у музичком делу, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, тако да ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где се налази у процесу развоја. Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања у вези са тим шта ученик осећа као препреке у свом развоју, као и на које начине се оне могу превазићи.</p>		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)	<p>Садржаје повезивати са садржајима осталих наставних предмета када је могуће (ученици и школа, годишња доба, празници и обичаји, завичај и домовина, природа и околина, животиње...). Историју музике са историјским периодима и значајним догађајима, покрет уз певање и свирање са здравственим васпитањем, разнолике језике са постојећим језицима у школи, линију и илустрацију за исказивање става и доживљаја музике са ликовном културом, географију, биологију, предузетништво са маркетингом у музици, информатику са савременом технологијом итд.</p> <p>Српски језик, страни језици, верска настава, грађанско васпитање, историја, биологија, информатика.</p>		
КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА :	<p>ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА Визуелна уметност народа Аустралије и Новог Зеланда (сликарство аустралијских Абориџина, традиционална тетоважа Маора) Уметност америчких народа (тотеми, керамика, ћилими, корпе) Култура древне Индије, Кине и Јапана (градови, храмови, одећа, писмо) Уметност народа Африке (маске и штитови) Словенска традиција (митологија, симболика и орнаментика) ТРАДИЦИОНАЛНА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ БАЛКАНА И СРБИЈЕ Културно наслеђе (значај и улога) Традиционална музичка уметност Балкана (основне карактеристике у односу на ентитет и међусобни утицаји, сличности и разлике) Традиционална музика Србије (певање, свирање, обичаји, обреди, ношња, кола...) Начини очувања културног наслеђа МОДЕРНО ДОБА И МУЗИКА Савремене технологије и музика.Маркетинг у музици. Примењена музичка уметност.Музичка критика и интервју.</p>		

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Свакодневни живот у прошлости		
ЦИЉ УЧЕЊА:	Циљ изучавања предмета је проширивање знања из области опште културе и оспособљавања ученика да, кроз упознавање са начином живота људи у прошлости, боље разумеју свет и време у коме живе и развију свест о континуитету и укоренености. Ученици би требало да се упознају са специфичностима динамике културних промена и да науче како да сагледају себе у контексту “другог”, да би сопствени идентитет што потпуније интегрисали у шири контекст разуђене и сложене садашњости.		
РАЗРЕД:	седми и осми		
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:	36/34		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције
Увод	У настави користити задатке који захтевају примену наученог. Неопходно је вршити стално поређење са Савременим добом. Не дозволити претерану фактографију. Неопходно је повезивати школско и ваншколско искуство ученика. Монолошко-дијалoшка метода. Илустративна и текстуална метода.	Разумевање појма свакодневни живот. Разумевање појма прошлост. Разумевање значаја проучавања свакодневног живота у прошлости.	Компетенција за учење. Комуникација и сарадња међу ученицима.
Новац и банке, некад и сад	У настави користити задатке који захтевају примену наученог. Неопходно је вршити стално поређење са Савременим добом. Не дозволити претерану фактографију. Неопходно је повезивати школско и ваншколско искуство ученика. Монолошко-дијалoшка метода. Илустративна и текстуална метода. Коришћење дидактичког материјала. Исписивање основних појмова на табли.	Разуме појам новац, нумизматика, банка. Усвоје знања о улози новца и банака у свакодневном животу људи некад и сад. Употпуне знања о историји српског новца.	Компетенција за учење. Комуникација и сарадња међу ученицима. Одговорно учешће у демократском друштву.
Свакодневни живот у Европи и свету од краја 15 до краја 19 века.	У настави користити задатке који захтевају примену наученог. Неопходно је вршити стално поређење са Савременим добом. Не дозволити претерану фактографију. Неопходно је повезивати школско и ваншколско искуство ученика.	Усвоје и прошире знања о разликама између свакодневног живота данас и у прошлости.	Одговорно учешће у демократском друштву.

<p>Свакодневни живот Срба од краја 15 до краја 19 века</p>	<p>Монолошко-дијалoшка метода. Илустративна и текстуална метода. Коришћење дидактичког материјала. Исписивање основних појмова на табли. Посета музеју и историјским споменицима.</p> <p>У настави користити задатке који захтевају примену наученог. Неопходно је вршити стално поређење са Савременим добом. Не дозволити претерану фактографију. Неопходно је повезивати школско и ваншколско искуство ученика. Монолошко-дијалoшка метода. Илустративна и текстуална метода. Коришћење дидактичког материјала. Исписивање основних појмова на табли.</p>	<p>Стекну знања о свакодневном животу у Новом веку. Развију способност повезивања знања и слободног исказивања истраживачке радозналости. Стекну знања о свакодневном животу у Европи и свету од краја 15 до краја 19 века.</p> <p>Стекну знања о свакодневном животу Срба од краја 15 до краја 19 века. Развијају толерантан однос према другима и различитостима у савременом свету у којем живе. Развијају истраживачку радозналост. Усвоје и прошире знања о разликама између свакодневног живота данас и у прошлости.</p>	<p>Компетенција за учење.</p> <p>Комуникација и сарадња.</p> <p>Дигитална компетенција.</p> <p>Естетска компетенција.</p> <p>Одговоран однос према околини, као и према свом здрављу.</p>
<p>ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА</p>	<p>Процене од стране наставника и ученика о ангажовању, учешћу, познавању садржаја, презентовању идеја и њихове реализације, мотивисаности за тимски рад и квалитет комуникације са свим актерима у настави. Праћење, вредновање учења остварује се путем усмених одговора, активности, презентација, реферата.</p>		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА (навести области предмета)</p>	<p>Корелација се остварује са следећим предметима: историја (политичке прилике у свету и код нас), географија (Европа, границе европских држава), Српски језик (књижевност), Информатика и рачунарство (презентације), Ликовна култура (Хуманизам и ренесанса), Музичка култура (музика од 15. до 18. века), Верска настава (Реформација, Римокатоличка црква, инквизиција), Грађанско васпитање (демократска права, устав).</p>		
<p>КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА:</p>	<p>Нови век, свакодневни живот, прошлост, индустријско доба, комуникације, друштвени односи, условљеност историјским процесима.</p>		

4. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

1. РАЗРЕД

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
1.Основе читања и писања (Припрема за писање и читање)Визуелне и акустичке вежбе Графомоторичке вежбе	Програм се остварује у учионици фронталним и индивидуалним обликом рада. Методе: разговора, демонстр	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња
2.Почетно читање и писањеПознавање слова, читање и писање	Програм се остварује у учионици фронталним и индивидуалним обликом рада. Методе: разговора, демонстрације, графичких и писаних радова	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Естетска компетенција
3.Језик Реченица, реч, глас, слово –препознавање Препознавање реченица као обавештења, питања заповести; употреба тачке, упитника и узвичника	Програм се остварује у учионици фронталним и индивидуалним обликом рада. Методе: разговора, демонстрације, графичких и писаних радова	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Естетска компетенција
4.КњижевностПојмови: текст (песма, прича); тумачење текстова (остваривање комуникације са текстом) 5.Језичка култураУсмено препричавање о догађајима и доживљајима Препричавање Описивање	Програм се остварује у учионици фронталним и индивидуалним обликом рада. Методе: разговора, графичких и писаних радова Програм се остварује у учионици фронталним и индивидуалним обликом рада. Методе: разговора, писаних радова	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Естетска компетенција Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Естетска компетенција

<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>Ученик влада основном техником читања ћириличног текста; пише штампаним словима ћирилице. Ученик треба да : -препознаје реченице, речи, гласове и слова -препознаје врсте реченица по комуникативној функцији -почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком; употребљава велико слово приликом писања личних, имена, презимена и назива насеља. Ученик треба да: -разликује песму од приче, одговара на једноставна питања у вези са текстом, познаје и користи основне делове текста (наслов, име аутора, садржај текста), препознаје основну тему текста, процењује да ли му се садржај текста допада. Ученик треба да : -постигне напредак у развијању слободне у вербалној комуникацији и развоју комуникативних способности -уме својим речима да прича на задату тему -уме да преприча краћи текст на основу датог плана препричавања - уме својим речима да описује илустрацију, предмет, биће</p>
---	--

<p align="center">ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ</p>		
<p align="center">НАЗИВ ПРЕДМЕТА</p>	<p align="center">Математика</p>	
<p align="center">НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ</p>	<p align="center">НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</p>	<p align="center">Компетенције</p>
<p>1. Положај, величина и облик предмета -Горе, доле, изнад, испод, лево, десно, испред, иза, између -Краће, дуже, више, ниже, уже, шире -Предмети облика круга, правоугаоника, квадрата и троугла Предмети облика квадрата, ваљка, пирамиде и коцке</p>	<p>Програм се остварује у учионици фронталним и индивидуалним обликом рада. Методе: разговора, демонстрације, графичких радова</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња</p>
<p>2. Линија и област -Линија -Тачка -Дуж</p>	<p>Програм се остварује у учионици фронталним и индивидуалним обликом рада. Методе: разговора, демонстрације, графичких радова</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња</p>
<p>3. Бројеви до 100, Скуп, Писање, читање и упоређивање бројева до 10 Сабирање и одузимање у првој десетици Писање, читање и упоређивање бројева до 20 Сабирање и одузимање до 20 Писање, читање и упоређивање бројева до 100 Сабирање и одузимање од 20 до 100 без прелаза преко десетице</p>	<p>Програм се остварује у учионици фронталним и индивидуалним обликом рада. Методе: разговора, демонстрације, графичких радова</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација</p>
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>Програм се остварује у учионици фронталним и индивидуалним обликом рада. Методе: разговора, демонстрације, графичких радова. Ученик треба да уме да: Уочи положај предмета у непосредној околини Упореди предмете и бића ои дужини, висини и ширини Разликује предмете по облику и именује предмете облика квадрата, круга, троугла и правоугаоника, као и предмете облика квадрата, ваљка, пирамиде и коцке. Ученик треба да уме да уочи, именује и нацрта линију, тачку и дуж. Ученик треба да уме да: Уочава разне примере скупова Прочита и запише дати број и уме да упореди бројеве по величини Сабира и одузима бројеве у првој десетици а затим до 20 Сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице.</p>	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 1. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<ul style="list-style-type: none"> • Вештина говора (speaking) Исказивање једноставних усмених порука, личних доживљаја, наративног текста, самостално или уз помоћ наставника. • Вештина слушања (listening comprehension) Разумевање различитих врста усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација). • Усвајање нових речи и израза (vocabulary) • Граматика(grammar) – усмено To Be - Present simple Possessive 's and adjectives There is / are Can / Can't Present Simple 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају вештине говора и слушања • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Уз помоћ наставника, ученик се подстиче да препознаје основне граматичке принципе и социолингвистичке компетенције. • Уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према окоolini, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>

ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера Индивидуални разговори
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, природа и друштво, грађанско васпитање

2. РАЗРЕД

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	СРПСКИ ЈЕЗИК	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
КЊИЖЕВНОСТ ЈЕЗИК (граматика и правопис) ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Читање и разумевање прочитаног (ћирилично и латинично писмо); Писање и писање по диктату ћирилицом и латиницом; Реченични знаци; Реченице по облику; Реченице по значењу; Самогласници и сугласници; Употреба речце ЛИ и НЕ; Употреба великог почетног слова; Подела речи на слоге;	Ученици се уз помоћ учитеља оспособљавају да разумеју књижевноуметничке текстове, да уоче догађаје и њихов редослед и међусобне везе, просторне и временске односе и битне појединости у описима бића и природе; ученици се подстичу да уоче ликове у књижевном делу, њихове особине, поступке и емоционална стања, и да разликују појмове добра и зла. Ученици се оспособљавају да уоче непознате и мање познате речи у тексту; одговарају на питања у вези са текстом, траже појашњење онога што је нејасно, раздвајају битно од небитног; Увежбавају читање на познатим и непознатим текстовима. Кроз језичке игре ученици вежбају изговор свих гласова; Правописна правила која се односе на писање великог слова, управни говор, употребу знакова интерпункције, ученици ће савладати путем разноврсних систематских вежбања и диктата. Наставник усмерава ученике како да започну разговор, размењују информације и дају усмене одговоре. Ученик се постепено уводи у усмено изражавање и учи како да преприча краћи текст, како да прича о догађајима и доживљајима, о слици или по низу слика; како да описује бића, предмете, појаве. Описују се окружење блиско ученику, природне појаве, унутрашњост простора, животиње, особе, слике и фотографије. Наставник ненаметљиво исправља грешке у говору ученика. Кроз разговорне игре, ситуационе игре, преметалке, ребусе, палиндроме, уланчавање, допуњалке, једноставне укрштене речи, ученици развијају своје изражавање. Ученици према сопственим способностима и могућностима пишу реченице и краће текстуалне целине, писмено одговарају на једноставна питања, записују реченице на основу слике или низа слика (прича у сликама), препричавају према постављеним питањима или плану. Примењују се вежбе гласног и тихог читања. Уче се напамет песме и краћи одломци из прича, драмски текстови (лица) ради богаћења речника.	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ	Наставник у току школске године процењује степен развијености компетенција на основу усмене и писмене провере постигнућа и практичног рада. Напредак ученика се процењује на основу активности и резултата рада, на основу примене знања, самосталности, показаних вештина и односа према учењу.	

РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<p>Говорне вежбе (ученик уме да исприча догађај, доживљај; опише: простор, животињу, особу). Гласно читање. Издавање непознатих речи и израза. Писмени и усмени одговори на питања. Писмено и усмено препричавање текстова. Ученик пише текстове поштујући учена правописна правила.</p>
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Свет око нас

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 2. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<ul style="list-style-type: none"> Усвајање нових речи и израза (vocabulary) Вештина говора (speaking) <p>Исказивање једноставних усмених порука, личних доживљаја, наративног текста, самостално или уз помоћ наставника.</p> <ul style="list-style-type: none"> Вештина слушања (listening comprehension) <p>Разумевање различитих врста усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација).</p> <ul style="list-style-type: none"> Грамматика(grammar) – усмено <p>Present simple Have / Has got Possessive 's and adjectives</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ученици се оспособљавају да подједнако развијају вештине говора и слушања Ученицима се језик представља и тумачи као систем. Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. Уз помоћ наставника, ученик се подстиче да препознаје основне граматичке принципе и социалингвистичке компетенције. Уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>

There is / are Can / Can't		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера Индивидуални разговори	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, природа и друштво, грађанско васпитање	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
БРОЈЕВИ ГЕОМЕТРИЈА МЕРЕЊЕ И МЕРЕ Природни бројеви до 100; Сабирање и одузимање до 100; Једначине са сабирањем и одузимањем; Цртање дужи; Одређивање непознатог броја; Множење; Дељење; Разломци; Јединице за време;	<p>Сабирање и одузимање до 100 обухвата све облике усменог поступка сабирања и одузимања. Потребно је темељно обнављање таблица сабирања и одузимања до 20, јер су оне основ за даље упознавање ових операција у блоку бројева до 100.</p> <p>Аритметичка операција множења упознаје се као поновљено сабирање (сабирање једнаких сабирака). Скуповно, производ је број елемената уније дисјунктних једнакобројних скупова. Посматрају се разни примери који представљају мултипликативну схему тј. описују се ситуације (речима, скуповима, визуелно $m \times n$ дијаграмима) када на m места имамо по n елемената.</p> <p>При решавању задатака пажњу усмерити на анализу услова задатака и састављање плана његовог решења: операције које треба обавити, бројеви над којима се обављају операције и редослед којим се извршавају те операције. Ученицима треба показати најрационалнији начин решавања задатка.</p> <p>На почетку теме геометрије обновити градиво првог разреда које је повезано са овом темом: тачка, права, крива и изломљена линија, дуж, отворена и затворена линија. У другом разреду наставља се развој просторног сазнања. Права се уводи као права линија која нема ни почетак ни крај, а полуправа као део праве који је ограничен са једне стране.</p> <p>За означавање тачака, правих, полуправих и дужи користити правилну математичку нотацију (A, p, Ap и AB).</p> <p>У оквиру области мерења уводе се стандардне мерне јединице за дужину метар, дециметар и центиметар (m, dm, cm), насупрот нестандардним јединицама мере које су ученици упознали у првом разреду. Стандардне јединице мере треба користити у практичним активностима које обухватају цртање дужи задате дужине, мерење и процењивање дужине објеката и растојања у непосредној околини.</p>	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини

ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Наставник у току школске године процењује степен развијености компетенција на основу усмене и писмене провере постигнућа и практичног рада. Напредак ученика се процењује на основу активности и резултата рада, на основу примене знања, самосталности, показаних вештина и односа према учењу.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, Ликовна култура, Музичка култура, Свет око нас

3. РАЗРЕД

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	СРПСКИ ЈЕЗИК	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
КЊИЖЕВНОСТ - лирика - епика - драма	- читање текстова - учествовање у причи и тексту	комуникативна, за учење, за сарадњу, рад с подацима и информацијама, решавање проблема,
ЈЕЗИК - граматика - правопис	- састављање реченица - читање и писање (коришћење оба писма) - анализа реченице (служба и врсте речи)	
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА - усмено изражавање - писмено изражавање	- учествовање у разговору - одговарање и постављање питања - описивање замишљених и доживљених ситуација	

ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<ul style="list-style-type: none"> - чита са разумевањем различите текстове; - опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; - разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; - одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; - представи главне особине јунака; - покаже примере дијалога у песми, причи и драмском тексту; - чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; - одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; - примењује основна правописна правила; - споји више реченица у краћу и дужу целину; - препричава, прича и описује и на сажет начин;
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, музичка култура, ликовна култура, природа и друштво

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 3. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<ul style="list-style-type: none"> • Граматика(grammar) To Be - Present simple - affirmative, negative, questions Possessive 's and Possessive adjectives Regular and irregular noun plurals Demonstratives (this, that, these, those) Prepositions of place (in, on, under, next to) There is / are – affirmative, negative, questions Can / Can't 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву,</p>

<p>Present Simple - affirmative, negative, questions Imperatives</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вештина писања (writing) Писање краћег састава, описа места и сл. • Вештина говора (speaking) Исказивање једноставних усмених порука, личних доживљаја, наративног текста, самостално или уз помоћ наставника. • Вештина читања и слушања (reading and listening comprehension) разумевање писаних и илустрованих текстова у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Разумевање различитих врста усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација). • Анализа реченице и усвајање нових речи и израза (vocabulary) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама 	<p>естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
--	---	---

ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста) Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање. Самостално решавање примера
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, природа и друштво, грађанско васпитање

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ ДО 1000	<ul style="list-style-type: none"> - сабирање и одузимање до 1000 - примена наученог у решавању бр. израза - примењивање стечених знања 	комуникативна, за учење, за сарадњу, рад с подацима и информацијама, решавање проблема,
ГЕОМЕТРИЈСКИ ОБЛИЦИ	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - уочавање - примена стечених знања - решавање задатака 	
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	<ul style="list-style-type: none"> - упоређивање - мерење - примена стечених знања 	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<ul style="list-style-type: none"> - прочита, запише и упоређи бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; - прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1.000); - изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1.000); - подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; - израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; - одреди десетице и стотине најближе датом броју; 	

	<ul style="list-style-type: none"> - реши једначину са једном рачунском операцијом; - уочи делове целине и запише разломке облика $\frac{m}{n}$ ($m \leq n \leq 10$) - чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм); - црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; - конструише троугао и круг; - именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; - разликује врсте углова и троуглова; - одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; - опише особине правоугаоника и квадрата; - користи геометријски прибор за цртање; - чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена;
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	српски језик, музичка култура, физичко и здравствено васпитање, природа и друштво

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
СКУП ПРИРОДНИХ БРОЈЕВА	<ul style="list-style-type: none"> - Нумерација вишецифрених бројева - Рачунске операције и њихова примена - Зависност резултата и њихових компоненти - Бројевни ребуси – дешифровање операција - Магични квадрат и друге шеме - Математичка укрштеница - Логички задаци - задаци досетке - Бројење и размештање фигура - Логички задаци - Комбинаторни задаци - Решавање сложених задатака помоћу неједначина 	комуникативна, за учење, за сарадњу, рад с подацима и информацијама, решавање проблема,
ГЕОМЕТРИЈСКИ ОБЛИЦИ И ЊИХОВИ МЕЂУСОБНИ ОДНОСИ	<ul style="list-style-type: none"> - Троугао, квадрат и правоугаоник – резање И састављање - Троугао, квадрат и правоугаоник - обим - Сложене геометријске фигуре - обим 	

МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	- Проблеми мерења - Проблеми превожња и размештања предмета - Математичке игре	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	– развијање културе усменог и писменог изражавања, истраживачког духа, проширивање знања, развијање стваралачког и критичког мишљења	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	српски језик, музичка култура, физичко и здравствено васпитање, природа и друштво	

4. РАЗРЕД

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Математика/Српски језик	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Бројеви	У складу са планираним садржајима.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња
Мерење и мере	У складу са планираним садржајима.	
Геометрија	У складу са планираним садржајима.	

Књижевност Језик Језичка култура	У складу са планираним садржајима.	7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Степен усвојености знања и вештина у складу са предвиђеним исходима. За ученике који раде по ИОП-у 2, у складу са прилагођеним исходима.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Природа и друштво	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 4. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<ul style="list-style-type: none"> • Граматика(grammar) Present simple - affirmative, negative, questions Can / Can't Prepositions place Impreatives Question words Object pronouns Present Continuous affirmative, negative, questions 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • Од четвртог разреда наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа; 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама,</p>

<p>Love / like / hate + -ing Demonstratives (this, that, these, those) Past Simple – was / were</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вештина писања (writing) Писање краћег састава, описа места и сл. • Вештина говора (speaking) Исказивање једноставних усмених порука, личних доживљаја, наративног текста, самостално или уз помоћ наставника. • Вештина читања и слушања (reading and listening comprehension) разумевање писаних и илустрованих текстова у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Разумевање различитих врста усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација). • Анализа реченице и усвајање нових речи и израза (vocabulary) 	<ul style="list-style-type: none"> • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме • Уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама <ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • Од четвртог разреда наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа; • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме • Уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама 	<p>компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
---	--	---

ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста) Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање. Самостално решавање примера
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, природа и друштво, грађанско васпитање

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Математика	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Природни бројеви и операције	У складу са планираним садржајима.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Квадрат и правоугаоник	У складу са планираним садржајима.	
Коцка и квадар	У складу са планираним садржајима.	
Логички и комбинаторни задаци	У складу са планираним садржајима.	
Проблем тешких ситуација	У складу са планираним садржајима.	
Математичка рекреација	У складу са планираним садржајима.	
Задаци са математичких такмичења	У складу са планираним садржајима.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, природа и друштво.	

5. РАЗРЕД

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик и књижевност	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<p>Језик :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Врсте речи(променљиве и непроменљиве); - Служба речи у реченици; - Падежи; -Реченице по саставу; - Глаголски облици. 	<p>Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави матерњег језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско – тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад. Допунски рад се организује током целе наставне године, односно чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Основни циљ допунске наставе је – отклонити испољене недостатке у знању, умењу и вештини ученика.</p> <p>Наставник планира, појашњава, проналази једноставније примере, описује анализира, прича, показује, понавља, импровизује, чита, креира ток часа, демонстрира, поставља питања, подстиче и охрабрује ученика у раду и напредовању, појашњава захтеве задатака, прати напредовање ученика;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад на пригодним и краћим књижевним текстовима (врста речи, служба речи, глаголски облици, падежи, реченица); - Разговор са ученицима; - Наставни листићи са прилагођеним задацима; - Мапе ума; - Тестови знања; - Гугл упитници, квизови; - Презентације; 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетенција; - решавање проблема; - сарадња; - естетичка компетенција; - одговорно учешће у демократском друштву
<p>Правопис :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Речце ли , не и нај ; - Писање бројева; 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставни листићи; - Правописне вежбе; - Разговор са ученицима; - Рад на књижевним текстовима; 	

- Писање глаголских облика; - Интерпункција		
Књижевност; - Читање; -Разумевање прочитаног; -Књижевнотеоријски појмови;	- Разговор са ученицима; - Увежбавање читања; - Разговор о прочитаном тексту – разумевање прочитаног; - Наставни листићи; -Стилске вежбе.	
Језичка култура: - Самостално писање састава; - Изражајно читање и рецитовање;	- Писмене вежбе; - Увежбавање читања и рецитовања; - Слушање добрих примера читања и рецитовања; - Говорне вежбе.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Степен успешности развијања компетенција процењујемо кроз: - квизове , - изложбе, - паное , -приредбе, - представе, - вршњачко учење, групне и појединачне презентације, - анкете	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Ликовна култура; Музичка култура; Страни језици; Информатика и рачунарство	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик и књижевност	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције

<p>Језик :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Врсте речи(променљиве и непроменљиве); - Служба речи у реченици; - Падежи; -Реченице по саставу; <p>Комуникативна и предикатска реченица;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Глаголски облици. - Припрема за такмичење 	<p>План и програм додатне наставе из српског језика у вези је са школским програмом редовне наставе и организује се за све ученике који показују посебно интересовање за изучавање матерњег језика. Даровите ученике треба што више осамостаљивати. На часовима додатне наставе они развијају своје способности, проширују и продубљују већ стечена знања. Наставник их подстиче, усмерава, упућује на потребну литературу, охрабрује, похваљује и прихвата добро образложене предлоге и замисли ученика. Други циљ ове наставе је да буде што више проблемска. Треба решавати сложеније наставне проблеме различитим наставним методама. То ће подстаћи интересовање ученика за одређене садржаје. Нарочито их треба подстицати да сами стварају проблемске ситуације својим питањима, сучељавањем ставова и различитих вредносних гледишта.</p> <p>ЗАДАЦИ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ СУ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усвајање теоријских појмова из књижевности и језика и позоришне и филмске уметности; - Увођење ученика у свет некњижевних текстова (популарних, научних, информативних...); - Осамостаљивање ученика у анализирању лирског, епског и драмског текста; - Проширивање знања и интересовања за решавање проблема у граматички и правопису; - Развијање љубави према матерњем језику и његовом очувању; - Развијање језичке културе ученика (говорне и писане) ; -развијање језичког мишљења и језичке свести; - Подстицати самосталан рад ученика; - Подстицати ученике на литерарно стваралаштво <p>Активности ученика у васпитно-образовном раду:</p> <ul style="list-style-type: none"> -примењује претходно стечена знања; -овладава новим граматичким и правописним законитостима ; -уочава на примерима; -упоређује; -уз помоћ наставника решава тестове са ранијих такмичења ; -чита; -анализира и интерпретира дела по избору ученика и из обавезне литературе ; -запажа основне карактеристике ликова, форме причања; -усваја општа правила писмености -користи Правопис; -увежбава технике у изради писмог састава и анализира стилске грешке оцењених радова. <p>Активности наставника у васпитно-образовном раду:</p> <ul style="list-style-type: none"> -презентује; -мотивише за рад и закључивање , на стваралачки однос према језику ; 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетнција; - решавање проблема; - сарадња; - одговорно учешће у демократском друштву; - естетичка компетенција;
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> -припрема за такмичење; -подстиче на креативност; - Појашњава временске периоде; -Даје потребна објашњења; - Упућује на доступну литературу; - осмишљава истраживачке задатке; -Прати реализацију и даје коментар; - Појашњава и додатно објашњава граматичку грађу; - Проналази адекватне текстуалне примере за анализу; - Осмишљава и креира задатке за самостално вежбање; - Подстиче ученике на самостално креирање примера; - Проналази примере у тексту за језичку анализу; - саставља и осмишљава примере за вежбање; - даје објашњења и образложења у вези са ученичким радовима; - Даје упутства; - Проналази адекватне примере текстова за рад. - Рад на пригодним књижевним текстовима (врста речи, служба речи, глаголски облици, падежи, реченица); - Разговор са ученицима; - Наставни листићи са прилагођеним задацима; - Мапе ума; - Тестови знања; - Гугл упитници, квизови; - Презентације; - Тестови са такмичења; 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетнција; - решавање проблема; - сарадња; - одговорно учешће у демократском друштву; - одговоран однос према здрављу; - одговоран однос према околини; - естетичка компетенција; - предузимљивост; - оријентација ка предузетништву
<p>Правопис :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Речце ли , не и нај ; - Писање бројева; - Писање глаголских облика; - Интерпункција 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставни листићи; - Правописне вежбе; - Разговор са ученицима; - Рад на књижевним текстовима; 	
<p>Књижевност;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Читање ван обавезног списка лектире; -Разумевање прочитаног; -Књижевнотеоријски појмови; 	<ul style="list-style-type: none"> - Разговор са ученицима; - Увежбавање различитих техника читања; - Разговор о прочитаном тексту – разумевање прочитаног; - Наставни листићи; -Стилске вежбе; 	

<ul style="list-style-type: none"> - Проблемски приступ књижевном делу; -Анализа непознатог лирског текста; 	<ul style="list-style-type: none"> - Драматизације књижевних текстова; - Посета позоришту; - Презентације; - Пригодне ТВ емисије; - Сусрети са писцима; - Посета Сајму књига; - Учествовање на Читалачком маратону; - Учествовање на литерарним конкурсима; - Писање приказа прочитане књиге; 	
<p>Језичка култура:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Самостално писање састава; - Литерарно стварање; - Изражајно читање и рецитовање; - Говорништво; - Аргументовано дискутовање; 	<ul style="list-style-type: none"> - Писмене вежбе; - Увежбавање читања и рецитовања; - Слушање добрих примера читања и рецитовања; - Говорне вежбе... 	
<p style="text-align: center;">ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>Степен успешности развијања компетенција процењујемо кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - квизове , - изложбе, - паное , -приредбе, - представе, - вршњачко учење, групне и појединачне презентације, - анкете - остварене резултате на такмичењима; - остварене резултате на литерарним конкурсима и смотрама; - објављеним радовима на школском сајту... 	
<p style="text-align: center;">МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Српски језик и књижевност; - Страни језици; - Музичка култура; - Ликовна култура; - Информатика и рачунарство; - Историја; - Сценска уметност... 	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 5. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<ul style="list-style-type: none"> Граматика(grammar) Present simple and present continuous Past simple Talking about the future : -will for predictions and spontaneous decisions -going to for plans and intentions -present continuous for arrangements Modal verbs Вештина писања (writing) Писање краћег извештаја и вести, опис догађаја или писање мејла Вештина говора (speaking) Исказивање једноставних усмених порука, личних доживљаја, наративног текста, самостално или уз помоћ наставника. 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине Ученицима се језик представља и тумачи као систем. Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 70 речи уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Вештина читања и слушања (reading and listening comprehension) разумевање писаних и илустрованих текстова у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Разумевање различитих врста усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација). • Анализа реченице и усвајање нових речи и израза (vocabulary) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 70 речи • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста) Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање. Самостално решавање примера</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик, немачки језик, руски језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање</p>	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Историја	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
УВОД У ИСТОРИЈУ	<p>Уочавање ученика који имају тешкоћа у савладавању одређених садржаја из историје; организација допунског рада према индивидуалним потребама; извођење допунске наставе; праћење и укључивање ученика у даљи рад редовне наставе.</p> <p>Диференцијација задатака према индивидуалним способностима ученика у виду радних/наставних листића, или делова одређених целина из наставних садржаја. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи (не више од 5).</p> <p>Објашњавање појма прошлости, хронолошких одредница, временских јединица у историји и вежбање на задатим и самостално задатим примерима; размена у пару.</p>	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини.</p>
ПРАИСТОРИЈА	<p>Уочавање ученика који имају тешкоћа у савладавању одређених садржаја из историје; организација допунског рада према индивидуалним потребама; извођење допунске наставе; праћење и укључивање ученика у даљи рад редовне наставе.</p> <p>Диференцијација задатака према индивидуалним способностима ученика у виду радних/наставних листића, или делова одређених целина из наставних садржаја. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи (не више од 5).</p> <p>Објашњавање праисторије у њеним главним карактеристикама. Уочавање карактеристика праисторије на основу слика, фотографија, експоната. Показивање на карти локалитета из праисторије у Србији. Вежбање на задатим примерима самостално и у пару.</p>	
СТАРИ ИСТОК	<p>Уочавање ученика који имају тешкоћа у савладавању одређених садржаја из историје; организација допунског рада према индивидуалним потребама; извођење допунске наставе; праћење и укључивање ученика у даљи рад редовне наставе.</p> <p>Диференцијација задатака према индивидуалним способностима ученика у виду радних/наставних листића, или делова одређених целина из наставних садржаја. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи (не више од 5).</p>	

	<p>Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања; Сналажење на историјској карти. Израда и проналажење информација на ленти времена. Припремање за усмену или писмену проверу знања.</p>	
АНТИЧКА ГРЧКА	<p>Уочавање ученика који имају тешкоћа у савладавању одређених садржаја из историје; организација допунског рада према индивидуалним потребама; извођење допунске наставе; праћење и укључивање ученика у даљи рад редовне наставе.</p> <p>Диференцијација задатака према индивидуалним способностима ученика у виду радних/наставних листића, или делова одређених целина из наставних садржаја. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи (не више од 5).</p> <p>Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена. Сналажење на историјској карти. Израда и проналажење информација на ленти времена. Припремање за усмену или писмену проверу знања.</p>	
АНТИЧКИ РИМ	<p>Уочавање ученика који имају тешкоћа у савладавању одређених садржаја из историје; организација допунског рада према индивидуалним потребама; извођење допунске наставе; праћење и укључивање ученика у даљи рад редовне наставе.</p> <p>Диференцијација задатака према индивидуалним способностима ученика у виду радних/наставних листића, или делова одређених целина из наставних садржаја. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи (не више од 5).</p> <p>Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, гледање филмова, израда ленти времена. Сналажење на историјској карти; Израда и проналажење информација на ленти времена. Припремање за усмену или писмену проверу знања.</p>	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<p>Вођење педагошке документације, ученичког портфолиа, где се бележе сви резултати и успеси ученика и у складу с тим вреднује њихов рад. Ови ученици се оцењују на основу остварености циљева и стандарда постигнућа у току савладавања индивидуалног образовног плана; показатељ успеха је степен остварености циљева и прилагођених стандарда постигнућа ученика. Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера. Индивидуални разговори; Истицање најважнијих појмова и њихово објашњавање; Самостално решавање задатака.</p>	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>Географија, математика, Ликовна култура, Српски језик, Биологија, Весрка настава, Грађанско васпитање</p>	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Историја	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
УВОД У ИСТОРИЈУ	<p>Додатни рад организује се за ученике који показују посебне способности и склоности и интересовања за поједине области историје, пружајући им могућност да континуирано развијају свој таленат.</p> <p>Кораци: уочавање даровитих ученика који брже напредују; организација додатног рада према склоностима и интересима (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика); извођење додатне наставе; праћење и подстицање даровитих ученика на даљи рад.</p> <p>Начини реализације (облици и методе рада): диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, посета музејима, архивима, археолошким локалитетима, местима од изузетног историјског значаја.</p>	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини.</p>
ПРАИСТОРИЈА	<p>Додатни рад организује се за ученике који показују посебне способности и склоности и интересовања за поједине области историје, пружајући им могућност да континуирано развијају свој таленат.</p> <p>Кораци: уочавање даровитих ученика који брже напредују; организација додатног рада према склоностима и интересима (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика); извођење додатне наставе; праћење и подстицање даровитих ученика на даљи рад.</p> <p>Начини реализације (облици и методе рада): диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, посета музејима, архивима, археолошким локалитетима, местима од изузетног историјског значаја.</p>	
СТАРИ ИСТОК	<p>Додатни рад организује се за ученике који показују посебне способности и склоности и интересовања за поједине области историје, пружајући им могућност да континуирано развијају свој таленат.</p> <p>Кораци: уочавање даровитих ученика који брже напредују; организација додатног рада према склоностима и интересима (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика); извођење додатне наставе; праћење и подстицање даровитих ученика на даљи рад.</p> <p>Начини реализације (облици и методе рада): диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, посета музејима, архивима, археолошким локалитетима, местима од изузетног историјског значаја.</p>	

АНТИЧКА ГРЧКА	<p>Додатни рад организује се за ученике који показују посебне способности и склоности и интересовања за поједине области историје, пружајући им могућност да континуирано развијају свој таленат.</p> <p>Кораци: уочавање даровитих ученика који брже напредују; организација додатног рада према склоностима и интересима (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика); извођење додатне наставе; праћење и подстицање даровитих ученика на даљи рад.</p> <p>Начини реализације (облици и методе рада): диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, посета музејима, архивима, археолошким локалитетима, местима од изузетног историјског значаја.</p>	
АНТИЧКИ РИМ	<p>Додатни рад организује се за ученике који показују посебне способности и склоности и интересовања за поједине области историје, пружајући им могућност да континуирано развијају свој таленат.</p> <p>Кораци: уочавање даровитих ученика који брже напредују; организација додатног рада према склоностима и интересима (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика); извођење додатне наставе; праћење и подстицање даровитих ученика на даљи рад.</p> <p>Начини реализације (облици и методе рада): диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, посета музејима, архивима, археолошким локалитетима, местима од изузетног историјског значаја.</p>	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<p>Вредновање-начин коришћења резултат вредновања: усмена и писмена (израда пројеката...); вођење педагошке документације, ученичког портфолија, где се бележе сви резултати и успеси ученика и у складу с тим вреднује њихов рад. Ови ученици се оцењују на основу остварености циљева и прописаних исхода, као и на основу ангажовања; показатељ успеха су учешћа даровитих ученика: -на свим видовима такмичења (школско, општинско, окружно, републичко, међународно) из историје и у Регионалном центру за таленте.</p>	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Географија, Математика, Ликовна култура, Српски језик, Биологија, Верска настава, Грађанско васпитање	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА - 5. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције

Порекло и разноврсност живог света	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према здрављу - Одговоран однос према околини - Естетичка компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Јединство грађе и функције као основа	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	
Наслеђивање и еволуција	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	
Живот у екосистему	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	
Човек и здравље	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	

ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Наставник редовно бележи присуство ученика на часовима, као и степен ангажовања. Наставник кроз дискусију, постављање питања, помоћ око формулисања одговора прати напредак ученика. Ученик решава и кратке тестове или квизове, а наставник их заједно са учеником прегледа и указује на евентуалне грешке. Ученик на овај начин лакше усваја градиво и стиче више самопоуздања.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика - табеле, венов дијаграм Физичко и здравствено васпитање - здрави стилови живота Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације Географија - картографија, типови климе, биосфера Техника и технологија - обрада дрвета, хидроелектрана Ликовна култура - израда панона, цртежа, модела од пластелина Српски језик и књижевност - правилно изражавање Историја - живот у праисторији, култура

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА - 5. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Порекло и разноврсност живог света	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама
Јединство грађе и функције као основа живог света	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	<ul style="list-style-type: none"> - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву
	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне	

Наслеђивање и еволуција	наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	- Одговоран однос према здрављу - Одговоран однос према околини - Естетичка компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Живот у екосистему	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	
Човек и здравље	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Рад у малим групама омогућава наставнику да боље упозна интересовања ученика. Ученици се стимулишу да пронађу нове теме на интернету. Уче технику микроскопирања, скицирања виђеног. Кроз сву доступну литературу, они који желе, припремају се за такмичења. Наставник прати и бележи редовност на настави и степен ангажовања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика - табеле, венов дијаграм Физичко и здравствено васпитање - здрави стилови живота Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације Географија - картографија, типови климе, биосфера Техника и технологија - обрада дрвета, хидроелектрана Ликовна култура - израда паноа, цртежа, модела од пластелина Српски језик и књижевност - правилно изражавање Историја - живот у праисторији, култура	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
1. Природни бројеви и дељивост 2. Основни појмови геометрије 3. Разломци 4. Угао 5. Осна симетрија	Идентификовање ученика који спорије напредују	Ученик развија: компетенције за целоживотно учење; комуникацију; компетенцију за рад са подацима и садржајима; дигиталну компетенцију
	Организација и извођење допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика)	
	Диференцијација задатака према индивидуалним способностима ученика у виду радних/наставних листића, или делова одређених целина из наставних садржаја	
	Усмена и писмена провера постигнућа ученика	
	Вођење педагошке документације	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Степен успешности развијања компетенција процењујемо кроз: квизове, паное, залагања на часу, вршњачког учења, групне и појединачне презентације, контролне вежбе, тестове, краће провере, писмене задатке и усмено испитивање.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Корелација са градивом изучаваним у претходним разредима, ликовном културом, техником и технологијом, информатиком и рачунарством, српским језиком, физиком и географијом.	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Природни бројеви и дељивост Основни појмови геометрије Разломци Угао Осна симетрија	Уочавање даровитих ученика који брже напредују у редовној настави и мотивисање за додатни рад	Ученик развија: компетенције за целоживотно учење; комуникацију;
	Организација и извођење додатне наставе према склоностима, способностима и интересовањима ученика (избор садржаја за одређени разред и предмет)	
	Диференцијација задатака према индивидуалним способностима ученика у виду радних/наставних листића, или делова одређених целина из наставних садржаја	

Дијаграми и њихова примена Права и кружница Задачи логичко комбинаторне природе Релације, графови. Логички задаци	Учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)	компетенцију за рад са подацима и садржајима; дигиталну компетенцију
	Вођење педагошке документације	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Степен успешности развијања компетенција процењујемо кроз: квизове, паное, залагања на часу, вршњачког учења, групне и појединачне презентације, контролне вежбе, тестове, краће провере, писмене задатке и усмено испитивање.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Корелација са градивом изучаваним у претходним разредима, ликовном културом, техником и технологијом, информатиком и рачунарством, српским језиком, физиком и географијом.	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције

ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да савладају правилно коришћење ИКТ уређаја - ученицима указујем на основна правила правилног коришћења рачунара - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду текста - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду мултимедијалних презентација - ученицима показујем основе обрадеслике, видео и аудио записа - ученицима објашњавам начине организовања података кроз фолдере 	<ul style="list-style-type: none"> - правилно користи ИКТ уређаје; - креира, уређује и структурира текст у програму за рад са текстом, рад са једноставнијим мултимедијалним презентацијама; - креира и обрађује једноставније дигиталне слике; - снима и врши основну обраду аудио и видео записа; - уређује једноставније мултимедијалне презентације - одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; - разликује основне интернет сервисе; - примењује поступке и правила за безбедно понашање на Интернету; - приступа Интернету, претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права;
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученике упознајем са основним концептима безбедне употребе ИКТ уређаја - ученике упознајем са ауторским правима - ученицима објашњавам разлике значај безбедног понашања на интернету - ученицима показујем претрагу интернета по задатим критеријумима - ученицима детаљније објашњавам како технологија утиче на здравље 	<ul style="list-style-type: none"> - објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом СС лиценцом; - безбедно користи интернет и разуме његову инфраструктуру
РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да савладају пројектовање алгорита - ученицима помажем да савладају технике програмирања у програмском језику за визуелно програмирање - ученике увежбавам да раде са променљивама - ученике увежбавам да раде са операторима - ученицима помажем да креирају програме са гранањем - ученицима објашњавам управљање листом 	<ul style="list-style-type: none"> - креира једноставан програм; - користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима;

<p>ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКАТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам значај тимског рада - ученике упућујем како да користе интернет и пронађу релевантне податке - ученицима објашњавам како да сарађују са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала - ученицима објашњавам како да представљају пројектне резултате и закључаке - решавамо проблеме који су настали приликом израде пројекта - ученицима објашњавам како треба да изгледа прењзентација пројекта 	<ul style="list-style-type: none"> - објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље); - користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности; - проналази и отклања грешке у програму; - сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Математика, физика, ликовна култура, музичка култура, техника и технологија, енглески језик</p>	

<p>ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ</p>		
<p>НАЗИВ ПРЕДМЕТА</p>	<p>ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО</p>	
<p>НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ</p>	<p>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</p>	<p>Компетенције</p>

ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да савладају правилно коришћење ИКТ уређаја - ученицима указујем на основна правила правилног коришћења рачунара - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду текста - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду мултимедијалних презентација - ученицима показујем основе обрадеслике, видео и аудио записа - ученицима објашњавам начине организовања података кроз фолдере 	<ul style="list-style-type: none"> - правилно користи ИКТ уређаје; - креира, уређује и структурира текст у програму за рад са текстом, рад са мултимедијалним презентацијама; - креира и обрађује дигиталне слике у датом програму; - снима и врши основну обраду аудио и видео записа; - уређује мултимедијалне презентације уз помоћ комплекснијих алата - одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; - примењује поступке и правила за безбедно понашање на Интернету; - приступа Интернету, претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права; - објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом СС лиценцом;
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученике упознајем са основним концептима безбедне употребе ИКТ уређаја - ученике упознајем са ауторским правима - ученицима објашњавам разлике значај безбедног понашања на интернету - ученицима показујем претрагу интернета по задатим критеријумима - ученицима детаљније објашњавам како технологија утиче на здравље 	<ul style="list-style-type: none"> - безбедно користи интернет и разуме његову инфраструктуру - креира комплекснији програм; - користи математичке изразе за израчунавања у програмима; - објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље);
РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да савладају пројектовање алгорита - ученицима помажем да савладају технике програмирања у програмском језику за визуелно програмирање - ученике увежбавам да раде са променљивама - ученике увежбавам да раде са операторима - ученицима помажем да креирају програме са гранањем - ученицима објашњавам управљање листом 	<ul style="list-style-type: none"> - користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и низовске вредности; - проналази и отклања грешке у програму;

ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКАТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам значај тимског рада - ученике упућујем како да користе интернет и пронађу релевантне податке - ученицима објашњавам како да сарађују са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала - ученицима објашњавам како да представљају пројектне резултате и закључаке - решавамо проблеме који су настали приликом израде пројекта - ученицима објашњавам како треба да изгледа прењзентација пројекта 	<ul style="list-style-type: none"> - сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, физика, ликовна култура, музичка култура, техника и технологија, енглески језик	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА (5 РАЗРЕД)	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученике упознаје са значајем технике и технологије - Ученик упознаје организацију рада и радног места - Ученик се упознаје са радом техничких апарата и ИКТ уређаја 	<ul style="list-style-type: none"> Схвата значај технике и технологије - Схвата систем организације рада - Упознаје се са разним апаратима и уређајима и њиховим радом - Разуме историјски развој саобраћаја
САОБРАЋАЈ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик упознаје историјски развој саобраћаја - Ученик упознаје врсте саобраћаја и различита саобраћајна средства - Ученик упознаје начин регулације саобраћаја 	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује врсте и саобраћајна средства - Схвата регулацију саобраћаја и зашто је то битно - Разуме правила техничког цртања - Правилно користи прибор - Користи једноставне рачунарске програме

ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик упознаје основна правила при цртању техничких цртежа - Ученик упознаје технички прибор и његово правилно коришћење - Ученик упознаје једноставне програме и рад у њима 	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује природне ресурсе и њихову примену - Разликује материјале и начин њихове обраде - Црта једноставне цртеже и израђује макете и моделе
РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик се упознаје са природним ресурсима - Ученик упознаје материјале и њихове особине - Ученик упознаје начин обраде материјала - Ученик се упознаје са рециклажом и правилнимодлагањем материјала - Ученик се упознаје са цртањем једноставних техничких цртежа као и израдом макета и модела 	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, историја, географија, информатика и рачунарство, енглески језик	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА (5 РАЗРЕД)	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик упознаје значај и улогу технике и технологије - Ученика схвата организацију рада и радног места - Ученик правилно примењује техничке апарате и ИКТ уређаје 	<ul style="list-style-type: none"> - описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање. - наводи занимања у области технике и технологије.
САОБРАЋАЈ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик разуме историјски развој саобраћаја као и његов напредак 	

	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик разликује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава - Ученик упознаје различита правила приликом регулисања саобраћаја у зависности од дела света - Ученик упознаје обавезе и правила понашања учесника у саобраћају 	<ul style="list-style-type: none"> – организује радно окружење у кабинету. – правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу.
ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> – Ученик упознаје техничку писменост и поћиње да је примењује – Ученик примењује прибор приликом цртања – Ученик упознаје и користи разне програме за цртање и уређивање слика – 	<ul style="list-style-type: none"> – класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени, – направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија, – разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила,
РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик упознаје разне ресурсе и могућности за њихово коришћење - Ученик упознаје разне врсте материјала, разликује врсте и њихове особине и примену - Ученик упознаје начине обраде различитих материјала - Ученик упознаје одговорност одлагања разних материјала као и могућност рециклаже - Ученик почиње да црта сложене техничке цртеже макета и модела - Ученик треба да почне самостално израду макета и модела 	<ul style="list-style-type: none"> – правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају, – анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла, – самостално црта скицом и техничким цртежом једноставнији предмет, – преноси податке између ИКТ уређаја, – користи текст процесор за креирање докумената, – примењује сложене поступке обраде дигиталне слике на рачунару, – користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима, – користи интернет сервисе за претрагу и приступање онлајн ресурсима. – повезује својства природних материјала са применом, – објасни технологије прераде и обраде дрвета и коже, производњу папира, текстила и коже, – сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета,

		<ul style="list-style-type: none"> – правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега), – самостално израђује сложене модел, – самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ уређаје и Интернет сервисе, – одабира материјале и алате за израду предмета/модела, – мери, обележава и оцртава предмет/модел, – ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате, – користи текст процесор за креирање докумената реализованог решења, – самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, историја, географија, информатика и рачунарство, енглески језик	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	НЕМАЧКИ ЈЕЗИК- 5.РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<ul style="list-style-type: none"> • Граматика (Grammatik): 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине 	

<p>- једноставна језичка средства за поздаве, -поставити питања са упитном речи wie / was, - користити присвојне чланове meine/ deine, -одговори на питања помоћу Ja. / Nein. , -неодређени члан ein/eine/ein, - презент глагола sein, heißen kommen, liegen, wohnen, essen, finden, haben и nehmen, -множина именица- кућни љубимци, - израз es gibt , -модални глаголи können и mögen, - предлози am и um.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вештина писања (Schreiben) Представљање особа, опис догађаја или писање мејла • Вештина говора (Sprechen) Исказивање једноставних усмених порука,личних доживљаја, наративног текста, самостално или уз помоћ наставника. • Вештина читања и слушања (Lese- und Hörverstehen) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 50 речи • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама <ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 50 речи • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама. 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и</p>
---	--	--

<p>разумевање писаних и илустрованих текстова у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Разумевање различитих врста усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Анализа реченице и усвајање нових речи и израза (Wortschatz) 		оријентација ка предузетништву
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста) Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање. Самостално решавање примера</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик, немачки језик, руски језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање</p>	

<p>ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ</p>		
<p>НАЗИВ ПРЕДМЕТА</p>	<p>РУСКИ ЈЕЗИК 5.РАЗРЕД</p>	
<p>НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ</p>	<p>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</p>	<p>Компетенције</p>

<p>▣ Граматика (Грамматика): - једноставне конструкције за поздрављање и представљање, - поставити питања са упитном речју: где, кто, что... - користити присвојне заменице мой, твой... - одредити род именице - разликовати род придева у једнини и множини - презент глагола 1. и 2. промене</p>	<p>▣ Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине ▣ Ученицима се језик представља и тумачи као систем. Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. ▣ Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. ▣ У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. ▣ Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација, дигитална Компетенција, рад са подацима и информацијама, Компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, Естетичка компетенција, Одговоран однос према околини, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>Вештина писања (Письменная речь) Представљање особа, кратак опис догађаја</p>	<p>▣ Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 50 речи</p>	
<p>Вештина говорења (Устная речь)</p>	<p>▣ уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама</p>	
<p>▣ Вештина читања и слушања (Аудирование и чтение) разумевање писаних и илустрованих текстова у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.</p>	<p>▣ уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик чита и одговара на питања о прочитаном ▣ уз асистенцију наставника анализира одређени део текста или спаја слике и текст</p>	

ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<p>Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему</p> <p>Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему</p> <p>Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера</p> <p>Индивидуални разговори</p> <p>Самостални рад (анализа прочитаног текста)</p> <p>Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање.</p> <p>Самостално решавање примера</p>
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>Српски језик, енглески језик, географија, информатика и рачунарство, историја, грађанско васпитање</p>

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МУЗИЧКА КУЛТУРА – допунска настава	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Допунски часови из ове области се заснивају на подршци у овладавању песама и композиција које обрађујемо на часу из нотног текста тактирањем, потом певањем или свирањем. Разјашњавање ритмичких фигура, овладавање синхронизацијом покрета при тактирању или извођењу, тј. боље овладавање музичким знаковним језиком у пракси. Вежба се читање нота солмузацијом. Раде се једноставне ритмичке и мелодијске вежбе, допуњалке као припрема за рад на песми или композицији.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Вештина комуникације и вештина сарадње</p>
ЧОВЕК И МУЗИКА	<p>Додатна подршка у овладавању кључним појмовима из области музичке историје тј. музичко стилских периода. Заједничко гледање посебно спремљених материјала, слика, рад на кратким квизовима и дискусија о особинама музичких периода. Јасно формулисати упутства како би ученици знали на шта да усмере пажњу приликом рада. Постепено проширивати опажајни капацитет код ученика усмеравајући их на специфичности музичког периода и музике.</p>	<p>Дигитална</p> <p>Естетска</p> <p>Развијање одговорности</p>

МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	Упознавање са особинама и изгледом основних група инструмената и боље разумевање звука и специфичности одређених инструмената кроз гледање посебно спремљених примера, слика или самог инструмента уколико је доступан у настави.	Савладавање треме и пружање помоћи Одговоран однос према здрављу
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Ученици се подстичу на креативна решења - креирају покрете уз песме, користе тело као инструмент, креирају музичке тапшалице, бројалице итд.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Наставник редовно бележи степен активности и ангажовања ученика на часу као и редовност присуства ученика допунским часовима. Након извођења песама уз помоћ или без помоћи наставника закључује степен напретка у ритмичко мелодијској прецизности, али и кроз дискусију, постављање ученичких питања и одговора, као и одрађене кратке квизове, домаће задатке и радове.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски и страни језици, ликовна култура, историја и географија, техника и технологија, физичко и здравствено, информатика, Музиком кроз живот, Уметност.	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МУЗИЧКА КУЛТУРА – додатна настава	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Додатни часови из ове области се заснивају на подршци у овладавању тежих песама и композиција из нотног текста тактирањем, потом певањем или свирањем. Разјашњавање ритмичких фигура, овладавање синхронизацијом покрета при тактирању или извођењу, тј. боље овладавање музичким знаковним језиком у пракси. Раде се сложене ритмичке и мелодијске фигуре кроз музичке допуњалке, мелодијске и ритмичке диктате. Уче се сложенији теоретски појмови из области музичке писмености. Развија се и усавшава хармонски слух кроз погађање интервала и акорада, те певање мелодијских вежби веће тежине. Наставник користи у раду са ученицима дигиталне материјале и музичке програме за компоновање.	-естетичка -сарадња -комуникација -одговоран однос према

ЧОВЕК И МУЗИКА	Унапређује се знање из историје музике и подстиче креативни приступ раду, истраживање и израда есеја и презентација о музичким периодима, композиторима и феноменима. Ради се на умећу дискусије и развија критичко мишљење кроз дебате, трибине, али и проучавање музичко социолошких феномена у окружењу. Развија се предузетнички дух кроз презентације овладаних умећа, израдом пројеката од значаја за школски живот - радио емисија, организација музичког догађаја, презентација музичких догађаја.	здрављу -компетенција за учење -дигитална компетенција
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Ученици се подстичу на креативна решења, осмишљавање кореографија за песм , покрета уз музику и музичких игара. Креирање ритмичке и мелодијске пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу одређених периода.	-предузетничка компетенција
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Наставник редовно бележи степен активности и ангажовања ученика на часу као и редовност присуства ученика додатним часовима. Након извођења музике наставник закључује степен напретка у ритмичко мелодијској прецизности, али и музичкој изражајности. Размишљања кроз дискусију, квалитет ученичких питања и одговора, квалитет израђених есеја и пп презентација, као и допринос креативним решењима музичких задатака су значајни у процени напретка. Посебно се вреднује учешће на приредбама, смотрема, манифестацијама, такмичењима.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски и страни језици (текстови песама који се анализирају), ликовна култура, историја (карактеристике епоха) и географија (градови и државе) , техника и технологија (израда инструмената) , физичко и здравствено васпитање (развијање моторике) , информатика (израда ПП презентација) , Музиком кроз живот, Уметност.	

6. РАЗРЕД

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик и књижевност	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Језик : - Врсте речи(променљиве и непроменљиве); - Служба речи у реченици; - Падежи; -Реченице по саставу; - Глаголски облици -Заменице - Гласовне промене	Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави матерњег језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско – тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад. Допунски рад се организује током целе наставне године, односно чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Основни циљ допунске наставе је – отклонити испољене недостатке у знању, умењу и вештини ученика. Наставник планира, појашњава, проналази једноставније примере, описује анализира, прича, показује, понавља, импровизује, чита, креира ток часа, демонстрира, поставља питања, подстиче и охрабрује ученика у раду и напредовању, појашњава захтеве задатака, прати напредовање ученика; - Рад на пригодним и краћим књижевним текстовима (врста речи, служба речи, глаголски облици, падежи, реченица); - Разговор са ученицима; - Наставни листићи са прилагођеним задацима; - Мапе ума; - Тестови знања; - Гугл упитници, квизови; - Презентације;	- компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетенција; - решавање проблема; - сарадња; - естетичка компетенција; - одговорно учешће у демократском друштву
Правопис : - Речце ли , не и нај ; - Писање бројева; - Писање глаголских облика; - Интерпункција	- Наставни листићи; - Правописне вежбе; - Разговор са ученицима; - Рад на књижевним текстовима;	
Књижевност; - Читање; -Разумевање прочитаног; -Књижевнотеоријски појмови;	- Разговор са ученицима; - Увежбавање читања; - Разговор о прочитаном тексту – разумевање прочитаног; - Наставни листићи; -Стилске вежбе.	

Језичка култура: - Самостално писање састава; - Изражајно читање и рецитовање;	- Писмене вежбе; - Увежбавање читања и рецитовања; - Слушање добрих примера читања и рецитовања; - Говорне вежбе.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Степен успешности развијања компетенција процењујемо кроз: - квизове , - изложбе, - паное , -приредбе, - представе, - вршњачко учење, групне и појединачне презентације, - анкете	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Ликовна култура; Музичка култура; Страни језици; Информатика и рачунарство	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик и икњижевност	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Језик : - Врсте речи(променљиве и непроменљиве); - Служба речи у реченици; - Падежи; -Реченице по саставу; Комуникативна и предикатска реченица;	План и програм додатне наставе из српског језика у вези је са школским програмом редовне наставе и организује се за све ученике који показују посебно интересовање за изучавање матерњег језика. Даровите ученике треба што више осамосталјивати. На часовима додатне наставе они развијају своје способности, проширују и продубљују већ стечена знања. Наставник их подстиче, усмерава, упућује на потребну литературу, охрабрује, похваљује и прихвата добро образложене предлоге и замисли ученика. Други циљ ове наставе је да буде што више проблемска. Треба решавати сложеније наставне проблеме различитим наставним методама. То ће подстаћи интересовање ученика за одређене садржаје. Нарочито их треба	- компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама;

<ul style="list-style-type: none"> - Глаголски облици -Заменице - Гласовне промене - Припрема за такмичење 	<p>подстицати да сами стварају проблемске ситуације својим питањима, сучељавањем ставова и различитих вредносних гледишта.</p> <p>ЗАДАЦИ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ СУ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усвајање теоријских појмова из књижевности и језика и позоришне и филмске уметности; - Увођење ученика у свет некњижевних текстова (популарних, научних, информативних...); - Осамостаљивање ученика у анализирању лирског, епског и драмског текста; - Проширивање знања и интересовања за решавање проблема у граматици и правопису; - Развијање љубави према матерњем језику и његовом очувању; - Развијање језичке културе ученика (говорне и писане) ; -развијање јњзичког мишљења и језичке свести; - Подстицати самосталан рад ученика; - Подстицати ученике на литерарно стваралаштво <p>Активности ученика у васпитно-образовном раду:</p> <ul style="list-style-type: none"> -примењује претходно стечена знања; -овладава новим граматичким и правописним законитостима ; -уочава на примерима; -упоређује; -уз помоћ наставника решава тестове са ранијих такмичења ; -чита; -анализира и интерпретира дела по избору ученика и из обавезне литературе ; -запажа основне карактеристике ликова, форме причања; -усваја општа правила писмености -користи Правопис; -увежбава технике у изради писменог састава и анализира стилске грешке оцењених радова. <p>Активности наставника у васпитно-образовном раду:</p> <ul style="list-style-type: none"> -презентује; -мотивише за рад и закључивање , на стваралачки однос према језику ; -припрема за такмичење; -подстиче на креативност; - Појашњава временске периоде; -Даје потребна објашњења; - Упућује на доступну литературу; - осмишљава истраживачке задатке; -Прати реализацију и даје коментар; - Појашњава и додатно објашњава граматичку грађу; 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетнција; - решавање проблема; - сарадња; - одговорно учешће у демократском друштву; - естетичка компетенција;
--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Проналази адекватне текстуалне примере за анализу; - Осмишљава и креира задатке за самостално вежбање; - Подстиче ученике на самостално креирање примера; - Проналази примере у тексту за језичку анализу; - саставља и осмишљава примере за вежбање; - даје објашњења и образложења у вези са ученичким радовима; - Даје упутства; - Проналази адекватне примере текстова за рад. - Рад на пригодним књижевним текстовима (врста речи, служба речи, глаголски облици, падежи, реченица); - Разговор са ученицима; - Наставни листићи са прилагођеним задацима; - Мапе ума; - Тестови знања; - Гугл упитници, квизови; - Презентације; - Тестови са такмичења; 	
<p>Правопис :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Речце ли , не и нај ; - Писање бројева; - Писање глаголских облика; - Интерпункција 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставни листићи; - Правописне вежбе; - Разговор са ученицима; - Рад на књижевним текстовима; 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама;
<p>Књижевност; - Читање ван обавезног списка лектире; -Разумевање прочитаног; -Књижевнотеоријски појмови; - Проблемски приступ књижевном делу; -Анализа непознатог лирског текста;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Разговор са ученицима; - Увежбавање различитих техника читања; - Разговор о прочитаном тексту – разумевање прочитаног; - Наставни листићи; -Стилске вежбе; - Драматизације књижевних текстова; - Посета позоришту; - Презентације; - Пригодне ТВ емисије; - Сусрети са писцима; - Посета Сајму књига; - Учествовање на Читалачком маратону; - Учествовање на литерарним конкурсима; 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетнција; - решавање проблема; - сарадња; - одговорно учешће у демократском друштву; - одговоран однос према здрављу;

	- Писање приказа прочитане књиге;	- одговоран однос према околини;
Језичка култура: - Самостално писање састава; - Литерарно стварање; - Изражајно читање и рецитовање; - Говорништво; - Аргументовано дискутовање;	- Писмене вежбе; - Увежбавање читања и рецитовања; - Слушање добрих примера читања и рецитовања; - Говорне вежбе...	- естетичка компетенција; - предузимљивост; - оријентација ка предузетништву
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Степен успешности развијања компетенција процењујемо кроз: - квизове , - изложбе, - паное , -приредбе, - представе, - вршњачко учење, групне и појединачне презентације, - анкете - остварене резултате на такмичењима; - остварене резултате на литерарним конкурсима и смотрама; - објављеним радовима на школском сајту...	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	- Српски језик и књижевност; - Страни језици; - Музичка култура; - Ликовна култура; - Информатика и рачунарство; - Историја; - Сценска уметност...	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 6. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<ul style="list-style-type: none"> Граматика(grammar) Present simple and present continuous Past simple and past continuous Present perfect Present perfect and past simple Talking about the future : -will for predictions and spontaneous decisions -going to for plans and intentions -present continuous for arrangements Conditional sentences (1st) Time expressions Вештина писања (writing) Писање краћег извештаја и вести, опис догађаја или писање мејла Вештина говора (speaking) Исказивање једноставних усмених порука, личних доживљаја, наративног текста, самостално или уз помоћ наставника. Вештина читања и слушања (reading 	<ul style="list-style-type: none"> Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине Ученицима се језик представља и тумачи као систем. Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 80/100 речи уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине Ученицима се језик представља и тумачи као систем. Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална</p>

<p>and listening comprehension) разумевање писаних и илустрованих текстова у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Разумевање различитих врста усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Анализа реченице и усвајање нових речи и израза (vocabulary) 	<ul style="list-style-type: none"> • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 80/100 речи • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама 	компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста) Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање. Самостално решавање примера	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	Српски језик, немачки језик, руски језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Историја	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	Утврђивање хронолошких одредница историјских периода, временских јединица у историји и вежбање на задатим и самостално задатим примерима; размена у пару . Утврђивање врста историјских извора, места чувања, вежбање на историјским изворима за средњи век и рани нови век. Посеђивање актуелних изложби	Рад са подацима и информацијама Компетенција за Учење
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	Објашњавање раног средњег века у његовим главним карактеристикама . Уочавање карактеристика раног средњег века на основу карте, слика, фотографија, експоната . Показивање на карти. Вежбање на задатим примерима самостално и у пару	Решавање проблема Естетичка компетенција
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, израда и одговарање на питања. Вежбање на задатим примерима.	
ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (ПРЕДИНДУСТРИЈСКО ДОБА)	Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање и тумачење писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Вођење педагошке документације, ученичког портфолиа, где се бележе сви резултати и успеси ученика и у складу с тим вреднује њихов рад. Ови ученици се оцењују на основу остварености циљева и стандарда постигнућа у току савладавања индивидуалног образовног плана; показатељ успеха је степен остварености циљева и прилагођених стандарда постигнућа ученика. Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера. Индивидуални разговори; Истицање најважнијих појмова и њихово објашњавање; Самостално решавање задатака.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, Географија, Верска настава, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура, Биологија, Физика, Енглески језик.	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Историја	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	<p>Додатни рад организује се за ученике који показују посебне способности и склоности и интересовања за поједине области историје, пружајући им могућност да континуирано развијају свој таленат.</p> <p>Кораци: уочавање даровитих ученика који брже напредују; организација додатног рада према склоностима и интересима (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика); извођење додатне наставе; праћење и подстицање даровитих ученика на даљи рад.</p> <p>Начини реализације (облици и методе рада): диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, посета музејима, архивима, археолошким локалитетима, местима од изузетног историјског значаја.</p> <p>САМОСТАЛНО ИСТРАЖИВАЊЕ Ђаке треба подстаћи да врше самостална истраживања, одговарајућа за њихов узраст и околности, чиме се код њих подстиче радозналост и иницијатива у погледу прикупљања података и способност уочавања важних података;</p> <p>ГРУПНО ИСТРАЖИВАЊЕ</p> <p>Потребно је подстаћи групе ђака да се баве истраживачким пројектима или активним учењем да би се створили услови за дијалог и отворено и толерантно поређење мишљења.</p> <p>ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНИ И МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНИ ПРИСТУП</p> <p>У настави историје треба увек користити образовни потенцијал интердисциплинарног и мултидисциплинарног приступа, успостављајући везе са другим предметима у програму у целини, укључујући књижевност, географију, уметности и природне науке.</p>	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини.</p>
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ		
ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<p>Вредновање-начин коришћења резултат вредновања: усмена и писмена (израда пројеката...); вођење педагошке документације, ученичког портфолиа, где се бележе сви резултати и успеси ученика и у складу с тим вреднује њихов рад. Ови ученици се оцењују на основу остварености циљева и прописаних исхода, као и на основу ангажовања; показатељ успеха су учешћа даровитих ученика: -на свим видовима такмичења (школско, општинско, окружно, републичко, међународно) из историје и у Регионалном центру за таленте.</p>	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>Географија, Математика, Ликовна култура, Српски језик, Биологија, Верска настава, Грађанско васпитање</p>	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГЕГРАФИЈА 6. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Географска карта	Индивидуални рад, у пару или групи са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу. Акцент треба ставити на индивидуални рад а уколико ученицима више оговара може се примењивати и рад у пару, групи чиме би помоћ вршњака у савладавању тешкоћа у учењу била одлична подршка.	<ul style="list-style-type: none"> - Учење - Комуникација - Сарадња - Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама - Дигитална - Естетичка - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву - Одговоран однос према околини
Становништво и насеља на Земљи	Индивидуални рад, у пару или групи са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу. Акцент треба ставити на индивидуални рад а уколико ученицима више оговара може се примењивати и рад у пару, групи чиме би помоћ вршњака у савладавању тешкоћа у учењу била одлична подршка.	
Привреда	Индивидуални рад, у пару или групи са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу. Акцент треба ставити на индивидуални рад а уколико ученицима више оговара може се примењивати и рад у пару, групи чиме би помоћ вршњака у савладавању тешкоћа у учењу била одлична подршка.	
Држава и интеграциони процеси	Индивидуални рад, у пару или групи са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу. Акцент треба ставити на индивидуални рад а уколико ученицима више оговара може се примењивати и рад у пару, групи чиме би помоћ вршњака у савладавању тешкоћа у учењу била одлична подршка.	
Географија Европе	Индивидуални рад, у пару или групи са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу. Акцент треба ставити на индивидуални рад а уколико ученицима више оговара може се примењивати и рад у пару, групи чиме би помоћ вршњака у савладавању тешкоћа у учењу била одлична подршка.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<ul style="list-style-type: none"> - Боље разумевање градива - Оспособити ученике да постављају питања и идентификују тешкоће на које наилазе при учењу, оспособити ученике да се служе географском картом као извором географских знања и информација - Уочавање и разумевање појава и процеса у природи и друштву, развијање способности за активно стицање знања из географије кроз учење 	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, техника и технологија, биологија, ликовна култура, историја	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГЕОГРАФИЈА 6. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Демографска слика света	Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз групни рад и рад у паровима.	<ul style="list-style-type: none"> – Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву – Одговоран однос према околини
Насеља	Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз групни рад и рад у паровима.	
Привредне делатности	Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз групни рад и рад у паровима.	
Државе у свету	Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз групни рад и рад у паровима.	
Интеграциони процеси у свету	Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз групни рад и рад у паровима.	
Европа	Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз групни рад и рад у паровима.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<ul style="list-style-type: none"> - Обогаћивање знања о природним ресурсима, њиховој ограничениости и одрживом коришћењу, активан однос према природном и друштвеном окружењу - Способности ученике да самостално или у групи прикупљају, класификују, анализирају, исказују и користе географске информације, развијање способности за извођење једноставнијих истраживања 	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Техника и технологија, историја, математика, биологија, ликовна култура	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА - 6. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Јединство грађе и функције као основа живота	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама
Живот у екосистему	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	<ul style="list-style-type: none"> - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву
Наслеђивање и еволуција	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	<ul style="list-style-type: none"> - Одговоран однос према здрављу - Одговоран однос према околини
Порекло и разноврсност живог света	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	<ul style="list-style-type: none"> - Естетичка компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

Човек и здравље	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Наставник редовно бележи присуство ученика на часовима, као и степен ангажовања. Наставник кроз дискусију, постављање питања, помоћ око формулисања одговора прати напредак ученика. Ученик решава и кратке тестове или квизове, а наставник их заједно са учеником прегледа и указује на евентуалне грешке. Ученик на овај начин лакше усваја градиво и стиче више самопоуздања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика - табеле, венов дијаграм Физичко и здравствено васпитање - здрави стилови живота Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације Географија - картографија, типови климе, биосфера Техника и технологија - обрада дрвета, хидроелектрана Ликовна култура - израда панона, цртежа, модела од пластелина Српски језик и књижевност - правилно изражавање Историја - живот у праисторији, култура Физика - нуклеарна физика, видови енергије, оптика	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА - 6. РАЗДЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Јединство грађе и функције као основа живота	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	- Компетенција за целоживотно учење - Комуникација

Живот у екосистему	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	<ul style="list-style-type: none"> - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према здрављу - Одговоран однос према околини - Естетичка компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Наслеђивање и еволуција	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	
Порекло и разноврсност живог света	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	
Човек и здравље	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Рад у малим групама омогућава наставнику да боље упозна интересовања ученика. Ученици се стимулишу да пронађу нове теме на интернету. Уче технику микроскопирања, скицирања виђеног. Кроз сву доступну литературу, они који желе, припремају се за такмичења. Наставник прати и бележи редовност на настави и степен ангажовања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика - табеле, венов дијаграм Физичко и здравствено васпитање - здрави стилови живота Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације Географија - картографија, типови климе, биосфера Техника и технологија - обрада дрвета, хидроелектрана	

Ликовна култура - израда паноа, цртежа, модела од пластелина Српски језик и књижевност - правилно изражавање Историја - живот у праисторији, култура Физика - нуклеарна физика, видови енергије, оптика

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
1. Цели бројеви 2. Троугао 3. Рационални бројеви I део 4. Четвороугао 5. Рационални бројеви II део 6. Површина троуглова и четвороуглова	Идентификовање ученика који спорије напредују	Ученик развија: компетенције за целоживотно учење; комуникацију; компетенцију за рад са подацима и садржајима; дигиталну компетенцију
	Организација извођења допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика)	
	Диференцијација задатака према индивидуалним способностима ученика у виду радних/наставних листића, или делова одређених целина из наставних садржаја	
	Усмена и писмена провера постигнућа ученика	
	Вођење педагошке документације	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Степен успешности развијања компетенција процењујемо кроз: квизове, паное, залагања на часу, вршњачког учења, групне и појединачне презентације, контролне вежбе, тестове, краће провере, писмене задатке и усмено испитивање.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Корелација са градивом изучаваним у претходним разредима, ликовном културом, техником и технологијом, информатиком и рачунарством, српским језиком, физиком и географијом.	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	МАТЕМАТИКА	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције

Цели бројеви. Рационални бројеви Конструктивни задаци – троугао и четвороугао Математика на квадратној мрежи Дијаграми и њихова примена Логичко-комбинаторни задаци Одабрани задаци са такмичења Талес, Еуклид	Уочавање даровитих ученика који брже напредују у редовној настави и мотивисање за додатни рад	Ученик развија: компетенције за целоживотно учење; комуникацију; компетенцију за рад са подацима и садржајима; дигиталну компетенцију
	Организација и извођење додатне наставе према склоностима, способностима и интересовањима ученика (избор садржаја за одређени разред и предмет)	
	Диференцијација задатака према индивидуалним способностима ученика у виду радних/наставних листића, или делова одређених целина из наставних садржај	
	Учешће даровитих ученика на свим нивоима такмичења (школско, општинско, градско, републичко, међународно)	
	Вођење педагошке документације	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Степен успешности развијања компетенција процењујемо кроз: квизове, паное, залагања на часу, вршњачког учења, групне и појединачне презентације, контролне вежбе, тестове, краће провере, писмене задатке и усмено испитивање.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Корелација са градивом изучаваним у претходним разредима, ликовном културом, техником и технологијом, информатиком и рачунарством, српским језиком, физиком и географијом.	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Физика	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
КРЕТАЊЕ	<p>Допунска настава се организује са по једним часом недељно. Њу похађају ученици који у редовној настави нису били успешни. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм Физике у шестом разреду, тј. да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • уме да препозна равномерно кретање • уме да препозна врсту кретања према облику путање 	Комуникација, дигитална компетенција,
СИЛА		
МЕРЕЊЕ		

МАСА И ГУСТИНА	<ul style="list-style-type: none"> • уме да препозна јединице за брзину • уме да препозна гравитациону силу и силу трења које делују на тела која мирују или се крећу равномерно • уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока • зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време • уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена • разуме принцип спојених судова 	рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговоран однос према околини.
ПРИТИСАК		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Вођење педагошке документације, ученичког портфолија, где се бележе сви резултати и успеси ученика и у складу с тим вреднује њихов рад. Ови ученици се оцењују на основу остварености циљева и стандарда постигнућа у току савладавања индивидуалног образовног плана; показатељ успеха је степен остварености циљева и прилагођених стандарда постигнућа ученика. Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера. Индивидуални разговори; Истицање најважнијих појмова и њихово објашњавање;	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Кретање – математика (линеарне једначине, вектори) Сила – математика (линеарне једначине, вектори) Мерење – математика (линеарне једначине, површина геометријских фигура, запремина тела) Маса и густина – математика (линеарне једначине, запремина тела) Притисак – математика (линеарне једначине)	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Физика	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
КРЕТАЊЕ	<i>Додатна настава</i> из Физике организује се у шестом разреду са по једним часом недељно. Ова врста наставе обухвата нове садржаје, који се надовезују на програм редовне наставе, али се односе	Комуникација, дигитална компетенција,
СИЛА		

МЕРЕЊЕ	<p>на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес.</p> <p>Редослед тематских садржаја у додатној настави прати редослед одговарајућих садржаја у редовној настави. Уколико у школи тренутно не постоје технички услови за остваривање неких тематских садржаја из додатне наставе, наставник бира оне садржаје који могу да се остваре. Поред понуђених садржаја, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање.</p>	<p>рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговоран однос према околини.</p>
МАСА И ГУСТИНА		
ПРИТИСАК		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<p>показатељ успеха су учешћа даровитих ученика на свим видовима такмичења (школско, општинско, окружно, републичко) из физике и у Регионалном центру за таленте.</p>	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>Кретање – математика (линеарне једначине, вектори)</p> <p>Сила – математика (линеарне једначине, вектори)</p> <p>Мерење – математика (линеарне једначине, површина геометријских фигура, запремина тела)</p> <p>Маса и густина – математика (линеарне једначине, запремина тела)</p> <p>Притисак – математика (линеарне једначине)</p>	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам значај и врсте дигиталних уређаја - ученицима објашњавам управљање дигиталним документима - ученицима објашњавам преношење података са рачунара на периферни уређај - ученицима показујем рад са сликама - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду текста - ученицима показујем основе обрадеслике, видео и аудио записа - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду презентација 	<ul style="list-style-type: none"> - правилно користи ИКТ уређаје; - креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који садрже табеле у програму за рад са текстом, рад са табеларним подацима и програму за рад са мултимедијалним презентацијама; - креира и обрађује једноставнију дигиталну слику; - самостално снима и врши основну обраду аудио и видео записа; - уређује мултимедијалну презентацију која садржи слике - одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; - разликује основне интернет сервисе; - примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи; - приступа Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права; - објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом СС лиценцом;
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученике упознајем са основним концептима интернета - ученицима објашњавам важност интернет сервиса - ученике упознајем са архитектуром интернета - ученике упознајем са врстама рачунарских мрежа - ученицима предочавам важност безбедности на интернету - ученике упознајем са начинима одбране од напада на интернету - ученицима помажем да разумеју претрагу на интернету и ауторска права 	

<p>РАЧУНАРСТВО</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да савладају пројектовање алгоритма - ученицима помажем да савладају осановне технике програмирања у програму за текстуално програмирање - ученике увежбавам да раде са променљивама - ученике увежбавам да раде са операторима - ученицима помажем да креирају програме са гранањем - учецима објашњавам значај листе и управљање листом - ученицима објашњавам значај функција и коришћење истих 	<ul style="list-style-type: none"> - безбедно користи интернет и разуме његову инфраструктуру - креира једноставан програм; - користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; - објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље);
<p>ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКАТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам значај тимског рада - ученике упућујем како да користе интернет и пронађу релевантне податке - ученицима објашњавам како да сарађују са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала - ученицима објашњавам како да представљају пројектне резултате и закључаке - решавамо проблеме који су настали приликом израде пројекта - ученицима објашњавам како треба да изгледа прењзентација пројекта 	<ul style="list-style-type: none"> - користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности; - разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме); - проналази и отклања грешке у програму; - сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Математика, физика, ликовна култура, музичка култура, техника и технологија, енглески језик</p>	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам управљање дигиталним документима на напредном нивоу - ученицима објашњавам преношење података са рачунара на периферни уређај и обрнуто - ученицима показујем рад са сликама на напредан начин - ученицима помажем да савладају напредне технике рада у програму за обраду текста - ученицима показујем напредне технике обраде слике, видео и аудио записа - ученицима помажем да савладају напредне технике рада у програму за обраду презентација 	<ul style="list-style-type: none"> - правилно користи ИКТ уређаје; - креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који садрже табеле у програму за рад са текстом, рад са табеларним подацима и програму за рад са мултимедијалним презентацијама; - креира, уређује, и структурира податке у програму за табеларну обраду података (сортирање, сложеније математичке операције са подацима у табели); - креира и обрађује дигиталну слику на напредном нивоу; - самостално снима и врши основну обраду аудио и видео записа; - уређује мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје; - одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; - примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи;
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученике упознајем са детаљним концептима интернета - ученицима указујем на важност интернет сервиса, као и на највежњије интернет сервисе - ученике упознајем са архитектуром интернета - ученике упознајем са врстама рачунарских мрежа, као и њиховим особинама - ученицима наглашавам важност безбедности на интернету 	<ul style="list-style-type: none"> - приступа Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права;

	<ul style="list-style-type: none"> - ученике упознајем са начинима одбране од напада на интернету, програмима и подешавањима оперативног система - ученицима показујем претрагу на интернету и ауторска права, као и филтрирање података по сложеним критеријумима 	<ul style="list-style-type: none"> - познаје инфраструктуру интернета на напредном нивоу; - безбедно користи интернет и разуме његову инфраструктуру - управља документима у облаку;
РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да савладају пројектовање напредних алгоритма - ученицима помажем да савладају напредне технике програмирања - ученике увежбавам да раде са променљивама на напредан начин - ученике увежбавам да раде са операторима и креирају сложене изразе - ученицима помажем да креирају програме са вишеструким гранањем - ученицима објашњавам напредно управљање листом, - ученицима објашњавам писање сложених функција 	<ul style="list-style-type: none"> - креира програме са сложеним алгоритмима; - користи математичке изразе за израчунавања у сложеним програмима; - објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље); - користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности на напредном нивоу; - разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме); - проналази и отклања грешке у програму; - сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, - представљању пројектних резултата и закључака; - користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;
ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКАТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам значај тимског рада - ученике упућујем како да користе интернет и пронађу релевантне податке - ученицима објашњавам како да сарађују са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала - ученицима објашњавам како да представљају пројектне резултате и закључаке - решавамо проблеме који су настали приликом израде пројекта - ученицима објашњавам како треба да изгледа прењзентација пројекта 	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, физика, ликовна култура, музичка култура, техника и технологија, енглески језик	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА (6 РАЗРЕД)	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик се упознаје са историјским развојем грађевинарства - Ученик се упознаје са значајем просторног и урбанистичког планирања у грађевинарству - Ученик се упознаје са културом становања и правилима понашања у стану 	<ul style="list-style-type: none"> - Схвата значај историјскоог развоја - Разуме значај планирања у грађевинарству
САОБРАЋАЈ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик се упознаје са саобраћајним системима и грађевинским објектима у саобраћају - Ученик упознаје начин и правила сигнализације - Ученик упознаје правила кретања пешака и бициклисте у саобраћају 	<ul style="list-style-type: none"> - Разује зашто постоје правила понашања у стани и схвата њихову примену - Разликује саобраћајне објекте
ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик упознаје фазе градње код грађевинских објеката - Ученик уочава специфичности код техничких цртежа у грађевинарству - Ученик упознаје програме за цртање у грађевинарству 	<ul style="list-style-type: none"> - Разуме значај значај сигнализације и правила понашања у саобраћају - Разуме редослед поступака при градњи грађевинских објеката
РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик упознаје различите врсте грађевинских материјала - Ученик упознаје врсте грађевинских објеката и системе градње - Ученик схвата мере за рационално коришћење енергије - Ученик упознаје техничка средства у грађевинарству и пољопривреди - - - - - - 	<ul style="list-style-type: none"> - Црта једноставне техничке цртеже - Користи програме за цртање грађевинских објеката

<p>КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - - - - - Ученик приступа изради једноставних техничких цртежа и изради макета и модела 	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује грађевинске материјале - Разликује грађевинске објекте и системе градње - Схвата значај рационалног коришћења енергије - Разликује техничка средства у грађевинарству и пољопривреди и схвата њихову примену - Црта једноставне техничке цртеже и израђује макете и моделе
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Математика, историја, географија, информатика и рачунарство, енглески језик</p>	

<p>ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ</p>		
<p>НАЗИВ ПРЕДМЕТА</p>	<p>НЕМАЧКИ ЈЕЗИК- 6.РАЗРЕД</p>	
<p>НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ</p>	<p>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</p>	<p>Компетенције</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Граматика (Grammatik): -презент глагола, -упитне речи <i>wo</i> и <i>wohin</i>, - модални глаголи: <i>können, wollen, müssen, sollen u dürfen</i>, - предлози <i>um</i> и <i>am</i> , -множина именица, -лична заменица (3.лице једине у номинативу и акузативу), - датум, -презент глагола <i>werden</i>, - негација <i>kein</i> и <i>nicht</i>, -предлози <i>in, an, vor, neben, mit</i> и <i>zu</i>, - прилози <i>geradeaus, links</i> и <i>rechts</i>, -повратни глаголи, -заменица <i>man</i>, -предлози <i>in, auf, unter</i> и <i>neben</i>. • Вештина писања (Schreiben) Писање рођендасних позивница, опис догађаја или писање мејла • Вештина говора (Sprechen) Исказивање једноставних усмених порука,личних доживљаја, наративног текста, самостално или уз помоћ наставника. • Вештина читања и слушања (Lese- und Hörverstehen) разумевање писаних и илустрованих текстова у вези 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине од 50 до 70 речи • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама <ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у</p>
---	---	--

<p>са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Разумевање различитих врста усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Анализа реченице и усвајање нових речи и израза (Wortschatz) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине од 50 до 70 речи • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама. 	<p>демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста) Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање. Самостално решавање примера</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик, немачки језик, руски језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање</p>	

<p align="center">ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ</p>		
<p>НАЗИВ ПРЕДМЕТА</p>	<p>РУСКИ ЈЕЗИК 6.разред</p>	
<p>НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ</p>	<p>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</p>	<p>Компетенције</p>
<p>Грамматика (Грамматика) -вид глагола -будуће време -садашње време глагола на ова/ева -неправилно прошло време</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▣ Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине ▣ Ученицима се језик представља и тумачи као систем. ▣ Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. ▣ Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. 	<p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација, дигитална компетенција, рад са</p>

<p>Усмено изражавање (Устная речь) -разговор на теме:распуст, куповина, стан -опис собе -дијалог на тему куповина</p>	<p>▫ уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама</p>	<p>подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>Правописне вежбе (Орфографические упражнения) -диктат на тему Санкт-Петербург -грађење речи истог корена</p>	<p>▫ Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине од 50 до 70 речи</p>	
<p>Рад на тексту (Работа над текстом) -читање текста -разговор о прочитаном -повезивање слике и текста -допуњавање реченица из познатог текста</p>	<p>▫ уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик анализира текст и повезује информације о познатим, већ обрађиваним темама.</p>	
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста) Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање. Самостално решавање примера</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик, немачки језик, енглески језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање</p>	

7. РАЗРЕД

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик и књижевност	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Језик : <ul style="list-style-type: none"> - Врсте речи(променљиве и непроменљиве); - Служба речи у реченици; - Реченични чланови; - Синтагме; - Комуникативне и предикатске реченице; - Независне реченице (напоредни односи међу независним реченицама); - Зависне реченице; - Глаголски облици: - Конгруенција; - Дугосилазни и дугоузлазни акценти. 	<p>Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави матерњег језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско – тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад.</p> <p>Допунски рад се организује током целе наставне године, односно чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Основни циљ допунске наставе је – отклонити испољене недостатке у знању, умењу и вештини ученика.</p> <p>Наставник планира, појашњава, проналази једноставније примере, описује анализира, прича, показује, понавља, импровизује, чита, креира ток часа, демонстрира, поставља питања, подстиче и охрабрује ученика у раду и напредовању, појашњава захтеве задатака, прати напредовање ученика;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад на пригодним и краћим књижевним текстовима (врста речи, служба речи, глаголски облици, синтагме, реченица, конгруенција, акценти); - Разговор са ученицима; - Наставни листићи са прилагођеним задацима; - Мапе ума; - Тестови знања; - Гугл упитници, квизови; - Презентације; 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетенција; - решавање проблема; - сарадња; - естетичка компетенција; - одговорно учешће у демократском друштву
Књижевност; - Читање; -Разумевање прочитаног;	<ul style="list-style-type: none"> - Разговор са ученицима; - Увежбавање читања; - Разговор о прочитаном тексту – разумевање прочитаног; - Наставни листићи; 	

-Књижевнотеоријски појмови;	-Стилске вежбе.	
Језичка култура: - Самостално писање састава; - Изражајно читање и рецитовање;	- Писмене вежбе; - Увежбавање читања и рецитовања; - Слушање добрих примера читања и рецитовања; - Говорне вежбе.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Степен успешности развијања компетенција процењујемо кроз: - квизове , - изложбе, - паное , -приредбе, - представе, - вршњачко учење, групне и појединачне презентације, - анкете	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Ликовна култура; Музичка култура; Страни језици; Информатика и рачунарство	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик и књижевност	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Језик : - Врсте речи (променљиве и непроменљиве); - Служба речи у реченици; - Реченични чланови;	План и програм додатне наставе из српског језика у вези је са школским програмом редовне наставе и организује се за све ученике који показују посебно интересовање за изучавање матерњег језика. Даровите ученике треба што више осамосталјивати. На часовима додатне наставе они развијају своје способности, проширују и продубљују већ стечена знања. Наставник их подстиче, усмерава, упућује на потребну литературу, охрабрује, похваљује и прихвата добро образложене предлоге и замисли ученика. Други циљ ове наставе је да буде што више проблемска. Треба решавати сложеније наставне проблеме различитим наставним методама. То ће подстаћи интересовање ученика за одређене садржаје. Нарочито их треба	- компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама;

<ul style="list-style-type: none"> - Напоредни односи међу независним реченицама; - Зависне реченице; - Комуникативна и предикатска реченица; - Глаголски облици; - Синтагме; - Конгруенција; - Дугоузлазни и дугосилазни акценти; - Припрема за такмичење 	<p>подстицати да сами стварају проблемске ситуације својим питањима, сучељавањем ставова и различитих вредносних гледишта.</p> <p>ЗАДАЦИ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ СУ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усвајање теоријских појмова из књижевности и језика и позоришне и филмске уметности; - Увођење ученика у свет некњижевних текстова (популарних, научних, информативних...); - Осамостаљивање ученика у анализирању лирског, епског и драмског текста; - Проширивање знања и интересовања за решавање проблема у граматици и правопису; - Развијање љубави према матерњем језику и његовом очувању; - Развијање језичке културе ученика (говорне и писане) ; - Развијање јњзичког мишљења и језичке свести; - Подстицати самосталан рад ученика; - Подстицати ученике на литерарно стваралаштво <p>Активности ученика у васпитно-образовном раду:</p> <ul style="list-style-type: none"> - примењује претходно стечена знања; - овладава новим граматичким и правописним законитостима ; - уочава на примерима; - упоређује; - уз помоћ наставника решава тестове са ранијих такмичења ; - чита; - анализира и интерпретира дела по избору ученика и из обавезне литературе ; - запажа основне карактеристике ликова, форме причања; - усваја општа правила писмености -користи Правопис; - увежбава технике у изради писменог састава и анализира стилске грешке оцењених радова. <p>Активности наставника у васпитно-образовном раду:</p> <ul style="list-style-type: none"> - презентује; - мотивише за рад и закључивање , на стваралачки однос према језику ; - припрема за такмичење; - подстиче на креативност; - Појашњава временске периоде; - Даје потребна објашњења; - Упућује на доступну литературу; - осмишљава истраживачке задатке; - Прати реализацију и даје коментар; - Појашњава и додатно објашњава граматичку грађу; - Проналази адекватне текстуалне примере за анализу; 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетнција; - решавање проблема; - сарадња; - одговорно учешће у демократском друштву; - естетичка компетенција;
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Осмишљава и креира задатке за самостално вежбање; - Подстиче ученике на самостално креирање примера; - Проналази примере у тексту за језичку анализу; - саставља и осмишљава примере за вежбање; - даје објашњења и образложења у вези са ученичким радовима; - Даје упутства; - Проналази адекватне примере текстова за рад. - Рад на пригодним књижевним текстовима (врста речи, служба речи, глаголски облици, синтагме, реченице, напоредни односи, акценти); - Разговор са ученицима; - Наставни листићи са прилагођеним задацима; - Мапе ума; - Тестови знања; - Гугл упитници, квизови; - Презентације; - Тестови са такмичења; 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама;
<p>Књижевност; - Читање ван обавезног списка лектире; -Разумевање прочитаног; -Књижевнотеоријски појмови; - Проблемски приступ књижевном делу; -Анализа непознатог лирског текста;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Разговор са ученицима; - Увежбавање различитих техника читања; - Разговор о прочитаном тексту – разумевање прочитаног; - Наставни листићи; -Стилске вежбе; - Драматизације књижевних текстова; - Посета позоришту; - Презентације; - Пригодне ТВ емисије; - Сусрети са писцима; - Посета Сајму књига; - Учествовање на Читалачком маратону; - Учествовање на литерарним конкурсима; - Писање приказа прочитане књиге; 	<ul style="list-style-type: none"> - дигитална компетнција; - решавање проблема; - сарадња; - одговорно учешће у демократском друштву; - одговоран однос према здрављу; - одговоран однос према околини;

Језичка култура: - Самостално писање састава; - Литерарно стварање; - Изражајно читање и рецитовање; - Говорништво; - Аргументовано дискутовање;	- Писмене вежбе; - Увежбавање читања и рецитовања; - Слушање добрих примера читања и рецитовања; - Говорне вежбе...	- естетичка компетенција; - предузимљивост; - оријентација ка предузетништву
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Степен успешности развијања компетенција процењујемо кроз: - квизове , - изложбе, - паное , -приредбе, - представе, - вршњачко учење, групне и појединачне презентације, - анкете - остварене резултате на такмичењима; - остварене резултате на литерарним конкурсима и смотрама; - објављеним радовима на школском сајту..	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	- Српски језик и књижевност; - Страни језици; - Музичка култура; - Ликовна култура; - Информатика и рачунарство; - Историја; - Сценска уметност...	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 7. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције

<ul style="list-style-type: none"> • Граматика(grammar) <p>Present simple and present continuous Past simple and past continuous Present perfect Present perfect and past simple Talking about the future : -will for predictions and spontaneous decisions -going to for plans and intentions -present continuous for arrangements Conditional sentences Time expressions Passive Voice Question tags</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вештина писања (writing) <p>Писање краћег извештаја и вести, опис догађаја или писање мејла</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вештина говора (speaking) <p>Исказивање једноставних усмених порука, личних доживљаја, наративног текста, самостално или уз помоћ наставника.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вештина читања и слушања (reading and listening comprehension) <p>разумевање писаних и илустрованих текстова у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 100/120 речи • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 100/120 речи • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и</p>
--	--	--

Разумевање различитих врста усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација). <ul style="list-style-type: none"> Анализа реченице и усвајање нових речи и израза (vocabulary) 		оријентација ка предузетништву
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста) Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање. Самостално решавање примера	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, немачки језик, руски језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Историја	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ЕВРОПА У 19. ВЕКУ	Објашњавање и именовање основних појмова везаних за Капитализам .Читање одломака из књиге и анализирање-учимо учење .Коришћењем књиге и историјске карте, као и прављењем паноа научити и,	Рад са подацима и информацијама Компетенција за Учење Решавање проблема Естетичка компетенција
СРБИЈА И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У 19. ВЕКУ	утврдити основне чињенице и појмове везане за Први и Други српски устанак, Карађорђевиће, Обреновиће и Петровиће	
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ ПОЧЕТКОМ 20. ВЕКА	утврдити основне чињенице и појмове везане за Први и Други српски устанак, Карађорђевиће, Обреновиће и Петровиће, Први светски рат, рађање југословенске идеје	

ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Вођење педагошке документације, ученичког портфолиа, где се бележе сви резултати и успеси ученика и у складу с тим вреднује њихов рад. Ови ученици се оцењују на основу остварености циљева и стандарда постигнућа у току савладавања индивидуалног образовног плана; показатељ успеха је степен остварености циљева и прилагођених стандарда постигнућа ученика. Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера. Индивидуални разговори; Истицање најважнијих појмова и њихово објашњавање; Самостално решавање задатака.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, Географија, Верска настава, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура, Биологија, Физика, Енглески језик.

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Историја	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	<p>Додатни рад организује се за ученике који показују посебне способности и склоности и интересовања за поједине области историје, пружајући им могућност да континуирано развијају свој таленат.</p> <p>Кораци: уочавање даровитих ученика који брже напредују; организација додатног рада према склоностима и интересима (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика); извођење додатне наставе; праћење и подстицање даровитих ученика на даљи рад.</p> <p>Начини реализације (облици и методе рада): диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, посета музејима, архивима, археолошким локалитетима, местима од изузетног историјског значаја.</p> <p>САМОСТАЛНО ИСТРАЖИВАЊЕ Треба подстаћи да врше самостална истраживања, одговарајућа за њихов узраст и околности, чиме се код њих подстиче радозналост и иницијатива у погледу прикупљања података и способност уочавања важних података;</p> <p>ГРУПНО ИСТРАЖИВАЊЕ</p> <p>Потребно је подстаћи групе ђака да се баве истраживачким пројектима или активним учењем да би се створили услови за дијалог и отворено и толерантно поређење мишљења.</p> <p>ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНИ И МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНИ ПРИСТУП</p> <p>У настави историје треба увек користити образовни потенцијал интердисциплинарног и мултидисциплинарног приступа, успостављајући везе са другим предметима у програму у целини, укључујући књижевност, географију, уметности и природне науке.</p>	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини.</p>
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ		
ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА	Вредновање-начин коришћења резултат вредновања: усмена и писмена (израда пројеката...); вођење педагошке документације, ученичког портфолиа, где се бележе сви резултати и успеси ученика и у складу с тим вреднује њихов рад. Ови ученици се оцењују на	

КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	основу остварености циљева и прописаних исхода, као и на основу ангажовања; показатељ успеха су учешћа даровитих ученика: -на свим видовима такмичења (школско, општинско, окружно, републичко, међународно) из историје и у Регионалном центру за таленте.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Географија, Математика, Ликовна култура, Српски језик, Биологија, Верска настава, Грађанско васпитање

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГЕОГРАФИЈА 7. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Географске регије Европе	Индивидуални рад са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива	<ul style="list-style-type: none"> – Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Азија	Индивидуални рад са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива	
Африка	Индивидуални рад са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива	
Северна и Јужна Америка	Индивидуални рад са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива	
Аустралија и Океанија	Индивидуални рад са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<ul style="list-style-type: none"> - Боље разумевање градива - Способити ученике да постављају питања и идентификују тешкоће на које наилазе при учењу, оспособити ученике да се служе географском картом као извором географских знања и информација - Уочавање и разумевање појава и процеса у природи и друштву, развијање способности за активно стицање знања из географије кроз учење 	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Географија 5. и 6. разреда, биологија, историја, техника и технологија, ликовна култура, физичко и здравствено васпитање	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГЕОГРАФИЈА 7. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Географске регије Европе	Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз индивидуални и групни рад и рад у паровима. Садржаји који се обрађују у седмом разреду својом разноликошћу и занимљивошћу утичу да се код ученика развијају нова интересовања. У оквиру додатне наставе ученици ће се припремати за такмичења.	<ul style="list-style-type: none"> – Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Азија	Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз индивидуални и групни рад и рад у паровима. Садржаји који се обрађују у седмом разреду својом разноликошћу и занимљивошћу утичу да се код ученика развијају нова интересовања. У оквиру додатне наставе ученици ће се припремати за такмичења	
Африка	Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз индивидуални и групни рад и рад у паровима. Садржаји који се обрађују у седмом разреду својом разноликошћу и занимљивошћу утичу да се код ученика развијају нова интересовања. У оквиру додатне наставе ученици ће се припремати за такмичења	
Северна и Јужна Америка	Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз индивидуални и групни рад и рад у паровима. Садржаји који се обрађују у седмом разреду својом разноликошћу и занимљивошћу утичу да се код ученика развијају нова интересовања. У оквиру додатне наставе ученици ће се припремати за такмичења	
Аустралија и Океанија	Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз индивидуални и групни рад и рад у паровима. Садржаји који се обрађују у седмом разреду својом разноликошћу и занимљивошћу утичу да се код ученика развијају нова интересовања. У оквиру додатне наставе ученици ће се припремати за такмичења	

Поларне области	Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз индивидуални и групни рад и рад у паровима. Садржаји који се обрађују у седмом разреду својом разноликошћу и занимљивошћу утичу да се код ученика развијају нова интересовања. У оквиру додатне наставе ученици ће се припремати за такмичења	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	-Ученици раде самостално: - посматрају, дискутују, разговарају, упоређују, описују, уочавају, логички заључују, повезују, анализирају, раде презентације, размењују мишљења, на такмичењима постижу добре резултатате	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Географија 5. и 6. разреда, биологија, инфоматика, техника и технологија, историја, ликовна култура, математика	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА - 7. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Наслеђивање и еволуција	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња
Јединство грађе и функције као основа живта	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима	

	по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	<ul style="list-style-type: none"> - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према здрављу - Одговоран однос према околини - Естетичка компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Порекло и разноврсност живог света	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	
Живот у екосистему	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	
Човек и здравље	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Наставник редовно бележи присуство ученика на часовима, као и степен ангажовања. Наставник кроз дискусију, постављање питања, помоћ око формулисања одговора прати напредак ученика. Ученик решава и кратке тестове или квизове, а наставник их заједно са учеником прегледа и указује на евентуалне грешке. Ученик на овај начин лакше усваја градиво и стиче више самопоуздања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика - табеле, венов дијаграм Физичко и здравствено васпитање - здрави стилови живота Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације Географија - картографија, типови климе, биосфера Техника и технологија - обрада дрвета, хидроелектрана Ликовна култура - израда паноя, цртежа, модела од пластелина Српски језик и књижевност - правилно изражавање Историја - живот у праисторији, култура Хемија - вода, кисеоник, смеша, биолошки важна једињења	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА - 7. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Наслеђивање и еволуција	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама
Јединство грађе и функције као основа живота	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	<ul style="list-style-type: none"> - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву
Порекло и разноврсност живог света	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	<ul style="list-style-type: none"> - Одговоран однос према здрављу - Одговоран однос према околини
Живот у екосистему	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	<ul style="list-style-type: none"> - Естетичка компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

Човек и здавље	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Рад у малим групама омогућава наставнику да боље упозна интересовања ученика. Ученици се стимулишу да пронађу нове теме на интернету. Уче технику микроскопирања, скицирања виђеног. Кроз сву доступну литературу, они који желе, припремају се за такмичења. Наставник прати и бележи редовност на настави и степен ангажовања.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика - табеле, венов дијаграм Физичко и здравствено васпитање - здрави стилови живота Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације Географија - картографија, типови климе, биосфера Техника и технологија - обрада дрвета, хидроелектрана Ликовна култура - израда панора, цртежа, модела од пластелина Српски језик и књижевност - правилно изражавање Историја - живот у праисторији, култура Хемија - вода, кисеоник, смеша, биолошки важна једињења Физика - нуклеарна физика, видови енергије, оптика

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА – ДОДАТНИ РАД
МАТЕМАТИКА
РАЗРЕД: 8

Редни број теме	НАСТАВНА ТЕМА	Укупан бр. часова	Наставне јединицепо теми
1.	Многоугао	3	Многоугао
2.	Круг	3	Круг
3.	Сличност	3	Сличност
4.	Четвороугао	3	Тангентни и тетивни четвороугао
5.	Тачка, права и раван	3	Тачка, права и раван

6.	Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом	3	Линеарне једначине и неједначине и примене. Једначине са апсолутним вредностима
7.	Призма	3	Призма
8.	Пирамида	3	Пирамида
9.	Линеарна функција	3	Линеарна функција
10.	Систем линеарних једначина са две непознате	3	Линеарне Диофантове једначине. Нелинеарне Диофантове једначине.
11.	Цели бројеви	3	Конгруенција по модулу
12.	Неједнакости	3	Неједнакости и примене. Елементарни проблеми екстремних вредности.
	Укупно	36	

**ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА - ДОПУНСКА НАСТАВА
МАТЕМАТИКА**

РАЗРЕД: 8

Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	Укупан број часова	Наставне јединице по теми
1.	Сличност	2	Талесова теорема Сличност и правоугли троугао Примене сличности
2.	Тачка, права и раван	4	Тачка, права и раван Права и раван. Однос две праве Две равни. Одређеност равни Нормала на раван. Растојање тачке од равни Ортогонална пројекција на раван
3.	Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом	5	Еквивалентне трансформације једначина Решавање линеарних једначина са једном непознатом Примене линеарних једначина Линеарна неједначина. Еквивалентне неједначине Решавање линеарних неједначина са једном непознатом Примене линеарних неједначина

4.	Призма	3	Мрежа и површина призме Површина правилне призме Запремина праве призме Површина и запремине призме - примена
5.	Пирамида	3	Мрежа и површина пирамиде Површина правилне пирамиде Запремина правилне пирамиде
6.	Линеарна функција	4	Појам линеарне функције График линеарне функције Читање графика линеарне функције Имплицитни облик линеарне ф-је Једначина праве
7.	Пројектни задатак	1	Обрада података
8.	Систем линеарних једначина са две непознате	5	Систем линеарних једначина са две непознате Решавање система линеарних једначина методом замене променљиве Решавање система линеарних једначина методом супротних коефицијената Примена система једначина
9.	Ваљак	3	Ваљак – појам и елементи Мрежа и површина правог ваљка Запремина правог ваљка
10.	Купа	3	Купа – појам и елементи Мрежа и површина праве купе Запремина праве купе
11.	Лопта	3	Сфера и лопта Површина сфере Запремина лопте
	Укупно	36	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ЗА СЕДМИ РАЗРЕД		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Физика	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
СИЛА И КРЕТАЊЕ	<p>Допунска настава се организује са по једним часом недељно. Њу похађају ученици који у редовној настави нису били успешни. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм Физике у седмом разреду, тј. да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • уме да препозна гравитациону силу и силу трења које делују на тела која мирују или се крећу равномерно • уме да препозна врсту кретања према облику путање • уме да препозна убрзано кретање • уме да препозна силу потиска • уме да препознаје када је полуга у стању равнотеже • зна да агрегатно стање тела зависи од његове температуре • уме да препозна да се механичким радом може мењати температура 	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговоран однос према околини.</p>
КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ. СИЛЕ ТРЕЊА		
РАВНОТЕЖА ТЕЛА		
МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА		
ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<p>Вођење педагошке документације, ученичког портфолија, где се бележе сви резултати и успеси ученика и у складу с тим вреднује њихов рад. Ови ученици се оцењују на основу остварености циљева и стандарда постигнућа у току савладавања индивидуалног образовног плана; показатељ успеха је степен остварености циљева и прилагођених стандарда постигнућа ученика. Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера. Индивидуални разговори; Истицање најважнијих појмова и њихово објашњавање;</p>	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>Сила и кретање – математика (линеарне једначине, вектори, пропорционалност) Кретање тела под дејством силе теже; силе трења – математика (линеарне једначине, вектори, пропорционалност) Равнотежа тела – математика (линеарне једначине, пропорционалност) Механички рад и енергија; снага – математика (линеарне једначине) Топлотне појаве – математика (линеарне једначине, запремина тела)</p>	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ ЗА СЕДМИ РАЗРЕД		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Физика	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
СИЛА И КРЕТАЊЕ	<p><i>Додатна настава</i> из Физике организује се у седмом разреду са по једним часом недељно. Ова врста наставе обухвата нове садржаје, који се надовезују на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес.</p> <p>Редослед тематских садржаја у додатној настави прати редослед одговарајућих садржаја у редовној настави. Уколико у школи тренутно не постоје технички услови за остваривање неких тематских садржаја из додатне наставе, наставник бира оне садржаје који могу да се остваре. Поред понуђених садржаја, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање.</p>	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговоран однос према околини.</p>
КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ. СИЛЕ ТРЕЊА		
РАВНОТЕЖА ТЕЛА		
МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА		
ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	показатељ успеха су учешћа даровитих ученика на свим видовима такмичења (школско, општинско, окружно, републичко) из физике и у Регионалном центру за таленте.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>Сила и кретање – математика (линеарне једначине, вектори, пропорционалност)</p> <p>Кретање тела под дејством силе теже; силе трења – математика (линеарне једначине, вектори, пропорционалност)</p> <p>Равнотежа тела – математика (линеарне једначине, пропорционалност)</p> <p>Механички рад и енергија; снага – математика (линеарне једначине)</p> <p>Топлотне појаве – математика (линеарне једначине, запремина тела)</p>	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Хемија, 7. Разред 36. часова	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
1. ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС	1. Повезује структуру супстанци са својствима и променама супстанци и својствима супстанци с њиховом практичном применом; Развија систем основних хемијских појмова као део хемијске и научне писмености;	Математичка писменост се огледа у коришћењу математичког размишљања и основних математичких појмова у решавању проблема у ситуацијама у свакодневном животу и поимању простора и односа у њему. Основе научне писмености значе оспособљеност за коришћење стечених знања, вештина и умења у уочавању, разумевању и објашњавању природних појава. Дигитална писменост представља ефикасно, функционално и одговорно коришћење различитих савремених информационо-комуникационих средстава у раду, слободном времену и комуникацији. Управљање сопственим учењем препознаје се по оспособљености да се организујесопствено учење и да му се организовано приступи, самостално или у групи и по спремностиза продужено и стално, другим речима, целоживотно учење у различитим ситуацијама. У ову компетенцију укључена је и умешност у отклањању и савладавању препрека у успешном учењу.
2. ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА	2. Развијање вештина за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама; - примена стеченог знања хемије и вештине за експериментални рад у решавању проблема као и у свакодневном животу - и наставку образовања; Пружити ученицима подршку и објаснити простор лабораторије, лабораторијски прибор и посуђе. посебно мере опреза при раду са супстанцама.	
3. АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ	3. Уз коришћење различитих модела атома и молекула , слика и анимација преко икт помпћи ученицима да савладају атомски и масени број, број елементарних честица и распоред електрона по енергетским нивоима.	
4. МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА 5. ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ 6. ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ 7. ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ 8. ВОДОНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ	4. Поновити са ученицима повезивање својства и структуре супстанце. Поновити ученицима да уоче веома малу заступљеност слободних атомау природи, тј. да су само атоми племенитих гасова слободни. Учећи о хемијској вези користимо моделе атома , молекула ,јона , кристалних решеткидоступних преко савремених ИКТ. Поновити деминстрациони оглед:Уочавање разлике својстава супстанци са поларном и неполарном ковалентном везом (скретање млаза поларне супстанце у електричном пољу 5.Кроз поновљени демонстрациони оглед (Састав и својства смеше, раствори и њихова својства, растворљивост, незасићени, засићени и презасићени раствори, раздвајање састојака смеше декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета заједно са ученицима понављамо хомогене и хетерогене смеше .6. Поновити квалитативно и квантитативно значење хемијске једначине којом се представља одређена хемијска промена, да би ученик могао да примени значење коефицијената и да разликује коефицијент од индекса у конкретним примерима. 7. Са ученицима урадити задатке из радне свеске повезујући релатива атомска маса, релативна молекулска маса, мол, моларна маса.Ученици користе таблицу ПСЕ. 8. Кроз дијалог са ученицима поновити и помоћи да опишу физичка и хемијска својства	

	<p>водоника и кисеоника; разликује оксиде, киселине, хидроксиде (базе) и соли на основу хемијске формуле и назива и описује основна својства ових класа једињења; Помоћ наставника у изради задатака у радној свесци.</p>	<p>Решавање проблема је компетенција која се састоји од препознавања, објашњавања и решавања проблема уз коришћење знања и вештина стечених у различитим областима. Социјалне интеракције и сарадња са другима Резултати до којих се дође у индивидуалном или групном експерименталном раду, или коришћењем различитих извора информација, могу се делити са другима у циљу формулисања објашњења, или извођења закључака. Полазници формирају знање на основу кога могу аргументовано дискутовати. Грађанска одговорност у/за демократију Кроз наставу хемије формира се знање које се може користити за разматрање битних питања/проблема савременог друштва у области хране, здравља, енергије, материјала и екологије. Здравствене компетенције Знање о својствима супстанци је основа за њихов избор према потребама и правилан рад са њима, за бригу о сопственом здрављу и здрављу породице. Еколошке компетенције</p>
--	--	---

		<p>Знање о својствима супстанци је основа за предузимање потребних активности за очување животне средине, од правилног одлагања отпада до предузимања акција чишћења.</p> <p>Иницијатива и предузетништво</p> <p>Учењем хемије сагледава се њена улога у различитим професијама, али и различите професије из угла хемије. Доношење ваљаних одлука подржавају различита знања и вештине стечене у хемији о својствима супстанци, променама којима подлежу и практичној примени, о њиховом безбедном и рационалном коришћењу у свакодневном животу и пракси.</p> <p>Културна свест, мултикултуралност и креативност</p> <p>Достигнућа науке припадају свима. Она су основа за развој нових технологија и друштва.</p>
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>Примењује знање у различитим ситуацијама у зависности од карактеристика ситуације и сопствених циљева</p> <p>Ученик има критички однос према учењу, разликује битно од небитног, познато од непознатог</p> <p>У комуникацији изражава своје ставове, мишљење на позитиван и аргументован начин</p> <p>На одговарајући начин користи научни језик специфичан за хемију</p> <p>На основу пиктограма на реагенс боци процењује ризик и користи од употребе неких супстанци</p> <p>Негује и развија лична интересовања</p> <p>Уме да слуша илагање саговорника до краја без упадица</p> <p>Резимира и елаборира основне идеје из градива</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Геогеафија „Кружење воде у природи“, „Свемир“, „Заштита животне средине“</p> <p>Биологија „Процес варења хране“, „Екологија“</p> <p>Физика „Закони“, Материја, „Мерење-основне јединице у SI- систему“, „Агрегатно стање материје“</p> <p>Математика, Пропорција, израчунавања</p>	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Хемија, 7. Разред 36. часова	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
1. ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС	<p>Дискусија: како се до сазнања долази у природним наукама Хемијске мозгалице; Занимљивости; Активност више.</p> <p>ХЕ.3.1.1 разлику између чистих супстанци (елемената и једињења) и смеша, на основу врста честица које их изграђују ХЕ.3.1.2. како је практична примена супстанци повезана са њиховим својствима ХЕ.3.1.3. да су својства супстанци и промене којима подлежу условљене разликама на нивоу честица</p>	<p>Математичка писменост се огледа у коришћењу математичког размишљања и основних математичких појмова у решавању проблема у ситуацијама у свакодневном животу и поимању простора и односа у њему.</p> <p>Основе научне писмености значе оспособљеност за коришћење стечених знања, вештина и умења у уочавању, разумевању и објашњавању природних појава.</p> <p>Дигитална писменост представља ефикасно, функционално и одговорно коришћење различитих савремених информационо-комуникационих средстава у раду, слободном времену и комуникацији.</p> <p>Управљање сопственим учењем препознаје се по оспособљености да се организује сопствено учење и да му се организовано приступи, самостално или у групи и по спремности за продужено и стално, другим речима, целоживотно учење у различитим ситуацијама. У ову компетенцију укључена је и умешност у отклањању и савладавању препрека у успешном учењу.</p>
2. ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА	<p>Активност више: Ученици бирају једну појаву из свог окружења и објашњавају је користећи научни метод.</p> <p>Посета Музеју хемије и упознавање са лабораторијским прибором и посуђем одређеног историјског периода.</p> <p>2.</p> <p>ХЕ.3.1.8. да осмисли експериментални поступак према задатом циљу/проблему/ питању за истраживање, да бележи и приказује резултате табеларно и графички, формулише објашњење/а и изведе закључак/е</p> <p>ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем који се може експериментално истражити</p> <p>ХЕ.3.6.2. постави хипотезе</p> <p>ХЕ.3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе</p> <p>ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду</p>	<p>Управљање сопственим учењем препознаје се по оспособљености да се организује сопствено учење и да му се организовано приступи, самостално или у групи и по спремности за продужено и стално, другим речима, целоживотно учење у различитим ситуацијама. У ову компетенцију укључена је и умешност у отклањању и савладавању препрека у успешном учењу.</p>
3. АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ	<p>Користећи бесплатну апликацију Kahoot, ученици осмишљавају квиз који решавају на следећем часу, и на тај начин провере своје знање</p> <p>3. ХЕ.3.1.4. структуру атома, молекула и јона, које их елементарне честице изграђују и како од њиховог броја зависи наелектрисање атома, молекула и јона</p>	<p>Управљање сопственим учењем препознаје се по оспособљености да се организује сопствено учење и да му се организовано приступи, самостално или у групи и по спремности за продужено и стално, другим речима, целоживотно учење у различитим ситуацијама. У ову компетенцију укључена је и умешност у отклањању и савладавању препрека у успешном учењу.</p>

<p>4. МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА</p> <p>5. ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ</p> <p>6. ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ</p> <p>7. ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ</p> <p>8. ВОДОНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ</p>	<p>Активност: ученици сами праве еко-пластелин од којег помоћу чачкалица праве моделе различитих молекула</p> <p>5. Хемијска мозгалица: решавање задатака на основу растворљивости, припремање презасићеног раствора натријун-ацетата ХЕ.3.1.7. на основу својстава састојака смеше да изабере и изведе одговарајући поступак за њихово раздвајање ХЕ.3.1.5. зависност растворљивости супстанце од природе супстанце и растварача</p> <p>6. Дискусија : који је сигуран доказ да је дошло до хемијске реакције?</p> <p>7. Хемијска мозгалица ХЕ.3.1.9. да израчуна процентуалну заступљеност неке супстанце у смеси, да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку</p> <p>8. ХЕ.3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула ХЕ.3.2.2. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима) ХЕ.3.2.3. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакције са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима) ХЕ.3.2.4. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима) ХЕ.3.2.5. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре</p>	<p>Решавање проблема је компетенција која се састоји од препознавања, објашњавања и решавања проблема уз коришћење знања и вештина стечених у различитим областима.</p> <p>Социјалне интеракције и сарадња са другима Резултати до којих се дође у индивидуалном или групном експерименталном раду, или коришћењем различитих извора информација, могу се делити са другима у циљу формулисања објашњења, или извођења закључака. Полазници формирају знање на основу кога могу аргументовано дискутовати.</p> <p>Грађанска одговорност у/за демократију Кроз наставу хемије формира се знање које се може користити за разматрање битних питања/проблема савременог друштва у области хране, здравља, енергије, материјала и екологије.</p> <p>Здравствене компетенције Знање о својствима супстанци је основа за њихов избор према потребама и правилан рад са њима, за бригу о сопственом здрављу и здрављу породице.</p> <p>Еколошке компетенције Знање о својствима супстанци је основа за предузимање потребних</p>
---	--	--

		<p>активности за очување животне средине, од правилног одлагања отпада до предузимања акција чишћења.</p> <p>Иницијатива и предузетништво</p> <p>Учењем хемије сагледава се њена улога у различитим професијама, али и различите професије из угла хемије. Доношење ваљаних одлука подржавају различита знања и вештине стечене у хемији о својствима супстанци, променама којима подлежу и практичној примени, о њиховом безбедном и рационалном коришћењу у свакодневном животу и пракси.</p> <p>Културна свест, мултикултуралност и креативност</p> <p>Достигнућа науке припадају свима. Она су основа за развој нових технологија и друштва.</p>
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<p>Примењује знање у различитим ситуацијама у зависности од карактеристика ситуације и сопствених циљева</p> <p>Ученик има критички однос према учењу, разликује битно од небитног, познато од непознатог</p> <p>У комуникацији изражава своје ставове, мишљење на позитиван и аргументован начин</p> <p>На одговарајући начин користи научни језик специфичан за хемију</p> <p>На основу пиктограма на реагенс боци процењује ризик и користи од употребе неких супстанци</p> <p>Негује и развија лична интересовања</p> <p>Уме да слуша илагање саговорника до краја без упадица</p> <p>Резимира и елаборира основне идеје из градива</p>	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>Геогеафија „Кружење воде у природи“, „Свемир“, „Заштита животне средине“</p> <p>Биологија „Процес варења хране“, „Екологија“</p> <p>Физика „Закони“, Материја, „Мерење-основне јединице у SI- систему“, „Агрегатно стање материје“</p> <p>Математика, Пропорција, израчунавања</p>	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду текста - ученицима објашњавам значај рачунарске графике - ученицима објашњавам обраду растерске и векторске графике - ученицима помажем да креирају анимацију - ученицима помажем да ураде снимање екрана - ученицима указујем на детаље на које треба обратити пажњу при снимању екрана 	<ul style="list-style-type: none"> - креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који садрже текст у програму за рад са текстом - креира и обрађује дигиталну слику (рад са лејерима, филтерима) -креирање једноставније векторске графике -креира налог своје електронске поште (креирање, слање, и примање електронске поште) - рад са дељеним документима у облаку (текстуални документи и презентације) -управља документима у облаку;
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученике упознајем са основним концептима интернета - ученицима објашњавам важност интернет сервиса - ученицима објашњавам значај хипервезе - ученицима помажем да користе електронску пошту - ученицима помажем да раде са датотекама у облаку - ученицима помажем да поделе датотеке у облаку 	<ul style="list-style-type: none"> - креира једноставан програме у програму Пајгејм; - црта једноставније геометријске облике у датом

РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да савладају рад са библиотеком Ругате - ученицима помажем да разумеју координатни систем у библиотеци Ругате - ученицима помажем да разумеју рад са бојама - ученицима помажем да креирају програме за исцртавање разних облика 	<p>програму (правоугаоник, круг, кружница, квадрат)</p> <ul style="list-style-type: none"> - проналази и отклања грешке у програму; - сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;
ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКАТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам значај тимског рада - ученике упућујем како да користе интернет и пронађу релевантне податке - ученицима објашњавам како да сарађују са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала - ученицима објашњавам како да представљају пројектне резултате и закључаке - решавамо проблеме који су настали приликом израде пројекта - ученицима објашњавам како треба да изгледа прењзентација пројекта 	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, физика, ликовна култура, музичка култура, техника и технологија, енглески језик	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције

ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду текста - ученицима објашњавам значај рачунарске графике - ученицима објашњавам обраду растерске и векторске графике - ученицима помажем да креирају анимацију - ученицима помажем да ураде снимање екрана - ученицима указујем на детаље на које треба обратити пажњу при снимању екрана 	<ul style="list-style-type: none"> - креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који садрже текст у програму за рад са текстом и табелама - креира и обрађује дигиталну слику (рад са лејерима, филтерима, рачунарском графиком) - креирање сложенијих слика уз помоћ векторске и растерске графике - креира налог своје електронске поште (креирање, слање, и примање електронске поште) - рад са дељеним документима у облаку (текстуални документи и презентације) - управља документима у облаку;
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученике упознајем са основним концептима интернета - ученицима објашњавам важност интернет сервиса - ученицима објашњавам значај хипервезе - ученицима помажем да користе електронску пошту - ученицима помажем да раде са датотекама у облаку - ученицима помажем да поделе датотеке у облаку 	<ul style="list-style-type: none"> - креира сложеније програме у програму Пајгејм; - црта комплексније геометријске облике у датом програму (правоугаоник, круг, кружница, квадрат, звезда и други многоуглови) - проналази и отклања грешке у програму; - сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;
РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да савладају рад са библиотеком Puzame - ученицима помажем да разумеју координатни систем у библиотеци Puzame - ученицима помажем да разумеју рад са бојама - ученицима помажем да креирају програме за исцртавање разних облика 	<ul style="list-style-type: none"> - проналази и отклања грешке у програму; - сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;
ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКАТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам значај тимског рада - ученике упућујем како да користе интернет и пронађу релевантне податке - ученицима објашњавам како да сарађују са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала - ученицима објашњавам како да представљају пројектне резултате и закључаке - решавамо проблеме који су настали приликом израде пројекта - ученицима објашњавам како треба да изгледа прењзентација пројекта 	<ul style="list-style-type: none"> - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;

ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, физика, ликовна култура, музичка култура, техника и технологија, енглески језик

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА (7 РАЗРЕД)	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик се упознаје са историјским развојем машина и механизма - Ученик се упознаје са потрошњом енергије у домаћинству и њеном уштедом 	<ul style="list-style-type: none"> - Схвата значај историјскоог развоја - Разуме значај рачунарске енергије - Разуме разлику и основну поделу транспортних машина
САОБРАЋАЈ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик се упознаје транспортним машинама и схвата основну поделу - Ученик упознаје машине унутрашњег и спољашњег саобраћаја и препознаје основне разлике - Ученик упознаје просте подсистеме код друмских возила - Ученик препознаје главне делове бицикла 	<ul style="list-style-type: none"> - Препознаје разлике између спољашњег и унутрашњег саобраћаја - Разуме једноставне подсистеме код возила - Зна основне делове бицикла - Црта једноставне техничке цртеже - Користи једноставна упрошћења и пресеке на цртежима.
ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик уочава специфичности код техничких цртежа у машинству - Ученик упознаје основне предности упрошћавања и пресека - Ученик упознаје приказивање једноставних предмета у разним пројекцијама - Ученик упознаје програме и користе их за израду једноставних предмета у различитим пројекцијама на рачунару - Ученик упознаје основне компоненте рачунара 	<ul style="list-style-type: none"> - Црта једноставне предмете у разним пројекција - Користи програме за цртање. - Разликује основне компоненте рачунара - Разликује машинске материјале - Примењује прибор приликом терења и контроле

РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик почиње да разликује материјале у машинству - Ученик почиње да користи једноставан прибор за мерење и контролу - Ученик схвата основну поделу технологије обраде материјала као и њихову сврху - Ученик упознаје врсте машинских елемената - Ученик упознаје намену и врсте работа - Ученик упознаје разне врсте погонских машина - мотора - Ученик приступа изради једноставних техничких цртежа и изради макета и модела 	<ul style="list-style-type: none"> - Разуме основну поделу технологија обраде - Разликује машинске елементе и основну поделу - Разуме примену работа - Зна основну поделу погонских машина - Црта једноставне техничке цртеже и
КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, историја, географија, информатика и рачунарство, енглески језик , немачки језик	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА (7 РАЗРЕД)	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик упознаје историјски значај и развој машина и механизма - Ученик упознаје значај потрошње енергије у домаћинству као и могућност њене уштеде 	повеже развој машина и разуме њихов допринос подизању квалитета живота и рада; -могућности смањења потрошње енергије у домаћинству.
САОБРАЋАЈ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик упознаје разне врсте транспортних машина - Ученик почиње да разликује машине унутрашњег и спољашњег транспорта као и њихову примену - Ученик упознаје подсистеме код возила друмског саобраћаја и начин њиховог рада - Ученик уме да препозна кварове на бициклу и да их отклони 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује врсте транспортних машина; - повезује подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; - провери техничку исправност бицикла; . самостално скицом и техничким цртежом црта предмете користећи ортогонално и просторно приказивање;

		користи CAD технологију за креирање техничке документације;
ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик упознаје специфичности техничких цртежа у машинству - Ученик схвата могућности које се нуде упрошћавањем и пресецима приликом цртања техничких цртежа. - Ученик почиње да разуме начине приказивања предмета у ортогоналној и просторним пројекцијама 	<ul style="list-style-type: none"> - објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених уређаја ИКТ и њихове конфигурације. идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућности примене.
РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик почиње да користи разне програме за приказивање предмета у разним пројекцијама - Ученик упознаје основне компоненте ИКТ уређаја као и њихове конфигурације 	<ul style="list-style-type: none"> - користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; - врши операције обраде материјала који се користе у машинству.
КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик упознаје материјале као и њихову примену - Ученик упознаје прибор за мерење и контролу и почиње да га примењује - Ученик упознаје различите врсте обраде материјала - Ученик упознаје разне врсте машинских елемената - Ученик упознаје разне врсте производних машина - Ученик упознаје врсте и намену робота - Ученик упознаје разне врсте погонских машина – мотора 	<ul style="list-style-type: none"> - објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру; објасни предности роботизације производних процеса; - објасни основе конструкције робота; - објасни начин функционисања погонских машина.
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.	самостално скицом и техничким цртежом црта планирану макету грађевинског објекта;
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, физика, историја, географија, информатика и рачунарство, енглески језик	- користи рачунарске програме за израду техничке документације;
		израђује макету/модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	НЕМАЧКИ ЈЕЗИК- 7.РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<ul style="list-style-type: none"> • Граматика (Grammatik): -Предлози са дативом и акузативом, -Зависне реченице са везником dass, глагол wissen, -Претерит помоћних и модалних глагола, -Реченице са denn, aber, oder, und -Године, предлози: bis, seit, ohne -Глаголи у перфекту, -Генитив именица -Личне заменице у дативу -Индиректа питања -Глаголи са одвојивим и неодвојивим префиксима - Футур I -Компаратив и суперлатив -Узрочне реченице са везником weil - Предлог in са дативом и акузативом, -Глаголи са предлозима Глаголи: liegen, legen, stehen, stellen, sitzen, setzen, hängen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 70 речи • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама <ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Вештина писања (Schreiben) Писање вести, опис догађаја или писање мејла • Вештина говора (Sprechen) Исказивање једноставних усмених порука, личних доживљаја, наративног текста, самостално или уз помоћ наставника. • Вештина читања и слушања (Lese- und Hörverstehen) разумевање писаних и илустрованих текстова у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Разумевање различитих врста усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација). • Анализа реченице и усвајање нових речи и израза (Wortschatz) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 70 речи • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама. 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста) Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање. Самостално решавање примера</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик, немачки језик, руски језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање</p>	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	РУСКИ ЈЕЗИК 7. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Граматика (Грамматика) -вид глагола -именице ж.рода на –ь -прилози за начин -глаголи кретања -императив	<ul style="list-style-type: none"> ▣ Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине ▣ Ученицима се језик представља и тумачи као систем. ▣ Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. ▣ Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. 	Компетенција за целоживотно учење Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Усмено изражавање (Устная речь) -разговор на теме: путовање, хоби, Русија -опис особе -дијалог на тему празници	<ul style="list-style-type: none"> ▣ уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама 	
Правописне вежбе (Орфографические упражнения) -писање краћих састава о себи -грађење речи истог корена	<ul style="list-style-type: none"> ▣ Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 70 речи ▣ Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. 	
Рад на тексту (Работа над текстом) -читање тескта -разговор о прочитаном -повезивање слике и текста -допуњавање реченица из познатог текста	<ul style="list-style-type: none"> • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик анализира текст и повезује информације о познатим, већ обрађиваним темама. 	

<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему</p> <p>Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста) Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање. Самостално решавање примера</p>
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик, немачки језик, енглески језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање</p>

8. РАЗРЕД

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик и књижевност	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ЈЕЗИК - Врста и служба речи; - Развој језика; - Вуков рад на реформи језика; - Врсте речи и њихове граматичке категорије; - Начини грађења речи; - Подела гласова; - Гласовне алтернације; - Грађење глаголских облика; - Основна и релативна значења глаголских облика; - Синтагме; - Зависне реченице;	<p>Допунски рад се организује за ученике који из објективних разлога у редовној настави матерњег језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско – тематских подручја. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад. Допунски рад се организује током целе наставне године, односно чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Основни циљ допунске наставе је – отклонити испољене недостатке у знању, умењу и вештини ученика.</p> <p>Наставник планира, појашњава, проналази једноставније примере, описује анализира, прича, показује, понавља, импровизује, чита, креира ток часа, демонстрира, поставља питања, подстиче и охрабрује ученика у раду и напредовању, појашњава захтеве задатака, прати напредовање ученика;</p>	- компетенција за целоживотно учење; - комуникација; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетенција; - решавање проблема; - сарадња; - естетичка компетенција; - одговорно учешће у демократском друштву
	- Рад на пригодним и краћим књижевним текстовима; - Разговор са ученицима; - Наставни листићи са прилагођеним задацима; - Мапе ума; - Тестови знања; - Гугл упитници, квизови; - Презентације; - Индивидуални и групни рад	
ПРАВОПИС - Правописна норма: писање имена из страних језика са	- Наставни листићи; - Правописне вежбе; - Разговор са ученицима;	

акцентом на њихову промену; спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме); генитивни знак; црта и цртица; други интерпункцијски и правописни знаци.	- Рад на књижевним текстовима; - Индивидуални и групни рад	
ОРТОЕПИЈА Акценат	- Аудио стимулације и презентације; - Гласно изговарање речи; - Разговор са ученицима; - Поступност и систематичност у раду; - Наставни листићи	
КЊИЖЕВНОСТ - Читање; - Разумевање прочитаног; - Књижевнотеоријски појмови;	- Разговор са ученицима; - Увежбавање читања; - Разговор о прочитаном тексту – разумевање прочитаног; - Наставни листићи; - Стилске вежбе.	
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА - Функционални стилови; - Фразеологизми, неологизми, историзми; - Писање есеја на задату тему; - Изражајно читање и рецитовање	- Подстицање ученика да напишу молбу, жалбу, радну биографију или да попуне одређене обрасце; - Коришћење речника и правописа; - Писмене вежбе; - Увежбавање читања и рецитовања; - Слушање добрих примера читања и рецитовања; - Говорне вежбе	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	- Способност примене усвојеног знања; - Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, усмена и писана провера; - Индивидуални и групни рад (презентације и панои); - Вршњачко учење; - Квизови и анкете; - Приредбе и представе	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Ликовна култура; Музичка култура; Страни језици; Информатика и рачунарство; Грађанско васпитање	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Српски језик и књижевност	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ГРАМАТИКА Развој језика; Вуков рад на реформи језика; Врсте речи и њихове граматичке категорије; Начини грађења речи; Подела гласова; Гласовне алтернације; Основна и релативна значења глаголских облика; Синтагме; Зависне реченице	<p>План и програм додатне наставе из српског језика у вези је са школским програмом редовне наставе и организује се за све ученике који показују посебно интересовање за изучавање матерњег језика. Даровите ученике треба што више осамостаљивати. На часовима додатне наставе они развијају своје способности, проширују и продубљују већ стечена знања. Наставник их подстиче, усмерава, упућује на потребну литературу, охрабрује, похваљује и прихвата добро образложене предлоге и замисли ученика. Други циљ ове наставе је да буде што више проблемска. Треба решавати сложеније наставне проблеме различитим наставним методама. То ће подстаћи интересовање ученика за одређене садржаје. Нарочито их треба подстицати да сами стварају проблемске ситуације својим питањима, сучељавањем ставова и различитих вредносних гледишта.</p> <p>ЗАДАЦИ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ СУ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усвајање теоријских појмова из књижевности и језика и позоришне и филмске уметности; - Увођење ученика у свет некњижевних текстова (популарних, научних, информативних...); - Осамостаљивање ученика у анализирању лирског, епског и драмског текста; - Проширивање знања и интересовања за решавање проблема у граматици и правопису; - Развијање љубави према матерњем језику и његовом очувању; - Развијање језичке културе ученика (говорне и писане) ; - Развијање језичког мишљења и језичке свести; - Подстицати самосталан рад ученика; - Подстицати ученике на литерарно стваралаштво <p>Активности ученика у васпитно-образовном раду:</p> <ul style="list-style-type: none"> - примењује претходно стечена знања; - овладава новим граматичким и правописним законитостима; - уочава на примерима; - упоређује; - уз помоћ наставника решава тестове са ранијих такмичења; - чита; - анализира и интерпретира дела по избору ученика и из обавезне литературе; 	<ul style="list-style-type: none"> - компетенција за целоживотно учење; - комуникације; - рад са подацима и информацијама; - дигитална компетнција; - решавање проблема; - сарадња; - одговорно учешће у демократском друштву; - естетичка компетенција

	<ul style="list-style-type: none"> - запажа основне карактеристике ликова, форме причања; - усваја општа правила писмености - користи Правопис; - увежбава технике у изради писменог састава и анализира стилске грешке оцењених радова. <p>Активности наставника у васпитно-образовном раду:</p> <ul style="list-style-type: none"> - презентује; - мотивише за рад и закључивање, на стваралачки однос према језику ; - припрема за такмичење; - подстиче на креативност; - појашњава временске периоде; - даје потребна објашњења; - упућује на доступну литературу; - осмишљава истраживачке задатке; - прати реализацију и даје коментар; - појашњава и додатно објашњава граматичку грађу; - проналази адекватне текстуалне примере за анализу; - осмишљава и креира задатке за самостално вежбање; - подстиче ученике на самостално креирање примера; - проналази примере у тексту за језичку анализу; - саставља и осмишљава примере за вежбање; - даје објашњења и образложења у вези са ученичким радовима; - даје упутства; - проналази адекватне примере текстова за рад. <ul style="list-style-type: none"> - Рад на пригодним књижевним текстовима; - Разговор са ученицима; - Наставни листићи са прилагођеним задацима; - Мапе ума; - Тестови знања; - Гугл упитници, квизови; - Презентације; - Тестови са такмичења; 	
<p>ПРАВОПИС - Правописна норма</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Наставни листићи; - Правописне вежбе; - Разговор са ученицима; - Рад на књижевним текстовима; 	

ОРТОЕПИЈА Акцентат	<ul style="list-style-type: none"> - Слушање снимака правилног изговора и указивање на разлике у изговору; - Ученике треба навикавати да препознају, репродукују и усвоје правилно акцентован говор, а у местима где се одступа од акценатске нормe, да разликују стандардни акценат од свога акцента, тј. од дијалекатске акцентуације. 	
КЊИЖЕВНОСТ - Разговор о прочитаним делима ван обавезног списка лектире; - Разумевање прочитаног; - Књижевнотеоријски појмови; - Проблемски приступ књижевном делу; - Анализа непознатог лирског текста; - Позоришна представа	<ul style="list-style-type: none"> - Разговор са ученицима; - Увежбавање различитих техника читања; - Разговор о прочитаном тексту – разумевање прочитаног; - Наставни листићи; - Стилске вежбе; - Драматизације књижевних текстова; - Посета позоришту; - Презентације; - Пригодне ТВ емисије; - Сусрети са писцима; - Посета Сајму књига; - Учествовање у Читалачком клубу; - Учествовање на литерарним конкурсима; - Писање приказа прочитане књиге; 	
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА - Функционални стилови; - Лексикологија: метонимија, метафора, хомонимија, полисемија; фразеологизми, историзми и архаизми, неологизми... - Самостално писање есеја; - Литерарно стварање; - Изражајно читање и рецитовање; - Говорништво; - Аргументовано дискутовање;	<ul style="list-style-type: none"> - Писмене вежбе; - Увежбавање читања и рецитовања; - Слушање добрих примера читања и рецитовања; - Говорне вежбе... 	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Степен успешности развијања компетенција процењујемо кроз: <ul style="list-style-type: none"> - квизове и анкете; - изложбе и паное; - приредбе и представе; - вршњачко учење; 	

	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуалне и групне презентације; - остварене резултате на такмичењима; - остварене резултате на литерарним конкурсима и смотрема; - објављеним радовима на школском сајту...
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - Српски језик и књижевност; - Страни језици; - Музичка култура; - Ликовна култура; - Информатика и рачунарство; - Историја; - Грађанско васпитање; - Веронаука; - Сценска уметност...

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 8. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<ul style="list-style-type: none"> • Граматика(grammar) Present simple and present continuous Past simple and past continuous Present perfect Present perfect and past simple Talking about the future : -will for predictions and spontaneous decisions -going to for plans and intentions -present continuous for arrangements Conditional sentences	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. 	Компетенција за целоживотно учење Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у

<p>Time expressions Passive Voice Reported Speech Verb patterns Question tags</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вештина писања (writing) Писање краћег извештаја и вести, опис догађаја или писање мејла • Вештина говора (speaking) Исказивање једноставних усмених порука, личних доживљаја, наративног текста, самостално или уз помоћ наставника. • Вештина читања и слушања (reading and listening comprehension) разумевање писаних и илустрованих текстова у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Разумевање различитих врста усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација). • Анализа реченице и усвајање нових речи и израза (vocabulary) 	<ul style="list-style-type: none"> • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 120 речи • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама <ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 120 речи • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама 	<p>демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
--	--	--

ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста) Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање. Самостално решавање примера
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, немачки језик, руски језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Историја	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА 20. И ПОЧЕТКА 21. ВЕКА	Објашњавање основних појмова, улоге истакнутих личности, догађаја Читање одломака из књиге и анализирање-учимо учење Уочавање и именоване кључних појмова у тексту уџбеника	Рад са подацима и информацијама Компетенција за учење
ОПШТА ИСТОРИЈА 20. И ПОЧЕТКА 21. ВЕКА	Објашњавање основних појмова, улоге истакнутих личности, догађаја Читање одломака из књиге и анализирање-учимо учење Уочавање и именоване кључних појмова у тексту уџбеника	Дигитална компетенција
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Вођење педагошке документације, ученичког портфолиа, где се бележе сви резултати и успеси ученика и у складу с тим вреднује њихов рад. Ови ученици се оцењују на основу остварености циљева и стандарда постигнућа у току савладавања индивидуалног образовног плана; показатељ успеха је степен остварености циљева и прилагођених стандарда постигнућа ученика. Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера. Индивидуални разговори; Истицање најважнијих појмова и њихово објашњавање; Самостално решавање задатака.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, Географија, Верска настава, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура, Биологија, Физика, Хемија.	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГЕОГРАФИЈА 8. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Географски положај, границе и величина територије Србије	Индивидуални рад са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива	<ul style="list-style-type: none"> – Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Физичко-географске одлике Србије	Индивидуални рад са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива	
Друштвено-географске одлике Србије	Индивидуални рад са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива	
Природна и културна баштина Србије	Индивидуални рад са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива	
Срби у региону и дијаспори	Индивидуални рад са ученицима који нису добро савладали градиво на часовима редовне наставе и имају потешкоћа у учењу и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<ul style="list-style-type: none"> - Боље разумевање градива - Способити ученике да постављају питања и идентификују тешкоће на које наилазе при учењу, оспособити ученике да се служе географском картом као извором географских знања и информација - Уочавање и разумевање појава и процеса у природи и друштву, развијање способности за активно стицање знања из географије кроз учење 	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Географија 5. и 6. разреда, библиографија, историја, техника и технологија, ликовна култура, хемија, информатика	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Историја	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ОПШТА ИСТОРИЈА 20. И ПОЧЕТКА 21. ВЕКА	<p>Додатни рад организује се за ученике који показују посебне способности и склоности и интересовања за поједине области историје, пружајући им могућност да континуирано развијају свој таленат.</p> <p>Кораци: уочавање даровитих ученика који брже напредују; организација додатног рада према склоностима и интересима (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика); извођење додатне наставе; праћење и подстицање даровитих ученика на даљи рад.</p> <p>Начини реализације (облици и методе рада): диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика. Индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, посета музејима, архивима, археолошким локалитетима, местима од изузетног историјског значаја.</p> <p>САМОСТАЛНО ИСТРАЖИВАЊЕ Ђака треба подстаћи да врше самостална истраживања, одговарајућа за њихов узраст и околности, чиме се код њих подстиче радозналост и иницијатива у погледу прикупљања података и способност уочавања важних података;</p> <p>ГРУПНО ИСТРАЖИВАЊЕ</p> <p>Потребно је подстаћи групе ђака да се баве истраживачким пројектима или активним учењем да би се створили услови за дијалог и отворено и толерантно поређење мишљења.</p> <p>ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНИ И МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНИ ПРИСТУП</p> <p>У настави историје треба увек користити образовни потенцијал интердисциплинарног и мултидисциплинарног приступа, успостављајући везе са другим предметима у програму у целини, укључујући књижевност, географију, уметности и природне науке.</p> <p>Вредновање-начин коришћења резултат вредновања: усмена и писмена (израда пројеката...); вођење педагошке документације, ученичког портфолија, где се бележе сви резултати и успеси ученика и у складу с тим вреднује њихов рад. Ови ученици се оцењују на основу остварености циљева и прописаних исхода, као и на основу ангажовања; показатељ успеха су учешћа даровитих ученика: -на свим видовима такмичења (школско, општинско, окружно, републичко, међународно) из историје и у Регионалном центру за таленте.</p>	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини.</p>
НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА 20. И ПОЧЕТКА 21. ВЕКА		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА		
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Географија, Математика, Ликовна култура, Музичка култура, Српски језик, Биологија, Физика, Хемија, Верска настава, Грађанско васпитање.	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ГЕОГРАФИЈА 8. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Географски положај, границе и величина Србије; Јован Цвијић	<p>Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз индивидуални и групни рад и рад у паровима. Садржаји који се обрађују у седмом разреду својом разноликошћу и занимљивошћу утичу да се код ученика развијају нова интересовања. У оквиру додатне наставе ученици ће се припремати за такмичења</p> <p>Циљ: обogaћивање знања и боље разумевање специфичности и повезаности природних и друштвених појава и процеса на простору наше земље</p> <p>Задаци: развијање способности за истраживање туристичких вредности Србије</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Учење – Комуникација – Сарадња – Одговоран однос према околини – Рад са подацима и информацијама – Дигитална – Естетичка – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Физичко-географске одлике Србије	<p>Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз индивидуални и групни рад и рад у паровима. Садржаји који се обрађују у седмом разреду својом разноликошћу и занимљивошћу утичу да се код ученика развијају нова интересовања. У оквиру додатне наставе ученици ће се припремати за такмичења</p> <p>Циљ: обogaћивање знања и боље разумевање специфичности и повезаности природних и друштвених појава и процеса на простору наше земље</p> <p>Задаци: развијање способности за истраживање туристичких вредности Србије</p>	
Друштвено-географске одлике Србије	<p>Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз индивидуални и групни рад и рад у паровима. Садржаји који се обрађују у седмом разреду својом разноликошћу и занимљивошћу утичу да се код ученика развијају нова интересовања. У оквиру додатне наставе ученици ће се припремати за такмичења</p> <p>Циљ: обogaћивање знања и боље разумевање специфичности и повезаности природних и друштвених појава и процеса на простору наше земље</p> <p>Задаци: развијање способности за истраживање туристичких вредности Србије</p>	

Природна и културна баштина Србије	Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз индивидуални и групни рад и рад у паровима. Садржаји који се обрађују у седмом разреду својом разноликошћу и занимљивошћу утичу да се код ученика развијају нова интересовања. У оквиру додатне наставе ученици ће се припремати за такмичења	
Срби у региону и дијаспори	Додатним радом обухваћени су они ученици који показују виши степен интересовања за овај предмет, а садржаје који се реализују кроз редовну наставу савлађују са лакоћом. Теме које ће се обрађивати на додатној настави пратиће програм редовне наставе, а реализоваће се кроз индивидуални и групни рад и рад у паровима. Садржаји који се обрађују у седмом разреду својом разноликошћу и занимљивошћу утичу да се код ученика развијају нова интересовања. У оквиру додатне наставе ученици ће се припремати за такмичења	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Ученици раде самостално: посматрају, дискутују, разговарају, упоређују, описују, уочавају, логички заључују, повезују, анализирају, раде презентације, размењују мишљења, на такмичењима постижу добре резултате -самостално истраживање и правилно коришћење стручне литературе и штампе	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Географија 5. и 6. разреда, информатика и рачунарство, биологија, историја, техника и технологија, хемија, математика	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА - 8. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Јединство грађе и функције као основа живота	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација

Човек и здравље	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	<ul style="list-style-type: none"> - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према здрављу - Одговоран однос према околини - Естетичка компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Порекло и разноврсност живог света	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	
Наслеђивање и еволуција	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	
Живот у екосистему	Допунска настава се организује за све ученике који не усвоје потребан минимум захтева за одређену наставну област, односно слабије напредују у савладавању наставних садржаја из биологије. То су најчешће ученици који у току године имају недовољан успех из овог предмета, али је допунски рад намењен и ученицима који наилазе на различите тешкоће у учењу или често изостају са редовне наставе. Допунску наставу одликују диференцирани или индивидуални приступ учењу на овим часовима по потреби и ван њих. Могућа су одступања у броју часова или наставним садржајима, јер се допунски рад организује према потребама ученика.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА УЧЕНИКА	Наставник редовно бележи присуство ученика на часовима, као и степен ангажовања. Наставник кроз дискусију, постављање питања, помоћ око формулисања одговора прати напредак ученика. Ученик решава и кратке тестове или квизове, а наставник их заједно са учеником прегледа и указује на евентуалне грешке. Ученик на овај начин лакше усваја градиво и стиче више самопоуздања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика - табеле, венов дијаграм Физичко и здравствено васпитање - здрави стилови живота Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације Географија - картографија, типови климе, биосфера	

	<p>Техника и технологија - обрада дрвета, хидроелектрана Ликовна култура - израда паноа, цртежа, модела од пластелина Српски језик и књижевност - правилно изражавање Историја - живот у праисторији, култура Хемија - вода, кисеоник, смеша, биолошки важна једињења Физика - нуклеарна физика, видови енергије, оптика</p>
--	---

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ - 8. разред		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	БИОЛОГИЈА	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Јединство грађе и функције као основа живота	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад с подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према здрављу - Одговоран однос према околини
Човек и здравље	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	
Порекло и разноврсност живог света	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	

Наслеђивање и еволуција	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	- Естетичка компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Живот у екосистему	Циљ и задаци додатне наставе биологије је мотивација ученика да се баве биологијом и знања примене у свакодневном животу. Стицање шире образовне основе. Проширивање и продубљивање знања из редовне наставе, усвајање додатних садржаја у складу са интересовањима ученика и подстицање ученика за учествовање на такмичењима. Развијање смисла и потребе за самосталним радом. Груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада. Додатним радом ће бити обухваћени ученици који испољавају посебне склоности, интересовања и креативност и ученици који су на такмичењима постигли запажене резултате из биологије.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Рад у малим групама омогућава наставнику да боље упозна интересовања ученика. Ученици се стимулишу да пронађу нове теме на интернету. Уче технику микроскопирања, скицирања виђеног. Кроз сву доступну литературу, они који желе, припремају се за такмичења. Наставник прати и бележи редовност на настави и степен ангажовања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика - табеле, венов дијаграм Физичко и здравствено васпитање - здрави стилови живота Информатика и рачунарство - гугл учионица, интернет, презентације Географија - картографија, типови климе, биосфера Техника и технологија - обрада дрвета, хидроелектрана Ликовна култура - израда панора, цртежа, модела од пластелина Српски језик и књижевност - правилно изражавање Историја - живот у праисторији, култура Хемија - вода, кисеоник, смеша, биолошки важна једињења Физика - нуклеарна физика, видови енергије, оптика	

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА – ДОДАТНИ РАД

МАТЕМАТИКА

РАЗРЕД: 8

Редни број теме	НАСТАВНА ТЕМА	Укупан бр. часова	Наставне јединице по теми
-----------------	---------------	-------------------	---------------------------

1.	Многоугао	3	Многоугао
2.	Круг	3	Круг
3.	Сличност	3	Сличност
4.	Четвороугао	3	Тангентни и тетивни четвороугао
5.	Тачка, права и раван	3	Тачка, права и раван
6.	Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом	3	Линеарне једначине и неједначине и примене. Једначине са апсолутним вредностима
7.	Призма	3	Призма
8.	Пирамида	3	Пирамида
9.	Линеарна функција	3	Линеарна функција
10.	Систем линеарних једначина са две непознате	3	Линеарне Диофантове једначине. Нелинеарне Диофантове једначине.
11.	Цели бројеви	3	Конгруенција по модулу
12.	Неједнакости	3	Неједнакости и примене. Елементарни проблеми екстремних вредности.
	Укупно	36	

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА - ДОПУНСКА НАСТАВА
МАТЕМАТИКА

РАЗРЕД: 8

Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	Укупан број часова	Наставне јединице по теми
1.	Сличност	2	Талесова теорема Сличност и правоугли троугао Примене сличности
2.	Тачка, права и раван	4	Тачка, права и раван Права и раван. Однос две праве Две равни. Одређеност равни Нормала на раван. Растојање тачке од равни

			Ортогонална пројекција на раван
3.	Линеарне једначине и неједначине са једном непознатом	5	Еквивалентне трансформације једначина Решавање линеарних једначина са једном непознатом Примене линеарних једначина Линеарна неједначина. Еквивалентне неједначине Решавање линеарних неједначина са једном непознатом Примене линеарних неједначина
4.	Призма	3	Мрежа и површина призме Површина правилне призме Запремина праве призме Површина и запремина призме - примена
5.	Пирамида	3	Мрежа и површина пирамиде Површина правилне пирамиде Запремина правилне пирамиде
6.	Линеарна функција	4	Појам линеарне функције График линеарне функције Читање графика линеарне функције Имплицитни облик линеарне ф-је Једначина праве
7.	Пројектни задатак	1	Обрада података
8.	Систем линеарних једначина са две непознате	5	Систем линеарних једначина са две непознате Решавање система линеарних једначина методом замене променљиве Решавање система линеарних једначина методом супротних коефицијената Примена система једначина
9.	Ваљак	3	Ваљак – појам и елементи Мрежа и површина правога ваљка Запремина правога ваљка
10.	Купа	3	Купа – појам и елементи Мрежа и површина праве купе Запремина праве купе
11.	Лопта	3	Сфера и лопта Површина сфере Запремина лопте
	Укупно	36	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ЗА ОСМИ РАЗРЕД		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Физика	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	<p>Допунска настава се организује са по једним часом недељно. Њу похађају ученици који у редовној настави нису били успешни. Циљ допунске наставе је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм Физике у осмом разреду, тј. да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зна да се светлост простире праволинијски • зна закон преламања и одбијања светлости • зна да се истоимена наелектрисања одбијају, а разноимена привлаче • уме да препозна да струја тече само кроз проводне материјале • уме да препозна магнетне ефекте електричне струје • уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока • зна називе основних елемената електричног кола 	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговоран однос према околини.</p>
СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ		
ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ		
ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА		
ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<p>Вођење педагошке документације, ученичког портфолија, где се бележе сви резултати и успеси ученика и у складу с тим вреднује њихов рад. Ови ученици се оцењују на основу остварености циљева и стандарда постигнућа у току савладавања индивидуалног образовног плана; показатељ успеха је степен остварености циљева и прилагођених стандарда постигнућа ученика. Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера. Индивидуални разговори; Истицање најважнијих појмова и њихово објашњавање;</p>	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>Осцилаторно и таласно кретање – математика (линеарне једначине) Светлосне појаве – математика (линеарне једначине) Електрично поље – математика (линеарне једначине, вектори) Електрична струја – математика (линеарне једначине), хемија (електролиза) Магнетно поље – математика (линеарне једначине), географија (оријентација у простору) Елементи атомске и нуклеарне физике – хемија (атомско језгро)</p>	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ ЗА ОСМИ РАЗРЕД		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Физика	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	<p><i>Додатна настава из Физике организује се у осмом разреду са по једним часом недељно. Ова врста наставе обухвата нове садржаје, који се надовезују на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес.</i></p> <p><i>Редослед тематских садржаја у додатној настави прати редослед одговарајућих садржаја у редовној настави. Уколико у школи тренутно не постоје технички услови за остваривање неких тематских садржаја из додатне наставе, наставник бира оне садржаје који могу да се остваре. Поред понуђених садржаја, могу се реализовати и теме за које ученици покажу посебно интересовање.</i></p>	<p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговоран однос према околини.</p>
СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ		
ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ		
ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА		
ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	показатељ успеха су учешћа даровитих ученика на свим видовима такмичења (школско, општинско, окружно, републичко) из физике и у Регионалном центру за таленте.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>Осцилаторно и таласно кретање – математика (линеарне једначине)</p> <p>Светлосне појаве – математика (линеарне једначине)</p> <p>Електрично поље – математика (линеарне једначине, вектори)</p> <p>Електрична струја – математика (линеарне једначине), хемија (електролиза)</p> <p>Магнетно поље – математика (линеарне једначине), географија (оријентација у простору)</p> <p>Елементи атомске и нуклеарне физике – хемија (атомско језгро)</p>	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Хемија ,8. разред	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
1.МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Решавање задатака из радне свеске, помоћ ученицима око савладавања градива: Алкални и земноалкални метали. Гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк, њихове легуре и практична примена 2. Оксиди неметала и киселине, својства и примена ; Помоћ ученика око решавања рачунских задатака. Помоћ код писања једначина хемијских реакција 3. Утврђивање реакција за добијање соли, писање једначина хемијских реакција , називи соли, решавање задатака. 	
2.НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ		
3.СОЛИ		
4. ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА 5.УГЉОВОДОНИЦИ 6.ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ 7.БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА 8.ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	<ol style="list-style-type: none"> 1. Функционалне групе и класе органских једињења. Општа својства органских једињења. Употреба модела молекула и атома ради лакшег разумевања четворовалентности угљениковог атома 2. Реакције супституције, адиције, полимеризације. Решавање задатака из радне свеске 3. Функционалне групе органских једињења са кисеоником и реакције карактеристичне за алкоhole, карбоксилне киселине и естре. Помоћ ученицима око израде домаћег задатака. 4. Биолошки важна органска једињења, њихова улога; Разноврсном исхраном у организам се уносе угљени хидрати, масти и уља, протеини, витамини, минерали и вода. Денатурација протеина; Доказивање скроба. 5. .Сагледавање проблема нагомиланања отпада и значај рециклаже. Принципи зелене хемије- као одрживе хемије, чији је циљ прилагођавања производа и процеса очувању животне средине и здравља људи. 	<p>Управљање сопственим учењем</p> <p>препознаје се по оспособљености да се организује сопствено учење и да му се организовано приступи, самостално или у групи и по спремности за продужено и стално, другим речима, целоживотно учење у различитим ситуацијама. У ову компетенцију укључена је и умешност у отклањању и савладавању препрека у успешном учењу.</p> <p>Решавање проблема</p> <p>је компетенција која се састоји од препознавања, објашњавања и решавања проблема уз коришћење знања и вештина стечених у различитим областима.</p> <p>Социјалне интеракције и сарадња са другима</p> <p>Резултати до којих се дође у индивидуалном или групном експерименталном раду, или коришћењем различитих извора</p>

		<p>информација, могу се делити са другима у циљу формулисања објашњења, или извођења закључака. Полазници формирају знање на основу кога могу аргументовано дискутовати.</p> <p>Грађанска одговорност у/за демократију</p> <p>Кроз наставу хемије формира се знање које се може користити за разматрање битних питања/проблема савременог друштва у области хране, здравља, енергије, материјала и екологије.</p> <p>Здравствене компетенције</p> <p>Знање о својствима супстанци је основа за њихов избор према потребама и правилан рад са њима, за бригу о сопственом здрављу и здрављу породице.</p> <p>Еколошке компетенције</p> <p>Знање о својствима супстанци је основа за предузимање потребних активности за очување животне средине, од правилног одлагања отпада до предузимања акција чишћења.</p> <p>Иницијатива и предузетништво</p> <p>Учењем хемије сагледава се њена улога у различитим професијама, али и различите професије из угла хемије. Доношење ваљаних одлука подржавају различита знања и вештине стечене у хемији о својствима супстанци, променама којима подлежу и практичној примени, о њиховом безбедном и рационалном коришћењу у свакодневном животу и пракси.</p> <p>Културна свест, мултикултуралност и</p>
--	--	--

		креативност Достигнућа науке припадају свима. Она су основа за развој нових технологија и друштва.
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<p>ХЕ.1.2.1. основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитет и реакцију са кисеоником)</p> <p>ХЕ.1.2.2. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене</p> <p>ХЕ.1.2.3. да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава</p> <p>ХЕ.1.2.4. да на основу формуле именује основне класе неорганских једињења</p> <p>ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења</p> <p>основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли</p> <p>ХЕ.1.2.7. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боју, мирис)</p> <p>ХЕ.1.2.8. докаже кисело-базна својства супстанце помоћу индикатора</p> <p>ХЕ.1.2.9. испита растворљивост соли</p> <p>ХЕ.1.2.10. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором</p> <p>ХЕ.1.3.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара</p> <p>ХЕ.1.3.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара</p> <p>ХЕ.1.3.3. практичан значај угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу</p> <p>ХЕ.1.4.1. да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина</p> <p>ХЕ.1.4.2. примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама</p> <p>ХЕ.1.5.1. значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине</p>	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<ol style="list-style-type: none"> 1. МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ: Географија („Руде и минерали“); Биологија („Крв“) 2. НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ: Хемија („Физичка и хемијска својства супстанци“, „Неполарна ковалентна веза“, „Распоред електрона по енергетским нивоима“, „рН- вредност“), Биологија (Варење хране; Ефекат стаклене баште), Географија 3.СОЛИ. Биологија (физиолошки раствор; исхрана: конзерванс; лаксанс); Географија(Кречњачки рељеф), 4. ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА: Хемија (хемијска веза), Биологија (биолошки важна органска једињења) 5.УГЉОВОДОНИЦИ: Географија „Фосилна горива“; Биологија: „ Фосили“ 6.ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ: Биологија: „ Болести зависности“, есенцијалне масне киселине) 7.БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА: Биологија (фотосинтеза, протеини, угљени-хидрати, витамини, 	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Хемија, 8. разред	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
1.МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	Активност: Истраживања показују да присуство тешких метала у ваздуху и земљишту на којем биљке расту утиче на процес у биљкама. Задатак: истражити који метали најчешће изазивају штетне процесе. Задаци са Авогадровим бројем честица. Израчунавања у хемији. Стехиометрија Хемијски елементи и једињења. Метали. Базни оксиди. Хидроксиди. Калцијум–својства, примена и једињења. Улога алкалних и земноалкалних метала у изградњи живог света. Упоредивање реактивности метала исте групе и исте периоде. Понашање гвожђа, бакара и цинка у реакцији са разблаженом киселином.	Управљање сопственим учењем препознаје се по оспособљености да се организује сопствено учење и да му се организовано приступи, самостално или у групи и по спремности за продужено и стално, другим речима, целоживотно учење у различитим ситуацијама. У овукомпетенцију укључена је и умешност у отклањању и савладавању препрека у успешном учењу.
2.НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	Демонстрациони оглед: добијање оксида сумпора и испитивање својстава Кристалне решетке дијаманта и графита Неметали. Кисели оксиди. Киселине. Киселе кише. Комбиновани задаци Халогени елементи, сумпор, фосфор и њихова једињења. Значај азота за живи свет. Кружење азота у природи. Амонијак. Угљеник. Добивање пенушаваг освежавајућег пића	Решавање проблема је компетенција која се састоји од препознавања, објашњавања и решавања проблема уз коришћење знања и вештина стечених у различитим областима. Социјалне интеракције и сарадња са другима Резултати до којих се дође у индивидуалном или групном експерименталном раду, или коришћењем различитих извора информација, могу се делити са другима у циљу формулисања објашњења, или извођења закључака. Полазници формирају знање на основу кога могу аргументовано дискутовати. Грађанска одговорност у/за
3.СОЛИ	Испитивање проводљивости чврстог натријум-хлорида и воденог раствора натријум-хлорида Објашњавање резултата огледа; сталактити и сталагмити Формуле соли и називи. Дисоцијација соли. Физичка и хемијска својства соли. Примена соли. Демонстрациони огледи: реакција неутрализације хлороводоничне киселине и раствора натријум-хидроксида; реакција између метала и киселине; хемијске реакције соли: између калцијум-карбоната и хлороводоничне киселине, раствора гвожђе(III)-хлорида и натријум-хидроксида, раствора сребронитрата и натријум-хлорида.	Социјалне интеракције и сарадња са другима Резултати до којих се дође у индивидуалном или групном експерименталном раду, или коришћењем различитих извора информација, могу се делити са другима у циљу формулисања објашњења, или извођења закључака. Полазници формирају знање на основу кога могу аргументовано дискутовати. Грађанска одговорност у/за

	Лабораторијска вежба IV: добијање соли и испитивање растворљивости различитих соли у води; добијање баријум-сулфата; доказивање угљеник(IV)-оксида и настајање калцију-мкарбоната.	демократију Кроз наставу хемије формира се знање које се може користити за разматрање битних питања/проблема савременог друштва у области хране, здравља, енергије, материјала и екологије. Здравствене компетенције Знање о својствима супстанци је основа за њихов избор према потребама и правилан рад са њима, за бригу о сопственом здрављу и здрављу породице. Еколошке компетенције Знање о својствима супстанци је основа за предузимање потребних активности за очување животне средине, од правилног одлагања отпада до предузимања акција чишћења. Иницијатива и предузетништво Учењем хемије сагледава се њена улога у различитим професијама, али и различите професије из угла хемије. Доношење ваљаних одлука подржавају различита знања и вештине стечене у хемији о својствима супстанци, променама којима подлежу и практичној примени, о њиховом безбедном и рационалном коришћењу у свакодневном животу и пракси. Културна свест, мултикултуралност и креативност Достигнућа науке припадају свима. Она су основа за развој нових
4. ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА	4. 5.Доказивање угљеника у органским супстанцама (демонстрациони огледи) Загревање неорганских и органских супстанци (демонстрациони огледи) Елементи који изграђују жива бића-биогени елементи. Угљеник и водоник у органским једињењима. Течни угљоводоници као неполарни растварачи. Сагоревање угљоводоника као егзотермна реакција. Израда школског такмичења. Алкани. Изомерија. Супституција. Алкени и алкини – адиција. Полимери Супституција и адиција – израчунавања	
5.УГЉОВОДОНИЦИ		
6.ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	6.Добијање етанола алкохолним врењем шећера.Последице конзумирања алкохолних пића Доказивање киселости карбоксилних киселина.Омега -3-масне киселине Алкохоли– физичка и хемијска својства. Карбоксилне киселине. Естри. Естерификација. Израчунавање масеног елементарног процентног састава у кисеоничним органским једињењима	
7.БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА	7. Добијање сапуна (демонстрациони огледи); Историјски преглед производње сапуна. Анализа етикета на намирницама са нутритивним вредностима; Веза са биологијом : инсулин, дијабетес;састав косе, денатурација протеина Реакција глукозе и фруктозе са Толенсовим и Фелинговим реагенсом. Разликовање меда и сахарозе Разликовање меда и сахарозе. Ензими и метаболизам. Протеини Витамини. Масти и уља;	
8.ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	8. Пестициди; Састав издахнутог и удахнутог ваздуха; Хемија животне средине–решавање конкретног проблема.	

		технологија и друштва.
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>1. МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ: XE.2.2.1. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци XE.2.2.2. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења XE.2.2.3. експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом XE.2.2.4. испита најважнија хемијска својства киселина (реакцију са карбонатима и металима) 2. НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ: 3.СОЛИ. 4. ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА: 5.УГЉОВОДОНИЦИ: 6.ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ: 7.БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА: XE.2.4.1. најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима.</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>1. МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ: Географија („Руде и минерали“);Биологија („Крв“) 2. НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ: Хемија(„ Физичка и хемијска својства супстанци“, „Неполарна ковалентна веза“, „Распоред електрона по енергетским нивоима“, „pH- вредност“), Биологија (Варење хране; Ефекат стаклене баште), Географија 3.СОЛИ. Биологија (физиолошки раствор; исхрана: конзерванс; лаксанс); Географија(Кречњачки рељеф), 4. ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА: Хемија (хемијска веза), Биологија (биолошки важна органска једињења) 5.УГЉОВОДОНИЦИ: Географија „Фосилна горива“; Биологија: „ Фосили“ 6.ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ: Биологија: „ Болести зависности“, есенцијалне масне киселине) 7.БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА: Биологија (фотосинтеза, протеини, угљени-хидрати, витамини,</p>	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученике упознајем са програмом за обраду табеларних података - ученицима помажем да савладају основе табеларних прорачуна - ученике упознајем са типовима података у програму за обраду табеларних података - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду текста - ученицима помажем да обликују табелу - ученицима помажем да саортирају податке у табели - ученицима помажем да ураде аутоматке прорачуне у табели - ученицима помажем да графички представе податке из табеле - ученицима помажем да раде са табелама у облаку 	<ul style="list-style-type: none"> - креира и уређује податке у програму за рад са табеларним подацима у програму Ексел; - уноси податке у ћелије, форматира и чува податке у табели датог програма - копира редове, колоне и ћелије - сортира и филтрира податке - форматира табелу - користи једноставне уграђене функције и израђује графиконе - ради са отвореним подацима и зна основе заштите личних података - складишти документе у „облаку“ - ради у Јупитер радном окружењу - ради са једноставнијим листама - самостално визуелно презентује свеску - сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње;
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да схвате значај личних података - ученицима помажем да разумеју и схвате права детета у дигиталном добу - ученицима објашњавам значај личних података - ученицима помажем да разумеју отворене податке - ученицима помажем да разумеју дигитални траг 	
	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да разумеју значај Јупитер апликације - ученицима помажем да керирају радне свеске - ученицима помажем да разумеју ниузове података 	

РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да филтрирају и сортирају податке - ученике увежбавам да податке представљају помоћу графика и дијаграма - ученицима помажем да податке представљају секторским дијаграмом - ученицима објашњавам како да податке спреме у датотеку и читају их у другом програму за табеларну обраду података 	- креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;
ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКАТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам значај тимског рада - ученике упућујем како да користе интернет и пронађу релевантне податке - ученицима објашњавам како да сарађују са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала - ученицима објашњавам како да представљају пројектне резултате и закључке - решавамо проблеме који су настали приликом израде пројекта - ученицима објашњавам како треба да изгледа прењентација пројекта 	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, физика, ликовна култура, музичка култура, техника и технологија, енглески језик	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА		
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције

ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученике упознајем са програмом за обраду табеларних података - ученицима помажем да савладају основе табеларних прорачуна - ученике упознајем са типовима података у програму за обраду табеларних података - ученицима помажем да савладају основе рада у програму за обраду текста - ученицима помажем да обликују табелу - ученицима помажем да саортирају податке у табели - ученицима помажем да ураде аутоматке прорачуне у табели - ученицима помажем да графички представе податке из табеле - ученицима помажем да раде са табелама у облаку 	<ul style="list-style-type: none"> - креира и уређује податке у програму за рад са табеларним подацима у програму Ексел; - уноси податке у ћелије, форматира и чува податке у табели датог програма - копира редове, колоне и ћелије - сортира и филтрира податке - форматира табелу - користи сложеније уграђене функције и израђује разне типове графикана - ради са отвореним подацима, користи веб портале - складишти разне документе у „облаку“ - ради у Јупитер радном окружењу - ради са комплекснијим листама - самостално визуелно презентује свеску - сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да схвате значај личних података - ученицима помажем да разумеју и схвате права детета у дигиталном добу - ученицима објашњавам значај личних података - ученицима помажем да разумеју отворене податке - ученицима помажем да разумеју дигитални траг 	<ul style="list-style-type: none"> - сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;
РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима помажем да разумеју значај Јупитер апликације - ученицима помажем да керирају радне свеске - ученицима помажем да разумеју ниузове података - ученицима помажем да филтрирају и сортирају податке - ученике увежбавам да податке представљају помоћу графика и дијаграма - ученицима помажем да податке представљају секторским дијаграмом - ученицима објашњавам како да податке спреме у датотеку и читају их у другом програму за табеларну обраду података 	<ul style="list-style-type: none"> - сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;

ИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКАТ	<ul style="list-style-type: none"> - ученицима објашњавам значај тимског рада - ученике упућујем како да користе интернет и пронађу релевантне податке - ученицима објашњавам како да сарађују са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала - ученицима објашњавам како да представљају пројектне резултате и закључаке - решавамо проблеме који су настали приликом израде пројекта - ученицима објашњавам како треба да изгледа прењзентација пројекта 	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, физика, ликовна култура, музичка култура, техника и технологија, енглески језик	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА (8 РАЗРЕД)	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик се упознаје са историјским развојем електротехнике и електронике - Ученик се оквирно упознава са електричним уређајима и могућом опасности од струјног удара. - Ученик упознаје мере заштите од струјног удара 	<ul style="list-style-type: none"> - Схвата значај историјскоог развоја - Схвата опасности од нестручног руковања уређајима - Раауме зашто се користе мере заштите - Разуме развој нових технологија (електропогон) - Разуме значај елетричних уређаја у возилима као и светлосне сигнализације
САОБРАЋАЈ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик се упознаје са саобраћајним средствима на електропогон - Ученик упознаје електричне уређаје у возилима као и уређаје за светлосну сигнализацију - Ученик упознаје основе комуникације, њихов развој и коришћење - Ученик употпуњује знање коришћења комуникација преко интернета 	

		<ul style="list-style-type: none"> - Разуме развој комуникација и њихову примену - Активно користи комуникације преко интернета - Препознаје основне делове рачунара - Преознаје већину симбола и користи их за израду једноставних струјних кола - Зна да у програму уради једноставно струјно коло - и пољопривреди и схвата њихову примену - Црта једноставне техничке цртеже и израђује макете и моделе - Разуме начин производње и преноса електричне струје - Разликује електране и начин производње струје - Разликује електроинсталациони прибор и разуме повезивање прибора у струјно коло - Разуме особине електромагнета - Зан разлику између електричних машина и њихову примену у домаћинству - Разликује делимично електронске компоненте - Склапа једноставна струјна кола
ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик упознаје основне компоненте ИКТ уређаја - Ученик упознаје основне симболе у електротехници и користи их за цртање једноставних електричних кола - Ученик упознаје програме за прављење једноставних електричних кола 	
РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик упознаје производњу трансформацију и пренос електричне енергије - Ученик упознаје различите врсте електрана и начин производње струје у њима - Ученик упознаје електроинсталациони материјал и прибор - Ученик упознаје начин склапања једноставних електричних кола - Ученик упознаје својства и примену електромагнета - Ученик упознаје различите врсте електричних машина - Ученик упознаје разне врсте електротехничких апарата и уређаја, њихова својства и примену - Ученик упознаје основне електронске елементе - 	
КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик приступа изради једноставних електротехничких модела од готових делова из комплета 	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.	

КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, историја, , информатика и рачунарство, енглески језик

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА (8 РАЗРЕД)	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик разуме опасности од струјног удара - Ученик уме да примени мере заштите и прву помоћ - Ученик уме да користи апарата и зуређаје у домаћинству 	<ul style="list-style-type: none"> - анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја - повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима; - упореди карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним; - процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; - црта електричне шеме правилно користећи симболе. - црта електричне шеме правилно користећи симболе; - користи софтвере за симулацију рада електричних кола; - састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса
САОБРАЋАЈ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик уме да разликује конвенционална и хибридна или електрична возила - Ученик уме да препозна електричне уређаје у возилима - Ученик зна да користи разне програме за комуникацију и претраживање садржаја 	
ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик препознаје компоненте ИКТ уређаја и њихове конфигурације - Ученик препознаје симболи и користи их приликом израда разних струјних кола - Ученик користи разне софтвере због лакшег склапања струјних кола 	
РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик разуме начин производње и дистрибуције електричне енергије - Ученик одлично разликује материјале и прибор и њихову примену - Ученик лако чита шеме електричних кола - Ученик разуме рад и разлике између различитих електричних машина и уређаја 	
КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик уме да моделује разна струјна кола - Ученик уме да склапа школског робота - Ученик уме да користи интерфеј за управљање помоћу рачунара 	

		<ul style="list-style-type: none"> – повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; <p>користи мултиметар. класификује електронске компоненте на основу намене.</p> <ul style="list-style-type: none"> – креира документацију, развије и представи бизнис план производа;
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, физика, информатика и рачунарство, енглески језик	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	НЕМАЧКИ ЈЕЗИК- 8. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<ul style="list-style-type: none"> • Граматика (Grammatik): - Индиректне упитне реченице -Облици за изражавање жеље – hätte, wäre, möchte, реченица са denn -Заповедни начин, изражавање наредбе -Придеви у атрибутој функцији -Зависне реченице: weil, obwohl -Реченице са dass, ob, w- Wörter, -Реченице са weil, футур I -Временске реченице са wenn, als 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у</p>

<p>-Везник deshalb -Претерит јаких и слабих глагола</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вештина писања (Schreiben) <p>Писање вести, опис догађаја или писање мејла</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вештина говора (Sprechen) <p>Исказивање једноставних усмених порука, личних доживљаја, наративног текста, самостално или уз помоћ наставника.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вештина читања и слушања (Lese- und Hörverstehen) <p>разумевање писаних и илустрованих текстова у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Разумевање различитих врста усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Анализа реченице и усвајање нових речи и израза (Wortschatz) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине од 70 до 100 речи • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама <ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине до 70 речи • уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама. 	<p>демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему</p> <p>Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему</p> <p>Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера</p> <p>Индивидуални разговори</p> <p>Самостални рад (анализа прочитаног текста)</p> <p>Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање.</p> <p>Самостално решавање примера</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик, немачки језик, руски језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање</p>	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	НЕМАЧКИ ЈЕЗИК- 8. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<ul style="list-style-type: none"> • Граматика (Grammatik): -Индиректне упитне реченице -Облици за изражавање жеље – hätte, wäre, möchte, реченица са denn -Заповедни начин, изражавање наредбе -Придеви у атрибутој функцији -Зависне реченице: weil, obwohl -Реченице са dass, ob, w- Wörter, -Реченице са weil, футур I -Временске реченице са wenn, als -Везник deshalb -Претерит јаких и слабих глагола • Вештина писања (Schreiben) Писање кратке писане форме, молбе, упита, прихватања и одбијања предлога (употребљавајући једноставна и усвојена језичка средства). - самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме • Вештина говора (Sprechen) • Вештина читања и слушања (Lese- und Hörverstehen) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученици се спремају и за такмичења. <ul style="list-style-type: none"> • Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине • Ученицима се језик представља и тумачи као систем. • Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. • Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. • Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. • У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. • Сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање и класификовање. • Ученици се спремају и за такмичења 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>

<ul style="list-style-type: none"> Анализа реченице и усвајање нових речи и израза (Wortschatz) 		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<p>Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему</p> <p>Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему</p> <p>Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање.</p> <p>Самостално решавање примера као и добра припрема за све нивое такмичења</p>	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, немачки језик, руски језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање	

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	РУСКИ ЈЕЗИК – 8. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Граматика (Грамматика) -вид глагола -неправилно прошло време -глаголи кретања са префиксима -компаратив и суперлатив придева и прилога -одричне и неодређене заменице	<p>Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине</p> <ul style="list-style-type: none"> Ученицима се језик представља и тумачи као систем. Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. 	Компетенција за целоживотно учење Комуникација, дигитална Компетенција, рад са подацима и информацијама, Компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, Естетичка компетенција,
Правописне вежбе (Орфографические упражнения)	<p>Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине од 70 до 100 речи 	

Усмено изражавање (Устна реч) -разговор на теме:ТВ програм, слободно време, размена ученика, Музика -дијалог на тему Професије	□ уз наставникову помоћ и уз употребу усвојених језичких средстава ученик води кратак разговор о познатим, већ обрађиваним темама	Одговоран однос према околини, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Рад на тексту (Работа над текстом) -читање тескта -разговор о прочитаном -повезивање слике и текста -допуњавање реченица из познатог текста	• уз наставникову помоћ ученик анализира текст, користећи позната, већ усвојена језичка средства	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Објашњење, увежбавање, употреба, проширивање и надоградња постојеће лексике и граматичких структура у вези са темом. Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему Посматрање ангажованости ученика на часу, усмено излагање на одређене теме, писмене радове и праћење, усмена провера Индивидуални разговори Самостални рад (анализа прочитаног текста) Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, немачки језик, енглески језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање	

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ		
НАЗИВ ПРЕДМЕТА	РУСКИ ЈЕЗИК – 8. РАЗРЕД	
НАСТАВНЕ ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Граматика (Грамматика) -вид глагола	□ Ученици се оспособљавају да подједнако развијају све четири језичке вештине □ Ученицима се језик представља и тумачи као систем.	Компетенција за

<p>-неправилно прошло време -глаголи кретања са префиксима -компаратив и суперлатив придева и прилога -одричне заменице</p>	<p>▫ Поступност се остварује самим избором и распоредом наставних садржаја. ▫ Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. ▫ У настави граматике битно је подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика, сузбијање мисаоне инерције, заснивање тежишта на суштинским вредностима, повезивање наставе језика са говорном праксом. ▫ Ученици се спремају и за такмичења</p>	<p>целоживотно учење Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, Компетенција за учење, Одговорно учешће у демократском друштву, Естетичка компетенција, Одговоран однос према околини, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>Правописне вежбе (Орфографические упражнения)</p>	<p>▫ Правопис се савлађује различитим облицима писмених вежби. Ученик самостално пише кратке саставе на познате, узрасно адекватне и блиске теме, дужине од 200 до 250 речи</p>	
<p>Усмено изражавање (Устнај речъ) -разговор на теме:ТВ програм, слободно време, размена ученика, Музика -дијалог на тему Професије</p>	<p>ученик самостално води разговор о познатим, већ обрађиваним темама уз употребу познатих језичких средстава</p>	
<p>Рад на тексту (Работа над текстом) -читање текста -разговор о прочитаном -повезивање слике и текста -допуњавање реченица из познатог текста</p>	<p>ученик самостално анализира текст, и граматички и лексички, користећи већ усвојена правила и језичка средства</p>	
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему Истицање најважнијих правила и њихово објашњавање. Самостално решавање примера као и добра припрема за све нивое такмичења</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик, немачки језик, енглески језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање</p>	

5. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Циљ:

Формирање, подстицање и развијање културних потреба ученика основне школе.

Задаци:

- Развијање способности разумевања, формулисања и употребе вербално и невербално исказаних порука.
- Усвајање појмова релевантних за различите наставне области путем културних активности.
- Формирање потребе и развијање навике одласка у установе културе и посете културним манифестацијама.
- Развијање позитивног вредносног става према општој и националној култури.
- Развијање свести о потреби поштовања и очувања споменика културе.

Начин реализације Програма

Циљеви и задаци културних активности реализују се током школске године кроз садржаје редовне, допунске и додатне наставе као и путем слободних и других ваннаставних активности.

У току школске године, у договору са Саветом родитеља, организују се активности унутар школе, као и у сарадњи са локалном заједницом и установама културе.

Школским програмом сва Стручна већа планирају посете, екскурзије, излете и наставу у природи као одговарајуће оквире за реализацију циљева и задатака културних активности.

Реализацијом културних активности поспешују се: вертикална и хоризонтална повезаност разноврсних садржаја, јачање индивидуалних и групних компетенција, равноправност међу половима и инклузија у најширем смислу.

У оквиру културних активности у школи, континуирано и периодично, реализују се и следеће активности:

- Учешће на јавним ликовним и литерарним конкурсима
- Учешће на Републичком такмичењу школских часописа
- Квизови знања у оквиру школе и у сарадњи са околним школама

- Реализација јавних и угледних часова
- Реализација позоришних представа и драматизација текстова
- Сарадња у вођењу Летописа школе
- Учествовање у свим манифестацијама „Пријатељи деце”
- Сарадња са стручним већем библиотекара Новог Београда
- Сарадња са Библиотеком града Београда
- Сарадња са дечјим часописима

6. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

1. РАЗРЕД

Општи циљ:

Слободно време се дефинише као време које преостаје када се заврше радне, школске, породичне обавезе и када њиме може да се располаже према својим нахођењима. Како слободно време код ученика не би било погрешно употребљено, у школи уводимо један специфичан програм слободних (факултативних) активности ученика. Слободне активности у нашој школи груписаћемо у четири подручја: културно-уметничка, предметно-истраживачка, техничко-научна и спортско рекреативна.

Специфични циљеви:

- да ученици задовоље своја интересовања, слободно се опредељујући за њих
- подстицање индивидуалних склоности и интересовања код ученика
- подстицање садржајног и целисходног коришћења слободног времена
- развијање и неговање другарства и пријатељства

СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
1. Друштвене активности: Активности поводом обележавања: Светски дан чистих руку, Дан људских прва, Дан планете земље, Светски дан детета 2. Техничке активности: - Уређење школског простора - Израда честитки поводом значајних датума 3. Хуманитарне активности - Акције поводом Дечје недеље - Јесењи крос - Сарадња са Црвеним крстом - Помоћ болесном другу 4. Спортске активности Организовање спортских	- израда панона - посете - изложбе - чишћење - купљење папирића - сечење, лепљење, цртање, сликање - прикупљање новца, школског прибора, играчака... - припреме за крос – посете - игра - различити облици кретног изражавања	- разуме сарадњу са локалном заједницом - има свести о здравом начину живота - поштује разлике и уважава своје и туђе потребе - покаже креативност, уредност, прецизност, - има изграђен став према загађењу животне средине - буде хуман - поштује разлика и разуме туђе

такмичења- одељенска - међуодељенска – међушколска 5.Културне активности Посете: - позоришту - музеју - учествовање у активностима поводом школских празника	- посете културним установама - јавни наступи - припрема за такмичење рецитатора	потреба - развије такмичарски дух развије такмичарски дух - унапреди моторику и спретност
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	разуме сарадњу са локалном заједницом - има свести о здравом начину живота - поштује разлике и уважава своје и туђе потребе.- Покаже креативност, уредност, прецизност. - Има изграђен став према загађењу животне средине,- буде хуман - поштује разлика и разуме туђе потреба - развије такмичарски дух - развије такмичарски дух - унапреди моторику и спретност, развије општу културу - развије стваралачке способности - унапреди машту и оригиналност - има смисла за лепо.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Свет око нас, Српски језик, Ликовна култура, Музичка култура	

2. РАЗРЕД

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ - ЛИКОВНА СЕКЦИЈА		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ОБЛИЦИ У ПРОСТОРУ БОЈЕ ЦРТАЊЕ СЛИКАЊЕ ВАЈАЊЕ МОДЕЛОВАЊЕ АМБИЈЕНТ Упознавање са бојама и облицима у природи; Основне и изведене боје; Развијање осећаја за облик и простор О линији (криве и праве, изломљене); Распоредивање људи и предмета на слици; Народна уметност; Правимо колаж; Украси на предметима; Наша мала изложба; Сређивање паноа; Вајање глином или пластелином;	Ликовна секција оспособљава ученике да различитим ликовним техникама изражавају своје доживљаје, осећања, развијају креативност, сналажење у простору. Облици се истражују посматрањем предмета из свих углова и/или са свих страна. Симетрија се учи искуствено. Ученици могу да савијају једноставне оригами фигуре. Починје се од најједноставнијих: вртешка, писмо, обележивач страница... Парови очигледних визуелних супротности уче се искуствено. Уочавање, поређење и приказивање супротности су активности везане за принцип компоновања, контраст. Уче како да пакују поклоне, како да ушију дугме, спајају суве границе концем у скулптуру коју ће касније осликати темперама... О амбијенту се учи тако што се ученицима постављају питања: какав утисак неки простор оставља на њих, како се осећају у том простору, шта им привлачи пажњу, а шта им смета, шта би променили и сл. Прављење плаката, реклама, посета галеријама...	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини

Где се чувају и излажу уметничка дела; Техника цртања; Прављење украсних предмета; Техника сликања;		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Учеников напредак се прати на основу резултата рада, примене знања и вештина, на основу продуката рада, кроз његове активности, однос према учењу, самосталност, иницијативу, мотивацију, учешће у различитим облицима групног рада и рада на пројектима. Ученички радови и продукти активности вреднују се и излажу у просторијама школе; Остварени резултати транспарентни су за јавност преко школског сајта и фејсбук странице школе;	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, Математика, Дигитални свет, Свет око нас, Музичка култура, Ликовна култура, Физичко васпитање	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ - ДРАМСКА СЕКЦИЈА		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ДРАМСКА УМЕТНОСТ ВЕЖБЕ ГЛУМЕ ОРГАНИЗАЦИЈА СЦЕНЕ ДРАМСКО ВЕЧЕ Доношење плана рада драмске секције за текућу школску годину; Драмска уметност; Одлазак у позориште; Анализа позоришне представе; Вежбе опуштања и координације покрета; Вежбе чула, вежбе дисања; Имитација, пантомима; Читаћа проба, предлози за изградњу ликовна ; Организација сцене; Вежбе ритма и темпа; Звучни и светлосни ефекти; Постављање комплетне сцене; Извођење представе;	Драмска секција ће припремати дечје комаде/представе које ће приказивати својим вршњацима, родитељима, будућим ученицима наше школе, на такмичењима драмских секција. Врши се аудиција и формирање драмске секције; драмска секција одлази у позориште и врше се анализе позоришних представа. На пробама раде се вежбе опуштања и координације покрета, вежбе чула и дисања. Раде се вежбе имитације, пантомиме, увежбава се читање изабраног драмског дела уз одговарајуће предлоге за изградњу ликовна. Организује се сцена, сачињавају се костими, врше се пробе (вежбе ритма, темпа, покрета и гестова). Драмска секција ће припремљени дечји комад приказати својим вршњацима, будућим првацима наше школе, родитељима, на такмичењима драмских секција.	Комунитативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Учеников напредак се прати на основу резултата рада, примене знања и вештина, на основу продуката рада, кроз његове активности, однос према учењу, самосталност, иницијативу, мотивацију, учешће у различитим облицима групног рада и рада на пројектима. Наставник у току године процењује степен развијености компетенција на основу примене знања, читалачких проба, увежбаности покрета и гестова, реализације представе.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, Математика, Дигитални свет, Свет око нас, Музичка култура, Ликовна култура, Физичко васпитање	

ПРОГРАМ ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ		
НАЗИВ СЛОБОДНЕ/ВННА	ШКОЛСКИ ХОР НИЖИХ РАЗРЕДА (2-4)	
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА	108	
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Школски хор је најмасовнији вид колективног музицирања који има најмање 35 певача, ученика од другог до четвртог разреда. Хор ради континуирано током целе школске године са недељним фондом од 3 часа као редовна настава (108 часова годишње) и улазе у недељни фонд наставника музичке културе.</p> <p>Певањем у хору постиже се развијање слуха и ритма, ширење гласовних могућности и учвршћивање интонације, способност за фино нијансирање и изражајно певање, упознавање страних језика, литерарних текстова.</p> <p>Такође развија осећања припадности колективу – тимски рад, толеранцију, дисциплину, одговорност, поштовања различитости и правила понашања, стицање самопоуздања, савладавање треме и пружање помоћи у смислу вршњачког учења и сарадње. Значајан је утицај музике на здравље (психолошки, социолошки, емоционални развој), тако да и певање у хору значајно доприноси смањењу стреса, агресивности и побољшању здравља уопште.</p> <p>Хорско музицирање захтева јединствен приступ раду и допринос свих чланова. Хорске пробе се одвијају по гласовима и заједно, а на почетку сваке пробе се изводе и вежбају техничке вежбе тј.вокализе. Вокализе имају за циљ да унапреде интонацију, покретљивост гласа, дах, артикулацију и унапреде певање појединца и групе. Диригент са члановима бира репертоар који чини најмање 10 песама различитог жанра и тежине, а прилагођене су узрасту. Приступа се раду и вежбању песама по гласовима и групно водећи рачуна о: правилном дисању и фразирању, интонацији, дикцији, артикулацији, динамичком нијансирању.Песме се изводе након вежбања у целини са клавирском пратњом након чега се разговара се о квалитету и резултатима постигнутог, уважава се мишљење и чланова и диригента развија толеранција и тимски рад.</p> <p>Након рада на репертоару важан сегмент су јавни часови и наступи хора, који могу бити организовани у школи за потребе школе и ван школе при манифестацијама. Наступи мотивишу ученике на рад, побољшавају хорску дисциплину и умеће. Сарадња са локалном заједницом и хоровима у окружењу подстиче развој и значај хорског рада.</p>	<p>Компетенције за целоживотно учење</p> <p>Вештина комуникације</p> <p>Вештина сарадње</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Естетска комп.</p> <p>Развијање осећања припадности колективу- тимски рад</p> <p>Развијање толеранције и дисциплине</p> <p>Поштовање различитости и правила понашања,</p> <p>Развијање одговорности,</p> <p>Савладавање треме и пружање помоћи у смислу вршњачког уче</p>
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<p>Часови на којима се слуша репертоар и певање еминентних хорова и дискутује се о слушаним делима и хоровима су неопходни за добар рад, јер развијају естетске критеријуме и продубљују знање о професији певача. Информације треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања музике и изражајних музичких средстава.</p>	

<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>Наставник процењује резултате рада након проба и јавних наступа и дискутује са члановима у смислу побољшања ефикасности и квалитета изведеног репертоара. Ученицима могу бити организована преслушавања и консултације у смислу провере успешности савладаног, а вреднује се добра интонација и ритам, дикција и изражајност при певању. Редовни доласци и начин комуникације са окружењем су важан показатељ за процену успеха код ученика. Диригент на крају школске године може поделити дипломе за залагање, добру сарадњу и тако подстаћи ученике на развој компетенција.</p>
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Садржаје песама и композиција треба прилагодити темама наступа хора и повезивати их са животом друштвене средине. Неке од тема могу бити: ученици и школа, празници и обичаји, домовина и завичај, традиција. Хор репрезентује школу, те активно учествује на такмичењима, смотрима и музичким приредбама. Честа је корелација са предметима: српски и страни језици, верска настава, историја, географија, као и сарадња са ликовном, драмском и рецитаторском секцијом, фолклором.</p>

3. РАЗРЕД

<p>ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ</p>		
<p>САДРЖАЈ ПРОГРАМА</p>	<p>НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</p>	<p>Компетенције</p>
<p>Друштвене активности: Активности поводом обележавања: Међународног дана река, Светског дана породице, Дана заштите животне средине</p> <p>Техничке активности: Уређивање школског простора; Израда честитки поводом значајних датума</p>	<p>- припрема програма и извођење приредбе - радионице, игра, дружење, израда радова за конкурс... - израда цртежа, уређење панона - учешће у хуманитарним акцијама -учешће у спортским играма и такмичењима</p>	<p>комуникативна, за учење, за сарадњу, рад с подацима и информацијама, решавање проблема,</p>

<p>Хуманитарне активности: Акције поводом Дечје недеље; Јесењи крос; Сарадња са Црвеним крстом; Помоћ болесном другу</p>		
<p>Спортске активности: Организовање спортских такмичења (одељенска, међуодељенска, међушколска)</p>		
<p>Културне активности: Посете: позоришту, музеју, учествовање у активностима поводом школских празника.</p>		
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разуме сарадњу са локалном заједницом - има свести о здравом начину живота - поштује разлике и уважава своје и туђе потребе - покаже креативност, уредност, прецизност; - има изграђен став према загађењу животне средине - буде хуман; - поштује разлике и разуме туђе потребе; - развија такмичарски дух - развија такмичарски дух; - унапреди моторику и спретност - развија општу културу; - развија стваралачке способности; - унапреди машту и оригиналност; - има смисла за лепо 	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>српски језик, ликовна култура, музичка култура, физичко и здравствено васпитање</p>	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ – ЛИКОВНА СЕКЦИЈА		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Прављење сценографије за Дечију недељу	<p>Часови се реализују једном недељно. Часови се одржавају у учионици, а по потреби у природи. Евиденција реализације часова и присуство чланова ликовне секције се води у дневнику рада. Вредновање се врши на основу резултата постигнутих на конкурсима ,посећеношћу изложбе и реализацијом предвиђених садржаја. На крају школске године се пише извештај о реализацији предвиђених садржаја који се предаје председнику тима за слободне активности</p>	<p>компетенција за учење; сарадња: комуникација естетичка компетенција; дигитална компетенција; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
Техника цртања дрвеним и пастелним бојама, акварел техника, сликање темпера бојама		
Обележавање празника		
Учешће на конкурсима у и ван наше школе		
Посете галерији		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<ul style="list-style-type: none"> - повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; - преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију; - изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; - користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; - протумачи визуелне информације и поруке из свакодневног живота; - укаже на сличности и разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа; - изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем; - учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; <p>разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.</p>	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, ликовна култура, математика, природа и друштво	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ – СПОРТСКА СЕКЦИЈА		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Полигон спретности	<ul style="list-style-type: none"> - вежбе обликовања; - вежбе за стицање иувежбавање моторичке информисаности; - елементарне игре; - вежбе и игре са елементима атлетике; - ритмичке вежбе инародни плесови; - вежбе и игре са елементима; - спортских игара(кошарка,одбојка, рукомет) 	<p>компетенција за учење;</p> <p>сарадња: комуникација естетичка компетенција;</p> <p>дигитална компетенција;</p> <p>одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу</p>
Између две ватре		
Мали фудбал – дечаци		
Штафетне игре - девојчице		
Атлетика		
Кошарка		
Одбојка. Стони тенис		
Рукомет		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<ul style="list-style-type: none"> - правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; - одржава равнотежу у различитим кретањима; - правилно подиже, носи и спушта терет; - користи терминологију вежбања; - поштује правила понашања на вежбалиштима; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; - примени правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога невређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; - правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима; 	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	српски језик, математика, музичка култура	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ – РИТМИЧКА СЕКЦИЈА		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Упознавање са планом рада и одабир песама за певање и играње	<p>Секција се одржава једном недељно, после часова редовне наставе у истој смени. Ученици се добровољно пријављују за секцију, а евидентирају у посебном дневнику за секције. На крају сваке школске године се пише извештај о раду секције и реализацији планираних садржаја и активности.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Утврђена листа интересовања на основу које је донет план рада; - Ученици певају песме по слуху уз музичку пратњу; - Свирају на дечјим музичким инструментима; - Уједначеним покретима показати производ тимског рада и увежбавања кореографије; - Слушају вредна дела уметничке и народне музике; - Извођење научених песама певањем и играњем на разним приредбама и дружењим 	<p>Компетенција за учење; Сарадња: Комуникација Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Одговорно учешће у демократском друштву; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
Увежбавање кореографије за изабрану музику		
Приредба за пријем првака у Дечји савез		
Припрема програма за новогодишњу приредбу и њено извођење		
Народне песме и игре, слушање и играње		
Слушање класичне музике		
Музика по избору ученика, слушање и играње		
Опроштајно дружење, извођење научених кореографија и прављење панона.		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<ul style="list-style-type: none"> - опише своја осећања у вези са слушањем музике; - примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; - изговара бројалице у ритму, уз покрет; - пева по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; - повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима; - препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; - комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара уз покрет; - свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу; - осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; - осмисли музички одговор на музичко питање; - осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; - коментарише своје и туђе извођење музике; 	

	– самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; учествује у школским приредбама и манифестацијама
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Музичка култура, српски језик, ликовна култура, математика

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ – РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Окупљање чланова секције и упис нових чланова	Секција се одржава једном недељно , после часова редовне наставе у истој смени. Ученици се добровољно пријављују за секцију, а евидентирају у посебном дневнику за секције. На крају сваке школске године се пише извештај о раду секције и реализацији планираних садржаја и активности.	компетенција за учење; сарадња: комуникација естетичка компетенција; дигитална компетенција; одговорно учешће у демократском друштву; предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Учешће на приредбама		
Припремање ученика за такмичења		
Дружење са песницима		
Презентација рада секције		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Оспособљеност за лепо и изражајно рецитовање различитих књижевних дела. Оспособљеност за литерарно и говорно презентовање књижевне уметности.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, музичка култура	

4. РАЗРЕД

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Ликовна секција	У складу са планираним садржајима.	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Драмска секција	У складу са планираним садржајима.	
Литерарна секција	У складу са планираним садржајима.	
Спортска секција	У складу са планираним садржајима.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	У складу са планираним садржајима. Путем презентације радова.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, математика, природа и друштво, ликовна култура, музичка култура, физичко и здравствено васпитање, пројектна настава.	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ ЛИКОВНА СЕКЦИЈА		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ОБЛИЦИ У ПРОСТОРУ БОЈЕ ЦРТАЊЕ СЛИКАЊЕ ВАЈАЊЕ МОДЕЛОВАЊЕ АМБИЈЕНТ Упознавање са бојама и облицима у природи; Основне и изведене боје; Развијање осећаја за облик и простор О линији (криве и праве, изломљене); Распоређивање људи и предмета на слици; Народна уметност; Правимо колаж; Украси на предметима; Наша мала изложба; Сређивање паноа; Вајање глином или пластелином; Где се чувају и излажу уметничка дела; Техника цртања; Прављење украсних предмета; Техника сликања;	Ликовна секција оспособљава ученике да различитим ликовним техникама изражавају своје доживљаје, осећања, развијају креативност, сналажење у простору. Облици се истражују посматрањем предмета из свих углова и/или са свих страна. Симетрија се учи искуствено. Ученици могу да савијају једноставне оригами фигуре. Почиње се од најједноставнијих: вртешка, писмо, обележивач страница... Парови очигледних визуелних супротности уче се искуствено. Уочавање, поређење и приказивање супротности су активности везане за принцип компоновања, контраст. Уче како да пакују поклоне, како да ушију дугме, спајају суве гранчице концем у скулптуру коју ће касније осликати темперама... О амбијенту се учи тако што се ученицима постављају питања: какав утисак неки простор оставља на њих, како се осећају у том простору, шта им привлачи пажњу, а шта им смета, шта би променили и сл. Прављење плаката, реклама, посета галеријама...	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Учеников напредак се прати на основу резултата рада, примене знања и вештина, на основу продуката рада, кроз његове активности, однос према учењу, самосталност, иницијативу, мотивацију, учешће у различитим облицима групног рада и рада на пројектима. Ученички радови и продукти активности вреднују се и излажу у просторијама школе; Остварени резултати транспарентни су за јавност преко школског сајта и фејсбук странице школе;	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, Математика, Дигитални свет, Свет око нас, Музичка култура, Ликовна култура, Физичко васпитање	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ ДРАМСКА СЕКЦИЈА		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ДРАМСКА УМЕТНОСТ ВЕЖБЕ ГЛУМЕ ОРГАНИЗАЦИЈА СЦЕНЕ ДРАМСКО ВЕЧЕ Доношење плана рада драмске секције за текућу школску годину; Драмска уметност; Одлазак у позориште; Анализа позоришне представе; Вежбе опуштања и координације покрета; Вежбе чула, вежбе дисања; Имитација, пантомима; Читаћа проба, предлози за изградњу ликова ; Организација сцене; Вежбе ритма и темпа; Звучни и светлосни ефекти; Постављање комплетне сцене; Извођење представе;	Драмска секција ће припремати дечје комаде/представе које ће приказивати својим вршњацима, родитељима, будућим ученицима наше школе, на такмичењима драмских секција. Врши се аудиција и формирање драмске секције; драмска секција одлази у позориште и врше се анализе позоришних представа. На пробама раде се вежбе опуштања и координације покрета, вежбе чула и дисања. Раде се вежбе имитације, пантомиме, увежбава се читање изабраног драмског дела уз одговарајуће предлоге за изградњу ликова. Организује се сцена, сачињавају се костими, врше се пробе (вежбе ритма, темпа, покрета и гестова). Драмска секција ће припремљени дечји комад приказати својим вршњацима, будућим првацима наше школе, родитељима, на такмичењима драмских секција.	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Учеников напредак се прати на основу резултата рада, примене знања и вештина, на основу продуката рада, кроз његове активности, однос према учењу, самосталност, иницијативу, мотивацију, учешће у различитим облицима групног рада и рада на пројектима. Наставник у току године процењује степен развијености компетенција на основу примене знања, читалачких проба, увежбаности покрета и гестова, реализације представе.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, Математика, Дигитални свет, Свет око нас, Музичка култура, Ликовна култура, Физичко васпитање	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ СПОРТСКА СЕКЦИЈА		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Полигон спретности Између две ватре Мали фудбал – дечаџи Штафетне игре-девојџице Атлетика Штафетне игре	У оквиру спортске секције спровешће се следећи поступци и активности: -подстицање раста,развоја и утицање на правилно држање тела -развој и усавршавање моторичких способности -формирање морално-вољних квалитета личности -оспособљавање ученика да стечена знања,умења и навике користе у свакодневним условима живота и рада -стицање и развијање свести о потреби здравља,чувања здравља и заштити природе и човекове средине.	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Учеников напредак се прати на основу резултата рада, примене знања и вештина, на основу продуката рада, кроз његове активности,однос према учењу, самосталност, иницијативу, мотивацију, учешће у различитим облицима групног рада и рада на пројектима. Наставник у току године процењује степен развијености вештина, спретности и увежбаности.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик, Математика, Дигитални свет, Свет око нас, Музичка култура, Ликовна култура, Физичко васпитање	

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ ОД V ДО VIII РАЗРЕДА

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ		
ДРАМСКА СЕКЦИЈА- од V до VIII РАЗРЕДА		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
-Формирање секције и заједничко доношење плана рада -Упознавање са драмским стваралаштвом	-Језичка вежбања; читање драмских текстова -Проучавање драмске радње; различитости и вредновања -Упознавање са основним појмовима позоришне представе	-комуникације -рад са подацима и информацијама -сарадња
-Проучавање драмског текста (утврђивање теме и идејне основе) -Развијање лепог говорења, складност покрета и мимике	-Читање драмског тескта; уочавање особина драмских ликова; -Дискусија о начину представљања неког драмског јунака; -Упутства за начин израза, покрета на сцени и мимике;	-компетенција за целоживотно учење; -комуникације -естетичка компетенција
-Након гледања представе у позоришту ученици износе своје утиске	-Одлазак у позориште; гледање представе у складу са годинама и интересовањима; -Покушаји интерпретирања позоришних јунака који су оставили најјачи утисак на ученике, као гледаоце.	-рад са подацима и информацијама -естетичка компетенција комуникације
-Читање, презентација и припрема за излазак на позоришну сцену (школске приредбе или такмичења)	-Предлагање адекватног драмског текста за предстојеће школске приредбе. Вежбање улога, сугерисање исправности форме, изговора, покрета; увежбавање пред мањом школском публиком (одељењем) и спремање за озбиљније наступе и такмичења.	-естетичка компетенција -комуникације -сарадња -предузимљивост
-Анализа рада секције и разговор о позоришним наступима и такмичењима	-Индивидуално оцењивање свог рада и труда на сцени, као и разговор о целокупном појављивању и извођењу позоришне представе	-компетенција за целоживотно учење -комуникације
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	-Ученици су способни, научени и практично оспособљени за појављивање и извођење на бини, сцени, школској или некој другој. -Усвојили су знање о мањој или већој успешности на сцени; процењују своје умеће у сналажењу пред публиком и примењивању наученог	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	-Наставни предмети: српски језик и музичко васпитање; позориште, библиотека, рецитаторска секција	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ

ЛИТЕРАРНА СЕКЦИЈА од V до VIII разреда

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<ul style="list-style-type: none"> -Организовање рада секције -Упознавање ученика са циљевима, задацима, начином рада -Упознавање ученика са основним начина самосталног писања и презентовање 	<ul style="list-style-type: none"> -Уводити ученике у самосталан рад (писање) и интересовање за њихове већ написане текстове, песме и сл. -Неговање талента и заинтересованости за писану реч ; развијање креативности и оригиналности у писаном изражавању 	<ul style="list-style-type: none"> -компетенције за целоживотно учење -комуникације -сарадња
<ul style="list-style-type: none"> -Препорука за читање занимљивих и асоцијативних тестова -одлазак у библиотеку -поштовање правописних правила 	<ul style="list-style-type: none"> -Ученици читају и репродукују усмено своја мишљења о прочитаним делима -Дискусија о различитим мишљењима и препорука за читање одабраних дела -Упознавање са писцима и песницима- гостима библиотеке -Употребе правописа српског језика, речника и енциклопедија 	<ul style="list-style-type: none"> -естетичка компетенција -рад са подацима и информацијама -комуникације
<ul style="list-style-type: none"> -Припрема, писање и одабир литарарних радова за приредбе и такмичења -Сарадња са новинарском секцијом 	<ul style="list-style-type: none"> -Пријављивање одабраних литарарних радова (поезија и проза) за бројна такмичења, часописе, приредбе презентације -Писање на задате теме; одабир најоригиналнијих и најлепших лирских и прозних текстова 	<ul style="list-style-type: none"> -компетенције за целоживотно учење -комуникације -естетичка компетенција
<p align="center">ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Резултати учествовања литарарних радова на многим такмичењима или литарарним манифестацијама -Похвала за ученике који су са својим литарним радовима учествовали на такмичењима и приредбама -Истицање резултата њиховог рада, труда и талента -Разговор о преправкама већ урађених текстова и њихове даље презентације 	
<p align="center">МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> -наставни предмети: Српски језик, ликовна култура, информатика; библиотека, новинарска секција 	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ		
НОВИНАРСКА И РАДИО СЕКЦИЈА од V до VIII РАЗРЕДА		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
-Окупити и организовати заинтересоване, мотивисане и талентоване ученике за самостални рад на стварању и уређивању школских новина и радио-емисија	-Договарање са пријављеним ученицима за рад у секцији: време, место и трајање часова -Обука ученика за коришћење технике, школске радио-станице	-компетенције за целоживотно учење -комуникације
-Читање и разумевање новинског текста -Анализа начина писања вести, извештаја и репортажа -Вежбање правилног изговора, читање текста, дикција	-Разговор о прочитаним новинским текстовима и уочавање разлике између вести, извештаја, репортаже -Вежбање изговора, брзине читања и правилног распореда текста током трајања радио емисије	-рад са подацима и информацијама -решавање проблема -сарадња
-Самостално писање текста; дискусија о написаном; обрађивање актуелних тема према датом времену -Изражајно и дикцијско правилно читање текста у трајању једне радио емисије	-На задате теме о актуелностима у школи, ученици пишу краће вести или извештаје -Кроз разговор и дискусију одабрати најактуелније и најуспешније текстове -На припремним укључивањима вежбати изговор, темпо и дикцију -У одређеним временским интервалима ученици се укључују у радио емисије са јасно одређеним циљем ради саопштавања школских актуелности или забаве	-сарадња -комуникације -естетичка компетенција -предузимљивост
-Посета библиотеци, изабраној новинарској издавачкој кући; посета одабраној радио-станици	-Посета одабраној новинарској редакцији која има за циљ да ученицима помогне у разумевању свих процедура и начина настајања нпр. дневних новина -Све што се научило у учioniци може и практично да се види како се примењује у великој редакцији	-предузимљивост -одговорно учешће у демократском друштву -дигитална компетенција
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	-Писање, одабир и издавање текстова у школском часопису -Учествовање на такмичењу за најбољи школски часопис -Редовно, актуелно и калитетно извештавање ученика и наставника кроз укључивање у радио емисије	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	наставни предмети -Српски језик, страни језици, ликовна култура, музичко васпитање, информатика; библиотека	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ

РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА од V до VIII разреда

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
-Окупити и организовати мотивисане и талентоване ученике за самостални рад и учествовање на приредбама и такмичењу	-Развијање, код ученика, интересовање, способности и талента за правилно говорење и изражавање -Читање, разумевање прочитаног и интерпретирање научног	-комуникације -естетичка компетенција
-Развијање код ученика интересовање за поезију, писану реч, читалачку навику	-Читање поезије; слушање аудио снимака -Развијати осећај за лепо изговорену реч; читање различитих књижевних врста (песме , брзалице...)	-естетичка компетенција -сарадња -дигитална компетенција
-Одабир поезије за одређене приредбе у школи (Дан школе, Свети Сава..) -Увежбавање говорења стихова индивидуално или групно (представа)	-Учествовање на школским приредбама и такмичењима -Анализа учешћа на приредбама или неким манифестацијама и разговор о резултатима такмичења рецитатора	-естетичка компетенција -предузимљивост -компетенција за целоживотно учење
-Сарадња са заинтересованим ученицима нижих разреда -Неговање међусобне сарадње и тимског рада	-Одлазак у библиотеку; упознавање са гостујућим песницима и писцима -Гостовање чланова литерарне секције у одељењима млађих разреда -Презентација рецитаторске секције	-компетенција за целоживотно учење -комуникације -естетичка компетенција -сарадња
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	-Учествовање на бројним школским приредбама -Учествовање на такмичењу рецитатора -Преношење свог умећа и знања на млађе, заинтересоване ученике	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	наставни предмети: Српски језик, страни језици, информатика и библиотека	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК “The English Club”		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<ul style="list-style-type: none"> • Организовање рада клуба “The English Club” • Обука у писању – • Облици изражавања • Анализа и обрада драмских текстова, припрема за приредбу • Месец страних језика. • Презентација рада клуба “The English Club” • (уређење паноа) • Анализа рада клуба “The English Club” 	<ul style="list-style-type: none"> • Окупити и организовати мотивисане, расположене и талентоване ученике за рад на стварању и уређивању паноа, учешће у приредбама, • Развијати код ученика интересовања за најразличитије области, • Дружење ученика различитих интересовања, способности и узраста, неговање међусобне сарадње и тимског рада, • неговање писмености, читалачких навика и различитих облика писменог изражавања. • развијање способности разумевања, формулисања и употребе вербално и невербално исказаних порука као и усвајање појмова релевантних за различите наставне области путем слободних активности, формирање потребе и развијање навике одласка у установе културе и посете културним манифестацијама. • Реализација програма “The English Club” приказана је у оквиру активности Месец страних језика. 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). • Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему • Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему као и активно учешће у свим важним културним догађајима током школске године (приредбе, манифестације, угледни часови) 	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик, немачки језик, руски језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање</p>	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ НЕМАЧКИ ЈЕЗИК- „ Der deutsche Club”

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<ul style="list-style-type: none"> • Организовање рада клуба „ Der deutsche Club“ • Обука у писању – • Облици изражавања • Анализа и обрада драмских текстова, припрема за приредбу • Презентација рада клуба „ Der deutsche Club“ • (уређење паноа) • Месец страних језика • Анализа рада клуба „ Der deutsche Club“ 	<ul style="list-style-type: none"> • Окупити и организовати мотивисане, расположене и талентоване ученике за рад на стварању и уређивању паноа, учешће у приредбама, • Развијати код ученика интересовања за најразличитије области, • Дружење ученика различитих интересовања , способности и узраста, неговање међусобне сарадње и тимског рада, • неговање писмености, читалачких навика и различитих облика писменог изражавања. • развијање способности разумевања, формулисања и употребе вербално и невербално исказаних порука као и усвајање појмова релевантних за различите наставне области путем слободних активности, формирање потребе и развијање навике одласка у установе културе и посете културним манифестацијама. • Реализација програма „ Der deutsche Club“ приказана је у оквиру активности Месец страних језика. 	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>
<p align="center">ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). • Развијање вештине читања, писања, слушања, и комуникативне компетенције на тему, као и самостално усмено и писано изражавање на дату тему • Способност примене стеченог знања кроз идентичне и различите структуре везане за тему као и активно учешће у свим важним културним догађајима током школске године (приредбе, манифестације, угледни часови) 	
<p align="center">МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>Српски језик, немачки језик, руски језик, географија, информатика и рачунарство, биологија, историја, грађанско васпитање</p>	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ ИНФОРМАТИЧКА СЕКЦИЈА

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
<p>Рачунарство</p>	<ul style="list-style-type: none"> - упознајем ученике са компонентама које у себи садржи МикроБит - упознајем ученике са развојним окружењем МикроБит - а - показујем ученицима како да учитају програм у МикроБит - ученицима показујем креирање линеарних програма - ученицима показујем рад са дисплејем - ученици модификују линеарне програме - ученицима показујем креирање програма са гранањем - ученицима показујем рад са сензорима - ученицима показујем креирање програма са петљама - ученици модификују програме са петљама - ученицима показујем електронске компоненте и објашњавам њихове главне карактеристике - ученици у групама креирају програме који имплементирају стечена знања - ученици управљају периферним уређајима путем МикроБит - а 	<ul style="list-style-type: none"> -разуме карактеристике микробита -повеже коришћење микробит уређаја са наставним предметима -састави свој први програм за управљање светлећим диодама -учита програм у микробит уређај -модификује постојећа програмска решења -примени петље како би омогућили понављање низа инструкција у програму -направи једноставне анимације -употреби светлеће диоде за представљање ствари из реалног света у дигиталној форми -примени бројачку петљу за понављање низа инструкција одређени број пута - повеже слушалице или звучник на микробит уређај - напише програме који ће омогућити да слушају мелодије преко микробит уређаја
		<ul style="list-style-type: none"> - препознаје прилику за примену петљи у програму, како би га учинили ефикаснијим; -користи радио функцију за размену дигиталних информација између уређаја.
		<ul style="list-style-type: none"> -користи у програму податак о осветљености микробит уређаја
		<ul style="list-style-type: none"> -примени Булове операторе у програмском решењу -разуме принцип рада електричних кола - направи реалан физички систем и саставе програм за његово управљање -утврди циклус решавања проблема -осмисли идеје за решавање проблема помоћу микробит уређаја -планира свој школски пројекат и активност

ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање се врши на основу личног залагања, теориског и практичног знања.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Математика, техника и технологија, енглески језик

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ ВЕБ ДИЗАЈН		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Избор платформе	- Фронтални, индивидуални, групни (у пару) Упутити ученике у основе и историјат веба, упознати их са различитим врстама веб сајтова.. Затим, схватање структуре веб странице, структуре веб сајта и навигације на једном сајту и коначно упознавање са креирањем комплетног веб сајта који служи некој конкретној сврси, акценат ће бити на школском сајту, његовом редизајну и ажурирању. Поред тога, циљ је и упознавање ученика са алатима за израду веб сајтова и обука за употребу истих.	Дигитална компетенција, Естетска компетенција, Решавање проблема, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву, Рад са подацима и информацијама, Одговорно учење у демократском друштву, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву
Функционисање динамичког сајта	Дефинисање назива делова сајта. Упознавање ученика са терминологијом, појмовима странице, чланка, блока, лејаута, хиперлинковања, едитовања текста	
Дизајнирање страница	Избор теме и дизајна шаблона. Прилагођавање афинитетима пожељним посетиоцима. Избор боја, фонта, изгледа почетне странице, хедера, футера, фотографија и илустрација. Функционалност и безбедност	
Моделовање страница	Израда веб стране, избор блока, додавање блокова, едитовање текста, додавање слика, оптимизација фотографије, израда табела. Администрација школског сајта	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Ученици ће бити у стању да самостално препознају потребу једног динамичког веб сајта, да креирају нову страницу, чланак, изаберу одговарајући блок, убаце садржај на страницу, ураде припрему материјала за сајт, да изаберу шаблон, едитујеу текст, уреде фотографију. Умеју да администрирају сајт. Развој:	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Информатика и рачунарство, српски језик, енглески језик,	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ САОБРАЋАЈНА СЕКЦИЈА		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
1. САОБРАЋАЈНИ СИСТЕМИ (ПРАВИЛА И ПРОПИСИ)	- Фронтални, индивидуални, групни (у пару) 1. Формирање групе и увод у рад секције 2. Основни појмови у саобраћају	Одговорно понашање у саобраћају Развој вештина управљања бициклом Препозна саобраћајни знак Научи правила саобраћаја
2. САОБРАЋАЈНИ ЗНАЦИ	3. Саобраћајни знакови – изглед и значење 4. Правила и поступања по саобраћајним знацима	
3. ПЕШАК И БИЦИКЛИСТА У САОБРАЋАЈУ	5. Ситуације пешак у саобраћају – правила 6. Ситуације бицикл у саобраћају - правила	
4. САОБРАЋАЈНА КУЛТУРА И БЕЗБЕДНОСТ	7. Кретање возила по путу 8. Возила под пратњом 9. Раскрснице, заустављање и паркирање 10. Употреба светла, пруга, запрежна возила	
5. ПРАКТИЧНА ПРИПРЕМА ЗА ТАКМИЧЕЊЕ	11. Вожња бицикла по полигону	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Ученици ће бити у стању - стекну представу о четири основна вида саобраћаја: друмски, железнички, водни и ваздушни - упознају основна средства друмског саобраћаја - упознају основна правила и прописе друмског саобраћаја, - упознају се са мерама безбедности у саобраћају - упознавање основних знакова друмског саобраћаја, - науче основна правила и прописе друмског саобраћаја -раазвијање вештине управљања бициклом -развијање осећаја за безбедност у саобраћају	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Информатика и рачунарство, математика, физика	

ПРОГРАМ ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ		
НАЗИВ СЛОБОДНЕ/ВННА	ШКОЛСКИ ХОР ВИШИХ РАЗРЕДА (5-8)	
ГОДИШЊИ ФОНД	108 часова	
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Школски хор је најмасовнији вид колективног музицирања који има најмање 35 певача, ученика од петог до осмог разреда. Хор ради континуирано током целе школске године са недељним фондом од 3 часа као редовна настава (108 часова годишње) и улазе у недељни фонд наставника музичке културе.</p> <p>Хорско музицирање захтева јединствен приступ раду и допринос свих чланова. Хорске пробе се одвијају по гласовима и заједно, а на почетку сваке пробе се изводе и вежбају техничке вежбе тј.вокализе. Вокализе имају за циљ да унапреде интонацију, покретљивост гласа, дах, артикулацију и унапреде певање појединца и групе. Диригент са члановима бира репертоар који чини најмање 10 песама различитог жанра и тежине и приступа раду и вежбању песама по гласовима и групно водећи рачуна о: правилном дисању и фразирању, интонацији, дикцији, артикулацији, динамичком нијансирању. Обратити пажњу на правилно дисање, положај тела при првању. Примењивати принцип активног учења ученика на часу.</p> <p>Песме се изводе након вежбања у целини са клавирском пратњом након чега се разговара се о квалитету и резултатима постигнутог, уважава се мишљење и чланова и диригента развија толеранција и тимски рад.</p> <p>Након рада на репертоару важан сегмент су јавни часови и наступи хора, који могу бити организовани у школи за потребе школе и ван школе при разлиштим манифестацијама. Наступи мотивишу ученике на рад, побољшавају хорску дисциплину и умеће. Хор репрезентује школу и остварује сарадњу са локалном заједницом и хоровима у окружењу и подстиче развој и значај хорског певања.</p>	<p>Компетенције за целоживотно учење</p> <p>Вештина комуникације</p> <p>Вештина сарадње</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Естетска комп.</p> <p>Развијање осећања припадности колективу- тимски рад</p> <p>Развијање толеранције и дисциплине</p> <p>Поштовање различитости и правила понашања, Савладавање треме и пружање помоћи у смислу вршњачког учења</p> <p>Дигитална комп.</p> <p>Предузетничка комп.</p>
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<p>На часовима се слушају дела са репертоара као и певање еминентних хорова и дискутује се о слушаним делима и хоровима. Слушање музике развија естетске критеријуме и продубљује знање о професији певача и вокалној музици. Информације треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања музике и изражајних музичких средстава.</p>	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<p>Наставник процењује резултате рада након проба и наступа и дискутује са члановима у смислу побољшања ефикасности и квалитета изведеног репертоара. Ученицима могу бити организована преслушавања и консултације у смислу провере успешности савладаног, а вреднује се добра интонација и ритам, дикција и изражајност при певању. Редовни доласци и начин комуникације са окружењем су важан показатељ за процену успеха код ученика. Наставник редовно бележи степен активности и ангажовања ученика на проби као и редовност присуства ученика пробама. Наставник подстише чланове на размену мишљења и искустава, као и рад у пару и групи и ван часа. Диригент на крају шк.године може поделити дипломе за залагање, добру сарадњу и тако подстаћи ученике на развој компетенција.</p>	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>Садржаје песама и композиција треба прилагодити темама наступа хора и повезивати их са животом друштвене средине. Неке од тема могу бити: природа и екологија, ученици и школа, празници и обичаји, домовина и завичај, традиција. Честа је корелација са предметима: српски и страни језици, верска настава, историја, географија, као и сарадња са ликовном, фолклорном, драмском и рецитаторском секцијом.</p>	

ПРОГРАМ ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ		
НАЗИВ СЛОБОДНЕ/ВННА	ВОКАЛНИ СОЛИСТИ И ВОКАЛНИ САСТАВИ (ГРУПА ПЕВАЧА)	
ГОДИШЊИ ФОНД	36	
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Секције вокални солисти и мали вокални састави (дуети, терцети и квартети, као и група певача нижих разреда и група певача виших разреда) окупљају децу посебно надарену за лепо певање. Поред одличног репродуктивног и хармонског слуха, потребна је лепа боја и већи опсег гласа. Кроз рад на индивидуалном репертоару сваки солиста или састав има прилике да развије своје гласовне могућности и унапреди своју вокалну технику.</p> <p>Користити методе/технике и облике рада који подстичу ученике за самостални рад, рад у пару или групи. Обратити пажњу на правилно дисање, положај тела и дикцију. Примењивати принцип активног учешћа ученика на часу.</p> <p>Вокализе се изводе сваки час у облику техничких вежби уз клавир или у облику етида за глас различите тежине. Имају за циљ развијање слуха, ритма, интонације, даха, дикције, артикулације и уопште добре технике певања. При избору песама за певаче солисте или дуете, терцете наставник води рачуна о индивидуалним особинама гласа сваког певача и нивоу умећа. Часови су групни, али по потреби и индивидуални, води се рачуна о појединачном напретку сваког солисте или члану малог састава. Песме су различитих жанрова и тежине: народна, дечје, соло песме, староградске и популарне.</p> <p>Вокални солисти и састави активно наступају на приредбама, смотрема, такмичењима како у школи тако и ван ње.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Компетенције за • целоживотно • учење • Вештина • Комуникације • Вештина сарадње • Одговоран однос • према здрављу • Естетска • Развијање дисциплине • Развијање одговорности • Савладавање треме и пружање помоћи у смислу вршњачког учења • Предузетничка
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<p>Слушање музике развија естетске критеријуме и продубљује знање о професији певача и вокалној музици. Информације треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања музике и изражајних музичких средстава. Након слушања дискутује се о делу/песми и указује ученику на одређене поступке и средства које може применити и у свом певању.</p>	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<p>Наставник редовно бележи степен активности и ангажовања ученика на часу као и редовност присуства ученика часовима. Након извођења песама уз помоћ или без помоћи наставника закључује степен напретка у ритмичко мелодијској прецизности и изражајности. Наставник процењује резултате рада након проба и наступа и дискутује са члановима у смислу побољшања ефикасности и квалитета изведеног репертоара. Ученицима могу бити организована преслушавања и консултације у смислу провере успешности савладаног, а вреднује се добра интонација и ритам, дикција и изражајност при певању. Чланови се подстичу на размену мишљења и рад у пару и групи и без наставника. Наставник на крају школске године може поделити дипломе за залагање, добру сарадњу и тако подстаћи ученике на развој компетенција.</p>	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>Садржаје песама и композиција треба прилагодити првенствено сензибилитету певача, њиховим гласовним и интерпретаторским способностима, а онда и темама наступа хора или такмичењима, повезивати их са животом друштвене средине. Неке од тема могу бити: природа, љубав, екологија, ученици и школа, празници и обичаји, домовина и завичај, традиција. Честа је корелација са предметима: српски и страни језици, верска настава, историја, географија, као и сарадња са ликовном, драмском, рецитаторском и фолклорном секцијом при наступима.</p>	

ПРОГРАМ ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ		
НАЗИВ СЛОБОДНЕ/ВННА	ШКОЛСКИ ОРКЕСТАР	
ГОДИШЊИ ФОНД	108 часова	
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Школски оркестар ради континуирано током целе школске године са недељним фондом од 3 часа, односно годишњим фондом 108 часова који улазе у недељни фонд наставника. Оркестар чини 10 и више доступних инструмената Орфовог инструментаријума и шире. Оркестар може бити једнородан или састављен од разноликих инструмената. Обратити пажњу на правилно дисање, правилан положај тела при свирању, поставку руку. Методе су разнолике, а примењује се рад у пару, групни и по потреби индивидуални рад са ученицима. Примењивати принцип активног учешћа ученика на часу.</p> <p>На почетку рада свирање се заснива на ритмичкој пратњи песме или игре, а касније се савладава оркестарски аранжман изабраних композиција за доступну групу инструмената – металофони, ксилофони, ударалке, клавијатура и учи и развија техника свирања као и примена музичких изражајних средстава при заједничком музицирању. Ученик у свирању користи и примењује стечена знања са музичких часова и сарађује са другим члановима оркестра. Аранжмани могу бити двогласни и вишегласни, различитог жанра и тежине.</p> <p>Резултат рада су наступи на јавним часовима, концертима, приредбама, смотрема, такмичењима у школи и ван ње. Оркестарско музицирање захтева јединствен приступ раду и допринос свих чланова, а члан оркестра сагледава вредности заједничког рада кроз остваривање заједничких уметничких циљева. У смислу развијања мотивације код ученика могу се организовати трибине и радионице које ће држати професионални музичари и представљати своје инструменте.</p> <p>Оркестар репрезентује школу, те активно учествује музичким приредбама и манифестацијама како у школи тако и ван ње.</p>	<p>Компетенције за целоживотно учење</p> <p>Вештина комуникације</p> <p>Вештина сарадње</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Естетска комп.</p> <p>Развијање осећања припадности колективно-тимски рад</p> <p>Развијање толеранције и дисциплине</p> <p>Поштовање различитости и правила понашања,</p> <p>Развијање одговорности, Савладавање трење и пружање помоћи у смислу вршњачког учења</p> <p>Предузетничка комп.</p>
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<p>На часовима се слушају музичка дела са репертоара као и музицирање еминентних оркестара и дискутује се о слушаним делима. Слушање музике развија естетске критеријуме и продубљује знање о професији музичара инструменталисте и његовој улози у оркестру и музици. Информације треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања музике и изражајних музичких средстава.</p>	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	<p>Наставник процењује резултате рада након проба и наступа и дискутује са члановима у смислу побољшања ефикасности и квалитета изведеног репертоара. Ученицима могу бити организована преслушавања и консултације у смислу провере успешности савладаног, а вреднује се добар тон на инструменту, интонација и ритам при свирању, изражајност и артикулација. Редовни доласци и начин комуникације са окружењем су важан показатељ за процену успеха код ученика. Наставник редовно бележи степен активности и ангажовања ученика на часу. Након извођења композиција уз помоћ или без помоћи наставника закључује степен напретка у ритмичко мелодијској прецизности, али процењује и допринос ученика заједничком музицирању. Диригент на крају школске године може поделити дипломе за залагање, добру сарадњу и тако подстаћи ученике на развој компетенција.</p>	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	<p>Садржаје композиција треба прилагодити темама наступа оркестра и нивоу умећа и повезивати их са животом друштвене средине. Неке од тема могу бити: природа и екологија, ученици и школа, празници и обичаји, домовина и завичај, традиција, природа. Честа је корелација са предметима: српски и страни језици, верска настава, историја, географија, као и сарадња са хором, ликовном,</p>	

	драмском и рецитаторском секцијом при организацији наступа. Израда инструмента и познавање инструмента је у корелацији са техником и технологијом.
--	--

ПРОГРАМ ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ		
НАЗИВ СЛОБОДНЕ/ВННА	КЛУБ ЉУБИТЕЉА МУЗИКЕ	
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ СТВАРАЛАШТВО	Клуб љубитеља музике окупља децу која без обзира на степен музичких способности воле да слушају и упознају квалитетну музику. Посебно се обучавају да уоче вредност и улогу музике у свакодневном животу и укључени су у организацију и припреме школских музичких програма и радио емисија. Ученици се подстичу на истраживање музичке историје, жанрова, стилова кроз слушање квалитетне музике. Примењује се: - Слушање вокално – инструменталних, инструменталних и вокалних композиција домаћих и страних композитора, различитог садржаја, музичког облика и расположења - Слушање савремене модерне и забавне музике - Препознавање слушаних композиција уз информације о композитору и делу - Истраживања и дискусија о слушаним музичким делима, епохама и композиторима уз коришћење ИКТ-а - Припреме радио емисија и помоћ у организацији разних школских културних догађаја - Израде топ листа најслушаније музике	Дигитална Предузетничка Естетска Вештина комуникације и сарадње
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Наставник редовно бележи степен активности и ангажовања ученика на часу као и редовност присуства ученика часовима. Наставник процењује резултате рада кроз дискусије са члановима у смислу разумевања изражајних и музичких средстава које користи композитор у слушаном делу. Битан показатељ је какве закључке изводи ученик и каква питања поставља у вези са материјом. Чланови се подстичу на размену мишљења и рад у пару или групи, у изради есеја о музичким делима и композиторима. Подстичу се на израду паноа, презентација, пројеката везаних за музички живот школе и града. Вреднује се квалитет радова и мишљења.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Садржаје тема композиција треба повезивати са животом друштвене средине. Неке од тема могу бити: природа и екологија, ученици и школски живот, симпатије и љубав, празници и обичаји, завршетак школске године, домовина и завичај, традиција, социолошки феномени. Честа је корелација са предметима: српски и страни језици, историја, географија, ликовна култура, медијска писменост и информатика, уметност.	

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ ФЗВ		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Фудбалска секција	Формирање секције и договор о раду и термину Специфична физичка припрема Основни елементи технике Основни елементи тактике Специфични елементи тактике Правила суђења Такмичење	<ul style="list-style-type: none"> • Омасовљавање • Пропагирање "здравог начина живота" • Колективност и другарство • Самосталан рад • Креативност • Иницијатива за решавање задатака
Кошаркашка секција	Формирање секције и договор о раду и термину Специфична физичка припрема Основни елементи технике Основни елементи тактике Специфични елементи тактике Правила суђења Такмичење	
Одбојкашка секција	Формирање секције и договор о раду и термину Специфична физичка припрема Основни елементи технике Основни елементи тактике Специфични елементи тактике Правила суђења Такмичење	
Рукометна секција	Формирање секције и договор о раду и термину Специфична физичка припрема Основни елементи технике Основни елементи тактике Специфични елементи тактике Правила суђења Такмичење	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА	Наставник се унапред припрема за часове тако што бира подстицаје којима ће ученике увести у тему и кључне појмове садржаја и изазвати њихову радозналост да уче. Предност свакако имају они начини рада у којима су ученици активно укључени у процес наставе и учења, као и они где се савремене технологије користе у едукативне сврхе. Реализација програма треба да буде заснована на	

КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	комбиновању различитих техника рада као што су демонстрације, презентације, мини предавања, анализе видео прилога, гостовање стручњака, посете просторима за вежбање и спортским дешавањима. У остваривању програма наставник се ослања на ученичка школска и ваншколска искуства. Компетенције које треба развити, наставник континуирано прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како их изводе и које ставове изражавају.
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Историја Биологија Информатика

ВАННАСТАВНЕ /СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ - БИБЛИОТЕЧКА СЕКЦИЈА		
САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
-Организовање рада секције -Упознавање ученика са циљевима, задацима, начином рада -Упознавање ученика са основним библиотечким појмовима и начином рада школске библиотеке	-Окупљање и организовање мотивисаних ученика за рад у библиотечкој секцији -Неговање интересовања за библиотекарство и љубав према књизи и читању; развијање креативности и сарадње -Упознавање ученика са основним библиотечким појмовима и начином рада школске библиотеке кроз упознавање са картотеком, начином издавања и враћања књига, распоредом књига у библиотеци, књигом инвентара, УДК класификацијом...	-компетенције за целоживотно учење -комуникације -сарадња -рад са подацима и информацијама -естетичка компетенција
-Упознавање ученика са мрежом библиотека -Упознавање ученика са дугим установама културе	- Посета и сарадња са јавним и школским библиотекама на територији општине и града -Посета ученика културним манифестацијама и установама културе	-предузимљивост -одговорно учешће у демократском друштву -дигитална конкуренција
-Обележавање важних датума -	-Одабир материјала, израда плаката, паноа, изложби, учешће у радионицама, приредбама и акцијама поводом Месеца писмености, Европског дана језика, Дана и Месеца школских библиотека, Дечје недеље, Светског дана детета, Дана библиотекара Србије, Дана Светог Саве, Дана матерњег језика, Националног дана књиге, Дана школе, Светског дана поезије, Међународног дана дечје књиге, Светског дана књиге и ауторских права, Дана словенске писмености и културе- Дан Ђирила и Методија...	

<p>- Неговање међусобне сарадње и тимског рада</p> <p>-Анализа рада секције и разговор о постигнутим резултатима</p>	<p>-Учешће у бројним радионицама, хуманитарним акцијама и заједнички рад у осмишљавању и реализацији планираних активности</p> <p>-Индивидуална процена и самопроцена рада и труда у остваривању циљева и задатака рада библиотеке секције</p>	
<p>ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА</p>	<p>-Резултати учествовања чланова библиотеке секције у манифестацији „Читалачка значка”</p> <p>-Похвала за ученике који су учествовали у радионицама, књижевним сусретима, обележавањима важних датума и школским приредбама</p> <p>-Истицање резултата рада, труда и залагања чланова библиотеке секције</p> <p>-Писање, одабир и објављивање текстова за школски сајт и школске друштвене мреже</p> <p>- Учествовање на школским приредбама, у акцијама, манифестацијама и радионицама</p>	
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА</p>	<p>-наставни предмети: српски језик, страни језици, ликовна култура, информатика, грађанско васпитање, верска настава; новинарска секција, литерарна секција, рецитаторска секција</p>	

7. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Циљеви и задаци:

- упознавање значаја изучавања екологије као биолошке научне дисциплине и основних еколошких појмова;
- образовање за животну средину и развијање потреба и могућности личног ангажовања у заштити животне средине;
- развијање еколошке свести и усвајање принципа одрживог развоја као и права будућих генерација на очувану животну средину и природне ресурсе;
- примена образовања кроз препознавање и избора квалитетног и здравог стила живота, рационалног коришћења природних ресурса;
- препознавање извора загађивања и уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема у вези животне средине;
- развијање потребе и иницијативе за активно учествовање у заштити и одрживости животне средине, природе и биодиверзитета;

- научити препознати, убрати и употребити самоникло јестиво биље и применити га у исхрани;
- оријентација на непознатом терену;

Корелација:

- зоографија, разни видови медицине, фитогеографија, хемија, физика, свет око нас, природа и друштво, биологија, географија, историја, чувари природе, физичка култура

План активности:

Септембар:

- израда плана активности;
- упознавање са предметом истраживања и заштите животне средине;
- акција- Маковиште;
- предавање на тему: Загађивање и мере очувања животне средине (пети разред);

Октобар:

- чишћење школског дворишта и одлагање опалог лишћа у контејнере (еколошки је неприхватљиво спаљивање лишћа и другог смећа због ослобађања штетних гасова);
- постављање канти за смеће на пасарели;
- акција - Ада циганлија;
- предавање на тему: Појава киселих киша (осми разред);

Новембар:

- приказивање примера неких облика енергетске ефикасности, као нпр. употреба штедљивих сијалица, енергетски ефикасних уређаја и компјутера;
- предавање о начинима спречавања губитка топлотне енергије у учионицама и становима (дихтовање прозора и врата);
- предавање на тему: Акција прикупљања материјала за рециклажу (од првог до осмог разреда);
- акција - лева обала Саве, Нови Београд (сакупљање пет амбалаже у сарадњи са локалном заједницом;

Децембар:

- предавање на тему: Комунална хигијена (од првог до осмог разреда) акција у школи и Месној заједници;

- организовање чишћења снега и леда (на пасарели и у школском дворишту) и постављање соли по потреби;
- акција: Авала;

Јануар:

- чишћење снега и леда око школе и у школском дворишту;
- акција: Кошутњак - обука на терену;
- предавање на тему: Утицај буке на животну средину (пети разред);
- огледни час: Одговоран однос према здрављу и животної средини (од првог до осмог разреда);

Фебруар:

- брига о птицама и напуштеним животињама (пси и мачке луталице);
- предавање на тему: Брига о животињама (од првог до осмог разреда);
- акција: еколошка оаза Звездани гај - радна акција;

Март:

- уочавање разноврсности и структуре екосистема у непосредном окружењу како би се лакше уочиле неправилности и брже деловало на проблем;
- предавање на тему: Живот без дуванског дима (шести разред);
- акција: Липовичка шума;

Април:

- примери позитивног и негативног деловања човека на животну средину и непосредну околину израда паноа;
- начини спречавања и побољшавања услова животне средине (озелењавање школског дворишта, спречавање уништавања дрвећа, биља, загађивања ваздуха и земљишта бацањем отпадака, ...);
- предавање на тему: Заштита биљака (шума) и њихов утицај на животну средину (од шестог до осмог разреда);
- акција: Засавица;

Мај:

- конкретан допринос селекцији отпада ради што ефикасније рециклаже;
- прикупљање старог папира и лименки ради рециклаже;
- радионица о утицају човека на загађење животне средине;
- акција: Ресавска пећина;

Јуни:

- истраживање стања угрожености животне средине у непосредном окружењу;

- проналажење и прикупљање лишајева и маховине као индикатора степена чистоће ваздуха према врсти ;
- обележавање 5. јуна - дана заштите животне средине;
- акција: Стрмостен

НАПОМЕНА: дат је план еколошких активности за наредни четворогодишњи период, при чему се исте могу прилагођавати сходно потребама и могућностима, а у складу са активностима предвиђеним школским развојним планом и програмом.

8. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Општи циљ овог програма је унапређење квалитета живота деце, односно стварање безбедне и подстицајне средине за ученике применом мера превенције и мера интервенције.

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Специфични циљ 1. Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад установе за препознавање насиља, злостављања и занемаривања.

Активности и задаци:

- Наставак рада Тима за заштиту деце/ученика од насиља (план рада тима, редовни састанци Тима, обавештавање ученика, родитеља и запослених о активностима и плану рада)
- истраживање- (упитник за ученике, упитник за наставнике, упитник за родитеље ради процене учесталости и најчешћих облика насиља, као и капацитета ученика и запослених да одреагују на насиље на правилан начин, процена реализованих обука за запослене и потреба даљег усавршавања)
- Подсећање свих учесника у животу и раду школе на „Посебан протокол за заштиту деце и ученика од злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама“ (НВ, СР, родитељски састанци, ШО)
- повећање осетљивости за препознавање и реаговање на насиље (на часовима ОС- радионице, предавања)

- информисање о темама везаним за безбедност ученика и различите облике насиља (трибине, предавања, разговори)
- Специфични циљ 2: Дефинисање процедура и поступака за заштиту од насиља и реаговања у ситуацијама насиља
- Активности и задаци:
- усклађивање постојећих подзаконских аката установе (Правилник о безбедности и други)
- дефинисање улога и одговорности у примени процедура и поступака (унутрашња и спољашња заштитна мрежа- коме се и када обраћају за помоћ)
- Специфични циљ 3: Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања
- Активности и задаци:
- развијање толеранције и прихватања различитости и развијање културе понашања у оквиру образовно-васпитних активности
- (радионичарски рад- стварање позитивне климе у одељењу)
- развијање вештина ефикасног реаговања у ситуацијама насиља (радионице, ненасилно решавање сукоба, Ја-говор)
- организовање обука за ненасилну комуникацију и конструктивно решавање сукоба
- организовање разноврсних заједничких активности ученика, наставника и родитеља (ваннаставне активности, ускршњи базар, новогодишњи вашар, креативне радионице, спортска такмичења)

МЕРЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

Специфични циљ 1: Спровођење поступака и процедура реаговања у ситуацијама насиља и успостављање система ефикасне заштите деце у случајевима насиља.

Активности и задаци:

- унутрашња заштитна мрежа (ОС, Тим, стручни сарадници, директор; процена нивоа ризика и реаговање у складу са проценом)
- спољашња заштитна мрежа (сарадња са релевантним службама)
- Специфични циљ 2: Стално праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности програма заштите
- Активности и задаци:
- праћење и евидентирање (бележење свих инцидентних ситуација, праћење разрешавања инцидентних ситуација, извештаји- месечни, квартални, годишњи, планирање наредних корака према овој евиденцији)

Специфични циљ 3: Ублажавање и отклањање последица насиља и реинтеграција детета у заједницу вршњака

Активности и задаци:

- подршка деци која трпе насиље
- рад са ученицима која врше насиље

- оснаживање деце посматрача да конструктивно реагују
- саветодавни рад са родитељима.

Програм за заштиту деце од насиља припремљен је са намером да помогне у стварању сигурне и безбедне средине, да се олакшају и прецизирају процедуре и поступци у заштити деце од насиља и обавезујући је за све субјекте у процесу образовања.

ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Програм превенције дискриминаторног понашања има за циљ превазилажење стереотипа и предрасуда, препознавање сваког дискриминаторног понашања, усвајање става нулте толеранције за све облике и врсте дисакриминације и промовисање разумевања и сарадње без обзира на етнички, културни, језички или верски идентитет.

Циљеви Програма реализоваће се унапређивањем система заштите и развијањем компетенција за делотворно смањивање дискриминације кроз мере и активности у току школске године.

ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Основни циљ је да се за сву децу, ученике наше школе осигурају безбедни и оптимални услови за несметан боравак и рад у школи, као и заштита од свих облика насиља, злостављања и занемаривања.

Као саставни део рада, школа мора омогућити деци обавештења о свим питањима у вези с пушењем, алкохолом и дрогом као и обука деце у вези са ризицима везаним за игре на срећу (спортске кладионице, коцкање...) и компјутерске игре. Посебна пажња треба да се поклони последицама узимања дрога и других психоактивних супстанци. Децу треба упућивати на све штетне последице и ризике које могу имати на здравственом, психолошком, социјалном и економском плану. Едукација деце треба да има за циљ утицај на обликовање пожељних ставова и усвајање позитивних облика понашања.

ОБЛАСТИ РАДА ПРОГРАМА:

1. Сарадња са родитељима путем саветодавног индивидуалног рада, родитељских састанака и Савета родитеља
2. Сарадња са другим тимовима

3. Сарадња са другим институцијама (Полиција, Центар за социјални рад)
4. Стручно усавршавање наставника
5. Информисање запослених, ученика и родитеља и упознавање са Програмом заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања, Програмом спречавања од дискриминације, Програмом превенције других облика ризичног понашања и Акционим планом за текућу школску годину
6. Трибина на тему безбедности и заштите деце од насиља
7. Учешће тима у брзом и ефикасном реаговању у ситуацијама насиља и дискриминације, активна улога тима у унутрашњој заштитној мрежи
8. Подршка ученицима из осетљивих друштвених група
9. Договор о одељењским и школским правилима понашања на ЧОСу

10. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Програм професионалне оријентације у основној школи има за циљ да развије спремност ученика да стичу знања и искуства о себи и свету рада како би доносили реалне одлуке у погледу свог даљег образовања и опредељивања, свесни шта оне значе за каснија образовна и професионална опредељења као и успех у раду. Циљ је и да ученик добије целовиту и реалну слику о себи да успешније планира и остварује свој професионални развој, како би се потпуније и стваралачки остварио кроз рад, постигао лично задовољство и био друштвено користан.

Општи задаци професионалне оријентације реализују се кроз конкретизоване задатке у оквиру професионалног информисања, саветовања и праћења развоја и успешности ученика у школи и то кроз све облике васпитно-образовног рада: обавезни наставни процес, додатна настава, слободне активности, часови и активности одељењске заједнице, часови одељењског старешине, родитељски састанци.

Општи задаци (остварују се на 3 нивоа – први ниво за ученике I, II и III разреда; други ниво за ученике IV, V и VI разреда и трећи ниво за ученике VII и VIII разреда):

Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја и њихово подстицање да сами свесно допринесе сопственом професионалном развоју.

Упознавање ученика са светом рада и занимања, системом средњег васпитања и образовања и њихово оспособљавање за самостално прикупљање информација које се односе на свет рада и систем средњег образовања.

Формирање правилних ставова према раду

Оспособљавање ученика за планирање свог професионалног развоја и доношење реалних и зрелих одлука у вези са избором занимања и правцима стручног оспособљавања

Подстицање ученика на испитивачко, експлоративно понашање према себи и свету рада

Успостављање сарадње са ученичким родитељима и њихово оспособљавање за пружање помоћи деци у подстицању и усмеравању њиховог професионалног развоја

Успостављање сарадње са установама и институцијама које могу допринети успешнијем професионалном развоју ученика

Концепт програма ПО остварује се кроз пет области:

Самоспознаја – Ученици кроз радионице, тестове, интроспекцију и саветовање препознају своје таленте, интересовања, вредности, склоности и могућности. Циљ ове области је освешћивање личних афинитета и капацитета ученика у оквиру стицања реалне слике о себи.

Информисање о занимањима и каријери – Ученици истражују свет занимања и професија; која су знања, вештине и особине потребне за успешно бављење занимањем, какве могућности постоје на тржишту рада. Циљ ове области је стицање знања о различитим информационим понудама о школи и занимању, као и оспособљавање ученика да активно и самостално користе расположиве информације.

Упознавање са могућностима образовања/мрежом школа – Ученици се упознају са могућностима за школовање – школама, факултетима и другим образовним установама и стичу сазнања о томе како изгледа школовање за њихово жељено занимање(посете сајмовима образовања, представљање и посете средњим школама, информативни панои и плакати...). Циљ ове области је упознавање ученика са начинима информисања о могућностима школовања.

Реални сусрети са светом рада – Ученици се упознају са представним жељених занимања и радним окружењем, испробавају поједине радне задатке и распитују се о занимањима и потребном школовању (посете фабрикама, предузећима, институцијама, представљање и упознавање људи различитих стручних профила, развој ученичког предузетништва и међупредметних компетенција). Циљ ове области је упознавање са светом рада и опробавање ученика у аутентичним ситуацијама у свету рада.

Доношење одлуке о избору школе и занимања – Ученици боље упознају себе, располажу потребним информацијама и сигурнији су у доношењу одлука. Циљ ове области је самостално, промишљено и одговорно доношење одлуке о избору школе или занимања.

Професионална оријентација подразумева укључивање и међусобно повезивање свих актера који имају пресудну улогу и утицај на развој личности ученика и на процес доношења одлука при њиховом избору занимања и остваривању професионалног развоја: родитељи, наставници, стручни сарадници, лекари, стручњаци при Националној служби за запошљавање и други.

Носиоци активности и реализације програмских задатака професионалне оријетације су: школски психолог и педагог, одељењске старешине и предметни наставници, као и родитељи и стручна лица других институција.

Реализација програмских задатака из области професионалне оријетације остварује се у оквиру садржаја редовне наставе и изборне наставе, а сви задаци из овог подручја биће имплементирани у планове рада наставничког, одељењског и стручних већа, савета родитеља, школског одбора и ученичког парламента.

11. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

ЦИЉ:

- Подстицање развоја и формирање здравствених ставова и навика код ученика
- Реализација плана Тима за безбедност и здравље ученика одвија се кроз стварање безбедног окружења:
- Дежурство наставника
- Безбедан улаз у школско двориште и школу
- Контрола уласка других лица у школу
- Контрола исправности електричних уређаја
- Контрола исправности спортских справа и друге спортске опреме
- Осигурање и обезбеђење
- Противпожарна заштита
- Сарадња са МУП-ом, Домом здравља, Центром за социјални рад

ЗАДАЦИ:

- Упознавање ученика са значајем одржавања хигијене у школи за време пандемије
- Лично ангажовање при успостављању целокупног система заштите против ширења заразе
- Развијање здравствених навика

АКТИВНОСТИ:

- процена ризика и безбедности школског простора на почетку школске године;
- договор и подела задужења у оквиру Тима
- израда плана и програма активности
- доношење свеобухватног и јасног плана мера за сузбијање заразе Ковид 19, као и у ситуацијама кад постоји сумња на заразу
- именовање одговорног лица за спровођење мера за спречавање појава и ширење епидемије заразних болести

- замена опреме у ормарићу за прву помоћ
- организација протокола кретања и дежурства наставника и техничког особља
- провера радијатора и припрема за грејну сезону
- едукација ученика о здравим стиловима живота
- уклањање снега и леда на прилазима школи, улазима у школу и школском дворишту; уклањање леденица
- праћење и анализа дежурства наставника
- контрола дежурства помоћног особља
- контрола исправности електричних уређаја
- контрола мокрых чворова
- контрола исправности спортских справа и друге спортске опреме
- часови одељењског старешине посвећени безбедности ученика
- едукација ученика о здравим стиловима живота
- програм основи безбедности за ученике I, IV и VI разреда
- побољшање безбедности у саобраћају запослених и ученика
- обука запослених о могућим узроцима и опасностима од пожара
- обука запослених за коришћење заштитне вартрогасне опреме, демонстрација гашења пожара
- контрола температуре у просторијама школе, нарочито у зимском периоду
- сарадња са Ветерином Београд ради уклањања паса луталица из школског дворишта и насеља
- сарадња са Беозаштитом за сервисирање противпожарних апарата
- сервисирање противпожарних апарата
- подизање хигијене у школи на највиши ниво

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ: Тим за здравље и безбедност ученика

12. ПРОГРАМ РАДА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Социјална заштита ученика подразумева систем различитих мера и активности чији је циљ пружање најбоље подрше ученицима са социјалним проблема тј. ученицима који припадају осетљивим групама као што су:

- материјално угрожене породице

- деца без родитељског старања
- једнородитељске породице
- ромска национална мањина
- лица са инвалидитетом
- лица са хроничним болестима
- избегла и расељена лица
- деца са сметњама у развоју и поремећајима у понашању.

Циљеви и задаци програма:

- пружање помоћи ученицима са поремећајима у понашању,
- пружање помоћи васпитно запуштеним или угроженим ученицима, ученицима који долазе из дефицијентних породица или породица са проблематичним односима,
- сарадња са установама и организацијама које се бави социјалним питањима,
- упознавање и праћење социјалних прилика ученика / упућивање у остваривање социјално-заштитних мера,
- утврђивање социоекономског статуса родитеља,
- упућивање родитеља на остваривање права,
- развијање вредности пријатељства, солидарности и колегијалности.

ПОМОЋ СОЦИЈАЛНО УГРОЖЕНИМ УЧЕНИЦИМА

Идентификација ученика са одређеним социјалним проблемима врши се стално. Одељенске старешине, педагог и директор школе, на почетку сваке школске године снимају социјално стање ученика и на основу њега раде план деловања. Током године, свака нова ситуација бива опсервирана.

Школа уочене проблеме покушава да реши сарадњом са родитељима (службеним позивима у школу и инфомативним разговорима), а уколико нема резултата, у току школске године укључују се установе и организације социјалне заштите.

ПОМОЋ МАТЕРИЈАЛНО УГРОЖЕНИМ УЧЕНИЦИМА

Идентификација ученика који се налазе у тешкој материјалној ситуацији обавља се како на почетку, тако и током целе године. Школа израђује план помоћи овим ученицима у виду:

- уплате котизације за такмичење,
- бесплатно коришћења школског инструмента,
- бесплатне екскурзије, излета
- бесплатне позоришне представе, концерта, мјузикла, опере..
- бесплатних уџбеника, нотних материјала....

Школа периодично и по потреби организује хуманитарне концерте и акције прикупљања одеће, обуће и школског материјала за ученике тешког материјалног стања.

Носиоци активности сем одељењских старешина, педагога и директора школе, су и чланови тима за заштиту деце од насиља као и чланови тима за инклузију.

ПЛАН СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

Школа у сарадњи са надлежним установама и организацијама брине о социјалној заштити, посебно ученика из осетљивих друштвених група, на основу програма социјалне заштите. Уколико буде потребе, школа ће организовати прикупљање средстава за ове сврхе кроз разне добротворне школске акције.

Програм социјалне заштите је осмишљен као посебан вид подршке и помоћи ученицима којима је то потребно. Раду у овој области у школи „Бранко Радичевић“ специфичан је: - незанемарљив број ученика наше школе потиче из економски најугроженијих структура - ученици наше школе у складу са својим могућностима већ традиционално се укључују у хуманитарне акције како на нивоу школе, тако и интерно - подршка школе у остваривању социјалних права породицама којима је то потребно У наредном периоду ову област рада планирамо да развијамо у правцу систематичнијег прикупљања и евидентирања ученика којима је помоћ потребна.

ПЛАНСКИ ОКВИР РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ОШ “Бранко Радичевић“

Нови Београд

Активности	Временска динамика	Носиоци активности	Сарадници
Идентификација ученика са посебним потребама из области социјалне заштите	Август, септембар	Одељенске старешине	Директор, педагог
Сарадња са родитељима/старатељима идентификованих ученика	Током године	Одељенске старешине	педагог

Успостављање сарадње са установама и организацијама социјалне заштите	Октобар	Педагог/психолог, директор, одељенске старешине	Установе и организације социјалне заштите
Успостављање сарадње са Црвеним крстом	Октобар	Педагог/психолог, директор, одељенске старешине	Црвени крст
Проналажење најефикаснијег вида пружања подршке идентификованим ученицима (по потреби и израда ИОП-а)	Октобар, новембар	Педагог/психолог, директор, одељенске старешине	Установе и организације социјалне заштите, МПС, родитељи/старатељи ученика
Организовање акција за прикупљање неопходне помоћи идентификованим ученицима	Током године, према потребама	Директор, педагог/психолог, директор, одељенске старешине	Савет родитеља, Школски одбор, јединице локалне самоуправе
Праћење ефеката указане социјалне помоћи	Током године	Директор, одељенске старешине	Наставничко веће

13. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	Компетенције
Спортски дан	Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке деликвенције, школа у оквиру Школског програма реализује "дан школског спорта". Дан школског спорта обухвата: такмичења у спортским дисциплинама прилагођеним узрасту и могућностима ученика; културне манифестације са циљем промоције физичког вежбања, спорта и здравља (ликовне и друге изложбе, фолклор, плес, музичко-спортске радионице,...); ђачке трибине и радионице (о здрављу, историји физичке културе, спорту, рекреацији, "ферплеју", последицама насиља у спорту, технолошка достигнућа у вежбању и спорту и др.).	Омасовљавање Пропагирање "здроног начина живота" Колективност и другарство Самосталан рад Креативност
Активности у природи Зимовање	Стручно веће организује активности у природи:	Иницијатива за решавање задатака

Летовање	зимовање - организује се за време зимског школског распуста или у току наставне године у марту месецу (обука скијања, "сноуборда", клизања, краћи излети са пешачењем или санкање, и др.); летовање - организује се за време летњег школског распуста (јун, јул или август месец) у трајању од најмање седам дана (логоровање, камповање, итд.).	
Корективно-педагошки рад и допунска настава	Ове активности организују се са ученицима који имају: потешкоће у савладавању градива; смањене физичке способности; здравствене потешкоће које онемогућавају редовно похађање наставе. За ученике који имају потешкоће у савладавању градива и ученике са смањеним физичким способностима организује се допунска настава која подразумева савладавање оних обавезних програмских садржаја, које ученици нису успели да савладају на редовној настави, као и развијање њихових физичких способности; Рад са ученицима са здравственим потешкоћама организује се искључиво у сарадњи са лекаром специјалистом, који одређује врсту вежби и степен оптерећења.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Имајући у виду концепт програма СНА, исходе и компетенције које треба остварити, односно развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа остварује се на различите начине. Ученици треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. СНА се описно оцењују (истиче се, добар и задовољава), а оцена не улази у општи успех ученика. Наставници могу да припреме материјале које ће користити за процењивање знања, вештина, ставова, пре и након обраде неке тематске целине ради објективности утврђивања ученичког напретка. Могу се користити и презентације ученика и продукти њиховог рада. Реализација програма треба да буде заснована на комбиновању различитих техника рада као што су демонстрације, презентације, мини предавања, анализе видео прилога, посете просторима за вежбање и спортским дешавањима. Компетенције наставник континуирано прати, а напредак ученика се огледа у начину на који ученици учествују у активностима и како их изводе.	
МЕЂУПРЕДМЕТНА КОРЕЛАЦИЈА	Ликовна култура Музичка култура Историја Биологија Информатика	

14. ПРОГРАМ САРАДЊА ШКОЛЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Циљ:

- Формирање, подстицање и развијање културних потреба ученика основне школе.

Задачи:

- Развијање способности разумевања, формулисања и употребе вербално и невербално исказаних порука.
- Усвајање појмова релевантних за различите наставне области путем културних активности.
- Формирање потребе и развијање навике одласка у установе културе и посете културним манифестацијама.
- Развијање позитивног вредносног става према општој и националној култури.
- Развијање свести о потреби поштовања и очувања споменика културе.

Начин реализације Програма

Циљеви и задаци културних активности реализују се током школске године кроз садржаје редовне, допунске и додатне наставе као и путем слободних и других ваннаставних активности.

У току школске године, у договору са Саветом родитеља, организују се активности унутар школе, као и у сарадњи са локалном заједницом и установама културе.

Школским програмом сва Стручна већа планирају посете, екскурзије, излете и наставу у природи као одговарајуће оквире за реализацију циљева и задатака културних активности.

Реализацијом културних активности поспешују се: вертикална и хоризонтална повезаност разноврсних садржаја, јачање индивидуалних и групних компетенција, равноправност међу половима и инклузија у најширем смислу.

У оквиру културних активности у школи, континуирано и периодично, реализују се и следеће активности:

1. Учешће на јавним ликовним и литерарним конкурсима
2. Учешће на Републичком такмичењу школских часописа
3. Квизови знања у оквиру школе и у сарадњи са околним школама
4. Реализација јавних и угледних часова
5. Реализација позоришних представа и драматизација текстова
6. Сарадња у вођењу Летописа школе

7. Учествовање у свим манифестацијама „Пријатељи деце”
8. Сарадња са стручним већем библиотекара Новог Београда
9. Сарадња са Библиотеком града Београда
10. Сарадња са дечјим часописима

15. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима односно други законским заступницима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења. Програмом сарадње са родитељима школа дефинише области, садржај и облике сарадње са родитељима односно другим законским заступницима деце и ученика, који обухватају детаљно информисање, саветовање и укључивање у наставне и остале активности школе и консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, организационих и финансијских питања с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности васпитно-образовних утицаја. Програм сарадње са родитељима обухвата и организацију отвореног дана школе сваког месеца када родитељи односно други законски заступници могу да присуствују образовно-васпитном раду. Ради праћења успешности програм сарадње са родитељима школа на крају сваког полугодишта организује анкетирање родитеља односно другог законског заступника у погледу њиховог задовољства програмом сарадње са родитељима и у погледу њихових сугестија за наредно полугодиште. Мишљење родитеља односно другог законског заступника добијено као резултат анкетирања узима се у обзир у поступку вредновања квалитета рада школе. Програм у области сарадње са породицом усмерен је пре свега на јачање родитељске компетенције и имају социо-едукативни и саветодавни карактер. Сарадња са породицом одвијаће се плански и систематски током целе године укључујући породице у планирање, реализацију и евалуацију те сарадње.

Циљ и програм сарадње са родитељима

Подстицање и неговање партнерских односа са родитељима тј. старатељима ученика заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења.

Области сарадње са родитељима

1. Међусобно информисање
2. Укључивање у наставне и остале активности школе
3. Учешће у доношењу одлука
4. Педагошко образовање родитеља

Задаци:

- Пружити подршку родитељима у областима сарадње како са школом кроз индивидуалне разговоре, родитељске састанке, саветодавни рад тако и са локалном самоуправом
- Подстицање развоја ученика
- Упућивање родитеља на остваривање права
- Сарадња са установама.

16. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

ПРОГРАМ ИЗЛЕТА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ – први образовни циклус

Настава у природи

ЦИЉ:

Циљ организовања наставе у природи јесте остваривање одговарајућих садржаја наставних и ваннаставних активности, у климатски погодном месту; повезивање теоријског са практичним, путем непосредног посматрања у природи, уочавања и закључивања; утицање на побољшање здравља ученика и на укупни физички, психосоцио - емотивни развој личности; развијање еколошке свести и подстиче на лични и колективни ангажман.

ЗАДАЦИ:

- Побољшање здравља, физичких способности, здравствених и хигијенских навика код ученика;
- Осамостаљивање ученика у реализацији различитих активности;
- Проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава у природи ;
- Упознавање објеката и феномена у природи и уочавање узрочно - последничних односа у конкретним природним и друштвеним условима;
- Упознавање начина живота и рада људи појединих крајева;

- Развијање позитивног односа према: националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, позитивним социјалним односима, као и схватање значаја здравља и здравих стилова живота;
- Развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика;
- Подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја;
- Повезивање теоретских знања са практичним активностима у амбијенталном окружењу;
- Социјализација ученика и стицање искуства у колективном животу.

Структура делатности образовно-васпитног процеса наставе у природи :

1. Настава:

- обавезна

- изборна

2. Ваннаставне активности:

- посете (културно-сазнајног карактера)

- рекреативно-забавне активности

Наставе ће се одвијати у амбијенталним условима, кроз посете (културно-сазнајног карактера) и рекреативно забавне активности. Ученици ће примењивати стечена знања кроз разне форме активног и амбијенталног учења; стицаће знања кроз посматрање, уочавање, откривање, упоређивање, истраживање. У новим условима биће подстакнуто њихово самостално језичко уобличавања прикупљених података и њихово презентовање, као и стицање знања на принципу очигледности, систематичности, поступности, практичности.

Излети

ЦИЉ:

Циљ организовања излета јесте остваривање одговарајућих садржаја наставних и ваннаставних активности; упознавање са културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима; упознавање са животом људи са ових простора;

ЗАДАЦИ:

- Проучавање објеката и културно - историјских споменика ;
- Развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика;
- Развијање позитивног односа према културним и естетским вредностима;
- Обилазак станишта биљака и животиња;
- Подстицање испољавање позитивних емоционалних доживљаја;
- Побољшање здравља, физичких способности, здравствених и хигијенских навика код ученика;
- Проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава у природи ;
- Упознавање начина живота и рада људи појединих крајева;
- Развијање поштовања према националним, културним и естетским вредностима;
- Повезивање теоретских знања са практичним активностима у амбијенталном окружењу;
- Социјализација ученика и стицање искуства.

ПРОГРАМ ИЗЛЕТА И ЕКСКУРЗИЈА - други образовни циклус

Екскурзија је облик образовно-васпитног рада који се остварује ван школе.

Циљ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа, а у циљу остваривања образовно-васпитне улоге школе.

Задаци екскурзије су:

- проучавање објекта и феномена у природи;
- уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима;
- развијање интересовања за природу и еколошке навике;
- упознавање начина живота и рада људи појединих крајева;
- развијање позитивног односа према: националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, као и позитивним социјалним односима.

Садржаји екскурзије остварују се на основу плана и програма наставе и учења, образовно-васпитног рада и саставни су део школског програма и годишњег плана рада школе.

Садржаји екскурзије у другом циклусу основног образовања и васпитања су посебно:

- посете које омогућавају упознавање са природним лепотама, природно-географским и друштвено-географским одликама Републике Србије (планине, реке, језера, бање, биљни и животињски свет, заштићени природни објекти и национални паркови, становништво, народи и етничке заједнице у Републици Србији и др.);
- обилазак праисторијских, античких, средњовековних, нововековних и локалитета савременог доба (Лепенски вир, Винча, Сирмијум, Виминацијум – војни логор, Гамзиград – Царска палата, Медијана, Студеница, Ђурђеви Ступови, Жича, Милешева, Сопотани, Градац, Грачаница, Високи Дечани, Раваница, Лазарица, Љубостиња, Манасија, Каленић, Сремски Карловци, Крушедол, Ново Хопово, Врдник, Смедеревска тврђава, Голубац, Нишка тврђава, Петроварадинска тврђава, Орашац, Топола, Ћеле-кула, Таково, Тршић, Бранковина, Враћевница, Текериш, Струганик, Шумарице и др.);
- обилазак Београда, престонице Републике Србије (Дом Народне скупштине, Народно позориште, Народни музеј, Београдска тврђава, Опсерваторија, Војни музеј, Музеј Српске православне цркве, Музеј Првог српског устанка – Конак кнеза Милоша, Конак кнегиње Љубице, Народна библиотека, краљевски дворови на Дедињу, Музеј града, Авала, Јајинци, Етнографски музеј, Педагошки музеј, Музеј Вука и Доситеја, Саборна црква, Храм Светог Саве на Врачару, Природњачки музеј, Ботаничка башта „Јевремовац”, зоолошки врт, Музеј југословенске кинотеке, Музеј Николе Тесле, Музеј савремене уметности и др.);
- обилазак установа културе у Републици Србији (Галерија Матице српске у Новом Саду, Српско народно позориште у Новом Саду, Књажевско-српски театар у Крагујевцу, завичајни и локални музеји, спомен-куће и др.);
- обилазак привредних друштава и јавних предузећа (предузећа у области прехранбене, хемијске, машинске и електроиндустрије, индустрије грађевинског материјала, енергетике и др.);
- подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

17. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗАШТИТЕ НА РАДУ

Ради остваривања што ефикасније и квалитетније заштите запослених на раду, у оквиру школе, усвојен је Правилник о безбедности и заштите на раду.

Прилог 1. [Правилник о безбедности и заштите на раду](#)

18. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Школска библиотека је место библиотечко-информационе, васпитно-образовне и културне активности школе.

У школској библиотеци прикупља се, обрађује и ученицима, наставницима и стручним сарадницима даје на коришћење библиотечко-информациона грађа (књиге, серијске публикације и др.) и извори.

Школа је дужна да има школску библиотеку, у складу са законом.

Програм рада школске библиотеке саставни је део школског програма.

Циљеви рада школске библиотеке су:

- промоција читања и самосталности ученика у учењу,
- развијање информационе (медијске и информатичке) писмености ученика и наставника,
- остваривање сарадње и заједничког планирања активности наставника, стручних сарадника, школског библиотекара и локалне заједнице,
- обезбеђивање различитих извора информација и приступ њима,
- развијање и неговање навике и уживања у читању и учењу код деце, као и навике коришћења библиотеке током читавог живота,
- -пружање услуга за унапређивање свих облика и подручја рада образовно-васпитног процеса.

Задачи школске библиотеке су:

- омогућавање ученицима да овладају вештинама налажења и критичког процењивања информација и самосталног и перманентног учења током читавог живота,
- развијање и неговање навике читања, као и коришћења библиотеке током читавог живота,
- омогућавање наставницима да употпуне своје знања,
- развијање индивидуалне стваралачке способности и креативности ученика,
- развијање информационе писмености, способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија,
- оспособљавање ученика за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању и свакодневном животу,
- развијање мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење, учење и образовање током целог живота,
- праћење остваривања утврђених стандарда постигнућа,
- пружање подршке наставницима за унапређивање њиховог образовно-васпитног рада, у складу са принципима, циљевима, исходима и стандардима постигнућа,
- пружање помоћи наставницима у развијању индивидуалних образовних планова.

Задатак школске библиотеке је да код ученика развија навике читања и коришћења библиотечких услуга, као и да ученике оспособљава да користе информације у свим облицима и на свим медијима и омогући им да овладају вештинама потребним за учење у току целог живота.

Програмом рада школске библиотеке обухваћени су следећи садржаји:

Ред.бр.	Област	Активност
1.	Сарадња са установама културе	Сарадња са Народном библиотеком, Библиотеком града Београда и њеним огранцима: са Библиотеком „Вук Краџић” ради учешћа у манифестацији „Читалачка значка“ посета са ученицима огранцима БГБ са Обрадним одељењем ради вршења стручних консултација са Матичним одељењем ради евалуације рада библиотеке и учешћа у раду Актива библиотекара Новог Београда са огранком „Сава“ ради укључивања у књижевне сусрете, промоције, изложбе и др. активности у њиховој организацији Сарадња са осталим установама културе: музеји, позоришта, галерије, остале јавне и школске библиотеке, Домови културе, биоскопи...
2.	Сарадња са издавачким кућама	Информисање о новим књигама Промоција књига Набавка библиотечке грађе за библиотеку или награду ученицима
3.	Сарадња са локалном заједницом	Промоција рада библиотеке Набавка књига
4.	Посете	Одлазак на Београдски сајам књига, са ученицима или самостално Посете музејима, библиотекама, итд.
5.	Књижевни сусрети	Организовање књижевних сусрета у Школи Присуствовање, са ученицима или самостално, књижевним сусретима организованим од стране других организација
6.	Набавка књига за библиотеку	Куповина књига за библиотеку (обезбеђено финансијским планом Школе, из средстава које је обезбедило МПНТР, или уговорима о донацији Школи) Донирање књига библиотеци (од стране физичких и правних лица) Акције прикупљања књига за библиотеку, нпр. „Књига за моју библиотеку“ и сл.
7.	Изложбе књига на нивоу Школе	Изложбе новонабављених књига Тематске изложбе књига Изложбе књига издавачких кућа

8.	Васпитно-образовни рад на часовима	Реализација садржаја из области библиотекарства и планом предвиђених активности
9.	Рад секције	Рад са ученицима посебно заинтересованим за библиотекарство и библиотечко пословање
10.	Сарадња са родитељима путем родитељских састанака или индивидуално	Промоција манифестације „Читалачка значка“ и других активности за које се укаже потреба, а у вези са програмом рада школске библиотеке
11.	Промовисање рада библиотеке	обавештења, плакати, панои промотивног карактера израда прилога за сајт школе поставка информација преко друштвених мрежа слање прилога о раду библиотеке медијима директним контактима са корисницима библиотеке

19. ПРОГРАМ ИНКЛУЗИВНОГ ОБРАЗОВАЊА

Циљ инклузивног образовања је пружање подршке ученицима са посебним образовним, здравственим и социјалним потребама, њиховим родитељима и наставницима. За дете и ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидета и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, установа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и доноси индивидуални образовни план. За ученика са изузетним способностима такође се доноси индивидуални образовни план. Циљ ових мера је пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима.

Индивидуални образовни план доноси Педагошки колегијум на предлог Стручног тима за инклузивно образовање. За сваког ученика у инклузивном процесу формира се тим подршке кога чине: одељењски старешина, предметни наставници, стручни сарадници, родитељи и, по потреби, педагошки асистент и стручњаци ван установе. Родитељ, односно старатељ, даје сагласност за спровођење индивидуалног образовног плана. У првој години примене, индивидуални образовни план се вреднује тромесечно, а у свакој наредној години два пута у току школске године.

Значајан број наших ученика долази из друштвено и образовно депривираних средина, код којих постоји висок ризик од раног напуштања образовно-васпитног система. Као подршку у раду са овим ученицима и помоћ у отклањању комуникацијских и других препрека у школи је од претходне школске године ангажован и педагошки асистент који пружа подршку ученицима ромске националне мањине. Такође, у циљу подршке ученицима са интелектуалном и когнитивом ускраћеношћу а за које је Комисија за процену потреба за пружањем додатне образовне подршке ученику (ИРК) индиковала ову врсту подршке, школа остварује сарадњу са стручним кадром ОШ „Нови Београд“.

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма.

20. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ

Активности којима ће се Тим у наредне четири године бавити дат је кроз следећих седам области и то:

1) ШКОЛСКИ ПРОГРАМ И ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА

Тим ће давати предлоге за унапређење повезаности између елемената Школског програма и Годишњег плана рада у циљу развијања међупредметних компетенција

2) НАСТАВА И УЧЕЊЕ

Тим ће се трудити да осмисли наставу која води стицању функционалних знања ученика

3) ОБРАЗОВНА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

Тим ће предлагати начине за унапређивање знања ученика ради побољшања резултата и успеха ученика на крајевима класификационих периода, на завршном испиту и такмичењима

4) ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА

Тим ће радити на подстицању личног, професионалног и социјалног развоја ученика

5) ЕТОС

Тим ће се побринути да оплемени улазни простор школе и школског дворишта, један од улаза прилагоди потребама деце са сметњама у развоју, обезбеди посебан простор за индивидуалне разговоре наставника са ученицима и/или њиховим родитељима, обезбеди начин да се прибаве средства за награде најуспешнијим ученицима и наставницима, а све у циљу неговања сигурне, безбедне и пријатне средине за ученике

6) ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ШКОЛЕ И РУКОВОЂЕЊЕ

Тим ће инсистирати на благовременом информисању особља, ученика и њихових родитеља са актуелним дешавањима у школи, на укључивању школе у нове пројекте, на одржавању сарадње са другим школама и установама ради квалитетније реализације наставних и ваннаставних активности школе

7) РЕСУРСИ

Тим ће се бавити увођењем иновација у наставни процес путем стручног усавршавања наставника и примене новостечених знања уз подршку нових технологија, увођењем приправника у посао, увођењем што већег броја различитих наставних средстава, као и конкурисањем и учешћем на различитим пројектима у циљу обезбеђивања средстава неопходних за што модерније облике наставе.

Акциони план рада ће бити део Годишњег плана рада школе. Он ће бити прављен четири пута (за сваку школску годину посебно), а садржаће активности које ће Тим предлагати, а наставно особље и ученици реализовати током школске године, временске одреднице одржавања активности, носиоце активности, као и простор у ком ће активност бити реализована.

Тим ће се састајати по потреби, неколико пута годишње ради праћења динамике и евентуалних допуна и измена Акционог плана. Два пута годишње Тим ће износити извештај о раду. Извештаји Тима ће бити део полугодишњег и годишњег Извештаја рада школе.

РАЗВОЈНИ ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ

1. Унапређење квалитета наставе и учења
2. Подизање квалитета комуникације и међуљудских односа
3. Подршка ученицима и стварање услова за квалитетнији рад ученика и запослених

У оквиру датих развојних циљева, формулисани су следећи задаци:

Развојни циљ 1. Унапређење квалитета наставе и учења

ЗАДАЦИ:

- Унапређивање свих видова наставе са посебним акцентом на индивидуализовани и иновативни приступ наставном процесу
- Унапредити процес оцењивања знања и активности ученика; упознавање са новим
- Правилником о оцењивању ученика у основној школи од 2019/2020. године
- Подстицати ученике на критичко мишљење и оспособљавање да самостално користе различите изворе знања
- Повећање степена мотивисаности и одговорности ученика за сопствено напредовање
- Унапређивање образовано-васпитног рада на основу анализе резултата ученика на завршном испиту
- Реализовање семинара Како развити предузетништво као међупредметну компетенцију
- Развојни циљ 2. Подизање квалитета комуникације и међусобних односа

ЗАДАЦИ

- Реализација радионица „Школа без насиља“ на часовима одељењског старешине у циљу

- смањења вршњачког насиља и превенције осипања ученика
- Редовна размена информација
- Израда правилника о награђивању наставника
- Организовање заједничких активности са родитељима, другим школама и институцијама у циљу побољшања сарадње, услова рада и живота у школи и у циљу превенције осипања ученика
- Реализовање семинара Боља сарадња – безбедније школско окружење
- Развојни циљ 3. Подршка ученицима и стварање услова за квалитетнији рад и квалитетнији боравак ученика и запослених

ЗАДАЦИ

- Организовање активности у оквиру наставних предмета „Учимо уз коришћење ресурса локалне заједнице“;
- Организовање школске трибине, приредбе, манифестације, изложбе, истраживања, фестивала у оквиру наставног предмета
- Организовање простора за постављање фотографија ученика генерације
- У оквиру разреда организовати најмање једну акцију годишње у циљу похваљивања и награђивања ученика (најуспешнија одељењска заједница, акција најдруг, ученик месеца...)
- Повезивање школе са другим школама из других средина у оквиру граница земље и ван ње
- Реализовање семинара Наставник као креатор климе у одељењу
- Побољшати материјално – техничко опремање школе